

V. ALECSANDRI

O P E R E

IX

C O R E S P O N D E N Ţ Ă

(1861 -1870)

Edific *îngrijită,*
traduceri, note j/ indici
de

MART A ANI NE A NU

SCRITORII ROMÂNI
EDITURA MINERVĂ
Bucureşti, 1982

C O R E S P O N D E N Ț Ă

(1861—1870)

75185ii

••I V E B S i r » » *

CĂTRE ION GHICA

1

Jassi, 2 janvier 1961

Mon cher vieux,

/

Les chasse-neige et les degels m'ont retenu jusqu'à ce jour dans cette maudite ville de Jassi qui depuis deux ans prend un caractère de ville de province à faire crispier les séparatistes. Voici déjà deux mois que ma valise est faite et que j'attends un caprice favorable du baromètre pour me mettre en route, mais pendant que cet instrument fallacieux indique le beau fixe, il pleut, il neige, il vente, il gèle, il dégele, bref il fait un temps ultra. Force m'a été donc de m'armer de patience et de fourrures pour attendre un moment plus opportun, car la Galicie m'inspire des terreurs de „93”.

J'ai profité de ce contretemps pour revoir le Prince, avec lequel j'ai longuement parlé de toi. Je ne rapporterai pas tout ce que le Prince m'a dit de flatteur sur ton compte, mais je crois devoir te faire part de son étonnement à la vue de certain rapprochement qui se serait produit dernièrement entre toi et les Bratiano et consorts. Un pareil accouplement est-il possible ? Je déclare que non, car si l'on a vu s'accoupler des carpes avec des lapins (la chose est encore en doute dans le monde de la science) on n'a pas encore vu se produire ce phénomène monstrueux entre des hommes sensés comme toi et des sauteurs burlesques comme les Berlikoko² et Jean Bratiano. La politique serait-elle donc une contremetteuse aussi adroite ?

J'ai appris aussi que notre ami Balaciano³ serait monté actuellement au plus haut degré de l'échelle de la colère

au sujet de la question hongroise. Voudrait-il par hasard que le Prince se rendît solidaire des mouvements magyares au detriment probable des interets roumains de la Transilvanie ? Le Prince n'est pas le geolier de l'Autriche et certainement son gouvernement ne commettra jamais l'infamie de rendre les emigres hongrois aux autorites autrichiennes. Mais est-ce à dire pour cela qu'il jette son va-tout en Pair, au risque de compromettre la situation politique du pays ? Quoiqu'il en soit, Balaciano peut compter que rien ne sera enti-epris contre l'honneur et les veritables interets des Principautes. Il repondra à cela des choses spirituelles, tant mieux pour lui, plus il evacuera de l'esprit, et plus il sera soulage !

j'ai envoye, comme tu sais, plusieurs pieces de théâtre à Mi'.Io.' Qu'en a-t-il fait ? A-t-il l'intention de les monter ? Fais-nioi le plaisir de le lui demander et de me repondre de suite pour que ta lettre me trouve encore à Jassi. Envoie-moi aussi par la meme occasion un numero de *Pacala* ou se trouve inseree *La Complainte du conservateur*.

Adieu, mon cher vieux, je t'embrasse et te prie de presenter mes amities à Madame Ghica ainsi qu'à tous nos amis et connaissances.

Tout à toi,
V. Alecsandri

Iași, 2 ianuarie 1861

Iubite prietene.

Viscoalele și dezghețurile m-au oprit pînă astăzi în această blestemată urbe a Iașilor, care, de doi ani încoace, ia o înfățișare de oraș de provincie, în stare să facă pe separatiști să-și piardă răbdarea. Iată deja două luni de cînd mi-am făcut bagaje și aștept un capriciu favorabil al barometrului ca să pornesc la drum, dar în timp ce acest instrument înșelător arată mereu timp frumos, plouă, ninge, bate vîntul, îngheață, se dezgheață, pe scurt este un timp cum nu se poate mai rău. Am fost deci silit să mă înarmez cu răbdare și blînuri în așteptarea unui moment mai potrivit, căci Galiția îmi trezește o groază ca la „93”.

Am profitat de această împrejurare potrivnică ca să-l revăd pe prinț, cu care am vorbit mult despre tine. Nu-ți voi repeta toate lucrurile măgulitoare pe care prințul mi le-a spus despre tine, dar cred

„ă trebuie să-ți împărtășesc uimirea lui la vederea unei anumiie apropieri care s-ar fi făcut acum în urmă între tine, Brătienii și compania. O asemenea unire este posibilă ? Eu declar că nu, căci, dacă s-a văzut împerehindu-se crape cu iepuri de casă (iucrul este încă îndoielnic în lumea științei), nu s-a văzut niciodată încă producindu-se acest fenomen monstruos între oameni cu mintea întreagă, ca tine, și ființe schimbătoare și caraghioase, ca Berlicoco' și Ion Ibrătianu. Să fie oare politica o mijlocitoare atîu de îndemînică ?

Am mai aflat că prietenul nostru Bălăceanu' ar fi acum cuprins de o mare furie din cauza chestiunii ungare. Nu cumva el ar fi vrut ca prințul să se arate solidar cu mișcările maghiare în dauna probabilă a intereselor românilor din Transilvania ? Prințul nu este temnicerul Austriei și, desigur, guvernul său nu va comite niciodată infamia de a mapoia pe emigrații maghiari autorităților austriece. Înseamnă aceasta oare că trebuie el să riște totul cu prețul compromiterii situației politice a țării ? Orice ar fi, Bălăceanu poate fi sigur că nimic nu se va întreprinde împotriva onoarei și împotriva adevăratelor interese ale Principatelor. Va răspunde la aceasta prin vorbe spirituale, atît mai bine pentru el, cu cît va irosi mni mult spirit, cu atît se va simți mai ușurat.

După cum știi, am trimis mai multe piese de teatru lui Mi'ilo.' Ce a făcut cu ele ? Are intenția să le monteze ? Fă-mi, te rog, plăcerea să-l întreb și să-mi răspunzi curînd, pentru ca scrisoarea ta să mă găsească încă la Iași. Trimite-mi, te rog, prin aceeași ocazie și un număr din *Păcală* unde este publicată *La Complainte du conservateur*.

Adio, dragul meu, te îmbrățișez și te rog să prezinți doamnei Ghica precum- și tuturor prietenilor și cunoscuților sentimentele mele prietenești.

A l tău,

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRINA GHICA

2

[ianuarie — manie 1861]

Chere Madame,

Permettez-mioi de profiter du depart de mon ami, Mr Bagnot de Beyne, pour vous ecrire ces quelques lignes, avânt ae quitter la Moldavie. Je ne veux m'eloigner de la Rou-

manie sans faire mes adieux à la meilleure et la plus aimable des Roumaines. Je vais en France sans passer par Bucarest, l'état des routes ne le permettant pas, mais à mon retour je viendrai, sans faute, vous serrer la main. En attendant, je présente mes compliments respectueux à Sir Charles² et j'embrasse ses petites sœurs et son frère, mon ami intime.

Votre tout devoue,
V. Alecsandri

Mes amities à votre aimable *cercte*.

ianuarie — [martie 1861]¹

Iubită doamnă,

Ingăduiți-mi să mă folosesc de plecarea prietenului meu, Baligot de Beyne, pentru a vă scrie aceste câteva rânduri, înainte de a părăsi Moldova. Nu vreau să mă îndepărtez de România fără să-mi iau rămas bun de la cea mai bună și mai plăcută dintre românce. Mă duc în Franța fără a trece prin București, starea drumurilor neîngăduindu-mi-o, dar la întoarcerea mea voi veni, neapărat, să vă strâng mâna. Până atunci, trimit salutările mele respectuoase lui Sir Scarlat² și îmbrățișez pe micile sale surori și pe fratele său, prietenul meu apropiat.

Al dumneavoastră devotat,
V. Alecsandri

Amicițiile mele plăcutului dumneavoastră *cerc*.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

3

Mircești, 15 mars 1861

*Mon cher Branisteano,*¹

Ayant pris toutes les dispositions necessaires pour la confection de brique sur la terre de Mircești, tu me feras le plaisir de remettre à Pauline² la somme de cent ducats des-

tines à couvrir les premiers frais. Cet argent tu l'avanceras sur quittance au 23 avril prochain sur le fermage de Mircești.

Pe temeiul acestui răvaș am primit de la d. Iancu Brăneșteanu o sută de galbeni, 100, și a me iscaletură

' Paulina Lucasevici *

1861 în aprilie 29

Mircești, 15 martie 1861

Iubite Brăniștene'

Ltiînd toate dispozițiile necesare pentru confecționarea cărămizii pe pământul Mirceștiilor, îmi vei face plăcerea să înmînezi Paulinei² suma de o sută de ducați destinați să acopere primele cheltuieli. Acești bani îi vei da pe chitanță la 23 aprilie viitor din arenda Mirceștiilor.

[.]**

Adeverință

Am primit de la domnealui d. d. Iancu Brăneșteanu 150 galben, adică o sută cincizeci galben din dopândă ce am la domnealui d. d. Vasilica Alecsandri, căști S. Gorghii.

Sap a mea iscălire

Paulina Lucasevici

1861 în aprilie 29***

. * ** 'g'nal> textul adeverinței și data, scrise de Paulina, în limba romană, cu caractere chirilice.

** Urmează chitanță semnată de Paulina. Cf. aici supra.

*** Adeverință scrisă de mâna Paulinei Alecsandri, cu caractere chirilice. Anexă la scrisoarea adresată de poet lui Iancu Brănișteanu la 15 mart. 1861

Paris, 1 avril 1861

Mon cher Jean,

J'ai reçu ta dernière lettre ainsi que celle d'Aslan et je me suis trouvé replacé dans un grand embarras par la demande que vous me faites tous deux d'un acte de fondé de pouvoir *legalise!* Oii diable remplir de pareilles formalités dans Paris ? et d'ailleurs le Divan des Confirmations ne fera-t-il pas des difficultés pour accepter comme valable un acte legalisc hors du pays ? Voici donc ce que j'ai imaginé, pour applanir les obstacles, je t'envoie un acte signé de ma main, accompagné d'une demande adressée par moi au Divan de Confirmation. Tu te présenteras avec ces deux autographes devant Mrs les *Divaniți*, et vous vous porterez garants, mon frère et toi, de l'identité de ma signature. Ces Mrs ne pourront plus élever d'objection devant vos témoignages aussi respectables, et Aslan' n'aura plus ainsi de prétexte à tergiversation. La grande question pour moi est que le moulin de Patrascani soit remis en état de travailler avant que la mauvaise saison ne vienne s'opposer à sa restauration. Je t'ai écrit déjà à ce sujet et je te prie encore une fois de combiner quelque chose avec mon frère pour mettre une fin aux sottises prétentions de Mr Botez. Je compte donc sur votre amitié à ce sujet et je pars tranquille pour les eaux de Bagnere de Luchon. Ma sante exige une cure d'eaux sulfureuses.

Seconde corvee. Le fermier¹ de Mircești est autorisé par le contrat de prendre dans la forêt le bois nécessaire à l'usage de la maison, et lors de mon départ je lui ai indiqué moi-même le coin de la forêt oii il devait pratiquer des coupes. Or, je viens d'apprendre que ce Monsieur, faisant semblant d'oublier nos conventions abat indistinctement les arbres qui lui conviennent le mieux. Tu sais combien je tiens à mon bois de Mircești, que je considère comme un parc anglais. Je ne puis donc penser sans un serrement de cœur au vandalisme de mon fermier. Ne pourrais-tu pas faire une promenade jusque là pour y aller chasser la caille et la perdrix ? Tu y trouverais Pauline qui te mettra au courant de tout

ce qui s'y passe ; puis tu verrais l'école que je vien d'y faire bâtir, ainsi que la brique que l'on y confectionne pour ma future maison de campagne. Pauline te servira de guide dans la forêt pour te montrer l'endroit assigné pour la coupe du bois nécessaire à l'usage du fermier, et tu te convaincrais par toi même si ce Mr respecte les conditions établies entre nous. Ce serait une agréable partie de plaisir dont je profiterais moi-même par les renseignements exacts que tu pourras me donner. Et puis ta visite à Mircești prouverait au fermier qu'il y a quelqu'un qui peut le contrôler en mon absence, et cela suffira pour contenir sa fougue de bucheron.

Adieu, je t'embrasse ainsi que tous les tiens,

V. Alecsandri

Fais-moi le plaisir d'expédier de suite ces deux lettres à Mircești, mais séparément.

Paris, 1 aprilie 1861

Iubite lancule.

Am primit ultima ta scrisoare cum și pe aceea a lui Aslan și m-am regăsit din nou într-o mare încurcătură prin cererea pe care mi-o faceți amândoi pentru un act de împuternicire *legalizat!* Unde naiba să îndeplinești asemenea formalități la Paris? și dealtfel, Divanul de împuternicire nu va face greutăți în a primi ca bun un act legalizat în afara țării ? Iată deci ce am născocit pentru a îndepărta piedicile. Îți trimit un act semnat de mîna mea, însoțit de o cerere adresată de mine Divanului de împuternicire. Te vei înfățișa cu aceste două autografe în fața d-lor *divaniți* *, și veți depune mărturie, fratele meu și cu tine, pentru semnătura mea. Acești d-ni nu vor mai putea să ridice obiecțiuni în fața mărturiilor voastre atît de respectabile, și Aslan' nu vai mai avea astfel pretext să tărăgăneze. Lucru de seamă pentru mine este ca moara de la Păirășcani să fie pusă în stare de a lucra înainte ca vremea rea să vină să împiedice repararea sa. Ti-am scris deja despre aceasta și »c rog încă o dată să aranjezi ceva cu fratele meu pentru a pune capăt neîndreptăților pretenții ale d-lui Botez. Mă bizui deci pe prietenia

* In original, în limba română.

voastră în această privință și plec liniștit pentru apele de la Bagnere de Luchon. Sănătatea mea are nevoie de o cură de ape sulfuroase.

A doua însărcinare. Arendașul⁷ de la Mircești are dreptul, prin contract, să ia din pădure lemnul folositor la nevoile casei, și înainte de plecarea mea i-am indicat eu însumi colțul din pădure unde trebuia să taie lemnul. Or, aflu că acest domn, făcându-se că a uitat înțelegerile noastre, doboară fără alegere arborii care îi convin mai bine. Tu știi cit țin la pădurea mea de la Mircești pe care o socotesc ca pe un parc englezesc. Nu pot deci să mă gândesc fără strângere de inimă la vandalismul arendașului meu. Nu ai putea să faci o plimbare pînă acolo ca să mergi să vînezi prepelițe și potîrnichi? Vei găsi acolo pe Paulina care te va pune la curent cu tot ceea ce se petrece; apoi vei vedea școala pe care am clădit-o acolo cum și cărămida care se face pentru viitoarea mea casă de țară. Paulina te va călăuzi în pădure spre a-ți arăta locul însemnat pentru tăierea lemnului necesar pentru nevoile arendașului, și te vei convinge prin tine însuși dacă acest domn respectă condițiile stabilite între noi. Va fi o plăcută partidă de plăcere de care voi profita eu însumi prin lămuririle exacte pe care vei putea să mi le dai. Și apoi vizita ta la Mircești va dovedi arendașului că este cineva care poate să-l controleze în lipsa mea, și aceasta va fi deajuns pentru a domoli furia sa de tăietor de lemne.

Adio, te îmbrățișez, asemenea pe toți ai tăi,

V. Alecsandri

Fă-mi plăcerea și trimite numaidecît aceste două scrisori la Mircești, dar pe fiecare în parte.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

5

Paris, 27 april, 1861

Mon cker Prince,

Mon arrivee â Paris a ete considerablement retardee par les lenteurs de la navigation du Danube au commencement de la belle saison. J'ai mis 15 jours de Galatz â Vienne !

16

c'est tout dire ; rnais enfin j'ai gagne Paris et me suis acquitte de ma mission avec bonheur. Le Prince Napoleon et Mr Thouvenel m'ont parfaitement accueilli et ont prete la plus grande attention â tout ce que je leur ai dit au sujet de l'Union, d'abord, ensuite au sujet des armes et de la question des Bulgares.

L'Union definitive' des Principautes est dans tous les esprits en France, et je pense que la realisation de cette grande idee politique par le Prince de la Roumanie donnera â son nom un glorieux retentissement en Europe. L'Union Roumaine est une consequence de l'Union italienne' et ce qui est bien vu chez les Italiens d'au delâ les Alpes ne peut pas etre mal vu chez leurs freres d'au-delâ les Canpathes.

L'Empereur qui nous a toujours si genereusement proteges, ne desavouera pas plus 'les uns que les autres.

Mr Thouvenel m'a parle, il est vrai, de patience, en se basant sur Jes nouvelles de Constantinople qui lui annoncent Padhesion du Gouvernement turc aux demandes exposees dans Votre memoire. Il m'a assure des bonnes intentions du Gt de l'Empereur â notre egard. Le Prince Napoleon de son cote, apres avoir pris connaissance de Votre lettre, m'a de nouveau declare que ses sympathies etaient acquises â la Roumanie, ainsi qu'â son Prince regnant, mais toutes ces belles paroles ne me suffisent pas pour m'eclairer sur la situation presente et future de mon pays, aussi je compte demander une audience â l'Empereur aussitot mon retour de Turin et j'espere que Sa Majeste, comme d'habitude, s'expliquera plus categoriquement au sujet de la politique que nous devons suivre.

Tout ce dont je puis Vous assurer pour le moment, c'est que nous avons toujours des amis en France. La presse nous est favorable et les hommes d'Etat ne nous sont pas hostiles ma'gre les petites intrigues de Bibesco et Co.

Nous pouvons, en consequence, marcher en ayant pour devise : aide-toi et Dieu t'aidera !

Je me suis attache de reduire â leurs veritables proportions les questions des armes' et celles des Bulgares, et l'on a pâru fort surpris de voir combien ces proportions etaient petites par elles-memes. Pour la premiere, j'ai declare que dans le but de sauver les deux vaisseaux sardes de la convoitise des Turcs et des Autrichiens, Vous aviez laisse entrevoir que Je débarquement des armes pourrait s'effectuer â

17

Galatz, afin que les autorites locales eussent le droit de les saisir comme marchandise de contrabande. C'etait un moyen de donner asile à ces armes sur un terrain defendu par sa propre autonomie. Ceci fait, votre projet etait de les rendre à leurs legitimes proprietaires, c'est à dire aux maisons de Gcnes qui les avaient expediees en Moldavie et qui avaient eu la maladresse de le faire au vu et au su de tout le monde.

On m'a demande des explications sur l'intervention de Sir Henri Bulwer⁴ dans cette affaire. J'ai repondu que Sir Henri avait pretendu que les armes fussent remises entre les mains des Turcs, que sur Votre refus formei, il avait admis Votre projet et qu'il s'etait meme exprime de mettre un bâtiment anglais à la disposition des proprietaires legitimes de ces armes. „Le Banshee” de Constantinople etait donc venu faire l'office de *bâtiment de transport* et cela, au gre de tous les consuls de Bucarest.

Dans la question des Bulgares,⁵ j'ai du m'etendre davantage pour prouver que les colons bulgares de la Bessarabie, etant de race slave, formaient une population hostile aux Roumains, un element facile à imancier entre les mains des Russes ; que leur etablissement le long du Danube pouvait devenir par la suite une menace pour la liberte de ce fleuve et un danger incessant ou du moins une source de serieux embarras pour le Gt des Principautes; que pourtant, malgre ces raisons de haute politique qui se rattachent à l'avenir, les autorites locales avaient constamment menage les susceptibilites et les interets de ses colonies, mais que les intrigues des emissaires russes etaient parvenues à vicier leur esprit par des promesses fabuleuses, faites au nom de l'Empereur Alexandre luimeme; qu'enfin Pemigration imminente des Bulgares de la Bessarabie etait destinee à repeupler la Crimee abandonnee par les Tatares à la suite de la guerre d'Orient. Toute cette these a ete developpee dans le but de dejouer les menes d'un certain Lapinski, creature du celebre Vitbinski,⁶ qui s'est mis à la tete d'une deputation bulgare, pour venir porter plainte à l'Empereur contre le Gt des Principautes. Je dois ces details à Baligot et j'ai prepare ici le terrain de facon à ce que la deputation fasse de faux pas et se cāsse le nez.

La Princesse⁷ se porte bien et a ete charmee de votre envoi. Ma belle soeur, ainsi que le Dr Guillard⁸ ont ete pro-

fondement touches de votre gracieux souvenir et m'ont charge de vous presenter leurs remerciements respectueux.

Votre vieux ami,

V. Alecsandri

Je pars demain pour Turin et je Vous ecrirai aussitot que j'aurai vu le Cte Cavour et que j'aurai eu l'honneur d'etre re9U par Sa Majeste le Roi d'Italie.

Paris, 27 aprilie 1861

Iubite prinții

Sosirea mea la Paris a fost mult întârziată de încetinelile navigației pe Dunăre la începutul primăverii. Am făcut 15 zile de la Galați la Viena! Asta spune tot; dar, în sfârșit, am ajuns la Paris și mi-am îndeplinit misiunea cu bine. Prințul Napoleon și dl. Thouvenel m-au primit foarte bine și au ascultat cu multă atenție ceea ce le-am spus despre Unire, mai întâi, apoi despre arme și chestiunea bulgarilor.

Unirea definitivă¹ a Principatelor este în toate gândurile în Franța și socotesc că îndeplinirea acestei mari idei politice de către prințul României va aduce numelui său un glorios răsunset în Europa. Unirea românească este o urmare a Unirii italiene² și, ceea ce este binevăzut la italienii de dincolo de Alpi nu poate să fie rău văzut la frații lor de dincolo de Carpați.

Împăratul, care ne-a protejat întotdeauna în mod atât de generos, nu va renega nici pe unii, nici pe alții.

Dl. Thouvenel mi-a vorbit, este adevărat, de răbdare, sprijinindu-se pe veștile din Constantinopol care îi anunță acordul guvernului turc la cererile expuse în memoriul vostru. El m-a asigurat de bunele intenții ale guvernului împăratului în privința noastră. La rîndul său, prințul Napoleon, după ce a luat cunoștință de scrisoarea voastră, mi-a declarat că simpatiile sale erau cîștigate de partea României și a prințului său domnitor, dar toate aceste frumoase cuvinte nu-mi sînt îndeajuns pentru a mă lămuri asupra situației de față și viitoare a țării mele, de aceea socotesc să cer o audiență împăratului de îndată după întoarcerea mea de la Turin și sper că majestatea-sa, ca de obicei, se va explica mai precis asupra politicii pe care trebuie să o urmăm.

Tot ceea ce pot să vă asigur pentru un moment este că mai avem prieteni în Franța. Presa ne este binevoitoare și oamenii de stat nu ne sînt potrivnici cu toate micile intrigi ale Jui Bibescu și Co.

Putem, deci, să mergem înainte avînd drept deviză : ajută-te singur și Dumnezeu te va ajuta !

Mi-am dat silința să lămuresc adevărata stare a chestiunii armelor și pe aceea a bulgarilor și au părut foarte mirați văzînd cît de neînsemnat; erau. Pentru prima, am declarat că, pentru a scăpa cele două vase sarde, rîvnite de turci și de austrieci, ați lăsat să se înțeleagă că debarcarea armelor ar putea să se facă la Galați — astfel încît autoritățile locale să aibă dreptul să le ia ca pe o marfă de contrabandă. Era un mijloc de a da adăpost acestor arme pe un teren apărut de propria sa autonomie. Acest lucru odată făcut, planul vostru era de a le reda proprietarilor lor legitimi, deci caselor din Genova care le trimiseseră în Moldova și care avuseseră neîndemînarea să o facă în fața și cu știrea lumii întregi.

Mi s-au cerut explicații despre intervenția lui Sir Henri Bulwer în această afacere. Am răspuns că Sir Henri pretinsese ca armele să fie date în mîinile turcilor și că, față de refuzul vostru categoric, a admis proiectul vostru și a spus chiar că va pune un vas englezesc la dispoziția proprietarilor legitimi ai acestor arme. „Banshee” de la Constantinopol a venit deci să servească ca *vas de transport* și aceasta spre mulțumirea tuturor consulilor din București.

În chestiunea bulgarilor, a trebuit să mă întind mai mult pentru a arăta că coloniștii bulgari din Basarabia, fiind de rasă slavă, formau o populație ostilă românilor, un element ușor de manevrat în mîinile rușilor; că stabilirea *iot* de-a lungul Dunării putea să devină în urmă o amenințare pentru libertatea acestui fluviu și un neîncetat pericol sau cel puțin un izvor de mari greutăți pentru guvernul Principatelor; că totuși, cu toate aceste motive de înaltă politică de viitor, autoritățile locale ținuseră întotdeauna seamă de nemulțumirile și interesele coloniilor sale, dar că intrigile emisarilor ruși izbutiseră să îi înșele cu făgăduieli mărețe, făcute chiar în numele țarului Alexandru; că, în sfîrșit, plecarea neîntîrziată a bulgarilor din Basarabia era destinată să repopuleze Crimeea, părăsită de tătari în urma războiului din Orient. Toată această teză a fost dezvoltată în scopul de a dejuca intrigile unui oarecare Lapinski, creatură a celebrului Vitbinski,⁶ care, în fruntea unei deputații bulgare, va veni să se plîngă împăratului împotriva guvernului Principatelor. Datorez aceste detalii lui Baligot și am pregătit aici terenul în așa fel încît deputația să-și frîngă gîtul.

Prințesa⁷ este bine și a fost înecatată de ceea ce i-ați trimis. Cum-nata mea, cum și doctorul Guillard⁸ au fost adînc mișcați de plăcuta voastră amintire și m-au însărcinat să vă prezint mulțumirile lor respectuoase.

Vechiul vostru prieten,

V. Alecsandri

Plec mîinc la Turin și vă voi scrie de îndată ce voi fi văzut pe contele Cavour și voi fi avut onoarea să fiu primit de majestatea-sa regele Italiei.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

6

27 april 1861, Paris

Mon cher Jean,

Je viens enfin d'avoîr mon audience au Palais Royal, et j'ai longuement cause avec le Prince Napoleon de la question de l'Union. Son Altesse est parfaitement disposee à notre egard et j'ai tout lieu d'esperer quelle nous appuiera de toute son influence. Mr Thouvenel, il est vrai, m'a recommande d'eviter les precipitations, mais la recommandation arrive trop tard, la Chambre moldave ayant deja vote la reunion des deux Assemblies à Bucarest. En tout cas, la presse nous est favorable et j'ai averti Mr Griinn de se tenir sous les armes. Dans mes visites au palais d'Orsay et au Palais Royal, je me suis attache à donner des explications detaillees sur la question des Bulgares de la Bessarabie, ainsi que sur l'affaire des armes. J'ai eu le bonheur de reussir à convaincre Mr Thouvenel et le Prince Napoleon et j'en ai recu l'assurance que le Gt de l'Empereur nous continuait sa haute bienveillance comme par le passe.

Baligot m'a ecrit de Constantinople pour me mettre au courant dune intrigue fomentee par certains Polonais, amis

du Prince Gregoire Stourza, lesquels, apres avoir travaille les esprits des Bulgares² de la Bessarabie, ont organise une deputation commandee par un certain Lapinski, et destinee à venir porter plainte à l'Empereur Napoleon contre le Gt du Prince Couza. Lapinski, accompagne de deux colons, apportent egalement à Paris une brochure imprimee à Constantinople, sous le titre de : *Atrocites du Gt Moldave*.

J'en ai prevenu Mr Thouvenel ainsi que le Prince Napoleon et j'ai tout lieu de croire que Pintrigue avortera comme une fusée mal allumee. J'ai fourni à Mr Griinn³ tous les renseignements necessaires pour combattre, au besoin, les accusations et les insinuations perfides de la brochure byzantine.

Je pars aujourd'hui pour Turin⁴ oii, sans doute, j'aurai a rompre bien des lances en faveur de notre gouvernement à cause de l'affaire des armes, mais je n'ai pas d'inquietude. Ma bonne etoile me sert admirablement dans le succes des missions que l'on veut bien me confier.

Il parait que, sans m'en douter, j'ai le don de la persuasion. A mon retour je tâcherai de voir l'Empereur, apres quoi j'accompagnerai Noemi jusqu'à Vienne, car elle s'est enfin decidee à aller te rejoindre à Jassi. C'est, je crois, ce qu'elle aura de mieux à faire, apres avoir etabli les enfants à Chatenay. Ton absence la tourmente au point de la rendre malade. Or, comme tu dois rester en Moldavie plusieurs mois encore, autant vaut que ta femme aille te tenir compagnie.

La Princesse⁵ est bien portante et fort enchantee de ta correspondance. Elle vient voir souvent Noemi. Je n'ai pas encore vu les Ubicini⁶, ce qui leur a produit une penible sensation, au dire de Mr Griinn. Ils desirent avoir une explication avec moi, elle aura lieu à mon retour de Turin. Noemi ne veut absolument pas que j'ai les moindres relations avec la rue d'Enfer.

J'ai vu ta derniere lettre qui m'a fait un immense plaisir ! Enfin tu possedes les titres de propriete de Ternauka ! Maintenant à l'oeuvre pour revendre tout ce que tu pourras de cette terre afin de payer une partie de tes dettes. Ne quitte pas le pays avânt de regler toutes choses de facon à etre

tranquille pour plusieurs annees. Noemi sera un excellent stimulant dans les circonstances actuelles.

Puisque tu es deja proprietaire de Ternauka, fais-moi le plaisir de compter au Prince⁷ 4504r pour les interets des six mois ecoules jusqu'à la St Georges, et rappelle à Mr D. Couza qu'il s'est engage de me rendre mes 300# au 23 avril 1861.

Adieux. Je t'embrasse,

V. Alecsandri

Mr Cotchiu m'a charge de te remercier pour la peine que tu t'es donnee de lui faire accorder une idemnité par le Gt.

— Mes amities à toute la maison. Baba envoie mille gros baisers à Mărie.

— Dis aux Douka que leurs enfants se portent bien. Basile est grand comme son pere et sa moustache commence à pousser.

Les boutons de chemise, etc, ont produit grand effet.

27 aprilie 1861, Paris

Iubite Ianciile,

Am ajuns, în sfîrsit, în audiență la Palais Royal, si am vorbit cu de-amănuntul, cu prințul Napoleon, despre chestiunea Unirii.¹ Alieța-sa ne este cu totul binevoitoare și pot spera că ne va sprijini cu toată influența sa. Este drept că dl. Thouvenel m-a sfătuit să evităm graba, dar sfatul vine prea târziu, Camera moldovenească a și votat reunirea celor două Adunări la București. In orice caz, presa ne este favorabilă și am înștiințat pe dl. Griinn să fie pregătit. Cu ocazia vizitelor mele la palais d'Orsay și la Palais Royal, am stăruit în a da explicații amănunțite asupra chestiunii bulgarilor din Basarabia, cum și asupra afacerii armelor. Am avut fericirea să reușesc să conving pe dl. Thouvenel și pe prințul Napoleon și am primit asigurarea că guvernul împăratului ne va păstra înalta sa bunăvoință ca și în trecut.

Baligot mi-a scris de la Constantinopol pentru a mă înștiința despre o intrigă întreținută de unii polonezi,- prieteni ai prințului Grigore Sturdza, care, după ce au agitat spiritele bulgarilor² din Basarabia, au organizat o deputație condusă de un oarecare Lapinski și menită să vină să se plingă

împăratului Napoleon împotriva guvernului prințului Cuza. Lapinski însoțit de doi coloniști aduc, de asemenea, ia Paris o broșură tipărită la Constantinopol, sub titlul : *Atrocities du Gt Moldave*.

I-am prevenit pe dl. Thouvenel cum și pe prințul Napoleon și am credința că intriga va avorta ca o fuzee prost aprinsă. Am furnizat d-lui Griinn' toate informațiile necesare pentru a combate, la nevoie, acuzațiile și insinuările perfide ale broșurii bizantine.

Plec astăzi la Turin' unde, fără îndoială, va trebui să lupt în favoarea guvernului nostru din pricina afacerii cu armele, dar nu îmi este teamă. Steaua mea cea bună mă servește foarte bine la reușita misiunilor care îmi sînt încredințate.

Se pare că, fără să-mi dau seama, am darul convingerii. La întoarcerea mea voi încerca să-l văd pe împărat, după care voi însoți pe Noemi pînă la Viena, căci, în sfârșit, s-a hotărît să vină să te întâlnească la Iași. Este, cred, ceea ce va avea mai bun de făcut, după ce va instala pe copii la Chartenay. Lipsa ta o necăjește pînă la îmbolnăvire. Or, cum tu trebuie să mai stai în Moldova încă cîteva luni, este mai bine ca soția ta să vină să stea cu tine.

Prințesa' este bine și foarte îneîntată de corespondența ta. Vine adesea să o vadă pe Noemi. Nu i-am văzut încă pe Ubicini,' ceea ce, după spusa d-lui Griinn, le-a produs o senzație neplăcută. Ei doresc să aibă o explicație cu mine, ea va avea 'loc Ja întoarcerea mea de la Turin. Noemi nu vrea cu nici un chip să am nici cea mai mică legătură cu strada d'Enfer.

Am văzut ultima ta scrisoare care mi-a făcut o foarte mare plăcere ! In sfîrșit ești în stăpînirea titlurilor de proprietate pentru Ternauca. Acum, la lucru pentru a revinde tot ce vei putea din aceste pămînturi ca să-ți plătești parte din datorii. Nu părăsi țara înainte de a aranja toate lucrurile în așa fel încît să fii liniștit mai mulți ani. Noemi va fi un foarte bun imbold în împrejurările de față.

Pentru că ești acum proprietar al Ternaucăi, fă-mi plăcerea și înnumără Prințului' 450 if pentru dobînda pe șase luni scurse pînă la Sf. Gheorghe >i amintește d-lui D. Cuza că s-a angajat să-mi înapoieze cei 300 # ai mei pînă la 25 aprilie 1861.

Adio. Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Dl. Cociu m-a însărcinat să-ți mulțumesc pentru osteneala pe care ți-ai dat-o pentru a face să i se acorde o indemnitate din partea guvernului.

Amicițiile mele întregii case. Baba trimite Măriei mii de sărutări. Spune soților Duca că sînt sănătoși copiii lor. Vasile este mare ca tatăl său și a început să-i crească mustața.

Butonii de cămașă etc. au produs mare elect.

Turin, 1 și 2 mai, 1861

Mon cher Jean,

Arrive à Turin, hier à 5 heures du matin, j'ai immédiatement écrit au Cte de Cavour pour lui demander une audience qu'il m-a acordee sans retard. Je dois donc le voir aujourd'hui à midi et je me propose de te rendre compte de cette visite aussitot que je serai de retour à l'hotel. En attendant, j'ai passe ma journée d'hier à parcourir la ville et à etudier la physiologie de la population au milieu des evenements graves, qui se passent actuellement en Italie. Outre quelques Garibaldiens que l'on reconnaît à leurs chemises de flanelle rouge et à leurs allures de sacripants heroiques, l'ensemble des masses offre un aspect calme et pour ainsi dire insignifiant. Sous les galeries de la rue principale, le Corso, oii se trouvent les principaux cafes, et les celebres *pasterie* de Turin, on voit, du matin au soir, une grande affluence de promencurs qui causent politique et qui prennent des rafraichissements en lisant les journaux. Toute cette foule est preoccupee des affaires du jour, à en juger par les bribes de conversation que l'on saisit au passage, mais il y regne un je ne sais quoi de recueilleilli que le demi-jour des galeries revet d'une teinte mysterieuse.

J'ai vu hier le beau-pere de notre ami Nigra qui m'a parle avantageusement de la plupart des jeunes gens roumains envoyes de Moldavie à Turin pour y faire leurs etudes.' Ces jeunes gens sont, au dire de Mr Vegezzi-Ruscalla, intelligents, assidus à leur travail et d'une bonne conduite, mais, malheureusement, ils ne sont places ici sous la surveillance de personne, et ce serait indispensable qu'ils fussent serieusement recommandes à quelqu'un qui eut le droit de tenir le Gt. au

courant de tout ce qui les concerne. Parles-en à Couciureano et à Pano, et fais leur comprendre la necessite d'une pareille mesure. Mr Vegezzi Ruscalla est un philoroumain ardent qui accepterait le role ennuyeux de curateur, par amour pour la Roumanie, et par sa position de depute et d'ami de Mr de Cavour, il serait à meme de rendre fes meilleurs services à la colonie roumaine de Turin. Il faudrait donc, que le ministre de JInstruction publique ecrivît une lettre flatteuse à Mr Vegezzi-Ruscalla, avec priere de vouloir bien se charger de la surveillance de nos jeunes etudiants et d'entrer en correspondance suivie avec le Gt au sujet de ces Mrs.

2 Mai — Aujourd'hui, à midi je me suis rendu au palais du ministere et j'ai fait ma visite à Mr le Cte de Cavour, dont je t'envoie le portrait ci-joint. Il m'a parfaitement accueilli et s'est rappele de m'avoir recu il y a deux ans. Apres lui avoir remis la copie de la lettre du Prince à sa Majeste le Roi d'Italie, j'ai tâche d'effacer de son esprit tout ce qui pouvait nous etre defavorable au sujet de l'affaire des armes' saisies dans le Danube. C'est une question qui a eu un grand retentissement en Piemont et naturellement l'insucces de cette expedition, mal emmanchee, a ete attribue à la mauvaise volonte du prince Couza.

Il va sans dire que cette accusation est du cru de Mrs les Hongrois, lesquels sont aujourd'hui en grande faveur en Italie. J'ai raconte au Cte de Cavour les faits tels qu'ils s'etaient passes, et j'ai termine en disant : „Les armes ont ete embarquees à Genes en plein jour, au vu et au su de tout le monde, et c'est le consul autrichien de Jassi qui le premier en a donne la nouvelle au Prince. Jugez par ce fait, Mr le Cte, de la maladresse des expediteurs et de la fausse position que cette malheureuse affaire avait creee au Gt des Principautes. Nous avons fait tout notre possible pour sauver vos armes des mains des turcs, en effectuant une fausse saisie et cela dans l'intention de les rendre à leurs legitimes proprietaires. C'etait le seul moyen de leur donner pour ainsi dire un droit d'asile sur un terrain defendu par sa propre autonomie. Les armes ont ete en effet sauvees et transportees plus tard à Genes. On doit, ie pense, nous en tenir compte, car nous avons resiste avec energie aux pretentions de Sir Henry Bulwer qui demandait la remise des armes entre les mains des Turcs, et loind'accuser le Prince Couza de mauvaise volonte, on devrait, pour

etre juste, le remercier d'avoir fait preuve de courage et de tact dans ces circonstances".

Bref, le Cte de Cavour m'a declare que le Gt de Sa Majeste le Roi conservait les mcmes sentiments de sympathie pour notre cause et que l'affaire des armes n'avait nullement laisse de trace fâcheuse dans son esprit. Apres cela, nous avons parle de la Convention qu'il a declare etre une monstruosite impracticable et de l'Union' qu'il desire de tous ses voeux.

Il m'a demande, avânt de me retirer, quelques explications sur la question des Bulgares' de la Bessarabie : apres lui avoir decrit ces colonies, comme un element slave hostile aux Roumains et comme une arme dangereuse entre les mains des Russes, j'ai fait ressortir tout l'avantage que retireraient l'Italie et la Roumanie de leur remplacement par des colonies italiennes. J'ai parle, à ce sujet, du commerce maritime de la Peninsule qui pourrait, par suite d'un traité avec nos pays, prendre une immense extention dans le Levant, etc, et finalement, j'ai quitte le Cte de Cavour, enchante de ma visite, et avec l'assurance que je serai recu dimanche, c'est-à-dire dans trois jours, par le Roi. A bientôt la suite.

V.A.

On m'a demande ici pourquoi Mr Cogalniceano n'avait point accuse reception de sa decoration et pourquoi il n'en avait pas remercie le Roi. J'ai repondu qu'il en avait [ete] empeche jusqu'à present par la crainte de perdre les droits de depute, droits auxquels il tient pour cette session dans l'interet de la question des paysans.

Turin, 1 [și 2] mai 1861

Iubite Iancule,

Sosit la Turin ieri la ora 5 dimineața, am scris numaidecît contelui Cavour pentru a-i cere o audiență pe care mi-a acordat-o fără întârziere. Trebuie deci să-l văd astăzi la prinz și îmi propun să te informez despre această vizită de îndată ce mă voi reîntoarce la hotel. Pînă atunci mi-am petrecut ziua de ieri străbătînd orașul și studiînd fizionomia populației în mijlocul gravelor evenimente care se petrec în clipa de față în

Italia. In afara citorva garibaldieni, pe care ii recunoști după cămășile lor de flanelă roșie și după aerul lor de golani eroici, totalitatea masei se înfățișează calmă și, ca să spun așa, neinteresantă. Sub galeriile străzii principale, Corso-ul, unde se găesc principalele cafenele și celebrele patiserii ale Turinului, se vede, de dimineață pînă seara, o mulțime de persoane care se plimbă și discută politică și care beau răcoritoare citind jurnalele. Toată această mulțime este preocupată de chestiunile zilei, judecînd după frînturile de eonversație pe care le prinzi din zbor, dar domnește un fel de resemnare pe care umbra de sub galerii o îmbracă cu un aer de mister.

L-am văzut ieri pe socrul prietenului nostru Nigra care mi-a vorbit de bine pe cei mai mulți dintre tinerii români trimiși din Moldova la Turin pentru a-și face studiile aici. Acești tineri, după spusele d-lui Vegezzi Ruscalla, sînt inteligenți, muncitori și cu o bună purtare, dar, din păcate, nu sînt aici sub supravegherea nimănui, și ar fi nevoie ca să fie recomandați cuiva care să aibă dreptul să țină guv. la curent cu tot ceea ce îi privește. Vorbește lui Cuciureanu și lui Panu, și fă-i să înțeleagă nevoia unei asemenea măsuri. Dl. Vegezzi Ruscalla este un filoromân înflăcărat care ar primi rolul plicticos de curator, din dragoste pentru România, și prin poziția sa ca deputat și prieten al d-lui de Cavour, ar fi în măsură să aducă cele mai bune servicii coloniei românești din Turin. Ar trebui deci ca ministrul Instrucțiunii Publice să scrie o scrisoare măgulitoare d-lui Vegezzi Ruscalla, cu rugămîntea de a binevoi să se însărcineze cu supravegherea tinerilor noștri studenți și de a intra în corespundență regulată cu guv. despre acești d-ni.

2 mai — Astăzi la prînz, m-am dus la palatul ministerului și am vizitat pe dl. conte de Cavour, al cărui portret ȕ—l trimit aici alăturat. M-a primit foarte bine și și-a amintit că m-a primit cu doi ani în urmă. După ce i-am înmînat copia scrisorii domnitorului către majestatea sa regele Italiei, am încercat să-i șterg din minte tot ceea ce putea să ne fie defavorabil în chestiunea armelor² sechestrate pe Dunăre. Este o chestiune care a avut un mare răsunset în Piemont și, bineînțeles, nereușita acestei expediții prost organizate a fost atribuită relei voințe a domnitorului Cuza.

Se înțelege că această acuzație este scornită de d-nii unguri, care astăzi sînt în mare favoare în Italia. Am povestit contelui de Cavour faptele așa cum s-au petrecut și am încheiat spunînd: „Armele au fost imbarcate la Genova în plină zi, în văzul și cu știrea lumii întregi, și consulul austriac de la Iași a fost primul care l-a vestit pe domnitor. Judecați după aceasta, d-le conte, nedibăcia expeditorilor și falsă poziție pe care această nefericită afacere a creat-o guv. Principatelor. Am făcut

tot posibilul pentru a vă salva armele din mîinile turcilor, efectuînd o falsă sechestrare și aceasta cu gîndul de a le reda proprietarilor lor legitimi. Era singurul mijloc de a le da un drept de azil pe un teren apărut de propria sa autonomie. Armele au fost astfel salvate și transportate mai tîrziu la Genova. Trebuie, cred, să ni se recunoască că am izbutit să rezistăm cu energie pretențiilor lui Sir Henri Bulwer care cerea predarea armelor în mîinile turciJor, și, departe de a învinui pe domnitorul Cuza de rea voință, ar trebui, pentru a fi drepti, să i se mulțumească de a fi dat dovadă de curaj și de tact în această împrejurare.”

Pe scurt, contele Cavour mi-a declarat că guvernul majestății-sale regelui păstra aceleași vechi sentimente de simpatie pentru cauza noastră și că chestiunea armelor nu a lăsat nici o urmă neplăcută în mintea sa. După aceasta, am vorbit despre Convenție, pe care a declarat-o a fi o monstruozitate de nefolosit, și despre Unire³, pe care o dorește din toată inima.

Înainte de a mă retrage, mi-a cerut cîteva explicații asupra chestiunii bulgarilor⁴ din Basarabia ; după ce i-am descris aceste colonii ca pe un element slav potrivit românilor și ca o armă periculoasă în mîinile rușilor, am făcut să reiasă tot cîștigul pe care l-ar trage Italia și România din înlocuirea lor prin colonii italienești. Am vorbit, în această privință, despre comerțul maritim al Peninsulei care ar putea, în urma unui tratat cu țările noastre, să ia o mare extindere în Răsărit ete, și, pînă la urmă, am părăsit pe contele Cavour înaintat de vizita mea și cu asigurarea că voi fi primit de rege duminică, adică peste trei zile. Pe curînd urmarea.

V. A.

Am fost întrebat aici pentru ce dl. Kogălnicanu nu a confirmat primirea decorației sale și pentru ce nu a mulțumit regelui. Am răspuns că a fost împiedicat pînă acum de teama de a pierde drepturile de deputat, drepturi la care ține pentru această sesiune în interesul chestiunii țărănești.

Turin, 5 mai 1861

Mon cher Jean,

**Je rentre du palais oii j'ai eu l'honneur de voir le Roi.
Sa Majeste m'a reconnu de suite et a eu la borne de m'accorder**

une audience assez longue pendant laquelle notre conversation a roulé sur bien des choses que je n'ose pas livrer aux hasards de la poste. Je te dirais seulement que j'ai défendu de mon mieux le Prince dans la question des armes¹ débarquées à Galatz, afin de combattre la mauvaise impression produite sur l'esprit du Roi par cette malheureuse affaire. et que Sa Majesté a fini par s'exprimer à notre égard dans les termes les plus sympathiques et les plus assurants. Elle m'a en outre parlé avec beaucoup d'éloges des officiers roumains qui ont assisté au siège de Gaète², et m'a chargé pour le Prince Couza, de compliments affectueux.

La séance terminée, je suis bien accouru à l'hôtel pour me débarrasser de mes insignes de grand officier de l'ordre royal de Sts. Maurice et Lazare et pour endosser ma fourrure, vu qu'il fait passablement froid dans la capitale du Piémont. Mon intention est de partir demain pour Milan, afin de revoir en passant les champs de bataille de Verceil et de Magenta³, et peut-être pousserai-je une pointe jusqu'au lac de Come si le temps le permet; après quoi je retournerai à Paris pour de là accompagner Noemi jusqu'à Vienne.

Tu vois que j'ai en perspective une vie passablement agitée, c'est-à-dire que je suis dans mon véritable élément. Avant mon départ pour Vienne je tâcherai de voir l'Empereur, car une fois que l'on se fait aux têtes couronnées, on ne peut plus s'en passer. Mais en voilà assez pour le moment, j'ai une foule de lettres à écrire à Constantinople, à Naples, à Paris et à Bucarest. Je me hâte donc de terminer celle-ci en t'embrassant et en te chargeant d'en faire autant de ma part aux Docans, Rollas⁴.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Je ne suis pas content du résultat de mon procès. Peut-on en appeler plus loin ? En ce cas il faut le faire.

Turin, 5 mai 1861

Iubite Iancule,

M-am întors acum de la palat, unde am avut onoarea să îl văd pe rege. Majestatea-sa m-a recunoscut numaidecât și a avut bunătatea

să-mi acorde o audiență destul de lungă, în timpul căreia convorbirea noastră a alunecat asupra multor lucruri pe care nu îndrăznesc să le încredințez nesiguranței poștei. Îți voi spune numai că am apărut cit am putut mai bine pe domnitor în chestiunea armelor¹ debarcate la Galați, cu scopul de a combate proasta impresie produsă în mintea regelui de către această nefericită afacere, și că majestatea-sa a terminat prin a se exprima în termenii cei mai plăcuți și mai încurajatori. Pe lângă aceasta mi-a vorbit cu multe e'ogii despre ofițerii români care au asistat la asediul Gaetei², și m-a însărcinat cu salutările sale afectuoase pentru domnitorul Cuza.

Odată ședința terminată, m-am dus repede la hotel pentru a-mi scoate insignele de mare ofițer al ordinului regal al sfinților Mauriciu și Lazăr și pentru a-mi pune blana, dat fiind că este destul de frig în capitala Piemontului. Gîndul meu este să plec mîine la Milan, cu scopul de a revedea în treacăt cîmpurile de luptă de la Verceil și Magenta³, și poate voi ajunge chiar și pînă la lacul Como, dacă timpul mi-o va îngădui, după care mă voi întoarce la Paris pentru ca de acolo să o însoțesc pe Noemi pînă la Viena.

După cum vezi, mă așteaptă o viață destul de agitată, adică mă găsesc în adevăratul meu mediu. Înainte de plecarea mea la Viena voi încerca să-l văd pe împărat, căci odată ce te-ai obișnuit cu capetele încoronate, nu te mai poți lipsi de ele. Dar, de ajuns pentru acum, am o mulțime de scrisori de scris la Constantinopol, Neapole, Paris și București. Mă grăbesc deci să o termin pe aceasta îmbrățișîndu-re și însărcinîndu-te să faci la fel cu Docanii și Rolla⁴.

Al tău,

V. Alecsandri

Nu sînt mulțumit de rezultatul procesului meu. S-ar putea apela mai sus ? În acest caz trebuie făcut.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

Turin, 5 mai 1861

Après avoir termine la premiere p rtie de ma mission à Paris, ainsi que j'ai eu l'honneur d'en instruire Votre Altesse

par ma lettre du 27 avril, je me suis rendu immédiatement à Turin. Le lendemain de mon arrivée dans la capitale du Piémont, j'ai vu Mr le Comte de Cavour avec lequel j'ai eu une très longue conversation au sujet des armes¹ expédiées à Galatz et j'ai dû combattre un à un tous les faux rapports qu'on lui avait fait au sujet de cette affaire. Je soupçonne Mr Cerutti ainsi que le Comte hongrois de Genes d'être les auteurs des insinuations x...x * par lesquelles on a cherché à rejeter sur vous la responsabilité de l'insuccès de l'expédition des armes, mais, de quelque part qu'elles proviennent, je crois avoir réussi à les dévoiler aux yeux du Cte en retablissant les faits sous leur vrai jour x...x **. Le Cte de Cavour a fini par m'avouer qu'il attribuait le résultat malheureux de l'expédition aux retards de *certaine personne* qui n'était pas parvenue à temps dans les Principautés pour vous en donner avis, x...x *** et il a ajouté qu'il désirait établir entre les deux nations, italienne et roumaine, des liens plus intimes en vue des intérêts réciproques de leur avenir. J'ai profité de cette bonne disposition pour lui proposer un moyen très puissant de réaliser cette grande idée, et de ce moyen consisterait à remplacer les colonies bulgares² de la Bessarabie, qui veulent quitter le pays, par des colonies italiennes. Il y aurait pour nous dans ce fait un double avantage, d'abord celui de nous débarrasser d'un élément slave qui est un instrument docile et dangereux, entre les mains de la Russie, ensuite de repeupler une des portions les plus fertiles de la Roumanie par des hommes industrieux et de même race que nous. Le Cte de Cavour objecta que pour le moment la chose lui semblait difficile parce que les émigrants italiens avaient pris l'habitude de se diriger vers l'Amérique, mais que néanmoins il prenait note de cette proposition pour l'étudier en des temps plus calmes et moins compliqués d'événements politiques.

Trois jours après ma visite au Cte de Cavour, Sa Majesté le Roi a daigné me recevoir en audience particulière et m'accueilli par ces paroles : „Je vous ai vu, il y a deux ans. Vous

* perfides
 ** L'argument le plus puissant sur lequel j'ai basé mon plaidoyer,
 c'est, le Cte a fini par avouer que
 *** En ce cas, ai-je répondu

m'avez apporté les compliments du prince Couza". „Oui, Sire", ai-je répondu, „j'ai eu l'honneur d'être présenté à Votre Majesté x...x * au premiers jours de la guerre et comme alors je lui apportai en ce moment x...x ** les hommages respectueux du Prince. Cette lettre est x...x *** l'expression non seulement des sentiments de Son Altesse, mais aussi des sentiments de toute la nation roumaine". Sa Majesté prit lecture de votre lettre avec une visible satisfaction et me demanda ensuite x...x **** si vous étiez satisfait de la marche des affaires de votre pays ? „Non, Sire", ai-je répliqué, „car le Prince se trouve dans la position difficile d'occuper à la fois deux trônés, de présider deux ministères, de surveiller les travaux de deux Chambres, compliquées d'un troisième pouvoir nommée Commission centrale ; en sorte que comme il est de se transporter tantôt dans une capitale et tantôt dans une autre, le Prince règne et gouverne en chaise de poste ; c'est une rude tâche pour un seul homme et x...x ***** d'autant plus rude qu'elle est stérile. Toutes les affaires sont en souffrance par suite des tiraillements inévitables qui découlent d'un x...x ***** «système aussi compliqué x...x ***** que celui ou cinq pouvoirs sont en présence et où chacun tend à constituer un état dans l'état. Aussi le Prince a-t-il décidé de mettre un terme à une situation aussi anormale et de simplifier les rouages de la machine gouvernementale en centralisant l'administration des deux pays. Il veut prendre sur lui-même de faire un acte³ sérieux et pour lequel il réclame l'appui de Votre Majesté en cas de protestation de la part de quelques Puissances mal disposées à notre égard". A ces mots le Roi répliqua par des paroles tout à fait encourageantes et ajouta qu'il désirait voir régner la meilleure entente entre les deux Gts d'Italie et de Roumanie, en vue des éventualités x...x ***** de l'avenir. J'ai x...x ***** „sûre

* quelques jours avant la guerre, le commencement
 •* les félicités
 *** en même temps
 •*** comment allaient nos affaires Vous
 »*«** encore si elle était récompensée par
 pareil
 •«*»*«» de pouvoirs contraire
 ***** de toute nature
 ***** proteste

sa Majeste que nous avons le plus grand desir de resserer par de nouveaux liens politiques et commerciaux ceux qui nous attachaient deja a l'Italie, et que nous voyons dans la reconstitution du royaume italien le meilleur point d'appui pour celle de l'Etat Roumain.

„Comment se fait-il alors", a demande Sa Majeste, „que l'affaire des armes ait si mal reussi sur les bords du Danube. Cette affaire m'a cause un sensible deplaisir".

„Sire", ai-je repondu, „que Votre Majeste daigne me permettre de lui exposer les faits tels qu'ils se sont passes et non tels qu'ils ont ete rapporte a Turin par des personnes qui ont eu interet a disculper leur maladresse. Les armes ont ete embarquees a Genes au vu et au su de tout le monde, si bien que le Cabinet de Vienne en etait instruit avant meme le depart des vaisseaux. La preuve en est dans la saisie de trois de ces batiments a Soulina par les Turcs sur la demande de l'Autriche et de Sir Henry Bulwer. En outre l'expedition de ces armes s'effectua sans qu'on se fut donne la peine d'informer le Prince Couza ou du moins le consul de Votre Majeste a Bucarest". „Comment" reprit le Roi, „le Prince Couza n'en savait rien ? Je croyais pourtant qu'il en avait ete informe bien avant le depart des vaisseaux de Genes".

„Je puis assurer Votre Majeste que c'est le consul d'Autriche de Jassi qui, le premier, a porte au Prince la nouvelle de l'arrivee des armes, nouvelle qu'il a accompagnee immediatement d'une protestation en toutes formes".

„C'est egal", a repete le Roi, „cette affaire m'a fortement ennuye".

„Sire", ai-je replique, „le chagrin que le Prince a ressenti n'a pas ete moindre, car apres avoir ete place dans la plus fautive position par la maladresse des expediteurs de Genes, il n'a pu faire autre chose pour le Piemont que de sauver

* beaucoup embete
** Gt de
*** sans qu'on eut au moins, ni meme
**** L'arrivee des vaisseaux Le Gt local n'a ete. C'est l'agent d'Autriche lui-meme qui le premier a donne la nouvelle des deux batiments charges d'armes dans les eaux du Danube
***** Son Altesse
. du rest

ses armes de la convoitise des Turcs et de celle des Autrichiens. Il lui a fallu, pour cela, deployer beaucoup d'habileté et d'énergie, en ne tenant d'abord aucun compte des protestations de l'Autriche et des pretentions de Sir Henry Bulwer, et en donnant asile sur le terrain neutre des Principautés aux chargements des deux bâtiments, je pense donc Sire que loin de suspecter les bonnes intentions du Prince, on devait, en toute justice, lui tenir compte du courage qu'il a montré et du tact dont il a fait preuve dans une situation aussi critique que celle où Pavait place l'arrivée inattendue des armes piémontaises. Si l'expédition a eu un résultat malheureux, les coupables doivent être cherchés partout ailleurs que dans les Principautés".

Après ces explications que le Roi a eu la bonté d'écouter avec la plus grande bienveillance, Sa Majeste «'est enquis de l'état et de l'effectif de notre armée. J'ai répondu que nous avions à peu près 25.000 hommes de troupes régulières, sans compter le corps irrégulier. A ces mots le Roi me regarda fixement et me dit: „Le Prince Couza est-il homme à faire un acte vigoureux en cas de besoin?"

La question faite ainsi, sans ambiguë, me causa, je Pavoue, un moment d'embarras ; je saisis parfaitement la portée et des lors je compris qu'il fallait éviter de vous engager directement vis-à-vis de Sa Majeste. Je répondis donc : „Sire, le Prince est un homme de cœur et son rêve le plus ardent est celui de marcher sur les traces héroïques de V. Majeste, mais le pays qu'il est appelé à régénérer commence à peine à donner signe de vie, ses ressources matérielles sont encore minimes, et sa position géographique est telle qu'il faut au chef de l'Etat beaucoup de circonspection pour louver habilement au milieu des événements politiques de l'époque. Un coup de tête est bientôt fait mais souvent les conséquences sont malheureuses, quand le pays qui y contribue est enclavé entre trois grandes puissances

» pour les lui rendre. Pour y pas
** de courage
*** en toute
**** m'a demandé
***** et je compris des lors je ne pouvais plus je crus
se trouve
puissances

monarchies despotiques, et se trouve iso'e de toute puissance amie. En tout cas, Sire, que Votre. Majeste soit profondement convaucue des voeux ardents de ja.nation roumaine poui. le succes de la cause italienne, et qu'Elle daigne en tou'tes cir-constances. s'ouvrir franchement au Prince Couza qui lui repondra en. homme loyal et x...x * en prince devoue au safuț de la patrie.

Turin, 5 m'ai 1861

După ce am terminat prima parte a misiunii mele la Paris, așa după cum am avut onoarea să informez pe alteța-voastră, prin scrisoarea mea din 27 aprilie, m-am dus numaidecât la Turin. A doua zi după sosirea mea în capitala Piemontului, l-am văzut pe dl. conte de Cavour cu care am avut o foarte lungă convorbire despre armele' expediate la Galați și a trebuit să combat unul cite unul toate falsele rapoarte care îi fuseseră făcute despre această afacere. Bănuiesc pe di. Ceruții, cum și pe Comitetul unguresc de la Genova de a fi autorii insinuărilor x...x ** prin care s-a încercat să se arunce asupra voastră răspunderea ne-reușitei expedierii armelor, dar, din orice parte ar fi venit, cred că am izbutit să le dezvălui în ochii contelui restabilind faptele în adevărata lor lumină. x...x *** Contele de Cavour a terminat prin a-mi mărturisi că atribuia nefericitul rezultat al expediției întârzierii *unei anumite persoane* care nu a ajus la timp în Principate pentru a vă da de știre x...x **** și a adăugat că dorea să stabilească între cele două na-țiuni, italiană și română, legături mai strânse în vederea intereselor reci-proce ale viitorului lor. Am profitat de această bună dispoziție pentru a-i propune un mijloc foarte puternic pentru a înfăptui această mare idee, și acest mijloc ar consta din înlocuirea coloniilor bulgare² din Ba-sarabia, care vor să părăsească țara, prin colonii italiene. In felul acesta ar fi pentru noi un dublu profit, mai întâi acela de a ne scăpa de un element slav care este un instrument ascultător și periculos între mîinile

² profundement
perfide

*** Argumentul cel mai puternic pe care mi-am sprijinit pledoaria este, contele a terminat prin a mărturisi că

**** In acest caz, am răspuns eu

Rusiei, și apoi de a repopula una din porțiunile cele mai fertile ale României cu oameni muncitori și din aceeași rasă cu noi. Contele Cavour obiectă că pentru moment lucrul îi părea greu' de făcut pentru că emi-granții italieni luaseră obiceiul de a se îndrepta spre Am»rica, dar că totuși lua notă despre această propunere pentru a o studia în t.mपुरi mai calme și mai puțin complicate cu evenimente politice'.

Trei zile după vizita mea ia contele Cavour, majestatea sa regele a binevoit să mă primească în audiență particulară și m-a primit cu aceste cuvinte : „V-am văzut acum do: ani. Mi-ați adus salutările prin-țului Cuza". „Da, sire", am răspuns, „Am avut onoarea să fiu prezentat majestății-voastre x...x * în primele zile ale războiului și, ca și atunci, îi aduc în acest moment x...x ** omagiile respectuoase ale prințului. Această scrisoare este x...x *** expresia nu numai a sentimentelor altcei-sale, dar, de asemenea, și a sentimentelor tuturor națiunilor romane". Majestatea-sa a citit scrisoarea voastră cu vădită mulțumire și m-a între-bat după aceea x...x **** dacă erați mulțumit de mersul treburilor din țara voastră? „Nu, sire", am răspuns, „căci Prințul se găsește în greaua situație de a ocupa în același timp două tronuri, de a prezida două ministere, de a supraveghea lucrările celor două Camere, complicate cu o a treia putere numită Comisia Centrală; astfel încît, nevoit cum este de a se transporta cînd într-o capitală, cînd în alta, prințul domnește și guvernează din căruța postii; este o grea sarcină pentru un singur om și x...x ***** și cu atît mai grea, cu cit este sterilă. Toate treburile suferă în urma sîcîielilor de neînlăturat care decurg dintr-un x...x ***** sistem atît de complicat x...x ***** ca acelea în care cinci Puteri stau de față și fiecare tinde să constituie un stat în stat. De aceea Prințul a hotărit să pună capăt unei situații atît de anoma'le și să simplifice ruagiul mașinei guvernamentale centralizind administrația celor două țări. El vrea să ia asupra-și a face un act' serios și pentru care re-clamă sprijinul majestății-voastre în caz de protest din partea unora dintre Puterile răuvoitoare față de noi". La aceste cuvinte regele răs-punde cu cuvinte foarte încurajatoare și adaugă că dorește să vadă domnind cea mai bună înțelegere între cele două guv., al Italiei și al

* cîteva zile înainte de război
** felicit[ările]
*** în acelaș timp
**** cum mergeau treburile noastre voi
**** și cel puțin dacă ar fi fost recompensată prin
**** asemenea
**** de puteri contrare

României, în vederea împrejurărilor x...x * viitoare. Am x...x ** asigurat pe majestatea-sa că aveam cea mai mare dorință de a strânge prin noi legături politice și comerciale pe acelea care ne legau deja de Italia, și că noi vedeam în reconstituirea regatului Italiei cel mai bun punct de sprijin pentru aceea a statului român.

„Cum se face atunci”, a întrebat majestatea-sa, „că afacerea armelor a izbutit așa de prost pe malurile Dunării. Această afacere mi-a x...x *** cauzat o adevărată neplăcere”.

„Sire”, am răspuns eu, „majestatea-voastră să îmi permită să îi expun faptele așa cum s-au petrecut și nu așa cum i-au fost raportate la Turin de persoane care au avut interes să dezvinovățească neîndemînarea lor. Armele au fost imbarcate la Genova sub ochii și cu știrea lumii întregi, așa încît x...x**** Cabinetul de la Viena era informat înainte chiar de plecarea vaselor. Dovadă, prinderea de către turci a trei din aceste vase la Sulina, în urma cererii Austriei și a lui Sir Henry Bulwer. În afară de aceasta, expedierea acestor arme s-a făcut fără ca cineva să-și fi dat osteneala să informeze pe prințul Cuza x...x ***** sau cel puțin pe consulul majestății-voastre la București” x...x *****. „Cum” reluă regele, „Prințul Cuza nu știa nimic? Eu credeam totuși că el fusese informat cu mult înainte de plecarea vaselor de la Genova”.

„Pot să asigur pe majestatea-voastră că x...x ***** consulul Austriei de la Iași a fost primul care a adus vestea despre sosirea armelor, noutate pe care a însoțit-o x...x ***** d, îndată cu un protest în toată regula”.

„Oricum ar fi”, a repetat regele, „această afacere m-a nemulțumit foarte mult”.

„Sire”, am răspuns, „supărarea pe care prințul a resimțit-o nu a fost mai mică, căci după ce a fost pus în cea mai falsă situație prin neîndemînarea expeditorilor de la Genova, nu a putut face altceva pentru Piemont decît să-i salveze armele x...x ***** rîvnitc de turci și de

* de tot felul
** protestat
*** nemulțumit foarte mult
**** Guv.
***** fără ca cel puțin, nici chiar
***** Sosirea vaselor. Guv. local nu a fost. Chiar agentul Austriei a fost cel care primul a dat vestea despre cele două vase încărcate cu arme în apele Dunării.
***** Alteța-sa
***** dealtfel
***** pentru a i le restitui. Pentru...

austrieci. I-a trebuit, pentru aceasta, să desfășoare multă îndemînare și x...x * energie, neîntînd mai întîi nici o seamă de protestele Austriei și de pretențiile lui Sir Henry Bulwer, și dînd azil pe teritoriul neutru al Principatelor încercăturii celor două vase, cred deci, sire, că x...x ** departe de a suspecta bunele intenții ale prințului, ar trebui, pe bună dreptate, să se țină socoteală de curajul pe care l-a arătat și de tactul de care a făcut dovadă într-o situație atît de critică ca aceea în care l-a pus sosirea neașteptată a armelor piemonteze. Dacă expediția a avut un rezultat nefericit, vinovații trebuie să fie căutați, totuși, în altă parte decît în Principate.

După aceste explicații pe care regele a avut bunătatea să le asculte cu cea mai mare bunăvoință, majestatea-sa x...x *** s-a interesat de starea și de efectivul armatei noastre. Am răspuns că noi avem aproape 25.000 de oameni, trupe regulate, fără a mat pune la socoteală corpul neregulat. La acestea regele m-a privit fix și mi-a spus: „Prințul Cuza este el omul care să facă un act puternic în caz de nevoie?”

Chestiunea pusă așa, fără ocolișuri, mi-a cauzat, mărturisesc, un moment de încurcătură; i-am înțeles foarte bine importanța x...x **** și numaidecît am înțeles că trebuia evitat să vă angajez direct față de majestatea-sa. Deci am răspuns: „Sire, Prințul este un om de inimă și visul său cei mai arzător este acela de a merge pe urmele eroice ale maiestății-voastre, dar țara pe care este chemat să o regenereze de-abia mcepe să dea semn de viață, resursele sale materiale sînt încă mici, și poziția sa geografică este de așa fel, încît îi trebuie șefului statului multă băgare de seamă pentru a se strecura cu dibăcie în mijlocul evenimentelor politice ale epocii. O lovitură se face cu ușurință, dar adesea urmările sînt nefericite cînd țara care contribuie x...x ***** este închisă între trei mari x...x ***** monarhii despotice și se găsește departe de orice putere prietenă. În orice caz, sire, majestatea-voastră să fie adînc convinsă despre dorințele arzătoare ale națiunii române pentru succesul cauzei italiene și ea să binevoiască ca în orice împrejurare să se adreseze cu toată încrederea prințului Cuza care îi va răspunde ca un om cinstit și x...x ***** ca un prinț devotat salvării patriei.

curaj
** cu toată
**● m-a între[bat]
*** și am înțeles numaidecît nu mai puteam am crezut
**** se găsește
•j***** Puteri
***** profund

CĂTRE BALIGOT DE BEYNE'

10

[a, 1861, mai 10, Constantinopol]

....„J'ai vu beaucoup de monde en Italie et en France et je puis t'assurer que les querelles de la diplomatie de Constantinople ne produisent aucun effet en haut lieu. D'ailleurs la question de Syrie est la pour étouffer la voix de Sir Henry Bulwer et du general Durando.”

[a, 1861, mai 10, Constantinopol]²

....„Am văzut multă lume în Italia și în Franța și pot să te asigur că certurile diplomatice de la Constantinopol nu fac nici o impresie în cercurile înalte. Dealtfel, chestiunea Siriei este de față acolo pentru a înăbuși vocea lui Sir Henry Bulwer și a generalului Durando.”

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

11

Paris, 18 mai 1861

Mon cher Jean,

Je t'écris à la hâte ces quelques lignes pour te donner de mes nouvelles. Je suis bien portant malgre, ou peut-etre, à cause des courses continuelles que j'ai faites depuis mon départ de Jassi. En arrivant à Paris, j'y ai fait un court séjour, puis je suis parti pour Turin afin de porter au roi Victor Emmanuel une lettre du Prince'. Ceci fait, j'ai été revisiter les champs de la bataille de Bufalora et de Magenta, en me dirigeant sur Milan. Le lac de Como, étant dans les environs

de la capitale de la Lombardie, j'y ai été faire une promenade en barque, après quoi je me suis rendu à Genes, à Nice, à Toulon et enfin à Paris. Cette excursion a duré vingt jours, au milieu d'une nature toute en fleurs et sous le plus beau ciel du monde. Ici je ne m'arrêterai qu'une semaine, tout au plus car je dois me rendre en Angleterre et je veux profiter de cette courte halte pour te parler un peu d'affaires.

Je suppose que mes fermiers sont déjà venus t'apporter leur du. En ce cas, tu auras la bonté de remettre à Pauline² cent ducats, en plus des 150 qui lui reviennent pour les six mois prochains. Cet argent est destiné à couvrir les frais de fabrication de la tuile à Mircești.

Tu sais que j'ai prêté 300# à Mr Demetre Couza à la condition que cet argent me soit rendu au 23 avril. Mr Couza a, sans [doute], oublié cette condition. Fais moi le plaisir de la lui rappeler car j'ai grandement besoin d'argent.

J'ai le pressentiment que le fermier de Patrascani, Mr l'aga Jean Botez', ne sera jamais très exact dans ses paiements. Il faudra l'y obliger par tous les moyens car je ne veux pas le laisser contracter de mauvaises habitudes. As-tu fait quelque chose au sujet du cautionnement qu'il s'est engagé par contrat de déposer entre mes mains pour le fermage de la terre ?

Adieu, mes amitiés à ta femme. Dis à ma tante que je lui enverrai, bientôt, l'objet qu'elle m'a confié.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Adresa pe verso : Monsieur le Major Jean Branisteano
Jassi

Paris, 18 mai 1861

Iubite Iancule,

Îți scriu la repezeală aceste câteva rânduri pentru a-ți da vești despre mine. Sînt sănătos, cu toate sau, poate, tocmai din cauza curselor neîn-cetate pe care le-am făcut de la plecarea mea de la Iași. Sosind la Paris, am rămas aici scurt timp, apoi am plecat la Turin ca să duc

regelui Victor Emmanuel o scrisoare a prințului Acest lucru făcut, m-am dus să revizitez cîmpurile de luptă de la Bufă'ora și Magenta, îndreptîndu-mă spre Milan. Lacul Como, fiind în împrejurimile capitalei Lombardiei, am fost acolo să fac o plimbare cu barca, după care m-am dus la Genova, la Nisa, la Toulon și, în sfîrșit, la Paris. Această excursie a durat douăzeci de zile, în mijlocul unei naturi înflorite și sub cel mai frumos cer din lume. Aici nu mă voi opri decît o săptămîna cei mult, căci trebuie să mă duc în Anglia și vreau să mă lolosesc de această scurtă oprire pentru a-ți vorbi puțin despre afaceri.

Bănuiesc că arendașii mei au venit deja să-ți aducă datoria lor. În acest caz vei avea bunătatea să înmînezi Paulinei' o *sută de ducaji*, pe lîngă cei 150 care i se cuvin pentru cele șase Juni viitoare. Acești bani sînt destinați să acopere cheltuielile de fabricare a țiglei la Mircești.

Știi că am împrumutat 304ε d-lui Dimitrie Cuza cu condiția ca acești bani să-mi fie înapoiați la 23 aprilie. Dl. Cuza a uitat, fără îndoială, această condiție. Fă-mi plăcerea și reamintește-i-o căci am mare nevoie de bani.

Am presimțirea că arendașul de la Pătrășcani, dl. aga Ion Botez', nu va fi niciodată foarte exact în plățile lui. Va trebui să fie forțat prin toate mijloacele căci nu vreau să-l las să capete obiceiuri proaste. Ai făcut ceva în legătură cu chezașia pe care s-a angajat să o depună în mîinile mele pentru arenda moșiei ?

Adio, amicitțiile mele soției tale. Spune-i mătușii mele că îi voi trimite, în curînd, obiectul pe care mi l-a încredințat.

Al tău,

V. Alecsandri

Adresa pe verso : Domnul maior Ion Brănișteanu
Iași

12

Paris, 20 mai 1861

Mon cher Jean, je viens de recevoir de Mr Racoviza une lettre concernant le fermage de Mircești. A toutes les raisons

qu'il a cru devoir me donner pour s'abstenir de payer certains sommes, je lui ai repondu qu'il devait acquitter le fermage de la maniere suivante :

200 — arrhes donnees â la signiature du contrat
100 — somnie avancee â Mircești contre ma quittance
75 — somme payee pour l'impot foncier de la terre
12'2 — qui lui reviennent pour 25 mesures d'avoine
712'2 — â payer argent comptant.
1100

En outre Mr Racovitza doit compter 45 piasters, restant de diverses petits comptes qui couvrent la somme de 700 piasters diis par lui pour les dettes du village. C'est donc en tout 713 #, 26 piasters et 20 paras que tu dois toucher.

Il va sans dire que tu retirerars ma quittance de 100 #, ainsi que celle de l'impot foncier et une troisieme qui fait mention de l'achat d'une paire de chevaux.

Je t'envoie ci-contre le modele de la quittance que tu
X AİK_____r:_ j . — r _ ? »i

siei MirceștiŃor, proprietatea d-lui V. Alecsandri:

200 — Arvona dată de dl. Racoviță la facerea contractului.

100 — O adiverință a d-lui Alecsandri de primiria acestor bani la Mircești.

75 — O adeverință de plata impozitului fonciar a moșiei pe semestrul 2^{le} 1860 și pe trimestrul 1^{le} 1861.

12V2 Ce se cuvin d-lui Racoviță pe 25 mierțe ovăz care nu i-au agiuns spre completarea somei de 50 mierțe ce dl. Alecsandri se îndatorise a-i da în socoteala prețului unei părechi de cai luați de la dl. Racoviță.

712v, primiți în mînă.

1100

Pe lîngă acești bani am mai primit 700 lei pentru cîștiul 1^{le} a datoriilor satului :

Textul continuă în limba română, cu caractere chirilice.

insa

555 lei cuprinși în adiverința d-lui Alecsandri de primirea cailor pomeniți.

100 — ce se scad pentru arătura a doi locuitori

45 — în mană. *

Paris, 20 mai 1861

Iubite Iancule, am primit de la dl. Racoviță o scrisoare privitoare la arenda Mirceștiilor. La toate pricinile pe care a crezut că trebuie să mi le înșire pentru a nu plăti anumite sume, i-am răspuns că trebuia să plătească arenda în felul următor :

4= 200 — arvuna dată la semnarea contractului
700 — sumă dată la Mircești pe chitanța mea
75 — sumă plătită pentru impozitul funciar
12¹/₂ — care îi revin pentru 25 măsuri de ovăz
712¹/₂ — de plătit bani în mână.

ÎTOO

Pe lângă aceasta, dl. Racoviță trebuie să plătească 45 plăștri rămași din diferite mici socoteli care ajung la suma de 700 plăștri datorati de el pentru datoriile satului. Face deci în total 713 ~~4~~> 26 plăștri și 20 parale pe care trebui să-i primești.

Este bineînțeleas că vei retrage din aceștia chitanța mea de 100 4= cum și aceea a impozitului funciar și o a treia în care este vorba de cumpărarea unei perechi de cai.

Îți trimit alăturat modelul de chitanță pe care vei avea să o eliberezi, așa încît să-ți ușurez această plicticoasă treabă.

[. . . țjr*!-''-!>.'?*' ir •] *v,*JI fiii-a -' :• ' . . •Zi

13

Paris, juin 1861

Mon cher Jean,

Ma taine', lors de mon depart de Jassi, m'a confie une meche de cheveux de ton enfant pour le faire arranger artis-

* Lipsește sfârșitul scrisorii.

* Urmează textul în limba română, cf. aici p. 43.

tiquement à Paris. J'ai prefere la simple boucle contenue dans un *medaillon, comme chose plus 'simple & de'meilleur gout, et je Penvoie à ma tante par Noemi.

J'ai tout lieu de croire que mes fermiers auront en fin paye leurs redevances, et je Pespere d'autant plus que je me trouve dans une grande penurie d'argent. Il me reste tout juste de quoi accompagner ma belle soeur à Vienne et m'en retourner à Paris. Si à mon retour ici je ne trouve pas les lettres chargees que j'attends avec impatience, je suis un homme llanche.

En cas que tu aies touche un acompte sur mes fermages, tu me feras le plaisir de compter à Pauline' 150 ducats pour sa pension semestrielle, plus 100 ducats pour subvenir aux frais de la fabrication de la brique à Mircești. Les travaux sont deja en pleine activite et je serais desole qu'il cessent faute d'argent. Je compte donc sur toi, mon cher ami, et t'embrasse en consequence.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Paris, iunie 1861

Iubite Iancule,

Mătușa mea,' cu ocazia p'ecării mele de-la Iași, mi-a încred'nat o șuviță de păr a fiului tău pentru a o face să fie artistic aranjată la Paris. Am preferat șuvița simplă, pusă într-un medalion, ca un lucru mai simplu și de bun-gust, și îl trimit mătușii mele prin Noenr.

Sînt îndreptățit să cred că arendașii mei au plătit în sfîrșit arenda și o nădăjduiesc cu atît mai mult cu cît mă găsesc într-o mare lipsă de bani. îmi mai rămîne numai aut cu cit să însoțesc pe cumnata mea la Viena și să mă reîntorc ,la Paris. Dacă la întoarcerea mea aici nu găsesc polițele pe care !e aștept cu nerăbdare, sînt un om pierdut.

În cazul că ai primit o arvună din arenzile mele, îmi vei face o mare plăcere de a înmîna Paulinei' 150 de ducați pentru pensiunea sa semestrială, și încă 100 de ducați pentru a suporta cheltuielile fabri-

carii cărămizilor la Mircești. Lucrările sînt deja în plină activitate și aș fi disperat dacă ar înceta din lipsă de bani. Mă bizui deci pe tine, dragă prietene, și ca urmare te îmbrățișez.

Al tău,
V. Alecsandri

Paris, 30 juin 1861

14

Mon cher Jean,

Le fermier de Patrachkani, Mr Botez', vient de m'ecrir pour m'annoncer qu'il a retenu 300# sur le fermage à titre d'indemnité pour le moulin de Patrascani, et il me prie de t'ecrire pour t'engager à ne pas reclamer cette somme par la voie de Padministration.

Je t'ecris donc, mon cher Jean, pour te prier de poursuivre Mr Botez à outrance jusqu'à ce qu'il te remettra les 300 en question, ne voulant pas que ce Mr contracte des habitudes aussi illogiques à mon endroit.

Quant à l'indemnité qui lui revient pour le temps que le moulin n'a point travaillé à cause de son mauvais état, elle doit être fixée par les arbitres nommés ad hoc. Avant mon départ de Jassi j'avais écrit: à Aleco Aslan pour le prier d'accepter cette somme, et je croyais la chose déjà terminée, lorsque la lettre de Mr Botez m'apprend que Mr Aslan se refuse d'accomplir sa promesse sous prétexte qu'il n'a pas un acte formel de ma part. Si cela est vrai, fais-moi le plaisir de rédiger une procuration en forme qui autorise Mr Aslan de procéder à l'estimation de l'indemnité due à Botez et envoie-la lui à Onești le plus tôt possible. Tu ne saurais croire combien cette histoire de moulin m'ennuie, car elle laisse le champ libre aux sottises protestataires de Mr Botez.

Je t'envoie ci-joint un modèle de procuration; change y ce que tu voudras et débarrasse-moi de cette maudite et ridicule affaire.

Jean m'écrit que tu m'envoies l'argent. C'est avec un grand plaisir que j'y verrai arriver, care je veux partir pour les bains et je me trouve sans le sou.

Adieu, je vous embrasse tous,
V. Alecsandri

Paris, 30 iunie 1861

Iubite Iancule,

Arendașul din Pătrășcani, dl. Botez, mi-a scris chiar acum pentru a mă anunța că a reținut 300 # <» arenda ca despăgubire pentru moara din Pătrășcani și mă roagă să-ți scriu pentru a te sfătui să nu ceri această sumă pe cale administrativă.

Îți scriu, deci, dragă Iancule, pentru a te ruga să urmărești pe dl. Botez pînă la capăt, pînă ce va restitui cei 300 în chestiune, nedorind ca acest om să ia obiceiuri așa de nelegale față de mine.

Cît despre despăgubirea care îi revine pentru timpul în care moara nu a lucrat din cauza stării sale proaste, aceasta trebuie hotărîtă de arbitri numiți ad hoc. Înainte de plecarea mea la Iași am scris lui Alecu Aslan pentru a-l ruga să primească această sarcină, și credeam că acest lucru este deja terminat, cînd scrisoarea d-lui Botez m-a înștiințat că dl. Aslan nu vrea să-și țină făgăduiala din pricină că nu are un act formal din partea mea. Dacă aceasta este adevărat, fă-mi plăcerea și redactează o procură potrivită care să însărcineze pe dl. Aslan să procedeze la socotirea despăgubirii datorate lui Botez și trimite-i-o la Onești cit mai repede cu putință. Nu poți crede cît mă plictisește această poveste a morii pentru că ea lasă cîmp deschis nedreptelor proteste ale d-lui Botez.

Îți trimit alăturat un model de procură; schimbă ce vei vrea și scapă-mă de această blestemată și caraghioasă afacere.

Iancu mi-a scris că îmi trimiți banii. Îi aștept venind cu mare bucurie pentru că vreau să plec la băi și sînt fără nici un ban.

Adio, vă îmbrățișez pe toți,
V. Alecsandri

Paris, 15 juillet 1861

Mon cher Branisteano, j'ai reçu, lu, examine et approuve les comptes que tu m'as envoyés, et je n'ai qu'à te remercier cordialement de l'intérêt que tu prends à mes affaires. Ces comptes sont parfaitement en ordre et je te les renvoie, selon ton désir pour les mettre au dossier ; je te renverrai également tous les autres que tu me communiqueras par la suite.

Quelques jours après avoir reçu ta lettre, j'ai touché mes 13963 francs chez Rotchild, représentant la somme de 11371/4 # que tu as remis à Michel Daniel'. J'attends maintenant avec patience les 300 # dus par Mr Botez' et j'espère que tu te sera déjà pris de façon à faire rendre gorge à cet accapareur.

propos de cet ennuyeux fermier je ne saurais trop te supplier de me débarrasser au plus vite de ses prétentions et du prétexte qui les lui suggère. Tu sais que ce prétexte n'est autre que le moulin de Patrascani détérioré par la crue des eaux du Trotuche. J'ai envoyé à plusieurs reprises un homme exprès à ma terre des montagnes pour restaurer ce maudit moulin, et toutes les tentatives ont échoué contre l'impéritie des saisons ainsi que contre le mauvais vouloir du sieur Botez. Je voudrais donc savoir où en est cette affaire ? Le moulin est-il restauré ? travaille-t-il ? A-t-il été remis en bon état à Mr Botez ? Celui-ci a-t-il donné quittance ? Tout me porte à croire le contraire, car ce spirituel fermier a gagné* en s'opposant à la restauration d'un moulin dont le revenu réel est de 70 # par an, et qu'il se plaît pourtant à élever à la somme exorbitante de 300 #. Il lui serait très commode de déduire annuellement 300 # de son fermage sous prétexte d'indemnité. Il faut donc, mon cher Branisteano, qu'à toute force le moulin soit remis en état de marcher, et que les autorités de Bakau en dressent une constatation formelle, dans le cas où Mr Botez se refuserait de le recevoir. Pour ce faire, je te conseille de te consulter avec

* In original, greșit *n'a gagner*.

mon frère pour aviser au meilleur moyen de mettre un terme aux prétentions absurdes de ce fermier de mauvaise foi. Jean pouvait écrire à C. Cozoni ou à n'importe qui, d'aller visiter le moulin.

Pour ma part j'avais chargé de cette besogne un certain Stephanaki (lequel se trouve actuellement à Mircești). Cet homme avait passé un contrat avec les paysans de Patrascani et leur avait même avancé une somme de 20 # pour le travail qu'il aurait à faire. Quel a été le résultat de tout cela ? Je l'ignore. Si tu voulais passer un jour chez Pauline, elle te renseignera bien mieux que moi et tu pourras alors prendre en connaissance de cause les mesures nécessaires.

On vient de m'avertir que les 70 mierză de seigle réclamées par Mr Catargi sont à sa disposition. Il n'as qu'à envoyer les prendre à Mircești et te donner quittance. Je désire qu'il y déclare n'avoir plus aucune prétention à faire valoir.

À la St Demetre prochaine, tu déduiras de [***] Mircești les so[mmes] [***] par Mr Racovitza pour l'impôt foncier [***] diverses [***] je t'en [***] la note exacte dans quelques [***] Quant [***] sois implacable et donne lui une bonne leco[n] [***] lui serve à l'avenir.

Je te promets de m'acquitter des commissions [que] tu m'as chargés au sujet de ton beau frère etc.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mes respects à ta mère et à ta femme.

Voici une lettre pour Mr Racovitza, que je te prie de mettre à la poste Moldave.

Adresa pe verso : Mr le Major Jean Branisteano
Membre de la Curatelle de „Sf. Spiridon”
Jassi, Moldavie

Paris, 15 iulie 1861

Iubite Brăniștene, am primit, citit, cercetat și aprobat socotelile pe care mi le-ai trimis și nu îmi rămâne decât să-ți mulțumesc din suflet

pentru grija pe care o arăți treburilor mele. Aceste socoteli sînt în perfectă ordine și ți le înapoiez, după dorința ta, pentru a le pune ia dosar, îți voi înapoia de asemenea pe toate celelalte pe care mi le vei comunica în viitor.

Cîteva zile după ce am primit scrisoarea ta, am încasat cei 13 963 de franci ai mei la Rothschild, reprezentînd suma de 1137V4 # pe care i-ai dat lui Michel Daniel'. Aștept acum cu răbdare cei 300 # datorăți de dl. Botez' și nădăduiesc că te-ai aranjat deja în așa fel încît să poți să-l faci pe acest acaparator să înapoieze ce a luat pe nedrept.

În legătură cu acest plicticos arendaș nu pot îndeajuns să te rog să mă scapi cît mai curînd de pretențiile sale și de pretextul care le dă naștere. Știi că acest pretext nu este altul decît moara din Pătrășcani stricată de creșterea apelor Troțușului. Am trimis de mai multe ori un om special la moșia mea de la munte pentru a repara această blestemată moară și toate încercările nu au izbutit împotriva timpului rău cum și împotriva relei voințe a d-lui Botez. Aș vrea deci să știu cum stau lucrurile. Moara s-a reparat? lucrează? A fost redată în bună stare d-lui Botez? Acesta a dat vreo chitanță? Totul mă face să cred contrariul, căci acest spiritual arendaș a cîștigat * opunîndu-se la repararea unei mori al cărui venit real este de 70 # pe an, și pe care totuși îi convine să-l ridice la suma enormă de 300 #. Îi va fi foarte ușor să scadă anual 300 4f din arenda sa sub pretext de despăgubire. Trebuie deci, dragă Brănișteanu, ca, cu orice preț, moara să fie repusă în stare de a merge și ca autoritățile din Bacău să încheie o constatare formală în cazul în care dl. Botez ar refuza să o primească. Pentru a face acesta, eu te sfătuiesc să te consulți cu fratele meu pentru a hotărî asupra celui mai bun mijloc de a pune capăt pretențiilor nedrepte ale acestui arendaș de rea-credință. Iancu ar putea să scrie lui C. Cozoni sau oricui pentru a merge să cerceteze moara.

În ce mă privește, însărcinasem cu această treabă pe un oarecare Stefanachi (care se găsește acum la Mircești). Acest om făcuse un contract cu țărani din Pătrășcani și le dăduse chiar o sumă de 20 # pentru lucrul pe care îl vor avea de făcut. Care a fost rezultatul tuturor acestora? Nu știu. Dacă ai vrea să treci într-o zi pe la Paulina, ea te va lămuri mai bine decît mine și vei putea atunci să iei măsurile necesare în cunoștință de cauză.

Am fost anunțat acum că cele 70 merțe de secară, cerute de dl. Cargi, sînt la dispoziția sa. Nu are decît să se ducă să le ia de la

* Cf. aici p. 48 subsol.

Mircești și să-ți dea chitanță. Doresc ca să declar că nu mai are nici o pretenție de ridicat.

La Sf. Dumitru viitor, vei retrage din [***] Mirceștiilor su[mele] [*••] de dl. Racoviță pentru impozitul funciar (»»*) diferite [***] te [***] nota exactă în cîteva [***]. Cît [***] fii neînduplecat și dă-i o lecție bună [***] să-i servească în viitor.

Îți făgăduiesc de a mă achita de comisioanele cu care m-ai însărcinat în legătura cu cumnatul tău.

Al tău,

V. Alecsandri

Respectele mele mamei tale și soției tale.

Iată o scrisoare pentru dl. Racoviță, pe care le rog să o pui la poșta moldovenească.

Adresa pe verso: Dl. maior Ion Brănișteanu

Memburu al Epitropiei „Sf. SpiriJon”

Iași, Moldova

CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR STRĂINE
AL ȚĂRII ROMÂNEȘTI

16

Paris, 25 septembrie 1861

Domnule ministru,

Mai înainte de a merge la Londra ca să pui în lucrare instrucțiunile coprinse în depeșa excelenței-voastre din 2 septembrie No. 1981, relative la locul speciale ce Principatele Unite sînt în drept de a reclama la Expozițiunea Universale' pentru diversele lor produse, am crezut că mai întîi ar trebui să sondez tărîmul viitoarelor mele negociațiuni', spre a mă asigura despre natura dispozițiunii a Comitetului Centrale, în privința noastră. Nu vă voi ascunde dar, domnule ministru, că, dupe informațiunile luate la Paris, misiunea cu

care m-a însărcinat excelența-voastră prezintă mari dificultăți de învins pentru că coprinde o parte politică de o evidență prea puțin învalită, care poate să deștepte atențiunea oamenilor de stat ai Angliei. Oricum ar fi, nu mă sfiesc cîtuși de puțin ^a deschide negoțiațiuni cari au de scop a pune industria țării noastre în aceeași liniă cu al țărilor cu totul independente ; dar, ca să pot începe lupta cu oarecare speranțe de succes, este de neapărat ca să mă prezint înaintea Comitetului Centrale al Expozițiunii armat cu toate piesele trebuincioase ; piesa însă cea mai importantă e tocmai aceea ce-mi Hpsește, adică lista de obiecte ce Principatele contez a trimite la Palatul Industriei.

Vin dar a va ruga, domnule ministru, ca să binevoiti a da ordine sa se facă acea listă cît mai pe pripă, spre a mi se putea trimite cu cel mai aproape curier, și profit, într-același timp, de această ocaziune spre a ruga pe excelența-voastră ca sa primiți asigurarea preainaltei considerațiuni etc.

V: Alecsandri
gerantul Agenției Principatelor Unite la Paris

CĂTRE COMITETUL CENTRAL AL EXPOZIȚIEI DE LA LONDRA

17

Londres, S octobre 1861

Messieurs,

Le Gouvernement des Principautés Unies de Moldavie et de Valachie venant d'instituer, à l'occasion de l'Exposition Universelle, qui se prepare à Londres, une commission chargée de collectionner un choix de produits de l'industrie agricole afin de les envoyer à l'Exposition précitée, a invité le soussigné, Agent officieux de son Altesse le Prince Couza à Paris, de se mettre en rapport avec l'honorable Comité de Londres à l'effet d'obtenir qu'il soit réservé dans

le Palais de l'industrie une place speciale aux produits des Principautés.

Le soussigné a donc l'honneur de soumettre a la juste appréciation de Mrs les membres du Comité les considerations qui ont diete à son Gouvernement la demarche qui fait l'objet de cette lettre, et se flatte de l'espoir que cette demarche sera favorablement accueillie.

Aux expositions precedentes de Londres et de Paris, nos produits furent confondus avec ceux de l'Empire ottoman. Cette fois ci pourtant, le Gt de la Sublime Porte n'ayant adresse à celui des Principautés aucune communication relative à cet objet, lui a laisse une initiative conforme avec la position exceptionnelle que le traité de Paris a cree aux Principautés. En consequence le Gt du Prince Couza, en vertu de son libre arbitre et desireux de faire participer son pays aux honneurs ainsi qu'aux bienfaits de l'Exposition de Londres, croit le moment opportun pour reclamer une place à part dans la classification des produits exposes, et se fonde pour l'obtenir sur le principe d'indépendance administrative et commerciale dont les Principautés ont eu de tout temps la libre jouissance. Les Principautés forment d'ailleurs, commercialement parlant du moins, un Etat separe, bien distinct de la Turquie, un Etat qui a deja passe plusieurs traites avec des Etats puissants, tels que l'Autriche et meme l'Angleterre, et le commerce etranger s'est toujours adresse directement a nous pour les produits qui nous sont speciaux. Il est donc de haute necessite qu'il soit edifie moyenant une classification separee sur la prover«mce de ces produits qui prennent chaque jour plus de developpement et qui contribuent si puissamment au bienetre materiei des pays prives des ressources de l'industrie agricole.

A ces considerations, le soussigné s'empresse d'ajouter que les tendances des Principautés ont pour but essentiel d'etendre le plus possible ses relations commerciales avec l'Angleterre au point de vue d'echange de leurs produits contre ceux de la manufacture anglaise, et que ce serait de la part de l'honorable Comité de Londres, un moyen d'encourager cette tendance que d'acquiere sans difficulte, à la demande que le soussigné a l'honneur de lui adresser au riom de son Gt.

Dans l'espoir d'une reponse favorable, que le soussigne se fera un devoir de communiquer irmediatement â son Gt, il prie Mrs les honorables merobres du Comite Central de vouloir bien agreer Passurence de sa plus haute consideration.

L'agent des Principautes

Mrs les Membres de l'honorable Comite Central de l'Exposition de Londres

Londra, 8 octombrie 1861

Domnilor, •

Guvernul Principatelor Unite ale Moldovei și Țării Românești insti-tuind, cu ocazia Expoziției Universale¹, care se pregătește la Londra, o comisie însărcinată să adune o selecție de produse ale industriei agricole pentru a fi trimise la Expoziția mai înainte citată, a invitat pe subsemnatul, agent oficios al alteței-sale prințul Cuza la Paris, să se pună în legătură cu onorabilul Comitet de da Londra, cu scopul de a obține ca să fie rezervat în Palatul Industriei un loc special pentru produsele Principatelor.

Subsemnatul are deci onoarea de a supune justei aprecieri a domnilor membri ai Comitetului, considerațiile care au dictat guvernului său demersul care face obiectul acestei scrisori, și se măgulește cu nădejdea că acest demers va fi primit favorabil.

La expozițiile precedente de la Londra și Paris, produsele noastre au fost confundate cu cele ale Imperiului Otoman. De data aceasta totuși, guv. Sublimei Porți, neadresînd celui din Principate nici o comunicare relativă la acest lucru, i-a lăsat o inițiativă potrivită cu noua sa poziție excepțională pe care tratatul de la Paris a creat-o Principatelor. În consecință guv. prințului Cuza, în virtutea liberului arbitru și dornic de a face țara sa să participe ia onorurile cum și la binefacerile Expoziției de la Londra, crede momentul potrivit pentru a cere un loc² separat în clasificarea produselor expuse și se bizuie pentru a-l primi pe principiul independenței administrative și comerciale de care Principatele au dispus libere întotdeauna. Principatele formează, dealtfel, din punct de vedere comercial, cel puțin, un stat separat, cu totul deosebit de Turcia, un stat care a încheiat deja cîteva tratate cu state puternice ca Austria și chiar cu Anglia, și comerțul străin s-a adresat

întotdeauna direct nouă pentru produsele care sînt specialitatea noastră. Este deci foarte necesar ca să se arate, printr-o clasificare separată, proveniența acestor produse care iau cu fiecare zi mai mare dezvoltare și care contribuie așa de puternic la bunăstarea materială a țărilor lip-site de resursa industriei agricole.

La aceste conside-ații, subsemnatul se grăbește să adauge că tendințele Principatelor au ca scop principal să-și întindă cît mai mult relațiile comerciale cu Anglia din punct de vedere ai schimbului produselor lor :u cele ale manufacturei engleze și că ar fi, din partea onorabilului Comitet de la Londra, un mijloc de a încuraja această tendință, acela de a fi de acord, fără dificultate, eu cererea pe care subsemnatul are onoarea să i-o adreseze în numele guv. său.

În speranța unui răspuns favorabil, pe care subsemnatul își va face o datorie să-l comunice numaidecît guv. său, roagă pe onorabilii domni membri ai Comitetului Central să bincvoiască să primească asieurarea celei mai înalte considerații,

Agentul Principatelor

D-nii membri ai onorabilului Comitet Centra', al Expoziției de la Londra.

.11

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

18

Hamburg, ÎS Sbre 1861

Mon cher Jean,

Tu seras, sans doute, tout etonne en recevant cette lettre datee de Hambourg, et tu te demanderas ce que diable je suis venu chercher dans une viile anseatique du Nord de l'Allemagne. Pour te faciliter les reponses, voici mon histoire. Le Ministere de Bucarest ayant ete subitement pris d'une rage d'autonomie, a decrete, dans sa haute sagesse, que les produits de l'industrie des Principautes Unies devaient ne plus etre confondus avec ceux de l'Empire Ottoman dans le palais de

l'Exposition Universelle' qui se prepare â Londres pour Pannee 1862. Cette grave affaire decidee, Mr le ministre des Finances, s'adressa irnmediatement â PAgence de Paris, pour la charger de la mission passablement scabreuse d'obtenir du Comite Central de l'Exposition de Londres qu'il soit reserve une place speciale aux produits de la Roumanie. Quoique cette mission fut de nature â me casser bras et jambes, je crus d'abord devoir repondre â son Excellence que je ferais tout mon possible pour reussir, mais que je prevoyais de grandes difficultes â surmonter vis-â-vis de la susceptibilite britannique et surtout â cause des tendances de la politique anglaise â confondre les Principautes avec le territoire de la Turquie. J'ajoutai la recommandation de m'envoyer au plus tot la liste des objets que le Gt se proposait d'envoyer â l'Exposition de Londres.

Ma lettre officielle jetea â la poste, je partis pour Londres et en y arrivant, j'adressai au Comite Central une longue epitre et j'attendis le resultat avec cette patience de diplomate que tu me connais et avec la ferme decision de commencer des negociations verbales en cas d'une fin de non-recevoir. Huit jours apres je recus une reponse en anglais que je lus tout seul et que je compris sans avoir recours aux lumieres de mon Cicerone.²

Je t'envoie ci-jointes les copies de ces deux documents, dont tu donneras lecture au ministre des Finances de Jassi pour sa gouverne.

En somme, succes complet ! Je fis une pirouette, je chantai „*God save the Qeen*”, *, et je me decidai de retourner en France par la Hollande. A cet effet je m'embarquai sur un steamer de la force de plusieurs centaines des chevaux et je voguai vers Ja patrie du fromage et du Curacao avec une securite parfaite. Securite fal'acieuse helas ! car au bout de 24 heures de traversee, un epuvantable ouragan vint fondre sur nous. Un instant nous nous crumes perdus, je dis un instant comme je pourrais dire trente heures. Bref, le capitaine fut obligé de laisser courir le navire â la grâce de Dieu et des elements et de relâcher dans la riviere de PELbe. Je m'empressai comme de raison, de prendre pied â terre et de

* In original Keen.

me rendre de Gluckstadt â Hambourg, ou je compte me reposer quelques jours avânt de retourner en France. Hambourg possede d'ailleurs des magnifiques hotels, de beaux bassins, des canaux venitiens, des environs ravissants et des danseuses plus ravissantes encore. C'est-â-dire les meilleures conditions pour consoler d'un quasi-naufnage.

A bientot donc ma prochaine lettre datee de Paris.

V. Alecsandri

Hamburg, 18 octombrie 1861

Iubite Iancule,

Vei fi, fără îndoială, foarte mirat primind această scrisoare datată din Hamburg, și te vei întreba ce dracu am venit să caut într-un oraș hanseatic din Nordul Germaniei. Pentru a-ți ușura răspunsurile, iată istoria mea.

Ministerul din București, fiind cuprins deodată de o furie de autonomie, a decretat, în înalta sa înțelepciune, că produsele *industrii Principatelor Unite* trebuia să nu mai fie confundate cu cele ale Imperiului Otoman în palatul Expoziției Universale,¹ care se pregătește la Londra pentru anul 1862.

Această gravă afacere fiind hotărâtă, dl. ministru de Finanțe se adresează numaidecât Agenției din Paris, pentru a o însărcina cu misiunea, destul de neplăcută, de a obține de la Comitetul Central al Expoziției de la Londra ca să fie rezervat un loc special produselor României. Cu toate că această misiune era de natură să mă lege de mâini și de picioare, am crezut mai întâi că trebuie să răspund excelenței-sale că voi face tot posibilul pentru a izbuti, dar că prevedeam mari piedici de trecut față de susceptibilitatea britanică și mai ales din cauza tendinței politicii engleze de a confunda Principatele cu teritoriile Turciei. Am adăugat recomandăția ca să mi se trimită cât mai curînd lista obiectelor pe care guvernul își propunea să le trimită la Expoziția de la Londra.

Scrisoarea mea oficială odată pusă la poștă, plec la Londra și, sosind acolo, am adresat Comitetului Central o lungă scrisoare și am așteptat rezultatul cu aceeași răbdare de diplomat pe care mi-o cunoști și cu nestrămutata hotărîre de a începe negocieri verbale în caz de refuz.

Opt zile mai tirziu am primit un răspuns în limba engleză pe care l-am citit singur și pe care l-am înțeles fără a fi recurs la ajutorul ciceronului meu.²

Iți trimit alăturat copiile acestor două documente pe care ai să le citești ministrului de Finanțe de la Iași pentru informarea sa.

În sfârșit, succes complet! Am făcut o piruetă, am cântat „D-zeu <S apere pe rege” * și m-am hotărât să mă întorc în Franța, prin Olanda. În acest scop, m-am îmbarcat pe un steamcr de mai multe sute de cai putere și pluteam spre patria brnzei și a Curațao-lui într-o siguranță perfectă, siguranță, vai! înșelătoare, căci după 24 de ore de traversare un uragan înspăimântător s-a abătut asupra noastră. O clipă ne-am crezut pierduți, spun o clipă cum aş putea spune treizeci de ore. Pe scurt, căpitanul a fost obligat să lase nava să alerge în voia lui Dumnezeu și a clementelor și să se oprească forțat în riul Elba. M-am grăbit, bineînțeles, să cobor și să mă duc de la Gluckstadt la Hamburg, unde socotoesc să mă odihnesc câteva zile înainte de reîntoarcerea în Franța. Hamburg are, dealtfel, hotelurile minunate, bazine frumoase, canale venețiene, împrejurimi înecătoare și dansatoare încă și mai încântătoare. Adică cele mai bune condiții pentru a consola de un cvasinaufragiu.

Pe curînd deci viitoarea mea scrisoare datată de la Paris,

V. Alecsandri

CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR STRĂINE
AL ȚĂRII ROMÂNEȘTI

19

[Paris, 19 oct. 1861]

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'annoncer à Votre Excellence le succes complet de ma mission à Londres concernant la place speciale que le Gt de Son Altesse le Prince regnant m'a charge d'obtenir

In original, în limba engleză.

à l'Exposition Universelle' de Pannee 1862, pour les produits des Principautes Unies. Grâce au resultat satisfaisant des demarches que j'ai faites aupres du Comite Central, les produits de l'industrie roumaine ne seront plus confondus, cette fois, avec ceux de l'Empire Ottoman. Votre Excellence s'en convaincra par le contenu de la reponse ecrite que j'ai recue à ce sujet et dont j'ai l'honneur de lui transmettre copie conjointement avec quelques arretes du Comite Central touchant les conditions d'admission des objets destines à figurer dans le Palais de l'industrie'. En prenant connaissance de ces divers documents V. E. completera les mesures deja prises par le Gt en vue de se conformer aux sus-dites conditions, et voudra bien les communiquer à ses collegues de Mo'davie en vue d'eviter toute cause de retard dans l'expedition des produits.

[Paris, 19 oct. 1861]

Domnule ministru.

Am onoarea să anunț excelenței-voastre întreaga reușită a misiunii mele de la Londra privind locul special pe care guvernul așteptatului prințului domnitor m-a însărcinat să-l obțin la Expoziția Universală' din anul 1862 pentru produsele Principatelor Unite. Datorită rezultatului satisfăcător al demersurilor pe care le-am făcut pe lângă Comitetul Central, produsele industriei române nu vor mai fi confundate, de data aceasta, cu cele ale Imperiului Otoman. Excelența-voastră se va convinge din conținutul răspunsului scris pe care l-am primit în legătură cu aceasta și pe care am onoarea să i-l transmit în copie împreună cu câteva hotărâri ale Comitetului Central privitor la condițiile de admitere a obiectelor destinate a figura în Palatul Industriei'. Luîrtd cunoștința despre aceste diferite documente, excelența-voastră va completa măsurile deja luate de către guvern pentru a se conforma mai sus-ziselor condiții și va binevoi să le comunice colegilor săi din Moldova pentru a împiedica orice cauză de înrîzire în expedierea produselor.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

2i oct. 1861

sirjoa a-Utoru.usn* val «b i»', , u • e '*-' 1
Mon cher Jean \,

Dans la deraiere lettre de mon frere j'ai trouve quelques lignes de ta belle ecriture et j'y reponds de toute ma calligraphie, pour te prier de payer au magasin anglais Jes deux notes que l'on presentera et que tu reconnaitras â mon style poetique. A cette priere j'ajoute une autre, celle de pretendre du ministere des Finances de faire droit â la juste reclamation que je Jui [ai] adressee au sujet de l'impot exagere dont mes deux terres ont ete frappees, grâce â la generosite de la Commission chargee d'en faire l'evaluation. Consulte la note que je t'ai laisse en partant et tu te mettras facilement au courant de cette affaire. Je ne suis pas de ceux qui se revoltent contre les impots, quand ces impots doivent fournir â l'Etat les moyens de faire prosperer le pays, mais encore faut-il ne pas se laisser victimer par l'exces de zele de certains employes. J'ai deja paye une premiere fois plus que je ne le devrais, et je ne veux contracter de mauvaises habitudes.

Le temps de la rentree des fermages approche, et il fait bien, parce que je suis â court d'argent. Presse un peu Mrs les fermiers et surtout n'oublie pas l'affaire Botez' et les 300# que ce Mr a cru, de sa propre autorite, s'adjuger â titre d'indemnité pour le moulin de Patrascani. A propos de ce moulin de malheur, oii en est l'affaire \ Est-il rcstaure ? A-t-il ete mis deja â la disposition du fermier, ou bien celui-ci va-t-il erciger une nouvelle indemnité pour les six mois qui viennent de s'ecouler de 23 avril au 26 octobre ; va-t-il de nouveau retenir une somme quelconque sur le prix du fermage de cette annee ? Je ne puis pourtant pas me voir frustrer regulierement par ce Mr ; aussi je compte sur ta bonne amitie et ton savoir faire pour etre â l'abri de ses escamotages. J'espere que tu m'enverras bientot l'ai*gent qui te rentrera de Mircesti et de Borzesti; quoiq'uil en soit je t'engage â compter irnmediatement â Pauline les 150# qui lui reviennent pour six

mois. C'est elle qui doit etre payee la premiere, apres quoi tu compteras â Madame Grigorache 60# pour l'interet de son argent, et en agissant ainsi tu auras mes benedictions sur la terre comme au Ciel.: Sur ce je t'embrasse et te prie de presenter mes respects â ta mere et mes amities â ta femme.

Ton cousin devoue,

V. Alecsandri

28 oct. 1861

Iubite Iancule,'

In uItima scrisoare a fratelui meu am găsit citeva rînduri cu frumosul tău scris și răspund cu toată caligrafia mea pentru a te ruga să plătești la magazinul englezesc cele două note pe care le vor prezenta și pe care le vei recunoaște după stilul meu poetic. La această rugă-minte adaug încă una, aceea de a pretinde de 'la Ministerul de Finanțe să dea dreptate reclamației îndreptățite pe care i-am adresat-o în legăturâ cu impozitul mult prea mare cu care au fost lovite cele două moșii ale mele, datorită generozității Comisiei însărcinate de a face evaluarea. Consulta nota pe care ți-am lăsat-o la plecare și te vei pune ușor la curent cu această afacere. Nu sînt dintre aceia care se revoltă împotriva impozitelor cînd aceste impozite trebuie să furnizeze statului mijloacele de a face să prospere țara, dar nici nu trebuie să te lași victima exceselor de zel ale unor funcționari. Am plătit deja prima dată mai mult decît trebuia, și nu vreau să capăt obiceiuri proaste.

Timpul încasării arenzilor se apropie și bine face, pentru că sînt în lipsă de bani. Grăbește puțin pe d-nii arendași și mai ou seamă nu uita afacerea Botez' și cei 300^ pe care acest domn a crezut, din propria sa hotărîre, să și-i atribuie cu titlul de despăgubire pentru moara din Pătrășcani. În legătură cu această nenorocită moară, cum mai stau lucrurile? A fost reparată? A fost deja pusă la dispoziția arendașului sau acesta va cere o nouă despăgubire pentru cele șase luni care s-âu scurs de la 23 aprilie la 26 octombrie ; va reține el iarăși o sumă oarecare din prețul arenzii de pe anul acesta ? Nu pot totuși să mă văd păgubit cu regularitate de acest domn de aceea mă bizui pe prietenia și priceperea ta pentru a fi la adăpost de șmecheriile sale. Nădăduiesc că îmi vei trimite în curînd banii care îți vor reveni de la Mircesti și Borzesti; oricum ar fi, te îndemn să plătești de îndată Paulinei cei 150# care îi

revin pentru șase luni. Ea este aceea care trebuie să fie plătită mai înlăi, după care vei înnumăra doamnei Grigoraș 60 # pentru dobânda banilor săi, și procedând astfel, vei avea binecuvântările mele pe pământ și în cer. Cu aceasta te îmbrățișez și te rog să prezinți respectele mele mamei tale și amicitțiile mele soției sale.

Vărul tău devotat,

V. Aleaandri

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

21

[Paris, noiembrie 1861]

Cher Prince,

Mon frere, dans une de ses demieres lettres, m'a laisse entrevoir que V.A. etait un peu etonne de mon mutisme. Il est vrai que, depuis mon depart de la Moldavie, je n'ai pas eu l'honneur d'ecrire â V.A. que x...x * trois lettres, la premiere de Paris', immediatement apres ma visite au prince Napoleon, et les deux autres de Turin', â la suite de mes audiences chez le Cte Cavour et chez le Roi Victor Emrnuel x...x **. J'avais alors des missions â remplir et â titre d'envoye extraordinaire, j'etais tenu de rendre compte â Votre Altesse du succes de mes demarches, au Palais Roya! et â la cour de Turin ; mais depuis que je suis redescendu au role de simple mortel x...x *** j'ai cru devoir me renfermer dans les bornes de la reserve respectueuse x...x **** que tout sujet doit garder envers son prince, et cela x...x ***** avec d'autant plus de raison que je n'ai recu de Votre Altesse aucune lignc d'approbation, ou d'improbation au sujet du resultat da ma derniere mission en France et en Italie.'

* quatre
** c'etaient
*** depouillc de toute insigne politique
**** de tout sujet
***** d'autant

Votre Altesse me connaît de longue date. Elle sait par consequent que j'appartiens â cette categorie d'hommes naturellement disposes au silence, qui ne peuvent soutenir une causerie qu'autant qu'on veut bien leur donner la replique. Me trouvant donc au bout de mon chapelet, apres la derniere lettre que j'ai cu l'honneur d'envoyer de Turin â Votre Altesse, j'ai repris, non sans bonheur, ma vie de voyageur insouciant. existence hygienique et salutare, que pendant pres de six mois m-a conduit tantot en Italie, tantot dans les Pirenees, tantot en Angleterre. Est-ce â dire que j'etais devenu indifferent aux affaires de mon pays ? Non, j'y attachais, comme toujours, le plus grand interet, mais je connaissais de bonne source la marche des evenements futurs, concernant les Principautes, et î'en profitais pour m'accorder des vacances x...x *. Il est si bon de redevenir soi-meme, de regagner son indepcndance et d'echapper â cette atmosphere viciee que l'on appelle l'atmosphere politique. Votre Altesse le sait bien, quoi qu'Elle se trouve placee â une hauteur qui lui permet de respirer plus â J'aise, x...x ** et pourtant, je m'attends â etre taxe d'egoisme, de tiedeur, que sais-je ? Souvent je me suis demande x...x *** moi-meme si je ne meritaiss pas par hasard de pareils reproches ? Mais j'ai eu la faiblesse de me donner constamment raison et de me proclamer tout seul bon citoyen bon patriote, etc. et deplorable fonctionnaire d'Etat. Voilâ ce qui m'engage â perseverer dans la ligne de conduite que x...x **** Pinsunct aide de la raison m'ont tracee pour l'avenir x...x*****.

[Paris, noiembrie 1861]

Iubite prințe,

Fratele meu, într-una din ultimele sale scrisori, m-a lăsat să întrevăd că a.v. era puțin mirată de mutismul meu. Este adevărat că, de la plecarea mea din Moldova, nu am avut onoarea să scriu a.v. decât x...x *****

a moi
que ceux qui
â part moi
je me tracee
quoiqu'il en soit
patru trei prima

trei scrisori, prima din Paris', îndată după vizita mea la prințul Napoleon, și celelalte' două de la Turin', în urma audiențelor mele la contele Cavour și la regele Victor Emmanuel. x...x *. Aveam atunci misiuni de îndeplinit și în situația de trimis extraordinar, eram obligat să dau socoteală alteței-voastre despre succesul demersurilor mele, 'la palatul regal și la curtea din Turin ; dar după ce m-am coborât la rolul de simplu muritor x...x **, am crezut că trebuie să mă închid în limitele unei rezerve respectuoase x...x *** pe care oricare supus trebuie să o aibă față de prințul său, și aceasta x...x **** cu atât mai mult îndreptățită cu cât n-am primit de la alteța-voastră nici un rînd de aprobare sau de dezaprobare în legătură cu rezultatul ultimei mele misiuni în Franța și Italia.'

Alteța-voastră mă cunoaște de multă vreme. Ea știe deci că aparțin acelei categorii de oameni dispuși în mod natural la tăcere, care nu pot susține o convorbire decît dacă se binevoiește să i se dea replica. Găsin-du-mă deci la capătul mărturisirilor mele, după ultima scrisoare pe care am avut onoarea să o scriu de la Turin alteței-voastre, am reluat, nu fără mulțumire, viața mea de călător fără griji, existență higienică și salutară, care timp de șase luni m-a condus cînd în Italia, cînd în Pirinei, cînd în Anglia. înseamnă aceasta că am devenit indiferent față de treburile țării mele ? Nu, le păstram, ca întotdeauna, cel mai mare interes, dar cunoșteam din izvor sigur mersul evenimentelor viitoare, privitoare la Principate, și profitam să-mi acord o vacanță x...x *****. Este așa de bine să devii tu însuși, să-ți recîștigi independența și să scapi de această atmosferă viciată care se numește atmosfera politică. Alteța-voastră o știe bine, cu toate că se găsește plasată la o înălțime care îi permite să respire mai în voie x...x *****, și cu toate acestea, mă aștept să fiu taxat de egoism, de nepăsare, mai știu eu ? Adesea m-am întrebat x...x ***** „u însumi dacă nu meritam cumva aceste reproșuri ? Dar am avut slăbiciunea să-mi dau întotdeauna dreptate și să mă proclam eu singur bun cetățean, bun patriot etc. și prost funcționar de stat. Iată ceea ce mă îndeamnă să perseverez în linia de conduită pe care x...x ***** instinctul, ajutat de judecată, mi-a trasat-o pentru viitor x...x *****

Erau
** despuiat de orice însemnătate politică
*** a oricărui supus
**** cu atât mai mult
***** a mea
***** decît aceia care
în ce mă privește

***** mi-am trasat-o
***** oricum ar fi

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

22

Paris, 6 nov 1861

Mon cher Jean,

Je recois â peine aujourd'hui ta lettre du 30 septembre. Comment a-t-elle tarde si longtemps â me parvenir, c'est la un de ces mysteres de la poște autrichienne que je ne veux pas me donner Ja peine de sonder. C'est le pont aux ânes et je le laisse â la disposition de nos voisins.

A propos de pont, j'ai lu l'invitation qui m'a ete adreesee par le ministere des Travaux publics au sujet de celui de Mircesti. Les dispositions â prendre â cet egard sont assez simples. Si tu vois Mitkza Stourdza le proprietaire de Miklaouchany', il faut lui parler de ma part pour l'engager â s'entendre avec mon fermier, Mr Racovitza, au sujet de la construction du nouveau pont. La moitie de cette construction revient â la charge de la terre de Miklaouchany, quant â l'autre moitie, _Mr Racovitza n'aura qu'a la faire transporter (ce qui est facile) â l'endroit de la jonction des deux chaussees de Jassi et de Romano. Voillâ ! Tu verras, sans dome, ces jours-ci Mr Racovitza, parle-lui de cette affaire et repond ensuite au ministere du Culte [?] que, en qualite de mon charge d'affaires, tu as pris les dispositions necessaires pour la construction du nouveau pont.

Je suis entierement â sec d'argent. Ne laisse pas lambiner Mrs les fermiers et expedis-moi les sommes que tu toucheras au fur et â mesure que les fermages rentreront. Poursuis surtout * l'affaire Botez', au sujet des 300# qu'il a retenus de sa propre autorite sur le fermage de l'annee passee.

Adieu, je t'embrasse de tout coeur et te remercie encore une foi pour tout le mal que tu te donnes, dans l'interet de mes affaires.

Ton cousin,

V.A.

Pe verso : Ma nouvelle adresse est: Hotel des Capucines
Ilt des Capucines 37

Cuvînt indescifrabil.

Paris, 6 nov. 1861

Iubite Iancule,

Am primit abia acum scrisoarea ta din 30 septembrie. Cum a întârziat ea anta timp ca să-mi ajungă, este acesta un mister al poștei austriece pe care nu vreau să-mi dau silința să-l cercetez. Este podul măgarilor și îl las la dispoziția vecinilor noștri.

În legătură ou podul, am citit invitația care mi-a fost adresată de Ministerul Lucrărilor Publice despre acela din Mircești. Dispozițiile de luat în privința aceasta sînt destul de simple. Dacă îl vezi pe Mitiță Sturdza, proprietarul din Miclăușani, trebuie să-i vorbești din partea mea pentru a-l determina să se înțeleagă cu arendașul meu, dl. Racoviță, în vederea construirii noului pod. Jumătate din această construcție revine în sarcina moșiei Miclăușani, cît despre cealaltă jumătate, dl. Racoviță nu va avea decît să o transporte (ceea ce este ușor) la locul întâlnirii dintre cele două șosele, de Iași și de Roman. Iată ! Vei vedea, cu siguranță, zilele acestea pe dl. Racoviță, vorbește-i despre această treabă și răspunde după aceea Ministerului Cultelor [?] că, în calitate de însărcinatul meu de afaceri, ai luat dispozițiile necesare pentru construirea noului pod.

Sînt cu totul lipsit de bani. Nu-i lăsa pe domnii fermieri să tărăgăneze și trimite-mi sumele pe care le vei încasa pe măsură ce vor veni arcnzile. Urmărește mai ales * afacerea Botez, în legătură cu cei 3004[^] pe care i-a reținut din propria sa hotărîre din arenda anului trecut.

Adio, te îmbrățișez din toată inima și îți mulțumesc încă o dată pentru toată silința pe care ți-o dai, în interesul treburilor mele.

Vărul tău,

V. A.

Pe verso : Noua mea adresă este : Hotel de Capucines,

Bt des Capucines 37

Cf. aici p. 65 subsol.

CĂTRE COSTACHE NEGRI

23

Paris, 10 nov. 1861

Cher vieux,

Baligot m'a donne lecture de ia derniere lettre, celle oii â propos de mon projet de voyage au Japon, tu me maltraites avec une colere si amicale et si touchante. Ainsi donc, a tes yeux je ne suis rien moins qu'un pauvre insense parce que ce-dam â une aspiration irresistible de ma nature, je veux aller visiter ces regions lointaines, dont nous avons souvent parle ensemble avec enthousiasme. Rapelle-toi nos reves de voyage en Afrique et aux îndes et sois juste â mon egard en ne trouvant pas monstrueux que je veuille les realiser. Mais, diras-tu, la patrie reolai-me les services de tous ses enfants, et il n'est permis â aucun Roumain de se soustraire â ses devoirs envers la Roumanie, etc. etc. He ! mon cher vieux lorsque je consulte ma conscience et que je lui demande si depuis vingt ans j'ai bien reellement servi mon pays, la conscience me repond : Oui, sans hesiter et par suite elile m'accorde largement le droit de faire enfin quelque chose ipour moi, apres avoir tant fait pour les autres. Cela ne veut pas dire que je me crois quitte envers la Roumanie, non, je mourrai, j'en suis certain, comme j'ai vecu, en travaillant â sa gloire et â sa prosperite, mais cela veut dire que je ne dois plus m'enterrer dans le ventre d'un portefeuille.le ministeriel comme Jonas dans celui de la baleine, que je ne dois plus me condamner â vivre ou plutot â deperir dans l'atmosphere de petites intrigues de Cabinet, ni â prendre part aux lutttes mesquines de la Chambre, lutttes dans lesquelles je finirai toujours par succomber parce que j'ai plus de coeur que de cervelle.

Il est une chose qui m'etonne grandement de ta part, mon cher vieux, c'est qu'apres vingt et tant d'annees d'amitie inalterable tu me connaises si peu et que tu t'obstines â ne voir en moi qu'un vagabond fantaisiste, doue de quelques bonnes facultes mais les eparpillant au hasard, sans ordre

et sans but. Pourquoi donc, toi qui es la justice et la droiture meme ne pas t'avouer cette bonne verite une fois pour toutes, a savoir que j'aime mon pays aussi bien qu'un autre, mais que je le sers à ma facon. Tout le monde ne peut pas et ne doit etre scribe ou cordonnier, et une nation qui se regenere a besoin d'une infinite d'action diverses qui contribuent au meme resultat. Ai-je la pretention de t'apprendre cette axiome de la Palisse ? Dieu m'en garde, ce serait douter de ton experience. Je constate pourtant un fait, c'est que tu es trop exclusif dans certaines choses et que depuis quelque annees tu regardes le monde à travers un voile de tristesse qui assombrit la purete de tes nobles pensees. C'est à ce voile que je dois helas ! d'etre vu par toi sous un faux jour, et je ne m-en console qu'en me sachant tres confortablement loge dans le meilleur coin de ton coeur.

Ma maniere d'envisager Phumanite est toute differente ; elle est plus charitable, plus indulgente car elle tient compte des faiblesses inherentes à la nature de l'homme. Je pense que chacun ici bas est pousse en avânt par sa destinee et que chacun joue un role quelconque sans le savoir dans la grande comedie de l'eternite. Si donc je vais au Japon, c'est que je dois y aller et si tu te retires à Okna comme un nouveau Cincinnatus, c'est que ta destinee te pousse à planter des choux à Pinstar de ton antique ancetre. Quand ces choux auront fleuri quelqu'un en mangera et s'en trouvera bien s'il aura bon estomac ; or je prise davantage un excellent legume qu'un mauvais gouvernement et j'estime plus un maraîcher consciencieux qu'un chef d'Etat inutile et incapable.

Si je voulais cependant te faire une petite guerre à propos de tes projets de choux culture, j'aurais beau jeu, avouele ; mais je m'en tiens de preference à mon systeme, de libre application des facultes humaines et loin de blâmer tes penchants, loin de denigrer la couleur verte de tes reves, je te dis avec la franchise d'un paysan du Danube : sois heureux à ta guise, ton bonheur projecttera ses doux rayons sur la tristesse de ceux qui souffrent et en adouera l'amertume, comme un beau rayon de soleil anime et egaie un paysage morose. Il est des Stres privileges qui ont une adorable mission, celle de rendre meilleurs les hommes qui les approchent, tu es de ce nombre, cher vieux. Et que tu sois agent des P-tes à Constantinople ou planteur de choux à Okna, tu n'en aco-

pliras pas moins ta destinee, tu n'exerceras pas moins une influence vivifiante sur le coeur de tes compatriotes. Mais aussi laisse-moi suivre la voie ou m'entraîne ma propre destinee, permets-moi de continuer à aimer ce qui a fait de moi un homme de coeur et d'imagination : les voyages et... les femmes. Que veux-tu ? je ne me sens pas encore octogenaire. Mon coeur à tout au plus vingt ans quand il me parle de ma patrie ou de toi.

Adieu, je termine cette longue epître par une gaminerie, afin de te faire sourire comme un vieux papa. Je t'envoie la gaminerie photographiee et lui confie la mission de plaider en ma faveur.

V. Alecsandri

P.S. J'ai termine l'histoire de ma mission politique et j'ai entrepris la mise en ordre de mon grand ouvrage des chants populaires de la Roumanie. Cela fera un magnifique volume, dont je compte me servir comme d'une egide contre ceux qui m'accuseraient de paresse ou de manque de patriotisme.

T'ai-je remercie pour le tabac ? Je ne le crois pas. Reçois d'abord les remerciements de Md. Cantacuzene, quant aux miens je les renferme dans une bonne poignee de main. La princesse etant absente de Paris je n'ai pu lui remettre la boîte que tu m'as envoyee pour elle.

Paris est au deluge. Il y pleut du spleen. J'ai besoin de lumiere, j'ai soif de soleil, mais helas ! il faut que je reste attache au boulet de Pagence jusqu'à l'arrivee de mon frere. Noemi t'envoie mille bonnes amities.

Pari?, 10 nov. 1861

Iubite prietene,

Baligot mi-a citit ultima ta scrisoare, aceea în care mă ocărăști cu o minie atât de prietenească și atât de mișcătoare pentru proiectul meu de călătorie în Japonia. Așadar, în ochii tăi, nu sînt nimic altceva decît un biet nebun pentru că, cedînd unei năzuințe de nestăpînit a naturii mele, vreau să mă duc să vizitez aceste regiuni îndepărtate, despre care

am vorbit adesea împreună cu înflăcărare. Adu-ți aminte visurile noastre de călătorie în Africa și în India și fii drept față de mine, negăsind îngrozitor faptul că vreau să le realizez. Dar, îmi vei spune, patria cere ajutorul tuturor fiilor săi și nu este îngăduit nici unui român să se sustragă datoriilor sale față de România etc, etc. Ei, dragul meu, când îmi cercetez conștiința și când o întreb dacă de douăzeci de ani mi-am servit în adevăr țara, conștiința îmi răspunde : Da, fără șovăire și, prin urmare, îmi acordă din plin dreptul de a face, în sfârșit, ceva și pentru mine, după ce am făcut atita pentru alții. Asta nu înseamnă că mă simt chit față de România, nu, voi muri, sînt sigur, așa cum am trăit, lucrînd pentru gloria și înflorirea ei, dar aceasta înseamnă că nu trebuie să mă înmormîntez în pîntecele unui portofoliu ministerial ca Iona în acela ai balenei, că nu trebuie să mă mai condamn a trăi sau mai repede a pieri în atmosfera micilor intrigi de cabinet, nici să iau parte 'la luptele meschine ale Camerei, lupte în care voi termina întotdeauna prin a fi doborât pentru că am mai multă inimă decît rațiune.

Un lucru mă miră foarte mult din partea ta, dragul meu, și anume ca, după douăzeci și atîția ani de prietenie neclintită, mă cunoști atît de puțin și că te încăpățînezi a nu vedea în mine decît un vagabond fantezist, dotat cu cîteva calități, dar risipindu-le la întîmplare, fără ordine și fără scop. De ce deci tu, care ești chiar dreptatea și echitatea, să nu recunoști o dată pentru totdeauna acest adevăr, și anume, că îmi iubesc țara tot așa de mult ca oricare altul, dar că o servesc în felul meu. Nu toată lumea poate fi scrib sau cismar, și o națiune care renaște are nevoie de o mulțime de acțiuni diferite, care contribuie la același rezultat. Să am pretenția să te învăț această axiomă a lui 'La Palisse' ? Să mă ferească Dumnezeu, ar fi să mă îndoiesc de experiența ta. Constat totuși un fapt și anume, că ești prea neîngăduitor în anumite lucruri și că de cîteva ani privești lumea printr-un văl de tristețe, care întunecă puritatea ideilor tale nobile. Acestui văl îi datoresc, vai ! de a fi fost văzut de tine sub o lumină falsă și nu mă mîngîi decît știindu-mă foarte bine adăpostit în cel mai bun colț al inimii tale.

Felul meu de a vedea lumea este cu totul deosebit; este mult mai blînd, mai îngăduitor, căci ține seamă de slăbiciunile inerente naturii omenești. Cred că fiecare în lumea aceasta este împins înainte de soarta sa și că fiecare joacă un rol oarecare, fără să o știe, în marea comedie a veșniciei. Deci, dacă mă'duc în Japonia, este pentru că trebu'c să mă duc acolo și, dacă tu te retragi la Ocna ca un nou Cincinatus*, este pentru că soarta te împinge să sădești varză, după modelul anticului tău strămoș. Când aceste verze vor înflori, cineva va mînce din ele și se va

simți bine, dacă va avea stomac sănătos; ori cu apreciez mai mult o Jegumă bună decît un guvern prost și prețuiesc mai mult un zarzavagiu conștiincios decît un șef de stat inutil și incapabil.

Dacă aș dori totuși să-ți fac un mic război în legătură cu proiectele tale de a cultiva varză, aș reuși, recunoaște-o, dar prefer să rămîn la sistemul meu de liberă folosire a facultăților omenești și departe de a condamna înclinațiile tale, departe de a defăima culoarea verde a viselor tale, îți spun cu sinceritatea unui țăran de la Dunăre : fii fericit în felul tău, mulțumirea ta va răspîndi razele sale blînde asupra tristeții aceluia care suferă și le va îndulci amărăciunea, așa cum o rază frumoasă de soare însufletește și înveselește un peisaj trist. Sînt unele ființe privilegiate care au o misiune minunată, aceea de a face mai buni pe oamenii care se apropie de ei, tu ești din categoria lor, dragul meu. Și, ori că ești agent al Principatelor la Constantinopol', ori cultivator de verze la Ocna, nu-ți vei îndeplini mai puțin destinul, nu vei exercita mai puțin o influență dătătoare de viață asupra inimii compatrioților tăi. Dar lasă-mă și pe mine să-mi urmez calea pe care mă împinge propria mea soartă, dă-mi voie să iubesc și mai departe ceea ce a făcut din mine un om cu suflet și cu imaginație: călătoriile și... femeile. Ce vrei ? nu mă simt încă octogenar ; inima mea are cel mult douăzeci de ani cînd îmi vorbește de patria mea sau despre tine.

Adio, închei această lungă scrisoare printr-o ștregării, ca să te fac să zîmbești ca un tată băraîn. Îți trimit ștregăria fotografiată și îi încredințez misiunea de a pleda în favoarea mea.

V. Alecsandri

P.S. Am terminat istoria misiunii mele politice* și am întreprins sistematizarea mării mele lucrări, cîntecelor populare' ale României. Va forma un minunat volum, de care socotesc să mă servesc ca de un scut împotriva aceluia care m-ar acuza de lene sau de lipsă de patriotism.

Ți-am mulțumit pentru tutun ? Nu cred.

Primește mai întîi mulțumirile d-nei Cantacuzino⁶, cît despre ale mele, le cuprind într-o bună strîngere de mînă. Prințesa' lipsind din Paris, nu i-am putut preda cutia pe care mi-ai trimis-o pentru ea.

Parisul este sub potop. Plouă cu *plictiseală*. * Am nevoie de lumină, mi-e sete de soare, dar, vai ! trebuie să rămîn legat de cătușele Agenției pînă la sosirea fratelui meu. Noemi îți trimite mii de amiciții.

* In original, în limba engleză.

CĂTRE EFORII ȘCOLILOR DIN
ȚARA ROMANEASCA

24

Agenzia
Principatelor Unite
în Paris

Paris, 12 noiembrie 1861

D-lor efori

De mai multe zile am avut onorul a primi epistola d-voastre din 19 octombrie prin care îmi faceți cunoscut că în urma unei dispoziții luate de guvern, Agenția' este chemată, în Jocul d-lui Royer Col'ard, cu supravegherea tinerilor români, stipendiați din Paris, precum și cu regularea modului distribuirii stipendiilor. În aceeași epistolă mi s-a anunțat totodată și expedierea banilor prin un banchier din București la ordinul și adresa mea.

Am așteptat până acum sosirea tratei acelu banchier necunoscut, însă, neprimind încă nici o știre despre dânsa, mă văd silit a îndemna la răbdare pe toți studenții români ce se adresează la mine pentru ca se-și primească stipendiul. Acest îndemn însă nu le poate fi de nici un ajutor, căci ei au început, cu tot dreptul, a-și pierde răbdarea de la 1 octombrie și până astăzi, fiind de 42 de zile lipsiți de mijloacele viețuirii în Paris. Cursurile s-au deschis și ei nu au măcar cu ce să plătească înscripțiile la Universități; iarna se apropie și ei nu au cu ce sa-și facă proviziile de lemne și de haine călduroase.

Dați-mi voie, d-lor, a vă spune că traiul în Paris devine din zi în zi mai greu și că neregularitatea expedierii stipendiilor din București expune pe elevii români de aici la tot soiul de nevoi și de supărări ce aduc stingherială chiar studenților lor.

Prin urmare, este de neapărată trebuință de a se regula într-un alt mod distribuirea stipendiilor, un mod mai practic și mai conform obiceiurilor Parisului și cred de a mea datorie a vă propune, domnilor, ca de la începutul anului 1862 să

binevoii a deschide la un banchier de aici un credit hotărât pentru studenții români, cu condiția de a li se număra la începutul fiecărui trimestru somele fixate de guvern. Astfel numai, vor înceta întârzierile trimiterii banilor, și poziția ades critică în care se găsesc d-nii stipendiști.

Agenția pentru asta una dată primește cu mulțumire însărcinarea de a distribui stipendiile triloniei oct., noiembrie și decembrie ; înse ea nu poate să urmeze pe viitor cu asemeni îndatorire, căci agentul este silit adeseori a lipsi din Paris pentru interesele Principatelor Unite, avînd a îndeplini în Anglita și Italia misiile ce i se încredințează de guvern. S-ar putea dar prea lesne întâmpla ca banii stipendiilor să sosească aici în lipsa lui și, prin urmare, studenții români să fie expuși din nou la întârzieri supărătoare.

Supuind aceste la aprecierea d-lor-voastre, vă rog, d-lor efori, a primi încredințările considerării mele celei mai deosebită,

V. Alecsandri

[Rezoluție scrisă în partea de sus a primei file :]

La Eforie

Se va îndrepta cererea către On. Ministeru

I[oa]n Z[alomit]

[O a doua rezoluție, ulterioară, nesemnată :]

Cestiunea de față fiind regulată în urma adreselor d-lui ministru de Culte cu nro 16929 și 16962, aceasta va sta la dosariu.

D-lor membri ai Eforiei școlilor din Țara Românească

CĂTRE ION GHICA

25

Paris, 12 noiembrie 1861

Cher vieux, c'est aujourd'hui seulement que j'ai reçu ta mite lettre du 18/30 avril. Elle a mis, comme tu vois, suffi-

sament de temps pour me trouver, il est vrai que l'adresse portait ces mots : „Mr B.A. en Europe !” — En effet, depuis six mois je parcours cette vicieuse partie du monde, tantot pour cause de sante, tantot en mission extraordinaire, et ce n'est que depuis dix jours que je suis enfin installe chez moi, Bl des Capucines 37, oii je compte prendre mes quartiers d'hiver. J'arrive en ce moment de Londres oii j'ai du discuter, pendant une semaine, pour obtenir une place speciale aux *produits de notre industrie* dans le palais de la future Exposition Universelle'. Nos hommes d'Etat ont cru devoir faire preuve de sentiments autonomiques en decidable que nos *cojoks* et nos bottes peu parfumees meritaient d'etre mis en evidence a cote des produits artistiques de la France, de l'Angleterre etc. mais loin de ceux de la Turquie. Le Comite Central de Londres a bien voulu ceder a ma negociation, et maintenant on y attend avec curiosite les objets dignes d'admiration qui doivent représenter les Principales Unies aux yeux du monde civilise.

D'apres le contenu sommaire et substantiel de ta lettre, tout le monde est occupe a s'injurier a Bucarest. Je n'en doute pas, car je connais les sentiments de politesse exquise des habitues de „Fialkowski”.² L'amour de la patrie leur fait l'effet du mercure, elle leur fournit de la salive dont ils se debarrassent sur la figure de leurs amis, connaissances, adversaires ou ennemis. Ceci me rappelle l'anecdote de Diogene qui, se trouvant dans un des riches salons d'Athenes, a crache sur le maître du palais qui lui donnait l'hospitalite, en pretextant que c'etait le seul objet malpropre de l'habitation.

A l'epoque oii tu m-as ecrit ton petit mot tu dirigeais encore les travaux publics mais depuis le Beyzade³ t'a mis a la retraiete. C'est que sans doute ce monsieur se croit seul digne des travaux publics. O ambition, rien ne t'effraie, pas meme le baigne !

Tu me demandes ce que je fais ? Je gere l'Agence en attendant que mon frere vienne me debarrasser de cette corvee ennuyeuse et j'ai repris mes travaux litteraires. He quoi ! dira-t-on, quand la politique fait bouillonner toutes les cervelles, Alecsandri se retire sur le Parnasse !... Mon Dieu oui, il se cacherait meme dans une taniere d'ours pour ne plus

voir les singes, ni entendre les perroquets de la politique de Bucarest. J'ai repris mon independance et j'en use, j'en abuse, j'en suis heureux au-dela de toute expression. Il ne me reste qu'un souhait pour completer mon bonheur, c'est celui de te voir, toi et ta famille, y compris la charmante demoiselle Alexandrine, sorties de l'atmosphere de la capitale de la Roumanie.

En attendant que ce vœu se realise, je te serre la main bien fort et je presente mille bonnes amities a ta femme et a Mile Campineano. Embrasse tes enfants de ma part.

V. Alecsandri

Paris, 12 nov. 1861

Iubite prietene, mica ta scrisoare, din 18/30 aprilie, am primit-o abia astazi. După cum vezi, i-a trebuit destul de mult timp pentru ca să mă găsească, este drept că adresa purta aceste cuvinte : „Bl. B.A. în Europa !” — În adevăr, de șase luni parcurg această veche parte din lume, când pentru motive de sănătate, când în misiune extraordinară, și numai de zece zile sînt, în sfîrșit, instalat la mine, Bl. des Capucines 37, unde socotesc să-mi iau reședința de iarnă. Sosesc în această clipă de la Londra, unde a trebuit să discut, timp de o săptămînă, pentru a obține un loc special pentru *produsele industriei noastre* în palatul viitoarei Expoziții Universale. Oamenii noștri de stat au crezut că trebuie să facă dovadă de sentimente autonome hotărînd că cojoacele și cișmele noastre, prea puțin parfumate, merita să fie puse în evidență alături de produsele artistice ale Franței, Angliei etc, dar departe de acelea ale Turciei. Comitetul Central de la Londra a binevoit să cedeze negocierilor mele și acuma se așteaptă cu curiozitate obiectele demne de admirație care trebuie să reprezinte Principatele Unite în ochii lumii civilizate.

După conținutul sumar și substanțial al scrisorii tale, toată lumea la București este ocupată să se înjure. Nu mă îndoiesc cunoscând sentimentele de delicată politeță a obișnușilor de la „Fialkowski”.² Dragostea de patrie le face efectul mercurului, ea le produce saliva de care se debarasează pe figura prietenilor lor, cunoștințelor, adversarilor sau dușmanilor. Aceasta îmi amintește anecdota lui Diogene care, găsindu-se într-unul din bogatele saloane ale Atenei, a scuipat pe stăpînul palatului

care îi clădea ospitalitatea, pretextînd că era singurul obiect murdar din locuință.

La vremea la care mi-ai scris mica ta scrisoare te ocupai încă de lucrările publice, dar de atunci Beizadeaua' te-a pus în retragere. Pentru că desigur acest domn se crede singur demn de lucrări publice. O, ambiție, nimic nu te înspăjmîntă, nici măcar ocna !

Mă întrebi ce fac ? Girez Agenția așteptând ca fratele meu să vină să mă scape de această corvoadă plicticoasă și mi-am reluat lucrările mele literare. Ei cum! se va zice, când politica înfierbîntă toate creierele, Alecsandri se retrage în Parmas ! Dumnezeuule da, s-ar ascunde și într-o vizuină de urs pentru a nu mai vedea maimuțele, nici auzi papagalii politicii de la București. Mi-am reluat independența și mă folosesc de ea, abuzez de ea, sînt fericit peste măsură. Nu-mi rămîne decît o dorință pentru a-mi împlini fericirea, aceea de a te vedea, pe tine și familia ta, cum și pe încântătoarea domnișoară Alexandrina, ieșiți din atmosfera capitalei României.

Așteptând ca această dorință să se îplinească, îți strîng mîna cu putere și prezint mii de bune amicitii soției tale și d-rei Cîmpineanu. Sărută pe copiii tăi din partea mea.

V. Alecsandri

CĂTRE COSTACHE NEGRI

26

Paris, 14 nov. 1861

Mon cher vieux grognard,

Je te trouve admirable avec ta morale et si je ne t'aimais comme un âne, j'exercerais joliment ma verve caustique à ton endroit. Tu me dis d'une voix dramatique : „Comment, malheureux ! tu veux aller au Japon, tu ne mettras donc jamais un terme à tes foies, à tes sottises etc...” Et tu sembles avoir oublié nos projets de voyage en Egypte et aux îndes, ces projets qui enflammaient ton imagination comme à l'âge de vingt ans. Aller aux îndes n'est donc pas une folie ? Réponds.

76

Plus loin, tu reprends : „Ton pays, ses nouvelles destines etc. n'ont-ils donc plus aucun attrait pour toi ? Tu ne sens donc plus dans ton coeur une voix qui te crie : «Mazaniello, sers encore ta patrie»" (paroles de Mr Scribe, musique de Mr Auber^ et immédiatement apres tu ajoutes : „L'Union' va bien tot s'accomplir ! Oh, que je vais me reposer apres cela, sans rien vouloir plus entendre de tout le reste!" Egoiste cher egoiste, je te pardonne parce que je te comprends, et en te pardonnant, je me prouve l'immense satisfaction d'etre meilleur que toi, ce qui m'a toujours semble presque impossible jusqu'à ce jour.

Je sais que tu veux quitter l'agence de Constantinople pour aller te nicher sur un rocher du Trotouche, en emportant la conviction que tu as suffisamment servi ta patrie. Mais si tu voulais bien t'appliquer personnellement les reproches que tu trouves juste de m'adresser, te sentirais-tu bien à l'aise ? Le pays n'a-t-il plus besoin de toi ? es-tu en droit de le croire ? Que ta conscience reponde.

Veux-tu que je te dise une chose, mon cher vieux grognard ? Tu finiras par venir avec moi au Japon, à la condition que nous passions par les îndes. Ton desir de te rendre à Hambourg pour me dire adieu cache une intention qui ne m'echappe guere, ceàle de te laisser enlever par moi sur la grande route de l'Ocean. Apres tout, tu as beau te draper dans le manteau de Caton, tu ne vaux pas mieux que moi, car en cherchant bien dans l'enorme bagage de sagesse que tu as amasse avânt l'âge, on trouverait facilement encore une petite dose de cette bonne folie qui contribue si puissamment au bonheur de l'homme. Ne regrettes-tu pas tes vingt ans ? Oui. Pourquoi ? parce que tu etais fou, c'est-à-dire heureux. Sois donc logique alors.

Adieu, je t'embrasse,

V. Alecsandri

Je croyais avoir renpli mes quatre pages, c'est pourquoi j'ai termine mon improvisation au bas de la troisieme. Je suis heureux de trouver encore un peu d'espace pour ajouter quelques verites:

Quand on a perdu un pere, une mere et une soeur adores, le coeur ne rend plus que des sons douloureux au mot de familie.

Quand on a un ami dont la destinee vous ticnt toujours eloigne, le coeur se contracte douloureusement au mot d'amitie.

Quand on est ne dans un pays pour lequel on a combattu vingt ans, en usant sa vie et ses facultes, le coeur seigne au mot de patrie.

Il arrive un moment oii il faut oublier pour ne point perdre la raison. Je veux oublier. Mais assez comme 9a, je n'aime pas le drame, et puis tu n'en croirais rien.

Adresa pe plic : Monsieur Constantin Negri
agent des Principautes Unles
Constantinople *

Paris, 14 nov. 1861

Scumpul meu cicălitör,

Te găsesc minunat cu morala ta și dacă nu te-aș iubi ca pe un frate mai mare, aș încerca împotriva ta verva mea mușcătoare. Îmi spui cu un ton dramatic : „Cum, nenorocirile ! vrei să te duci în Japonia, nu vei pune niciodată capăt nebuniilor tale, prostiilor tale etc...” Și pari să fi uitat planurile noastre de călătorie în Egipt și în Indii, aceste proiecte care aprindeau imaginația ta ca la vârsta de douăzeci de ani. A merge în Indii nu este deci o nebunie ? Răspunde.

Mai departe, reiei : „Țara ta, noile ci destine etc. nu mai au deci nimic atrăgător pentru tine ? Nu mai simți deci în inimta ta o voce care îți strigă: «Mazaniello, servește-ți încă patria.» (cuvinte de dl. Scribe. muzică de dl. Auber), si îndată adaugi : „Unirea² se va îndeplini în curînd ! Oh, cum am să mă odihnesc după asta, fără să mai vreau să aud nimic despre tot restul !” Egoistulc, egoist drag, te iert, pentru că te înțeleg și, iertîndu-te, îmi dovedesc mulțumirea sigură de a fi mai bun

* Pe dosul plicului, scris de mîna lui Negri: „Cette jactance juvenile ne te va plus guere”. (Această lăudăroșenie tinerească nu ți se mai potrivește.)

decit tine, lucru ce mi s-a părut aproape imposibil pînă în ziua de astăzi.

Știi că vrei să părăsești agenția de la Constantinopol pentru a merge să te cuibărești pe o stîncă a Trocușului, ducînd cu tine convingerea că ți-ai servit îndeajuns patria. Dar dacă ai vrea să-ți aplici ție însuși reproșurile pe care crezi că e drept să mi le adresezi mie, te-ai simți chiar așa bine ? Țara nu mai arc nevoie de tine ? Ești îndreptățit sa crezi acest lucru ? Să răspundă conștiința ta.

Vrei să-ți spun un lucru, scumpul meu cicălitör ? Pînă la urmă vei veni cU mine în Japonia, cu condiția să trecem prin India. Dorința ta de a veni la Hamburg pentru a-mi spune bun rămas ascunde o intenție care nu-mi scapă deloc, aceea de a te lăsa răpit de mine pe largul drum al oceanului. La urma urmei, degeaba te învăluî în mantia lui Caton, nu faci mai multe parale ca mine, căci, căutînd bine în marele bagaj de înțelepciune pe care l-ai adunat de timpuriu, s-ar mai găsi cu ușurință o mică doză din această nebunie care contribuie atît de puternic la fericirea omului. Nu-ți pare rău după cei douăzeci de ani ai tăi ? Da. De cc ? Pentru că erai nebun, adică fericit. Fii deci logic.

Adio, te îmbrățișez.

V. Alecsandri

Credeam că umpiusem cele patru pagini ale melc, de aceea am terminat improvizatia mea în josul celei de a treia. Sînt fericit că mai găsesc încă puțin loc pentru a adăuga cîteva adevăruri :

Cînd ai pierdut un tată, o mamă și o soră adorată, inima nu mai scoate decît sunete dureroase la numele de familie.

Cînd ai un prieten de care destinul te ține întotdeauna îndepărtat, inima se strînge dureros la cuvîntul de prietenie.

Cînd ești născut într-o țară pentru care ai combătut douăzeci de ani, uzîndu-ți viața și facultățile, inima sîngerează la cuvîntul patrie !

Ajunge o vreme cînd trebuie să uiți pentru a nu-ți pierde judecata. Vreau să uit. Dar de ajuns cu aceasta, nu-mi place drama și apoi tu nu crezi nimic.

Adresa pe plic : Domnul Constantin Negri
agent al Principatelor Unite
Constantinopol

Paris, 16 novembre 1861

Mon cher Branisteano,

Je viens encore t'ennuyer de mes affaires, et cette fois ce n'est plus à propos de Mr Botez, mon fermier de Patrascani, mais à propos de Mr Racovitz. J'ai appris que ce monsieur a mis en coupe réglée mon joli bois de Mircesti et que, depuis un an qu'il est sur ma propriété, il a déjà abattu plusieurs centaines d'arbres des plus grands et des plus beaux, tandis que d'après son contrat il n'a le droit de prendre dans la forêt que la quantité de bois nécessaire aux besoins journaliers de son ménage. Tu sais combien je tiens à cette forêt; pour te donner une idée du soin que j'ai pris de la conserver, j'ai préféré acheter de Miclaoucheny tout le bois nécessaire à la fabrication de ma brique plutôt que de mettre la hache dans mon beau parc. C'est peut-être une sottise, mais c'est comme cela. Eh bien, tu ne saurais t'imaginer le chagrin que j'éprouve d'apprendre les actes de vandalisme de Mr Racovitz. Je te prie donc, au nom de notre amitié, de demander un compte sévère à ce monsieur des arbres qu'il a fait abattre sans mon autorisation et de lui défendre de couper à l'avenir la moindre branche. Informe-toi adroitement du nombre de stinjenes dont il a besoin annuellement pour son usage personnel et fais-le-moi savoir, car je préférerais lui en compter la valeur en argent que de lui laisser désormais le moindre droit sur ma forêt. Je te serais bien reconnaissant si tu pouvais faire par toi-même une course à Mircesti, afin de constater les dégâts dont je me plains. Si Mr Racovitz veut augmenter le nombre de ses chariots, ou s'il veut bâtir des moulins etc, il n'a qu'à se procurer le bois nécessaire oii il pourra, mais je lui conteste formellement le droit de considérer ma forêt comme un chantier. Explique-toi catégoriquement avec lui à ce sujet, car je n'hésiterai pas un instant à casser son contrat s'il persistait à vouloir abîmer, à son profit, le plus bel ornement de ma propriété.

As-tu terminé l'affaire Botez ? Lui as-tu fait rendre les 300 # qu'il a gardés sur le temps d'avril ? Le moulin de Patrascani est restauré ? Ce sacre moulin me préoccupe diablement, car un homme comme Mr Botez est capable d'en profiter pour élever constamment des prétentions chicanières, afin de réduire le prix de son fermage. Mets, donc, un terme à cet ignoble exploitation de sa part.

Sur l'argent qui te rentrera, tu compteras trois cent ducats à Pauline, 60 à madame Grigorache, l'impôt semestriel des deux terres et ma dette au magasin anglais, et tu m'expédieras le reste au plus tôt sur la maison Rothschild.

Ceci fait, tu auras acquis une large part dans mon cœur. Adieu, mes compliments respectueux à ta mère et mes amitiés à ta femme.

Ton cousin affectionné,

V. Alecsandri

Paris, 16 novembre 1861

Iubite Brănișteanu,

Iar vin să te plictisesc cu afacerile mele, și de data aceasta nu mai este vorba de dl. Botez *, arendașul meu de la Pătrășcani, ci de dl. Racoviță -. Am aflat că acest domn a dispus tăierea frumoasei mele păduri de la Mircesti și că, de un an, de când este pe proprietatea mea, a și tăiat mai multe sute de arbori dintre cei mai mari și mai frumoși, în timp ce, după contract, nu are dreptul să ia din pădure decât cantitatea de lemne necesară nevoilor zilnice ale gospodăriei sale. Știi cât țin la această pădure; ca să-ți faci o idee despre grija pe care am depus-o pentru a o păstra, am preferat să cumpăr de la Miclăușani tot lemnul necesar pentru fabricarea cărămizii mele decât să intru cu toporul în frumosul meu parc. Este, poate, o prostie, dar asta e ! Ei bine, nu-ți închipui durerea pe care o încerc aflând actele de vandalism ale d-lui Racoviță. Te rog deci, în numele prieteniei noastre, să ceri o socoteală severă acestui domn despre arborii pe care i-a tăiat fără autorizația mea și să-i interzici pe viitor de a mai tăia vreo creangă cât de mică. Informează-te cu dibăcie despre numărul de stinjeni de care are trebuință anual pentru nevoile sale personale și înștiințează-mă; căci aș prefera să-i plătesc valoarea în bani decât să-i mai las de aici înainte cel mai mic

drept asupra pădurii mele. Ți-aș fi foarte recunoscător dacă ai putea să faci tu însuși drumul pînă la Mîrcesti pentru a constata pagubele de care mă plîng. Dacă dl. Racoviță vrea să mărească numărul carelor sale sau dacă vrea să construiască mori etc, nu are decît să-și procure lemnul necesar de unde va putea, dar îi contest formal dreptul de a socoti pădurea mea drept un șantier. Explică-te categoric cu el asupra acestui lucru, căci nu voi șovăi o clipă să-i desfăc contractul dacă se încapăținează să distrugă, spre cîștigul său, cel mai frumos ornament al proprietății mele.

Ai terminat afacerea Botez? L-ai făcut să înapoieze cei 300 de galbeni reținuți din cîștigul pe aprilie? Moara din Pătrășcani a fost restaurată? Afurisita asta de moară mă preocupă al naibii, căci un om ca dl. Botez este capabil să profite de ea pentru a ridica mereu pretenții sicîitoare, cu scopul de a reduce prețul arenzii. Pune, deci, capăt acestei nerușinate exploatări din parte-i.

Din banii pe care-i vei încasa, vei număra 300 de ducați Paulinei, doamnei Grigoraș', impozitul semestrial al celor două proprietăți și datoria mea la magazinul englezesc și îmi vei expedia cît mai curînd restul prin casa Rothchild.

Făcînd acestea, ți-ai cîștiga un loc însemnat în inima mea. Adio, complimente respectuoase mamei taie și bune sentimente soției tale.

Vărul tău iubitor,
V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

28

Paris, 25 nov. 1861

Cher vieux,

•J'ai lu dans la Voix de la Roumanie que tu a fait Imprimer un tres interessant article' dans une revue quelconque qui paraît depuis peu â Bucarest. Tu serais tres aimable de m'abonner â cette puWication periodique et de me faire ex-

pedier les Nos deja parus ainsi que ceux qui paraîtront â l'avenir. Comme nous sommes tous deux d'anciens collaborateurs de journaux scientifiques et litteraires, il se pourrait fort bien que je fusse empoigne de nouveau d'un acces de rage litteraire et que je devinsse ton confrere de nouveau. J'ai jete sur le papier les souvenirs' de mon voyage en Italie pendant la guerre de 1859, ainsi que ceux de mon excursion en Crimée, apres la prise de Sevastopol et si tu trouves qu'ils méritent une place dans la revue en question, je me ferai un plaisir de te les envoyer.

Ici rien de bien interessant. On dit pourtant que les Bourbons de la Valachie se demenent beaucoup, que la branche ainee et la branche cadette se seraient fusionees en faveur du jeune prince Nicolas Bibesco'. Somme totale, il pleut, il fait humide, et la politique se ressent de l'etat de l'atmosphere.

Adieu et mille amities â ta femme et aux amis, s'il en reste.

V. Alecsandri
Bt des Capucines 37

Paris, 25 nov. 1861

Iubite prietene.

Am citit în la *Voix de la Roumanie* că ai publicat un articol * foarte interesant într-o revistă oarecare apărută de puțin timp la București. Ai să fii bun să mă abonezi la această publicație periodică și să-mi expediezi numerele deja apărute cum și pe acelea care vor apărea în viitor. Cum sîntem amîndoi vechi colaboratori ai ziarelor științifice și literare, s-ar putea foarte bine ca să fiu apucat de o nouă furie literară și să devin din nou confratele tău. Am aruncat pe hîrtie amintirile? călătoriei mele în Italia în timpul războiului din 1859, cum și pe acelea, ale excursiei mele din Crimée, după luarea Sevastopolului și, dacă găsești că merită un loc în revista în chestiune, îmi voi face o plăcere din a ți le trimite.

Aici nimic prea interesant. Se spune totuși că Bourbonii din Țara Românească se agită mult, că ramura cea mare și ramura cea mică s-ar fi contopit în favoarea tînarului prinț Nicolae Bibescu'. În total, plouă, este umezeală, și politica se resimte de starea atmosferei.

Adio și mii de amiciții soției tale și prietenilor, dacă mai sînt.

V. Alecsandri
Bt de Capucines 37

CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR STRĂINE
AL ȚĂRII ROMANEȘTI

29

Agence
des Principautes Unies
à Paris

Paris, 27 nov. 1861

Monsieur le Ministre,

Je viens de recevoir la depeche de votre Exce'.lence sous Tslo 2 860, et avânt d'en communiquer le contenu au Comite Central de l'Exposition de Londres', je voudrais etre parfaitement renseigne sur un point important, à savoir si les mesures de Pespace à reclamer pour nos produits dans le palais de l'Exposition ont ete calculees sur la somme des produits des deux Principautes ou bien sur ceux de la Valachie seulement. Mr le Ministre des Affaires etrageres de Moldavie ne m'ayant encore rien écrit à ce sujet, je vous serais obligé, Mr le Ministre, de m'envoyer au plus tot le renseignement que je demande, afin d'eviter tout malentendu posteneur.

Agenția
Principatelor Unite
din Paris

Paris, 27 nov. 1861

Domnule ministru,

Am primit depeșa exceienței-voastre cu nr. 2 860 și, înainte de a comunica conținutul Comitetului Central al Expoziției din Londra', aș

«4

dori să fiu foarte bine lămurit asupra unui punct important, și anume dacă măsurile spațiului cerut pentru produsele noastre în palatul Expoziției au fost calculate pentru totalitatea produselor celor două Principate sau numai asupra celor ale Țării Românești. Dl. ministru al Afacerilor Străine ale Moldovei nescrindu-mi pînă acum nimic în legătură cu acest lucru, vă voi fi recunoscător, d-le ministru, dacă îmi veți trimite cît mai curînd lămurirea pe care o cer, pentru ca să evit orice neînțelegere următoare.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

30

Paris. 28' nov. 1861

Mon cher Branisteano, je suis sans le sous' depuis quatre jours et je tire le diable par la queue de fason à la lui arracher. C'est te dire que j'attends avec la plus vive impatience l'envoi, en pârte ou en totalite, de mes fermages. Hâte-toi de me tirer de la misere, oii je suis plonge, en m'expediant de suite une somme quelconque. Je compte sur toi comme sur une providence qui prendrait la forme d'une lettre de change pour venir me surprendre agreablement, et dans mon attente je crie aux quatre points cardinaux : De l'argent, de l'argent î

Adieu, reponds-moi de suite. Tout à toi,

V. Alecsandri

Bt des Capucines 37

Paris, 28 nov. 1861

Iubite Brănistene, de patru zile sînt fără nici un ban' și trag pe dracul de coadă gata să i-o smulg. Aceasta pentru a-ți spune că aștept: cu cea mai mare nerăbdare trimiterea, în parte sau în totalitate, a aren-

zilor mele. Grăbește-te de a mă scoate din mizeria, în care sînt cufundat, trimițîndu-mi numaidecît o sumă oarecare. Mă bizui pe tine ca pe o providență care ar lua forma unei polițe pentru a veni să-mi facă o plăcută surpriză, și, în așteptarea mea, strig în cele patru puncte cardinale: Bani, Bani !

Adio, răspunde-mi numaidecît. Al tău,

V. Alecsandri

31

[Paris, p. 28 noiembrie 1861]

Mon cher Branisteano,

Je viens de toucher l'argent que tu m'a envoye et je te remercie pour le soin que tu as mis à faire rentrer les fermages à temps, car je me trouvais litteralement sans le sou depuis une quinzaine de jours. Si tu pouvais faire rendre gorge à Mr Botez', tu me rendrais un bon service ; les trois cents ducats qu'il a retenus sur le fermage d'avril couvriraient mon deficit de cette annee.

Maintenant un nouveau service. Pour des raisons à moi connues, j'ai pris la resolution de vendre Patrascani² et Borzești. Je te charge donc de me trouver un acquereur dans le plus bref delai possible, et de faire une publication ad hoc dans le *Moniteur* ainsi que dans les autres journaux du pays. Etant fermement decide de me defaire de cette propriete, j'accepterai n'importe quel prix pourvu que la chose se fasse vite.

Adieu, je t'embrasse et te remercie de nouveau pour tout ce que tu veux faire pour ton affectionne,

V. Alecsandri

86

Iubite Brănișteanu,

Am primit banii pe care mi i-ai trimis și îți mulțumesc pentru grija pe care ai avut-o de a face să se plătească arenzile la timp, căci mă găseam cu adevărat fără nici un ban de cincisprezece zile. Dacă ai putea să-l execuți pe dl. Botez', mi-ai face un bun serviciu; cei trei sute de ducați pe care i-a reținut din arenda pe aprilie ar acoperi cleficitul meu din anul acesta.

Acum un nou serviciu. Pentru motive cunoscute de mine, am luat, hotărîrea de a vinde Patrașcanii² și Borzeștii. Te însărcinez deci să-mi găsești un cumpărător în cel mai scurt timp cu putință și de a face o publicație ad hoc în *Monitor*, cum și în alte ziare ale țării. Fiind foarte hotărît de a mă scăpa de această proprietate, voi primi orice preț numai, lucrul să se facă repede.

Adio, te îmbrățișez și-ți mulțumesc încă o dată pentru tot ceea ce vrei să faci pentru iubitorul tău,

V. Alecsandri,

32

Paris, 18 dec. 1861)

Mon cher Branisteano,

Je viens t'engager de nouveau de t'occuper activement de la vente de Patrascani^f. J'ai des dettes serieuses qu'il faut que je paye le plus tot possible afin de m'affranchir d'une preoccupation incessante qui me rend tres malheureux. Ma resolution inbranlable est donc de sacrifier une de mes terres à n'importe quel prix pour reconquerir mon independance et ma tranquillite. Je compte sur ta bonne amitie, cher cousin, dans cette circonstance et te prie encore une fois de faire publier dans tous les journaux du pays la vente prochaînie», imme-

diatè meme de Patrascani. Tu me rendras le plus grand service que je puisse te demander. J'attends ta reponse avec impatience, et suis tout à toi,

V. Alecsandri

Paris, 18 dec. 1861

Iubite Brănițene,

Vin din nou să te îndemn să te ocupi cu sîrguință de vînzarea Pătrășcanilor'. Am datorii serioase pe care trebuie să le plătesc cît mai curînd cu putință ca să mă eliberez de o grijă neîncetată care mă face foarte nefericit. Hotărîrea mea nestrămutată este deci de a sacrifica una din moșiile mele cu orice preț, pentru a-mi recuceri independența și liniștea. Mă bizui pe adevărata ta prietenie, iubite vere, în această împrejurare și te rog încă o dată să pui să se publice în toate ziarele din țară apropiata sau chiar grabnica vînzare a Pătrășcanilor. Îmi vei face cel mai mare serviciu pe care aș putea să ți'l cer. Aștept răspunsul tău icu nerăbdare și sînt al tău,

V. Alecsandri

33

A L'HONORABLE COMITE CENTRAL
DE L'EXPOSITION UNIVERSELLE' DE LONDRES
POUR L'ANNEE 1862

Paris, 26 decembrie 1861

Messieurs,

J'ai l'honneur de vous envoyer copie de la depeche officielle que je viens de recevoir de S. E. Mr le Ministre des Affaires etrangeres de Valachie concernant les produits des Principautes Unies qui devront figurer à l'Exposition de Londres de l'annee prochaine :

„Mr l'agent,

D'apres l'avis que vous nous avez donne touchant la necessite de determiner d'une maniere precise la nature des produits de notre industrie nationale et l'etendue de l'emplacemement qu'ils exigent à l'Exposition de Londres, je m'empresse de vous faire savoir que ces produits sont du genre de ceux indiqués dans les sections I, II, III, IV du reglement d'admission redigé par le Comite Central et que d'apres les calculés faits, ils pourraient occuper dans le palais de l'Expositions l'espace indique ci-apres :

70 pieds carres anglais pour la 1-re section

D	»	2e
75		3e
20	»	en Jongueur
12	»	en hauteur sur la muraille
3	»	largeur
3	»	longueur
2	»	hauteur
		espace horizontal

Vous voudrez bien, Mr l'agent, communiquer en meme temps à Phonorable Comite Central de Londres la nomination de Mr... en qualite de Commissaire permanent des Ptes."

En m'acquittant de ce devoir, je vous prie, Mrs, d'agreer l'assurance de ma consideration la p'us distinguee.

Paris, 26 decembrie 1861

Domnilor,

Am onoarea să vă trimit copia depeșei oficiale pe care am primit-o de la excelența-sa ministrul Afacerilor Străine din Țara Românească, privind produsele Principatelor Unite care trebuie să figureze în Expoziția de la Londra din anul viitor :

„D-le agent,

După avizul pe care ni l-ați dat privitor la nevoia de a determina de o manieră precisă natura produselor industriei noastre naționale și

întinderea spațiului de care are nevoie la Expoziția de la Londra, mi grăbesc să vă fac cunoscut că aceste produse sînt din felul celor arătate în secțiunile I, II, III, IV ale regulamentului de admitere, redactat de Comitetul Central, și că, după calculele făcute, ele ar putea să ocupe în palatul Expoziției spațiul arătat mai jos :

70 picioare pătrate englezești pentru prima secție
 5 „ a doua
 75 „ a treia
 20 „ în lățime
 12 „ în înălțime pe zid
 3 „ lățime
 3 „ lungime spațiu orizontal
 2 „ înălțime

Veți binevoi, d-le agent, să comunicați în același timp onorabilului Comitet Central din Londra numirea dl. . . în calitate de Comisar permanent al Principatelor."

Achkîndu-mă de această datorie, vă rog, domnilor, să primiți asigurarea distinciei mele considerații.

CĂTRE PETRACHE POENARU

34

[Paris, p. 1 ianuarie 1862]

Monsieur le Commissaire',

En reponse à votre lettre du 1-er janvier, j'ai l'honneur de vous informer que dans sa dapeche du 7/19 novembre 1861, Mr le Ministre des Affaires etrangeres de Valachie, m'a charge de faire connaître au Comite Central de l'Exposition à Londres les mesures de l'espace que nos produits occuperaient dans le Palais de l'industrie. Ces mesures sont:

70 pieds carres anglais pour la Ir section
 5 „ „ „ He „
 75 „ „ „ IHe a

20	„	en largeur	
12	„	en hauteur	sur la muraille
3	„	largeur	espace horizontal
3	„	longueur	
2	„	hauteur	

En consequence je me suis empressé de communiquer les details ci-dessus, au Comite Central, et de l'informer, en meme temps, de votre nomination en qualite de Commissaire permanent des Principautes.

Je vous ferai donc observer, Monsieur le Commissaire, que les informations nouvelles que vous deviez avoir par rapport à la hauteur de l'espace reclame pour nos objets, se trouvent suffisamment comprises dans la demande qui a ete faite au Comite, puisque cette demande fait mention de 12 pieds en hauteur sur la muraille et de 2 pied sur l'espace horizontal.

Il est donc inutile, je pense, d'entamer une nouvelle negociation à ce sujet avec le Comite de Londres, car la reponse que j'en attends et que je m'empresserai de vous communiquer, doit contenir tous les renseignements desires.

J'ajouterai encore une observation avânt de terminer, c'est que votre qualite de Commissaire des Principautes etant deja connue du secretaire de la Commission de Londres, mon tiitermediaire aupres de celle-ci devient desormais inutile. Vous ferez donc bien, Mr le Commissaire, de vous mettre en correspondance directe avec elle, apres lui avoir fait connaître officiellement le titre de Commissaire des Principautes dont votre Gouvernement vous a investi, et pour ce faire je vous envoie l'adresse que vous devez placer sur vos lettres :

The honor. Secretary
 to Her Majesty's Commissioners for the
 international Exhibition of 1862
 London

[Parii, p. 1 ianuarie 1862]

Domnule comisar

Ca răspuns la scrisoarea dumneavoastră din 1 ianuarie, am onoarea
 *s informează că în telegrama sa din 7/19 noiembrie 1861, dl. ministru

al Afacerilor Străine din Țara Românească m-a însărcinat să fac cunoscut Comitetului Central al Expoziției la Londra măsurile spațiului pe care produsele noastre le-ar ocupa în Palatul Industriei. Aceste măsuri sînt:

70	picioare pătrate englezești	pentru prima secție
5		a doua
75		a treia
20	în lărgime	
12	în înălțime	pe zid
3	lărgime	
3	lungime	spațiu orizontal
2	înălțime	

Drept urmare, m-am grăbit să comunic amănunțele de mai sus Comitetului Central și să-l informez în același timp despre numirea dumneavoastră în calitate de comisar permanent al Principatelor.

Vă atrag deci atenția, domnule comisar, că noile informații pe care va trebui să le aveți în legătură cu înălțimea spațiului cerut pentru obiectele noastre se găsesc îndeajuns cuprinse în cererea care a fost făcută Comitetului, pentru că această cerere face mențiune despre 12 picioare în înălțime pe zid și de 2 picioare pe spațiul orizontal.

Este deci inutil, cred eu, de a începe noi negocieri despre acest lucru cu Comitetul de la Londra, căci răspunsul pe care îl aștept și pe care mă voi grăbi să vi-l comunic trebuie să cuprindă lămuririle dorite.

Voi mai adăuga o observație înainte de a termina, aceea că, fiind deja cunoscută calitatea dumneavoastră de comisar al Principatelor secretarului Comisiei de la Londra, situația mea de intermediar pe lângă aceasta devine de acum înainte netrebuincioasă. Veți face deci bine, d-l comisar, de a vă pune în corespondență directă cu aceasta, după ce îi veți face oficial cunoscut titlul de comisar al Principatelor cu care v-a investit guvernul dumneavoastră, și, pentru a face aceasta, vă trimit adresa pe care va trebui să o puneți pe scrisorile dumneavoastră.

Onorabilului secretar
al comisarilor majestății-sale pentru Expoziția Internațională
din 1862 — Londra

35

Paris, 2 janvier 1862

Mon cher Branisteano,

Cette lettre est destinee à te porter mes sincereres felicitations pour la nouvelle annee. Elle est chargee en meme temps de rappeler à ton souvenir la vente de Patrascani, et les comptes du dernier terme du fermage de mes terres.

Je te prie de m'envoyer des renseignements exactes sur l'une et l'autre affaire et de me faire savoir si tu as compte à Pauline 300#, comme je te l'ai ecrit avânt la St. Demetre.

As-tu obtenu quelque resirltat au sujet du moulin de Patrascani, ainsi qu'au sujet de l'impot exagere qui frappe mes deux terres ? J'attends ta reponse avec impatience.

J'ai vu hier Couza qui m'a charge de te prier de repondre de suite à ses deux dernieres lettres. Il est fort ennuye pour cause de manque d'argent.

Adieu je t'embrasse et je baise les mains à ta mere et à ta femme.

V. Alecsandri

Fais-moi le plaisir d'envoyer irnmediatement la lettre ci-incluse à son adresse, elle est tres pressee.

Adresa pe verso: Mr le Colonel Jean Branisceano
Membre de li Curatelle de „Sf. Spiridon”
Jassi, Moldavie

Paris, 2 ianuarie 1862

Iubite Brăniștene,

Această scrisoare este destinată să-ți aducă sincerele mele felicitări pentru Anul nou. Este însărcinată, în același timp, să-ți amintească de

vinzarea Pătrășcanilor și de socotelile ultimului termen al arenzii moșiilor mele.

Te rog să-mi trimiți lămuriri precise asupra uneia și a celeilalte afaceri și să-mi spui dacă ai înmînat Paulinei 300\$, cum ți-am scris înainte de Sf. Dumitru.

Ai obținut vreun rezultat în legătură cu moara din Pătrășcani și cu impozitul mult prea mare care lovește cele două moșii ale mele? Aștept cu nerăbdare răspunsul tău.

L-am văzut ieri pe Cuza care m-a însărcinat să te rog să răspunzi numaidecît ultimelor două scrisori ale sale. Este foarte plictisit din pricina lipsei de bani.

Adio, te îmbrățișez și sărut mîinile mamei și soției tale,

V. Alecsandri

Fă-mi plăcerea să trimiți numaidecît scrisoarea alăturată la adresa ei, este foarte urgentă.

Adresa pe verso : Dl. colonel Ion Brănișteanu

Membru al Epitropici „Sf. Spiridon”

Iași, Moldova

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

36

Paris, 3 janvier 1862

Mon cher Prince,

J'ai attendu une circonstance heureuse pour écrire à Votre Altesse et je n'ai point perdu pour attendre, puisqu'enfin, grâce à Votre persévérance, le vœu le plus cher de la Nation Roumaine vient d'être réalisé par l'Union des deux Principautés.

Tout en félicitant mon pays de cet heureux événement, s'est à Votre Altesse que je dois adresser mes premières féli-

94

citations, car je connais mieux que personne les efforts constants que vous avez faits, durant l'espace de trois ans, pour le triomphe du principe régénérateur qui vous a élevé au pouvoir.

L'histoire impartiale rendra à chacun la part qui lui est due dans la victoire politique remportée par la cause roumaine, et elle vous proclamera le fondateur de l'Union, titre glorieux qui compensera amplement les ennuis des trois dernières années.

Maintenant l'avenir s'ouvre devant nous libre des entraves qui arrêtaient notre marche, il nous reste à savoir profiter des moyens qui nous sont offerts pour atteindre notre but. Nous y parviendrons avec du tact, de l'énergie et du patriotisme, trois vertus sublimes, dont la trinité a toujours fait des miracles en faveur des peuples.

Affermi dans cette conviction, je viens souhaiter à Votre Altesse de longues années, d'un règne facile et prospère, ainsi que la réalisation prompte de tous ses rêves de gloire et de bonheur pour la Nation Roumaine et je la prie, en terminant, de se rappeler quelquefois de son vieil ami tout dévoué,

V. Alecsandri

Paris, 3 janvier 1862

Cher prince,

Am așteptat o împrejurare fericită pentru a scrie alteței-voastre și n-am pierdut nimic așteptînd, pentru că, în sfîrșit, grație perseverenței voastre, dorința cea mai scumpă a națiunii române s-a realizat prin Unirea celor două Principate.

Felicitîndu-mi țara pentru acest fericit eveniment, trebuie să adresez primele mele urări alteței-voastre, căci cunosc mai bine decît oricine eforturile constante pe care le-ați făcut, timp de trei ani, pentru triumful principiului regenerativ care v-a ridicat la putere.

Istoria nepărtinitoare va da fiecăruia partea care i se cuvine în victoria politică cîștigată de cauza română, și ea vă va proclama fondatorul Unirii, titlu glorios care va despăgubi din plin greutățile din ultimii trei ani.

95

Acum viitorul se deschide înaintea noastră liber de piedicile care opreau mersul nostru înainte, ne rămîne să știm să profităm de mijloacele care ne sînt oferite centru a ne ajunge scopul. Vom ajunge cu tact, energie și patriotism, trei virtuți admirabile, a căror trinitate a făcut întotdeauna miracole în favoarea popoarelor.

întărit în această convingere, vin să urez alteței-voastre ani lungi de ușoară și prosperă domnie, cum și realizarea de îndată a viselor de glorie și de fericire pentru națiunea română și, terminînd, o rog să-și aducă aminte cîteodată de vechiul său prieten devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

37

Paris, 7 janvier 1862

Mon cher Branisteano,

Je viens te demander un petit service facile à rendre. Voici de quoi il s'agit. En partant de Jassi, j'ai laissé entre les mains de Loukian les oeuvres dramatiques suivantes:

***Lipitorile satului*, drame en 5 actes;**

***Zgîrcitul răsipitor*, drame en 4 actes ;**

Une comédie en 1 acte ;

Deux chansonnettes comiques.

Je desîre que tu prennes mes manuscrits, ou du moins des copies de ces manuscrits, pour me les envoyer à Paris par une occasion sûre, mon intention étant de les faire imprimer ici' apres les avoir corrigés.

Je t'avertis, en meme temps, que dans mes arrangements avec la Direction du Théâtre National, il est stipulé que la baignoire no 15 serait à ma disposition et qu'en mon absence Pauline aurait le droit d'en jouir. Je voudrais bien savoir si cette clause a ete observee depuis le commencement de la

saison théâtrale de cette annee, car je suppose que la troupe moldave n'est pas restee les bras croises cet hiver.

Tu me feras grand plaisir en t'acquittant de cette double commission qui ne peut t'occasionner d'embarras. Tu n'as qu'à faire venir Loukian chez toi pour Pinterroger. Renseigne-moi egalement sur l'etat actuel de notre théâtre national et sur le nom du Directeur,

Adieu et tout â toi,

V. Alecsandri

Paris, 7 ianuarie 1862

Iubite Brănistene,

Vin să-ți cer un mic serviciu, ușor de făcut. Iată despre ce este vorba. Plecînd de la Iași, am lăsat în mîinile lui Luchian următoarele jpere dramatice :

Lipitorile satului, dramă în 5 acte ;

Zgîrcitul răsipitor, dramă în 4 acte ;

O comedie într-un act;

Două cîntecele comice.

Doresc ca tu să iei manuscrisele, sau cel puțin copii de pe aceste manuscrise, pentru a mi le trimite la Paris printr-o ocazie sigură, intenția mea fiind de a le tipări aici' după ce le voi fi corectat.

Te previn, în același timp, că în aranjamentele mele cu direcția Teatrului Național este stipulat că 'loja nr. 15 va fi la dispoziția mea și că în absența mea Paulina va avea dreptul să o folosească. Aș dori să știu dacă această clauză a fost respectată de la începutul stagiunii teatrale a acestui an, căci presupun că trupa moldovenească nu a stat cu brațele încrucișate iarna aceasta.

Mi-ai face mare plăcere dacă te-ai achita de acest dublu comision, care nu poate să-ți creeze greutăți. Nu ai decît să chemi pe Luchian la tine pentru a-l întreba. Informează-mă de asemenea despre starea actuală a Teatrului nostru Național și despre numele directorului.

Adio, al tău,

V. Alecsandri

Paris, 10 janvier 1862

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de vous communiquer copie de la lettre que je viens de recevoir du Comité Central de l'Exposition de Londres en réponse à celle que je lui [ai] adresse en dernier lieu relativement à l'espace exigé par la totalité de nos produits dans le Palais de l'Industrie.

• Le contenu de cette réponse m'a péniblement surpris car il semble provenir d'une détermination toute récente prise par le dit comité sous l'influence d'un sentiment plutôt hostile que bienveillant pour les droits politiques des Roumains.

Ne voulant pas préjuger de la décision que notre Gouvernement prendra en vue des nouvelles conditions imposées à l'exhibition des produits roumains, j'ai cru devoir m'abstenir de réclamer contre les conditions. D'ailleurs une démarche de cette nature, si on la jugerait nécessaire, rentrerait dans les attributions du Commissaire permanent des Principales Unies.

L'action de l'Agence dans cette affaire a cessé du jour même de la création d'un Commissariat. C'est donc à ce dernier à poursuivre désormais les nouvelles négociations que l'on croirait utile de tenter auprès du Comité de Londres, et à cet égard je vous serai infiniment obligé, Monsieur le Ministre, de vouloir bien m'épargner les ennuis et les fatigues d'un rôle que je ne saurais plus accepter sans empiercer sur les attributions qui incombent à Mr P. Poenar.

Pour faciliter donc à Mr Poenar l'oeuvre qu'il est appelé de conduire à bonne fin et pour mettre à couvert en même temps la responsabilité de l'Agence, dans le cas où la décision de Londres donnerait lieu à des débats dans la Chambre, je ne saurais mieux faire que de placer sous les yeux de votre Excellence la correspondance échangée entre le Comité de Londres et l'Agence de Paris. Votre Excellence trouvera sous

ce phs la copie exacte de cette correspondance et elle se convaincra par la lecture de ces pièces que l'unique tort dont je m'accuse moi-même dans le cours de ces négociations, c'est d'avoir ajouté foi aux promesses formelles du Comité anglais.

Paris, 10 ianuarie 1862

Domnule ministru,

Am onoarea să vă comunic copia scrisorii' pe care am primit-o acum de la Comitetul Central al Expoziției de la Londra ca răspuns la aceea pe care i-am adresat-o în urmă în legătură cu spațiul cerut de totalitatea produselor noastre în Palatul Industriei.

Conținutul acestui răspuns m-a uimit căci pare să pornească dintr-o hotărâre foarte de curând luată de către zisul Comitet, sub influența unui sentiment mai mult rău decât binevoitor pentru drepturile politice ale românilor.

Nedorind să iau înaintea hotărârii pe care guvernul nostru o va lua față de noile condiții impuse expunerii produselor românești, am socotit că trebuie să mă abțin de a reclama împotriva condițiilor. Dealtfel, o cerere de acest fel, dacă ar fi socotită trebuincioasă, ar intra în atribuțiile Comisarului permanent al Principatelor Unite.

Acțiunea Agenției în această afacere a încetat chiar din ziua creării unui Comisariat. Deci acestuia îi revine de a urmări de acum înainte noile negocieri care se vor socoti că trebuie să fie încercate pe lângă Comitetul de la Londra și, pentru aceasta, vă voi fi foarte obligat, domnule ministru, să binevoiți a mă scuti de plictiseliile și oboselele unui rol pe care nu-l voi mai putea primi fără să trec peste atribuțiile care revin d-lui P. Poenaru.

Pentru a-i ușura deci d-lui Poenaru opera pe care este chemat să o aducă la bun sfârșit și pentru a pune în același timp la adăpost responsabilitatea Agenției în cazul în care hotărârea Londrei ar da naștere unor dezbateri în Cameră, nu cred că am ceva mai bun de făcut decât să pun sub ochii excelenței-voastre corespondența schimbată între Comitetul de la Londra și Agenția de la Paris. Excelența-voastră va găsi în acest pac copia exactă a acestei corespondențe și ea se va convinge prin citirea acestor piese că singura vină de care mă condamn pe mine însumi în cursul acestor negocieri este aceea de a fi crezut în făgăduielile formale ale Comitetului englez.

39

Agence
des Principautés Unies
à Paris

Paris, 10 janvier 1862

Monsieur le Ministre,

Ayant été chargé au mois de septembre de l'année passée de faire des démarches auprès du Comité Central de Londres afin d'obtenir une place à part dans le palais de l'Exposition pour les produits des Principautés Unies, je me suis conformé à cette invitation, et je n'ai eu qu'à me louer à cette époque de l'accueil gracieux et empressé que les membres du dit Comité ont fait à ma requête. Il s'agissait avant tout de faire admettre à Londres que nos produits ne fussent plus confondus avec ceux de la Turquie, et la lettre du secrétaire du Comité, en date du 16 octobre 1861, dont je joins ici copie, constate le succès de mes négociations à ce sujet.

Depuis la date de cette lettre, il semble cependant que le Comité ait adopté une autre manière de voir à l'égard des Principautés, car il vient de m'informer par une lettre du 7 janvier (dont copie ci-jointe) que les produits de la Turquie, de l'Égypte, de Tunis et de notre pays seraient exposés dans le même compartiment.

J'ai fait part immédiatement de cette nouvelle mesure à Mr le Ministre des Affaires étrangères de Valachie ainsi qu'à Mr Poenar, commissaire permanent des Principautés pour l'Exposition de Londres, et j'ai cru devoir en instruire également votre Excellence, afin que vous avisiez de concert avec votre collègue de Bucarest, aux mesures qu'il y aurait lieu de prendre, en présence de la récente détermination du Comité anglais.

Je ne saurais pour ma part émettre une opinion à cet égard, puisqu'il n'est point de ma compétence de le faire, mais je prierai votre Excellence de prendre en considération

que l'action de l'Agence à Londres a dû cesser du jour de la nomination d'un commissaire permanent des Principautés, et que désormais c'est à Mr Poenar qu'il incombe de poursuivre les négociations relatives à l'Exposition des produits de notre pays. L'agence ne saurait plus se mêler de cette affaire sans empiéter sur les attributions du commissaire nommé ad hoc.

Paris, 10 janvier 1862

Domnule ministru,

Fiind însărcinat în luna septembrie a anului trecut a face demersuri pe lângă Comitetul Central de la Londra pentru a obține un loc aparte în palatul Expoziției pentru produsele Principatelor Unite, m-am conformat acestei invitații și nu am avut decât să mă laud la acea epocă de primirea plăcută și stăruitoare pe care membrii zisului Comitet au făcut-o cererii mele. Trebuia mai înainte de toate să fie admis la Londra ca produsele noastre să nu mai fie confundate cu acelea ale Turciei, și scrisoarea secretarului Comitetului, cu data de 16 octombrie 1861, a cărei copie o alătur aici, arată izbânda negocierilor mele în legătură cu acest lucru.

De la data acestei scrisori, pare totuși că acest Comitet a adoptat un alt fel de a vedea lucrurile privitor la Principate, căci mă informează acum printr-o scrisoare din 7 ianuarie (copia alăturată) că produsele Turciei, Egiptului, Tunisiei și țării noastre vor fi expuse în aceeași subîmpărțire.

I-am făcut de îndată cunoscută această nouă măsură d-lui ministru al Afacerilor Străine din Țara Românească, cum și d-lui Poenaru, comisar permanent al Principatelor pentru Expoziția de la Londra, și am socotit că trebuie să o informez și pe excelența-voastră, pentru ca să hotărâți de comun acord cu colegul de la București despre măsurile pe care va fi cazul să le luați, în fața noilor liotăriri ale Comitetului englez.

În ce mă privește, nu pot să-mi dau părerea în această privință, pentru că nu este de competența mea să o fac, dar voi ruga pe excelența-voastră să ia în considerație că acțiunea Agenției la Londra a trebuit să înceteze în ziua numirii unui comisar permanent al Principatelor și ea, de acum înainte, d-lui Poenaru îi revine sarcina de a urma negocierile privitoare la expunerea produselor țării noastre. Agenția nu va

putea să se mai amestece în această afacere fără să încalce atribuțiile comisarului numit ad hoc.

CĂTRE PETRACHE POENARU

40

Paris, 10 janvier 1862

Monsieur le Commissaire,

Je m'empresse de vous informer que j'ai expédie par le courrier d'aujourd'hui à S. E. Mr le Ministre des Affaires étrangères un pli' contenant (1) la reponse du Comite de Londres à ma lettre du 26 decembre 1861, (2) la correspondance entiere echangee entre le dit Comite et l'Agence de Paris relativement à l'exposition des produits roumains.

Veillez, Monsieur, vous adresser au ministere pour avoir copie de ces pieces dont vous devez prendre connaissance pour vous guider dans les demarches que votre qualite de commissaire des Principautes vous obligera peut-etre de faire aupres des membres de la Commission de Sa Majeste la Reine d'Angleterre, et argeez en attendant l'assurance de ma consideration tres distinguee,

V. Alecsandri

P.S. Le secretaire du Comite Central se nomme Fr. R. Sandford, 454 West-Strand-London.

Paris, 10 ianuarie 1862

Domnule comisar.

Mă grăbesc să vă informez că am trimis prin curierul de astăzi ex. s. d-lui ministru al Afacerilor Străine un plic' continuul (1) răspunsul Comitetului de la Londra la scrisoarea mea din 26 decembrie 1861, (2) întreaga corespondență schimbată între zisul Comitet și Agenția din Paris în legătură cu expunerea produselor românești.

Binevoiți, domnule, să vă adresați ministerului pentru a avea cbpii după aceste piese despre care trebuie să luați cunoștință pentru a vă călăuzi în demersurile pe care calitatea dumneavoastră de comisar al Principatelor vă va obliga poate de a le face pe lângă membrii Comisiunii majestății-sale reginei Angliei și primiți pînă atunci asigurarea distinsei mele considerații.

V. Alectandri

P.S. Secretarul Comitetului Central se numește Fr. R. Sandford, 454 West-Strand-London.

CĂTRE F. R. SANDFORD

41

[Paris, p. 10 ianuarie 1862]

Monsieur,

J'ai l'honneur de vous informer que j'ai communique à mon Gouvernement le contenu de votre lettre' du 8 courant. La nouvelle determination prise par Phonorable Commission de l'Exposition Universelle à l'egard des produits des Principautes, m'a sembJe entierement contraire à celle qui avait diete votre lettre du 8 oct. Aussi j'ai tout lieu d'apprehender qu'elle ne produise en Roumanie une fort-penible impression.

[Paris, p. 10 ianuarie 1862]

Domnule,

Ani onoarea să vă informez că am comunicat guvernului meu conținutul scrisorii' dumneavoastră din 8 curent. Noua hotărîrc luată de onorabila Comisie a Expoziției Universale față de produsele Principatelor mi-a părut pe de-a întregul opusă celei care vă dictase scrisoarea voastră

din 8 oct. De aceea sînt îndreptăţit să mă tem ca ea să nu producă în România o foarte neplăcută impresie.

CĂTRE ALEXANDRINA GHICA

CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR STRĂINE
AL ŢĂRII ROMANEŞTI

42

15 janvier 1862, Paris

Monsieur le Ministre,

Pour completer les pieces' de la correspondance de l'Agence roumaine avec le Comite Central de l'Exposition à Londres, j'ai l'honneur de vous communiquer copie d'une nouvelle lettre que je viens de recevoir de Mr Sandford, secretaire du dit Comite. Cette lettre semble avoir ete provoquee par un passage de ma reponse du dans lequel j'exprimais des craintes sur la penible impression que produirait dans les Principautes la determination prise en dernier lieu par le Comite relativement à l'Exposition roumaine.

Agreez, Mr le Ministre, etc.
Au M. des Affai. etrangeres

15 ianuarie 1862, Pat'

Domnule ministru.

Pentru a întregi piesele' corespondenţei Agenţiei române cu Comitetul Central al Expoziţiei de la Londra, am onoarea să vă comunic copia unei noi scrisori pe care am primit-o acum de la dl. Sandford, secretar al numitului Comitet. Această scrisoare pare să fi fost provocată de un pasaj din răspunsul meu din ... în care îmi arătam temerea asupra penibilei impresii pe care o va produce în Principate hotărîrea luată pînă la urmă de către Comitet în legătură cu expoziţia românească.

Primiţi, d-le ministru, etc.
D-lui m. al Afacerilor Străine

Paris, 15 janvier 1862

Chere Madame,

Je suis coupable d'avoir tarde à repondre à votre lettre si aimable et si affectueuse, mais ... peche avoue est à moitie pardonne, dit-on, et je me fie entierement à cette maxime de charite chretienne.

Vous avez la bonte de m'engager à aller passer mon hiver à Bucarest, en ajoutant gracieusement que le pays me reclame. Permettez-moi de douter que ma chere patrie se soucie de mon absence, ce dont je ne lui fait nul reproche, du reste, elle est dans son droit, comme moi dans le mien. Je m'eloigne tant que je peux de grands centres mephitiques qu'on appelle Jassi et Bucarest, afin de conserver encore un peu d'illusions sur mes compatriotes, ces nobles descendents des anciens Ilomains.

Quand je me frotte a leur contact, j'en meprise un grand nombre, mais, au fur et à mesure que je m'eloigne d'eux, la distance etant un voile prestigieux devant mes yeux et je vois tout en beau, hommes et choses. C'est comme vous voyez, chere Madame un acte de vrai patriotisme que je fais en m'exilant, l'acte est meme assez meritoire car souvent il m'expose à de profonds regrets touchant les personnes auxquelles je porte une bonne affection, neanmoins je crains de mourir dans Pimpenitence finale.

Il est tres vrai que j'ai pris mes quartiers d'hivers à Paris, et cela parce que mon intention est d'y travailler beaucoup en depit de la paresse que l'on me connaît. Il est encore tres vrai qu'au printemps je compte me rendre à Londres pour voir l'exposition et pour y rencontrer Jean' et votre fils Demetre, et ce qu'enfin est egalement vraisemblable c'est que lorsque je retournerai en Moldavie je prendrai la route de Bucarest, afin de vous serrer la main comme un ancien ami bien affectueux et bien devoue.

En attendant, permettez-moi, chere Madame, de vous envoyer mes felicitations de bonne annee, quoiq'elles soient faites un peu tard.

Votre ami bien sincere,

V. Alecsandri

Adresa pe verso : Madame la Princesse Ghica

Paris, 15' ianuarie 1862

Iubită doamnă,

Sînt vinovat de a fi întîrziat să răspund scrisorii dumneavoastră atît de plăcută și de afectuoasă, dar ... păcatul mărturisit este pe jumătate iertat, se zice, și am încredere pe de-a întregul în această maximă creștinească.

Aveți bunătatea de a mă îndemna să vin să-mi petrec iarna la București, adăugînd cu gingășie că țara mă cheamă. Îngăduiți-mi să mă îndoiesc că iubitei mele patrii îi pasă de lipsa mea, lucru pentru care, de fapt, nu-i fac nici o muștrare, este în dreptul ei, ca și mine în al meu. Mă îndepărtez atît cît pot mai mult de marile centre descompuse * care se numesc Iași și București, astfel încît să păstrez un pic de iluzii despre compatrioții mei, acești nobili descendenți ai vechilor romani.

Cînd mă frec de ei, disprețuiesc un mare număr, dar, pe măsură ce mă îndepărtez de ei, distanța desfășoară în fața ochilor mei un văl fermecat și văd totul în frumos, oameni și lucruri. Este, după cum vedeți, iubită doamnă, un act de adevărat patriotism pe care îl fac îndepărtîndu-mă, actul este chiar destul de merituos, căci adesea mă duce la adînci păreri de rău privind persoanele cărora le port o mare afecțiune, cu toate acestea mă tem că voi muri nedezlegat de păcate.

Este foarte adevărat că mi-am luat reședința de iarnă la Paris, și aceasta pentru că gîndul meu este de a lucra acolo în ciuda lenii pe care mi-o cunosc toți. Este iar foarte adevărat că în primăvară socotesc să mă duc la Londra pentru a vedea expoziția și pentru a întîlni acolo pe Ion' și pe fiul dumneavoastră Dimitrie, și, ceea ce, în sfîrșit, este la fel de posibil este că atunci cînd mă voi reîntoarce în Moldova voi lua drumul Bucureștiului, ca să vă pot strînge mîna ca un vechi prieten, afectuos și foarte devotat.

Pînă atunci, îngăduiți-mi, iubită doamnă, să vă trimit felicitările mele pentru un an bun, cu toate că ele vin puțin cam tîrziu.

Prietenul dumneavoastră credincios,

V. Alecsandri

Adresa pe verso : Doamna prințesă Ghica.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

44

Paris, 15 janvier 1862

Mon cher Branisteano,

Je t'ai écrit plusieurs lettres qui sont restées sans réponse jusqu'à ce jour. Aurais-tu par hasard quelque intrigue d'amour, vieux polisson, qui t'absorbe au point de n'avoir pas le temps de mettre la plume à la main pour tracer quelques mots à la hâte ?

Quoi qu'il en soit, je t'envoie mes souhaits de nouvelle annee avec la maniere de s'en revoir, et je te prie de m'informer de suite si tu as remis à Pauline les 300 # que je t'ai charge de lui compter sur le terme de la St Demetre.

Elle m'a écrit qu'elle n'avait rien reçu jusqu'au 21 decembre. C'est que sans doute elle était absente de Jassi.

Ecris-moi au plus tot pour m'annoncer que tu m'enverras bientôt les 300 # de Botez. Cet argent me serait bien utile et t'attirerait bien des benedictions de la part de ton devoue cousin,

V. Alecsandri

Fais-moi le plaisir de faire remettre de suite à Pauline la lettre ci-jointe.

Paris, 15 ianuarie 1862

Iubite Brănițene,

Ți-am scris mai multe scrisori care au rămas fără răspuns pînă astăzi. Vei fi avînd tu vreo intrigă amoroasă, bătrîn ștrengar, care să te absoarbă pînă într-atît încît să nu ai timp să pui mîna pe condei pentru a scrie cîteva rînduri în grabă ?

Oricum ar fi, îți trimit urările mele de Anul nou cu dorința de a ne revedea și te rog să mă informezi numaidecît dacă ai dat Paulinei cei 300 4); P^s ***** te-am însărcinat să-i înnumeri din cîștiul de la Sf. Dumitru.

Mi-a scris că nu a primit nimic pînă la 21 decembrie. Desigur pentru că lipsea din Iași.

Scrie-mi cît mai curînd pentru a mă vesti că îmi vei trimite în curînd cei 300 4); de la Botez. Acești bani mi-ar fi foarte trebuincioși și ți-ar aduce multe binecuvîntări din partea devotatului tău văr,

V. Alecsandri

Fă-mi plăcerea de a da numaidecît Paulinei scrisoarea alăturată.

CĂTRE ION EM. FLORESCU

45

Paris, 19 janvier 1862

Mon cher Floresco,

Je vous envoie un petit article du *Constitutionnel*, en date de ce jour, lequel donne satisfaction à l'armée roumaine. Je crois donc que l'affaire doit être considérée comme vidée. Vouloir la porter plus loin et mettre lance en arrêt devant la retractation honorable signée du nom Paulin Limayrac, se serait du Don Quichotisme de mauvais goût, dont le résultat se traduirait par de nouvelles hostilités contre les hommes et les choses de notre pays. Or, il est de saine politique de se rendre la presse favorable plutôt que de se l'aliéner par

108

des exigences trop fortes, surtout lorsque l'honneur est sauve. Le *Constitutionnel* a reconnu ses torts³ ; il a fait plus, il s'est engagé (d'après le rapport de Mr Botiano)⁴ de ne plus rien insérer de blessant pour nous, cela suffit, il me semble, de la part d'hommes qui ont pu être induits en erreur et qui en le reconnaissant eux-mêmes, cedent à un sentiment d'équité et de courtoisie et nullement à un sentiment indigne de leur caractère.

Je suis pour ma part jaloux, autant qu'un autre, de l'honneur de mon pays et de celui de notre jeune armée que j'aime, comme vous le savez, avec enthousiasme et je n'aurais jamais souffert la moindre atteinte à leur dignité, mais après l'aveu du *Constitutionnel* d'aujourd'hui je ne saurais m'empêcher de regretter toute nouvelle manifestation de mécontentement de la part du corps des officiers.

D'ailleurs, permettez-moi de vous observer, mon cher ami, que la publication dans la *Voix de la Roumanie*⁵ de votre lettre envoyée au *Constitutionnel*, est un fait contraire aux usages de la presse périodique. Quand on communique un article à un journal, il n'est point permis de le produire préalablement dans une autre feuille. L'article en ce cas est susceptible de subir un refus d'insertion.

Quoi qu'il en soit, les quelques lignes de Mr Limayrac sont de nature à calmer la juste susceptibilité de nos chers officiers et c'est à vous, mon cher Floresco, à le leur faire sentir.⁶

Avant de terminer, je crois de mon devoir de déclarer que le sous-lieutenant Botiano s'est conduit dans toute cette affaire avec dignité, courage et abnégation. Il s'est mis bravement à vos ordres au risque, en cas de duel, d'être renvoyé peut-être de l'École de l'État Major, et il a fait preuve de tact et d'énergie.

Adieu et tout à vous,

V. Alecsandri

Je vous écris non comme Agent des Principaux Unies, mais comme simple particulier, n'ayant pris part à l'affaire du journal qu'indirectement et en ma qualité de Roumain.

109

Paris, 19 ianuarie 1862

Iubite Florete» *;

Îți trimit un mic articol din le *Constitutionnel*, cu dată de astăzi, care dă satisfacție armatei române. Cred, deci, că afacerea trebuie considerată închisă. A dori să împingi mai departe și să pornești la atac, în fața retractării onorabile de sub semnătura lui Paulin Limayrac, ar fi un donquichotism de prost-gust, al cărui rezultat s-ar traduce prin noi ostilități împotriva oamenilor și a lucrurilor din țara noastră. Or, o politică sănătoasă este să ne facem presa favorabilă, mai curînd decît să ne-o înstrăinăm prin pretenții prea mari, mai ales că onoarea este salvată. *Le Constitutionnel* a recunoscut greșelile¹ sale; a făcut chiar mai mult, s-a angajat (după raportul domnului Botianu)¹ să nu mai insereze nimic jignitor pentru noi; aceasta ajunge, cred, din partea unor oameni care au putut fi induși în eroare și care, recunoscînd-o e: înșiși, cedează unui sentiment de echitate și de curtoazie, și nicidecum unei porniri nedemne a caracterului lor.

În ce mă privește, sînt tot atît de gelos ca oricare de onoarea țării mele și a tinerei noastre armate pe care o iubesc, după cum știi, cu entuziasm și nu aș fi suportat nici cea mai mică atingere a demnității sale, dar, după mărturia de astăzi din le *Constitutionnel*, nu m-aș putea împiedica să regret orice nouă manifestare de nemulțumire din partea corpului ofițerilor.

Dealtfel, îngăduie-mi, dragă prietene, să-ți atrag atenția că publicarea, în la *Voix de la Roumanie*, a scrisorii dumitale, trimese ziarului le *Constitutionnel*, este un fapt contrar uzanțelor presei periodice. Cînd se comunică un articol unui jurnal, nu este permis să fie reproduș mai înainte într-o altă foaie. În acest caz, este posibil ca articolul să fie respins.

Oricum ar fi, cele cîteva rînduri ale domnului Limayrac sînt capabile să potolească îndreptățită susceptibilitate a iubiților noștri ofițeri, și dumneata ești acela, dragul meu Florescu, care trebuie să îi faci să o simtă.⁴

Înainte de a încheia, cred de datorita mea să declar că sublocotenentul Botianu s-a purtat, în toată această afacere, cu demnitate, curaj și abnegație. El s-a pus curajos sub ordinele dumitale, cu riscul ca, în caz de duel, să fie scos, poate, din Școala de Stat Major, și a dat dovadă de tact și energie.

Adio, al dumitale,

V. Alecsandri

Îți scriu nu ca agent⁶ al Principatelor Unite, ci ca simplu particular, neluînd parte la afacerea ziarului decît indirect și în calitate de român.

CĂTRE CORNESCU

46

21 janvier 1862

Cher Monsieur Cornesco,

Vous etes, m'avez vous dit, sur le point de quitter Paris pour retourner à Bucarest. Seriez-vous assez bon de vous charger du pli, ci-joint, pour S. A. le Prince regnant. C'est une petition adressee par deux pauvres dames moldaves dont voute l'existence depend d'un proces qu'elles ont dans le pays.

A votre retour à Bucarest vous n'aurez qu'à envoyer la dite petition à Mr le sous-lieutenant Silion, aide de camp du Prince, demeurant au palais.

Je vous souhaite un bon voyage emaille de plaisirs et exempt d'engelures.

Votre tout devoue,

V. Alecsandri

21 ianuarie 1862

iubite domnule Cornesco,

Mi-ați spus că sînteți pe punctul de a părăsi Parisul pentru a vă reîntoarce la București. Veți fi așa de bun să vă însărcinați cu plicul alăturat, pentru a.s. prințul domnitor. Este o petiție adresată de două biete doamne moldovence a căror întregă viață depinde de un proces pe care îl au în țară.

La întoarcerea dumneavoastră la București nu veți avea decât să trimiteți numita petiție d-lui sublocotenent Sillion, aghiotantul prințului, care locuiește la palat.

Vă doresc o călătorie plăcută, împodobită cu plăceri și scutită de degeraturi.

Al dumitalc devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE ION EM. FLORESCU

47

Paris, 23 janvier 1862

Cher ami,

Je suis content que vous ayez renonce à l'idée de faire intenter un proces en diffamation au *Constitutionnel* ; c'est éviter sagament un gros scandale, et, je vous approuve fort de vouloir une satisfacrion eclatante de J'auteur de l'article du 12 decembre. Malheureusement, Lonik² est un nom en Pair et Mr Verron est un vieillard de 60 ans. On ne peut donc provoquer ni Pun ni Pautre. La seule chose qui restait à faire c'etaît d'obliger le *Constitutionnel* à retraiter Partide du 12 Xbre et il Pa fait à deux reprises³. Il me semble que cela suffit pour calmer la susceptibilite de nos officiers.

Quant à votre lettre au *Constitutionnel*, je vous repeterai ce que je vous ai dit dans ma derniere lettre⁴. On a eu grand tort de Pimprimer dans la *Voix de la Roumanie*, avânt qu'elle ne fut meme arrivee à Paris. Cette faute donne beau jeu au journal francais, mais encore une fois je crois qu'il vaut mieux mettre un terme à toute cette affaire en se contentant de la retraction que je vous ai communiquee.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Paris, 23 ianuarie 1862

Iubite prietene,

Sînt foarte bucuros că ai revenit asupra ideii de a intenta un proces de defăimare ziarului le *Constitutionnel*¹ ; asta înseamnă să eviți cu prudență un nou scandal și te aprob din toată inima că dorești o satisfacție răsunătoare din partea autorului articolului apărut la 12 decembrie. Din nefericire, Lonik² este un nume în vînt și domnul Verron este un bătrîn de 60 de ani. Nu pot fi, deci, provocați nici unul, nici celălalt. Singurul lucru care rămînea de făcut era de a obliga ziarul le *Constitutionnel* să retracteze articolul din 12 decembrie, lucru pe care l-a făcut în două reprize³. Mi se pare că acesta este de ajuns pentru a calma susceptibilitatea ofițerilor noștri.

Cît despre scrisoarea dumitale, adresată ziarului le *Constitutionnel*, îți voi repeta ce ți-am spus în ultima mea scrisoare⁴. A fost o greșală de a o publica în la *Voix de la Roumanie*, înainte ca ea să fi ajuns măcar la Paris. Această greșală face jocul ziarului francez, dar încă o dată, cred că este mai bine să se pună capăt la toată această afacere, mulțumindu-ne cu retractarea pe care ți-am comunicat-o.

Al dumitale,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

48

Paris, janvier 1862

J'ai vu dans tes lettres que tu souffrais d'un mal que tu appelles fort spirituellement Pantinostalgie, mal affreux, dont le nom pathologique ne pouvait etre invente qu'â Bucarest et dont le remede ne se peut trouver qu'en dehors des barrieres de cette double capitale. Permits-moi de t'indiquer la recette du medicament; la voici : la centieme pârtie d'un gramme de voyage en Autriche, trois grammes de voyage dans la Haute Allemagne, cent grammes de sejour â Paris, vingt de visite â PExposition de Londre, cinquante de tou-

risme en Italie ; le tout avale sous forme de pillules pendant une ou plusieurs années consecutives et arrose d'eau de Lethe' (ne pas confondre avec l'eau trop douce de la Dîmbovitzza).

Si cette recette tombait sous les yeux des patriotes de Caîmata', je serais certainement accusee d'embauchage, d'Égoïsme, de manque de principes ... que sais-je ? Mais j'ai pour habitude de faire autant de cas des Clevetici et des Tribunesco' de Bucarest que d'un zist et d'un zest. Ce sont de marmitons politiques qui veulent arranger leur pays à la crapaudine. Mais n'en parlons plus, ce serait leur faire trop d'honneur.

J'approuve grandement ton idee de placer Demetre dans une Université anglaise. Les colleges de France, qui sont connus sous les diverses denominations de college „Charlemagne", „Louis le Grand", „Mabille", „Chateau Rouge" et „Closier des Lilas" ; nous ont donne trop de grands hommes, pour la plupart avocats et journalistes brevetes. Il est temps d'essayer pour nos enfants d'un systeme d'education plus pratique et plus conforme aux besoins d'un pays comme le notre. C'est donc avec un immense plaisir que je me retrouverais avec toi au printemps prochain dans le „Crystal Palace" de Londres. Nous y verrons beaucoup de belles choses, et entr'autres l'Exposition roumaine' qui brillera sans doute par son absence, le comite anglais ayant fait bon marche de ses promesses formelles à notre egard et ayant decide tout recemment que les produits de la Turquie, de l'Egypte, de Tunis et des Principautés seraient places *in one block*.

Ayez donc confiance dans la perfide Albion ! Que Mr Poenar^c en qualite de commissaire se tire de là comme il pourra. C'est son affaire.

Tu m'engages d'aller passer mon hiver à Bucarest. Pas si bete. Mes moyens ne me le permettent pas et d'ailleurs j'ai fait voeu de patriotisme et je tiens à terminer plusieurs travaux litteraires avânt de reprendre le harnais politique si jamais je le reprends. En ce moment je fais mouvoir les marionnettes d'une grande comedie en quatre actes intitulee les *Ciocoli d'avant 1848'*, ce qui veut dire que je la ferai suivre d'une seconde piece les *Ciocoli de nos jours*. Je t'enverrai mon manuscrit, pour que tu le donnes à Millo apres en avoir pris connaissance. Je te serais pourtant bien oblige de me renseigner en detail sur le sort des pieces que j'ai confiees à

ce diable de boheme : *ies Lipitorile satelor* — le *Zgîrcitul răsipitor* — *Les chansonnettes*. Cela a-t-il ete joue, siffie, applaudi ? Je n'ai aucune idee là-dessus, Millo ne m'en ayant rien ecrit.

Je viens de recevoir la *Revista română*, et je n'ai qu'à adresser des compliments à la redaction. C'est une tres belle publication à laquelle je serais heureux de collaborer. Je promets quelques choses pour chaque numero et je tiens à votre disposition les relations de mes voyages au Maroc, en Crimée et en Italie' pendant la guerre, plus un conte populaire, mis en vers sous le titre de *înșiră-te mărgărite*. J'attends la reponse, pour savoir si je dois me donner la peine de mettre au net mes manuscrits, afin de vous les envoyer et, en attendant, je ne saurais mieux repondre à la gracieusite de la redaction qu'en mettant à sa disposition pour le prochain numero de la revue trois legendes en vers, que tu trouveras sous ce pli : *Dragoș, Banu Mărăcine*, et *la Nuit de [la] St. Andre*.

Dans le cas ou mon offre serait agreee, je demande qu'il me soit accorde une simple faveur, c'est celle de publier mes manuscrits tels qu'ils sont ecrits par moi avec l'ortographe que j'ai adoptee. Je suis contre les double consonnes et contre l'ortographe etymologique. Ce sont là autant de pedanteries inutiles et autant de difficultes que l'on cree à l'etude de notre langue par les etrangers et surtout par notre peuple. Ayant prouve deja à l'Europe que nous sommes de race latine, il serait juste de lui fournir toutes les facilites de nous connaître de plus pres, et pour ce faire il faut nous presenter à ses yeux avec une ortographe simple et claire. On sait que nous avons adopte le *ă* pour exprimer la voyelle *t* et *i* pour-*r*. Je ne vois donc nullement la necessite d'ecrire *dupo* au lieu de *după et anco* au lieu de *ancă*, de meme que je trouve superflu d'ecrire *suppussu* au lieu de *supus*.

Sur ce je t'embrasse et te souhaite une bonne annee quoique je le fasse un peu tard.

V. Alecsandri

Voici une lettre pour Madame Ghica et une autre pour le jeune Odobesco.

Avânt de tenter aucune demarche pour demander une concession quelconque il faut m'indiquer la ligne de chemin de fer qui a fait Pobjet de tes etudes?

Paris, ianuarie 1862

Am constatat din scrisorile tale că suferi de o boală, pe care o numești foarte spiritual „anlinostaăgia”, boală groaznică, al cărui nume patologic nu putea fi inventat decât la București și al cărei leac nu se poate găsi decât în afara barierelor acestei duble capitale. Dă-mi voie să-ți indic rețeta medicamentului. Iat-o : a suta parte dintr-un gram de călătorie în Austria, trei grame de călătorie în Germania-de-Sus, o sută de grame de ședere la Paris, douăzeci de vizită la Expoziția din Londra, cincizeci de turism în Italia, totul înghițit sub formă de pilule timp de unul sau mai mulți ani consecutivi și stropit cu apă curată de Lethe¹ (a nu se confunda cu apa prea dulce a Dîmboviței).

Dacă această rețetă ar cădea sub ochii patrioților de la Calmată², așa fi cu siguranță acuzat de ademenire, de egoism, de lipsă de principii,... mai știu eu ? Dar am obiceiul să fac tot atîta caz de Cleveticii și de Tribuneștii³ de la București ca de un nimic * ! Sînt niște ajutoari de bucătări politici care vor să pună ordine în țară prin suplicii. Dar să nu mai vorbim de ei, ar fi să le facem prea multă onoare.

Aprob întru totul ideea ta de a înscrie pe Dimitrie într-o universitate engleză. Colegiile din Franța, cunoscute sub felurite denumiri: „Charlemagne”, „Louis le Grand”, „Mabille”, „Château Rouge” și „Closerie des Lllas”,⁴ ne-au dat prea mulți oameni mari, cei mai mulți avocați și jurnaliști brevetăți. E timpul să încercăm pentru copiii noștri un sistem de educație mai practic și mai potrivit cu nevoile unei țări ca a noastră. Deci, cu o foarte mare plăcere mă voi întîlni cu tine în primăvara viitoare în „Crystal Palace”, la Londra. Vom vedea acolo mai multe lucruri frumoase și între altele, Expoziția română⁵ care va străluci fără îndoială prin absența ei, comitetul englez neținînd socoteală de făgăduielile for-

* V. Alecsandri folosește expresia „zist et zest” în sensul de lipsit de valoare, demn de ^disprețuit. De fapt, singur cuvîntul „zest” are acest sens, expresia întregă înseamnă nehotărîre, a te găsi între rău și bine.

male făcute nouă și decizînd de curînd ca produsele Turciei, Egiptului, Tunisului și Principatelor să fie expuse *la un loc* *.

Să mai ai încredere în perfidul Albion. Domnul Poenaru⁶, în calitate de comisar, să se descurce cum va putea. II privește.

Mă sfătuiеști să-mi petrec iarna la București. Nu-s atît de prost! Mijloacele mele nu-mi permit și, dealtfel, am făcut jurămînt de patriotism și țin să termin mai multe lucrări literare înainte de a relua jugul politicii, dacă-l voi mai relua vreodată! Acum pun în mișcare mario-netele unei mari comedii în patru acte intitulată *Ciocoi dinainte de 1848*⁷ ceea ce înseamnă că o să-i urmeze o a doua comedie, *Ciocoi din zilele noastre*. Iți voi trimite manuscrisul ca să-l dai lui Millo după ce vei fi luat tu cunoștiință de el. Iți voi fi însă foarte recunoscător dacă ai să mă informezi în amănunt asupra soartei pieselor pe care le-am încredințat diavolului acestuia de boem : *Lipitorile satelor* **, *Zgircitul răsipitor* ** — *Cintecelule*. Au fost ele jucate, fluierate, aplaudate ? N-am nici o idee despre asta, căci Millo nu mi-a scris nimic.

Am primit *Revista română* ** și nu pot decât să adresez complimente redacției. Este o publicație foarte frumoasă, la care aș fi fericit să colaborez. Făgăduiesc cîte ceva pentru fiecare număr și țin la dispoziția voastră descrierile călătoriilor mele în Maroc, Crimeea și Italia⁸, din timpul războiului, în plus o poveste populară, pusă în versuri, cu titlul de *Insiră-te mărăgărite* **. Aștept răspunsul tău, ca să știu dacă trebuie să mă ostenesc să pun la punct manuscrisele mele, ca să vi le trimit, și, în așteptare, n-aș putea răspunde mai bine amabilității redacției decât punîndu-i la dispoziție pentru numărul viitor al revistei, trei legende în versuri pe care le vei găsi în plic : *Dragos, Banu Mărăcine* și *Noaptea Sfîntului Andrei*.

În cazul cînd oferta mea ar fi agreată, cer să mi se acorde o simplă favoare, aceea de a publica manuscrisele mele așa cum sînt scrise de mine, cu ortografia pe care am adoptat-o. Sînt contra consoanelor duble și contra ortografiei etimologice. Acestea sînt numai pedanterii zadarnice și tot atîtea greutăți care se creează pentru studierea limbii noastre de către străini și mai cu seamă de către popor. Deoarece am dovedit deja Europei că sîntem de rasă latină, ar fi drept să-i procurăm toate înlesnirile ca să ne cunoască mai îndeaproape și, pentru aceasta, trebuie să ne înfățișăm ochilor săi cu o ortografie simplă și limpede. Se știe că am adoptat litera *ă* pentru a exprima vocala *x* ?⁹ i pe ' pentru *Ń*. Nu văd

* În original, în limba engleză.

** În original, în limba română.

deloc nevoia de a se scrie *dupo* în loc de *după* și *anco* în loc de *ancă* după cum găsesc inutil să se scrie *su-ppussu* în loc de *supus*.

Și acum, te îmbrățișez și-ți doresc un an bun, cu toate că o fac puțin cam târziu.

V. Alecsandri

Iată o scrisoare pentru doamna Ghica și o alta pentru tânărul Odobescu.

Înainte de a încerca vreun demers pentru a cere o concesiune oarecare, trebuie să-mi indicîi linia drumului-de-fier care face obiectul studiilor tale.*

49

[Paris, p. 24 ianuarie 1862]*

Mon cher vieux,

Je t'ai envoye, il y a quelque temps, trois pieces de vers pour la *Revista română*, ainsi qu'une lettre pour le jeune Odobesco. Je ne sais si tu as recu le paquet. Je t'envoie aujourd'hui une ballade populaire, destinee egalement à voir le jour dans la Revue.

Que faites-vous à Bucarest ? Personne ne m'ecrit, ni les amis, ni le ministere, en sorte que je suis l'ami le plus negligé et l'Agent le plus ignorant des cinq parties du monde. Barbouille-moi donc une feuille de papier, pendant que Bratiano vous assommera d'un de ses discours qu'on est si heureux de ne pas ecouter, et mets-moi au courant des evenements du jour. Quel est l'aspect des deputes moldaves ? Quelle place occupent-ils dans la Chambre ? Quels sont ceux que tu vois ? Quels sont les orateurs les plus brillants ? etc. etc.

Adieu et mille bonnes amities à ta femme et à nos amis.

V. Alecsandri

[Paris, p. 24 ianuarie 1862]*

Iubite prietene,

Ți-am trimis acum cîtva timp trei bucăți în versuri pentru *Revista română* precum și o scrisoare pentru tânărul Odobescu. Nu știu dacă ai primit pachetul. Ți trimit astăzi o baladă populară, destinată, de asemeni, să apară în revistă.

Ce faceți la București ? Nimeni nu-mi scrie, nici prietenii, nici ministerul, astfel că sînt prietenul cel mai dat uitării și agentul cel mai neștiutor din cele cinci părți ale lumii. Mîzgălește-mi deci cîteva rînduri pe hîrtie, în timp ce Brătianu vă va plictisi cu unul din discursurile pe care oricine este fericit să nu-l asculte, și pune-mă în curent cu evenimentele zilei. Cum se prezintă deputații moldoveni ? Ce loc ocupă în Cameră ? Care sînt cei cu care te vezi ? Care sînt oratorii cei mai străluciți ? etc. etc.

Adio, mii de bune sentimente soției tale și prietenilor noștri.

V. Alecsandri

CĂTRE F. R. SANDFORD

50

Agence officieuse
des Principautes Unies
3 Paris

Paris, 5 fevrier 1862

Monsieur,

En communiquant à mon Gouvernement copie de vos deux lettres du 4 et du 7 janvier, je prevoyais la penible impression que produirait dans les Principautes la determination prise en dernier lieu par Phonor. Comite de l'Exposition de Londres relativement aux produits des Principautes. Mes craintes etaient fondees, car je viens de recevoir une depeche de S.E. le ministre des Affaires etrangeres qui m'informe de la decision

du Gt. de S.A. le Prince Couza de renoncer à l'envoi des produits roumains.

S.E. m'ayant invite de vous communiquer copie de sa depeche, je m'empresse de la joindre à cette lettre, et je termine en vous exprimant mes profonds regrets de voir aboutir à un resultat aussi fâcheux une negociation qui avait commence sous de si bons auspices et qui avait fait naître dans les esprits de la Nation roumaine un si grand enthousiasme pour l'Exposition... Anglaise.

Agentia oficială
a Principatelor Unite
la Paris

Paris, 5 februarie 1862

Domnule,

Comunicind guvernului meu copie după cele două scrisori ale dumneavoastră din 4 și 7 ianuarie, prevedeam neplăcuta impresie pe care o va produce în Principate hotărîrea luată în ultima clipă de către onor. Comitetul expoziției de la Londra, cu privire la produsele Principatelor. Temerile mele erau îndreptățite, pentru că am primit acum o depeșă de la e.s. ministrul Afacerilor Străine, care mă informează despre hotărîrea gov. a.s. prințului Cuza de a renunța la trimiterea de produse românești.

E.s. invitîndu-mă să vă comunic copie după depeșă sa, mă grăbesc să o alătur acestei scrisori și închei exprimîndu-vă adincile mele regrete de a vedea ajunsă la un rezultat atîta de supărător o negociere care începuse sub așa de bune auspicii și care făcuse să se nască în spiritele Națiunii române un așa de mare entuziasm pentru Expoziția... engleză.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

51

Paris, 11 fevrier 1862

Mon cher Branisteano,

Puisque le malheureux moulin de Patrascani' se trouve dans le meme etat que lorsque j'ai donne ma terre en ferme

120

et que malgre ta bonne volonte rien n'a pu etre fait jusqu'à ce jour, puisque, d'un autre cote, Mr Botez se prevaut de ce pretexte pour me retenir chaque annee 300#, j'ai pense, afin de mettre un terme à cette infame spoliation, m'adresser à Mr Paraskive, dont la propriete est contigue à la mienne, avec priere de vouloir bien s'occuper immediatement de la reparation du moulin. Je lui envoie donc la lettre ci-jointe, que je te prie de lui faire parvenir de suite, ou par la poste, ou par l'intermediaire de Madame Fechtile. Vas voir cette dame de ma part et prie-la d'ecrire aussi à son frere pour l'engager de me rendre le service que je lui demande. La chose presse, car ie voudrais que tout fut termine avânt la St Georges prochaine, afin que Mr Botez n'ait plus de raison d'agir comme il l'a fait par le passe. Je n'ai pas encore eu le temps d'examiner les comptes que tu m'as envoyes parce que j'ai ete accable de correspondances pour les affaires de l'Agence mais je me propose de t'ecrire bientot une seconde lettre touchant les interets de mes deux terres, et par la meme occasion je t'enverrai les comptes revetus de ma signature.

Tout ce dont je te prie en ce moment c'est de faire parvenir ma lettre à Paraskive, car j'ai à coeur d'en finir avec mon fermier de Patrascani.

• A bientot donc, cher vieux, et mille merci pour la longue epître que tu as redigee à mon intention.

Ton affectionnee cousin,

V. Alecsandri

Paris, 11 februarie 1862

Iubite Brănistene,

Pentru că nenorocita de moară din Pătrășcani' se găsește în aceeași stare ca atunci cînd mi-am arendat moșia și că, cu toată bunăvoința ta, nimic nu a putut să fie făcut pînă astăzi, pentru că, pe de altă parte, dl. Botez se folosește de acest pretext pentru a-mi reține în fiecare an (3004); m-am gîndit, pentru a pune capăt acestui mizerabil furt, să mă adresez d-lui Paraschiv, a cărui proprietate este lipită de a mea, cu ru-

121

găminte de a binevoi să se ocupe numaidecît de repararea morii. Ii trimit deci scrisoarea alăturată, pe care te rog să faci să-i ajungă, sau prin poștă, sau prin mijlocirea doamnei Feștilă. Du-te să o vezi pe această doamnă din partea mea și roag-o să scrie și ea fratelui său pentru a-l îndemna să-mi facă serviciul pe care i-l cer. Lucrul zorește, pentru că aş dori ca totul să fie terminat înainte de Sf. Gheorghe viitor, astfel încît să nu mai aibă motiv să procedeze așa cum a făcut în trecut. V'j am avut încă timp să examinez socotelile pe care mi le-ai trimis pentru că am fost copleșit de corespondențe pentru treburile Agenției, dar îmi făgăduiesc să-ți scriu în curînd o a doua scrisoare privitoare la interesele celor două moșii ale mele și cu aceeași ocazie îți voi trimite și socotelile semnate de mine.

Tot ceea ce te rog în această clipă este de a face ca scrisoarea mea să ajungă la Paraschiv, căci țin foarte mult să termin cu arendașul meu din Pătrășcani.

Pe cioînd deci, dragul meu, și multe mulțumiri pentru lunga scrisoare pe care ai redactat-o pentru mine.

Vărul tău iubitor,

V. Alecsandri

52

[Paris, p. 11 februarie 1862]

Mon cher Branisteano,

Faisnmoi le plaisir de remettre de suite la lettre ci-jointe entre les inains de Madame Helene Cozadini. Elle est fort pressante, car elle est destinee à rappeler a cette dame certaine somme d'argent que je lui ai avancee lors de son depart de Paris et que j'attends vainement depuis cinq mois.

As-tu envoye ma lettre à Mr Paraskivo ? J'ecrirai bientot à Pauline pour lui dire d'envoyer Stefanaki à Patrascani'

122

afin d'aider aux travaux de la restauration du moulin, si toutefois Mr Paraskive veut bien me rendre le service que je lui ai demande. Stefanaki a passe un arrangement avec les paysans de Patrascani au sujet des travaux à executer à ce maudit moulin. Je leur ai mame avance une somme de 20 ou de 40# à titre d'arrhes. Bref il s'en expliquera avec Mr Paraskive quand il se rendra sur les lieux. Mon desir est que le moulin soit preț pour la St Georges afin que Botez n'ait plus de pretexte à reduire mes fermages. Les 600# qu'il m'a retenus jusqu'à present m'ont cause beaucoup de derangement dans Pequilibre de mes depenses; il est temps que cela cesse.

A bientot donc, cher vieux.

Ton ami,

V.A.

[Paris, p. 11 februarie 1862]

Iubite Brănistene,

Fă-mi plăcerea de a înmîna de îndată această scrisoare doamnei Elena Cozadini. Este foarte urgentă căci este destinată a reaminti acestei doamne o anumită sumă de bani pe care i-am împrumutat-o înaintea plecării sale de la Paris și pe care, în adevăr, o aștept de cinci luni.

Ai trimis scrisoarea mea d-lui Paraschiv? Ii voi scrie în curînd și Paulinei pentru a-i spune să trimită pe Stefanachi la Pătrășcani' ca să ajute la lucrările de refacere a morii, dacă totuși dl. Paraschiv vrea să-mi facă serviciul pe care i J-am cerut. Stefanachi a făcut un aranjament cu țaranii de la Pătrășcani în legătură cu lucrările de executat la această blestemată moară. Le-am avansat chiar și o sumă de 20 sau 40 # cu titlul de arvună. Pe scurt, se va explica cu dl. Paraschiv cînd va fi acolo. Dorința mea este ca moara să fie gata de Sf. Gheorghe, pentru ca Botez să nu mai aibă motiv să-mi reducă arenda. Cei 6004f: pe care mi i-a reținut pînă acum mi-au produs multe necazuri în echilibrarea cheltuielilor mele, este timpul ca aceasta să înceteze.

Pe curînd, dragul meu.

Prietenul tău,

V.A.

123

Paris, 14 februar 1862

Dl. meu,

Am primit odată cu scrisoarea d-tale de la Turin două exemplare a broșurei tradusă de d-ta în limba italiană și care poartă titlul de *L'Indipendenza costituzionale della Transilvania*. Nu am decît a-ți inulțemi pentru graciositatea ce mi-ai făcut, și a te felicita pentru simțul de patriotism ce te-au îndemnat a scoate la lumină o operă atît de interesantă în împrejurările de față. Înțeleg că ungurii să nu fie încântați de acest fulger din senin care răstoarnă toată clădirea de minciuni pe care își întemeiază saiele lor pretenții. Trufia lor oarbă și ridicolă în epoha de astăzi îi duce la pierzare, ca la 1848 ; prin urmare atît în interesul lor, cît mai cu seamă în interesul Naționalității române trebuie să scoatem la iveală toate dovezile istorice carele glăsuiesc în favorul adevărului. Dl. Pompilie Pizo au tipărit în Paris o broșură în chestia Transilvaniei, care lovește puternic pretențiile ungurești asupra românilor. D-ta ai cercat a lumina spiritele italienilor tot în aceeași privire ; ați făcut amîndoi un lucru patriotic carele va da roadă în timp favorabil.

Încă o dată dar te felicitez, dl. meu, și te îndemn să răs-pîndești în toate colțurile Italiei broșura d-lui Papiu Ilarian, pentru ca să se poată lumina frații noștri de la Alpi și Apenini în ceea ce privește pe consinginii lor de la Carpați.

A d-tale devotat servitor,

V. Alecsandri

Binevoiește a arăta complimentele mele d-lui Vegezzi Ruscalla și a-l complimenta din parte-mi pentru precuvîntarea ce au pus în capul broșurii.

Adresa pe plic: [?] Monsieur Georges Alecsandrescu-Urechia
Via San Tommazo 27 p° 40
Turin

CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR STRĂINE
AL ȚĂRII ROMANEȘTI

54

Agenția
Principatelor Unite
la Paris

Paris 15 februarie 1862

Domnule ministru,

Am onoarea de a vă trimite scrisoarea pe care am primit-o acum chiar din partea Comitetului Central al Expoziției din Londra, împreună cu un imprimat intitulat *Deciziile comisiilor majestății-sale referitoare la Expoziție*.

Asta pentru răspunsul dvs., Excelență, pentru a comunica părerea domnului Sandford, secretarul comitetului.

Excelența-voastră va găsi, de asemenea, în acest plic o scrisoare adresată prințului.

Excelența-voastră este rugată s-o remită altetei-sale.

Primiți, vă rog, domnule ministru, expresia profundului meu respect.

V. Alecsandri

Excelenței-sale
Domnului Arsachi
Ministru Afacerilor Străine al
Principatelor Unite

Paris, 15 fevrier 1862

Mon Prince,

J'ai l'honneur d'informer Votre Altesse que Monsieur Baligot de Beyne' lui expedie aujourd'hui meme, par la poste, la serie complete des documents diplomatiques _ de l'annee 1861 que le Ministere des Affaires etrangeres vient de publier.

Ce volume contient toute la correspondance du Gouvernement de Sa Majeste PEmpereur relativement à la question de l'Union administrative et legislative des Principautes, correspondance d'autant plus importante pour notre pays qu'elle a soin de reserver son avenir et de le degager des restrictions inserees dans le dernier firman de la Porte. Il y est dit que : „Si la concession de la Cour suzeraine en faveur de l'Union est faite à titre temporaire, il est toutefois bien entendu qu'en cas de vacance du trone, avânt de porter un jugement sur la decision à prendre, les Puissances examineront, de concert avec la Porte, Petat des Principautes et le resultat de l'experience. Cette reserve leur permettra de se prononcer en parfaite connaissance de cause sur la question de savoir s'il y a lieu de rentrer dans les termes de l'organisation instituee par la Convention du 19 Aout 1859 (sic), ou de maintenir, en lui donnant un caractere definitif, celle sur laquelle les Cabinets viennent de tomber d'accord.”

Cette derniere phrase inspiree à Monsieur Thouvenel par une sage et genereuse prevoyance, porte un coup decisif aux esperances coupables de ceux qui ont interet à compter sur une catastrophe en vue d'ambition personnelle. Elle donne, en que'lque sorte, le programme de la politique de la France à l'egard de l'avenir des Principautes, et nous devons nous y rattachier de tout notre patriotisme pour faire reussir, à

notre avantage, l'experience tentee par l'Europe sur les bords du Danube.

Monsieur Thouvenel, que j'ai vu ce matin pour le remercier, tant au nom de Votre Altesse, qu'au nom de la Nation roumaine, pour la maniere loyale avec laquelle son Excellence a contribue à la realisation de nos vœux, a repondu à mes paroles en termes aussi flatteurs que sympathiques pour le Gouvernement des Principautes-Unies. Son Excellence m'a demande ensuite s'il etait vrai que Pon eut l'intention chez nous de changer l'intitule officiel des *Principautes Unies* en celui de *Roumanie*' sur les actes publics ? et à ce sujet Elle a fait ressortir les nouveaux embarras diplomatiques qu'une pareille innovation pourrait creer.

J'ai repondu que j'ignorais entierement ce fait, et que, si le Prince regnant avait employe dans ses discours le terme generique de Roumanie pour designer les Principautes de Moldavie et de Valachie, Son Altesse s'etait conforme au genie de la langue roumaine. Notre peuple se dit „roumain” et il ne connaît pas d'autre nom pour son pays que celui de Roumanie ou Țara Românească, ce qui est completement identique.

Monsieur Thouvenel a paru satisfait de mes explications, et j'en ai profite pour Pinstruire de la promesse faite par PEmpereur, il y a trois ans, de vous envoyer l'Ordre de la Legion d'honneur, à son retour d'Italie. Son Excellence a eu la bonte de me proposer d'en parler à Sa Majeste et de m'informer ensuite du resultat de ses demarches.

Me sera-t-il permis, avânt de terminer, d'entretenir votre Altesse au sujet de la position d'un homme qu'Elle a deja eu l'occasion d'apprécier ? Je veux parler de Monsieur Baligot de Beyne qui a rendu de si bons services à la cause des Principautes — depuis quatorze ans. Si Votre Altesse lui faisait la faveur de le rappeler à Bucarest, il serait heureux plus que jamais de Lui consacrer son devouement et ses travaux.

J'ai l'honneur d'etre avec le plus profond respect, Mon Prince, de Votre Altesse le tres humble et tres obeissant serviteur,

V. Alecsandri

Paris, 15 februarie 1862

Printe,

Am onoarea să informez pe alteța-voastră că domnul Baligot de Beyne' îi expediază chiar astăzi, prin poștă, seria completă a documentelor diplomatice ale anului 1861 pe care le-a publicat Ministerul Afacerilor Străine.

Acest volum conține toată corespondența guvernului majestății-saie împăratul relativ la chestiunea Unirii administrative și legislative a Principatelor, corespondență cu atât mai importantă pentru țara noastră, cu cât are grijă de a-i pregăti un viitor și de a o scoate din restricțiile înșirate în ultimul firman al Porții. Se spune acolo că : „Dacă concesiia Curții suzerane în favoarea Unirii este făcută cu titlul temporar, este totuși de la sine înțeles că, în caz de vacanță a tronului, înainte de a chibzui asupra hotărârii ce urmează să fie luată, Puterile vor examina în înțelegere cu Poarta, starea Principatelor și rezultatul experienței. Această rezervă le va permite de a se pronunța în perfectă cunoștință de cauză asupra chestiunii de a ști dacă este cazul să se reîntoarcă la termenii organizării instituite prin Convenția de la 19 august 1859 [sic], sau să se mențină, dându-i un caracter definitiv, aceea asupra căreia Cabinetele au căzut de acord.”

Această ultimă frază, inspirată domnului Thouvenel de o cuminte și generoasă prevedere, aduce o lovitură hotărâtoare speranțelor vinovate ale acelora care au interes să se bizuie pe o catastrofă în vederea unor ambiții personale. Ea dă, într-un fel, programul politicii Franței în ce privește viitorul Principatelor, și trebuie să ne străduim cu tot patriotismul nostru pentru a face să izbutească, spre binele nostru, experiența încercată de Europa pe malurile Dunării.

Domnul Thouvenel, pe care l-am văzut dimineața aceasta pentru a-i mulțumi, atât în numele alteței-voastre, cât și în numele națiunii române, pentru felul loial prin care excelența-sa a contribuit la realizarea dorințelor noastre, a răspuns cuvintelor mele în termeni și măgulitori, și cu simpatie pentru guvernul Principatelor Unite. Excelența-sa m-a întrebat, după aceea, dacă era adevărat că noi aveam de gând să schimbăm intitularea oficială de *Principate Unite* în aceea de *România'*, pe actele publice ? Și la această chestiune ea a făcut să reiasă noile greutăți diplomatice pe care o asemenea inovație ar putea să le creeze.

Am răspuns că nu știam nimic despre acest lucru și că, dacă prințul domnitor a folosit în discursurile sale termenul generic de România pentru a indica Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești, alteța-sa

se conformase genului limbii române. Poporul nostru se numește pe sine „român” și nu cunoaște alt nume pentru țara sa decât pe acela de România sau Țara Românească, ceea ce este pe de-a-ntregul același lucru.

Domnul Thouvenel a părut mulțumit ou explicațiile mele și am profitat pentru a-l încunoștința despre făgăduiala făcută de împărat, acum trei ani, de a vă trimite ordinul Legiunii de onoare, la întoarcerea sa din Italia. Excelența-sa a avut bunătatea să îmi propună să vorbească despre aceasta cu majestatea-sa și să mă informeze după aceea de rezultatul demersurilor sale.

îmi va fi îngăduit, înainte de a termina, să întrețin pe alteța-voastră despre situația unui om pe care ea a avut deja ocazia să-l aprecieze ? Vreau să vorbesc despre domnul Baligot de Beyne care, timp de paisprezece ani, a adus servicii atât de însemnate cauzei Principatelor. Dacă alteța-sa i-ar face favoarea de a-l rechema la București, ar fi fericit mai mult decât oricând să îi închine devotamentul și munca sa.

Am onoarea să fiu, cu cel mai adânc respect, printe, a', alteței-voastre cel mai umil și cel mai supus servitor,

V. Aleaandr-

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

56

Paris, 24 fevrier 1862

Mon cher Branisteano,

La corvee de l'Agence ayant pris tout mon temps jusqu' aujourd'hui je n'ai pu encore repondre â ta lettre du 9 janvier. A peine ce matin ai-je eu le loisir d'examiner les comptes des formages du semestre passe et je me hâte de te le renvoyer revetus de mon approbation. J'y ajoute pour toi miile remerciements et miile choses affectueuses.

Ceci dit, parlons un peu de certains details qui se rattachent aux actes arbitraires de mes fermiers.

1 Les mesures prises contre le vandalisme commis par Mr Racovitza' dans ma foret de Mircesti sont excellentes, pourvu qu'elles soient executees, et que ce monsieur s'en soit plaint confidentiellement â Cratky, c'est tout naturel, mais je ne veux tenir nul compte de ses plaintes et je desire qu'il lui soit interdit desormais de couper la moindre branche, en attendant que je retourne en Moldavie. Quant aux degats qu'il a deja faits, je verrai plus tard si je devrai lui intenter un proces en indemnite. Ce que je te demande, mon cher Branisteano, c'est d'envoyer de nouveaux ordres bien formels aux forestiers de Mircesti pour qu'ils ne penmettent plus â personne de mettre la hache dans le bois confie â leur surveillance. Mr Racovitza a deduit 90 ducats du fermage pour le prix de la pierre qu'il s'est engage de transporter sur ma terre mais a-t-il tenu ses engagements ? Informe-toi â ce sujet.

2 Monsieur Botez' agit â mon egard avec un sans facon qui depasse toutes les bornes. Il semble avoir pris gout aux reductions. Apres avoir fixe, de sa propre autorite, â 300 # la somme de Pindemnite annuelle pour le chomage du moulin de Patrascani, il vient de retenir en outre 60 # â titre de contribution de ma part pour la construction de Ha maison qu'il a bâtie â Borzesti. Or cette maison, si elle existe, devait etre bâtie en brique (et c'est dans ce cas seulement que je me suis engage de contribuer pour 60 #) et pourtant elle est toute en bois. C'est ma foret qui en a fourni le materiei. Je ne reconnais donc pas plus le droit que s'est arrobe Mr Botez de s'adjudger la dite somme, que celui qu'il exerce arbitrairement au sujet du moulin. Je te prie donc de reclamer par-devant les autorites contre ce nouvel acte que je pourrai qualifier de voi manifeste.

En ce qui concerne le moulin de Patrascani, le plus urgent est de le restaurer, afin d'enlever â Mr Botez le pretexte d'une nouvelle reduction dans les prix des fermages futurs. C'est pourquoi j'ai ecrit â Mr Paraskive pour le prier de se charger de cette affaire. Parle de ton cote â sa soeur, Mdme Feștile, et engage-la de pousser son frere â me rendre promptement le service que je lui ai demande. Quant aux 600 # dont Mr Botez a cru de me frustrer, je compte adresser prochainement une plainte au nouveau ministre de Pinteur, Mr Catargi que je connais. En tout cas, sauvons l'ave-

nir et nous reglerons plus tard les demeles du passe. Je ne m'etonne nullement que Mr Jean Canța m'ait joue un mauvais tour de sa facon, il n'en a jamais fait d'autre dans sa vie, et si j'ai un regret, c'est de Pavoir menage du tempsde la Caimacemie quand j'occupais le ministere des Affaires etrangeres, mais je lui revoudrai cela.

Ainsi, avânt tout, restauration du moulin et pour mener â bonne fin ce travail, eviter d'employer Cozoni. C'est â lui que je dois tous mes ennuis et bien d'autres choses encore ; jc le meprise trop pour vouloir lui etre redevable du moindre service. Je prefererais volontiers continuer â perdre 300 # chaque annee.

3 Relativement â l'impot foncier, je vois qu'il ne me reste plus qu'a subir en silence l'abus dont j'ai ete victime de la part du fisc pendant la premiere annee. Je me tais donc et cela avec d'autant plus de raison que Mr Cociu vient d'etre destitue de son poste de Directeur au Ministere des Finances. Puisqu'enfin le Gouvernement a bien voulu regler le paiement de l'impot de mes terre sur la veritable evaluation de leurs revenus, que le surplus de l'impot pour Pannee 1860 lui soit leger !

Il me reste encore, cher ami, â te parler de l'argent de Pauline'. Je t'avais ecrit de lui compter â la St. Georges une somme de 300 #, c'est â dire 150 # pour les interets des six mois, â partir du 26 octobre 1861 au 23 avril 1862, plus 150 # pour subvenir â certains frais exigés par la construction de mon ecole de village â Mircesti. J'ai vu dans tes comptes que tu lui ai remis d'abord 150 # â titre d'interets pour son argent, ensuite 60 # que tu as pris chez mon frere. Il reste donc 90 # â lui compter pour completer la somme en question de 300 #. Or si tu ne pouvais pas les lui donner avânt la St Georges, je te prie de les prendre sur le fermage prochain pour les lui remettre sans retard. Cette pauvre femme s'est donne beaucoup de mal â Mircesti, je serais desole de la savoir dans la gene.

Me voici arrive â ma quatrieme page. Je m'arrete pour jeter la plume et te serrer la main avec toute l'affection et la reconnaissance que te porte ton ami,

V. Alecsandri

Mes respects â ta mere et â ta femme. Envoie de suite la lettre ci-jointe â Pauline. Je t'ai envoye aussi une lettre pour Md Helene Cozadini, tu la lui as, sans doute, remise ? Merci.

Paris, 24 februarie 1862

Iubite Brăniștene,

Munca la Agenție luându-mi tot timpul pînă astăzi, nu am putut încă răspunde la scrisoarea ta de la 9 ianuarie. Abia astăzi de dimineață am avut răgazul să examinez socotelile arenzilor semestrului trecut, și mă grăbesc să ți 3e înapoiez întărite cu aprobarea mea. Aaug pentru tine mii de mulțumiri și mii de gînduri afectuoase.

Acestea spuse, să vorbim puțin și despre oarecare amănunte care se leagă de actele arbitrare ale arendașilor.

1 Măsurile luate împotriva vandalismului comis de dl. Racoviță¹ în pădurea mea de la Mircești sînt foarte bune, numai să fie puse în practică, și că acest domn s-a plîns în taină lui Cratky este foarte natural, dar nu vreau să țin nici o socoteală de plîngerile sale și doresc să fie împiedicat de acum înainte de a- mai tăia cea mai mică ramură, pînă cînd mă reîntorc în Moldova. Cît despre pagubele pe care le-a făcut, voi vedea mai tîrzi dacă va trebui să-i intentez un proces de despăgubire. Ceea ce îți cer, dragă Brănișteanu, este de a trimite noi ordine formale pădurarilor din Mircești pentru ca să nu mai îngăduie nimănui să bage toporul în pă:lurea încredințată supravegherii lor. Dl. Racoviță a scăzut 90 de ducați din arendă pentru prețul pietrei pe care s-a angajat să o transporte pe moșia mea, dar și-a ținut el angajamentul ? Informează-te despre aceasta.

2 Domnul Botez² se poartă cu mine cu o îndrăzneală care întrece orice margine. Se pare că a prins gust pentru reduceri. După ce a fixat, din propria sa hotărîre, la 300 # suma de despăgubire anuală pentru încetarea lucrului la moara din Pătrășcani, vine să mai rețină încă 60 ^j: cu titlu de contribuție din partea mea la construirea casei pe care a clădit-o la Borzești. Or această casă, dacă există, trebuia să fie construită din cărămidă (numai în acest caz m-am angajat să contribui cu 60 și cu toate acestea este cu totul de lemn. Pădurea mea a pus la îndemînă materialul. Nu recunosc deci, nici dreptul pe care și l-a luat dl. Botez pentru ași însuși numita sumă, nici pe acela pe care îl folosește pe nedrept în legătură cu moara. Te rog deci să reclami în fața autorită-

ților acest nou act pe care aș putea să-i socotesc ca pe un adevărat furt.

în ceea ce privește moara din Pătrășcani, cel mai grabnic lucru este să fie reparată pentru a lua d-ului Botez motivul unei noi reduceri la prețurile viitoarelor arenzi. Pentru aceasta am scris d-lui Paraschiv spre a-l ruga a se însărcina cu această afacere. Vorbește la rîndul tău cu sora sa, d-na Feștilă, și roag-o să îndemne pe fratele său să-mi facă numaidecît serviciul pe care i l-am cerut. Cît despre cei 600 # P' **** dl. Botez a socotit de cuviință să mă păgubească, socotesc să înaintez, în curînd, o plîngere la noul ministru de Interne, dl. Catargi, pe care îl cunosc. In orice caz, să salvăm viitorul și vom descurca mai tîrziu neînțelegerile din trecut. Nu mă mir deloc că dl. Ion Cînta mi-a jucat un reghi în felul său, nu a făcut altceva în viața sa, și dacă am o părere de rău este de a-l fi menajat în timpul Căimăcămiei cînd ocupam Ministerul Afacerilor Străine, dar am să i-o plătesc acum.

Deci, înainte de toate, repararea morii și, pentru a duce la bun sfîrșit acest lucru, ferește-te de a-J folosi pe Cozoni. Lui îi datorez toate necazurile mele și încă alte lucruri; îl disprețuiesc prea mult pentru a dori să-i fiu îndatorat cu cel mai mic serviciu. Mi-ar conveni mai bine să continui să pierd 300 4^ >^ fiecare an.

3 In legătură cu impozitul funciar, văd că nu-mi mai rămîne decît să sufăr în tăcere abuzul căruia i-am fost victimă din partea fiscului în primul an. Tac deci, și aceasta cu atît mai mult cu cît dl. Cociu a fost destituit din postul său de director în Ministerul de Finanțe. Pentru că, în sfîrșit, guvernul a binevoit să hotărască plata impozitului moșiiilor mele pe baza adevăratei evaluări a veniturilor lor, ce trece peste impozitul anului 1860 să și-l țină !

îmi mai rămîne, dragă prietene, să-ți vorbesc despre banii Paulinei³. Iți scrisesem să-i numeri la Sf. Gheorghe o sumă de 300 adică 150 4= pentru dobînzile pe șase luni, începînd de la 26 octombrie 1861 la 23 aprilie 1862, și 150 # pentru a ajuta la unele cheltuieli cerute de construirea școlii mele sătești de la Mircești. Am văzut în socotelile tale că i-ai dat mai întîi 150 # cu titlul de dobînzi pentru banii săi, apoi 60 pe care i-ai luat de la fratele meu. Mai rămîn deci 90 4= de dat pentru a împlini suma stabilită de 300 Or, dacă nu vei putea să-i dai înainte de Sf. Gheorghe, te rog să iei din arenda viitoare pentru a-i da fără întîrziere. Această biată femeie și-a dat multă silință la Mircești, aș fi nemîngîiat să o știi în lipsă.

Iată-mă ajuns la a patra pagină a mea. Mă opresc pentru a arunca condeiul și a-ți strînge mîna cu toată dragostea și recunoștința pe care ți-o poartă prietenul tău,

V. Alecsandri

Respecteie mele mamei tale și soției tale. Trimite numaidecît scrisoarea alăturată Paulinei. Ți-am trimis, de asemenea, o scrisoare pentru d-na Elena Cozadini, cu siguranță că i-ai înmînat-o ? Mulțumesc.

CĂTRE ION GHICA

57

Paris, ÎS mars 1862

Mon cher Ghica,

Le porteur de ce billet, Mr Jules Gustave Nunor, a eu l'excellente idee d'aller ouvrir à Bucarest une fooucherie sur le modele de celles de Paris, c'est à dire un magasin oii la viande bien soignee et proprement exposee, ouvre l'appetit des consommateurs. J'ai lieu de croire que nos compatriotes sont deja passablement degoutes des etalages ignobles auxquels les bouchers Bulgares, Turcs, Serbes et autres ont consacre jusqu'à ce jour leur savoir faire, et par consequent, il est à esperer qu'ils seront heureux de voir enfin dans la capitale de la Roumanie une boucherie digne d'une nation qui cherche k se regenerer. Dans ce but, tout patriotique, je t'adresse Mr Nunor et te prie de vouloir bien flui faciliter la mise en execution de son projet. Il y aura, peut-etre, quelques formalites à remplir vis-à-vis de la municipalite de Bucarest, tu auras donc la bonte de concourir à l'aplanissement des difficultes qui se presenteraient.

As-tu recu diverses lettres que je t'ai ecrites ? La *Revue Roumaine* paraît-elle toujours ? En ce cas dis que l'on m'expedie les nos à partir du 1-er octobre 1861.

Tout à toi,

V. Alecsandri
Bt des Capucines 37

Paris, 18 martie 1862

Iubite Ghica,

Aducătorul acestui bilet, dl. Jules Gustave Nunor, a avut buna idee să meargă să deschidă la București o măcelărie după modelul celor din Paris, adică un magazin unde carnea bine îngrijită și curat expusă să deschidă pofta de mîncare a consumatorilor. Compatrioții noștri sînt îndreptățit să o cred, sînt deja destul de scîrbiți de tarabele mizerabile unde măcelarii bulgari, turci, sîrbi și alții și-au arătat pînă astăzi măiestria lor, și că, prin urmare, se poate nădăjdui că vor fi fericiți să vadă, în sfîrșit, în capitala României o măcelărie demnă de o națiune care caută să se regenereze. În acest scop, cu totul patriotic, îți trimit pe dl. Nunor și te rog să binevoiești să-i ușurezi punerea în fapt a planului său. Vor fi, poate, cîteva formalități de îndeplinit față de municipalitatea din București, vei avea deci bunătatea să contribui la ușurarea dificultăților care s-ar prezenta.

Ai primit diferitele scrisori pe care ți le-am scris ? *Revista română* mai apare ? În acest caz, spune să mi se trimită numerele începînd de la 1 octombrie 1861.

Al tău,

V. Alecsandri
Bt des Capucines 37

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

Paris, 2 april 1862

58

Mon cher Branisteano,

Je reponds à ta lettre du 9/21 fevrier.

Puisque tu as compte à Pauline 260 # en ip'lus des 150 (representant les intirets pour le semestre du 26 octobre 1861 au 23 avril 1862^, il n'y a plus à revenir lâ-dessus. Tu compteras egalement a Pauline 150 # au 23 avril prochain pour le semestre qui finit au 26 octobre de cette annee. Quant aux

260 # que tu as pris de mon frere, c'est un compte qui reste à regler entre lui et moi. Je deduirai cette somme de celle qu'il me doit.

Maintenant je t'avertis que je suis à court d'argent et que je te serais fort obligé si tu pressais les fermiers de payer exactement leurs fermages. Le premier argent qui te rentrera, tu me l'expedieras de suite, et tu attendras ma reponse pour m'expedier le reste. Il est possible d'ailleurs que je t'ecrive de m'en garder une pârte chez toi, en vue de mon prochain retour en Moldavie.

Je te remercie cordialement pour Pinteret que tu prend à la solution de mes affaires concernant le fermage ainsi que le moulin de Patrachkany. Je ne serai tranquille que lorsque je me verrai à l'abri du voi organise par Mr Botez à mon detriment.

Adieu, écris-moi si tu desires quelque chose de Paris. Je me ferai un vrai plaisir de te l'apporter moi-même.

Ton cousin affectionne,

V. Alecsandri

Envoie la lettre ci-jointe à Pauline.

P.S. Le fermier de Mircesti s'etant charger de me procurer 25 mesures de pierre de fondements £25 coşuri de peatră) *, vient de m'avertir que la pierre est deja transportee à Mircesti, et demande si ce que je change [sic] quelqu'un de la recevoir en mon nom et de lui donner un recu. Fais-moi le plaisir de donner plein pouvoir à quelqu'un d'honnete et d'intelligent pour accomplir cette formalite.

Paris, 2 aprilie 1862

Iubite Brăniştene,

Răspund la scrisoarea ta din 9/21 februarie.

Pentru că ai înmînat Paulinei 260 4= peste cei 150 *Ife* (reprezentînd dobînzile mele pentru oîştiul de la 26 octombrie 1861 la 23 aprilie 1862) nu mai este de revenit asupra acestui lucru. Vei înnumăra, de asemenea,

în original, cu caractere chirilice.

Paulinei 150 # l' 23 aprilie viitor pentru semestrul care se sfîrşeşte la 26 octombrie în acest an. Cît despre cei 260 dş pe care i-ai luat de la fratele meu, este o socoteală pe care urmează să o aranjez între el și mine. Voi scădea această sumă clin cea pe care mi-o datorează.

Acum te anunț că sînt fără bani și că ți-aș fi foarte obligat dacă ai grăbi pe arendași să-și plătească la termen arenda lor. Primii bani pe care îi vei primi mi-i vei expedia numaidecît și vei aștepta răspunsul meu pentru a-mi expedia restul. Este posibil, dealtfel, să-ți scriu să-mi păstrezi o parte la tine, în vederea întoarcerii mele în Moldova.

Îți mulțumesc călduros pentru interesul pe care îl depui pentru soluționarea afacerilor mele în legătură cu arenda precum și cu moara de la Pătrășcani. Nu voi fi liniștit decît atunci cînd mă voi vedea la adăpost de furtul organizat de dl. Botez în paguba mea.

Adio, scrie-mi dacă dorești ceva de la Paris. Îmi va face o adevărată plăcere să-ți aduc eu însumi.

Vărul tău iubitor,

V. Alecsandri

Trimite această scrisoare Paulinei.

P.S. Arendașul din Mircesti, însărcinîndu-se să-mi procure 25 măsuri de piatră de temelie (25 coşuri de peatră) *, m-a înștiințat că piatra este deja adusă la Mircesti și mă întrebă dacă însărcinez pe cineva să o primească în numele meu și să-i dea o chitanță. Fă-mi plăcerea de a da depline puteri cuiva cinstit și inteligent pentru a îndeplini această formalitate.

59

[Paris, aprilie 1862]

Mon cher Jean,

Ayant change d'avis au sujet des 90# dus par Mr Racovitza pour le terme d'avril, je t'ecris à la hâte pour te prier de les laisser à sa disposition. Cet argent etant destine à l'achat de la pierre à batir. Je t'avertis pourtant que j'ai écrit à Mr Racovitza pour l'engager de payer l'imposition

* în original, în limba română, cu caractere chirilice.

reclamee pour Mircești par le Gt et de deduire les sonimes deboursees par lui du terme de la St Demetre prochaine.

Je suppose, mon cher ami, que c'est Mr Botez qui est la cause du retard survenu dans l'envoi de mon argent. Je crois ce Mr assez mauvais payeur et tu ne saurais etre trop strict avec lui. Emploie les grands moyens s'il fait le recalitrant et fais-le payer aussi regulieremem que possible. J'attends mon argent avec d'autant plus d'impatience que je n'ai plus grande chose dans mes poches. Si tu as deja touche quelque acompte, expedie-le moi de suite sur la maison Rothschild.

Adieu, écris-moi souvent.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mes amities à ta femme et mes respects a la tante.
Envoie la lettre ci-jointe à Mircesty.

[Paris, aprilie 1862]

Iubite Iar.cule,

Schimbându-mi părerea in legătură cu cei 9C ⇒: datorați de dl. Racoviță pentru cîștiul din aprilie, îți scriu în grabă pentru a te ruga să-i lași la dispoziția sa, acești bani fiind sortiți pentru cumpărare- pctrui de construcție. Te înștiințez totuși că am scris d-lui Racoviță pentru a-l îndemna să plătească impunerea cerută pentru Mircești de către guv. și să scadă sumele cheltuite de el din cîștiul de la Sf. Dimitrie viitor.

Bănuiesc, dragul meu, că dl. Botez este pricina întârzierii produse la trimiterea banilor mei. I! cred pe acest domn un destul de rău platnic și nu știi să fii destul de aspru cu el. Folosește măsurile cele mai serioase dacă face opoziție și fă-l să plătească cît se poate mai regulat. Aștept banii mei cu atît mai multă nerăbdare cu cît nu mai am mare lucru în buzunar. Dacă ai primit deja vreun acout, trimite-mi-l numaidecît prin casa Rothschild.

Adio, scrie-mi deseori.

Al tău,

V. Alecsandri

Amicițiile mele soției tale și respectele mele mătușii.

Trimite scrisoarea alăturată la Mircești.

CÂTRE ION GHICA

60

Paris, 4 avril 1862

Mon cher vieux, j'ai lu dans les journaux du pays que tu etais l'un des quatre vice-presidents de l'Assemblee et je t'ai plaint dans la sincerite de mon âme, en lisant les comptes-rendus des seances. J'ai cru remarquer dans ces comptes-rendus que l'eloquence de Jean Bratiano avait beaucoup pali depuis la concurrence des Cogalniceano, Gregoire Stourdza, Pano etc. Le fameux *orlator*,¹ eteigneur de chandelles, serat-il au bout de sa meche ? Quant à ses coassocies Demetre² (frere de celui-ci) et Rosetaki³, il paraît qu'ils ont fait voeu de mutisme. C'est prudent de leur part et agreable pour la Chambre.

A titre d'Agent, je recois la *Unirea*, le *Românul* et la *Voix de la Roumanie*, et en qualite de Roumain je suis triplement attriste de tout ce qui se passe dans notre malheureux pays. Pour echapper à mes penibles impressions, je me refugeie dans le travail et j'y trouve un bien-etre inconnu de ceux qui vivent meles aux luttes politiques. Comme je sais que tu t'interesses à tout ce qui je fais, je te donne ici la liste des ouvrages que j'ai termines cet hiver.

1 *L'histoire de mes missions politiques aupres des gouvernements de France, d'Angleterre et d'Italie* (ouvrage destine à voir le jour apres ma mort).⁴

2 *La collection complete des chants populaires de la Roumanie : ballades, doinaș, horas, chants de brigands, d'amour etc*, revus, corriges, copies en lettres latines dans un grand livre, et accompagnes d'une foule d'adnotations. Le tout sera mis sous presse l'hiver prochain.⁶

3 *Quelques pieces de théâtre.*

4 *L'histoire de mes voyages.*

5 *Un guide de conversation franco-roumain à l'usage des etrangers qui veulent voyager dans notre pays, ouvrage precede d'une petite grammaire⁶ de la langue roumaine.* (Je suis en train d'y mettre la derniere main.) Ce petit livre paraîtra dans le courant de Pete.

Voilà ! je crois avoir bien merite de mon sejour à Paris, loin des disputes parlementaires de Bucarest. Tu m-as annonce

la prochaine publication de quelques pieces de vers â moi dans la *Revista română*. Je deşire que la ballade de *Iordaki a Lupului* soit mise de cote, jusqu'â ce que je t'enverrai la nouvelle edition, completee par les documents que je me suis procures. Quand au *Zgîrcitul răsipitor*, *Satul lui Cremine* etc, je voudrais les revoir avânt de les livrer â la publicite, et je compte sur toi pour me les apporter â Paris. Je serai ici jusqu'â la fin de juillet, epoche â 'laquelle j'irai en Moldavie pour mes affaires, sauf a revenir dans le commencement de novembre.

Je n'ai pas compris grand-ehose â la lettre d'Alexandresco', mais j'ai toujours charge quelqu'un de s'informer du prix des cliches qui devront servir â l'illustration de ses fables. J'aurai une reponse ces jours-ci et je te la ferai connaître, Mr Ganesco' est enferme â Mazas', il est tenu au secret et par consequent, c'est impossible de lui demander le manuscrit d'Alexandresco.

Adieu et miile bonnes amities â Mme Ghica et â Mile Campiniano, que je felicite de son mariage, il est vrai que je felicite encore bien plus son heureux mari.

Tout â toi,

V. Alecsandri

Voici une lettre pour Mr Demetre Cozadini.¹⁰ Elle est tres pressee. Remets-la lui de suite.

Paris, 4 aprilie 1862

Iubite prietene,

Am citit în jurnalele din țară că tu ești unul din cei patru vicepreședinți ai Adunării și te plîng în sinceritatea sufletului meu, citind dările de seamă ale ședințelor. Am observat în aceste dări de seamă că elocvența lui Ion Brătianu a pâlît mult de cînd cu concurența lui Kogălniceanu, Grigore StAirdza, Panu etc... Faimosul *orlatora* ajuns oare la capăt? Cît despre coasociații lui Dimitrie² (fratele acestu'a) și Rose-taki³ se pare că au făcut legămîntul tăcerii. E prudent din partea lor și plăcut pentru Cameră.

Ca agent, primesc *Unirea, Românul* și *La Voix de la Roumanie* și ca român sînt de trei ori întristat de tot ce se petrece în nenorocita noastră țară. Ca să scap de impresiile mele dureroase, mă refugiez în lucru și găsesc aici o mulțumire necunoscută de acei care trăiesc în vîrtejul luptelor politice. Cum știu că te interesează tot ce fac eu, îți dau aici lista scrierilor pe care le-am terminat iarna aceasta.

1 *Istoria misiunilor mele politice pe lîngă guvernele Franței, Angliei și Italiei* (lucrare destinată să vadă lumina zilei după moartea mea).*

2 *Colecția completă a cîntecelor populare ale României: balade, doine, bore, cîntece haiducești, de dragoste* etc... revăzute, îndreptate, copiate cu litere latine într-o carte mare și însoțite de o grămadă de adnotări. Totul va fi dat la tipar iarna viitoare.⁵

3 C'teva piese de teatru.

4 Povestea călătoriilor mele.

5 Un ghid de conversație franco-română pentru folosul străinilor care vor să călătorească în țara noastră, lucrare precedată ele o mică gramatică⁶ a limbii române. (Sînt pe cale să o termin.) Această cărticică va apărea în cursul verii.

Iată! Cred că am profitat bine de șederea mea la Paris, departe de discuțiile parlamentare de la București. Mi-ai anunțat apropiata publicare în *Revista română* a cîtorva poezii de-ale mele. Doresc ca balada *lordachi a Lupului* să fie lăsată la o parte pînă ce-ți voi trimite noua ediție completată prin documentele pe care mi le-am procurat. Cît despre *Zgîrcitul răsipitor*, *Satul lui Cremine* etc, aș vrea să le revăd înainte de a ue da publicității și mă bizui pe tine să mi le aduci la Paris. Voi fi aici pînă la sfîrșitul lui iulie, epocă în care mă voi duce în Moldova pentru afacerile mele, cu rezerva de a reveni la începutul lui noiembrie.

N-am înțeles mare lucru din scrisoarea lui Alexandrescu', totuși am însărcinat pe cineva să se informeze de prețul clișeele care vor trebui să servească la ilustrarea fabulelor sale. Voi avea un răspuns zilele acestea și ți-l voi face cunoscut. D-nul Gănescu' este închis la Mazas', e ținut la secret și, prin urmare, e imposibil să-i cer manuscritul lui Alexandrescu.

Adio și miî de bune salutări prietenești doamnei Ghica și d-rei Cîmpineanu pe care o felicî pentru căsătoria sa, e adevărat că felicî încă mai mult pe fericitul ei soț.

Al tău,

V. Alecsandri

Iată o scrisoare pentru d-nul Dimitrie Cozadini.¹⁰ E foarte grabnică. Dă-i-o numaidecît.

Paris, 11 april 1862

Mon cher vieux, dans ma dernière lettre je t'ai envoyé un billet très pressé pour Mr Demetre Cozadini. Dans le cas où ce député aurait quitté Bucarest, tu auras la bonté de lui expédier immédiatement mon billet à Jassi. Premier service.

2 service : Fais-moi le plaisir de m'expédier par la poste deux exemplaires des *Doine și lacrimioare*, tu en trouveras à la librairie de Rosetti ou à celle de Joanid.

3 «service : Informe-moi si la *Revue Roumaine* continue à paraître, et dans ce cas envoie moi les nos 7, 8, 9 etc.; j'ai déjà les six premières brochures.

Tu m'a promis les feuilles dans lesquelles a paru le roman de *Don Juan de Bucarest*. Si tu veux tenir ta promesse, cela sera un quatrième service.

Je t'embrasse aussi comme quatre,
V.A.

Paris, 11 aprilie 1862

Iubite prietene, în ultima mea scrisoare ți-am trimis un bilet foarte grabnic pentru dl. Dimitrie Cozadini. În cazul în care acest deputat a părăsit Bucureștiul, vei avea bunătatea să-i trimiți numaidecât biletul meu la Iași. Primul serviciu.

2 serviciu: Fă-mi plăcerea și expediază-mi prin poștă două exemplare din *Doine și lacrimioare*, le vei găsi la librăria lui Rosetti sau la aceea a lui Ioanid.

3 serviciu: Informează-mă dacă *Revista română* continuă să apară și, în acest caz, trimite-mi numerele 7, 8, 9 etc.; am deja primele șase broșuri.

Mi-ai făgăduit foile în care a apărut romanul *Don Juanii din București*. Dacă vrei să-ți ții făgăduiala, acesta ar fi al patrulea serviciu.

Te îmbrățișez, de asemenea, cât patru,
V.A.

Paris, 12 april 1862

Madame,

Je suis heureux de pouvoir réaliser votre désir en vous envoyant le volume des *Doine și lacrimioare*.

J'ai usé de toute la science diplomatique acquise pendant mon séjour à Bucarest, pour escamoter cet exemplaire à la personne qui le possédait.

L'escamoteur réclame donc votre indulgence pour le poète, et tous les deux vous prient, Madame, de vouloir bien agréer l'assurance de leurs sentiments respectueux.

V. Alecsandri
Bd des Capucines 37

Adresa : Mme Helene Mano rue de Seize — 16 Paris

Paris, 12 aprilie 1862

Doamnă,

Sînt fericit de a putea îndeplini dorința dumneavoastră trimițându-vă volumul *Doine și lacrimioare*.

Am folosit toată știința mea diplomatică, câștigată pe timpul șederii mele la București, pentru a șterpeli acest exemplar de la persoana care îl avea.

Hoțul vă cere deci îngăduința pentru poet și amîndoi vă roagă, doamnă, să binevoiți a primi asigurarea sentimentelor lor respectuoase.

V. Alecsandri
Bd des Capucines 37

Adresa : D-na Elena Mănu, rue de Seize — 16 Paris

Paris, ÎS mai 1862

63

Mon cher vieux.

Tu m'as demande, il y a quelque temps, des renseignements sur les prix de gravure des ouvrages illustres. Voici ce que j'ai pu recueillir à ce sujet. Communique-le à Alexandresco.'

Chaque sujet ayant 25 c. sur 17, c'est à dire en tout 325 cmt de superficie coute :

Gravure sur bois

Bois	6 francs
Dessin	76
Gravure	130
Chaque bois dessine et grave	211

En lithographie

Pierre	25 fr.
Dessin	<u>75</u>
	100

Mais le tirage couterait 15 fr. les cent exemplaires, tandis que le tirage typographique sur le bois ne couterait que 20 fr. les 500 exemplaires.

Sur cuivre

Le cuivre	12 f
Dessin	75
Gravure	400
	487

Le tirage en taille-douce coute 15 fr. les cent exempl.

Tout cela me paraît passablement cher. Je crois donc que Alexandresco ferait mieux de s'entendre avec quelque artiste de Bucarest pour l'illustration de son ouvrage. Il pourrait ainsi d'ailleurs surveiller lui-meme le travail.

144

Compte-tu venir à Paris ainsi que tu me l'as fait esperer ? Tu m'y trouvera jusqu'à la fin de juillet. Donne-moi des nouvelles de la *Revista*. Continue-t-elle à vivre ? Je me sens en verve de travail et j'ai déjà fait de grands envois à Mr Odobesco !

C'est l'effet du printemps ; mais ne crains rien, je veillerai à fermer les robinets.

Adieu et tout à toi,

V. Alescandri

Paris, 18 mai 1862

Iubite prietene

Mi-ai cerut, mai de mult, lămuriri asupra prețului de gravare al lucrărilor ilustrate. Iată ce am putut culege în legătură cu aceasta. Impărtășește-le lui Alexandrescu.'

Fiecare subiect avînd 25 c. pe 17, adică în total 325 cm. de suprafață costă :

Gravură pe lemn

Lemn	6 franci
Desen	75
Gravare	130
Fiecare lemn desenat și gravat	211

In litografie

Piatră	25 fr
Desen	75
	100

Dar tirajul ar costa 15 fr. o sută de exemplare, în timp ce tirajul tipografic pe lemn nu ar costa decît 20 fr. 500 exemplare.

Pe aramă

Arama	12 fr
Desen	75
Gravare	400
	487

145

Tirajul în *taille-douce* costă 15 fr. o sută de exemplare.

Toate acestea mi se par destul de scumpe. Cred deci că Alexandrescu ar face mai bine să se înțeleagă cu un artist din București pentru ilustrarea lucrării sale. Va putea astfel să urmărească el însuși lucrul.

Socoti să vii la Paris așa cum m-ai făcut să nădăjduiesc ? Mă vei găsi pînă la sfîrșitul lui iulie. Dă-mi vești despre *Revistă*. Continuă să trăiască ? Mă simt dispus să lucrez și am făcut deja voluminoase trimiteri d-lui Odobescu.

Aceasta se datorește primăverii ; dar nu te teme, voi veghea să închid robinetele.

Adio și al tău,
V. Alecsandri

CĂTRE ION BRANIȘTEANU

64

Paris, ÎS' mai 1862

Mon cher Branisteano,

Je viens de toucher au Comptoir d'Escompte la somme de 11556 francs que tu m'a envoye par Michel Daniel. Comme je n'ai pas encore recu de lettre a'avis de toi, je suppose que cet argent provient du fermage de Mircești pour la St Georges 1862. J'attends donc tes renseignements â ce sujet, ainsi que Pargent du fermage de Patrashcani. A-propos de cette terre, j'espere que Mr Botez' finiră par s'executer en presence des mesures prises par les autorites pour me rembourser les quelques centaines de ducats (avec leurs interets) qu'il a cru devoir retenir sur les annees passees. Presse-le fort, de ton cote, pour lui apprendre â faire, â Pavenir, des actes arbitraires.

Maintenant, cher vieux, je veux te parler d'une chose tres importante et sur laquelle je fonde de belles esperances. Tu sais que la Chambre a vote la concession des chemins de fer de la Moldavie, tu sais aussi que la grande ligne de Mihaileny

â Galaz doit etre rattachee par un embranchement sur Okna¹. Or, cet embranchement doit necessairement passer sur Borzești, c'est-â-dire aux pieds de ma belle foret qui depuis si longtemps souffre de sa virginite. Toute compagnie intelligente devra reluquer cette foret pour les besoins de ses travaux, et s'adresser en consequence â son legitime propriétaire. Ceci, ayant lieu, ma foret acquerira une valeur considerable qui se transformera en une veritable pluie d'or. Il faut donc que je prenne toutes les mesures pour une pareille aubaine, si elle doit se presenter, il me faut des renseignements exacts sur la nature de mon bois, sur la quantite des chenes etc, et pour ce faire, je viens d'ecrire â Pingénieur de PÉtat, Mr Cazaban, une lettre que je te prie de lui remettre le plus tot possible, *l'affaire etant tres pressee*.

J'engage Mr Cazaban de se rendre â Patrascani et de visiter ma foret avec le plus grand soin, afin de m'envoyer non seulement les renseignements dont j'ai besoin, mais encore des *echantillons* des divers bois qu'il trouvera dans son excursion. Tout cela doit se faire tres vite et â *mes frais* ; mais il faut que cela se fasse. Sois donc assez bon pour t'enquerrir si Mr Cazaban est â Jassi et pour lui faire parvenir ma lettre n'importe oii il se trouverait. S'adresser pour avoir des informations â ce sujet, au bureau du ministere des Travaux publics, et, si besoin etait, tâcher de lui obtenir un conge de quelques jours pour qu'il puisse me rendre le service que je lui demande.

Encore une corvee et je finis. Madame Cozadini, en quittant Paris, il y a plus de six mois, a eu recours â ma bourse pour entreprendre son voyage. Apres lui avoir prodigue des soins de frere pendant sa grossesse et ses couches, je lui ai avance 1100 francs pour la route qu'elle avait â faire d'ici â Jassi. Quelques aient ete les promesses de cette dame de me rembourser aussitot son retour en Moldavie, je suis encore â attendre mon argent. (Cela m'apprendra â Pavenir de rendre service â des compatriotes). J'ai ecrit un tot a Madame Cozadini, taritot â son mari, et c'est comme si j'avais chante *femme sensible*. Je tente une nouvelle demarche aupres de ce dernier, et je te pris de lui dire de ma part, pendant que tu lui remettras ma lettre, que lorsque j'ai avance 1100 francs â sa femme je Pai fait avec la conviction que je rendrais ser-

vice â des personnes honorables, et qu'il me serait penible de changer de conviction.

Adieu, mon cher vieux, je t'embrasse et suis tout â toi,
V. Alecsandri

Paris, 18 mai 1862

Iubite Branistene,

Am încasat acum de la Contoarul de Scont suma de 11 556 franci pe care mi i-ai trimis prin Michel Daniel. Cum nu am primit încă o scrisoare de înștiințare de la tine, bănuiesc că acești bani vin din arenda Mirceștiilor pentru Sf. Gheorghe 1862. Aștept deci lămuririle tale despre acest lucru, cum și banii din arenda Pătrășcani'.or. In legătură cu această moșie, nădăjduiesc că dl. Botez' va termina prin a se executa față de măsurile luate de către autorități pentru a-mi înapoia cele câteva sute de ducați (cu dobânda lor) pe care a crezut că trebuie să-i rețină din anji trecuți. Forțează-l tare, la rindul tău, pentru a-l învăța de a mai face, în viitor, acte arbitrare.

Acum, dragul meu, vreau să-ți vorbesc despre un lucru foarte important și în care îmi pun frumoase nădejdi. Știi că s-a votat de către Cameră concesionarea căilor ferate din Moldova, știi, de asemenea, că marea linie de la Mihăileni la Galați trebuie să fie legată printr-o ramificație prin Ocna'. Or această ramificație trebuie neapărat să treacă prin Borzesti, adică pe la picioarele frumoasei mele păduri care suferă de așa multă vreme de virginitatea sa. Orice companie inteligentă ar trebui să rîvnească această pădure pentru nevoile lucrărilor sale și, prin urmare, să se adreseze legitimului său proprietar.

Aceasta avînd loc, pădurea mea va căpăta o valoare mare care se va transforma într-o adevărată ploaie de aur. Trebuie deci să iau toate măsurile pentru o asemenea plească. dacă ar fi să se prezinte, îmi trebuie lămuriri exacte despre felul pădurii mele, despre cantitatea de stejari etc, și, pentru a se face aceasta, am scris acum inginerului statului, dl. Cazaban, o scrisoare pe care te rog să i-o înmînezi cît mai curînd, *afecerea fiind foarte grabnică.*

Îl sfătuiesc pe dl. Cazaban să se ducă la Pătrășcani și să-mi viziteze pădurea cu cea mai mare grijă, astfel încît să-mi trimită nu numai lămuririle de care am nevoie, dar încă și niște eşantioane din diferite lemne

pe care le va găsi în excursia sa. Acestea toate trebuie să se facă foarte repede și pe *socoteala mea* ; dar trebuie ca aceasta să se facă. Fii deci așa de bun pentru a te informa dacă dl. Cazaban este la Iași și pentru a face ca să-i ajungă scrisoarea mea acolo unde se va găsi. A se adresa pentru a avea informații despre acest lucru la biroul Ministerului Lucrărilor Publice, și, dacă ar fi nevoie, a se încerca să i se capete un concediu de câteva zile pentru ca să poată să-mi facă serviciul pe care i-l cer.

încă o sarcină și termin. Doamna Cozadini, plecînd de la Paris, sînt mai mult de șase luni, a recurs la punga mea pentru a întreprinde călătoria sa. După ce am îngrijit-o ca un frate în timpul sarcinii sale și a nașterii, i-am împrumutat 1 ICO franci pentru drumul pe care îl avea de făcut de aici la Iași. Cu toate făgăduielile acestei doamne de a mi-i înapoia numaidecît după reîntoarcerea sa în Moldova, eu încă mai aștept acești bani. (Aceasta mă va învăța minte pe viitor de a mai face servicii compatrioților). Am scris cînd doamnei Cozadini, cînd soțului său, și este ca și cum aș fi cîntat *femeie simțitoare*. încerc un nou demers pe lîngă acesta din urmă și te rog să-i spui din partea mea, în timp ce-i vei înmîna scrisoarea, că atunci cînd am dat 1 100 franci soției sale, am făcut-o cu convingerea că voi face un serviciu unor persoane cinstite, și că-mi va fi foarte neplăcut să-mi schimb convingerea.

Adio, dragul meu, te îmbrățișez și sînt al tău,

V. Alecsandri.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

65

Paris, 20 mai 1862

Mon cher Prince,

...Ceci regie', je ne puis m'empêcher de dire, en pensant â votre destinée : Heureux homme ! La Providence s'est chargée de déblayer sous vos pieds le chemin qui conduit â la gloire et aux grandeurs de ce monde ! Pendant que d'autres s'agitent, se demement comme des diables dans l'eau benite,

pour atteindre à une position sociale insignifiante ou pour se créer un nom destiné à être oublié, vous, avec de l'esprit, du calme et de la patience, vous êtes parvenu à vaincre les obstacles, à réduire les factions et à faire triompher le grand principe de l'Union qui renferme tout Pavenir d'une nation. Vous voilà fondateur d'une ère nouvelle, si riche en résultats heureux pour votre pays. C'est ma foi, fort beau, fort digne d'envie, et je ne saurais trop vous féliciter pour ma part. Vous avez le pouvoir, la richesse, le renom, le prestige et tout ce qui s'en suit. Profitez-en pour relever cette nation roumaine si grande dans le passé, si tombée actuellement, et si apte à un avenir glorieux. Il faut que le nom de Couza s'associe à ceux d'Étienne et de Michel dans les pages de notre histoire ; c'est là mon vœu et mon ambition pour vous.

Mais assez d'ascension aérostatique comme ça. Revenons sur terre. Vous êtes devenu propriétaire de Rouginoasa¹ et je vous en fais mon compliment. C'est une magnifique acquisition et un très beau placement d'argent. Cette terre vous rapportera, dans peu, un grand nombre de milliers de ducats, si vous vous attachez à y apporter les améliorations nécessaires. Vous qui êtes membre de la société des Économistes, vous savez que Por produit Por, et qu'il ne faut pas hésiter de faire des sacrifices pour obtenir de grands résultats.

Vous rappelez-vous de ces jours de bonne humeur où vous prétendiez que vous êtes moins riche que moi ? Que direz-vous désormais, gros propriétaire que vous êtes ? Vous voilà à la tête d'un revenu fixe d'une douzaine de mille de ducats, sans compter la liste civile, tandis que moi j'en reste toujours au même point avec mes deux terres. Il est vrai que j'ai un grand avantage sur vous, celui d'être indépendant !

Je dis indépendant, mais hélas ! je me flatte sottement, car je suis encore dans votre dépendance. Ne suis-je pas votre débiteur ? Voilà pourquoi j'ai écrit à Jean² une lettre si sévère qu'il en a eu la fièvre. Ce pauvre garçon m'avait promis formellement d'acquiescer ma dette aussitôt qu'il toucherait l'argent de la vente de Ternauka, et dans cette conviction j'ai quitté le pays avec le calme d'une conscience légère. Or, vous dire ce que j'ai éprouvé le jour où Jean m'a écrit qu'il lui serait impossible de tenir sa promesse, ça m'est impossible. Vous savez combien je suis scrupuleux sur l'observance des engagements contractés, et vous comprendrez

facilement ce que j'ai dû souffrir, en me voyant tout à coup placé dans la nécessité de trouver du jour au lendemain une somme aussi considérable que celle que je vous dois. Après avoir inutilement essayé de faire un emprunt à Paris, j'ai fini par écrire à mon chargé d'affaires, Branisteano, de publier la vente de ma terre de Patrascani³. Mes ordres ont été suivis à la lettre. La publication a été faite dans les journaux du pays, mais hélas ! pas un acquéreur ne s'est encore présenté. L'incertitude qui règne chez nous relativement aux réformes futures de la loi rurale tient les capitaux dans une panique aussi ridicule que fatale pour les transactions. Que faire donc pour régler aussi promptement que possible la liquidation de ma dette et pour venir efficacement en aide à mon frère presque ruiné ? Un moyen se présente ; c'est une affaire importante pour moi et les miens, car son succès me permettrait de faire face à toutes les difficultés. La voici.

Maintes fois des capitalistes et des industriels m'ont demandé des renseignements sur diverses entreprises qu'ils avaient le projet de fonder dans les Principautés. En dernier lieu, une compagnie de capitalistes français, anglais et belges m'ont particulièrement parlé de la ligne de chemin de fer de Bucarest à Giurgewo avec embranchement sur Oltenitza. Ils se sont procuré tous les éléments propres à établir leurs calculs, et c'est en qualité de mandataire de ces messieurs, de simple particulier, que je viens vous demander la concession⁴ de cette ligne, aux mêmes conditions que la concession faite à Mr Mavrojeni pour la ligne de Michaileny à Galatz, récemment votée par la Chambre. Le chemin serait construit en deux ans.

Je crois pouvoir ajouter que mes mandants ne s'en tiendraient pas là ; ils se proposent d'étudier la rectification et la canalisation de la Dimbovitza, de Bucarest, même plus haut, jusqu'à Oltenitza, le seul bon port entre Ibraïla et la frontière d'Autriche. Ce projet important doterait votre capitale d'une voie fluviale peu coûteuse et la délivrerait des inondations périodiques qui sont pour cette ville et pour ces environs un véritable fléau. Je sais, d'autre part, que ce port une fois créé, il deviendrait facile d'instituer une compagnie de navigation qui aurait là son principal établissement et montrerait le pavillon roumain tout le long du Danube.

Je n'ai pas besoin, mon cher Prince, de faire valoir à vos yeux tous les benefices, materiels et moraux, que retirerait le pays de ces importantes creations, dont le premier pas se rattache absolument à la concession de la ligne de Giurgevo à Bucarest.

Je lis bien dans les journaux que cette ligne est comprise dans un reseau dont la concession est sollicitée par le prince Brancovano⁶ ; mais elle peut en être distraite, sans détruire l'idée principale des auteurs de cette combinaison qui auront encore un assez beau lot en partage, dans la grande ligne qui leur resterait.

J'espère que ma demande vous parviendra, avant que la Chambre n'ait voté les lignes sollicitées par le prince Brancovano ou par d'autres personnes. Je vous prie donc d'accueillir et d'appuyer, au besoin, de votre protection les offres que je suis chargé de faire, en réservant, dans le projet soumis à la Chambre, la ligne de Bucarest à Giurgevo et Oltenitza. Dans le cas où le prince Brancovano ferait des conditions plus favorables que celles du contrat Mavrojeni, je suis autorisé à les accepter au nom de mes mandants.

Croyez-moi que j'ai dû me marcher sur le cœur pour vous adresser cette demande, mais après tout, votre amitié pour moi, la sollicitude que vous avez toujours témoignée pour les intérêts de Jean, et mes propres services envers le pays, me donnent quelques droits à la préférence que je sollicite.

Si j'avais la chance de voir ma proposition agréée par la Chambre, je pourrais, tout en rendant de bons services à mon pays, me trouver immédiatement en position de faire honneur à mes engagements envers vous, et de venir en aide aux malheureuses difficultés de mon frère. Dans le cas contraire, il ne me resterait qu'à aller moi-même en Moldavie, pour procéder à la vente des terrains que Jean possède à Galatz, ou bien à celle de l'une de mes deux terres. Mon plus vif désir est de vous faciliter à vous-même le paiement de 35 mille ducats que vous devez encore sur le prix de Rouginoasa, et croyez que je ne prendrai pas de repos, avant de trouver les moyens de m'acquitter du service que vous m'avez rendu en véritable ami.

Et maintenant que j'ai si longuement parlé de mes affaires, et que j'ai parcouru en wagon la route de Bucarest à Giur-

gevo et à Oltenitza, revenons sur *Place*⁷. Ainsi, notre cher ami s'est fâché tout rouge, parce que vous n'avez plus voulu continuer un ordre d'opérations financières préjudiciables à votre cassette particulière, et grâce à cette mesure de précaution tardive, vous voilà passe à l'état de mauvais prince, parce que vous avez cessé d'être un bon prêteur de milliers de ducats ! Sa logique semble devenir d'autant moins serrée que les cordons de votre bourse le deviennent davantage ; O ! grand diable d'intérêt personnel ; tu n'en fais pas d'autres !

Je vous approuve fort pour ma part, de n'avoir plus voulu qu'on vous mangeât dans la main, et cela constamment, éternellement, pour quelques services déjà rémunérés. Monsieur Place a été votre secrétaire intime, pendant que vous n'aviez personne auprès de vous pour occuper ce poste de confiance ; c'est bien, mais maintenant que votre position a acquis une toute autre importance en Europe, il ne serait nullement politique de votre part de livrer vos secrets à un agent étranger, quel que soit, d'ailleurs le gouvernement qu'il représente, amical ou hostile pour notre pays. Il arriverait tel jour, et ! revirement dans l'ordre des choses politiques où vous, Prince, vous vous trouveriez dans la dépendance absolue du susdit Consul général, déguisé en secrétaire particulier.

Voilà aussi pourquoi je vous ai toujours engagé de prendre auprès de votre personne un homme intelligent, probe, actif, et surtout dévoué ; un homme qui put s'attacher à vous non seulement comme au Prince régnant, mais encore comme au simple mortel, et qui sut vous rendre de véritables services d'ami. C'est en vue de ces qualités si rares à rencontrer que je vous ai proposé Baligot de Beyne.

Vous rappelez-vous les circonstances dans lesquelles nous en avons parlé la première fois ? C'était au camp de Floresti⁸. Je revenais de mes missions auprès de l'Empereur Napoléon et du roi Victor Emmanuel, et par une belle soirée, je vous racontais mes courses à Paris, Londres, Turin, mes luttes avec les profonds diplomates anglais, les paroles flatteuses sur vous, prononcées aux Tuileries et au Palazzo Reale. Vous m'écouiez avec tout l'intérêt que l'on trouve au récit de choses inattendues et vous sembliez animé du désir d'entretenir des rapports aussi fréquents que possible avec les

tetes couronnees. C'est à cette occasion que vous vous etes p-laint à moi de n'avoir pas un secretaire intime. Il vous fal-
fait, disiez-vous, un homme sur, qui tînt vos papiers en ordre
et qui lît votre correspondance, et vous cm'avez charge alors
d'offrir de votre part à Baligot' le poste de chef de votre
cabinet, aux appointements de 1500 ducats par an. Je me
rappelle meme à ce sujet un petit incident qui merite d'etre
reiate. Dans votre genereux empressement, vous aviez fixe a
150 ducats par mois les honoraires de votre secretaire in-
time, ce qui devait lui constituer une somme annuelle de
1800#, et c'est moi qui la reduis de 30Q#, en vous reser-
vant le plaisir d'ajouter ce supplement à titre de gratification,
dans le cas oii vous seriez content de ses services. Baligot
accepta avec enthousiasme la proposition faite par moi en
votre nom, tant il avait à coeur de venir vous consacrer son
devoouement. Il se defit de ia direction de son journal, il mit
ordre à ses affaires et attendit le moment propice pour se
rendre aupres de vous. Malheureusement pour lui, une foule
de circonstances imprevuees sont venues tour à tour contra-
rier vos bonnes intentions à son egard : c'est d'abord le vote
de la Chambre relativement à la chancellerie prindere, c'est
ensuite la malveillance de l'ambassadeur d'Angleterre, et puis
la question de l'Union, et puis encore Dieu sait quoi. Toujours
est-il que depuis trois ans, mon pauvre Baligot se trouve
dans une position flottante qui rappelle le dicton populaire :
Ca puma pe apă. Et pourtant, je vous avoue en conscience
ne pas connaître d'homme plus digne d'occuper un poste de
confiance aupres de vous, tant il vous porte de l'attachement.
Je ne sais ce que vous avez fait pour le gagner à premiere
vue, pour le fasciner, mais ce que je sais bien, c'est qu'il se-
rait assez dangereux de dire du mal de votre personne en
sa presence.

Vous m'avez charge de le morigener ; je l'ai fait dans
une lettre que je lui ai adressee à Reims. Baligot s'y etait
retire depuis quelques jours, aupres de sa_ soeur, à cause de
l'etat de ses finances qui ne >uî permettait plus de vivre à
Paris. Il vient de me repondre, en m'envoyant un compte
exact de l'argent qu'il a touche, du jour oii il s'est considere
à votre service, et je ne saurais moins faire que de vous com-
muniquez sa reponse, afin d'effacer de votre esprit toute
impression qui serait de nature à lui porter prejudice.

J'arrive maintenant à la derniere pârte de votre Jettre,
celle qui est consacree aux bonnes fortunes bucarestiennes.
Vos reflexions sur la pruderie de langage des dames de la
haute volee, m'ont fait rire à grand eclats, car elles s'accor-
dent parfaitement avec les observations que j'ai ete a meme
de faire, dans Je cours de ma carriere de vieux pecheur. Ce
qu'on est convenu d'appeler les femmes du monde, tout en
cultivant la chastete des mots, nous surprennent souvent par
une science et un raffinement dans le plaisir que ne desa-
voueraient pas les plus celebres Lai's. Elles donnent des noms
charmants, des qualifications presque innocentes aux choses
qui le sont le moins. Au plus fort, de leurs desirs, elles disent:
„Caresse-moi" ! N'est-on pas en droit de supposer que pour
elles la moindre caresse doit entraîner la possession com-
plete ?...

Cette lettre à deja pris les proportions d'une br@hure.
Il est temps que j'y mette une fin. Je la fais en signant comme
par le passe, votre ami aussi vieux que devoue,

V. Alecsandri

L'envoi de votre decoration" a ete retarde par suite de
la promesse faite au prince de Servie de lui envoyer l'ordre
de la Legion d'honneur. Il paraît que certaines convenances
politiques ne permettent pas à PEmpereur de le faire en ce
moment; mais il est certain que les deux decrets paraîtront
le meme jour au *Moniteur*.

Paris, 20 mai 1862

Iubite prințe,

...Acestea zise', nu imă pot împiedica de a spune, gândindu-mă la
destinul vostru: Fericit om! Soarta s-a însărcinat să curețe sub pașii
voștri drumul care conduce la glorie și la măririle acestei lumi! În timp
ce alții se agită, se zbat ca dracii într-un aghiazmatar, pentru a ajunge
la o poziție socială neînsemnată sau pentru a-și crea un nume sortit să
fie uitat, voi, cu spirit, calm și răbdare, ați ajuns să învingeți obstacolele,
să împiedicați revoltele și să faceți să triumfe marele principiu al Unirii
care cuprinde întreg viitorul unei națiuni. Iată-vă fondatorul unei ere noi,

atît de bogate în rezultate fericite pentru țara voastră. Este, pe cuvînt, foarte frumos, foarte demn de invidiat, și nu vă pot felicita îndeajuns din partea mea. Aveți puterea, bogăția, renumele, prestigiul și tot ce se leagă de acestea. Profitați pentru a ridica această națiune română atît de mare în trecut, atît de căzută astăzi, și atît de pregătită pentru un viitor glorios. Trebuie ca numele de Cuza să se asocieze cu acela al lui Ștefan și al lui Mihai în paginile istoriei noastre, aceasta este dorința și ambiția mea pentru voi.

Dar destul cu asemenea ascensiuni aerostatice. Să ne reîntoarcem pe pămînt. Ați devenit proprietarul Ruginoasei? și vă felicitez. Este o achiziție măreață, un frumos plasament de bani. Această moșie vă va aduce, în scurt timp, un mare număr de mii de ducați, dacă vă ocupați să-i aduceți îmbunătățirile de care are nevoie. Voi care sînteți membru al Societății economiștilor știți că aurul produce aur și că nu trebuie să stai la îndoială să faci sacrificii pentru a obține mari rezultate.

vi^%duceți aminte de zilele acelea de bună dispoziție în care pre-
tindeați că sînteți mai puțin bogat decît mine? Ce-ați spune acum, mare proprietar ce sînteți? Iată-vă în fruntea unui venit fix de douăsprezece mii de ducați, fără să mai socotim lista civilă, în timp ce eu rămîn mai departe la același punct cu cele două moșii ale mele. Este drept că am un mare avantaj asupra voastră, acela de a fi independent!

Spun independent, dar, vai ! mă măgulesc prostește, căci depind încă de voi. Nu sînt eu debitorul vostru? Iată pentru ce L-am scris lui Ianca³ o scrisoare așa de severă, care i-a dat călduri. Bietul băiat îmi făgăduise hotărît că-mi va plăti datoria de îndată ce va încasa banii din vînzarea Ternaucăi, și, cu această convingere, am părăsit țara cu liniștea unei conștiințe ușoare. Or, a vă spune ceea ce am simțit în ziua în care Ianca mi-a scris că îi va fi peste puțină să-și țină făgăduiala îmi este cu neputință. Știți cît sînt de grijuliu cu angajamentele contractate și înțelegeți cu ușurință ceea ce trebuie să fi suferit văzîndu-mă deodată în nevoia de a găsi de azi pe mîine o sumă atît de mare ca aceea pe care v-o datorez. După ce am încercat, fără rezultat, să fac un împrumut la Paris, am sfîrșit prin a scrie însărcinatului meu cu afaceri, Brănișteanu, să publice vînzarea moșiei melc Pătrășcani⁴. Ordinele mele au fost urmate întocmai. Publicarea a fost făcută în jurnalele din țară, dar, vai! nu s-a prezentat încă nici un mușteriu. Nesiguranța care domnește la noi în legătură cu viitoarele reforme ale legii rurale ține capitalurile într-o panică și ridicolă, și fatală pentru tranzacții. Ce să fac deci pentru a-mi aranja cît se poate mai repede lichidarea datoriei mele și pentru a veni cu folos în ajutorul fratelui meu aproape ruinat? Un mijloc se ivește ;

este o afacere importantă pentru mine și ai mei, căci reușita ei mi-ar îngădui să fac față tuturor dificultăților. Iată-o :

De mai multe ori capitaliști și industriași mi-au cerut lămuriri asupra diverselor întreprinderi pe care proiectaseră să le fondeze în Principate. În ultima vreme, o companie de capitaliști francezi, englezi și belgieni mi-au vorbit mai cu seamă despre linia de cale ferată de la București la Giurgiu cu o ramificație spre Oltenița. Și-au procurat toate elementele necesare stabilirii calculelor lor, și, în calitate de mandatar al acestor domni, ca simplu particular, vin să vă cer concesiunea acestei linii, în aceleași condiții cu concesiunea făcută d-lui Mavrogheni pentru linia de la Mihăileni la Galați, votată de curînd de Cameră. Drumul va fi construit în doi ani.

Cred că pot să mai adaug că mandatarii mei nu se vor opri ac! ; ei își propun să studieze rectificarea și canalizarea Dîmboviței, de la București, chiar mai de sus, pînă la Oltenița, singurul port bun între Brăila și frontiera Austriei. Acest proiect important ar îmbogăți capitala voastră cu o cale fluvială puțin costisitoare și ar scăpa-o de aceste inundații periodice care sînt pentru acest oraș și pentru împrejurimile sale un adevărat flagel. Știu, pe de altă parte, că acest port odată creat va fi ușor să se instituie o companie de navigație care ar avea acolo principalul său sediu și ar înfățișa pavilionul românesc de-a lungul Dunării.

Nu am nevoie, iubite prințe, să vă mai înfățișez toate foloasele, materiale și morale, pe care le-ar trage țara din aceste importante creații, al cărui prim pas este, desigur, concesiunea liniei Giurgiu-București.

Citesc, este drept, în ziare că această linie face parte dintr-o rețea a cărei concesiune este solicitată de prințul Brîncoveanu⁵, dar ea poate fi despărțită de rest, fără a distruge ideea principală a autorilor acestei combinații, care vor avea să-și împartă un destul de frumos lot, din marea linie care le va rămîne.

Nădăjduiesc că cererea mea vă va ajunge înainte de a se fi votat în Cameră liniile cerute de prințul Brîncoveanu sau de către alte persoane. Vă rog deci să primiți și să sprijiniți, la nevoie, prin protecția voastră, ofertele pe care sînt însărcinat să le fac, rezervînd, în proiectul supus Camerei, linia București-Giurgiu și Oltenița. În cazul în care prințul Brîncoveanu ar face condiții mai favorabile decît cele ale contractului Mavrogheni, sînt autorizat să le accept în numele mandatarii mei.

Credeți-mă că a trebuit să-mi calc pe inimă pentru a vă adresa această rugăminte, dar, pînă la urmă, prietenia voastră pentru mine, interesul pe care l-ați avut întotdeauna pentru nevoile lui Ianca și pro-

priile mele servicii aduse țării îmi dau oarecare drepturi la preferință pe care v-o cer.

Dacă aş avea norocul să văd propunerea mea agreată de Cameră, aş putea, aducînd în același timp bune servicii țării mele, să mă găsec curînd în situația de a-mi onora angajamentele față de voi și de a veni în ajutorul nefericitelor greutăți ale fratelui meu. In caz contrariu, nu îmi mai rămîne decît să mă duc eu însumi în Moldova, pentru a proceda la vînzarea terenurilor pe care Iancu le are la Galați sau a uneia dintre cele două moșii ale mele. Cea mai mare dorință a mea este de a vă ușura vouă înșivă plățirea celor 35 de mii de ducați pe care îi mai datorati încă din prețul Ruginoasei și să credeți că nu mă voi liniști, înainte de a găsi mijlocul de a mă plăti de serviciul pe care mi l-ați făcut ca un adevărat prieten.

Și acuma, după ce am vorbit atîta despre afacerile mele și am parcurs în vagon drumul de *ia*. București la Giurgiu și Oltenița, să ne întorcem la Place'. * Astfel, iubitul nostru prieten s-a supărat foc pentru că nu ați vrut să continuați o serie de operații financiare, dăunătoare propriei voastre casete particulare, și, datorită acestei măsuri de precauție tîrzi, iată-vă devenit un prinț rău pentru că ați încetat să a mai fi un bun împrumutător de mii de ducați! Logica sa pare să devină cu atît mai puțin strînsă, cu cît gura pungii voastre o devine mai mult. O! îndrăcit interes personal, nu faci decît pozne de astea !

In ce mă privește, vă aprob că mu ați mai vrut să vi se mămnce din mîină, și aceasta mereu, încontinuu, pentru cîteva servicii deja plățite. Domnul Place a fost secretarul vostru intim, în timp ce nu aveati pe nimeni pe lîngă voi pentru a ocupa acest post de încredere ; bine, dar acum cînd poziția voastră a cîștigat o cu totul altă importanță în Europa, nu ar fi deloc poliuc, din partea voastră, să vă împărtășiți secretele unui agent străin, oricare ar fi, dealtfel, guvernul pe care îl reprezintă, prieten sau dușman țării noastre. Va veni într-o oarecare zi, o oarecare schimbare în ordinea lucrurilor politice cînd voi, prinț, vă veți găsi în dependența absolută de susnumitul consul general, deghizat în secretar particular.

Iată deci de ce v-am îndemnat întotdeauna să luați pe lîngă persoana voastră un om inteligent, cinstit, activ și mai cu seamă devotat; un om care să poată să se atașeze de voi nu numai ca de prințul domnitor, dar încă și de simplul muritor, și care să știe să vă aducă adevărate servicii de prietenie. In vederea acestor calități, atît de rar întîlnite, v-am propus pe Baligot de Beyne.

• In originalul francez numele lui Place (loc, piață) se pretează la un joc de cuvinte cu sensul : să ne întorcem la loc.

Vă aduceți aminte împrejurările în care am vorbit despre aceasta pentru prima dată ? Era la tabăra de la Florești'. Eu reveneam din misiunile mele de pe lîngă împăratul Napoleon și regele Victor Emmanuel, și într-o seară frumoasă, v-am povestit drumurile mele la Paris, Londra, Turin, luptele mele cu profunzii diplomați englezi, cuvintele măgulitoare despre voi, pronunțate la Tuileries și la Palasso Reale, voi mă ascultați cu tot interesul pe care îl găsești în povestirea unor lucruri neașteptate și păreați cuprins de dorința de a întreține raporturi cît mai dese cu puțință cu capetele încoronate. Cu această ocazia v-ați plîns mie că nu aveți un secretar intim. Vă trebuia, spuneati voi, un om sigur, care să vă țină hirtile în ordine și care să vă facă corespondența, și m-ați însărcinat atunci să ofer, din partea voastră, lui Baligot' postul de șef al cabinetului vostru, cu retribuția de 1500 ducați pe an. îmi amintesc chiar cu această ocazie o mică întîmpkne care merită să fie povestită. In graba voastră generoasă, ați fixat la 150 ducați pe lună onorariile secretarului vostru intim, ceea ce i-ar fi constituit o sumă anuală de 1800 de galbeni, și eu am fost acela oare a redus-o cu 300 de galbeni, rezervîndu-vă plăcerea de a adăuga acest supliment cu titlu de gratificație în cazul în care veți fi mulțumit de serviciile lui. Baligot a primit cu bucurie propunerea făcută de mine în numele vostru, atît ținea de mult să vină să vă închine devotamentul său. A renunțat la direcția jurnalului său, a pus ordine în afacerile sale și a așteptat momentul potrivit pentru a veni alături de voi. Din nenorocire pentru el, o serie de împrejurări neprevăzute au venit rînd pe rînd să împiedice bunele voastre intenții în privința sa : mai înrii votul Camerii relativ la cancelaria princiară, apoi reavoința ambasadorului Angliei, și pe urmă chestiunea Unirii, și pe urmă Dumnezeu mai știe ce. Fapt este că de trei ani bietul meu Baligot se găsește într-o situație nesigură care amintește de zicătoarea populară *Ca frunza pe apă*". Și, cu toate acestea, vă mărturisesc cinstit că nu cunosc un alt om mai demn de a ocupa un post de încredere pe lîngă voi, atît de mult atașament vă poartă. Nu știu ce ați făcut pentru a-l cîștiga de la prima vedere, pentru a-l fascina, dar ceea ce știu bine este că ar fi periculos să se spună ceva de rău despre persoana voastră în prezența lui.

M-ați însărcinat să-l cert; am făcut-o într-o scrisoare pe care i-am adresat-o la Reims. Baligot se retrăsese acolo de cîteva zile, lîngă sora sa, din cauza stării finanțelor sale care nu-i mai îngăduiau să trăiască la Paris. Mi-a răspuns, trimițindu-mi o socoteală exactă a banilor pe care

* In original, în limba română.

i-a primit, din ziua în care s-a socotit ca fiind în serviciul vostru, și nu po: face mai rmu decît să vă comunic răspunsul său, astfel încît să șterg din mintea voastră orke părere care ar fi menită să-i aducă neajunsuri.

Ajung acum la ultima parte a scrisorii voastre, aceea care este consacrată aventurilor bucureștene. Reflecțiile voastre despre discreția limbajului doamnelor din înalta societate m-au făcut să rîd cu hohote, caci se potrivesc de minune cu observațiile pe care am fost în măsură să le fac, în cursul vieții mele de bătrîn păcătos. Ceea ce este stabilit că se numește femei de lume, păstrînd toată puritatea cuvintelor, ne surprind adesea printr-o știință și un rafinament în plăceri pe care nu ie-ar dezminți nici cele mai celebre Lals. Ele dau nume îneîntătoare, calificative aproape inocente unor lucruri care sînt atît de puțin. In plină dorință, ele spun: „Mîngîie-mă" ! Nu ești în drept să bănuiești că pentru ele cea mai mică mîngîiere trebuie să le aducă întreaga posesiune ?....

Această scrisoare a luat deja proporțiile unei broșuri. Este timpul să-i pun capăt. O fac semnând ca în trecut, prietenul vostru pe cît de vechi pe atît de devotat,

V. Alecsandri

Trimiterea decorației voastre a fost întîrziată în urma făgăduielii făcute prințului Serbiei de a-i trimite ordinul Legiunii de onoare. Se pare ca une.e conveniențe politice nu permit împăratului să o facă acum; dar este sigur că cele două decrete vor apărea în aceeași zi în *Monitor*.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA
CĂTRE PLACE-TATAL

66

Agence
des Principautes Unies
à Paris

Paris, 28' mai 1862

Mon Prince,

— Ayant eu l'honneur d'etre charge' par Votre Altesse d'une mission delicate aupres de Monsieur Place, pere du Consul de France à Jassi, je me suis irnmediatement rendu à son domicile, mais lâ j'ai appris qu'il etait parti pour la Vendee avec l'intention d'y rester jusqu'â la fin de Pautomne.

160

r

M'inspirant alors du sens de la lettre de Votre Altesse, j'ai ecrit à Monsieur Place la depeche suivante, en qualite d'Agent des Principautes Unies :

„Son Altesse le Prince Couza avait cru, il y a un an, que les besoins de son service personnel reclameraient l'assistance à Paris d'une personne possedant une connaissance approfondie de la localite, et dans cette pensee, Elle crea un poște special qu'Elle s'empressa de vous confier, Monsieur, à la recommandation de Mr votre fils, le consul actuel de France à Jassi.

Il paraît néanmoins qu'en depit des previsions de Son Altesse, les elements ont tellement manque à ce nouveaux service que le Prince appreciant la dignite de votre caractere a cru devoir aller au devant de vos scrupules en vous franchissant d'une charge ou vos excellants dispositions n'avaient jamais ete appetees à etre utilisees.

Son Altesse ayant donc regie avec Monsieur votre fils le compte de votre dernier semestre, vient en meme temps de me charger de vous exprimer ses remerciements pour tout le temps que vous avez bien voulu vous tenir à sa disposition, et je suis heureux, pour ma part, Monsieur de pouvoir etre en cette occasion l'interprete de la haute estime qu3 vous avez su lui inspirer... etc... etc."

En attendant la reponse de Monsieur Place et l'ordrc de Votre Altesse de la lui envoyer à Bucarest, j'ai l'honneur d'etre, mon Prince, avec le plus profond respect

**de Votre Altesse serenissime
le tres humble et tres obeissant serviteur
Pour l'Agent, V. Alecsandri**

Agentia
Principatelor Unite
la Paris

Paris, 2S mai 1S62

Prințe,

Avînd onoarea de a fi însărcinat' de către alteța-voastră cu o misiune delicată pe lîngă domnul Place, tatăl consulului Franței la Iași,

m-am dus numaidecît 'la domiciliul său, dar acolo am aflat că plecase în Vandeea cu gândul de a rămîne acolo pînă la sfîrșitul toamnei.

Inspirîndu-mă atunci din înțelesul scrisorii alteței-voastre, am scris d-lui Place depeșa următoare, în calitatea de agent al Principatelor Unite :

„Alteța-sa prințul Guza crezuse, acum un an, că nevoile serviciului său personal cereau prezența la Paris a unei persoane posedînd o adîncă cunoaștere a localității și, cu acest gînd, a creat un post special pe care s-a grăbit să vi-d încredințeze, domnule, după recomandația fiului dumneavoastră, actualul consul de la Iași.

Se pare totuși că, cu toate prevederile alteței-sale, elementele au lipsit în așa măsură în acest nou serviciu, încît prințul, apreciind demnitatea caracterului dumneavoastră, a crezut potrivit să o ia înaintea scrupulelor dumneavoastră, scutindu-vă de o sarcină în care excelențele dumneavoastră cunoștințe n-au fost niciodată chemate pentru a fi folosite.

Alteța-sa, încheind cu fiul dumneavoastră socoteala ultimului semestru, m-a însărcinat în același timp să vă exprim mulțumirile sale pentru tot timpul în care ați binevoit să rămîneți la dispoziția sa, și sînt fericit, în ce mă privește, domnule, de a putea să fiu în această împrejurare interpretul înaltei stime pe care ați știut să i-o inspirați... etc.... etc."

Așteptînd răspunsul domnului Place și ordinul alteței-voastre de a i-l trimite la București, am onoarea de a fi, prințe, cu cel mai adînc respect,

al alteței-voastre serenissime
cel mai umil și supus servitor,
Pentru agent, *V. Alecsandri*

CĂTRE ALEXANDRU ODOBESCU

67

Paris, 3 iuni 1862

Domnul meu,

Am avut mare mulțemire de a afla că poeziile¹ ce ți-am trimis pentru *Revista română*, precum și începutul scrierei intitulată *Suvenire*² ți-au adus cîteva minute de plăcere. Aș fi

162

preafericit dacă cetitorii revistei ar simți asemenea impresie măgulitoare pentru autor. Oricum să fie însă, am decis să pun pe hîrtie cele mai însemnate amintiri a mele, carile se ating de mult jălitul Bălcescu, și o voi face-o ca o datorie sacră către memoria lui. în curînd dar, îți voi trimite partea II a *Suvenitilor*, spre a fi publicată odată cu cea întîi. Această a doua parte cuprinde cîteva incidente a petrecerii mele cu Bălcescu la Neapoli și la Palermo, la începutul anului 1847. Pe urmă va veni întîlnirea mea cu dînsul în Paris după întîmplările de la 1848 și istorisirea aventurilor sale în munții Ardealului pe timpul războiului dintre români și unguri etc, etc.

Ideea d-tale de a pune portretul lui Bălcescu în *Revistă* este cu atît mai minunată că e și națională. Toți românii îți vor fi recunoscători pentru asemenea publicare. De m-aș găsi la Moldova, ți-aș înlesni lucrarea, puind la dispoziția d-tale un portret degherotip³ a Bălcescului, foarte semănător.

Îți mulțemesc pentru broșurile ce mi-ai expedit prin poștă și te rog să primești încredințarea simțirilor mele de stimă și de adîncă prietenie,

V. Alecsandri

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

68

Paris, 15 juillet 1862

Mon cher Prince,

Immediatement apres l'arrivee de mon frere à Paris, je suis parti pour Turin, conformément à votre desir, et j'ai pris sur moi de retenir ici Baligot, jusqu'à mon retour, afin de le charger de cette lettre pour Votre Altesse.

Rendu à Turin, j'ai vu d'abord Monsieur Benso, le secretaire du Roi, puis Monsieur Ratazzi, le president du Conseil,

auquel, sur l'invitation de Sa Majeste, j'ai developpee ces differents points :

1 Que les assertions des Hongrois relativement à une entente quelconque avec les Roumains des Principautes Unies en vue d'un mouvement revolutionnaire contre l'Autriche, n'etaient basees que sur une iPusion vaine.

2 Que la cause hongroise, telle qu'elle etait comprise en Hongrie, etant de nature à porter prejudice aux interets de la nationalite roumaine d'au-delà les Carpathes, n'inspirait nulle sympathie aux habitants des Principautes.

3 Que cette cause hongroise ne pourrait leur sourire qu'à la condition d'etre largement favorable à la cause de l'Italie et à l'indépendance absolue de la Transylvanie et du Banat.

4 Qu'en tout cas il ne faudrait pas compter sur un mouvement general de nos pays en faveur de la lutte qui pourrait s'engager entre les Hongrois et les Autrichiens.

5 Que le Prince n'entreprendra *rien* sans y etre engage serieusement par l'Empereur Napoleon de concert avec le Roi d'Italie.

6 Enfin que meme dans ce dernier cas, le Prince serait tenu d'agir avec la plus grande circonspection, vu la position politico-geographique de nos pays, et, qu'en consequence, il lui serait impossible de faire de grandes promesses.

Monsieur Ratazzi m'a remercie de la franchise avec laquelle je lui ai expose la situation des Principautes-Unies et apres m'avoir declare qu'il etait reconnaissant a Votre Altesse de sa bonne volonte à servir (dans la mesure des ses moyens d'action) la cause de l'Italie, il m'a prie de transmettre à Votre Altesse les compliments amicaux du Roi.

Sa Majeste est partie du Turin, quelques heures apres mon arrivee dans sa capitale. Elle n'a pu me recevoir mais elle m'a fait dire par Mr Benso de m'ouvrir sans crainte et sans reticence aucune à Mr Ratazzi, son ministre de confiance. C'est ce que j'ai fait, tout en regrettant beaucoup de n'avoir pu voir Sa Majeste qui s'est rappelle de moi aussitot que mon nom parvint à ses oreilles.

Voici en peu de mots l'histoire de ma troisieme mission à Turin. J'en ai emporte la conviction qu le Roi conservait à nos pays la meme sympathie que par le passe, et que le Prince Couza lui ferait un sensible plaisir en lui enoyant

un beau bout d'ambre noir de Valachie pour fumer le cigare. Ne pas oublier d'y ajouter un second pour Mr Benso.

Ceci regie, il ne me reste plus, mon cher Prince, qu'à vous prier de rapporter sur le porteur de cette lettre une partie de la bonne amitie que vous avez pour votre tout devoue,

V. Alecsandri

Paris, 15 iulie 1862

Iubite prințe,

Îndată după sosirea fratelui meu la Paris, am plecat la Turin, după dorința voastră, și am luat asupra mea de a reține aici pe Baligot, până la întoarcerea mea, pentru ca să-l însărcinez cu această scrisoare pentru alțița-voastră.

Ajuns la Turin, am văzut mai întâi pe domnul Benso, secretarul regelui, pe urmă pe domnul Ratazzi, președintele Consiliului, căruia, după invitația majestății-sale, i-am desfășurat aceste diferite puncte :

1 Că afirmațiile ungarilor relative la o înțelegere oarecare cu românii din Principatele Unite în vederea unei mișcări revoluționare împotriva Austriei nu era sprijinită decât pe o iluzie zadarnică.

2 Că problema ungarască, așa cum era ea înțeleasă în Ungaria, fiind de natură a aduce pagube intereselor naționalității române de dincolo de Carpați, nu trezea nici o simpatie locuitorilor Principatelor.

3 Că această cauză ungarască nu ar putea să le surdă decât cu condiția de a fi foarte favorabilă cauzei Italiei și independenței absolute a Transilvaniei și a Banatului.

4 Că, în orice caz, nu ar trebui să se bizuie pe o mișcare generală a țarilor noastre în favoarea luptei care ar putea să o angajeze între unguri și austrieci.

5 Că prințul nu va întreprinde nimic fără să fie îferios angajat de către împăratul Napoleon în înțelegere cu regele Italiei.

6 În sfârșit, că, chiar în acest ultim caz, prințul va trebui să lucreze cu cea mai mare băgare de seamă, dată fiind poziția politico-geografică a țarilor noastre, și că, prin urmare, îi va fi cu neputință să facă mari făgăduieli.

Domnul Ratazzi mi-a mulțumit pentru sinceritatea cu care i-am expus situația Principatelor Unite și, după ce mi-a declarat că era recunoscător alteței-voastre pentru buna-voință de a servi (în măsura mijloacelor sale de acțiune) cauza Itaiiei, m-a rugat să transmit alteței-voastre salutările prietenești ale regelui.

Majestatea-sa plecase de la Turin, câteva ore după venirea mea în capitala sa. Ea nu a putut să mă primească, dar mi-a transmis prin dl Benso să mă destăinuiesc fără teamă și fără nici o rezervă d-lui Ratazzi, ministrul său de încredere. Asta am și făcut, regretînd totuși mult de a nu fi putut să văd pe majestatea-sa care și-a adus aminte de mine de îndată ce numele meu a ajuns la urechile sale.

Iată, în puține cuvinte, istoricul celei de a treia misiuni a mea la Turin. Am plecat Cu convingerea că regele păstra țărilor noastre aceeași simpatie ca și în trecut și că prințul Cuza i-ar face mare plăcere trimițindu-i o frumoasă bucătică de chihlimbar negru din Țara Românească pentru a fuma țigară. A nu uita să se adauge încă una pentru dl Benso.

Acestea încheiate, nu îmi mai rămîine, iubite prințe, decît să vă rog să îndreptați asupra aducătorului acestei scrisori o parte din buna prietenie pe care o aveți pentru al vostru foarte devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE A. BALIGOT DE BEYNE

69

Paris, 1 septembrie 1862¹

Ma chere vieille, je voudrais, bien t/crire une lettre tres longue et tres spirituelle, mais je ne sais qus te dire, car je n'ai aucune nouvelle bien interessante â te donner. Paris est d'un ennuyeux â perir malgre les beaux-freres. [?] La rue Vivienne revient de Londres et ne panle plus que l'Anglais ; la rue de la Chaussee d'Antin a des propositions pour Madrid, mais, avânt de se decider, elle va passer un examen devant

166

r

la Taglione. Je te tiendrai au courant du resultat final. En attendant les deux rues t'enferment dans une parenthese fort caressante.

Tire-toi de lâ si tu peux ou si tu veux.

Vale,

V. Alecsandri

La grammaire² sera terminee dans peu de jours.

Paris, 1 septembrie 1862 *

Iubita mea bătrînă, aș dori să-ți scriu o foarte lungă scrisoare și foarte spirituală, dar nu știu ce să-ți spun, căci nu am nici o veste prea interesantă să-ți dau. Parisul este plicticos de moarte chiar și cu toți cumnații. [?] Strada Vivienne s-a întors de la Londra și nu mai vorbește decît englezește; strada Chaussee d'Antin are propuneri pentru Madrid, dar, înainte de a se hotărî, va trece un examen în fața Taglionei. Am să te țin la curent cu rezultatul final. Pînă atunci, cele două străzi se închid într-o paranteză foarte mîngietoare.

Leși de aici dacă poți sau dacă vrei.

Salut,

V. Alecsandri

Gramatica³ va fi terminată peste câteva zile.

CĂTRE GIOVENALE VEGEZZI RUSCALLA

70

Paris, 10 7bre 1862

Mon cher Monsieur Vegezzi,⁴

Vous connaissez de reputation le prince de Samos, Ion Ghica, un de mes ex-collegues au ministere, et de plus mon

167

ami intime. Son grand desir, en passant par Turin, est de connaître le philoroumain distingue qui a defendu si chaleureusement, en toute occasion, les interets de la Roumanie. Cette lettre, n'est donc qu'une introduction aupres de vous. J'y ajoute mille bonnes amities et compliments affectueux pour votre aimable familie.

Votre tout devoue,
V. Alecsandri

Adresa pe plic : Monsieur le Chevalier Vegezzi Ruscalla
Depute au Parlement Italien
Turin

Paris, 10 septembrie 1862

Iubite domnule Vegezzi,

Cunoașteți reputația prințului de Samos, Ion Ghica, unul din foștii mei colegi la minister și, în plus, prietenul meu intim.

Marea lui dorință este ca, trecînd prin Torino, să cunoască pe filoromânul distins care a apărut atît de călduros, în toate împrejurările, interesele României. Această scrisoare nu este decît o introducere pe lîngă dumneavoastră. Adaug mii de bune amiciții și salutări afectuoase pentru amabila dumneavoastră familie.

Al dumneavoastră devotat,
V. Alecsandri

Adresa pe plic : Domnului cavaler Vegezzi Ruscalla.
Deputat în Parlamentul Italian
Torino

CĂTRE DOAMNA ELENA CUZA

71

București, 3 oct. 1862

Preaînălțată doamnă,

Într-un șir de mai mulți ani m-am ocupat cu strîngerea și coordonarea poeziilor populare din Țările românești și am parvenit a forma o colecție interesantă de balade istorice, de legende și de felurite cîntice improvizate de poporul român în orele sale de suferință sau de veselie, de cădere sau de mărire. O parte din acele pietre scumpe a comoarei geniului românesc au fost scoase la lumină și traduse în limbele franceză, engleză și germană. Fiind pretutindenea bine primite, ele au deșteptat luarea-aminte a oamenilor erudiți și au contribuit a atrage simpatii meritate asupra nației noastre, uitată și părăsită de atîtea veacuri pe marginile Orientului. Completînd acum, precît mi-au fost prin puțință, colecția începută și, dorind a face ca să contribuie însuși geniul poporului în folosul Azilului de copii găsiți, ce poartă numele înălțimei-voastre, iau îndrăzneala a hărăzi acestui așezămînt manuscrisul meu de poezii culese în sînul poporului. Ele cuprind glasurele intime ale sufletului său și merita a fi unite cu glasurele de recunoștința și de binecuvîntare ce răsună împregiurul numelui înălțimei-voastre. Ele sînt copii găsiți a geniului românesc și, prin urmare, au dreptul a se bucura de îmbrățișarea înaltei protectoare a Azilului „Elena”.

Am onoare a fi, cu cel mai adînc respect, al înălțimei-voastre preaplecat și preasupus servitor,

V. Alecsandri

D-LUI GENERAL I. FLORESCU,
MINISTRU SECRETAR DE STAT LA MINISTERUL DE RĂZBOI

72

Iași, 16 decembrie 1862

Domnule ministru!

Săvîrșind revizuirea cartei școalelor de l-iu grad ce mi-ați confiat la plecarea mea din București și adăugînd mai multe articole folositoare educației militare, mă grăbesc a v-o trimite.

În articolul silabirei am socotit de cuviință a introduce câteva maxime atingătoare de simțirile ce trebuie a deștepta în inima oșteanului român, și pentru ca să se aprinză în sufletul său dorul de glorie, iubirea de patrie și cultul steagului, am alăturat un minunat articol istoric a lui C. Negruzzi, intitulat *Sobieschi și plăieșii români*, precum și o colecție de cântice militare.

Poezia și vitejia au o strînsă legătură între ele căci, dacă vitejia eroilor inspiră geniul poezilor, nu mai puțin poezia aprinde pornirile sufletelor viteze. Sînt deci bine încredințat că cînticelelui Ștefan-Vodă și a lui Mihai Viteazul vor găsi un adînc răsunset în inimile soldaților români. Cît pentru marșul cavaleriei și acela al infanteriei, ar fi o măsură prea nementă de a se pune pe muzică pentru ca oștenii noștri să le învețe pe de rost. Cînd militarul merge la drum, cîntecul e pentru dînsul un tovarăș mîngîitor, care îi ușurează calea și-i însenină gîndurile.

Primiți, d-le ministru, asigurarea înaltei mele considerări,

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

73

Iași, 14 martie 1863

Iubite Alecu,

Îmi pare foarte bine că ai rămas mulțemit de cetirea *Zgîrcitului răsipitor* și de Gramatica mea. Nu am avut niciodată pretenție de a fi un gramatic desăvârșit și, dacă m-am apucat de o asemenea lucrare grea, am făcut-o pentru a înlesni străinilor studiul limbei noastre. Am adoptat deci sistemul de ortografie cel mai simplu, pentru că m-am gîndit și la poporul nostru, carele, nefiind po'iglot, nu ar putea niciodată_ agiunge a-și scrie limba curat, după ortografiile încâlcite și prea învățate din Ardeal. De vreme ce vroim a răs-pîndi luminile în popor, trebuie să-i înlesnim învățătura, iar nu să-l spăriem cu sistemuri de etimologie, mai cu seamă că etimologomania este una din boalele care ameteșc mai rău

mintea omului. Am cunoscut la 1848 un călugăr din Cernăuți, carele pretindea că toate limbole lunei se trăgeau din latină, și au dovedit chiar că numele Nabuchodonosor e latin curat !

Ți-aș ii trimis de mult portretul meu dacă l-aș fi primit de la Paris. Am scris fratelui meu ca să caute în una din lăzile ce am lăsat acolo și să-mi expeduiască prin poștă vreo câteva exemplare de un portret destul de bun, însă pîn-acum nu am primit nimica. Sper, cu toate aceste, că în curînd voi putea sa-ți împlinesc dorința. Acum mă ocup cu tipărirea unui mic vodevil într-un act intitulat *Rusaliile în satul lui Cremine'*, o piesă ce s-a jucat în zilele trecute la București și care au indignat pe *Nichipercea*. Acest giurnal caraghios mă declară om fără-de moral și mă plînge că mi-aș fi *terminat reputațiunea de autor* !

În curînd ți-oi trimite acea grozăvie fatală *reputațiunei* mele și vei vîdea în cuprinsul ei cum au agiuns de stropșită biata limbă românească în gura unor pedanți ce se cred mai români cînd își adaogă un *us* în coada numelui lor. Personagiul cel mai comic este un profesor de sat, anume Ion Gălușcă, dar care au găsit de cuviință a se numi Ionus Galuscus sub cuvînt că s-ar trage dintr-un general roman ce a făcut războiul cu Galia pe timpul lui Cezar.

Am aflat că toți ardelenii aflători în București au rămas furioși asupra mea, lucru de care puțin îmi pasă, căci mai am încă destule săgeți ascuțite în tolbă.

Lucrurile politice merg rău. Discredit și dezordin, aceste sînt deviza guvernului de astăzi. Pe de-o parte înverșunarea partidelor politice, pe de altă parte nepăsarea celor ce se află ȳla putere au produs o stare de lucruri foarte tristă de privit... astfel de tristă, că dacă n-aș fi început publicarea poeziilor mele, m-aș duce peste nouă mări și nouă teri. Dumnezeu să ne lumineze, căci sîntem căzuți într-un mare întuneric.

Adio, te sărut frățește,

V. Alecsandri

Complimente și prietinii familiei tale.

Adusa pe plic : Mr Alexandre Hurmuzaki
Czernovitz
Bucovine

74

Jassi, 1 mai 1863

Monsieur le Redacteur,'

J'ai appris, non sans étonnement, qu'il s'était produit à Bucarest, une certaine rumeur² au sujet de la b'uette dramatique des *Rusaliï*.

A propos de quelques tableaux d'actualité comique, les adorateurs patentes de la Patrie ont cru devoir renouveler la scène des sauveurs du Capitole. On a jeté les hauts cris, on a prétendu que ma pièce avait pour but d'attaquer les institutions présentes et à venir, ainsi que les réformes libérales qui sont destinées à régénérer la nation roumaine. C'était là une excellente occasion pour les prophètes de se jucher, comme d'habitude, sur un treteau pour faire parade de grands sentiments et pour dégoiser des banalités patriotiques à l'usage des badauds. Aussi n'a-t-on pas manqué d'en profiter et, sous prétexte de critique théâtrale, de dénaturer jusqu'à mes intentions.

Quoiqu'il n'entre pas dans mes habitudes de répondre à des escarmouches de cette nature, qui ne blessent et ne tuent personne, Dieu merci ! je désire faire ici une simple déclaration en faveur de la vérité vraie. C'est que dans le vaudeville des *Rusaliï*, de même que dans le drame de *L'Avare prodigue*, j'ai essayé de fustiger non des principes mais des ridicules, non des hommes convaincus mais des faiseurs qui spéculent sur ces principes même.

Je respecte le Capitole, mais je ne puis m'empêcher de rire de certaines oies qui, pour ne l'avoir jamais sauvé, se croient en droit de pousser de grands cris à propos d'un rien, d'une ombre, voire même d'un sifflet.

Agreez, Monsieur le Redacteur, l'assurance de ma considération la plus distinguée,

V. Alecsandri

P.S. Je vous prie de vouloir bien insérer cette lettre dans votre estimable journal.

172

Domnule redactor,'

Am aflat, nu fără mirare, că la București s-a produs oarecare zarvă² în jurul comedioarei mele *Rusaliile*.

În legătură cu câteva tablouri de actualitate comică, adoratorii patriei au crezut că trebuie să reinnoiască scena salvatorilor Capitoliului. S-a strigat, s-a pretins că piesa mea avea ca scop să atace instituțiile prezente și viitoare, cum și reformele liberale care sînt menite să facă să renască națiunea română ! Era aceasta o bună ocazie pentru profeți de a se cocoța, ca de obicei, pe scenă, pentru a face paradă de mari sentimente și pentru a spune banalități patriotice în folosul unor gură-cască. Astfel nu s-au ferit să profite și, sub pretextul de critică teatrală, să denatureze pînă chiar și intențiile mele.

Cu toate că nu intră în obiceiurile mele de a răspunde hărțuielilor de acest fel, care nu rănesc și nu omoară pe nimeni, Slavă Domnului ! doresc să fac aici numai o declarație în favoarea adevărului adevărat: anume, că în vodevilul *Rusaliile*, cum și în drama *Zgîrcitul răsipitor*, am încercat să biciuiesc nu principii, ci ridicoli, nu oameni convinși, ci înșelători care speculează chiar pe aceste principii.

Respect Capitoliul, dar nu mă pot împiedica de a rîde de anumite gîște, care pentru că nu l-au salvat niciodată, se cred îndreptățite să țipe pentru un nimic, o umbră, chiar și un fluierat.

Primiți, domnule redactor, asigurarea considerației mele cele mai distinse,

V. Alecsandri

P.S. Vă rog să binevoiți a introduce această scrisoare în onoratul dumneavoastră ziar.

CĂTRE BIBLIOTECA STATULUI DIN IAȘI

75

23 mai 1863, Iași

Domnul meu,

Scoțînd a doua ediție a poeziilor mele intitulate *Doine și lacrimioare*, mă grăbesc a trimite Bibliotecii noastre naționale un exemplar legat în marochin roș.

173

Vă rog să binevoiți a mă înștiința de primirea acestui volum și a-l depune în Bibliotecă.'

Al d-voastre servitor,
V. Alecsandri

Dr. D-lui Buznea, bibliotecar a Statului
Iași

CĂTRE PANTAZI GHICA

76

Jassi, 29 mai 1863

Je vous remercie, mon cher Pantazi, pour le numero de *'l'Independance'*, que vous m'avez envoye, et surtout pour le bel article que vous y avez insere au sujet de mon nouveau petit volume de poesies. Je vous gronderais bien un peu si j'en avais le courage pour le trop de bien que vous dites de mes pieces de vers, mais j'ai la faihlesse, impardonnable peut-etre, d'accepter en silence les encouragements flatteurs de mes amis, gens de gout.

Puisque nous sommes sur ce sujet je vous prie, mon cher Pantazi, de vouloir bien assurer de ma part votre belle-soeur, madame Sacha', qu'un des premiers volumes sortis de sous presse lui avait ete destine, mais que, par une erreur deplorable, l'exemplaire envoye â Bucarest a ete remis â une autre dame'. Je m'empresserai de remedier ă ce quiproquo par l'envoi imm^diat d'un autre volume qui, cette fois, ira â son adresse.

Vous m'avez ecrit un mot pour me charger de vous faire quelques abones â Jassi. Malgre la difficulte d'une pareille mission par le temps qui court (Jassi etant desert) je tâcherai de repondre â votre attente. N'y comptez pas beaucoup neanmoins.

Mon depart, tres prochain, pour la campagne, ne me permet pas de faire tout ce que je voudrais pour vous etre

agreable. *Văzînd și făcînd !* Je ferai ce que les circonstances permettront de faire.

Dieux, que de *faire !* J'ai l'air d'un faiseur ! Aussi je termine ma lettre pour ne point tomber dans la categorie de certains personnages de notre connaissance.

Tout â vous de coeur,
V. Alecsandri

Iași, 29 mai 1863

Îți mulțumesc, iubite Pantazi, pentru numărul din *Independența română* % pe care mi l-ai trimis, și, mai cu seamă, pentru frumosul articol pe care l-ai publicat acolo despre noul meu volumaș de poezii. Te-aș certa puțin, dacă aș avea curajul, pentru că spui despre versurile mele prea mult bine, dar am slăbiciunea, poate neiertată, de a accepta în tăcere încurajările măgulitoare ale prietenilor mei, oameni de gust.

Pentru că ne găsim la acest subiect, te rog, dragă Pantazi, binevoiește să asiguri din partea mea pe cumnata dumitale, doamna Sașa', că i-a fost destinat unul din primele volume ieșite de sub tipar, dar că, dintr-o greșeală de neiertat, exemplarul trimis la București a fost dat unei alte doamne'. Mă voi grăbi să îndrept această încurcătură prin trimiterea neîntârziată a unui alt volum, care, de data aceasta, va merge la adresa sa.

Mi-ai scris pentru a mă însărcina să-ți fac cîteva abonați la Iași. Cu toată dificultatea unei asemenea misiuni în aceste vremuri (Iașul fiind pustiu), voi încerca să răspund așteptării dumitale. În orice caz, nu te bizui prea mult.

Plecarea mea, foarte apropiată, la țară nu îmi permite să fac tot ce aș vrea pentru a-ți fi pe plac. *Văzînd si făcînd* * ! Voi face ceea ce împrejurările îmi vor îngădui.

Doamne, ce de a *face!* Am aera! unui șarlatan** ! De aceea termin scrisoarea pentru a nu cădea în categoria unor personaje cunoscute nouă.

Al tău din inimă,
V. Alecsandri

* În original, în limba română.

** În limba franceză, joc de cuvinte, *faiseur* intrigant, lăudăros, șarlatan.

Jassi, 30 mai 1863

Mon cher vieux, je viens de recevoir à l'instant même une lettre de toi portant la date du 10 avril. Allons, le service de la poste se fait bien et ne laisse pas plus à désirer que les autres services du pays. J'emporterai donc cette pensée consolante[^] avec moi en passant la frontière pour aller dans des contrées mal administrées comme la France et l'Allemagne.

J'ai lu avec beaucoup d'intérêt les détails de ta campagne politique de cet hiver, et je me propose de te suivre (de loin) dans les péripéties de la prochaine reprise des hostilités. On dit que la Chambre¹ va être convoquée, on dit qu'on va lui présenter des projets de loi destinés à sauver la patrie, on dit que la Chambre a l'intention de refuser net toute proposition, on dit, on dit une foule de bouffonneries qui sentent la province. Qu'en résultera-t-il ? *Dio lo sa!* Je plains ceux qui sont pris dans la lutte, et j'admire leur tempérament vigoureux. Quant à moi, cher vieux, j'ai pris ma retraite pour faire toute autre chose que de la politique. On m'en blâmera, peut-être, je m'en moque ; on m'accusera de tiédeur, je m'en fiche ; on me déclarera mauvais patriote, je m'en f... Au fond je me sens meilleur roumain que bien d'autres qui sont doués de fortes gueules et qui changent tout en treteau, voire même les chaises qui se vendent à 10.000 piastres la pièce².

— Mais parlons d'autres choses. Tu es de la campagne, tu fais du blé dans l'intention de partir plus tard pour l'étranger.... Hélas ! devons-nous en arriver là, nous les premiers pionniers arrivés sur le terrain ! Voilà pourtant une bien amère réflexion ! Les charlatans prospèrent ! C'est dans l'ordre, ils ont toujours prospéré parce que pour eux tout moyen d'arriver est bon, et qu'ils n'hésitent pas de traverser des tas d'ordures pour parvenir à leur but.

Je compte passer encore dans le pays jusqu'au mois de septembre, après quoi je m'en irai loin, très loin, en Égypte, par exemple. Et toi, de quel côté te proposes-tu de diriger tes

pas ? Tâchons de nous rencontrer quelque part pour rire des misères de la vie, en attendant que les choses aillent bien.
Adieu, mille amitiés à Mad. Ghica.

Ton ami,

V. Alecsandri

Iași, 30 mai 1863

Iubite prietene, am primit chiar acum o scrisoare de la tine având data 10 aprilie. Haide, serviciul poștei se face bine și nu lasă mai mult de dorit decât celelalte servicii ale țării. Voi duce cu mine acest gând mîngietor trecînd hotarul pentru a merge în locuri rău administrate ca Franța și Germania.

Am citit cu multă băgare de seamă amănunțele despre campania ta politică din iarna aceasta și îmi făgăduiesc să te urmăresc (de departe) în întîmplările din apropiata reluare a luptelor. Se spune că va fi convocată Camera¹, se spune că i se vor prezenta proiecte de lege destinate să salveze patria, se spune că intenția Camerei este de a respinge orice propunere, se spune, se spune o grămadă de minciuni care miros a provincie. Ce va ieși de aici ? *Dumnezeu știe!* * Li plîng pe cei care sînt prinși în luptă și admir temperamentul lor puternic. Cît despre mine, dragul meu, m-am retras pentru a face cu totul altceva decât politică. Voi fi judecat rău, poate, îmi rîd de aceasta, voi fi acuzat de slăbiciune, nu-mi pasă, voi fi socotit rău patriot, mă... De fapt mă simt mai bun român decât mulți alții care sînt dăruiți cu gură mare și care schimbă totul în scenă de teatru, chiar și scaunele care se vînd cu 10.000 piaștrii bucata².

Dar să vorbim despre altceva. Ești de la țară, faci grîu cu gîndul de a pleca mai tîrziu în străinătate... Vai ! trebuia să ajungem acolo, noi primii pionieri sosiți pe teren ! Iată un gând amar ! Înșelătorii cîștigă ! Așa trebuie, ei au cîștigat întotdeauna căci pentru ei orice mijloc de a ajunge este bun și nu stau la îndoială să străbată grămezi de gunoaie pentru a-și ajunge scopul.

Socotesc să mai rămîn în țară pînă în luna septembrie, după care voi pleca departe, foarte departe, în Egipt, de pildă. Și tu încotro îți

* În original, în limba italiană.

făgăduiești să-ți îndrepti pașii ? Să încercăm să ne întâlnim undeva pentru a rîde de necazurile vieții, așteptând ca lucrurile să meargă bine.
Adio, mii de amiciții d-nei Ghica.

Prietenul tău,
V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU ODOBESCU

78

Iași, iunie 1863

Fiindcă *Revista română* publică acum interesanta scriere a d-lui Missail' asupra evenimentelor de la 1821, îmi pare că ar putea figura în coloanele *Revistei* și cîntecul poporan cunoscut sub numele de *Visul lui Tudor*. Această poezia originală și frumoasă, ca toate inspirațiile poporului nostru, cuprinde tainica presimțire a morții viteazului căpitan de olteni și, prin urmare, se leagă strîns cu istoria revoltei grecești în Principate.

Mă grăbesc dar a vi-l trimit împreună cu o altă baladă intitulată *Vulcan...*

V. Alecsandri

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

79

Mircești, 27 aout 1863

Mon cher Jean,

Tu apprendras par ma lettre à Noemi une pîrtie de mes ennuis comme propriétaire. Les amateurs de la terre de Patrascany, un tas de filous, se sont donne le mot pour me

forcer à reduire d'un milier de ducats le fermage de cette terre ; en consequence de quoi, je me vois dans la necessite de tenir Patrascani à mon compte. Je n'ai pas besoin de detailler ici les milles et une tracasseries qu'entrains apres soi Pexploitation d'une grande propriete, tu les connais pour avoir fait ecole à Foltesty', mais le plus embarrassant c'est de trouver de suite une somme de miile à quinze cents ducats pour subvenir aux frais des travaux de l'automne. Il me faut contracter des dettes et cette pensee me donne la chair de poule. D'un autre cote, ma sânte m'oblige à quitter le pays vers la fin de 7 bre c'est à dire au plus fort des travaux, pour aller prendre mes quartiers d'hiver dans un climat chaud. Oii trouver encore de l'argent pour le voyage en attendant la St. Demetre. Tout ceci est fort ennuyeux et fort embarassant.

Negri' m'a escrit de Constantinople qu'il a le projet d'aller passer l'hiver à Pise, je crois que i'irai de mon cote lui tenir compagnie. Le sejour de Pise est tres sain et tres economique, or, par suite des complications de mes affaires, je suis oblige à reduire de beaucoup les depenses de l'hiver prochain.

Je t'ai parle dans ma derniere lettre de l'eventualite d'un voyage à Londres. Ce voyage devait avoir pour but de faire reconnaître par les concessionnaires anglais du chemin de ier de la Valachie, un arrangement passe entre Mr Lefevre' et moi. J'ai attendu pour t'en ecrire en detai!, une lettre de Baligot, lettre que j'attends encore et qui doit motiver les instructions que tu me demandes. Tâche, en attendant, d'avoir des nouvelles de Mr Lefevre et de me les faire connaître le plus tot. Tâche surtout de le rencontrer, s'il se trouve dans les parages parisiens et de lui insinuer que je t'ai fait part de certaine lettre qu'il m'a ecrite pour me faire de brillantes propositions touchant la concession des chemins de fer valaques. Observe et devine ce que Mr Lefevre pense de son engagement vis-à-vis de moi.

Tu sais ou tu ne sais pas que la bosse des bâtisses prend chaque jour des proportions plus colossales sur mon crane ? Mon reve c'est d'avoir une jolie maison de campagne', genre anglais, tres confortable, bien hantee et surtout peuplee par

ma familie. Il y a moyen d'être plus heureux à Mircești que dans n'importe quel autre coin de la terre.

Adieu, je vous embrasse tous. Si tu vois la gueuse annonce-lui mon arrivée à Paris pour la 1-er quinzaine d'octobre.

V. Alecsandri

Mircești, 27 august 1863

Iubite Iancule,

Vei afla din scrisoarea mea către Noemi o parte din necazurile mele ca proprietar. Amatorii pentru moșia Pătrășcani, teți niște șmecheri, s-au înțeles între ei pentru a mă sili să reduc cu o mie de ducați arenda acestei moșii; ca urmare a acestui lucru, mă văd nevoit să păstrez Pătrășcanii pe seama mea. Nu mai este nevoie să înșir aici cele o mie și una de greutăți pe care le atrage după sine exploatarea unei mari proprietăți, le cunoști pentru că ai avut de-a face cu ele la Foltești', dar cel mai greu este să găsească între o mie, o mie cinci sute de ducați pentru a acoperi cheltuielile lucrărilor de toamnă. Trebuie să fac datorii și acest gând mă îngrozește. Pe de altă parte, sănătatea mea mă obligă să părăsesc țara la sfârșitul lui septembrie, adică tocmai în toiu lucrărilor, pentru a merge să mă stabilesc pentru iarnă într-o climă mai caldă. Unde să mai găsească încă bani pentru călătorie așteptând pe Sf. Dumitru? Toate acestea sînt foarte plicticoase și sîmjenitoare.

Negri' mi-a scris de la Constantinopol că are de gând să se ducă să petreacă iarna la Piza, cred că, în ce mă privește, mă voi duce să-i țin companie. Statul la Piza este foarte sănătos și foarte economic, ori, în urma afacerilor mele încurcate, sînt nevoit să micșorez cu mult cheltuielile pentru iarna viitoare.

Ți-am vorbit în ultima mea scrisoare despre posibilitatea unei călătorii la Londra. Această călătorie trebuia să aibă ca scop recunoașterea de către concesionarii englezi ai căilor ferate din Țara Românească, a unei înțelegeri făcute între dl. Lefevre' și mine. Am așteptat pentru a-ți scrie în amănunt o scrisoare de la Baligot, scrisoare pe care încă o aștept și care trebuie să motiveze instrucțiunile pe care mi le ceri. În așteptare, încearcă să ai vești despre dl. Lefevre și să mi le faci cunoscute cît mai curînd. Încearcă mai ales să-l întîlnești, dacă se află pe la Paris, și lasă-l

să înțeleagă că ți-am împărtășit o scrisoare pe care mi-a scris-o pentru a-mi face strălucite propuneri privitoare la concesionarea drumurilor de fier muntene. Observă și caută să ghicești ce gîndește dl. Lefevre despre angajamentul său față de mine.

Știi sau nu știi că dorința de a construi ia în fiecare zi în capul meu proporții din ce în ce mai mari? Visul meu este de a avea o casă' frumoasă de țară, în stil englezesc, foarte confortabilă, mult vizitată și mai cu seamă populată de familia mea. Este cu puțință să fii mult mai fericit la Mircești decît în oricare alt colț al pămîntului.

Adio, vă îmbrățișez pe toți. Dacă o vezi pe cuconiță, vestește-i so-sirea mea la Paris pentru prima chenzină a lui octombrie.

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU ODOBESCU

80

Mircești, 14 7vre 1863

Scumpul meu domn,

Vă trimit în acest plic două manuscrite a lui A. Russo, unul în limba românească și altul în limba franceză.

Cel dintîi este urmarea cugetărilor' sale asupra limbei tipărite în România literară și întrerupte la suspendarea acesteia nenorocite publicări. Cel de al doile este un tablou foarte interesant a Iașilor și a societății sale la anul 1840. Dacă aceasta s-ar traduce, el ar fi citit cu plăcere în Revistă și ar servi ca o schiță istorică în viitor pentru studiul epoei noastre. Vă îndemn prea mult să puneți pe cineva a-l tălmăci în românește și a-l publica împreună cu urmarea cugetărilor.

Alecu Russo este unul din acei tineri care au început și susținut lupta generației nouă, în contra obiceiurilor ruginite a societății vechi, el avea mult spirit, mult talent, dar din nenorocire scria mai bucuros în limba franceză pe care o cunoștea bine. Am găsit o mare parte din manuscritele lui, precum călătorii la munți, legende, jurnalul exiliului său la

schitul Sovejea sub domnia lui Mihai Sturdza etc. și sînt sigur că, fiind acele articole bine traduse, ar forma o serie de materii foarte plăcute pentru cititorii *Revistei*. Binevoii a-mi face îndată cunoscut dacă primiți a le publica și cu multă plăcere vi le-oi ecpedui la București.

A1. Russo mi-au fost un bun și scump prietin și aș fi prea fericit de a-l face cunoscut compatrioților, precum merită. Cît au fost el în vieață, nu s-au gîndit a cerca să ieie loc între autorii moderni din Principate deși avea destul cunoștinți și talent ca să se poată rădica oît de sus. Te rog să-mi agiuți a nu lăsa uitărei memoria unui om carele au fost în stare să jertfească pentru interese de-naltă cuviință dreptul său de părinție asupra minunatei poeme intitulată *Cântarea României*.

Aștept respunsul d-voastră. De va fi afirmativ, voi trimite manuscriptele ce posed, de va fi negativ, vă rog să dați jurnalului d-lui Marsillac articolul *Jassi et ses habitants*, pentru ca să-l publice în foiletonul său.

Sănătate și prietenie,
V. Alecsandri

CĂTRE DIM. A. STURDZA

81

Mircești, 29 sept. 1863

Mon cher Mitiza,

J'ai essaye en rentrant d'arranger en vers roumains la chanson de Marguerite, dont vous m'avez donne une traduction literale. C'est un genre de travail qui offre de grandes difficul.es lorsqu'on se cherche â se tenir aupres de Poriginal.

Adieu et tout â vous. Continuez â vous occuper de litterature dans vos moments de loisir, cela repose des grandes et des petites miseres de la vie.

V. Alecsandri
T[ournez] la page

182

Fluierul să sune,
Dobele să bată !
Scumpul meu în oaste
Comendează-o ceată,
S-îndreaptă soldatu
Cu lancea lui naltă...
Cît sîngele-mi fierbe !
Cît inimanmi saltă !
De-aș purta pieptar
Și coif militar,
După el m-aș duce
Din oraș afară.
Cu pas de-ndrăzneală
Aș merge prin țeară,
Și peste tot locul
Dușmanul să piară.
In el noi am trage
Cu foc necurmat.
Oh ! ce fericire
De a fi bărbat!

Mircești, 29 sept. 1863

Iubite Milita,

Am încercat întorcîndu-mă să aranjez în versuri românești cîntecul Mărgăritei, din care mi-ai dat o traducere literală. Este un fel de lucru care aduce mari greutăți atunci cînd cauți să te ții aproape de original.

Adio și al dumitale. Continuă să te oupi de literatură în timpul dumitale liber, aceasta te odihnește după marile și micile neplăceri ale vieții.

V. Alecsandri
In[toarce] pagina

•r

Urmează textul poeziei în limba română, cf. supra.

183

Jassi, 1 octobre 1863

Particuliere
(bruler)

Mon cher Jean,

Puisque Mr Lefevre' t'a écrit de te rendre à Londres pour traiter en mon nom avec Mrs Hegan et Blyth, voici de quoi te mettre au courant de l'affaire en question.

Mr Lefevre, s'étant rendu à Bucarest pour proposer au gouvernement un emprunt de 50 millions et pour demander la concession des chemins de fer de la Valachie, a eu plusieurs conférences avec notre ami Baligot et celui-ci lui a donné à entendre que j'étais à même de lui faire obtenir la dite concession.

Mr Lefevre m'a immédiatement écrit alors la lettre ci-jointe en date du 27 Mars pour me proposer une provision d'un million de francs pour me tenir compte de la cession de mes droits et à titre d'indemnité. J'ai accepté sans difficulté et j'ai de suite adressé au Gt une demande en toute forme.

Cette demande a été néanmoins mise de côté à Bucarest (d'après l'avis de quelqu'un) pour être remplacée par une autre, faite au nom de Mr Lefevre lui-même. Tu verras par la lettre que Baligot m'a écrite à cette époque, comment les choses se sont passées. Mr Lefevre a obtenu la concession de la Valachie et en considération de certains changements dans son projet il m'a fait demander par l'entremise de Baligot une diminution d'une dixième sur le million. J'ai également accepté cette nouvelle proposition de sa part et j'ai répondu dans ce sens à notre ami.

Maintenant le dit million est réduit à 900.000 francs, c'est donc sur la base de cette somme que tu dois traiter avec Mrs Hegan et Blyth. Libre à toi pourtant, pour éviter des difficultés et des ennuis, de faire le sacrifice d'une 50 ou d'une centaine de mille francs encore. Tiens bon cependant jusqu'au bout.

L'important est que les concessionnaires anglais me reconnaissent, par écrit, un droit d'indemnité d'une somme de ... payable le jour même de l'obtention définitive de la concession... je dis définitive car le vote de la Chambre lui est indispensable. Si la chose réussit je veux que la somme soit payée en monnaie et pas en actions, je veux également que l'opération financière s'effectue en secret, de la main à la main, et qu'il n'en soit nullement question dans les livres de compte de la compagnie. Je tiens à ce que mon nom ne figure pas dans cette affaire.

Maintenant, quant à la rédaction des conditions qui seront comprises dans l'engagement de Mrs Hegan et Blyth vis-à-vis de moi, je m'en rapporte à toi. Informe-toi adroitement de la manière dont on procède à ces sortes d'affaires pour mettre de mon côté, le plus de garanties possible et agis rapidement ainsi qu'avec beaucoup de circonspection.

Ce sont là à peu près les instructions que je puis te donner. Je dois t'avertir que je ne connais pas Mr Lefevre, je ne l'ai jamais vu. C'est Baligot qui a servi d'intermédiaire entre lui et moi. La somme, représentant le droit d'indemnité, doit être partagée en cinq parts dont l'une pour toi.

V.A.

Je t'envoie sous ce pli :

- 1 — Une lettre qui t'autorise d'aller à Londres pour traiter en mon nom.
- 2 — La lettre de Mr Lefevre.
- 3 — Une lettre de Baligot.

Particulară
(de ars)

Iași, 1 octombrie 1863

Iubite Iancule,

Pentru că dl. Lefevre' ți-a scris să te duci la Londra pentru a trata cu d-nii Hegan și Bluth, iată cu ce să fii pus la curent despre afacerea în chestiune.

Dl. Lefevre, ducându-se la București pentru a propune guvernului un împrumut de 50 de milioane și pentru a cere concesiunea căilor ferate din Țara Românească, a avut mai multe conferințe cu prietenul nostru Baligot și acesta i-a dat a înțelege că eram în măsură să fac să obțină numita concesiune.

Dl. Lefevre mi-a scris atunci îndată scrisoarea alăturată, cu data de 27 martie, pentru a-mi propune un fond de un milion de franci în schimbul cedării drepturilor mele și cu titlul de indemnizație. Am acceptat fără greutate și am adresat de îndată guvernului o cerere în regulă.

Această cerere a fost totuși lăsată deoparte la București (după părerea unora) pentru a fi înlocuită cu alta făcută în numele d-lui Lefevre însuși. Vei vedea din scrisoarea pe care Baligot mi-a scris-o în această vreme cum s-au petrecut lucrurile. Dl. Lefevre a obținut concesiunea Țării Românești și, ținând seama de unele schimbări în proiectul său, mi-a cerut, prin Baligot, o micșorare cu o zecime asupra milionului. Am acceptat, de asemenea, această nouă propunere din partea sa și am răspuns în acest sens prietenului nostru.

Acum zisul milion este redus la 900.000 franci, deci pe baza acestei sume trebuie să discuți cu d-nii Hegan și Blyth.

Ești totuși liber pentru a înlătura greutățile și plictiselile, de a mai face un sacrificiu de 50 sau de o sută de mii de franci. Ține-te bine totuși pînă la capăt.

Este important ca concesionarii englezi să-mi recunoască în scris un drept de indemnizație în sumă de... plătitibil chiar în ziua obținerii definitive a concesiunii... spun definitive pentru că votul Camerii îi este necesar. Dacă lucrul reușește, vreau ca suma să fie plătită în bani și nu în aquni, vreau de asemenea ca operația financiară să se facă în secret, de la mînă la mînă și să nu figureze în actele companiei. Țin ca numele meu să nu apară în această afacere.

Acum, în ceea ce privește redactarea condițiilor care vor fi cunoscute în angajamentul d-nilor Hegan și Blyth față de mine, mă bizui pe tine. Află cu dibăcie modul în care se procedează în acest gen de afaceri pentru a pune de partea mea cele mai multe garanții posibile și lucrează repede cum și cu multă băgare de seamă.

Cam acestea sînt instrucțiunile pe care pot să ți le dau. Trebuie să te previn că nu cunosc pe dl. Lefevre, nu l-am văzut niciodată. Baligot este acela care a servit de mijlocitor între el și mine. Suma, reprezentînd dreptul de indemnizație, trebuie să fie împărțită în cinci părți, dintre care una pentru tine.

V. A.

Îți trimit alăturat:

- 1 — O scrisoare care te autorizează să mergi la Londra pentru a trata în numele meu.
 - 2 — Scrisoarea d-lui Lefevre.
- } — O scrisoare de la Baligot.

83

Jassi, 1 octobrie 1863

Mon cher Jean,

Je t'autorise par la presente d'aller à Londres pour traiter en mon nom avec Mrs Hegan et Blyth' d'un arrangement dont les premieres bases se trouvent posees dans la lettre ci-jointe. Cette lettre portant la date du 27 mars 1863, m'a ete adressee de Bucarest par Mr Lefevre. Elle te servira d'instruction pour terminer et signer en mon nom l'arrangement sus-mentionne.

Je te donne carte blanche pour faire telle modification, que tu croiras convenable, à la proposition de Mr Lefevre.

Ton frere,

V. Alecsandri

Mr le Lieutenant-Colonel Jean Alecsandri
174 rue de Rivoli, Paris

Iași, 1 octombrie 1863

Iubite lancule.

Te autorizez prin prezenta să mergi la Londra pentru a trata în numele meu cu d-nii Hegan și Blyth' un aranjament ale cărui prime baze se găsesc puse în scrisoarea alăturată. Această scrisoare purtînd data de 27 martie 1863 mi-a fost adresată de la București de dl. Lefevre. Ea îți va servi ca instrucțiune pentru a termina și a semna în numele meu aranjamentul mai sus amintit.

Îți las mînă liberă pentru a face orice modif. care pe care o crezi de cuviință, la propunerea d-lui Lefevre.

Fratele tău,

V. Alecsandri

Dl. locotenent-colonel Ion Alecsandri,
174 rue Rivoli, Paris

CĂTRE ALEXANDRU ODOBESCU

84

Iasi, 2 oct. 1863

Scumpul meu domn,

Primind chiar la sosirea mea în Iași scrisoarea d-tale din 26 sept., mă grăbesc a-ți mulțemi pentru buna promitare ce mi-ai dat în privirea locuitorilor din Saboani. Eu am apucat a spune lor că noul ministru de Instrucție Publică e un om cu dreptate în cuget, că el îmi este prietin și că negreșit tânguirea lor va fi ascultată. Cît voi fi de fericit cînd îi voi auzi strigînd după datina românească : „D-zeu să-i lungească și să-i înflorească zilele d-lui Odobescu !”

Aș dori să trec prin București numai ca să am mulțemirea de a-ți strînge mîna și a te asigura din viu grai că, deși mă depărtez acum de țeară, nu voi uita niciodată pe iubita noastră *Revista*. Cînd mă voi găsi instalat pe iarnă într-un colț al lumii, oricare, mă voi apuca a scrie urmarea suvenirilor mele asupra lui N. Bălcescu și ți le voi trimite cu poșta. Acum însă, tot ce pot face este să-ți dau, pentru unul din viitoarele numere a *Revistei*, *Balada lui Opișan*. Ea cuprinde cîteva amenunțimi de mare interes și cred că va face mulțemie cititorilor.

Cît pentru scrierile lui A. Russo, sînt de idee că fiind traduse, ele ar figura mai bine în coloanele *Revistei* decît în foiletonul jurnalului francez din București.¹

A. Russo avea obicei, pentru înlesnirea compunerii, a scrie în limba franceză și apoi a traduce scrierile sale pe românește.

Astfel au făcut cu o mare parte din articolele publicate în *România literară*, astfel negreșit ar fi urmat și cu celelalte compuneri ale sale dacă moartea i-ar fi lăsat timp. Ceea ce el n-au apucat a săvîrși, alții pot so face pentru dînsul, mai cu seamă că scrierile lui A. Russo se deosebesc mai mult

prin idei decît prin stil. Ele au un caracter de originalitate locală, fiind niște tablouri a epoei de la 1840. Opinia mea este dar că mai bine ar fi să se traducă într-un stil simplu și înțeles și tipărite sub titlul de : *Manuscripte franceze a lui A.R. descoperite după moartea lui.*² în adevăr, au fost un miracol că am putut eu găsi o parte din acele manuscripte, și crede-mă că aș fi foarte fericit de a le vîdea păstrate prin mijlocul tiparului. A. Russo mi-au fost un bun prieten, el avea un spirit ager, cultivat și cît pentru talentul sau, cît pentru frumoasa și poetica lui închipuire, îți voi descoperi o mare taină literară : *Cîntarea României*, publicată în jurnalul meu, au fost compusă în limba franceză de A. Russo și tradusă în românește de N. Bălcescu. Am la mine manuscriptul său original.

Îți trimit două articole de-ale sale: un fragment din călătoria prin Moldova la 1839 și jurnalul exilului său la schitul Soveja în 1846, sub domnia lui M. Sturdza-Vodă. Bine traduse, ele vor figura bine în *Revistă*, asemenea și partea de cugetări ce v-am trimis ar putea fi publicată sub titlul de fragment. Oricum vei socoti de cuviința a urma însă, te rog să îmi păstrezi manuscriptele.

Adio și prietenie,

V. Alecsandri

CĂTRE ION EM. FLORESCU

85

Iași, 6 octombrie 1863

Domnule ministru,

Cu cea mai vie plăcere am aflat din scrisoarea d-voastră cu data de 3 august, că s-a epuizat a doua ediție a cărții 'școalelor regimentale de I-iul grad.

Această repede epuizare a numărului înșeninător de 20.000 exemplare este o fericită dovadă de răspîndirea învățaturii în Armata română și că trebuie să nască bucurie în sufletul acelor ce știu a prețui foloasele instrucției.

Cît pentru mine, d-le ministru, nu vă pot destul mulțămi pentru îndemnul ce mi-ați făcut de a aduce micul meu concurs la recompletearea noii ediții a cărții școlare, și dacă împrejurările mi-ar ierta să urmez numai după simțirile de adîncă simpatie ce am pentru oastea noastră, ași veni înadins la București spre a mă ocupa de retipărirea acelei cărți.

Fiind însă nevoit a pleca din țară peste puține zile și a-mi petrece iarna în Italia sau în Egipt, vă promit ca, oriunde m-oi afla, mă voi ocupa de corectarea și completarea uvragiului destinat a răspîndi luminile în armata.

Convingerea mea fiind că o armie își înzecește valoarea sa prin învățatură și se face mai demnă de nobila misie la care este chemată.

În așteptarea de a vă trimite lucrarea mea, vă rog, d-le ministru, să primiți încrederea înaltei considerări cu care am onorul a li al domnici-voastre

Devotat servitor,
Vasile Alecsandri

CĂTRE PANTAZI GHICA

86

Iași, oct. 10, 1861

Mon cher Pantazi,

Je viens de recevoir votre aimable lettre en compagnie de Partide insere dans *l'Independance*,¹ deux oiseaux mdo-dieux qui chantent si joliment à mon intention, que ma modestie est tentée de les classer dans la famille des oiseaux moqueurs. Vous avez écrit avec votre coeur plutôt qu'avec votre esprit, aussi je vous pardonne facilement le titre de grand homme que votre amie m'octroie le long de plusieurs colonnes. Il est permis à un ami d'avoir quelquefois des éblouissements, produits par les rayonnements de son propre coeur. C'est pourquoi j'ai avale votre article comme on avale un verre de vin très doux et très apte à monter au

cerveau, mais pour éviter cet inconveniant je me suis administré, immédiatement après la libation, une bonne douche de raison glaciale et me voilà sauve !

Votre lettre, toute spirituelle, m'a beaucoup amusé par ses saillies à propos de certains faiseurs politiques, qui opèrent en ce moment sur la place de Bucarest. Vous les connaissez bien, à ce que je vois, et je vous fais compliment de ne point vous laisser prendre à leurs tours de passe-passe. Ils rappellent ces malheureux escamoteurs de bas étage, que l'on voit exercer leur industrie dans les foires : „Voyez Mrs et Mesdames, rien dans les mains, rien dans les poches, un, deux, enlevez, le tour est fait !”

Vous vous félicitez d'avoir échappé au portefeuille de Damocles-Cogalniciano², qui a été un instant suspendu sur votre tête. Moi je regrette que vous ayez retiré votre pied de l'étrier des grandeurs, parce que vous me semblez un très habile écuyer constitutionnel et certes vous auriez pu, comme on dit dans notre langue, *să tragi câteva dighinuri în arena Camerii*. Bien des paladins (ne pas lire baladins), montés depuis cinq ans sur des Rosinantes, auraient mordu la poussière sous les élans vigoureux de votre coursier... et le spectacle eût été fort intéressant pour nous autres spectateurs de la farce conventionnelle³ qui se joue à Bucarest.

Quoi qu'il en soit néanmoins, vous avez agi en homme d'esprit en vous refusant d'entrer dans la bagarre, qui va commencer prochainement, car après tout, il vaut toujours mieux s'abstenir d'accepter un rôle dans une mauvaise pièce, destinée à subir un fiasco complet.

À propos de mauvaise pièce, quelle diable d'idée vous a pris de devenir l'avocat du drame Sion ? Ce jeune homme est tout simplement un voleur de chevaux destiné, s'il continue, à aller habiter le castel de Ocna. Il n'offre pas même l'intérêt qui s'attache aux grandes figures du brigandage des forêts. C'est un simple *potlogar*, de la catégorie de tous les tziganes voleurs de bestiaux. Croyez moi, vous ferez de l'éloquence à propos d'un bien triste sujet, car vous aviez beau faire pour le disculper, il n'en restera pas moins aux yeux de toute la Moldavie un fils de boyard *potlogar*.

Je regrette tout autant que vous, mon cher Pantazi, que les circonstances vous aient empêché de retourner à Mirccsu, car je m'étais promis de vous promener dans le bois, qui

borde le Sereth, pour vous saturer de poesie, mais ce qui est differe se retrouvera plus tard, je Pespere. Nul doute, je vous prie de le croire, n'a traverse mon esprit au sujet de votre depart direct pour Bucarest, parce que, en supposant meme qu'il existe une certaine divergence d'opinions politiques entre nous (ce que je ne crois pas), la politique n'est pas une maitresse qui vaille et qui puisse separer deux hommes de coeur ; d'ailleurs il y a longtemps que j'ai divorce, pour ma part, de cette affreuse compagne, dont la barbe fleurit et dont le nez trognone (V. Hugo).

Adieu, mon cher Pantazi, je vous souhaite tous les succes imaginables, dans les champs clos des discussions de toutes sortes. Je pars dans cinq jours pour Paris, Pitalie et PEgypte. Je tâcherai d'en rapporter une pyramide pour la presenter â Pano. Il est l'homme â en faire un presse-papiers.

Tout â vous et mes amities â tous les vôtres.

V. Alecsandri

Iași, oct. 10, 1863

Iubite Pantazi,

Tocmai am primit amabila dumitale scrisoare însoțită de articolul înserat în *Independința*,¹ două păsări melodioase care cântă așa de frumos pentru mine și pe care modestia mea este îndemnată să le claseze printre păsările batjocoritoare. Ai sersi ou inima mai curînd decît cu mintea, de aceea îți iert cu ușurință titlul de mare om pe care prietenia dumitale mi-l dăruiește de-a lungul mai multor coloane. Este permis unui prieten să fie cîteodată orbit de strălucirea propriei sale inimi. De aceea am sorbit articolul dumitale, cum se soarbe un pahar de vin foarte dulce și gata să se urce la cap, dar pentru a evita acest inconvenient, mi-am administrat imediat după libație un duș de judecată rece și iată-mă salvat!

Scrisoarea dumitale foarte spirituală m-a distrat mult prin glumele sale despre unii scamatori politici care operează în acest moment pe piața Bucureștiului. După cum văd, îi cunoști bine și te felicit că nu te lași dus de înșelătoriile lor. Ei amintesc de acei nenorociți scamatori de clasă proastă, pe care îi vezi exersându-și meseria prin țîrguri : .Pri-

viți, domnilor și doamnelor, nimic în mîini, nimic în buzunare, unu, doi, păcăleala este gata" !

Te feliciți de a fi scăpat de portofoliul lui Damocles-Kogălniceanu², care a fost o clipă suspendat deasupra capului dumitale. Eu regret că ai renunțat la această glorie pentru că îmi faoi impresia unui abil maestru constituțional* și cu siguranță ai fi putut, cum se spune în limba noastră, *să tragi cîteva dighinuri în arena Camerii***. Mulți paladini, (să nu se citească *măscărici****), urcați de cinci ani pe Rosinante, ar fi mușcat țărîna sub elanurile viguroase ale armăsarului dumitale, și spectacolul ar fi fost interesant pentru noi ceilalți spectatori ai farsei convenționale³ care se joacă la București.

Oricum ar fi, totuși te-ai purtat ca un om de spirit, refuzînd să intri în încăierarea care va începe în curînd, căci, pînă la urmă, este mai bine să te abții de a accepta un rol într-o piesă proastă, destinată să sufere un fiasco complet.

Apropo de piesă proastă, ce dracu te-a apucat să devii avocatul dramei lui Sion ? Acest tânăr nu este altceva decît un hoț de cai, destinat, dacă continuă, să meargă să locuiască în castelul de la Ocna. Nu oferă nici măcar interesul legat de marile figuri ale haiduciei din păduri. Este doar un *potlogar*****, din categoria tuturor țiganilor, hoți de vite. Crede-mă, îți vei folosi elocința pentru un trist subiect, căci orice vei face pentru a-l disculpa, nu va rămîne în realitate în ochii în-tregei Moldove decît un fiu de boier *potlogar******.

Regret tot atît cît și dumneata, dragă Pantazi, că împrejurările te-au împiedicat de a te reîntoarce la Mircești, căci îmi propusesem să te plimb în pădurea care mărginește Șiretul, pentru a te sătura de poezie, dar ceea ce este amănat se va relua, sper, mai târziu. Nici o îndoială — te rog să mă crezi, — nu mi-a trecut prin minte în legătură cu plecarea dumitale direct la București, pentru că, presupunînd chiar că există între noi unele divergențe de opinii politice (ceea ce nu cred), politica nu este o metresă care să merite și care să poată să despartă doi oameni ini-moși ; dealtfel, de multă vreme, am divorțat, în ce mă privește, de această îngrozitoare tovarășă, *a cărui barbă înflorește și al cărui nas lu-cește* (V. Hugo).

* Întreaga expresie în limba franceză este intraductibilă în limba română.

** In original, în limba română.

*** Joc de cuvinte în limba franceză, pe clementele *baladins-paladins*.

****, ***** In original, în limba română.

Adio, dragă Pantazi, îți doresc toate succesele care se pot închipui, în câmpul închis al discuțiilor de tot felul. Plec peste cinci zile la Paris, în Italia și Egipt. Voi încerca să aduc de acolo o piramidă pentru a i-o prezenta lui Panu. Este omul capabil de a face din ea un *presse-papiers*.

Al dumatiale și toate amicitțiile mele tuturor ai dumatiale,

V. Alecsandri

CĂTRE LUDOVIC STEEGE

87

Mihaîleny, 25 oct. 1863

Mon cher docteur,

Au moment de franchir la frontiere pour me diriger vers les contrees fortunées qui possèdent des chemins de fer, je veux vous faire part d'une idee qui m'agace à l'instar d'un cousin (pas germain). La petite viile de Mihaîleny forme le seuil, Pantichambre de la Moldavie du cote de PAutriche ; or, cet endroit est si peu soigné, si denue de toute administration municipale, qu'il donne Pidee la plus pitoyable aux etrangers du reste de notre pays. De meme qu'on juge de la proprete et du bien-etre d'une maison par Petat du perron et de Pantichambre, les voyageurs qui traversent la Moldavie sont naturellement portes à la juger sous Pinfluence de la triste impression qu'ils eprouvent à Paspect de Mihaîleny. Il me semble que le gouvernement devrait mettre une certaine coquetterie à tenir les villes frontiere dans un etat satisfaisant de proprete et d'administration, afin que les etrangers y puissent trouver toutes les facilites de la vie civilisee et qu'ils soient ainsi d'avance bien disposes à Pegard du pays qu'ils vont parcourir. Vous avez voyage, cher dr, et vous connaissez la puissance de la premiere impression sur Porganisme ; voilà ce qui m'engage à vous ecrire à ce sujet.

La premiere maison que Pon aperçoit, en franchissant le pont frontiere de Moina, et une miserabl bicoque, qu'habite

le commandant militaire, un certain major aux enormes epaulettes. La seconde est une petite maison qui sert de douane. Quant à une prefecture, neant; quant à une municipalite, neant ! Or le Gt paie chaque annee la somme exorbitante de 500# pour le loyer de la douane et pour un immense magasin qui ne sert à rien, depense malentendue, car pour 1.500# c'est-à-dire pour une somme qui represente le loyer de trois annees, on pourrait batir sur Pemplacement occupe par la bicoque du commandant une jolie maison pouvant servir et de logement à Pautorite militaire, et d'office pour la douane. A cette maison serait adjoint un magasin suffisant pour les marchandises qui arrivent et qui ne sejourment guere à Mihaîleny, et de cette facon le Gt ferait une economie annuelle de 350# sur le loyer qu'il paie actuellement.

Dois-je ajouter à cette consideration que la bicoque du major aux grosses epaulettes serait transformee en une jolie maison, qui plaise aux yeux et qui soit aussi commode que peucouteuse ?

Le douanier actuel, Mr Francopoulos, un homme tres intelligent et qui merite d'etre maintenu dans son poste, a adresse au ministere un rapport, no. 632, relativement aux reformes à apporter dans le service de la douane. Tâchez d'en prendre connnaissance, cher Dr, et de Pappuyer si vous le trouvez bon. Je serais heureux, pour ma part, que sous votre ministere la viile de Mihaîleny prît un aspect plus europeen. Pour y parvenir, il faudrait convaincre Cogalniceano de rendre à cette viile son ancienne importance, en y transferam le siege de la prefecture de Dorohoy.

Dorohoy est, comme vous le savez, cet ignoble trou dont la boue seculaire ne desseche jamais ; c'est une bourgade sans commerce et sans nul avenir. On en a fait une prefecture, afin de procurer aux prefets Pavantage de passer leur temps à Botochany. Il serait temps, je Pespere, de penser serieusement à Mihaîleny, d'autant plus que le chemin de fer de Galicie va aboutir bientôt à Czernovitz. Reflexissez-y, mon cher Dr, et faites-y reflechir Mr Cogalniceano.

Pour ma part, je crois avoir rempli mon devoir en vous ennuyant de ces quatre pages et je termine en vous serrant les mains comme à un vieil ami,

V. Alecsandri

T

Mr Francopoulos, dans son rapport, fait mention aassi d'une reforme â introduire dans la pratique de la douane. Je crois l'idee bonne. Examinez-la.

Mihăileni. 25 oct. 1863

Iubite doctore,

În clipa cînd trec frontiera pentru a mă îndrepta spre alte ținuturi mai fericite, care posedă căi ferate, vreau să-ți împărtășesc o idee care mă sîtăie ca un fânțar*. Orașelul Mihăileni formează pragul, anticamera Moldovei înspre Austria; or, acest loc este ași de puțin îngrijit, așa de lipsit de orice administrație municipală, încît sugerează străinilor ideea cea mai tristă despre restul țării noastre. După cum bunăstarea și curățenia unei case se judecă după starea peronului și a anticamerei, călătorii care străbat Moldova sînt pe bună-dreptate îndemnați să o judece- sub influența tristei impresii pe care o încearcă la vederea Mihăilenilor. Mi se pare că guvernul ar trebui să pună o oarecare cochetărie în a ține orașele de frontieră într-o stare satisfăcătoare de curățenie și de administrație, încît străinii să poată găsi toate condițiile unei vieți civilizate și să fie astfel dinainte binevoitori față de țara prin care vor trece. Ați călătorit, dragă doctore, și cunoașteți puterea primei impresii asupra organismului; iată ceea ce mă determină să vă scriu despre acest subiect.

Prima casă pe care o zărești trecând podul frontieră de peste Moina este o cocioabă mizerabilă, pe care o ocupă un comandant militar, un oarecare maior cu epoleți enormi. Cea de-a doua este o casă micuță, care servește drept vamă. Cît despre o prefectură, neant; cit despre o municipalitate, neant! Or, guvernul plătește în fiecare an suma nemaipomenita de 500 # pentru chiria vămii și pentru un depozit mare, care nu servește la nimic, cheltuială prost înțeleasă, căci pentru 1.500 — adică pentru o sumă care reprezintă chiria pe trei ani, s-ar putea clădi pe locul ocupat de cocioaba comandantului o frumoasă casă, puțind să servească și de locuință autorității militare, și de oficiu pentru vamă. La această casă s-ar adăuga un depozit destul de mare pentru mărfurile care sosesc și care nu stau aproape deloc la Mihăileni, și în felul acesta guvernul ar face o economie anuală de 350 *Q* asupra chiriei pe care o plătește în prezent.

* În franțuzește *cous'm* — fânțar, este omonim cu substantivul *cousin*, care însemnează *văr*, ceea ce permite poetului să facă o glumă punînd în paranteză *' pas germain*, deci nu e vorba de un văr primar!

Mai este nevoie să adaug la acestea că acea cocioabă a maiorului cu mari epoleți s-ar putea transforma într-o casă frumoasă, care să placă ochilor și care să fie pe cît de comodă, pe atît de puțin costisitoare?

Vameșul de acum, dl. Francopulos, un om foarte inteligent și care merită să fie menținut în postul său, a adresat ministerului un raport, no. 632, relativ la reformele ce ar trebui aduse în serviciul vămilor. Încercați să luați cunoștință de el, dragă doctore, și să-l sprijiniți dacă îl găsiți bun. Aș fi foarte fericit, în ce mă privește, ca sub ministerul dumneavoastră, orașul Mihăileni să ia o înfățișare mai europeană. Pentru a ajunge la aceasta, ar trebui să fie convins Kogălniceanu să redea acestui oraș vechea sa importanță, muțind aici sediul prefecturii de Dorohoi.

Dorohoiul este, după cum știți, acea mizerabilă fundătură în care noroiul secular nu se zvîntă niciodată; este un orașel fără comerț și fără nici un viitor. S-a făcut aici o prefectură ca să se ofere prefectilor posibilitatea de a-și petrece vremea la Botoșani. Este timpul, nădăjduiesc, să ne gîndim serios la Mihăileni, cu atît mai mult cu cît drumul-de-fier din Galiția va ajunge în curînd la Cernăuți. Gîndește-te la aceasta, dragă doctore, și fă-l pe dl. Kogălniceanu să se gîndească.

În ce mă privește, cred că mi-am îndeplinit datoria plictisindu-vă cu aceste patru pagini și termin strîngîndu-vă mîinile ca unui vechi prieten,

V. Alecsandri

Dl. Francopulos, în raportul său, pomenește de asemenea despre o reformă de introdus în practica vămii. Cred ideea nimerită. Examinați-o.

CĂTRE SMARANDIȚA DOCAN

88

Vendredi [.Mihăileni, 25 octombrie 1863]

Ma chere Smaranditza,

Je suis arrive sain et sauf â Mihaileny, grâce au Dieu des voyageurs en Moldavie, et je pars dans deux heures pour Czernowitz. En fait d'impression de voyage je n'ai recu qu'une legere courbature, mais cela passera, je l'espere, comme toutes les belles choses de ce monde, comme les roses par

exemple qui sont condamnées à ne vivre que l'espace d'un matin afin de soulager la douleur de Duperier.²

Pendant que l'on ecorchait mon *Surugiū* au théâtre de Jassi, j'ai entendu bien des expressions pittoresques sortant de la bouche des postillons.

Vineri [Mihăileni, 25 octombrie 1863]¹

Scumpa mea Smărândița,

Am ajuns bun zdravăn la Mihăileni cu voia Dumnezeului călătorilor din Moldova și plec peste două ore spre Cernăuți. Ca impresie de călătorie nu am păstrat decât o ușoară înțepenire, dar aceasta va trece, o nădăjduiesc, ca toate lucrurile frumoase ale acestei lumi, ca trandafirii de exemplu, care sînt condamnați să trăiască doar răstimpul unei dimineți pentru a ușura durerea lui Duperier.²

În timp ce la teatrul din Iași se maltrata *Surugiul* meu, am auzit multe expresii pitorești ieșind din gura surugiilor.

CĂTRE A. BALIGOT DE BEYNE

89

Paris, 14 novembre 1863, au soir¹

***Mon cher vieux,* j'arrive aujourd'hui même, 15 novembre, et je ne saurais mieux inaugurer mon séjour à Paris qu'en t'écrivant ces quelques mots. Je ne resterai qu'un mois ici, après quoi je partirai pour d'Égypte, à la recherche du soleil. Écris-moi à l'adresse de Jean pour me donner des nouvelles du Théâtre National.**

Tout à toi,
V. Alecsandri

Paris, 14 noiembrie 1863, seara¹

Iubite prietene, am sosit chiar astăzi, 15 noiembrie, și nu știu cum aș începe mai bine șederea mea la Paris decât scriindu-ți aceste câteva rânduri. Nu voi rămîne decât o lună aici, după care voi pleca în Egipt, în căutarea soarelui. Scrie-mi pe adresa lui Iancu, pentru a-mi da vești despre Teatrul Național.

Al tău,
V. Alecsandri

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

90

[Paris,] 30 noiembrie 1863

Mon Prince,

Aujourd'hui, lundi, 30 novembre, je me suis rendu au palais des Tuileries et j'ai *itê* introduit auprès de l'Empereur,¹ après une attente de deux heures, Sa Majesté ayant du presider le Conseil des ministres et donner plus de trente audiences à divers ambassadeurs et autres personnages importants avant de m'admettre en sa presence.

L'accueil que l'Empereur a daigné me faire a été, comme [en] 1859, des plus bienveillants, mais l'audience a été courte. Sa Majesté m'a posé plusieurs questions auxquelles j'ai dû répondre succinctement; néanmoins, ces questions, malgré leur laconisme, me semblent de nature à nous éclairer suffisamment sur les idées qui préoccupent son esprit. Votre Altesse s'en convaincra par la lecture de cette lettre, dans laquelle je me suis attaché à transcrire fidèlement ma conversation avec Sa Majesté.

L'Empereur en me voyant m'a accueilli par ces paroles : „Je suis enchanté de vous revoir, M. Alecsandri. Il y a longtemps que je ne vous ai vu”.

„Sire"j ai-je repondu, „je suis heureux d'avoir l'honneur de me presenter pour Ja quatrieme fois devant Votre Majeste et de lui apporter une nouvelle lettre du Prince Couza".

A ces mots, je presentai votre lettre â l'Empereur, qui la recut gracieusement et la placa sur le bureau.

„Comment va-t-il le Prince Couza", m'a demande ensuite Sa Majeste.

„Parfaitement, Sire !", ai-je repondu, „et il prie Votre Majeste d'agreer ses plus respectueux hommages".

„Il a aussi quelques difficultes lâ-bas ?" a ajoute l'Empereur en souriant.

„Oui, Sire ! Son Altesse est en dissidence avec une portion de l'Assemblée, mais l'effervescence de ce parti n'offre nul caractere inquietant pour l'ordre public, car elle ne depasse pas le seuil de la Chambre. Le pays est calme, â l'abri de tout mouvement anarchique, et se livre tranquillement aux travaux de l'agriculture, qui fait de grands progres chaque annee. Pendant que la portion militante de l'Assemblée, entraînee sans doute, par des aspirations trop ardentes, mais fatalement exploitee par quelques pretendants habiles, s'agitte et depasse parfois les limites de ses attributions, la Nation reste ferme dans le sentiment de ses devoirs envers l'Etat".

„Et votre armee, fait-elle des progres ?"

„Oui, Sire, nous avons deja une trentaine de mille d'hommes sous les armes, dont 25.000, bien disciplines, sont en etat d'entrer en campagne. Le Prince, au milieu des nombreuses difficultes inherentes â l'oeuvre de la reorganisation du pays et dues, en grande partie, aux lacunes de la constitution actuelle, a applique tous ses soins â doter la Roumanie d'une force armee proportionnee â nos ressources. Il a suivi les conseils que Votre Majeste m'a charge de lui transmettre en 1859, et il l'a fait dans l'espoir qu'un jour viendrait oii il pourrait, tout en servant les interets de son pays, payer sa dette de reconnaissance envers la France".

„Est-on content de la Mission militaire francaise ?"

„Fort content, Sire ! La mission francaise a beaucoup contribue â l'instruction et â l'organisation de l'administration militaire de notre armee".

„Etes-vous reste toujours dans votre pays, depuis 1859 ?"

„Non, Sire ! Je me suis absente â plusieurs reprises pour remplir diverses missions â l'etranger."

„Quels sont les sentiments des Roumains dans les circonstances actuelles ? Leurs sympathies sont-elle pour les Russes ou pour les Autrichiens ou pour les Polonais ?"

„Les sympathies du pays et du Prince sont pour la cause de la malheureuse Pologne². Quant aux Russes et aux Autrichiens, nous avons mille raisons pour ne pas les aimer, et cela est si vrai, Sire, que, si les eventualites de l'avenir devaient amener dans nos pays une occupation russe ou autrichienne, il y aurait un soulèvement general chez nous, tandis que nous saluerions avec enthousiasme l'arrivee de l'armee francaise...

Je sais, Sire, que l'on a essaye de nous desservir indignement dans l'opinion publique en France ; peut-etre meme a-t-on tente d'insinuer dans l'esprit de Votre Majeste que nous etions partisans de la Russie, mais ce ne sont lâ que des calomnies inventees par les ennemis de l'ordre des choses actuel. La verite est que nous sommes, avânt tout, devoues aux interets de notre pays et, consequemment, que nous portons *nos* regards toujours du cote de la France. Le pays n'a jamais perdu de vue les bienfaits qu'il doit au gouvernement de Votre Majeste, le Prince n'a jamais oublie les paroles sympathiques que je lui ai rapportees en 1859 de la part de Votre Majeste et nous conservons tous au fond de notre coeur un culte de reconnaissance pour la main genereuse qui nous a rendus â la vie. Votre Majeste s'en convaincra par la lecture de la lettre du Prince Couza, lettre qui exprime les vrais sentiments de la Nation roumaine. Que Votre Majeste fasse un signe, dise un seul mot, et Elle verra les soldats roumains marcher avec enthousiasme â cote des soldats valeureux de la France".

„Je suis content de ce que vous me dites. Etes-vous inquiete par les Russes ?"

„Nous avons lieu de nous en inquieter un peu, en presence des troupes que la Russie a massées sur les frontieres. C'est comme une menace".

„Ah ! Et pourquoi ?"

„A cause des nombreux Polonais auxquels nous avons facilite le passage â travers notre pays".

„Cornptez-vous rester à Paris ?”

„Si les circonstances l'exigeaient, je resterai ; dans le cas contraire, je me propose d'ailler passer l'hiver en Egypte, pour cause de sânte. Si ma mission devait etre continuee en mon absence, elle serait confiee à mon frere, le Lt-Colonel Alecsandri, qui jouit de toute la confiance du Prince et qui est en meme temps son agent officieux aupres du Gouvernement meme de Votre Majeste.

„C'est bien ; je lirai la lettre du Prince, et, si je voulais y repondre, je chargerai votre frere de transmettre ma reponse au Prince”.

„Le Prince a le ferme espoir, Sire, que Sa lettre aneantira les bruits calomnieux que ses ennemis tâchent de faire accrediter relativement à sa politique en faveur de la Russie, ainsi que les doutes que l'on a peut-etre, cherche à eveiller dans l'esprit de Votre Majeste au sujet de son devouement envers l'Empereur des Francais. Quant à la Nation roumaine, elle vous supplie, Sire, dans le cas d'eventualite de guerre, d'etre son parrain militaire, comme Votre Majeste a deja ete son regenerateur politique”.

„Oh, nous n'en sommes pas encore à la guerre..., mais, quoi qu'il en soit, dites au Prince et à vos compatriotes que je leur garde toutes mes sympathies”.

Telle est, mon Prince, la conversation' textuelle que j'ai eue avec l'Empereur. L'ensemble des demandes que Sa Majeste m'a faites, denote, à mon avis, une preoccupation serieuse en vue des evenements qui se preparent et laissent entrevoir l'intention de l'Empereur de destiner un role aux Principautes Unies dans la marche de ces evenements. Votre lettre est donc venue fort à propos pour combattre victorieusement les insinuations calomnieuses des ennemis du pays et pour rassurer l'Empereur sur nos sentiments, à l'egard de la politique de son Gouvernement en Orient. J'ai donc tout lieu de croire que Sa Majeste ne tardera pas à vous exprimer directement son entiere satisfaction.

Et, maintenant que ma nouvelle mission est terminee, permettez-moi de vous faire mes adieux jusqu'au printemps et de vous prier de reporter sur mon frere toute la confiance que vous avez eue jusqu'à present en moi. Il est homme à la

meriter, et par son devouement, et par son intelligence, et par sa discretion.

Votre ancien ami tout devoue,

V. Alecsandri

Paris, 30 noiembrie 1863

Prințe,

Astăzi, luni, 30 noiembrie, am fost la palatul Tuilleries și am fost introdus la împărat*, după o așteptare de două ore, majestatea-sa trebuind să prezideze Consiliul de Miniștri și să dea peste treizeci de audiențe diverșilor ambasadori și altor personaje importante, înainte de a mă primi în prezența sa.

Primirea pe care împăratul a avut amabilitatea să mi-o facă a fost, ca în 1859, dintre cele mai binevoitoare, dar audiența a fost scurtă. Majestatea-sa mi-a pus mai multe întrebări la care a trebuit să răspund pe scurt; cu toate acestea, aceste întrebări, cu tot laconismul lor, îmi par că ne pot lămuri îndeajuns asupra gândurilor care îi preocupă spiritul. Alteța-voastră se va convinge prin citirea acestei scrisori, în care am încercat să transcriu fidel convorbirea mea cu majestatea -sa.

Împăratul, văzîndu-mă, m-a primit cu aceste vorbe :

„Sînt încîntat să vă revăd, d-le Alecsandri. Este mult timp de cînd nu v-am mai văzut”.

„Sire”, i-am răspuns, „sînt fericit de a avea cîntea să mă înfățișez pentru a patra oară înaintea majestății-voastre și să-i aduc o nouă scrisoare din partea prințului Cuza”.

La aceste cuvinte, i'am înmînat împăratului scrisoarea voastră, pe care a primit-o cu plăcere și a așezat-o pe birou.

„Ce face prințul Cuza”, m-a întrebat apoi majestatea-sa.

„Foarte bine, sire !”, i-am răspuns, „și el roagă pe majestatea-voastră să primească cele mai respectuoase omagii.”

„Are și unele greutăți acolo ?” a adăugat împăratul surîzînd.

„Da, sire ! Alteța-sa este în neînțelegere cu o parte din Adunare, dar agitația acestui partid nu oferă nici un caracter îngrijorător pentru ordinea publică, căci nu depășește pragul Camerei. Țara este liniștită, la adăpostul oricărei mișcări anarhice, și își vede în liniște de lucrările

agricole, care fac mari progrese în fiecare an. În timp ce grupul militant din Adunare, îndemnat, fără îndoială, de aspirații prea înflăcărâte, dar, din nenorocire, exploatate de câțiva pretendenți abili, se agită și depășește câteodată limitele atribuțiilor sale, națiunea rămâne hotărâtă în sentimentul său de datorie către stat."

„Și armata voastră face progrese >”

„Da, sire, avem deja treizeci de mii de oameni sub arme, dintre care 25.000 bine disciplinați, sînt în stare să intre în campanie. Prințul, în mijlocul numeroaselor greutăți ivite în opera de reorganizare a țării, și datorate, în mare parte, lipsurilor din constituția actuală, și-a îndreptat toată grija pentru a înzestra România cu o forță armată potrivită cu resursele noastre. El a urmat sfaturile pe care majestatea-voastră m-a însărcinat să i le transmit în 1859, și a făcut-o în speranța că va veni o zi cînd va putea, servind interesele țării sale, să plătească și datoria sa de recunoștință către Franța."

„Sînteți mulțumiți de misiunea franceză ?”

„Foarte mulțumiți, sire! Misiunea franceză a contribuit mult la instruirea și organizarea administrației militare a armatei noastre."

„Ați rămas tot timpul în țara dumneavoastră, de ia 1859?”

„Nu, sire ! am lipsit în mai multe rînduri pentru a îndeplini diferite misiuni în străinătate."

„Care sînt sentimentele românilor în împrejurările de față ? Simpatiile lor sînt ele pentru ruși, pentru austrieci sau pentru polonezi ?”

„Simpatiile țării și ale prințului sînt pentru cauza nefericitei Polonii -. Cît despre ruși și austrieci, avem o mie de motive să nu-i iubim și aceasta este atît de adevărat, sire, încît, dacă împrejurările viitorului vor trebui să aducă în țara noastră o ocupație rusească sau austriacă, va fi la noi o revoltă generală, în timp ce am saluta cu bucurie sosirea armatei franceze...

Știu, sire, că s-a încercat să ne ponegrească nedemn în opinia publică din Franța ; poate chiar s-a încercat să se insinueze în spiritul majestății-voastre că eram partizanii Rusiei, dar acestea nu sînt decît calomniile inventate de inamicii ordinei de lucruri actuale. Adevărul este că sîntem, înainte de toate, devotați intereselor țării noastre și, prin urmare, ne îndreptăm întotdeauna privirile spre Franța. Țara nu a pierdut niciodată din vedere binefacerile pe care le datorează guvernului majestății-voastre, prințul nu a uitat niciodată cuvintele plăcute pe care i le-am raportat în 1859 din partea majestății-voastre și păstrăm toți în adîncul inimii noastre un cult de recunoștință pentru mîna generoasă care ne-a readus la

viață. Majestatea-voastră se va convinge prin citirea scrisorii prințului Cuza, scrisoare care înfățișează adevăratele sentimente ale națiunii române. Majestatea-voastră să facă un semn, să spună o singură vorbă și ea va vedea soldații români mergînd cu entuziasm alături de valoroșii soldați ai Franței".

„Sînt mulțumit de ceea ce îmi spuneți. Sînteți îngrijorați din pricina rușilor ?”

„Avem dreptul să fim puțin îngrijorați, în prezența trupelor pe care Rusia le masează pe granițe ; este ca o amenințare".

„Ah ! Și pentru ce ?”

„Din pricina numeroșilor polonezi cărora le-am ușurat trecerea prin țara noastră".

„Socotiți să rămîneți la Paris ?”

„Dacă împrejurările o cer, voi rămîne ; în caz contrariu, îmi propun să mă duc să-mi petrec iarna în Egipt, pentru motive de sănătate. Dacă misiunea mea va trebui continuată în lipsa mea, ea va fi încredințată fratelui meu, lococenenet-colonelul Alecsandri, care se bucură de toată încrederea prințului și care este, în același timp, agentul său oficios pe lîngă însuși guvernul majestății-voastre.

„Bine. voi citi scrisoarea prințului, și, dacă voi dori să răspund, voi însărcina pe fratele dumneavoastră să transmită răspunsul meu prințului."

„Prințul are speranță sigură, sire, că scrisoarea sa va șterge zvonurile calomnioase pe care dușmanii săi încearcă să le facă crezute relative la politica sa în favoarea Rusiei, cum și îndoielile pe care au încercat, poate, să Je trezească în spiritul majestății-voastre despre devotamentul său față de împăratul francezilor. Cît despre națiunea română, ea vă roagă, sire, în caz de posibilitate de război, de a fi nașul său militar, așa cum majestatea-voastră a fost deja regeneratorul său politic."

„Oh, nu sîntem încă ajuși la un război..., dar, oricum ar fi, spuneți prințului și compatrioților dumneavoastră că le păstrez toată simpatia mea."

Aceasta este, prințe, conversația¹ textuală pe care am avut-o cu împăratul. Ansamblul întrebărilor pe care mi le-a pus majestatea-sa dovedește, după părerea mea, o preocupare serioasă în vederea evenimentelor care se pregătesc și lasă să se întrevadă intenția împăratului de a destina Principatelor Unite un rol în mersul acestor evenimente. Scrisoarea voastră a venit deci foarte potrivit pentru a lupta victorios împotriva ponegririlor aduse de inamicii țării și pentru a asigura pe împărat asupra sentimentelor noastre, față de politica guvernului său în Orient. Sînt

deci îndreptăţit să cred că majestatea-sa nu va întir/ia să vă exprime direct întreaga sa satisfacţie.

Şi, acum, cînd noua mea misiune este încheiată, daţi-mi voie să îmi iau lămas bun pînă la primăvară şi să vă rog a îndrepta asupra fratelui meu toată încrederea pe care aţi avut-o pînă acum în mine. Este un om care o merită, şi prin devotamentul, şi prin inteligenţă, şi prin discreţia sa.

Vechiul vostru prieten devotat,

V. Alecsandri

91

Paris, 31 decembrie 1363

Mon cher Prince,

La lettre' que vous im'avez fait Pamitie de m'ecrire au sujet de mon audience au palais de Tuileries est pleine de choses flateuses pour mon amour-propre d'ambassadeur officieux de Votre Altesse. Permettez-moi cependant de n'en prendre que tout juste ce qui peut suffire à ma modestie et de vous exprimer, en revanche, mes voeux les plus sinceres pour votre bonheur, à titre de souhaits de Nouvel An.

Ma mission etant terminee, à la satisfaction de tout le monde, et n'ayant plus de raison de prolonger mon sejour à Paris, je me propose de partir pour l'Egypte vers le milieu janvier prochain. Ma sânte fortement ebranlee par les incidents varies d'une existence passablement aventureuse, reclame l'influence salutare d'un climat chaud et d'un regime fortifiant.

Heureux ceux qui peuvent jouir impunement d'une jeunesse constante et surtout des avantages qui y sont attaches ! Et vous etes du nombre de ces privileges, vous, mon cher Prince, qui tenez de la main droite un sceptre, envie par tant d'hommes laids et de la main gauche un mouchoir con-

206

voite par tant de jolies femmes ! Pour ma part, j'envie beaucoup votre main gauche, car je ne vois rien en ce monde qui vaille l'hommage irresistible et le culte enivrant de la beaute. A mon avis, le Globe du Monde tient moins bien dans la main que celui d'une blanche poitrine de jeune fille.

Si tout autre que vous, mon cher Prince, surprenait ma profession de foi philosophique, il ferait peutetre semblant de se voiler la face par un sentiment de fausse pudeur, à l'instar de Tartuffe, et pourtant c'est à ces convictions acquises par une longue experience que je dois d'etre poete et d'avoir perdu le superflu de ma chevelure..., et je ne m'en plains pas !

Continuez donc, mon cher Prince, à aimer la Roumanie, cette beaute naive et superbe à la fois, à la possession de laquelle aspirent tant de puissants et d'impuissants de la terre, et croyez qu'en travaillant à son bonheur vous rendrez bien heureux votre vieil ami tout devoue,

V. Alecsandri

P.S. Mefiez-vous, à l'avenir, de Pindiscretion des bureaux de pošte europeens. On y aime beaucoup la lecture, et par consequent on n'y a nul scrupule d'ouvrir adroitement les paquets. Dans votre lettre vous m'appelez *vieux faiseur* ; le mot est joi, mais il m'a păru un peu *risque dans les circonstances actuelles.*

Paris, 31 decembrie 1363

Iubite prinţe.

Scrisoarea' pe care aţi făcut gestul prietenesc să mi-o scrieţi în legătură cu audienţa mea la palatul Tuileries este plină de lucruri măgulitoare pentru amorul meu propriu de ambasador oficios al alteţei-voastre. Permiteţi-mi totuşi să nu iau din ea decît atît cît poate fi de ajuns modestiei mele şi să-mi exprim, în schimb, urările mele cele mai sincere pentru fericirea voastră, ca felicitări de Anul nou.

Misiunea mea fiind încheiată, spre mulţumirea tuturor, şi neavînd nici un motiv să-mi prelungesc şederea la Paris, îmi propun să plec în

207

Egipt pe la mijlocul lui ianuarie viitor. Sănătatea mea foarte zdruncinată în urma întâmplărilor felurite ale unei vieți destul de aventuroase cere influența unui climat cald și a unui regim întăritor.

Fericiți cei ce pot să se bucure fără grijă de o tinerețe veșnică și, mai cu seamă, de avantajele care o însoțesc ! Și voi sînteți unul dintre acești privilegiați, voi iubite prințe, care țineți în mîna dreaptă un sceptru, invidiat de oameni urîți, și în mîna stîngă o batistă, rîvnită de atîtea femei frumoase. În ce mă privește, invidiez mult mîna voastră stîngă, că nu văd nimic în această lume care să facă cît omagiul irezistibil și cultul îmbătător al frumuseții. După părerea mea, globul lumii stă mai puțin bine în mînă decît un sîn alb de fată tînără.

Dacă oricine în afară de voi, iubite prințe, ar surprinde profesiunea mea de credință filozofică, s-ar preface poate că-și acoperă fața dintr-un sentiment de falsă pudoare, în felul lui Tartuffe, și totuși acestor convingeri căpătate printr-o lungă experiență le datorez de a fi poet și de a-mi fi pierdut prisosul părului meu... și nu mă plîng !

Continuați deci, iubite prințe, să iubiți România, această Irumusețe naivă și minunată în același timp, la posedarea căreia aspiră atîți puternici și neputincioși de pe pămînt, și să credeți că lucrînd pentru fericirea ei, veți face foarte fericit pe vechiul vostru prieten devotat,

V. Alecsandri

P.S. Temeți-vă, în viitor, de indiscreția birourilor de poștă europene. Le place foarte mult lectura și, prin urmare, nu au nici un scrupul pentru a deschide cu dibăcie pachetele. În scrisoarea voastră mă numiți *băcrin șmecher*; cuvîntul este frumos, dar mi-a părut puțin riscat în împrejurările de față.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

92

Paris, decembre 1863

Mon cher Jean,

Lors de mon depart de Jassi, je t'ai laisse une obligation de Mr Aleco Foresco pour la somme de 500 # et je t'ai prie

d'encaisser cet argent pour le tenir â la disposition de Mr Demetre Paraskive. J'ai charge en meme temps Mr Lazaresco d'actioner l'encaissement de la dite somme, car elle etait destinee â subvenir aux frais d'exploitation de la terre de Patrascany. Je ne sais si l'operation a eu lieu, c'est pourquoi je t'ecris pour la rappeler â ta memoire et te prie, en meme temps, de me repondre de suite â ce sujet, car je compte quitter Paris tres prochainement.

Si par hasard Mr A. Foresco etait parti pour Bucarest pour remplir son mandat de depute et pour eviter ainsi de remplir ses autres obligations, il faudrait reclamer les 500 # de mon fermier Mr l'Aga Jean Botez, et au besoin mettre sechestre sur ses produits de Patrascany, la dite somme representant une pârte du bail de la St Demetre.

C'est encore de l'ennui que je te cause, mon cher ami, mais tu as Mr Lazaresco sous ta main pour agir, et de cette facon toute difficulte disparaît, le tout est de ne pas perdre du temps.

J'envoie â Smaranditza une caisse de livres dans laquelle se trouvent deux paires de bottines â double semelle pour Pauline, serai tu assez aimable de les prendre et de les envoyer â leur adresse, tu me ferais grand plaisir.

Je profite egalement du depart de Pizozki pour envoyer â Demetre Paraskive un porte-cigarettes en ecume de mer (une commission qu'il m'a donnee). Pizozki saisira la premiere occasion pour t'expedier cet objet de Bucarest, et toi, â ton tour, tu le remettras â Mr Paraskive avec mille bonnes amities de ma part. Tu n'oublieras pas, cependant, de le prier de ma part de m'envoyer le compte detaille des depenses faites jusqu'â ce jour sur la terre de Patrascany, ayant deja avance moi-meme plus de 1600 ducats. Je veux regler mes comptes â la fin de l'annee, et j'ai besoin de ces renseignements.

Sur ce, je vous embrasse tous,

V. Alecsandri

Adresa pe plic : Colonel Jean Branisteano
Membre de la Curatelle de „Sf. Spiridon”
Jassi, Moldavie

Paris, decembrie 1863

Iubite Iancule,

Înainte de plecarea mea de la Iași, ți-am lăsat o obligație a d-lui Alecu Forescu pentru suma de 500 # 5' te-am rugat să încasezi acești bani pentru a-i ține la îndemîna d-lui Dimitrie Paraschiv. Am însărcinat, în același timp, pe dL Lăzărescu să procedeze la încasarea numitei sume, căci ea era sortită să contribuie la cheltuielile exploatarii moșiei Pătrășcani. Nu știu dacă operația a avut loc, de aceea îți scriu pentru a-ți aminti și te rog, în același timp, să-mi răspunzi de îndată în legătură cu aceasta, căci socotesc să părăsesc Parisul foarte curînd.

Dacă din întimplare, dl. A. Forescu a plecat la București pentru a-și îndeplini mandatul de deputat și pentru a se feri astfel de a-și îndeplini alte obligații, va trebui să reclami cei 500 # ai arendașului meu, dl. aga Ion Botez, și la nevoie să pui sechestru asupra produselor sale de la Pătrășcani, numita sumă reprezentînd o parte din cîștigul de la Sf. Dumitru.

Este încă o plictiseală pe care ți-o cauzez, dragul meu, dar tu ai pe dl. Lăzărescu la îndemîna pentru a acționa, și în acest fel orice greutate dispare, totul este să nu se piardă timp.

Trimit Smărăndiții o ladă cu cărți în care se găsesc două perechi de ghete cu talpă dublă pentru Paulina, vei fi tu atîta de bun să le iei și să le trimiți la adresa 'lor, îmi vei face mare plăcere.

Mă folosesc, de asemenea, de plecarea lui Pisoski pentru a trimite lui Dimitrie Paraschiv un pontîgaret din spumă de mare (un comision pe care mi l-a dat). Pisoski va prinde prima ocazie pentru a-ți trimite acest obiect de la București, și tu, la rîndul tău, îl vei da d-lui Paraschiv cu multe bune aminciții din partea mea. Nu vei uita, totuși, să-l rogi din partea mea să-mi trimită socoteala amănunțită a cheltuielilor făcute pînă în ziua de astăzi pe moșia Pătrășcani, eu însumi trimițînd deja înainte mai mult de 1 600 ducați. Vreau să-mi aranjez socotelile la sfîrșitul anului și am nevoie de aceste lămuriri.

Cu aceasta, vă îmbrățișez pe toți,

V. Alecsandri

Adresa pe plic : Colonel Ion Brănișteanu
Membru al Epitropiei „Sf. Spiridon”
Iași, Moldova

CĂTRE G. BOTEANU'

93

[a. 1864]

...Am văzut cu mulțămire că te ferești de trista manie [a] acelora ce ridiculează limba română și care fiind săraci de idei cată a-și ascunde sărăcia supt o manta de pompă literară. Românii au o limbă originală și armonioasă ce stă încă ascunsă afară din orașe, datorita noastră este de a o găsi și de a o cultiva cu multă îngrijire, încît să putem exprima ideile și simțirile noastre într-un chip plăcut și înțeles de toată România.

De cînd am venit din străinătate am auzit grăind românește-grecește, românește-rusește, românește-italienește, românește-latinește și românește-franțozește ; în sfîrșit, a venit vremea să grăim și românește-românește.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

94

Paris, janvier 1864

Mon cher Jean,

Je me trouve encore à Paris, comme tu vois, ce ne sont pourtant pas les plaisirs de cette viile qui m'y ont retenu si tard, ce sont quelques travaux dramatiques avânt de m'embarquer pour l'Égypte. Mon carnaval se passe à barbouiller du palier dans ma chambre le jour et à jouer le soir avec mes nieces. Quant aux amours parisiennes... bernique ! Je suis sage comme une jeune vierge gardée à vue par sa mere, et je trouve des avantages hygieniques à cette abstinence. Ce regime durera-t-il longtemps encore ? J'en doute, c'est pourquoi

je devrai me hâter de quitter au plus tot la viile de tentacions oii je me trouve, et je le ferai sans plus tarder aussitot que j'aurai mis fin â une piece' de théâtre qui se trouve actuellement sur le chantier.

Mon intention est de me trouver â Jassi vers la fin du mois d'avril, afin d'aller surveiler les travaux de Patrascany. Si d'ici lâ nearumoin, il se trouvait quelque bon fermier qui voulut bien me débarrasser de mes soucis agricoles, cela nie ferait un bien grand plaisir. Occupe-toi un peu de ce travail.

Smaranditza Docan a du te remettre deux paires de bottines destinees â Pauline, il paraît cependant qu'il y a eu erreur, car Pauline n'en a recu qu'une seule paire. Informe-toi de la paire disparue et si elle se retrouve, remets-la de suite â leur adresse, en mame temps que la lettre ci-jointe.

Adieu, mon bon vieux, je t'embrasse,

V. Alecsandri

Mes amities aux tiens.

Paris, ianuarie 1S64

Iubite Iancule,

Mă găesc încă la Paris, după cum vezi, și totuși nu plăcerile acestui oraș sînt acelea care m-au reținut așa de tîrziu, ci sînt cîteva lucrări dramatice, înainte de a mă îmbarca pentru Egipt. Îmi petrec carnavalul măzgălind lîvîrtie în camera mea, ziua, și jucîndu-mă, scara, cu nepoatele mele. Cît despre amorurile pariziene... degeaba ! Sînt cuminte ca o fecioară supraveheată de mama sa și găesc avantaje hig'enice acestei abțineri. Acest regim va mai dura mult timp ? Mă îndoiesc, de aceea ar trebui să mă grăbesc să părăsesc cît mai curînd orașul tentațiilor unde mă aflu, și o voi face fără să mai întîrziez, de îndată ce voi termina o piesă de teatru' care se găsește acum pe șantier.

Dorința mea este de a mă găsi la Iași spre sfîrșitul 'lunii aprilie, ca să merg să supraveghez lucrările de la Pătrășcani. Totuși, dacă pînă atunci s-ar găsi vreun arendaș bun care să vrea să mă scutească de grijile mele agricole, aceasta mi-ar face o mare plăcere. Ocupă-te puțin de această treabă.

Smărăndița Docan trebuie să-ți fi dat două perechi de ghete destinate Paulinei, se pare totuși că a fost o greșală, căci Paulina nu a primit decît o singură pereche. Informează-te despre perechea dispărută și dacă se regăsește, dă-o numaidecît la adresa ei, în același timp cu scrisoarea alăturată.

Adio, dragul meu, te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Amicițiile mele alor tăi.

CĂTRE ALEX. G. GOLESCU-ARAPILĂ

95

Mircești, 14 fevr. 1S64

Mon cher Golesco,

J'ai adr«se â Mr le ministre des Travaux publics une supplique au sujet de ja station' du chemin de fer qui avait d'abord ete fixee â Mircești et qui tout â coup a ete transferee dans mon voisinage, â Halauceti. Ce tour m'a ete joue par un Grec, Mr. Costica Soutzo, commissaire d'expropriation, en faveur d'un autre Grec, le Prince A. Morouzi. Il est de nature â m'ennuyer beaucoup et je ne veux pas le subir sans protester.

C'est ce que je fais en adressant une supplique au gouvernement, acompagnee d'une autre supplique provenant de diverses communes des environs. Je te prie, mon cher Golesco, d'en prendre connaissance, et d'y preter toute ton attention dans le cas oii le prince D. Ghica, la soumettrait â la decision du Conseil. Je crois etre dans mon droit en defendant et mes interets et ceux de toute une population.

Tout â toi.

V. Alecsandri

Mircești, 14 febr. 1864

Iubite Golescu,

Am adresat ministrului Lucrărilor Publice o cerere în legătură cu ftatia' de cale ferată care fusese mai întâi fixată la Mircești și care deodată a fost mutată în vecinătatea mea la Hălăucești. Această păcăleală mi-a fost făcută de un grec, dl. Costică Suțu, comisar al exproprierii, în favoarea altui grec, prințul A. Moruzi. Aceasta mă plictisește foarte mult și nu vreau să o îndur fără să protestez.

Asta am și făcut adresînd o cerere guvernului, însoțită de o altă cerere provenind de la diferite comune din împrejurimi. Te rog, iubite Golescu, să iei cunoștință de aceasta și să bagi bine de seamă în cazul în care prințul D. Ghica ar supune această chestiune deciziei Consiliului. Cred că sînt în dreptul meu, apărînd atît interesele mele, cît și pe cele ale unei întregi populații.

Al dumitale,
V. Alecsandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

96

Mircești, juin 1864

Mon cher Ministre,

Le coup d'Etat' a ete couronne d'un plein succes non seulement dans les pays, mais meme hors des frontieres. Vous devez etre content, c'est pourquoi je viens vous rappeler la promesse que vous m'avez donnée au sujet de la direction du theatre roumain. Je connais trop cette boutique pour me faire illusion sur les resultats que l'on obtiendrait en tentant de nouvelles combinaisons qui exigeraient des sacrifices d'argent exorbitants de la part du Gouvernement. La seule bonne mesure que l'Etat puisse prendre ce serait d'envoyer à Paris

trois garcons et trois jeunes filles au meme titre que les autres boursiers et de les destiner   Pctude de Part scenique. On les confierait aux soins de quelque artiste du Theatre Francais, qui nous les rendrait au bout de trois ans en etat de jouer convenablement les oeuvres dramatiques et de former dans le pays un conservatoire. En attendant, il est plus raisonnable de laisser le Theatre National marcher comme par le passe sous la direction absolue d'un homme intelligent, d'un artiste eprouve. Or, cet homme, vous le connaissez de longue date, c'est un de nos anciens camarades d'ecole, c'est Millo, le seul artiste de grand talent que nous ayons. Il a, comme vous le savez, abandonne tout pour suivre sa vocation, il a parcouru sa carriere peniblement, en y consacrant son patrimoine et ses facultes, il a produit des oeuvres de merite, il a cree des roles qui forment le fond de notre repertoire national. Ce sont là des titres suffisants à la protection du Gouvernement.

Tous les autres freluquets, croyez-moi, ne sont que de pauvres sires denues de talent, des saltimbanques formes à Peccole du paillasse de Ca mata', et qui cherchent à mettre Millo de cote pour exploiter le public en lui servant des plats de leur façon. Ils ne meritent nul interet et pourtant ils ont des pretentions absurdes. Ne vont-ils pas jusqu'à reclamer des honoraires de ministre pour parodier sur la scene des traductions en langue sabir' des pieces du theatre francais ou bien des drames cribles d'infirmes ?

Je sais que Mr Strat' les protege ; il a tort car, vrai, ils n'ont rien pour eux, pas meme le merite grimacier du singe. Ce serait vouloir transformer la scene en treteau que de leur livrer la direction et ce serait perpetuer Pesprit d'intrigue dans le theatre, que d'imposer ces gens-là au futur directeur. Agissez tout cr n ment en ministre pratique et dans l'interet meme de la litterature dramatique, donnez (ainsi que vous me Pavez promis) 'la direction' absolue à Millo. Tout le monde vous approuvera et moi je vous serai tres oblige.

Tout a vous,
V. Alecsandri

Mircești, iunie 1864

Scumpul meu ministru,

Lovitura de stat' a fost încununată de un succes deplin nu numai în țară, dar chiar în afara granițelor. Trebuie să fii mulțumit, de aceea viu să-ți reamintesc făgăduiala pe care mi-ai făcut-o cu privire la direcția teatrului românesc. Cunosc prea bine această dugheană ca să-mi fac vreo iluzie asupra rezultatelor ce s-ar obține încercând noi combinații, care ar cere sacrificii de bani peste măsură de mari din partea guvernului. Singura măsură bună pe care statul ar putea-o lua ar fi de a trimite la Paris trei băieți și trei fete în aceleași condiții ca și pe ceilalți bursieri, destinându-l studiului artei scenice. Ar trebui să-i încredințeze vreunui artist al Teatrului Francez care ni-i va trimite înapoi, după trei ani, în stare să joace cum trebuie operele dramatice și să formeze în țară un conservator. Până atunci, este mai înțelept ca Teatrul Național să fie lăsat să meargă ca și în trecut, sub direcția absolută a unui om inteligent, a unui artist încercat. Or, pe acest om îl cunoști de multă vreme, este unul din vechii noștri colegi- de școală, este Millo, singurul artist de mare talent pe care îl avem. El a părăsit totul, după cum știi, pentru a-și urma chemarea, și-a străbătut cariera cu greutate, consacrandu-i averea și facultățile sale, a produs opere de merit, a creat roluri care formează baza repertoriului nostru național. Acestea sînt titluri suficiente pentru a merita protecția guvernului.

Toți ceilalți, flușturalici, crede-mă, nu sînt decît niște păcătoși lipsiți de talent, saltimbanci formați la școala paiatei de la Caimata' și care caută să lase pe Millo deoparte pentru a exploata publicul servindu-i spectacole pe măsura lor. Nu merită nici un interes și, cu toate acestea, au pretenții absurde. Nu merg ei pînă acolo încît să reclame onorarii de miniștri pentru a parodia pe scenă traducerea în limba sabiră' a pieselor teatrului francez sau drame pline de infirmități ?

Știu că dl. Strat' îi protejează ; el greșește, căci, în adevăr, nu au nici o calitate, nici măcar meritul de a se schimonosi ca maimuța. A le lăsa lor direcția înseamnă să vrei transformarea scenei în teatru de bilei și a impune pe acești oameni viitorului director ar însemna perpetuarea în teatru a spiritului de intrigă. Acționează deci cu îndrăzneală, ca un ministru practic și în interesul chiar al literaturii dramatice — dă (așa cum mi-ai făgăduit) conducerea' *absolută* lui Millo. Toată lumea te va aproba și eu îți voi fi foarte recunoscător.

Al dumitale,
V. Alecsandri

CĂTRE COSTACHE NEGRI

97

Mircești, aout 1864

Nous avons eu dans nos parages des inondations monstrueuses. Mon joi bois de Mircești a pris un aspect venitien de l'effet le plus pittoresque et, comme un desastre n'arrive jamais seul, l'incendie a devore mon eglise' grâce â Pivrognerie du pretre de mon village.

Il va sans dire que, pendant l'incendie, tous les descendants de Trajan, qui habitent ma terre, ont assiste au spectacle sans se deranger, sans apporter un secours quelconque. Ils faisaient meme des lazzis d'un gout assez peu orthodoxe, ce qui prouve victorieusement que le peuple roumain est voltairien ultra. L'eglise a brule de fond en comble avec tout ce qu'ell contenait, y compris les rats et les grenouilles et les serpents. Ca [a] ete magnifique, car l'incendie a eu lieu par un ouragan epouvantable.

Me voici oblige maintenant de faire une depense de 1.000 â 1.500 ducats pour elever un nouveau temple au Dieu des chretiens. Je m'acquitterai de ce devoir au printemps si ma recette Patrascany me donne de quoi. En attendant, les habitants de Mircești sont exposes â deceder et â etre entenes comme des paiens.

Depuis un mois je travaille â la mise en ordre des chants populaires', dont je fais hommage â Pinstitut des enfants trouves. J'ai copie 55 ballades, 80 doinaș, 55 horas et une trentaine d'autres pieces dans un gros volume in-quarto de 500 pages, relie en cuir de Russie. C'est un magnifique specimen de calligraphie et de patience ; je compte le porter prochainement â Rouginoassa, ou le mauvais temps m'a empeche de me rendre jusqu'â ce jour.

Mircești, august 1864

Am avut pe meleagurile noastre niște inundații îngrozitoare. Frumoasa mea pădure din Mircești a luat un aspect venețian de cel mai

pitoresc efect, și, cum un dezastru nu vine niciodată singur, focul mi-a mistuit biserica' datorită beției preotului din satul meu.

Nici nu mai e nevoie să spun că, în timpul incendiului, toți descendenții lui Traian, care locuiesc pe moșia mea, au asistat la spectacol fără să se deranjeze, fără să aducă vreun ajutor oarecare. Făceau chiar glume de un gust foarte puțin ortodox, ceea ce dovedește în mod victorios că poporul român este ultravokairian. Biserica a ars pînă la temelie, cu tot ceea ce conținea, cu șoareci, broaște și șerpi. A fost măreț, căci focul a avut loc pe un uragan înspăimântător.

Iată-mă acum obligat să fac o cheltuială de 1 000 pînă la 1 500 de ducați pentru a ridica un nou templu Dumnezeului creștinilor. Mă voi plăti de această datorie la prîrnăvară, dacă încasările Pătrășcanilor îmi vor da cu ce. În așteptare, locuitorii din Mircești sînt expuși să moară și să fie îngropați ca niște păgîni.

De o lună lucrez la orînduirea cîntecelor populare', pe care le dedic institutului de copii găsiți. Am copiat 55 de balade, 80 de doine, 55 de hore și vreo treizeci de alte bucăți într-un mare volum in-quarto de 500 de pagini, legat în piele de Rusia. Este un minunat model de caligrafie și de răbdare ; socotesc să-l duc în curînd la Ruginoasa, unde timpul rău m-a împiedicat să mă duc pînă astăzi.

CĂTRE A. BALIGOT DE BEYNE

98

Mircești, ie 29 aout 1864

Mon cher Baligot,

Je reponds à tes deux dernieres lettres, dont l'une m'est parvenue à Patrascany et l'autre à Mircești. La premiere accompagnait la feuille rose du *Buciumul*, c'est-à-dire la nouvelle foi rurale ! Je ne veux pas discuter les avantages et les desavantages de cette loi, car je l'accepte pour ma part, comme un moyen de relever la classe de paysans. Que l'indemnité soit suffisante ou non, je ne veux pas y regarder, mais ce dont je m'inquiete, c'est de l'impot qui va peser sur

218

les paysans. Maintenant, la loi est faite et devra etre appliquee tot ou tard ; mais a-t-on bien choisi le moment de la promulguer ? Une loi de cette nature exigeait pour le moins une annee de stage, avânt son application ; car elle touche à tous les interets du pays. Bile aurait du accorder aux proprietaires ainsi qu'aux fermiers le temps necessaire pour regler leurs affaires et mettre ordre aux transactions commerciales. Qu'arrive-t-il en ce moment ? Les fermiers quittent les terres, et les proprietaires se trouvent prives de tout moyen d'exploitation. L'argent â 24 et meme 36°/., et il leur faudra neanmoins payer tout en argent desormais. La plupart d'entr-eux peuvent se considerer comme des gens entierement ruines. Mon frere, par exemple, que fera-t-il, si son fermier le quitte ? (et cela arrivera indubitablement). Pourra-t-il quitter l'Agence pour venir â Foltesty ? Et dans ce cas, avec quoi entreprendra-t-il la culture de ses champs ? Le voilâ donc menace â perdre la totalite de ses revenus, pour la premiere annee, c'est-â-dire 5000#, on bien de passer par les fourches caudines de son fermier qui sera bien gentil, s'il voulait se contenter de reduire le prix du fermage â la moitie de sa va4eur. Pour ma part quoique mon fermier de Mircești soit, d'apres le contrat, tenu de tenir ma terre jusqu'en avril 1865, j'ai du, en presence de la ruine qui l'attendait, lui faire une reduction de 500# sur le fermage de l'annee prochaine. Quant â mon autre terre, il m'y faudra verser un capital d'un moins 2000#, pour acheter des machines de toute sorte qui remplacent les bras du paysan. Mais oii prendrai-je cet argent ? Chez les Juifs ! Toujours les Jufis ! On dirait vraimeit que la loi a ete faite pour enrichir les usuriers; car le gouvernement n'a pas daigne prévoir les difficultes que la loi engendrerait et ne s'est pas attache â fonder prealablement une banque quelconque. Enfin que la loi lui soit legere !

Fasse le ciel que du moins la ruine d'une classe, comme celle des proprietaires et des fermiers, classe nombreuse et intelligente, profite â celle des paysans ! Que fera le gouvernement de toutes les terres des couvents que les fermiers s'empressent d'abandonner, juste au moment du labour ? Si les terres restent en jachere, comment remplacera-t-il les millions de revenu de ces terres' ? *Allah Kerim!*

Que Gogo³ fasse ce qu'il voudra de la direction du theâtre. Je ne veux plus m'en occuper ; aussi bien j'ai bien d'au-

219

tres chiens à fouetter. Je n'irai donc pas faire une nouvelle école, en écrivant au Prince pour lui rappeler sa promesse...

Je regrette infiniment que tu ne vienne pas à Rouginoasa avec le Prince. En tout cas, si tu pars pour Wiesbaden, n'y reste que le moins possible, car tu as beaucoup d'ennemis, tout prêts à te desservir en ton absence.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircesti, 29 august 1864

Iubite Baligot,

Răspund la ultimele tale două scrisori, dintre care una m-a găsit la Pătrășcani și alta la Mircesti. Prima însoțea foaia roză a *Buciumului*, adică, noua lege rurală! Nu vreau să discut avantajele și dezavantajele acestei legi, căci, în ce mă privește, o accept ca pe un mijloc de a ridica clasa țărănească. Dacă indemnizația este satisfăcătoare sau nu, nu vreau să mă uit, dar, ceea ce mă îngrijorează este impozitul care va apăsa asupra țăranilor. Acum legea este făcută și va trebui să fie aplicată mai devreme sau mai târziu, dar a fost bine ales momentul pentru a o promulga? O lege de acest fel cerea pe puțin un an de stagi, înaintea aplicării sale pentru că ea se atinge de toate interesele țării. Ea ar fi trebuit să lase proprietarilor, cum și fermierilor, timpul necesar pentru a-și aranja afacerile și să pună ordine în tranzacțiile comerciale. Ce se întâmplă în această clipă? Arendașii părăsesc pământurile, și proprietari» se găsesc lipsiți de orice mijloc de exploatare. Bani cu 24 și chiar **35%**, și va trebui totuși să plătească totul, de-acum înainte, în bani. Cei mai mulți dintre ei se pot socoti de-acum ca niște oameni pe de-a-ntregul ruinați. Fratele meu, de exemplu, ce va face dacă arendașul îl va părăsi > (Și aceasta se va întâmpla cu siguranță.) Va putea el să părăsească Agenția pentru a veni la Foltești? Și, în acest caz, cu cine va lucra el câmpul? Iată-l deci amenințat să piardă totalitatea veniturilor sale, pentru primul an, adică **5 00044**, sau să treacă prin furcile caudine ale arendașului său care va fi foarte cumsecade dacă ar vrea să se mulțumească să micșoreze prețul arenzii cu jumătate din valoarea sa. În ce mă privește, cu toate că arendașul meu de la Mircesti este obligat, după contract, să țină-moșia mea pînă în aprilie 1865, a trebuit, față de ruina care îl aștepta, să-i fac o reducere de **5004**: asupra arenzii anului viitor. Cît despre cea-

Iată moșie a mea, va trebui să vărs un capital de cel puțin **2 0004£**, pentru a cumpăra mașini de tot felul spre a înlocui brațele țăranilor. Dar de unde voi lua acești bani? De la evrei? Mereu evreii! S-ar zice, în adevăr, că legea a fost făcută pentru a îmbogăți pe cămătari; căci guvernul nu a binevoit să prevină dificultățile la care da naștere legea și nu s-a hotărît să fondeze mai înainte o bancă oarecare. În fine, fie-i legea ușoară!

Facă cerul ca, cel puțin ruina unei clase, ca cea a proprietarilor și arendașilor, clasă numeroasă și inteligentă, să folosească celei a țăranilor. Ce va face guvernul cu toate moșiile mănăstirilor pe care arendașii se grăbesc să le părăsească tocmai în timpul muncilor? Dacă moșiile rămîn necultivate, cum va înlocui el milioanele de venituri ale acestor moșii? *Allah este îndurător!* *

Gogo² să facă ce-o vrea cu direcția teatrului. Nu vreau să mă mai ocup; și așa am destule griji. Nu mă voi duce să fac o nouă revenire, scriind prințului pentru a-i aminti făgăduiala sa.

Îmi pare foarte rău că nu vii cu prințul la Ruginoasa. În orice caz, dacă pleci la Wiesbaden, rămii acolo cît mai puțin pentru că ai mulți dușmani gata să-ți facă rău în lipsa ta.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE DIM. A. STURDZA

99

Mircesti, 22 sept. 1864

Cher ami,

En fait d'ignorance relativement l'application de la loi rurale, nous sommes aussi riches sur la rive droite que sur la rive gauche du Sereth. J'ai été à Ruginoasa, je me suis rendu ensuite à Jassi, dans la louable intention de m'éclairer

în original, în limba turcă.

au sujet de la dite application et j'en suis revenu Jean comme devant. Les personnes que j'ai vues, des personnes qui ont la reputation d'etre experimentees et intelligentes, n'ont su repondre â mes questions qu'en haussant les epaules d'une facon tres significative. Tout compte fait donc, j'attends l'ingenieur de Roman, Mr Dobias pour lui confier Je travail de partage des terres. Mais comment devrai-je proceder â ce travail, je veux bien que Cogalniceano m'emporte *, si je le sais. Ne pourrions nous pas nous voir un instant pour causer un peu lâ-dessus ? peut-etre qu'â force de combinaisons, plus ou moins absurdes et appropriees â la circonstance, nous finirons par trouver le fii d'Ariadne qui doit nous guider dans le nouveau dedale oii Cogalniceano veut jouer le role du Minotaure, role fâcheux car il suppose des cornes â l'acteur qui s'en charge.

Tout â vous,
V. Alecsandri

Mircești, 22 sept. 1864

Iubite prietene,

în materie de neștiință privitoare la aplicarea legii rurale, sîntem tot atît de bogați pe malul drept, cît și pe malul stîng al Șiretului. Am fost la Ruginoasa, m-am dus apoi la Iași, cu lăudabila hotărîre de a mă lămuri despre numita aplicare, și m-am întors tot nelămurit **. Persoanele pe care le-am văzut, persoane care au faima de a avea experiență și inteligență, nu au știut să răspundă la întrebările mele decît dînd din umeri într-un fel foarte grăitor. Deci pînă la urmă, aștept pe inginerul de la Roman, dl. Dobias, pentru a-i încredința lucrările de împărțire a moșiilor mele. Dar cum trebuie să procedez la aceste lucruri, să mă ia Kogălniceanu dacă știu ***. Nu ai putea să ne vedem o clipă pentru a vorbi puțin despre aceasta ? Poate că, cu ajutorul unor combinații mai mult sau mai

* Glumă pe seama lui Kogălniceanu, principalul luptător pentru legea împroprietării țăranilor.

** Expresia din original *Jean comme devant* însemnează de fapt: într-o situație proastă.

*** Cf. supra, n. *.

puțin absurde și potrivite cu împrejurarea, vom termina prin a găsi firul Ariadnei care trebuie să ne călăuzească în noul dedal în care Kogălniceanu vrea să joace rolul Minotaurului, rol neplăcut pentru că presupune coarne pentru actorul care se însarcinează cu el.

Al dumitale,
V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE LUCHIAN

100

[p. 1864]

Mon cher Luchian,

Recevez mes compliments ; vous avez parfaitement joue hier en votre benefice. Si vous venez aujourd'hui chez nous, vous direz que je suis alle dans les coulisses, apres la representation du *Palamariul*, pour vous complimenter.

Bonjour,
Alecsandri

[p. 1864]

Iubite Luchian,

Primește felicitările mele, ai jucat foarte bine ieri în beneficiul dum.tale. Dacă vii astăzi pe la noi, vei spune că am fost în culise, după reprezentația *Pălimarului*, pentru a te felicita.

Bună ziua,
Alecsandri

Iubite AlecUy

Astăzi e una din acele zile de iarnă în care focul sobei pare a se 'mândri de importanța sa, căci el ține locul soarelui. Afară ninge cu viscol, pământul s-a învelit cu blană albă, o blană însă ce-ți insufla fiori ânghetați ; numai câțiva corbi se zăresc negrind și se aud cînind prin aer... Ei rîd de ger și trag palme cu aripile lor peste fața iernei. Acum dar e vreme să grăim împreună, ca doi vechi amici, care au multe de spus.

Mă întrebi cum petrec și lucrez la țară ? Petrec cu mulțumire în compania bibliotecii mele și mă ocup de compuneri dramatice. Am trimis pînă acum lui Millo, la București, vreo 5 manuscrise, adică două comedii și trei cînticele comice, și de nu aș fi fost bolnav vr-o trei săptămâni, aș mai fi adăogit ceva la acele opere ușoare.

Dacă m-ar întreba cineva de ce mă dedau la un șir de lucrări de asemenea natură, voi răspunde că lipsa de artiști capabili îmi taie aripele și mă silește a mă margini într-un cadru potrivit cu puterile trupelor actuale din țară. Nu-ți pot spune însă, dragă Alecule, ce adîncă desperare simt în sufletul meu, cînd mă văd lipsit de artiști de talent, care să știe interpreta tot ce aș vroi să scriu. Adeseori, mi s-a întîmplat la Paris, asistînd la vreo minunată reprezentare de la *Theâtre Francais*, să-mi vie lăcrămi în ochi, și asta pentru că n-am actori după placul meu ! Mă găsesc ca un om culcat într-un pat prea scurt, prea îngust; nu mă pot întinde fără să mă lovesc și să-mi fac vînatăi. Singurul om de un talent adevărat și mare este Millo ; prin urmare, lucrez mai mult pentru el și am întreprins o serie de portreturi, de tipuri, sub nume de cînticele comice, carele smt totdeauna jucate în perfecție. Cîntel am făcut : *Soldan viteazu*; *Anghelușa doftoroaie* ; *Herșat boccegiul*; *Napoilă retrogradul*; *Clevetici-ultraprogresistul*; *Surugiul*; *Chirița în Paris* ; *Barbu Iau-*

tarul; *Gură-căscată [om] politic*; *Paraponisitul*; *Ioan păpușarul*, etc.

Toate acestea sînt monologuri amestecate în cîntece ; unele din ele reprezintă tipuri ce se pierd pe toată ziua din societatea noastră, precum : *Mama Anghelușa*, *Surugiul*, *Barbu Iăutarul*, *Ion păpușarul* etc. Pentru urmașii noștri ce vor fi curioși a avea o idee de timpul actual, acele cînticele vor înfățișa portreturi fotografice. Întru aceasta consistă tot meritul lor.

De la 1840 mă ocup neconținut cu teatrul românesc și caut a înavuți repertoriul nostru dramatic cu piese originale, pentru a combate mania traducerilor păcătoase de drame poete, ce există la București și care s-au lătit în toată țara ; însă au trebuit să pășesc treptat în lucrarea mea, adică potrivit și cu necultura limbei, și cu gustul neformat al publicului, și mai vîrtos cu neexperiența amatorilor ce se dedau la arta dramatică.

Limba noastră, deși frumoasă în gura poporului și poetică în cîntecel sale, nu a fost mlădiată pentru conversare de saloni, prin urmare ea nu ajută cu îndestulare rostirea simțirilor de un grad mai înalt, de o nuanță mai delicată ; trebuie cineva să o manieze cu multă știință și cu mult tact pentru ca să o facă a exprima scena de înaltă comedie.

Publicul fiind încă tînăr și, pot zice, necioplît în mare parte, nu se interesează decît la drame cu strigăte și cu omoruri, sau la farse pipărate, de soiul lui *Lumpatius vagabundus* etc.

Actorii ?... Ce sînt ? O adunătură de tineri amatori, fără învățatură, fără vocație și de tinere carele de-abia știu a ceti. Cei mai mulți fac pare din o lume în care simțirile înalte sînt cam străine ; prin urmare ei nu pot să se urce pînă la gradul adevăratei comedii. Rolurile de țărani, de boieri de țară, de mahalagii, de giupinese din casă, de *Madmuzele* de la grădină publică etc, le cuvin ; însă rolurile de amoreze delicate, de dame de salon, de cavaleri nobili, într-un cuvînt de caractere ce sînt din domeniul comediei înalte, devin ridicole pe scena noastră de astăzi. Există, în adevăr, câteva excepții în numărul actorilor, dar cu o rîndunică sau două nu se face primavara.

Din aceste cauze am fost obligat a mă ținea pîn-acum de soiul pieselor ca *Khirița*, *Doi morți vii*, *Piatra din casă* etc,

însă am cercat neconținut a mă sui treptat către regiunile comediei de salon, care singură este chemată a forma limba convorbirei românești.

Nu știu dacă am creat Teatrul Național, dar știu că i-am adus un mare concurs și că aș fi fericit de a-l videa prosperând și reformându-se în bine. Am dat guvernului¹ ideea de a trimite la Paris un număr de tineri, bărbați și femei, ca să studieze arta teatrală, însă guvernul au preferat a se ocupa cu loviri de stat și alte bazaconii de prisos la noi.

Acum aud că s-a instituit în București un Conservator² și că Millo a fost însărcinat să facă un curs de declamare. Dea Domnul ca să o scoată în capăt!

Reforma teatrului cere numaidecât reforma limbei pocite ce s-au descoperit în București și au năvălit pe scena. Nu poate exista o mai urâtă dihanie limbistică decât aceea ce răsună în sala teatrului din noua capitală. Și cum să nu fie așa, când cele mai multe din piese sînt traduse de niște oameni care nu cunosc bine nici franțuzește, nici românește? Dacă ași avea artiști cum mi-ar trebui, te încredințez că totul s-ar reforma în puțin timp.

Sînt foarte mulțemit că la Cernăuți teatrul român este apretuit și îți făgăduiesc concursul meu cu toată bună-voința pentru sezonul viitor. Acum deodată, ți-am trimis o comedie și două cînticele comice și mai adaog aici o romanță intitulată *Bucovina*³, care, de se va pune pe muzică și va fi cîntată la teatru, va aduce plăcere bucovinenilor.

Ți-am trimis și două portreturi mari de-ale mele... fă cu dînsle ce-i voi; ele sînt destinate a mă înlocui, căci, din nenorocire, îmi este cu neputință a veni însumi la Cernăuți. Sănătatea și asprimea timpului nu mă iartă a întreprinde un voiaj peste hotar, fie cît de mic.

Pan-a nu sîrși, vreau să-ți dau noutăți despre colecția mea de poezii populare. Le-am copiat frumos pe toate într-un album minunat și le-am dat Doamnei⁴. Ce au făcut măria-sa cu ele? Pus-au să le tipărească? Nu știu nimica. Am scris lui Baligot de Beyne, secretarul lui vodă, ca să mă înștiințeze despre soarta lor.

Adio, te îmbrățișez din toată inima și te rog să-mi scrii mai ades; scrisorile tale îmi produc o nespusă bucurie.

V. Alecsandri

Colecția de poezii din cel de pe urmă volum tipărit în Iași este completă. Bucata ce se începe cu versurile *Cînd primăvara cu lacrimioare* etc. se găsește la p. 316. Poezia *Să fie România de-acum în veci* este a lui Donici.

Amicii sincere fraților tăi și lui Miculi⁵, dacă-l mai vezi sau mai auzi de el. N-ar face el oare aria cîntecului Bucovinei?

Iubite Alecu, încă nu ai scăpat de mine; deschid pachetul pentru ca să mai adaog cîteva rînduri împreună cu manuscrisul micului proverb intitulat *Barcarola*⁶. Această mică comedioară, compusă pe forma proverburilor a lui Alfred de Musset, are numai două personajuri și este o simplă convorbire, fără intrigă complicată. Interesul ei poate să consistă în frumusețea stilului (dacă în adevăr stilul acestei încercări ușoare posedă calitatea cerută) și în jocul perfect ai artiștilor (dacă acei din Cernăuți sînt în stare de a o interpreta cum se cuvine).

Am voit să abordez rolul comediei de salon și să fac o cercare despre mlădierea limbei; de aceea am ales un sujet cu două personajuri numai; căci nu pot dispune de mai mulți actori buni în București. În Iași nici nu citez a o trimite, fiind încredințat că piesa ar face un fiasco cumplit.

Dacă socoti tu că d-na Fany ar putea să joace cu inteligență rolul Princesei, precum și d-l Vlădicescu⁷ pe acela al Doctorului Leonard, însărcinează-i să o reprezinte... însă numai după [cel își vor ști rolurile ca „apa”]; și îndată ce vor giuca proverbul, scrie-mi impresia ta și a publicului. Cît pentru aria *Barcarolei*, dacă posedată în Cernăuți vreun compozitor de gust, puneți-l să o compue și siliți pe artist a o studia bine pîn-a nu o cînta pe scenă.

Salve et vale,

V. A.

102

Iași, [28] mart/[9 aprilie] 1865¹

Iubite Alecu,

Răspund îndată la scrisoarea ta din 18/30 mart pentru ca să-ți mai exprim adîncă mulțumire ce-mi însuflă renaște-

rea simțului de naționalitate în Bucovina. La voi cari ați fost martori ale rățăcirilor noastre din principate, acea renaștere se va realiza cu înțelepciune și cu rezultaturi bune, căci o veți feri negreșit de amețeala ce produce totdeauna lipsa de ispită. Am bună sperare că sub pnvigherea voastră, a fraților Hurmuzăkești, spiritele vor apuca pe o cale dreaptă și literatura se va cultiva ca o grădină cu flori și fără *buruieni sălbatice*. Această încredere am undit-o chiar în cetirea *Foaiei societății din Bucovina*, unde am văzut că ați adoptat o limbă curată (carele se va mai curăți în viitor), o ortografie simplă și un stil plăcut. Articolele tale sînt scrise întocmai după plăcerea mea și le-am cetit cu cea mulțemire ce simt de cîte ori întîlnesc o pagină românească. Nu te-ai ardelenit, iubite amice, căci spiritul tău nu e de natură a se încurca în încîlciturile pedantismului ungaro-latin de peste Carpați ; lui îi place să zboare ușor ca rîndunica iar nu greu și ostentiv ca gîștele (pe care ardelenii le confundă cu lebedele). Urmează deci înainte căci pășești pe calea cea bună.

Foaia voastră cuprinde puține articole, însă toate sînt interesante. Studiul domnului Sbiera³ este erudit ; *Trei umbre* formează o pagină frumoasă, duioasă, plină de simțire, de patriotism. Poezia lui Petrino³, *Am spus florilor*, este însăși o floare plăcută, floare de primăvară, plină de un parfum poetic ce încîntă. Din ea se cunoaște că poetul e tînăr, iubitor și că în sufletul lui răsună glasuri armonioase ce se vor traduce în poezii dulci și grațioase. Spune-i să șoptească ades cu florile precum au început și totodată să se ferească de a cădea, ca mulți din poeții noștri, în greșeala unei versificări cu rime neîndestulătoare, astfel să se ferească de a rima de pildă : *frumusețea ta cu suferința mea; dulce cu duce; verde cu crede; străini cu români; noapte cu înfocate*. Aceste rime se primesc în cîntecele poporului numai, căci poporul e improvizator și nu este ținut a cunoaște regulele versificării.

Fiindcă am făcut ceva observări asupra poeziei, fie-mi iertat a mai adăugi în privirea prozei că terminările în *are* și *ire*, carele sînt mai românești și mai armonioase decît *ciune* sau *ține*, ar putea lesne să înlocuiască pe aceste din urma ; așa de pildă ar fi bine, socot, a se adopta sistemul de a zice și a scrie : *publicare* în loc de *publicaciune*, *verificare* în loc de *verificaciune*, *instituire* în loc de *instituiune* etc...

Litera *oe* admisă de voi pentru ca să exprime vocala slavonă a e bună, căci ea simplifică sistemul de numeroase accente carele figurează pe deasupra și pe dedesubtul cuvintelor. Asemine s-ar putea adopta *ss* pentru *ș* cînd această consonă se găsește între două vocale, căci *ș* întrebuintat astăzi nu e alta decît un *S* mare cu alt *s* mai mic, în formă de codiță. Prin urmare, în loc de a scrie doi *s*, unul sub altul, e mai logic să le scriem pe amîndouă alăturate. Tot aceeași regulă ar urma și pentru *f* care este echivalentul lui *ts* și *d* a lui *ds*.

Vă felicit că ați lepădat pe uriciosul *u* de la finele substantivelor și adjectivelor. Ați curățit o omidă netrebnică de pe arborele limbei. Această semivocală însă s-ar putea adopta ca un semn de plural în verburi ; de pildă : eu mă *duc*, ei se *ducu*. Chiar natura limbei române ne povățuiește a urma astfel, căci în Valachia se obișnuiește a se zice : el *a* făcut, ei *au* făcut; prin urmare m servă de plural.

Destul acum deodată. Să vorbim iarăși despre teatru. Am rămas foarte mulțemit de impresia plăcută ce v-au produs repertoriul meu și, mai cu seamă, cînticul *Bucovinei*. (Foițele ce mi-ai trimis zboară acum prin oraș.)

Precum ți-am mai spus-o, dragă Alecule, am pentru scena română o iubire părintească și nu o voi părăsi-o niciodată, căci pe lîngă interesul înfloririi sale, mă domină și amorul artei dramatice. Îmi place să lucrez pentru teatru și mă simt oarecum legat către el și prin lucrările mele de mai înainte, și prin lipsa de autori dramatici.

Pînă acum am compus bucăți mai mult sau mai puțin ușoare, în potrivire cu puterile actorilor 41 cu neîndemănarea limbei; au venit însă timpul că se cere și ceva mai serios, mai literar, fără a mă preocupa de gradul de înaintare al actorilor în arta dramatică. În curînd deci mă voi pune pe lucru, de voi fi sănătos și ferit de necazurile agriculturii, la care sînt osîndit de un an din cauza lipsei de arendași.

Mi-ai promis că îi veni să mă vezi, nu am nevoie ați spune cîtă mulțumire mi-i face de ți-ai împlini promiterea. Avem multe de grăit împreună, căci nu ne-am văzut de mulți ani și prin urmare am adunat amîndoi provizii de suvenir. Ne-om primbla împreună la umbra copacilor din lunca de pe malul Șiretului și vei înțelege lesne atunce cum de m-am

lepădat de Satana, adecă de viața publică. Te aștept dar în luna lui mai :

Luna cea de lacrimioare
Și de doruri iubitoare.

De-i veni la Mircești, mă leg de pe acum cătră tine, că la plecarea mea din țară să trec pe la Cernăuți' în loc de a sui Dunărea, după obicei.

Ideea ce mi-ai exprimat despre formarea unei trupe compusă de toți actorii buni din România este minunată, dar grea de realizat, căci înmulțirea teatrelor la București, Iași, Craiova, Botoșani, Bîrlad, Roman și Galați au născut o mare concurență între directorii trupelor, și o mare presupuție, în capetele actorilor. Unii din aceștia pretind lefi colosale, de câte 100 galbini pe lună, încît teatrul nu ar putea să se susție cu venitul reprezentărilor, ba nici chiar cu o subvenție potrivită cu meritele artiștilor. Dacă aș avea eu timp și răbdare, dacă m-aș putea hotărî a mă așeza în București, ca sa iau direcția teatrului sau ca să privighcz mersul teatrului, ar merge el mai bine ; o mărturisesc fără șfială, căci am destula cunoștință de arta dramatică ; însă pentru mine șederea în București e moarte ! și dar nu pot folosi almintere decît numai cu compunere de piese, lăsînd lui Millo îngrijirile direcției.

Din nenorocire, Millo are contracte grele cu actorii, lefe mari de plătit pe lună și dar neavînd piese originale îndestul, este silit a sacrifica gustului celui stricat al publicului și a-i da reprezentări cu țipete, omoruri și cu tot cortegiul greșos al dramelor celor mai exagerate. Ce-mi rămîne dar mie de făcut ? Numai și numai de a combate acel rău prin scrieri teatrale, adică rolul simplu de' autor dramatic, și aceasta o fac cu mare plăcere.

Poeziile populare^s nu s-au pus încă sub tipar din cauza oă mării-sa Doamna cînd a plecat la București, au uitat la Ruginoasa manuscriptul meu. E'le însă se vor publica în anul acesta. Manuscriptul e un volum în 4°, gros, scris foarte strîns în două coloane și cuprinzînd materie de două tomuri mari cel puțin. Aș fi mulțumit să adaug în colecția mea și cîteva cîntice din Bucovina pe lîngă acele culese din Moldova, Valahia, Transilvania și Basarabia. Astfel toate provinciile române ar figura în cartea sa de poezii. Informea-

ză-te dar, iubite Alecu, dacă nu se mai găsesc lăutari vechi în Suceava sau aiure și pune pe cineva să prescrie tot ce mai păstrează în memoria lor. M-ai îndatori mult aducîndu-mi a Mircești vreo culegere din Bucovina.

Bucățile ce mi-ai trimis le voi coordona și ți le-oi înapoia după ce m-oi duce la țară, unde am de gînd a pleca peste patru zile.

Adib, să ne vedem sănătoși ! îmbrățișeri fraților tăi din parte-mi.

Foaia lui Fundescu nu a avut mai mult de trei numere ; Fundescu, fiind de școală bucureșteană, este plecat a admira stropșiturile lui Pascaly și Dimitriadi... De aceea și foaia lui nu a avut semne de viață în societatea Iașilor.

Al tău frate,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Monsieur Alexandre Hurmuzaki
Czernovicz
Bucovine

CĂTRE ION GHICA

103

Mircești, 1-er juillet 1865

Mon cher vieux,

J'ai reçu ta brochure des *Convorbiri economice**, je l'ai lue et j'ai hâte de t'en faire mon sincere compliment. Tu as adopte la veritable maniere de populariser des connaissances utiles et de faire trouver du charme â la lecture des choses abstraites. Continue comme tu as commence et tu rendras un immense^service â la generation actuelle de la Roumanie, generation intelligente mais considerablement ignorante et presomptueuse. J'ai toujours rêve pour mon pays une biblio-

theque populaire, écrite dans un style simple et clair, et renfermant les trésors de la science humaine, mise à la portée de toutes les intelligences.

Heureux ami ! tu vas te tremper aux sources de Gleichenberg, puis retremper à celles de Paris ou de Londres. Que ne puis-je te suivre ! et pourquoi me faut-il attendre encore quelques mois avant de prendre mon voi ? Je serais si heureux de faire ce beau voyage avec toi ! Tu vas voir ton fils et le placer à l'Université d'Oxford ;'embrasse-le de ma part et dis-lui qu'en ma qualité de vieil ami de son pere, je m'intéresse beaucoup à ses études et à ses succès.

Je termine ma lettre pour cause de migraine et te souhaite un excellent voyage et un heureux retour dans tes penates.

Tous à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 1 iulie 1865

Iubite prietene,

Am primit broșura ta, *Convorbiri economice*, am citit-o și mă grăbesc să-ți fac sincerul meu compliment. Ai adoptat adevăratul fel de a populariza cunoștințe folositoare și de a face să găsești plăcere în citirea lucrurilor abstracte. Continuă cum ai început și vei aduce un foarte mare serviciu generației actuale a României, ucp.crație inteligentă, dar foarte ignorantă și încrezută. Am visat totdeauna pentru țara mea o bibliotecă populară, scrisă într-un soi simplu și deslușit și cuprinzând comorile științei omenești, pusă la îndemîna tuturor inteligențelor.

Fericit prieten ! Te duci să te scalzi la izvoarele din Gleichenberg, apoi la cele din Paris sau Londra ! De ce nu pot să te urmez ! Și de ce trebuie să mă aștept câteva luni înainte de a-mi lua zborul ? Aș fi atît de fericit să fac această frumoasă călătorie împreună ou tine. Te duci să-ți vezi fiul și să-l înscrii la Universitatea din Oxford. Imbrățișează-l din parte-mi și spune-i că, în calitatea mea de vechi prieten al tatălui său, mă interesez mult de studiile și de succesele saie.

Termin scrisoarea din cauza unei dureri de cap și îți urez călătorie cît mai bună și o fericită întoarcere în căminul tău.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE PANTAZI GHICA

104

Mircești, octobre 1865

Mon cher Pantazi,

Vous êtes un homme d'esprit, un écrivain de talent, un anii devoue, mais vous avez deux grands défauts, celui d'abord de vouloir marmitoner dans la cuisine de la presse, ensuite celui de demander toujours des choses impossibles. O ! Magochan incorrigible ! quel démon vous pousse à tremper votre plume dans l'encre empoisonnée du journalisme, et à gâcher votre talent dans une série périodique de petits articles, aussitôt lus qu'oubliés, tandis que vous êtes de taille à entreprendre quelque ouvrage dont votre pays s'enorgueillisse. Avec votre esprit observateur vous pourriez écrire un *Gilblas [sic]* roumain qui fasse partie de chaque bibliothèque, vous pourriez nous donner une série de romans de moeurs qui vous placent en première ligne dans la littérature contemporaine. Au lieu de cela, Monsieur s'amuse à faire de l'actualité, tout en n'ignorant pas que la plupart de nos actualités sont des sottises. Et non content de se laisser aller sur la pente de ce travers périodique, il veut, ce diable d'homme, entraîner d'autre avec lui. Alors il devient si calin, si caressant qu'on lui donnerait l'absolution en toute confiance. Comment ! affreux tentateur, vous vous êtes mis en tête de faire de moi un journaliste ... à mon âge ... avec mes goûts ? Vous m'avez cru capable de mordre à la pomme fabuleuse de cet arbre qui produit plus de feuilles que de fruits ? Mais ne savez-vous pas que je suis occupé à mettre en application la loi rurale, c'est à dire à faire de mes ex-vassaux des citoyens propriétaires ? Or vous ne vous imaginez pas combien cette grande oeuvre de régénération fait perdre de temps aux ex-propriétaires. Pendant tout cet été, je n'ai pas eu un seul instant de loisir littéraire ; ma plume est rouillée, mon écriture [?] desséchée et mon cerveau farci de pogones, de falches etc. Quoi qu'il en soit néanmoins, je ne veux pas vous répondre

par un refus, du moment que vous etes venu frapper a ma porte. Le sentiment d'antique hospitalite qui s'est encore conserve, grâçe â Dieu, dans nos coeurs, et qui flotte encore â la surface du torrent de nos grandes reformes sociales, me fait un devoir de vous octroyer ... une promesse. C'est tout ce dont je puis disposer pour le quart d'heure. La plus jolie fiille du monde ne donne que ce qu'elle a, dit un vieux adage... Helas je ne suis ni jeune, ni jolie fiille et je n'ai rien. Acceptez tout de meme et ne me dites pas merci.

Vous me demandez, cher Pantazi, pourquoi je ne vais ..lus â Bucarest? ... C'est tout simplement parce que je pre-ere Mircesti et Paris. Bucarest est une magnifique capitale, une viille pVopre, bien entretenue, un centre de belle intelligence etc, je l'avoue en toute franchise, mais encore une fois, j'ai le mauvais gout de lui preferer autre chose. Quant â mes amis, je leur conserve toujours la meme affection et je serais bien heureux de les voir ... chez moi. Malheureusement, ils sont tellement adonnes aux delices de Capoue qu'il n'ont pas le temps de venir voir le solitaire de Mircesti. Je comprends leur faiblesse, mais je ne la partage pas. Sur ce, cher Pantazi, je vous embrasse et vous remercie de votre bon souvenir.

Tout â vous,

V'. Alecsandri

Mircesti, octombrie 1865

Iubite Pantazi,

Dumneata ești un om de spirit, un scriitor de talent, un prieten devotat, dar ai două mari defecte, mai întâi acela de a vrea să slujești în bucătăria presei, apoi acela de a cerc mereu lucruri cu neputință de făcut. O! Magochan de nestăpînit! ce diavol te împinge să-ți înmoi condeii în cerneala otrăvită a jurnalismului și să-ți irosești talentul într-o serie periodică de mici articole acum citite, acum uitate, în timp ce dumneata ești în măsură să faci vreo lucrare cu care țara să se mîndrească. Cu spiritul dum'tale de observație ai putea să scrii un *Gilblas*

[sic] românesc care să facă parte din fiecare bibliotecă, ai putea să ne dai o serie de romane de moravuri care să te așeze în prima linie din literatura contemporană. În loc de aceasta, domnul se distrează să facă actualități, cu toate că știe că cea mai mare parte din actualitățile noastre sînt prostii. Și, nemulțumit de a se lăsa să alunece pe panta acestei greșeli periodice, vrea, acest afurisit de om, să mai tragă și pe alții după el. Atunci devine așa de blînd, de mîngîietor, că i-ai da iertarea cu toată încrederea. Cum, groaznice ispititor, dumneata ți-ai pus în cap să faci din mine un ziarist ... la vîrsta mea ...cu gusturile mele? M-ai crezut în stare să mușc din vestitul măr al acestui arbore care produce mai multe)oi decît fructe? Dar nu știi că sînt ocupat să pun în lucrare legea rurală, adică să fac din foștii mei vasali cetățeni proprietari? Dar dumneata nu îți închipui ... cît timp îi face să piardă pe proprietari această mare operă de regenerare. Toată vara aceasta nu am avut nici o clipă de răgaz literar; condeii mei este ruginiți, scrisul * uscat și creierul meu plin de pogoane, fâlci etc. Oricum ar fi, totuși nu vreau să îți răspund printr-un refuz, pentru că ai venit să bați la poarta mea. Sentimentul vechii ospitalități care, slavă Domnului, s-a mai păstrat în inimile noastre și care plutește încă la suprafața torentului d: mari reforme sociale mă îndeamnă să îți dăruiesc ... o făgăduială. Este tot de ce pot dispune acum. Cea mai frumoasă fată din lume DU poate da decît ceea ce are, spune un vechi adagio ... Vai nu sînt nici tînăr, nici lată frumoasă și nu am nimic. Primește totuși și nu-mi mulțumi.

Mă întrebi, iubite Pantazi, pentru ce nu mai vin la București?... Este foarte simplu: pentru că îmi plac mai mult Mircești și Parisul, Bucureștiul este o minunată capitală, un oraș curat, bine întreținut, un centru de multă inteligență etc, o mărturisesc cu toată sinceritatea, dar, încă o dată, am prostul gust de a-mi place altceva. Cît despre prietenii mei, le păstrez întotdeauna aceeași dragoste și aș fi foarte fericit să-i văd la ... mine. Din păcate, sînt atîta de cufundați în plăcerile din Capoua, că nu au timp să vină să vadă pe singuratecul de la Mircesti. Le înțeleg slăbiciunea, dar nu o împărtășesc. Cu aceasta, dragă Pantazi, te îmbrățișez și îți mulțumesc că ți-ai amintit de mine.

Al dumatiale,

V. Alecsandri

* în^original este clar scris *écriture*, dar ne întrebăm dacă nu cumva a vrut să scrie *encrier* = călimară, așa cum mai formulează și în alte scrisori *plume rouillee*, *encrier desseche*.

Mon cher Pantazi

Mircești, 30 oct. 1965

Je viens de recevoir les deux premiers nos de votre nouvelle feuille intitulée *Cugetare**, laquelle n'est, après tout, que *YActualitatea* avec un faux nez.

Je vous remercie pour votre aimable attention et vous fais compliment pour vos deux feuillets du *Jeune homme qui a beaucoup souffert*.

J'aurais préféré un autre titre à cette œuvre de critique spirituelle et un autre nom à votre héros, car celui de *Sai-pirleazul* est comique, il serait parfaitement adapté à un Lovelace de village. Quoiqu'il en soit, votre idée de passer en revue les nombreuses déficiences, ainsi que les abus de l'administration etc, est des plus heureuses et à en juger par le commencement, j'augure beaucoup de succès pour l'ensemble de cet article. L'idée serait encore meilleure si vous lui donniez les proportions d'un ouvrage sérieux, car les matières ne vous manqueront pas et encore moins l'esprit nécessaire pour en faire un volume apprécié et recherché du public littéraire. Pensez-y, mon cher Pantazi, et méfiez-vous surtout de votre grande facilité d'exécution. Je désirerais pour ma part vous voir mettre la main à l'œuvre, non plus comme un journaliste obligé de fournir la pâte quotidienne au public de Bucarest, mais comme un véritable écrivain qui a l'ambition d'attacher son nom à un ouvrage de mérite. C'est dit, vous me ferez ce plaisir, n'est-ce pas ? vous me le ferez d'autant plus facilement que vous venez de découvrir un bon filon à exploiter. Soyez mordant sans passion, sans amertume, sans outrance, en un mot soyez spirituel comme un homme de salon, qui voudrait amuser des dames et je vous réponds du succès.

Maintenant, parlons théâtre. J'ai cru remarquer — avec peine — que vous aviez certaines tendances à vous laisser entraîner dans la clique hostile à Millo³. Rappelez-vous ce vers de Ruy-Blas :

„Pour un homme d'esprit, tenez, vous m'étonnez !”

Comment, cher Pantazi, vous auriez encore la naïveté d'ajouter foi aux déclamations et aux jérémiades de ceux qui font semblant de pleurer sur le sort du théâtre roumain ? Mais ces gens⁴ n'aspirent qu'à une chose : à exploiter la scène en place de Millo. Quelles sont les connaissances spéciales, quelles sont les œuvres dramatiques qu'ils apporteraient à la direction du théâtre Vous les connaissez ... *Zero!*

Millo, au contraire, est un artiste réel, le seul dont nous nous glorifions à juste titre. Il possède un répertoire original, national ; il a créé des types qui resteront et son talent m'enrage à travailler pour la scène. J'ajoute ces derniers mots parce que dans votre lettre vous m'avez laissé croire que les représentations de mes pièces étaient pour vous des soirées fort agréables. S'il en est ainsi, pourquoi combattez-vous un homme pour lequel j'ai du plaisir à créer des rôles ? Lui, absent, je vous assure que je fermerai complètement mon tiroir dramatique.

Allons, mon cher Pantazi, faites acte d'indépendance en rendant justice au talent, car il existe entre les talents une solidarité toute fraternelle. Vous aurez bien meilleure grâce à défendre un artiste comme Millo contre les cabales de ses rivaux envieux et *as* ses concurrents qu'en faisant chorus avec la foule.

Ceci dit, il me reste à vous annoncer deux choses : la première, c'est que j'ai envoyé à Millo pour la saison dramatique actuelle, les pièces suivantes :

Ginerile lui Hagi-Petcu, comédie en 2 actes ; (imitée du *Genre de Mr Poirier*)

Concina, proverbe en un acte ;

Hartă răzeșul, vaudeville en 1 acte ;

Kera Nastasia, chansonnette ;

Covrigarul, scène din poarta Cișmeiului.

— Je me propose en outre de lui envoyer une grande comédie en 5 actes, que je couve dans ma tête depuis assez longtemps.

— La seconde nouvelle c'est que j'ai trouvé à Bucarest un éditeur pour mon répertoire dramatique et qu'il serait nécessaire peut-être d'en faire une annonce dans votre journal, accompagnée d'une petite tartine de circonstance.

Le public est un Cerbere qu'on nourrit de tartines. Voici donc la liste de mes pièces :

Comedii

<i>Iorgu de la Sadagiira</i>	3	acturi
<i>Creditorii</i>	1	
<i>Iașii în Carnaval</i>	3	
<i>Kir Zuliaridi</i>	1	
<i>Ginerele lui Hagi-Petcu</i>	2	
<i>Concina, proverb</i>	1	

Vodeviluri

<i>Rămășagul</i>	1
<i>Piatra din casă</i>	1
<i>Nunta țărănească</i>	1
<i>Chirița în Iași</i>	3
<i>Chirița în provincie</i>	2
<i>Doi morți vii</i>	2
<i>Cinel-Cinel</i>	1
<i>Agaki Flutur</i>	3
<i>Rusaliile</i>	1
<i>Millo director</i>	1
<i>Paracliserul</i>	1
<i>Harță răzeșul</i>	

Drame și tablouri

Cetatea Neamțului
Lipitorile satelor
Zgârcitul răsipitor

Scene

Tîndală și Păcală **dialog politic**
Vivandiera **scenă militară**
Covrigarul **scenă din poarta Cișmegeiului**

Operete

Scara miștei 1
Crai-nou 1

Cînticele comice

Șoldan viteazul
Anghelușa doftoroaie
Herșcu boccegiul
Napoilă — ultraretrogradul
Clevetici — ultrademagogul
Surugiul
Chirița la Paris
Barbu Lăutarul
Gură Căscată
Paraponisitul
Ion papușerul
Kera Nastasia

Ouf ! j'en ai assez et vous aussi, je suppose, donc je me
sauve en vous serrant la main tres affectueusement.

Tout a vous de couer,

V. Alecsandri

Mircești, 30 oct. 1865

Iubite Pantazi,

Am primit de curînd primele două numere din noua dumitale foaie
intitulată *Cugetarea*, care nu este, la urma urmei, decît *Actualitatea*
deghizată.

Iți mulțumesc pentru amabila dumitale atenție și te felicit pentru
cele două foiletoane ale *Tinăriiui care a suferit mult*.

Aș fi preferat un alt titlu pentru această operă de critică spirituală
și un alt nume pentru eroul dumitale, căci acela de *Sai-pirleazul* este
caraghios, ar fi mai potrivit pentru un crai de la țară. Oricum ar fi,
ideea dumitale de a trece în revistă numeroasele cusururi, ca și abuzurile
administrației etc., este dintre cele mai fericite și, judecînd după început,
prevăd mult succes întregului articol. Ideea ar fi și mai bună dacă i-ai
da proporțiile unei lucrări serioase, căci materialele nu-ți vor lipsi și încă
și mai puțin spiritul necesar pentru a face un volum apreciat și căutat de
publicul amator de literatură. Gîndește-te la aceasta, dragul meu Pantazi,

și terește-te mai cu seamă de marea dumitale ușurință de a compune. Eu unul aș dori să te văd la lucru — nu numai ca pe un gazetar obligat să furnizeze porția zilnică publicului din București, dar ca pe un adevărat literat, care are ambiția să-și lege numele de o lucrare de merit. Ne-am înțeles, îmi vei face această plăcere, nu-i așa? mi-o vei face cu atât mai ușor, cu cât ai descoperit o vină bună de exploatat. Fii mușcător fără patimă, fără amărăciune, fără înverșunare, într-un cuvânt, fii spiritual ca un om de salon care ar dori să distreze niște doamne și răspund eu de succes.

Acum, să vorbim de teatru. Mi se pare că am băgat de seamă — cu părere de rău — că ai o oarecare înclinare de a te lăsa tîrît în clica ostilă lui Millo'. Adu-ți aminte de acest vers din Ruy-Blas :

„Pentru un om de spirit, zău, mă uimiți !”

Cum, dragă Pantazi, ai avea încă naivitatea să dai crezare declamațiilor și tînguirilor acelora care se prefac că deplîng soarta teatrului românesc? Dar oamenii aceia nu urmăresc decît un lucru : să exploateze scena în locul ilui Millo. Care sînt cunoștințele deosebite, care sînt operele dramatice pe care le-ar aduce la direcția teatrului?... Le cunoști... *Zero !*

Millo, dimpotrivă, este un artist adevărat, singurul cu care ne mîndrim pe bună dreptate. Posedă un repertoriu original, național : a creat tipuri care vor rămîne și talentul său mă îndeamnă să lucrez pentru scenă. A daug aceste ultime cuvinte, pentru că, din scrisoarea dumitale, m-ai lăsat să cred că reprezentațiile pieselor mele erau pentru dumneata seri foarte plăcute. Dacă este așa, de ce combați un om pentru care îmi face plăcere să creez roluri? Fără el, te asigur că voi încuia de tot sertarul meu dramatic.

Haide, dragul meu Pantazi, fă un gest de independență, recunoscînd meritele talentului, căci între talente există o solidaritate frățească. Ai face mai mult bine apărînd un artist ca Millo împotriva intrigilor rivalilor săi invidioși și a .competitorilor, decît făcînd cauză comună cu mulțimea.

Acestea zise, îmi rămîne să-ți anunț două lucruri: primul este că am trimis lui Millo pentru stagiunea dramatică actuală următoarele piese :

;-utinsj
Ginerele lui Hagi-Petcu — comedie în 2 acturi ;
(imitată după *Gendre de Mr Poirier*)
Concina — proverb într-un act;
Hartă răzeșul — vodevil într-un act;
Kera Nastasia — cîntecel;
Covrigarul — scenă din poarta Cișmegeiului.

îmi propun, în afară de aceasta, să-i trimit o mare comedie în 5 acte pe care o clocesc de multă vreme

A doua veste este că am găsit la București un editor pentru repertoriul meu dramatic și poate ar fi necesar să se facă un anunț în jurnalul * dumitale, însoțit de o mică tiradă de circumstanță.

Publicul este un cerber pe care îl hrănești cu tirade. Iată deci lista pieselor mele :

[. . . — ;] *

Uf! îmi ajunge, și dumitale asemenea, bănuiesc, deci mă retrag strîngîndu-ți mîna foarte afectuos.

Al dumitale, din toată inima,

V. Alecsandri

106

Mircești, 17 nov. 1865

Mon cher Pantazi,

Je suis heureux d'apprendre que vous etes delivre du demon de la politique, momentanement du moins, et qu'en presence de vos deux feuilles supprimees' par ordonnance ministerielle, vous vous promettez de chercher des consolations dans la litterature. L'instinct de conservation vous a fait trouver la cure la plus salutare contre les ravages de la douleur paternelle qui doit vous miner, aussi je ne saurais trop vous engager pour ma part de continuer votre nouveau feuilleton, de le soigner, d'eviter les dongueurs sentimentales, d'y jeter â profusion l'esprit de bon aloi, et d'en faire, en un mot, un ouvrage rempli de fines observations et d'etudes de moeurs. Vous reussirez, j'en suis sur, et tout en satisfaisant le gout de vos nombreux lecteurs, vous eprouverez vous-meme de grandes jouissances, car lorsque vous aurez termine votre ouvrage, vous vous trouverez completement gueri de votre mal de journalisme. Envoyez-moi vos feuilletons au fur et â mesure qu'ils paraîtront; ils distrairont agreablement ma solitude de Mircești, oii je compte passer l'hiver.

* Urmează lista pieselor, cf. aici p. 238—239.

Je suis non moins heureux de savoir que vous travaillez pour le théâtre. C'est là un genre de travail qui vous amusera beaucoup et pour lequel vous possédez une aptitude naturelle. Attachez-vous à bien étudier les caractères de vos personnages, à leur faire parler la langue qui convienne à leur position sociale, à charpenter ingénieusement les scénarios, à éviter les longueurs et à préparer adroitement les dénouements. Ayez surtout en vue que nous devons créer de véritables causeries en langue roumaine, la causerie fine, spirituelle, élégante, nuancée et originale, car, vous le savez, actuellement cette causerie n'est qu'un jargon grotesque... du français de cuisine. J'attends avec impatience le résultat de vos premiers débuts dans l'art dramatique et je fais des vœux pour que je puisse prochainement serrer la main d'un collègue.² Vous avez eu la bonté de faire une petite réclame en faveur de mon répertoire³, je vous en remercie ; elle encouragera sans doute mon éditeur, que je ne connais pas. Demandez son nom à Boântineano et si vous en trouvez l'occasion, engagez-le de commencer l'impression au plus vite.

Vous me demandez, cher Pantazi, d'écrire au Prince⁴ pour le prier de vous accorder la direction du Théâtre. Je m'en garderai bien, dans votre propre intérêt et cela pour des raisons que je vous expliquerai de vive voix à notre première rencontre. Qu'il vous suffise de savoir que je serais fort content de vous voir à la tête de la direction et que c'est justement pour cela que je ne veux pas compromettre vos chances de succès en intervenant moi-même en votre faveur. J'ai la main très malheureuse depuis quatre ans. Quant à Florescu⁵, je doute qu'il veuille faire quelque chose à ma recommandation. C'est pour cela que je me garde de lui écrire. Je vous autorise de le lui dire de ma part, quand vous lui adresserez votre demande et au besoin de lui lire le passage de cette lettre, qui le concerne. Il ne me reste donc plus qu'à faire des vœux pour vous. C'est peu mais hélas ! c'est tout ce que je puis faire, croyez-en votre ami,

V.A.

J'attends avec impatience vos études sur mon répertoire dramatique. Adieu. Mes amitiés à Ion et à Mme Ghica.

Iubite Pantazi,

Sînt fericit afund că ai scăpat de demonul politicii, cel puțin pentru moment, și că, în fața celor două foi ale dumitale suprimate¹ prin ordonanță ministerială, îți făgăduiești să cauți mîngiere în literatură. Instinctul de conservare te-a făcut să găsești tratamentul mai nimerit împotriva durerii nimicitoare de părinte, care trebuie să te roadă, de aceea, eu unul nu pot decît să te îndemn să continui noul dumitale foileton, să-i acorzi toată atenția, să eviți excesul de sentimentalism, să cheltuiești din belșug spirit de bună calitate și să faci din el, într-un cuvînt, o lucrare plină de observații fine și de studiu de moravuri. Vei reuși, sînt sigur, și satisfăcînd gustul numeroșilor dumitale cititori, vei încerca în același timp, dumneata însuși, mari satisfacții. Căci atunci cînd îți vei sfîrși opera, ai să te trezești vindecat cu totul de boala gazetăriei. Trimite-mi foiletoanele pe măsură ce vor apărea, mă vor distra în singurătatea mea de la Mircești, unde am intenția să petrec iarna.

Nu sînt mai puțin fericit știind că lucrezi pentru teatru. Este un gen de lucru care are să te distreze mult și pentru care pozezi o înclinare naturală. Stăruie în a studia bine caracterele personajelor dumitale, în a le face să vorbească limba care se potrivește cu poziția lor socială, în a construi ou pricepere scenariile, în a evita lungimile și a pregăti cu dibăcie deznodămintele. Să ai, mai cu seamă, în vedere că trebuie să creăm adevărata conversație în limba română, conversație fină, spirituală, elegantă, nuanțată și originală, căci știi că acum această conversație nu este decît un jargon caraghios... o franțuzească de bucătărie. Aștept cu nerăbdare rezultatul primelor dumitale începuturi în arta dramatică și doresc să pot în curînd strînge mîna unui coleg². Ai avut bunătatea de a face o mică reclamă în favoarea repertoriului³ meu, îți mulțumesc ; ea va încuraja, desigur, pe editorul meu, pe care nu-l cunosc. Află-i numele de la Bolintineanu și, dacă găsești ocazia, îndeamnă-l să înceapă tipărirea cît mai curînd.

Îmi ceri, iubite Pantazi, să scriu prințului⁴ pentru a-l ruga să-ți acorde direcția Teatrului. Voi evita să fac acest lucru în propriul dumitale interes, și aceasta pentru motive pe care ți le voi explica prin viu grai la prima noastră întîlnire. Este de ajuns să-ți spun că aș fi foarte mulțumit de a te vedea în capul direcției și că tocmai pentru aceasta nu vreau să compromit posibilitățile de izbîndă intervenind eu în favoarea dumitale. De patru ani înapoi am o mînă foarte nenorocoasă. Cît despre Florescu⁵, mă îndoiesc că va vrea să facă ceva la recomandarea mea.

Tocmai pentru aceasta mă feresc de a-i scrie. Te autorizez să i-o spui din partea mea, cînd îi vei adresa cererea, și la nevoie să-i citești pasajul care îl privește din această scrisoare. Nu-mi mai rămîne deci, decît să mă rog pentru dumneata. Este puțin dar, vai! este tot ce pot să fac, crede pe prietenul dumitale,

V.A.

Aștept cu nerăbdare studiile dumitale asupra repertoriului meu dramatic. Adio. Multe salutări prietenești lui Ion și d-nei Ghica.

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

107

Mircești, 27 dec. 186[5]

Ma chere Smaranditza,

J'anticipe de quelques jours pour t'envoyer mes souhaits de nou vel an.

Je vous embrasse tous du fond du coeur.

Si tu es curieuse de lire la piece qui fait tant de bruit au Theatre Francais, un bruit de scandale, tu la trouveras dans les numeros, ci-joints, du journal *YEvenement*.

Tout â toi,

V. AleGsandri

N.B. Ne pas oublier de presser Branisteano.

Mircești, 27 dec. 186[5]»

Iubită Smărăndiță,

Mă grăbesc cu câteva zile înainte ca să-ți trimit urările mele pentru Anul nou.

Vă sărut pe toți din toată inima.

Dacă ești curioasă să citești piesa care face atita zgomot la Teatrul Francez, un zgomot de scanda!, o vei găsi în numerele alăturate, din ziarul *l'Evenaneitt*.

Ai dumitale,

V. Alecuiudri

N.B. Să nu uiți să îl grăbești pe Brănișteanu.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

108

Mircești, 9 ghenar [s.n.] 1866

Iubite Alecu,

Primind scrisoarea ta de felicitare pentru Anul nou, mă simt pătruns de amicia urărilor tale și mă grăbesc a răspunde prin vorba românului : **Noroc bun și veselie ! Să vă fie anul cu ogur și cu pace sufletească ! Deie Dumnezeu ca să ne mai întîlnim vreodată și să mai petrecem cîteva zile senine împreună.** Multe am avea de povestit, multe suvenire de deșteptat, căci am agiuns amîndoi la acea epohă a vieții, unde omul începe a se îngîna cu amintirea trecutului. Dacă n-aș fi în dușmănie cu frigul și oblicat a mă închide iarna în bîrlig, ca ursul din pădure, aș răspunde cu venirea mea în Cernăuți Ja chemarea Presidentului societății bucovinene și astfel aș avea fericirea de a revedea vechii mei amici Hurmuzăkești, cărora păstrez o nestrămutată iubire frățească ; însă iarna m-au slait la colțul sobei și dar pîn-în primăvară singurele călătorii ce-mi sînt permise consistă întru a încăleca pe condei și a alerga pe cîmpiile fantaziei.

Am terminat pîn-a-cum mai multe scrieri teatrale : precum *Covrigarul, scena din poarta Cișmegiului; Kera Nastasia, cînticel; Harța Răzeșul, vodevil; Arvinte și Pepelea, poveste într-un act; Drumul de fier, comedie în 2 acturi, și am început o mare comedie în 5 acturi : Ciocoi Reglementului, care a să fie urmată de Ciocoi Convenției.*

Iata, iubite, rezultatul iernii mele. Cit pentru poezii, nu am avut nici timp, nici inspirarea cuvenită, ca să scriu ceva mai nou pentru *Foia societății*. Vroind însă a-ți trimite măcar orice, fie cât de puțin, ca o probă de bunăvoință, am căutat prin saltare și am găsit două mici poezii, scrise pe albumul prințesei Aglae Roseti. Iată-le aicea alăturate ; fă cu ele ce vei vroi.

Mă înștiințezi că *Barcarola* e pusă sub tipar. Această veste m-a bucurat; aș fi dorit însă ca proverbul meu să apară în *Foia societății* ca un articol literar, căci foaia cuprinde, după părerea mea, scrieri prea serioase pentru o foaie începătoare și menită de a dezvolta gustul cetirii. Înțeleg să iasă în coloanele sale disertații filologice, însă disertații lungi asupra beției le găsesc de prisos și cred că puțini din abonații foaiei le vor ceti, fiind nici unul dedat la o așa de tristă patima. Asemine scrieri se fac pentru popor, unde beția a agiuns la un grad înspăimântător, însă poporul nu cetește foaia Bucovinei, precum nici vreo altă foaie.

Mă întrebi cum îmi place talentul lui Vlădicescu' ? O singură dată l-am văzut giucînd pe scena din Iași și am constatat că are foarte bune dispuneri pentru arta dramatică ; pe lângă aceste, mai este înzestrat și cu un glas simpatic, care se poate încă mult dezvolta. Aș scrie bucuros ceva pentru tînărul nostru artist, dar cine ar compune melodiile rolului său ? Dacă am poseda un compozitor de muzică, aș avea mare mulțumire a scrie operete pentru scena românească, dar, din nenorocire, tinerii noștri ce-au studiat muzica în străinătate se mărginesc numai în compuneri de valțuri sau polce... Vezi Polca-Burada etc...

Oricum fie, îmi propun de a trimite în curînd d-lui Vlădicescu cînticelul *Covrigarului*... pentru beneficiul său.

Iubite Alecu... Te adresezi la mine ca să ai detaluri despre trebile lui Salamanca în Moldova ? Tot ce știu este că ingineru lui au scos pCanul liniei ferate din Galați până la frontiera austriacă, că lucrarea lor a fost aprobată de guvern și că s-au început ceva lucru în Galați. De atunci sună prin țeară mai multe vești întristătoare. Unele arătînd că Salamanca nu găsește acționari pentru cupoanurile drumului-defier, că ele nu s-au cotate încă la bursele din Paris și Londra, altele zic că Salamanca ar fi fost foarte încurcat în socotelele lui, că ar fi suspendat pîțăile sale, că ar fi ruinat. Altele, în

sfîrșit, pretind că el are de gînd a face cu banii lui drumul de la Galați până la Tecuci. Descopere adevărul, dacă poți, eu unul nu ma încerc. Bine ar fi ca englezul tău să facă o primblare la București... *pout tater le terrain*. *

Adio, te îmbrățișez împreună cu toți frații tăi,

V. Alecsandri

De vroiești să păstrezi manuscriptul *Barcarolei*, ca un suvenir din parte-mi, mi-i face mare mulțumire. Cît pentru celelalte bucăți teatrale, te rog să mi le înapoiezi cu poșta la Mircești.

Adresa pe plic: Monsieur Alexandre Hurmuzaki
Czernovitz
Bucovina

CĂTRE ION GHICA

109

Mircești, 10 janvier 1866

Mon cher vieux, merci pout ta brochure' et pour l'heure delicieuse qu'elle m'a procuree. Vrai, il y a longtemps que je n'ai pas lu dans la langue de mon pays un opusculé aussi ingenieusement concu et aussi bien écrit. Tu as trouve moyen de me faire devorer plus de 80 pages de questions économiques, â moi qui ai toujours recule devant un pareil genre d'ouvrages et tu as su m'attacher â ton sujet au point de regretter d'etre arrive si tot â la dernière page. C'est clair, precis, logique, spirituel, et vrai. Ah ! que je suis heureux, mon cher ami, de voir l'ancienne garde donner aussi bien quand elle veut bien encore s'en meler ! Que je suis content de retrouver mon ancien collaborateur de la *Foia științifică*' plus maître que jamais de sa pensee et de sa plume. Sans par-

* Pentru a încerca terenul (limba franceză).

Ier de la facon savante et spirituelle dont tu plaides la sainte cause du travail, je trouve ton style coulant, harmonieux et comprehensible pour toutes les classe de la societe. C'est bien ce langage qu'il faut parler pour etre compris et non celui de nos publicistes... iroquois. La seule observation que je me permettrai de te faire, c'est au sujet des terminaisons en *fiune*,³ que tu pourrais fort avantageusement remplacer par *are, ire, ere*, ainsi :

civilisațiune — civilizare
organisațiune — organizare
administrațiune — administrare
constituțiune — constituiure ...etc. ...etc. ...

Ceci dit, je n'ai plus que des compliments à t'adresser et je te'engage serieusement à continuer ton oeuvre, cette oeuvre etant de celles qui sont destinees à exercer une influence salutaire et à *rester*.

Tu me demandes, cher vieux, si je conserve encore un peu de gaîte et d'illusions ? D'illusions, neant! mais de la gaîeri, pas mal, car je vis loin de l'atmosphere assombrissante de Bucarest. Ici, je regne et je gouverne. Mon peup'le se compose d'un petit chien, d'un serin et d'une grue — attributs de vieux garcon — et, je ne trouve jamais la moindre velleite de revolte parmi mes sujets ...il est vrai que je les nourris bien et que je leur epargne la vexation des impots etc. En outre je promene mes regards sur de vastes horizons purs de toute image ebouriffée de patriotes. Mes idees prennent leur voi dans des regions oii ne peuvent les atteindre ni les discours des Chambres, des Senats etc. ni les clameurs des fauteurs de l'opinion publique. En un mot, ayant renonce à la vie publique, je fais commerce d'amitie avec la littérature et, de temps à autre, j'envoie d'ici sous la forme d'une piece de theatre, quelque chiquenaude à l'endrqit des ridicules qui se prelassent dans !la capitale. Voila ma vie ! ajoutez-y pour la completer quelques occupations agricoles et, comme toujours, de continuelles tendarices à filer vers l'Amerique et les îndes. Tii'le vois, je suis toujours le mame... moins les cheveux et autres choses, hélas !... toujours heureux de l'amitie de ceux que j'aime. La vie est si bete au fond, qu'elle ferait l'effet d'une salade non assaisonnee si on ne la saupoudrait d'un peu de coeur. Je regrette que tu aies passe des heures tristes avec

Negri : moi je viens de vivre avec lui pendant une semaine d'une existence charmante, il est vrai que nous nous sommes bien garde de Pempoisonner de politique. La politique ! voilà le ver solitaire qui nous rend maussades. Heureux ceux qui, comme toi et moi, trouvent un remede contre ses ravages au fond de leur encrier.

Adieu, mon cher vieux, recois mes voeux bien sincerés, pour Paccomplissement de tes devoirs, et exprime de ma part à la princesse Ghica toute ma reconnaissance pour son souvenir affectueux.

Tout à toi de coeur,

V. Alecsandri

Ne pourrais-tu pas me trouver à Bucarest un editeur pour mon repertoire dramatique ? J'attends avec impatience la troisieme brochure.

Mircești, 10 ianuarie 1S66

Iubite prietene, mulțumesc pentru broșura¹ ta și pentru ora plăcută pe care mi-a procurat-o. În adevăr, e mult timp de când nu am citit în limba țării mele un opuscul atât de ingenios conceput și atât de bine scris. Ai găsit mijlocul să mă faci să devorez mai mult de 80 de pagini de chestiuni economice, pe mine care m-am ferit întotdeauna din fața unui asemenea fol de lucrare, și ai știut să mă ții înlănțuit de subiectul tău pînă a mă face să regret că am ajuns atât de curînd la ultima pagină. Este clar, precis, logic, spiritual și adevărat. Ah ! cît sînt de fericit, dragă prietene, să văd vechea gardă reușind așa de bine cînd binevoiește să se mai amestece în asemenea lucruri ! Cît sînt de mulțumit de a regăsi pe vechiul meu colaborator de la *Foaia științifică* mai stăpîn ca niciodată pe gîndul și pe pana lui. Fără să mai vorbesc de felul savant și spiritual în care pledezi sfînta cauză a muncii, găsesc stilul tau curgător, armonios și pe înțelesul tuturor claselor societății ; acesta este limbajul care trebuie vorbit pentru a fi înțeles, și nu acela al caraghioșilor noștri de publiciști. Singura observație pe care îmi voi permite să ți-o fac, este relativ la terminațiile în *fiune*², pe care ai putea foarte cu folos să le înlocuiești prin *are, ire, ere*, astfel :

civilizațiune — civilizare
organizațiune — organizare
administrațiune — administrare
cocostituțiune — constituire ... etc. ... etc.

Acestea spuse, nu am să-ți adresez decît complimente și să te îndemn cu seriozitate să-ți continui opera, această operă fiind din acelea care sînt sortite să exercite o influență salutară și *să rămînă*.

Mă întrebi, dragul meu, dacă păstrez încă puțină veselie și iluzii? Iluzii, nimic? dar veselie, destulă, căci trăiesc departe de atmosfera întunecoasă din București. Aici domnesc și guvernez. Poporul meu se compune dintr-un cățeluș, un canar și un cocor — atribute de holtei bătrîn — și nu descopăr niciodată nici cea mai mică dorință de revoltă printre supușii mei... este adevărat că îi hrănesc bine și că îi cruț de ofensa impozitelor etc. In afară de aceasta, îmi plimb privirile pe întinse orizonturi neîntinate de vreo imagine turbată de patrioți. Ideile mele își iau zborul în regiuni unde nu pot să le atingă nici discursurile Camerelor, ale Senaturilor etc, nici strigătele ațîțătorilor opiniei publice. Într-un cuvînt, renunțând la viața publică, am legat prietenie cu literatura și, din timp în timp, trimit de aici, sub formă de piesă de teatru, cîte un bobîrnac în direcția caraghioșilor care se lăfăiesc în capitală. Iată viața mea! adaugă, pentru a completa, cîteva ocupații agricole și, ca întotdeauna, pornirile continui de a o șterge spre America și spre India. După cum vezi, sînt mereu același... mai puțin părul și alte lucruri, vai!... mereu fericit de prietenia acelora pe care îi iubesc Viața este atît de stupidă în fond, încît ar părea o salată nedreasă, dacă nu ai presăra-o cu puțină dragoste. Regret că ai petrecut ceasuri triste cu Negri ; eu tocmai am trăit cu el timp de o săptămână o existență îneîntătoare, este adevărat însă că ne-am ferit să o otrăvim cu politică. Politica ! iată viermele solitar care ne face morocănoși. Fericiți cei care, ca tine și ca mine, găsesc în fundul călimării un remediu împotriva ravagiilor ei.

Adio, dragă prietene, primește urările mele sincere, pentru îndeplinirea îndatoririlor tale, și exprimă din partea mea prietesei Ghica toată recunoștința mea pentru amintirea sa afectuoasă.

Al tău, din inimă,
V. Alecsandri

Nu ai putea să-mi găsești la București un editor pentru repertoriul meu dramatic ? Aștept cu nerăbdare a treia broșură a ti.

Mircesti, 1 februarie 1866

Iubite Alexandrescu,

Mă grăbesc a-ți mulțumi că ți-ai adus aminte de pustnicul de pe malul Șiretului și mi-ai dovedit prin poezia ce mi-ai trimis că nu a secat izvorul acel armonios din care ai undit atîtea versuri frumoase, atîtea fabule pline de spirit, și, mai cu seamă, admirabilul *An 1840*. Cît pentru mine, iubite frate, încep a crede că părul meu alb a spăriat păsărică dragălașă ce îrnîcînta în inimă și, fiindcă trebuie să însăil oarele singură-tății, scriu piese de teatru prin care cerc a biciui ușor defectele de astăzi a pocitei noastre societăți. Am trimis pînă acum lui Millo următoarele opere dramatice, pe care le vei vedea poate chiar în iarna asta reprezentate :

Kera Nastasia

Covrigarul

Harță Răzeșul

Concina

Ginerile lui Hagi-Petcu

Drumul-de-fier

Fie ca aceste glume să poată descreți frunțile apăsate de griji politice ai amicilor mei, și astfel numele meu să le vie pe buze în urma unei zîmbiri de veselie.

îmi jetești ^plecarea lui Strambio' la Marsilia. Această veste mă bucură, căci poate voi întîlni pe amicul nostru în călătoriile ce voiesc a întreprinde îndată ce va veni timpul frumos.

Oricît de ermit m-am făcut, însă tot TIU mă părăsește dorul de pribegiri peste nouă mări și nouă țări. Singurul oraș din lume care nu mă atrage nicidecum, mărturisesc, e Bucureștiul..., deși el e înghesuit de oameni mari, de tot soiul. Cu toate acestea, poate că voi mai veni să văd cîțiva amici care îmi sînt iubiți demult și printre care număr între frunțași pe G. Alexandrescu.

Sănătate și fericire !

V. Alecsandri

în curînd îți voi trimite exemplarul poeziilor mele care mi l-ai cerut.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

111

Mircești, 20 mirt IS66

Iubite Alecu,

în scrisoarea ta din 11/23 mart te întrebă cu durere: pentru ce nu mai sîntem capabili de entuziasm fierbinte și liber de ghimpul îndoielei în fața faptului săvârșit la București în noaptea de 11,23 februar ? Dacă ne-ar fi iertat a fi în aceste momente cu sînge rece, dacă am putea înlătura orice preocupări a minții pentru ca să ascultăm glasul tainic al inimii și al conștiinței, am afla, nu mă îndoiesc, că lipsa noastră de entuziasm sincer provine tocmai din motivul că revoluția din București a fost un act de noapte, un rod de umbră, iar nu o izbucnire de acele cari se manifestă glorios la lumina soarelui. Românului îi pface a-și vedea visul cu ochii și el nu prețuiește ca alte neamuri binele ce-i vine dormind. Francezul zice : *le bien vient en dormant*. * Românul nu admite această axiomă.

Domnia lui Cuza ajunsese pe drojdii. El însuși o înțeleșese și era decis să abdice la 8 mart (aceasta o știm din izvor sigur) ; prin urmare, toți dorea coborîrca lui de pe tron, însă unii o vroia rușinoasă, fără a se preocupa de pata ce s-ar lăși pe istoria țării ; alții o vroia liniștită pentru liniștea spiritelor, demnă pentru demnitatea României și, mai cu seamă, fără cea mai mică trădare din partea nimănui. Ar fi fost un frumos spectacol pentru Europa de a vedea un popor nou ca al nostru despărțindu-se fără patimă de șeful pe care l-au aclamat în unanimitate acum 7 ani și pe care reprezentanții nației l-au tămîiat de-atîtea ori fără măsura. Ar fi fost o notă

Binele vine dormind (limba franceză).

pătrunzătoare în auzul străinilor, glasul poporului român zicînd domnului său : „Mergi cu bine, Maria-ta ! Cîț ai fost bun te-am iubit și te-am respectat. Acum nu mai ești de noi, căci ți-a călcat piciorul pe-o cale rătăcită”. însă cînd abdicarea se poate numi cu tot dreptul escamotare, cînd armata, cînd guardia personală a domnului devine un instrument orb pentru a desfășura în ochii lumii întregi misterele scandaloase ale patului domnesc, cînd acea lume rîde de rușinea tronului României, hohotul străinilor răsună trist în inimile noastre și slăiește orice pornire entuziastă. Iată, iubite Alecu, cauza tainică a răcelei cu care a fost primită vestea întâmplărilor din noaptea memorabilă de 11/23 februar. Nimeni aici nu-l regretază pe Cuza, nici chiar amicii lui din copilărie, dar totodată nimeni nu se crede în făgăduințele noului guvern, căci el a debutat prin o minciună. în ziua căderii lui Cuza, locotenenta cu ministerul ei au luat de bună-voia sa frîiele puterii în mîna și s-au instalat în numele lui Filip I'. Au cerut Camerei și Senatului ca să aclame pe contele de Flandra prinț al României. Senatul și Camera l-au aclamat. Au poruncit tuturor impiegaților țării să giure credință noului prinț ; giurămîntul s-au efectuat fără împotrivire. Au cerut de la armată acclăș giurămînt de credință. Armata ca un singur om a răspuns : giur !... Ei bine, unde-i contele de Flandra ? Unde-i Filip ? Țara întreagă știe că are un domn numit Filip, prin urmare îi trebuie un Filip numaidecît, mai cu seamă ca toate lucrările administrative, giudițiare și militare s-au făcut pîn-acum în numele locotenentei ce reprezintă pe Filip, contele de Flandra ; prin urmare, iar trebuie acum să expediem ambasadori J>rin lume, înarmați cu fanarul lui Diogen, ca să ne găsească un Filip, mort copt, în locul fratelui regelui de Belgia, care nu primește onorul de a ne cîrmui.

Mărturisește, iubite Alecu, că am căzut în doaga grecilor, adică într-o poziție ridicolă. Am cunoscut un negustor francez care avea o fată numită Emilia, o copilă iubită și loj»odită cu un tînăr anume Hanrion. Fericitul tată, vroind sa facă lucrurile pe mare, însemnează toate obiectele de zestre cu inițialele E.H. — însă, întîmplîndu-se să moară mirele înainte cununiei, negustorul s-au găsit obligat a căta un alt ginere, al cărui nume să se înceapă tot cu H, pentru ca să nu prefacă zestrea, și așa de mult au așteptat, ca biata fată au îmbătrînit, fără a se îndulci de plăcerile căsătoriei.

Mă întrebi de este adevărat că s-au înființat comisiuni separatiste în Moldova? Ți-o răspunde cu sinceritate că nu știu nimica. Eu asist din singurătate la spectacolul curios ce se prezintă astăzi și fac triste cugetări asupra caracterului omenesc. Foștii mei amici ce sînt la putere au găsit de cuviință a mă lăsa deoparte. Le mulțumesc de o asemenea purtare, însă nu le permit nici adresa cea mai mică muștrare, pentru că în loc de a da probe de mare capacitate în împrejurările grele în care au adus țara, ei pînă-acum au dat probe numai de o mioșurare de simțiri, în care patimele personale joacă mare rol. Toți prieteni mei, oameni onești și capabili, precum Rola, Jora, Negri și chiar fratele meu au fost destituiți fără cea mai elementară formă de delicateță... și aceasta pentru ce? pentru că au fost în relație bună cu fostul domn.

E curios, iubite Alecu, de a vedea cum oamenii își însușesc tot patriotismul și toată capacitatea îndată ce ajung la o culme oarecare și cu ce ușurință ei acuză pe ceilalți muritori de rea-credință și de ignoranță. Pentru mine, găsesc un bun cuget de comedie în această slăbiciune și îmi propun de a scrie un proverb asupra-i, destinat pentru foaia Bucovinei.

Pană atunci însă sînt decis a rămînea simplu spectator a faptelor mărețe de astăzi și a ruga cerul ca să conducă țeara la fericirea după care ea aspiră de atîți secolî. Deie Dumnezeu ca șerpele ambiției să nu muște inimile oamenilor ce sînt la putere și ca interesul general să nu fie uitat pentru interesul personal. Am văzut multe în viața mea, cunosc slăbiciunea românului și zic: „Doamne, fereste-mă de mai rău.”

Ai crede poate, iubite Alecu, după cele ce ai citit, că sînt descurajat își că văd toate în negru? Nu te înșela; eu nu desperez de viitorul României, deși nu am încredere în generația actuală. Vom crește, vom înflori, ne vom întări, nu e nici o îndoială, însă nu prin oameni ca Berlicoco¹ et Cie, nu prin ambițioși ca cei mai mulți, dar prin legea naturei și prin impulsul programului lumesc. Toate cîte se petrec astăzi sînt scremete, opintiri născute din felurite îndemnuri, toate investmîntate cu fraze pompoase. De-am mai putea înșela pe cineva, el ne-ar crede romani antici, senatori ce știu a muri pe scaune churule, oameni dispuși a face sacrificiuri de averi și de viață... Ohime! nimic nu-i adevărat, căci încă nu sîntem copți! Sîntem copii cari ne giucăm cu arma tatii² dar n-avem încă putere de a o mania. Acum, pentru ca să pun capăt

acestei elegii politice, zic iară și iară: „Doamne! agiută-ne ca pe niște copii și dă-ne mintea moldoveanului cea de pe urmă!”

Vrei să afli cum am petrecut iarna? Am cam zăcut pe ici, pe colea, și cînd am avut timp am scris: 1 *Kera Nastasia*, un cînticel în contra maniei de pensie a fraților de peste Milcov; 2 *Plăcintarul*, scenă din poarta Cișmegeului; 3 *Harța Răzeșul*, comedie în I act; 4 *Pepelea și Arvinte*, poveste în I act; 5 *Drumul-de-fier*, comedie în 2 acte, în fine, am început o comedie în 5 acte, *Ciocoi Reglementului*, care va fi urmată de *Ciocoi Convenției*. Iată rodul iernii. Cît pentru vară, am de gînd să călătoresc peste nouă mări și țări și, ca să încep, îmi propun să mă duc poimîine la Dulcești.³

Al tău amic,

V. Alecsandri

P.S. Primesc cu mulțemire ca să se tipărească *Florin și Florica* în foaia Bucovinei și îți trimit o poezie de bună-venire a primăverei.

^Iubite Alecu, recomandă prostului de la tipografie ca să'zețuiască cu litere mai mici tot ce este subliniat în *Florin și Florica* și între paranteze.

Îți trimit ca să-l cetești un cîntice! comic care a avut mult succes la București. De socoti că ar putea figura în foaia voastră, trage o copie și trimete-mi manuscrisul îndărăt.

Adresa pe pline: Monsieur Alexandre Hurmuzaki
Czernovitz

CĂTRE PANTAZI GHICA

112

Mircești, 3 april 1866

Mon cher Pantazi,

Votre *Sterian pățitul* m'a beaucoup amuse. Il m'a tenu compagnie de Roman à Mircești et son babillage spirituel m'a si bien distrait que je ne me suis nullement aperçu du

trajet de la poște. Or, c'est enorme par les circonstances actuelles, que d'absorber un lecteur pendant l'espace d'une poște et lui faire oublier et Petat pitoyable des chevaux et les graves evenements du pays. Cela prouve que vous possédez ce qu'il faut pour être auteur dramatique et que vous venez d'entrer de plein pied dans la carrière du théâtre.

Votre route est tracée, mon cher Pantazi, donc en avant marche ! Tappez fort sur les vices ; flagellez les ridicules... et vous rendrez plus de services réels que tous les soi-disant organes de l'opinion publique. Ceci dit mon cher confrère je vous serre cordialement la main et suis tout à vous,

V. Alecsandri

Je viens de faire la connaissance de Mr Vulturesco, qui s'est arrêté un instant chez moi avec le dr. Davila. C'est un charmant jeune homme qui vous porte beaucoup d'amitié. Il m'a appris, que vous travaillez en ce moment au *Moniteur*. Espérons que vous ne vous enterrerez pas dans ses colonnes, et que vous saurez trouver le temps de caresser la muse dramatique. C'est une si bonne fille et qui se laisse caresser avec tant de complaisance, habituée qu'elle est de se montrer toute nue sur la scène.

Mircești, 3 aprilie 1866

Iubite Pantazi,

Serian pășitul al dumatăle m-a distrat mult. Mi-a ținut tovărășie de la Roman la Mircești și ciripitul său spiritual m-a înveselit atât încât nici nu mi-am dat seama de drumul poștei. Ori aceasta înseamnă mult, în împrejurările de față, ca să absorbi pe un cititor timp de o poștă și să-l faci să uite și starea demnă de milă a cailor, și gravele evenimente din țară. Aceasta dovedește că stăpânești ceea ce trebuie pentru a fi autor dramatic și ai intrat cu un pas sigur în cariera teatrală.

Drumul dumatăle este marcat, dragă Pantazi, deci, înainte marș! Lovește tare în vicii, biciuiește pe caraghioși ... și vei aduce mai ade-

vărate servicii decât toate așa-zisele organe ale opiniei publice. Acestea fiind spuse, dragul meu confrate, îți strâng rîna prietenește și sînt al dumatăle,

V. Alecsandri

Am făcut cunoștință cu domnul Vulurescu, care s-a oprit o clipă la mine cu doctorul Davila. Este un tânăr încântător care are pentru dumneata multă prietenie. El mi-a adus la cunoștință că acum lucrezi la *Monitor*. Să sperăm că nu te vei îngropa în coloanele sale și că vei ști să găsești timpul de a mîngîia muza dramatică. Este o fată bună și care se lasă mîngîiată cu atita bunăvoință, obișnuită cum este de a se arăta goală pe scenă.

CĂTRE GRIGORE STURDZA

113

21 april 1866, Iași

Domnule prefect,

Am aflat că se organizează la teatru o reprezentație în a cărei ordin de spectacol este cuprinsă și una din operele mele dramatice intitulată *Vivandiera*. Ca autor, ce am dreptul de proprietate asupra pieselor mele, vin a vă ruga să binevoiți a opri reprezentarea *Vivandierei*, pentru care nu mi s-au cerut nici o învoire.

Primiți, domnule prefect, încredințarea deosebitelor mele considerări,

V. Alecsandri

Adresa pe verso : Domniei-sale
Domnului Grigori Sturza
Prefect al Poliției Iași

Mircești, mai 25, 1866

Mon cher Pantazi,

A votre lettre pleine d'amitié je dois répondre ipar une entiere franchise. Voici donc une profession de foi en quelques lignes dont vous pourrez faire usage contre les medisants :

1 Je n'ai ni grandes ni petites griffes contre personne et je ne boude aucun parti, pas meme mes amis.

2 Je n'ai jamais ete couziste, ni separatiste (voir Ia *Hora Unirii* etc. etc.)

3 Ma lyre, puisque lyre il y a, ne demanderait pas mieux que de vibrer aussi harmonieusement que possible ... elle cherche des heros un peu partout: â Constangalia, au 3 aout, au 11/23 fevrier et au 3 avri'l', mais elle ne trouve pas au juste ce qu'il lui faudrait, non que la quantité de la denree ne soit abondante, non, c'est cette diable de qualite qui fait default.

Je trouve bien quelques heros dans le civil, tel que :

Chiriță Teodor, comerciante ciaprazar, care a fost vizitiul ce a condus trăsura, chivotul măntuirei.

D. Nicoleanu — 18 ani — fost seminarist

Ion Alecsandru — 31 ani, fost funcționar

Cu
c

Nicolae Ilie — pantofar

O

A. Constantinescu — bărbier

a

Petraki Dudeanu — cafegiu etc, etc.

Mais vous avouerez, mon cher, que leurs noms et leurs professions ne se pretent pas facilement â ila poesie. Il me faudrait faire des efforts monstreux pour interesser mes lecteurs â un heros du nom de Ciocârlan et d'autres oiseaux de cette espece. En sorte que, comme vous le voyez, cher Pantazi,

malgre ma bonne volonte, je suis force de suspendre ma lyre au clou, en attendant d'autres evenements et une nouvelle fournee de heros.

Quant â venir prendre part aux affaires, c'est autre chose. Je me sens entierement incapable et partout inutile, dans un ordre de chose dont J'ignore les moyens et le resultat, le commencement et la fin.

Ce qui me console, c'est de voir que nous ne manquons, grâce â Dieu, ni de grands hommes d'Etat, ni de petits hommes d'Etat, ni de grands orateurs, ni de grands militaires ... tous heros.

Lâ-dessus je me couche â J'ombre d'une chene, et je dis â part moi : Tout va pour le mieux dans le meilleur des mondes. La patrie est sauvee.... *și va fi!*... Et comme en fin de compte ma sânte est fortement ebranlee, je crois devoir la soigner et lui donner la preference sur la politique du Passage Roumain'.

Votre ami tout devoue,

V. Alecsandri

Mircești, mai 25, 1866

Iubite Pantazi,

La scrisoarea dumitale plină de prietenie trebuie să răspund cu toată sinceritatea. Iată deci o profesiune de credință, în câteva linii, de care te vei putea folosi împotriva răuvoitorilor.

1 Nu am plîngeri nici mici, nici mari împotriva nimănuși și nu mă țin în rezervă față de nici un partid, nici chiar de prietenii mei.

2 Nu am fost niciodată cuzist, nici separatist (a se vedea *Hora Unirii* etc., etc.).

3 Lița mea, pentru că există o diră, nu cere mai mult decît să vibreze cît mai armonios cu puțință ... ea caută eroi cam peste tot: la Costanglia, la 3 august, la 11/23 februarie și la 3 aprilie', dar, ce-i drept, nu găsește ceea ce i-ar trebui; nu că nu ar fi abundentă cantitatea de marfă, nu, lipsește doar această afurisită de calitate.

Găsesc, ce este drept, cîtiva eroi civili, ca :

[.]•

Dar mărturisește, dragul meu, că numele și profesiunea lor nu se pretează cu ușurință la poezie. Ar trebui să fac eforturi uriașe pentru a-i face pe cititorii mei să se intereseze de un erou cu numele de Ciocîrlan și de alte păsări din neamul acești. Astfel încît, așa cum vezi, dragă Pantazi, cu toată bunăvoința mea, sînt forțat să-mi agăț lira în cu:, așteptînd alte evenimente și o nouă recoltă do eroi.

Cît despre a veni să iau parte la treburi, aceasta este altceva. Mă simt cu totul nepregătit și nefolositor peste tot, într-o ordine a lucrurilor a căror mijloace, rezultate, început și sfîrșit nu îl cunosc.

Ceea ce mă mîngîie este de a vedea că, slavă Domnului, nu ne lipsesc nici mari oameni de stat, nici mici oameni de stat, nici mari oratori, nici mari militari... toți eroi...

Și cu aceasta, mă culc la umbra unui stejar și îmi spun : Totul este perfect în această lume perfectă. Patria este salvată ... *si va fi I* ** Și cum pînă la urmă sănătatea mea este foarte zdruncinată, cred că trebuie să o îngrijesc și să-i dau înțietate asupra politicii Pasajului Român'.

Prietenul dumitale devotat,

V-, Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

115

[Borzești, vara 1866]'

Dragă Paulină,

Am sosit la Borzești cu bine și am rămas foarte mulțemit de odaia ce mi-ai gătit. M-am mutat cu totul în salon și am așezat divanul pe dinaintea ferestrelor, după moda turcească. Pîinea din anul acesta e destul de frumoasă, dar se adună cu greu, fiind lipsă de oameni. Țăranii de pe valea Troțușului sînt foarte îndărătnici ; cu toate aceste, timpul fiind favo-

* Urmează textul în limba română, cf. aici p. 258.

** In original, în limba română.

rabil, cred că se va sfîrși secerca griului și culesul inului pînă în zece zile.

Nici un amator de posesie nu s-au arătat pînă acum, numai Strul de la Comănești mi-au trimis răspuns că tot vroește să-mi cumpere griul din anul trecut cu prețul de 80 kila pe loc. Sînt hotărât a rupe tîrgul cu dînsu! și chiar astăzi mă duc la Ocnă ca să-l întîlnesc.

Scrive-mi ce faci, cum merge lucrul zidarilor, ce fac2 copila, și cum petrece Mocofloșnița cu familia ei.

Te sărut,

V.A.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

116

Mircești, 1 juillet 1866

Le colonel Pisoskideguise en civil et plus rajeuni que jamais, vient de m'apporter votre lettre du 16 (28) mai. A cette agreable surprise, il a ajoute de vos nouveKes en homme qui vous est sincerement devoue, et finalement il m'a rendu tout â fait heureux en m'assurant que l'adversite n'avait pu attendre ni la droiture de votre esprit ni la philosophique insouciance dont vout etes si heureusement doue par la nature.

Certes, mon cher Prince, votre destinee est des plus en-viables. Apres avoir regne pendant sept ans et avoir signe de votre nom de grands actes qui illustreront les pages de notre histoire politique et sociale, vous voici retire de la lutte par l'effet d'une trahison inattendue. Chance inappreciable, car il n'est rien de tel que l'ingratitude des hommes pour vous mettre â l'aise vis-â-vis d'eux. On acquiert le droit de les traiter avec une juste severite, et pour comble de bonheur, on peut faire preuve de magnanimite, en pratiquant Poubli et le pardon des offenses.

J'ai voulu vous écrire à plusieurs reprises, depuis votre départ, mais retire comme je le suis, de grands centres où se forment les fausses nouvelles, je n'ai jamais pu savoir au juste où vous vous trouviez. De vagues rumeurs pénétrant jusqu'au fond de ma solitude, disaient tantôt que vous étiez à Vienne, tantôt à Milan, tantôt en Amérique, tantôt à Paris etc, que vous voyagez incognito et que vous évitiez avec soin tout rapport avec le pays. J'ai donc dû attendre des renseignements plus positifs, avant de vous adresser une lettre.

Vos anciens et véritables amis ont souvent pensé à vous, depuis ce fameux 11 (23) février qui a vu surgir tant de héros de la boue de Bucarest, et plus d'un m'a demandé si, en vous écrivant, il ne risquerait pas de froisser involontairement votre susceptibilité, en ayant l'air de vous offrir des paroles de consolation. Cette crainte leur a donc commandé une réserve pleine de délicatesse que vous comprendrez mieux que personne, car vous connaissez le cœur de vos amis.

Enfin, vous voilà fixé au milieu des splendeurs de Paris, jouissant de votre liberté et n'étant plus exposé de voir chaque matin les figures grotesques ou patibulaires de vos anciens ministres. Heureux Prince ! Vos regards peuvent se reposer sur des tableaux plus riants et plus consolants que celui de nos misérables soi-disant politiques. Quant à nous, hélas ! nous nous trouvons ici au milieu des plus affreuses calamités : la famine, le choléra et les patriotes du lendemain. Comment en sortirons-nous ? Le gouvernement actuel, composé tout entier de héros qui paient de mine, veut faire la guerre aux Turcs et au besoin même aux six autres puissances garantes. A cet effet, il a fait appel au patriotisme des Roumains, et les Roumains, y ont répondu avec un ensemble digne des âges antiques ; plus de cinquante *volintiri*, déguenillés mais valeureux, sont partis de la Moldavie pour aller défendre les bords du Danube, Touchant spectacle du réveil d'un peuple appelé à de grandes destinées par la voix sympathique d'un gouvernement populaire. En attendant les défenseurs de la patrie, les volontaires pillent les cabarets et font raffle sur leur passage ; ils nous traitent comme des Turcs. A propos de Turcs, j'apprends de source certaine que mon ex-ancien ami Jean Ghica², envoyé extraordinaire de

S. A. le prince Charles I auprès de la Sublime Porte, a trouvé bon de se couvrir la tête d'un fez. C'est peut-être très fin et très politique de sa part, quoique l'amour propre national n'y trouve pas tout à fait son compte ; après tout, tel est le sort des empires !

L'Algérie a été perdue par un soufflet, la Roumanie sera sauvée par une calotte !

Je termine ma lettre sur cette consolante réflexion et vous prie, mon cher Prince, de vouloir bien faire agréer à la Princesse l'hommage de mes sentiments les plus respectueux, et de me considérer, comme toujours,

Votre vieux et tout dévoué ami,

V. Alecsandri

Mircești, 1 iulie 1866

Iubite prințe.

Colonelul Pisoski *, costumată în civil și mai întinerit ca niciodată, mi-a adus scrisoarea voastră din 16/28 mai. La această plăcută surpriză, a adăugat vești despre voi, ca un om care vă este sincer devotat, și până la sfârșit m-a făcut foarte fericit asigurându-mă că nedreptatea nu a atins nici cinstea spiritului vostru, nici filozofica nepăsare cu care sînteți așa de fericit înzestrat de natură.

Sigur, iubite prințe, destinul vostru este dintre cele mai de învidiat. După ce ați domnit timp de șapte ani și ați semnat ou numele vostru mari acte care vor ilustra paginile istoriei noastre politice și sociale, iată-vă retras din luptă prin efectul unei trădări neașteptate. Noroc neprețuit, căci nimic mai potrivit decît nerecunoștința oamenilor pentru a te simți bine față de ei. Capetei dreptul de a-i trata ou o îndreptățită severitate, și ca o culme a bucuriei, poți face dovadă de îngăduință, folosind uitarea și iertarea ofenselor.

Am vrut să vă scriu în mai multe rînduri, de la plecarea voastră, dar, departe cum sînt de marile centre unde se frămîntă veștile neadevărate, nu am știut bine niciodată unde să vă găsesc. Zvonuri nesigure ajunse pînă în fundul singurătății mele, spuneau că sînteți cînd la Viena, cînd la Milan, cînd în America, cînd la Paris etc, că mergeți incognito și că vă feriți cu grijă de orice legătură cu țara. A trebuit deci să aștept lămuriri mai sigure, înainte de a vă adresa o scrisoare.

Vechii și adevărații voștri prieteni s-au gândit adesea la voi, de la acel vestit 11/23 februarie care a văzut răsărind atîția eroi din noroiul Bucureștiului, mai mulți m-au întrebat dacă, scriindu-vă, nu riscam să jignească fără voie susceptibilitatea voastră, avînd aerul de a vă oferi cuvinte de consolare. Această teamă ile-a comandat o reținere plină de delicatețe pe care o veți înțelege mai bine decît oricine, căci cunoașteți inima prietenilor voștri.

În sfîrșit, iată-vă oprit în mijlocul minunățiilor Parisului, bucurîndu-vă de libertate și nemaifiind silit să vedeți în fiecare dimineață figurile caraghioase sau bune de spînzurat ale foștilor voștri miniștri. Fericite prinț! Privirile voastre pot să se odihnească pe tablouri mai rîzătoare și mai mîngîietoare decît acelea ale mizerabililor noștri așa-ziși politici. Cît despre noi, vai! noi ne găsim aici în mijlocul celor mai groaznice nenorociri: foamea, holera și patrioții de mîine. Cum să ieși din aceasta? Guvernul actua>, format în întregime de eroi care arată bine, vrea să declare război turcilor și, da nevoie, chiar celor șase Puteri garante. În acest scop, a făcut apel la patriotismul românilor, și românii au răspuns într-un număr demn de timpurile antice; mai mult de cincizeci de *volintiri* * zdrențăroși dar valoroși, au plecat din Moldova pentru a merge să apere malurile Dunării. Duios spectacol al trezirii unui popor chemat la mari destine prin vocea plăcută a unui guvern popular. Așteptînd pe apărătorii patriei, vodintirii jefuiesc cabaretele și fură pe unde trec; ne tratează ca pe turci. În legătură cu curcii, aflu din izvor sigur că fostul meu vechi prieten Ion Ghica³, trimis extraordinar al a.s. prințului Caro! I, pe lîngă Sublima Poartă, a găsit cu cale să-și acopere capul cu un fes. Este poate foarte subtil și foarte politic din partea sa, cu toate că nu prea convine amorului propriu național; pînă la urmă, aceasta este soarta imperiilor!

Algeria a fost pierdută pentru o palmă. România va fi salvată printr-o calotă!

Termin scrisoarea mea cu această mîngîietoare reflecție și vă rog, iubite prințe, să binevoiți să înfățișați prințesei omagiul sentimentelor mele celor mai respectuoase, și să mă socotiți ca întotdeauna.

Al vostru vechi și foarte devotat prieten.

V. Alecsandri

* În original, în limba română.

Mircești, 1 juillet 1866

Mon cher Pantazi, Commandant d'une legion de la Garde Nationale!

Je vous remercie cordialement pour la nouvelle comedie que vous m'annoncez et que je lirai avec grand plaisir. Je vous l'ai dit et je le repete, vous possédez la plupart des qualites et des défauts qui constituent les bons auteurs dramatiques. Je dis défauts dans le bon sens. Ainsi, faites des comedies, laites des comedies, moquez-vous impitoyablement des ridicules, flagellez au vif Ces travers et stigmatisez les vices de toute la verve de votre esprit et de toute la sainte indignation de votre coeur. La litterature dramatique vaut encore mieux que la litterature politique du Passage Roumain.'

Vous me demandez ce que je fais et comment je m'amuse? Je vis dans un petit ermitage, plein de lumiere, de fraîcheur et d'insouciance... politique. Je me dis que quoi que nous fassions pour sauver notre pays, il est une providence qui veille sur lui et qui nous empechera de le perdre et grâce à cette heureuse conviction je me laisse vivre sans nu'le crainte pour l'avenir. Le present seul m'inquiete un peu à cause du cholera, de la famine et des patriotes du lendemain, mais toutes ces calamites etant passageres je chante philosophiquement ces vers de ma facon:

**„Duce-m-aș fără-ncetare,
Ca vulturul să pătrund,
Peste-ai ochilor hotare,
Orizonul fără fund.**

Cette strophe vous expliquera, mon cher ami, mes tendances à partir de nouveaux pour des regions non encore explorees par des Roumains. Au milieu des occupations agricoles je caresse comme toujours le projet d'entreprendre quelque voyage au long cours et dans ce but je tâche de produire du b'e, du mai's, du foin etc, en un mot tout ce qui enrichit les juifs, ces terribles exploiters de nos fatigues et

de nos labours. En attendant, mes yeux se promènent sur de vastes champs couverts de belle récoltes et bordes de charmants bois — ici le travail, là le plaisir et partout le calme, le bien-etre qui s'ignore lui-meme.

Si vous aviez le loisir de vivre pendant tout un ete de la vie des champs, en sortant brusquement du brouhaha de Bucarest, vous seriez etrangement surpris du peu d'echo que 'es bruits de cette viile reveillent au-delâ de ses barrieres. Là, une foule de cyclopes nains croient faire grand tapage avec leurs petits martelets politiques et pourtant tout leur tapage est etouffe par le simple roulement d'un chariot vide qui traverse les champs. Voilà la verite vraie sur Petat du pays.

Vous avez Pamabilite de me dire que *tous mes amis* me desirent. Ces mots excitent ma curiosite : quels sont ces pretendus amis ? Mon sentiment est que, sauf une ou deux personnes, le reste a bien autre chose â faire qu'â penser meme par hasard â votre tout devoue,

V. Alecsandri

Mircesti, 1 iulie 1866

Iubite Pantazi, comandant al unei legiuni a Gârzii Naționale !

Îți mulțumesc prietenește pentru noua comedie pe care mi-o anunți și pe care o voi citi ca mare plăcere. Ți-o spun și ți-o repet, posezi cea mai mare parte din calitățile și defectele care constituie buni autori dramatici. Spun defecte în înțelesul bun al cuvîntului. Așa încît, scrie comedii, bate-ți joc fără milă de caraghioși, biciuiește la sînge defectele și înfierează viciile cu toată vioiciunea spiritului dumitale și cu toată sfînta revoltă a inimii dumitale. Literatura dramatică valorează mai mult decît literatura politică a Pasajului Român'.

Mă întreb ce fac și cum mă distrez.

Trăiesc într-o mică sihăstrie, plină de lumină, de răcoare și de nepăsare... politică. Îmi spun că orice am face pentru a ne salva țara este o providență care veghează asupra ei și care ne va împiedica să o pierdem, și, datorită acestei fericite convingeri, trăiesc fără nici o teamă pentru viitor. Singur prezentul mă îngrijorează puțin din cauza holerei.

foametei și patrioților de miine, dar toate aceste nenorociri fiind trecătoare, cînt filozofic aceste versuri în felul meu :

[.]

Această strofă îți va explica, dragul meu, îndemnul meu de a pleca din nou spre regiuni încă neexplorate de români. În mijlocul ocupațiilor mele agricole fac ca întotdeauna planul de a întreprinde vreo călătorie lungă, și în acest scop încerc să produc grîu, porumb, fîn etc, într-un cuvînt tot ceea ce îmbogățește pe evrei, acești îngrozitori exploatare ai oboselilor și muncii noastre. În așteptare îmi plimb ochii peste cîmpurile întinse, acoperite cu frumoase recolte și mărginite de păduri încîntătoare — aici lucrul, dincolo plăcerea și peste tot liniștea de neprețuit.

Dacă ai avea răgazul să trăiești o vară întreagă viața de la țară, ieșind brusc din hărmălaia Bucureștiului, ai fi uimit de slabul ecou pe care zgomotele acestui oraș ie trezește dincolo de barierele sale. Acolo o mulțime de ciclopi pitici cred că fac mare gălăgie cu ciocănașele lor politice și, cu toate acestea, toată gălăgia lor este înăbușită de simpla rostogolire a unui car gol care traversează cîmpurile. Iată adevărul adevărat asupra țării.

Ai amabilitatea de a-mi spune că *toți* prietenii mei mă doresc. Aceste cuvinte îmi trezesc curiozitatea : care sînt acești prețiși prieteni ? Păreră mea este că, în afară de una sau două persoane, ceilalți au cu totul alteceva de făcut decît să se gîndească din întimplare Sa devotatul dumitale,

V. Alecsandri

118

Mircesti, 22 juillet 1866

Mon cher Pantazi,

J'ai adresse, dernièrement, une longue requete â Mr le ministre de l'Interieur pour me plaindre de mes ex-vassaux de Patrascany' qui ont trouve bon de s'adjuger tout mon terrain de labour... etc. Veuillez, je vous prie, vous informer aupres de Mr Lascar Catargi du sort de cette requete. A-t-il

* Urmează versurile în limba română, cf. aici p. 265.

donne les ordres necessaire au prefet de Bakeo pour forcer les paysans de rentrer dans les lirnites traces par l'ingenieur, conformement au proces-verbal signe par le deleque des susdits citoyens et par moi ?

Mais je m'apercois que je vous parle naivement de cette affaire comme si vous la connaissiez. Je tiens beaucoup cependant â ce que [vous] soyez mis au courant de mes demarches avec mes ex-vassaux et pour ce je vous prie de vous donner la peine de lire mon autagraphe adresse au ministre. Peut-etre aurai-je besoin de votre concours plus tard. En tout cas veuillez me faire connaître au plus >tot Je resultat de votre demarche aupres de Mr Catargi, vous obligerez infiniment votre ami,

V. Alecsandri

Miile bonnes amities â Madame Sacha Ghica.²

Mircești, 22 iulie 1866

Iubite Pantazi,

Am adresat, în ultima vreme, o lungă cerere d-lui ministru de Inteme pentru a mă plînge de foștii mei vasali din Pătrășcani¹ care au găsit cu cale să ia pe seama lor întreg pămîntul meu arabil... etc. Binevoiește, te rog, să te informezi pe Ungă dl. Lascăr Catargiu de soarta acestei cereri. A dat el ordinele trebuincioase prefectului de Bacău pentru a sili pe țărani să reintre in hotarele trase de inginer, în conformitate cu procesul-verbal semnat de delegatul numiților cetățeni și de mine ?

Dar bag de seamă că îți vorbesc cu naivitate despre această afacere ca și cum ai cunoaște-o. Țin mult totuși ca dumneata să fi pus la curent cu demersurile mele cu foștii mei vasali și pentru aceasta te rog să îți dai osteneala să citești autograful meu adresat ministrului. Poate, mai tîrziu, voi avea nevoie de ajutorul dumitale. In orice caz, binevo'ește să-mi faci cunoscut cît mai curînd rezultatul demersului de pe lîngă dl. Catargi, îl vei ajuta foarte mult pe prietenul dumitale,

V. Alecsandri

Mii de bune amiciții pentru doamna Sașa Ghica.²

CĂTRE CAROL DAVILA

119

Mircești, 1 august 1866

Domnul meu,²-

Săvîrșind corectarea copiei făcută de poeziile populare[^] ale românilor, mă grăbesc a vi le trimit, cu rugămintea ca să binevoiți a regula cele de cuviință pentru tipărirea lor cît mai curînd. Prin o asemine măsură, domnul meu, veți avea meritul de a îndeplini dorința măriei-sale doamnei Elena și de a conlucra la scoaterea la lumină a unei comori naționale.

Vă rog a primi, domnul meu, încredințarea despre stima și considerarea ce vă port,

V. Alecsandri

Domniei-sale domnului dr Davila, director Azilului „Elena”.

CĂTRE PANTAZI GHICA

120

Mircești, 5 sept. 1866

Mon cher Pantazi, je commence par vous remercier des bonnes nouvelles que vous me donnez au sujet de mon differand avec mes ex-vassaux de Patrascany.¹ J'espere que votre frere donnera une bonne leton au prefet de Bacou, Mr Leca, lequel a cru devoir jusqu'â present agir contrairement â mes interets sous le fallacieux pretexte que j'ai ete l'ami du Prince Couza. Ce Monsieur a meme eu la sottise d'exprimer hautement son opinion â haute et intelligible voix, en disant de moi : „Destul au fost ciocan, mai fie și Hau” (nicovală). C'est comme vous voyez un langage assez liberal.

Je me demande pourtant en quelle circonstance de ma vie j'ai fait le marteau, qui ai-je frappe pendant que je pou-

vals taper dur, et, franchement, je ne trouve pas de *nicovală* qui ait eu à souffrir de mes coups sous le regne de Couza. Enfin !!!

Vous voici donc préfet, mon cher Pantazi? C'est par vous seulement que j'ai appris cette bonne nouvelle, car vous avez bien raison de dire que Mircești est une véritable tanière, malgré" son agrément. Ici je vis comme un ours, et comme tel^ je félicite le district de Bouzeo de vous posséder comme préfet. Vous saurez museler et apprivoiser les nombreux animaux de toute espèce qui composent le troupeau de vos administrés. Ceci dit sans vouloir les offenser.

Vous m'avez posé une question ardente et cela à brûle-pourpoint, sur l'air de *voulez-vous accepter mon bras*? Je vous répondrai sur l'air de l'Anglais dans *Fra-Diavolo* :

**„Je voulais pas, je vous le jure
Être ministre ou député
La politique je l'abjure
Car j'en étais fort dégouté.
Non, non, non, je voulais pas, etc.”**

D'ailleurs je compte partir² dans un mois pour n'importe quelle partie du monde, et je ne pense pas revenir dans le pays avant une ou deux années. Ma santé exige des cures longues et sérieuses dont la plus efficace est l'abstention de toute^ occupations politiques. Pour bien servir mon pays, la première condition est de se bien porter et d'apporter au travail un capital suffisant de forces. Les miennes sont, malheureusement, en baisse depuis deux ans, et elles demandent une prompte restauration. Pourtant il m'en reste encore assez pour aimer mes amis et pour vous serrer cordialement la main.

**Tout à vous,
V. Alecsandri**

Mircești, 5 sept. 1866

Iubite Pantazi, încep prin a-ți mulțumi pentru veștile bune pe care mi le dai în legătură cu neînțelegerea mea cu foștii mei vasali de la Pătrășcani'. Nădăjduiesc că fratele dumitale va da o bună lecție pre-

fectului de Bacău, dl. Leca, ei a crezut pînă acum că trebuie să lucreze împotriva intereselor mele, sub pretextul înșelător că am fost prietenul lui Cuza. Acest domn a făcut chiar prostia să-și exprime cu voce tare și limpede* opinia sa zicînd despre mine : *„Destul au fost ciocan, mai fie si Hău”* (nicovală)** . Este, după cum vezi, un limbaj destul de liberal.

Mă întreb totuși în ce împrejurare din viața mea am făcut pe ciocanul, pe cine am lovit în timp ce puteam să dau zdravăn, și, cinstit, nu găsesc nici o *nicovală**** care să fi avut de suferit de loviturile mele sub regimul lui Cuza. În sfîrșit!!!

Iată-te deci prefect, dragă Pantazi ? Numai de la dumneata am aia această bună veste, căci ai dreptate să spui că Mircești este o adevărată vizuină, cu toate că este încîntător. Aici trăiesc ca un urs, și tot astfel felicit ținutul Buzău de a te avea ca prefect. Vei ști să pui botnițe și să domesticești numeroasele animale de tot soiul care compun turma celor administrați de dumneata; acestea spuse fără a vrea să-i jignesc.

Mi-ai pus o întrebare arzătoare și aceasta pe neașteptate, pe aria : *vrei să primești brațul meu* ? Îți voi răspunde pe aria englezului din *Fra-Diavolo* :

„Nu voiam, vă jur,
Să fiu ministru sau deputat,
Politica, mă lepăd de ea
Căci eram foarte dezgustat.
Nu, nu, nu, nu voiam etc.”

Dealtfel, socotesc să plec² peste o lună în oricare parte a lumii, și nu cred să mă reîntorc în țară înainte de un an sau doi. Sănătatea mea cere cure lungi și serioase, dintre care cea mai folositoare este abținerea de la orice ocupație politică. Pentru a-mi servi bine țara, prima condiție este de a fi sănătos și de a aduce la lucru un capital destul de mare de forțe. Ale mele sînt, din nefericire, în scădere de doi ani și ele cer o neîntîrziată îndreptare. Totuși îmi mai rămîn destule² pentru a-mi iubi prietenii și pentru a-ți strînge mîna din inimă.

Al dumitale.

V. Alecsandri

* Probabil folosirea lui *hautement* și *haute voix* în aceeași frază, în original, este o scăpare.

** în original, în (limba română).

*** *Idem*.

121

[Mircești, a. 25 octombrie 1866]¹

Iubite poetule,

Am sosit astăzi de ia Tîrgul-Ocnei pe un timp colbo-vînto-friguros și am găsit versurile ce mi-ai trimis, versuri gustoase ca vinul ce curge în pahare și pe gît. E de prisos a-ți spune cît voi fi de fericit a vă primi în castelul din Mircești orișicînd veți voi a veni. Din nenorocire, dumbrăvioara-i veștejită de bruma ce a căzut pe ea ; privighetorile nu mai cîntă ; vinul însă este bun și fierbe în ulcioare de nerăbdare ca să fie băut.

Baligot a rămas încă la Ocnă (nu în castel) și așteaptă chiar astăzi o depeșă telegrafică de la mine, prin care să-I înștiințez de ziua plecării moșului Pisoski la București.

El ar fi prea mulțumit de a face călătoria în compania și în trăsura ta. Astfel ar evita supărarea de a fi hurducat în diligentă și de a cheltui cu drumul.

Spune-mi dar îndată pe cînd ai de gînd să te repezi în capitală și dacă ai avea de mulțemire a călători împreună cu dînsul. Am făgăduit să-i telegrafiez chiar astăzi.

La revedere, în curînd,

V. Alecsandri

„Aș răspunde cu plăcere
într-un stil versificat,
Dar izvorul poeziei
Ca Bahluiul a secat.”

Mes amities aux chatelaines de Rouginoasa.²
(Amicițiile mele castelanelor de ia Ruginoasa.)

122

Mircești, 25 oct. 1866

Mon cher Colonel,

Au milieu de toutes les bonnes fortunes qui vont vous tomber sous la main dans la viile des plaisirs, je vous prie

de vous rappeler le petit service que voici et que je vous demande.

Vous compterez pour moi à notre ami, Baligot: 1 le prix d'un abonnement pour six mois à deux journaux patriotes ; 2 vous lui remettirez également iz somme qu'il vous dira pour une cage, cette cage doit servir a y enfermer une bete envieuse, un *Clevetici* afin de le montrer aux foires de l'annee prochaine. Je tiens donc à ce qu'elle me soit expediee le plus tot possible. C'est pourquoi vous aurez la bonte de faires les frais de l'expedition, s'il le fallait, et de cette facon vous m'obligerez infiniment.

„..., Iară cînd te vei întoarce
De Ia Dîmboviței plai,
Unde tot nebunul toarce
Un fuior de puf de scai,
Eu îmi voi aduce aminte
De-obiceiul strămoșesc,
Să-ți ies cu plin înainte
Cu plin... de cel bătrînesc.”

Sănătate !

V. Alecsandri

Nu uita comisionul ce ți-am dat pentru Ion Ghica, sau mai bine pentru pricina locuitorilor mei din Pătrășcani. In-formează-te de la Davila, dacă au început tipărirea poeziilor populare. De nu, cînd are de gînd sa o înceapă ?

Mircești, 25 oct. 1866.

Dragă colonel,

In mijlocul atîtor noroace care au să-ți cadă in brațe în orașul plăcerilor, te rog să-ți amintești de acest mic serviciu pe care ți-l cer.

Vei plăti pentru mine prietenului nostru Baligot: 1 prețul unui abonament pentru șase luni la două ziare patriotice; 2 ai să-i dai, de asemenea, suma pe care ți-o va spune pentru o colivie, această colivie trebuie să servească pentru a închide în ea un animal veninos, un *Clevetici*, pentru a-l arăta la tîrgurile din anul viitor. Țin deci să-mi fie tri-

misă cât mai curînd cu putință. De aceea vei avea bunătatea să suporti costul expediției, dacă va fi nevoie, și în acest fel mă vei obliga peste măsură de mult..

CĂTRE PANTAZI GHICA

123

Mircești, 14 nov. 1866

„**Mon cher Pantazi, je vous ai envoye à Bouzeo la depeche telegraphique suivante :**

„**Le Divan d'Appel de Focsany me cite de comparaître le 28 novembre pour me juger dans un proces¹ intenté par mes ex-vassaux de Patrascany. Il s'agit du partage des terrains. Mon droit incontestable est inscrit dans le proces-verbal rédigé en toutes formes et signé par la déléguation des paysans. "Voulez-vous m'obliger en plaidant pour moi ? Ce sera pour vous l'affaire d'une heure. En ce cas faites moi l'amitié de me répondre par télégraphe, afin que je vous envoie toutes les pièces justificatives ainsi que la procuration voulue."**

J'ajoute à cette depeche que devant partir au plus tôt pour Paris, je vous serai fort obligé si vous voulez me faire connaître de suite votre décision et sur ce je vous embrasse de tout coeur,

V. Alecsandri

Mircești, 14 nov. 1866

Lubite Pantazi, ți-am trimis la Buzău următoarea depeșă telegrafică : „Divanul de Apel de la Focșani mă citează să mă prezint la 28 noiembrie pentru a mă judeca într-un proces¹ intentat de foștii mei vasali de la Pătrășcani. Este vorba despre împărțirea pământurilor. Dreptul

* Textul original continuă pînă la sfîrșit, în limba română, cf. aici p. 273.

274

meu de neclintit este înscris în procesul-verbal redactat după toate formele și semnat de delegația de țărani. Vrei să mă ajuți pledînd pentru mine ? Pentru dumneata va fi treabă de o oră. în acest caz, fă-mi serviciul prietenesc de a-mi răspunde prin telegraf, ca să îți trimit toate piesele pentru justificare cum și procura dorită".

Adaug la această depeșă că, trebuind să plec cât mai curînd la Paris, ți-aș fi foarte obligat dacă ai vrea să-mi faci cunoscută numaidecît hotărîrea dumată și cu aceasta te îmbrățișez din toată inima,

V. Alecsandri

124

Mircești, 16 nov. 1866

Mon cher Pantazi,

Avânt tout je viens vous remercier pour l'empressement tout amical avec lequel vous avez accepté de défendre mes intérêts par-devant la Cour d'Appel¹ de Focsany. Je compte beaucoup sur mon droit incontestable, mais je compte encore d'avantage sur votre talent, car nos juges souffrent quelquefois de l'ophtalmie en matière judiciaire.

Je vous ai exposé dans un mémoire succinct l'histoire des abus commis sur ma terre de Patrascany, abus de la part de la Commission de Constatation, abus de la part de mes ex-vassaux, abus enfin, de la part de la Prefecture de Bakeo.

En les parcourant, ainsi que les pièces à l'appui, vous vous ferez une idée claire et précise de la nature des prétentions des paysans de Patrascany. J'ajoute ici pour votre gouverne que, si par hasard, la Cour d'Appel de Focsany trouvait bon d'annuler le proces-verbal qui a servi de base pour le partage des terrains, et si par conséquent on devait procéder à une nouvelle délimitation, je laisserais de côté les sentiments de générosité qui m'ont sottement guidé dans le premier partage, et je ne donnerais plus aux paysans que les deux tiers du terrain de ma propriété, car celle-ci est de la catégorie des

275-

moșii strimte. Ainsi les paysans, au lieu de 551 fafci, n'auront plus que 400 â partager entre eux. Une nouvelle delimitation m'obligerait â faire d'abord mesurer tous les terrains couverts de bois ou broussailles pour les defalquer de la totalite, de la propriete et dans ce cas le reste du terrain partage en trois parts ne presenterait plus qu'une proportion insuffisante pour la masse de mes ex-vassaux. En outre, leurs îots de terre, est les miens se trouveraient, par suite, tellement enchevetres que l'on ne s'y reconnaîtrait plus.

En leur accordant leur part, autour de leurs villages, j'ai cru leur rendre service, en les mettant ainsi â J'abri des abus des fermiers, qui profiteraient du passage de leurs bestiaux pour les soumettre â des amendes etc, or, puisque ces malheureux, entraines par quelques seditieux, s'obstinent â vouloir le contraire, ils meritent d'etre renvoyes de leur plainte.... pour leur bien. Vous verrez sur la carte de Patrascany, que je vous envoie, la configuration du terrain que je leur ai cede. Je leur ai constitué une propriete â part, afin qu'ils n'aient plus rien de commun avec le proprietaire. Bref, voyez, etudiez, plaidez et croyez qu'en gagnant le proces vous rendrez autant de services aux deux pârte en litige.

Sur ce, mon cher Pantazi, je vous embrasse de tout coeur et vous fais mes adieux car je pars prochainement. Le 28 novembre me verra sans doute hors la frontiere. Je vous prie donc de m'ecrire â Paris: rue de Rivoli 174 pour me faire •connaître le resultat de votre plaidoyer, et dans le cas du •succes, veuillez me renvoyer toute mes paperasses â Mircești.

Tout â vous,
V. Alecsandri

Mircești, 16 nov. 1866

Iubite Pantazi,

înainte de toate vin să-ți mulțumesc pentru graba prietenească cu care ai primit să aperi interesele mele în fața Curții de Apel' de la Focșani. Mă bizui mult pe dreptul meu de neclintit, dar mă bizui și mai mult pe talentul dumitale, căci judecătorii noștri suferă cîteodată de oftalmie în chestiuni juridice.

Ți-am expjs într-un scurt memoriu istoricul abuzurilor comise pe moșia mea de ia Pătrășcani, abuz din partea Comisiei de constatare, abuz din partea foștilor mei vasali, abuz, în sfîrșit, din partea Prefecturii de Bacău.

Parcurgîndu-le, cum și piesele aduse în sprijin, îți vei face o idee limpede și sigură despre natura pretențiilor țaranilor din Pătrășcani. Adaug aici pentru lămurirea dumitale că, dacă din întîmplare Curtea de Apel din Focșani va găsi cu cale să anuleze procesul-verbal care a servit ca bază la împărțirea pămînturilor, și dacă va trebui să se procedeze la o nouă delimitare, voi lăsa deoparte sentimentele generoase care m-au îndrumat prostește ia prima împărțeală și nu voi mai da țaranilor decît cele două treimi din proprietatea mea, căci aceasta este din categoria *moșii strimte* *. Astfel țaranii, în loc de 551 de fâlci, nu vor mai avea să-și împartă între ei decît 400. O nouă delimitare m-ar obliga a măsura mai întîi toate pămînturile acoperite cu pădure sau mărăcinișuri pentru a le scoate din totalitatea proprietății și în acest caz restul terenului împărțit în trei părți nu va mai prezenta decît o proporție nesatisfăcătoare pentru masa foștilor mei vasali. Pe deasupra, loturile lor de pămînt și ale mele se vor găsi, ca urmare, atît de încurcate între ciecă nu se va mai înțelege nimic.

Dîndu-le partea lor în jurul satelor lor, am crezut că le fac un serviciu, pun?ndu-i astfel la adăpost de abuzurile arendașilor, care vor profita de trecerea vitelor lor pentru a-i supune la amenzi etc, or, pentru că acești nenorociți împinși de cîțiva răzvrățiți se încapățanează să do-rească contrariu, ar merita să li se respingă plîngerea ... spre binele lor.. Vei vedea pe harta PătrășcanKor, pe care ți-o trimit, configurația terenului pe care li l-am cedat. Le-am făcut o proprietate aparte, astfel încît să nu aibă nimic în comun cu proprietarul. Pe scurt, vezi, studiază, pledează și crede că, cîștigînd procesul, vei aduce tot atîta serviciu celor două părți în litigiu.

Cu aceasta, iubite Pantazi, te îmbrățișez din toată inima și îmi iau-rămas bun căci plec în curînd, 28 noiembrie mă va găsi, fără îndoială,, în afara hotarului. Te rog deci să-mi scrii, la Paris, rue de Rivoli 174, pentru a-mi face cunoscut rezultatul pledoariei dumitale, și, în caz de-succes, binevoiește să-mi înapoieri toate hîrtiile mele la Mircești.

Al dumitale,
V. Alecsandri-

* În original, în limba română.

Mircești, 28 noiembrie. 1866

125

Iubite domnule Alecsandrescu,

Am citit în *Trompeta Carpaților* programa lecturilor publice ce au să fie făcute în iarna aceasta de către onorabilii membri ai Atheneului Român. E de prisos să mai adaog că m-am bucurat în suflet văzînd dezvoltarea mișcării intelectuale crescînd pe fiecare an la noi. Conferințele ce faceți în București ar trebui introduse prin toate orașele căci ele, pe lîngă o plăcută petrecere ce aduc ascultătorilor, au frumoasa menire de a răspîndi idei și cunoștințe folositoare în public.

Eu însumi, dacă în loc de a pleca la Paris aș merge să-mi petrec iarna la București, eu însumi, deși nu am darul elocinței, m-ași risca a face o conferință asupra poeziei populare ai românilor, însă, fiind obligat a mă duce în străinătate, amîn acest proiect pe altădată.

Oricum va fi, dorința mea și a multor persoane care trăiesc departe de centrul intelectual a Bucureștilor este să putem măcar citi improvizările d-voastre și dar am fi prea fericiti dacă Atheneul Român s-ar decide a publica conferințele sale, sau în broșură, sau în *Buletinul Instrucției publice* pe care îl redigeați cu multă înțelegeră.

Toate acele lecturi interesante ar forma, unite la un loc, un volum mult mai plăcut și mai folositor decît acel nămol de foi zise politice care se combat între ele dinaintea unui public indiferent.

Expunîndu-vă această idee, iubite d-le Alecsandrescu, am încredere că o veți realiza-o în interesul literaturii române și în mulțămirea persoanelor care viețuiesc pe la țeară. Eu unul, ce urmăresc cu multă luare-aminte progresul mișcării naționale, v-aș fi prea recunoscător.

Primiți dar de pe acum această asigurare împreună cu simțirile mele de stimă și amicie,

V. Alecsandri

278

P.S. Știți negreșit că se tipăresc acum poeziile populare la tipografia Lucrătorilor asociați. Ediția e frumoasă, însă lucrul merge foarte încet, și mărturisesc că sînt nerăbdător de a vedea ieșit la lumină rodul osteneților mele de un șir îndelungat de ani. Vin dar a vă ruga, iubite dl. Alecsandrescu, ca să binevoiți, preoît va fi cu puțință, a îndemna la deal, după cum zic căraușii, pentru ca să nu se prea întârzie pe drum volumul poeziilor populare. Spuneți din parte-mi d-lui Davila că îl rog să mai ridice glasul ca să se opintească voinicește Lucrătorii asociați.

Adio și a revedere cu sănătate,

V.A.

Adresa mea la Paris : rue de Rivoli 174

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

126

Czernovitz, joi [29 decembrie s.n.] 1866

Dragă Paulina,

Am sosit cu bine la Czernovitz și m-am oprit aice vro două zile pentru ca să fac mulțemie românilor care au dorit să mă cunoască. Aseară am fost poftit a merge în sala unde se adună membrii *societății* române și acolo am fost primit cu mare entuziasm ; portretul meu era încungiurat cu o cunună cu flori; volumul meu de poezii era asemene încununat pe o masă și câțiva tineri au început a cînta un imn în lauda mea, cînd am intrat. După sfîrșitul imnului mi s-au adresat cuvinte de felicitări împreună cu un buchet din partea damelor. Au trebuit să fac și eu un cuvînt de mulțemie',... și apoi să vin acasă ca să mă schimb, căci eram bleașcă. Se vede că-s mare poet, giudecînd după complimentele ce am primit. Eu nu ma credeam așa de mare. Aice piesele mele de teatru au produs un efect extraordinar ; toți cîntă cîtecele

27»

din *Florin și Florica*, iar mai cu seamă poezia ce am adresat Bucovinei și care este tipărită în *Foaia societății* a ajuns a fi cântic național de aice... în ciuda nemților.

Cu toate aceste însă, trebuie să mă depărtez de câmpul gloriei din Cernăuți și să merg mai departe. Mîni dimineață voi pleca la Lemberg cu drumul-de-fer și de acolo la Viena, de unde iar ți-oi scrie ca să-ți dau știre despre sănătatea mea.

Pană atunci te sfătuiesc să fii liniștită, să-ți cauți de sănătate și să-mi seri la Paris, ca să găsească o scrisoare cînd voi ajunge acolo. — *Rămii sănătos Madam Nemțoaik la mine. Eu sînt pun și ghesund ca un dun.*

Adio, te sărut,
V.A.

127

Vieria, 19 decemb. [s.v.] 1866

Dragă Paulină,

Am sosit aseară la Viena, sănătos ca un *dun pun*. Pe aice-i iarnă, însă n-am pătimit de frig pentru că în țară nemțească *ist imer kalt*. Am găsit la otel pe Smărăndiță' cu toată familia care credea că n-oi să mai vin, fiindcă am întîrziat trei zile la Czernovitz și o zi la Lemberg, dar eu *tot venit*. Astăzi este zi întăi ghenar la catolici ; toți nemții sînt împodobiți ca neamțul cel cu minavet din *Cucoana Chirița*. Pretutindene auzi cîntînd *Mein libe Augustin* de Anul nou și pe toate ulițele amiroasă a șnițel. Ce parfum ! Ce arom ! Ce miros plăcut !

Am de gînd a ședeia în Viena vro 5 zile pentru ca să am vreme a-mi comanda un cupet frumos și *ușor ca curierul lui Amor*, apoi mi-oi lua zborul spre Paris, unde sper și nădăjduiesc că oi găsi o scrisoare de la Mircești.

Înștiințează-mă cum te găsești, ce face dumneaei și dacă s-au mai arătat mușterii pentru popușoi și pentru fin ? îndată

ce-oi sosi la Paris, ți-oi scrie și ți-oi trimite linurile de care am vorbit.

Adio, te sărut împreună cu Marghiolita.²
Poștă, poștă *und noh ain mal poștă!* [sic]

V.A.

CĂTRE DIM. A. STURDZA

128

Jeudi [1866—1867]'

Mon cher ami,

J'ai appris que vous aviez du bois de frene coupe depuis plusieurs annees et soigneusement conserve. Pouvez-vous m'en ceder un certain nombre de stîngenes pour portes et fenestres ? Vous îți: rendriez un tres grand service dont je vous saurai gre infiniment.

Veui'llez me repondre un petit mot â ce sujet, et me fixer le prix du bois, afin que, sans retard, je le fasse prendre et transporter â Mircești.

Tout â vous de coeur,

V. Alecsandri

Joi [1866—1867]'

Iubite prietene.

Am auzit că ai lemn de frasin tăiat de mai mulți ani și păstra; cu grijă. Poți să-mi cedezi mie un număr oarecare de stîngeni pentru uși și ferestre ? Mi-ai face un foarte mare serviciu pentru care îți voi fi foarte recunoscător.

Te rog răspunde-mi în câteva cuvinte în legătură cu aceasta și hotărăște prețul lemnului astfel încât să pot, fără întârziere, să-l iau și să-l transport la Mircești.

Al durritale din inimă,
V. Alecsandri

129

Mircești, hindi [1866—1867]

Mon cher ami,

Parmi les pieces de bois que mon cocher a prises samedi, dans vos magasins, il en est une tellement crevassee que mon menuisier ne peut s'en servir pour les travaux qu'il doit faire, je le renvoie à Miclausseny et vous prie de vouloir bien donner des ordres pour qu'on me delivre en echange une autre piece en bon etat. En meme temps, vous me rendiez grand service si vous vouliez me preter une vingtaine d'ocas de chaux pour quelques jours. J'attends d'un moment à l'autre l'arrivee des tonneaux de chaux que j'ai commandes a nos Juifs de Roman, et sitot que le transport sera rendu à Mircești, je vous renverrai le nombre d'ocas que vous m'avez pretes. Je vous demande pardon de mon indiscretion et suis tout à vous,

V. Alecsandri

Adresa pe verso : Monsieur D. Stourdza
Mio'.aouchany

Mircești, luni [1866—1867]

Iubite prietene.

Printre bucățile de lemn pe care vizitiul meu le-a luat simbătă din magaziiile dumatiale, este una atk de crăpată, încât lemnarul meu nu o poate folosi pentru lucrările pe care trebuie să le facă, o înapolez

la Miclăușani și te rog să binevoiești să dai ordine ca să mi se elibereze în schimb altă bucată în stare bună. In același timp, îmi vei face un mare serviciu dacă ai vrea să-mi împrumuți douăzeci de ocale de var pentru câteva zile. Aștept dintr-o clipă în alta sosirea butoaielor cu var pe care le-am comandat la evreei noștri de ia Roman și, de îndată ce transportul va fi adus la Mircești, îți voi înapoia numărul de ocale pe care mi le-ai împrumutat. Îți cer iertare pentru îndrăzneala mea și sînt al dumatiale.

V. Alecsandri

Adresa pe verso: Domnul D. Sturdza
Miclăușeni

130

Jeudi [1867—?]>

Mon cher ami,

Je -vous ecris de chez le capitaine de poște, qui m'a prete cette, feuille de papier pour vous ecrire deux lignes en passant et pour vous adresser une priere en faveur de mes chevaux. Ces malhereuses betes sont reduites à faire des reflexions philosophiques sur le neant de ce monde, car elles manquent completement de foin. Ne sachant à quel voisin m'adresser pour leur eviter la famine dont ils sont menaces, je m'adresse de preference à vous qui possédez, dit-on, plusieurs meules de foin. Veuillez m'en ceder une ou deux, au besoin, au prix que vous voudrez et vous obligerez ainsi et votre ami et ses chevaux.

Tout à vous,
V. Alecsandri

J'irai vous voir pour les fetes des Pâques.

Adresa pe verso: Monsieur D. Sturdza
Miclausseny

Joi [1867—?]*

Iubite prietene.

Îți scria de la căpitanul poștei, care mi-a împrumutat această foaie de hîrtie pentru a-ți scrie două rînduri în trecere și pentru a-ți face o rugăminte în favoarea cailor mei. Aceste nefericite animale au ajuns să facă reflecții filozofice despre neantul acestei lumi căci ele sînt cu totul lipsite de fîn. Neștiind cărui vecin să mă adresez pentru a-i scuti de foamea de care sînt amenințați, mă adresez de preferință dumatiale care pozezi, se spune, mai multe căpițe de fîn. Binevoiește să-mi dai și mie una sau două, la nevoie, cu prețul pe care îl vei dori și îi vei face recunoscători astfel și pe prietenul dumatiale, și pe caii lui.

Al dumatiale,

V. Alecsandri

Voi veni să vă văd de sărbătorile Paștelui.

Adresa pe verso : Domnul D. Sturdza
Miclăușeni

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

131

Paris, [ianuarie-februarie] 1867'

Dragă Paulina,

Înainte de toate, îți vestesc că sînt sănătos și că duc o viață de fată mare rușinoasă și nevinovată. Dacă Pricocki' [*sic*] nu mi-ar aduce aminte din cînd în cînd că sînt eu, aș crede că m-am schimbat într-o ființă impresionabilă și sentimentailibilă.

Sederea mea la Mircești în curs de trei ani aproape mi-au prefăcut gusturile. M-am deprins cu viața liniștită de la țară, cu căsuța mea și celelalte, încît vuietul Parisului mă asurzește și mă amețește. De-ar fi vreme frumoasă, adică primăvară, mai că aș trage o raită pînă la lunca de pe malul Șiretului.

Aice traiul e de o scumpete nesuferita, oricîtă economie să faci cinea, nu poate cheltui mai puțin de 5 galbini pe zi.

284

De aceea aș fi prea mulțemit dacă m-ai înștiința că ai vîndut finul și că prețul popușoiului s-au suit.

Astăzi îți expeduiesc lada cu lînuri, cu izvoadele și cu o păpușă pentru Marghiolita. Le adresez la Iași lui Iancu Brănișteanu și am de gînd să-i scriu că, îndată ce va scoate lada de la vamă, să o ție gata de trimis la Mircești.

Grajdul trebuie să fie gata. Spune lui Vasile stoleriul să nu mai facă alte despărțituri de scînduri, dar să se apuce de lucrul ferestilor. Să-mi trimeți măsura înălțimei ferestrilor căci poate voi cumpăra ferăriile trebuincioase aice.

Scrie-mi dacă primești regulat gazetele de la București și dacă au mai căzut ceva omăt la țară. Cum merge griul și gospodăria ?

În sfârșit, înștiințează-mă dacă ești sănătoasă și cum petreci vremea ?

Adio, te sărut,

V.A.

132

Paris, februar 1867

Dragă Paulina,

Mi-ai scris că ai fost foarte bolnavă și că ai scăpat ca prin urechile acului, însă nu mi-ai spus ce ai avut. Totodată m-ai spăriet cu vestea că la Mogoșești ar fi murit 66 de oameni în trei săptămâni. Această veste mă face a crede că s-au iscat din nou holera în țară și că însuși mata ai pățimit de ea.

Deși mă înștiințezi că acum ești mai bine, totuși sînt foarte îngrijit și dar te rog să-mi scrii ades cum te afli și dacă nu cumva s-au încuibat vreo boală rea în Mircești.

De-ar fi așa, te sfătuiesc să pleci îndată de da țară și să mergi aiure, sau la Iași, sau la Ocna, pană a trece epidemia din sat.

Știu că ești voinică și că nu te îngrijești de sănătate, dar toate au o margine pe lume și voinicia nu trebuie să te oprească de a fi cuminte. Dacă vroiești dar ca șederea mea

285

în străinătate să-mi fie folositoare, păzește-ți sănătatea ca ochii din cap, căci altminteri mă apucă grija, și întristarea îmi pricinuieste mult rău.

Cît am fost eu la Mircești, ai fost veselă și sănătoasă, acum, de oînd ai rămas singură, ai început a te îmbolnăvi cam ades. Dovadă că, în lipsa motanului, șoarecii își fac de cap.

Oricum să fie, îți zic bravo că ai scăpat de boala ce te cuprinsese și îți făgăduiesc și eu să fiu sănătos, să mă fac tare cît un tun.

De oînd am sosit în Paris am avut o mare supărare. Un nepot al meu, unul din băieții lui colonecu Duca, care făcuse cele mai bune studii, s-au otrăvit și au murit într-o clipală. El trăia în Paris cu un francez bătrîn pentru care avea o dragoste nemărginită. Murind francezul, tînărul Duca au fost cuprins de o desperare atît de mare, că s-au ucis ! I-am îngropat alături unul cu altul.

Închîpușteți durerea părinților. Dacă și-ar fi ridicat viața pentru o femeie nu ar fi lucru de mirat, la vîrsta de 23 de ani, dară să moară pentru un bărbat, pentru un moșneag, e lucru nepilduit.

Nu am încă nevoie de bani, prin urmare te las a face cum îi găsi de cuviință pentru vînzarea păpușoiului. Te știu pricepută, am dar toată încrederea în măsurile ce vei lua.

Trimes-ai la Delmary' ca să iei cățelușa ? Acum trebuie să fie mărișoară și ai putea să-i faci educația pentru ca să semene lui Mocofloșnicoșnițu.

Adio, te sărut și îți doresc sănătate,

V.A.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

133

Paris, februarie 1867

Iubite Alecu,

Am primit chiar acum răvașul tău din 3 februarie și îți răspund îndată, pentru ca să te felicit că ai fost ales deputat.

Alegătorii au probat că știu a prețui onorabilitatea caracterului, patriotismul înfocat și inteligența dezvoltată prin studii serioase. Dacă s-ar putea ca să fie compusă Camera Bucovinei tot de oameni ca tine și ca frații tăi, negreșit că soarta românilor de acolo ar ajunge la un mare grad de fericire. Oricum să fie însă, eu am buna sperare că, deși în număr mic, voi oîțiva oameni cu bună-credință și devotament veți face mult pentru a nimici tendințele dușmane ce cată a lovi în naționalitatea română. Cînd se face un început și oînd începutul e bun, el prinde rădăcină și dă fructe mai târziu. Ferice de aceia ce sînt chemați a pune cea dintâi piatră la edificiul social al unei țări ; în inima lor e viitorul și acel viitor îi ridică la înălțimea de strămoși.

Ai avut teamă că m-aș așeza pentru eternitate în Paris ? De-aș avea vreo zece ani mai puțin în spinare, poate că ademenirile acestui oraș m-ar aduce în stare a uita farmecul luncei de la Mircești ; însă, așa precum mă găsesc astăzi, cu părul cărunt, crede-mă că aspir neconținut la dulcea monotonie a vieții câmpenești, în centrurile mari de civilizație omul se pierde și se simte încrețit de tristul egoism ce domnește în atmosferă. Interesele meschine devin o a doua natură și reduc omenirea la un grad de înjosire vecină cu decadența.

Prefer dar de o mie de ori simplitatea patriarhală a țărănilor noștri și acea pacinică mulțumire ce pătrunde sufletul în mijlocul cîmpiilor noastre, unde tot încă suflă cîte o boare de poezie.

Cu toate aceste, îmi place Parisul și spiritul ce caracterizează pe francezi; sînt un vechi student din Paris, prin urmare mă găsesc aice în elementul meu din copilărie, dar Moldova are mult, mult farmec.

De cînd am sosit aice am văzut de cîteva ori pe fostul domn Cuza, și am vorbit multe de toate cu el.

Acum înțelege greșalele ce a făcut în timpul domniei sale... ce folos însă ! Prea tîrziu ! El petrece în Paris o viață cu totul retrasă, viață de familie, căci are o mare slăbiciune pentru capiii lui, și seamănă a nu regreta nicidecum mărirea poziției ce a pierdut. Visul său este de a se încuiba la Ruginoasa și de a asista de acolo ca un spectator la transformările politico-sociale ale României.

Un fenomen curios în anele ambiției princiare este următorul : prințul Caro ! nu are mai călduros partizan deoît

pe prințul Cuza ! Cît pentru Sturza, Bibesco și Știrbey, sărmanii ! Tot încă sperează că se vor învrednici a mai mușca din plăcinta domnească...

Am fost de am vizitat palatul Expoziției Universale. E un lucru gigantic. Vitrina română promite a fi destul de frumoasă. Mai multe ziare au pomenit de dînsa pînă acum ; nu știu cum or fi productele, cît pentru decorul vitrinei, e foarte plăcut și are un ce original. Fratele' meu a făcut tot.

Am auzit că în deosebitele secții ale Camerei din București s-au respins proiectul de lege pentru transmutarea Curții de Casație ia Iași. Prințul Carol a declarat ieșenilor că orice s-ar putea întîmpla, acea transmutare se va realiza.

Fie ce-o fi ; lucrurile se încurcă la noi, căci în loc de a ne căuta de păcate, noi umblăm după cai verzi.

Nu am primit încă pachetul ce mi-ai expediat; îți mulțumesc însă de două ori, și pentru broșurile ce-mi trimiteți și pentru felicitările de Anul nou ce-mi adresezi. Felicitările frățești, fie cît de tîrzie, sînt totdeauna bine primite.

Al tău vechi amic,

V. Alecsandri

CĂTRE CAROL DAVILA

134

Paris, 18 fevr. 1867

Mon cher Monsieur Davila,

Baligot vient de m'apprendre que la publication des *Chants populaires** est terminée. Vous seriez bien aimable et vous me rendriez un bon service en m'envoyant par la poste six exemplaires de cet ouvrage. Je desirerais en placer un à la bibliothèque impériale et distribuer le reste à des personnes qui s'occupent sérieusement de notre pays.

Je termine en vous félicitant de bon cœur pour avoir puissamment contribué à la publication d'un véritable trésor

littéraire et vous prie d'agréer une bonne et sincère poignée de main de la part de votre tout dévoué,

V. Alecsandri

Paris, 18 febr. 1867

Iubite domnule Davila,

Baligot m-a înștiințat că publicarea *Cîntecelor populare*' s-a terminat. Ați fi foarte amabil și mi-ați face un bun serviciu trimițându-mi prin poștă șase exemplare din această lucrare. Doresc să depun unul la biblioteca imperială și să împart restul unor persoane care se ocupă serios de țara noastră.

Închei felicitîndu-vă din toată inima pentru a fi contribuit atît de mult la publicarea unei adevărate comori literare, și vă rog să primiți o bună și sinceră strîngere de mînă din partea devotatului dumneavoastră,

V. Alecsandr

135

Paris, mars 1867

Cher Docteur,

Ayant appris que les chants populaires' étaient enfin publiés, je viens vous prier de vouloir bien m'en envoyer quatre ou cinq exemplaires par la poste. Vous comprendrez facilement le sentiment presque paternel qui m'inspire le désir de voir le volume des poésies roumaines, et vous ne vous refuserez pas, j'en suis sûr, d'acquiescer à ma demande.

Votre tout dévoué,

V. Alecsandri

Hotel des Capucines — Bd des Capucines, Paris

289

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

136

Paris, 7 mart. 1867

Dragă Paulina,

Am primit măsura perdelelor și în curînd mă voi ocupa de cele trebuincioase pentru casă.

M-am bucurat foarte mult aflînd că ești sănătoasă și că ai început a te primbla pe oîmp. Aerul luncii ți-a face mult bine. Cu toate aceste, te sfătuiesc să te păzești cu luare-aminte de epidemia ce domnește în sat. Pune să aerisească odăile în toate zilele și să le parfumeze cu oțet sau cu apă de colonie.

Vestea ce-mi dai despre căderea prețului popușoiului și despre frumusețea timpului nu este prea mulțumitoare în privirea buzunarului, dar apoi ce să facem ? Răbdare !

Pe aici cade omet de două zile și gerul au început iară a roși nasurile parizienilor. Eu umblu pe gios cît un voinic și mă simt sănătos. Am consultat un mare doftor despre bătăile de care am pătimit la stomah și mi-au declarat că-s bătăi de inimă. Prin urmare, mi-au rînduit ca să beau un soi de tisană făcută cu frunzi de portocală și cu sparangă care îmi face mult bine. Ceea ce îmi priește încă mai mult este viața regulată și

liniștită. De cînd am plecat de la Moldova m-am făcut sa-hastru și am hotărît sa urmez tot astfêi pînă la întoarcerea mea în Mircești. Nu poți crede cu cîtă nerăbdare aștept luna lui septembrie ca să plec la Moldova. Pană atunci socot că or fi gata casele.

Am găsit aice un minunat pansion pentru Marghiolita și la toamna viitoare am s-o aduc numai decît ca să o așez acolo. Cînd văd copilele frate-meu oît sînt de binecrescute mă doare inima gîndind la ticăloșia pansionurilor din Iași. Marghiolița-i inteligentă și vroiesc să primească o educație deplină, pe care nu o poate căpăta decît aice.

Am rîs ca un nebun de luminăția subprefectului. în vremea vechie domnu da fum supușilor săi; astăzi, supușii dau fum domnilor, pentru ca să le aducă aminte că toate în lume se duc în fum și că mărirea orbește adeseori pe un om, întocmai ca fumul de paie umede. Subprefectul e un mare filosof care au vroit să deie o lecție domnitorului despre deșartăciunea lumii.

îmi zici că-ți petreci ceasurile cu paserile, cu cățelul și cu Măria Surdoaea. Nu mă îndoiesc despre cunoștințele politice a Măriei, dar aș vrea să știu dacă cățelușul e frumușel. Scrie-mi mai ades căci îmi faci mare mulțemire.

Adio, te sărut,

V.A.

137

[Paris, p. 7 martie 1867]'

Dragă Paulina,

Am început a face o cură pentru bătăile de inimă și simt ca îmi priește. Doctorul mi-au rînduit o tisană de frunzi de portocală și m-au sfătuit să fumez puțin și să duc o viață liniștită, fără emoțiuni sau emociuni, după cum ar zice celebrul Ciupariu. Toate aceste recomandăciuni îmi sînt lesne de urmat, prin urmare le și urmez, nu numai cu plăcere, dar, pot ^ice, chiar cu mulțemire. Aștept luna lui iuni ca să plec la băile de la munții Pirenei pentru ca să mă vindec de petele

ce am pe trup și după ce oi face câteva alte băi de mare, m-oi întoarce la țară. Pană atunci însă doresc ca să-mi scrii ades pentru ca să mă înștiințezi cum te afli și cum merg trebile moșiei.- Am să expediu de aici pe la mai o mulțime de lucruri pentru mobilarea casii și completarea gospodăriei. Aștept sa se deschidă expoziția ca să aleg ce-a fi mai potrivit și mai bun.

Baligot au sosit astăzi dimineață în Paris și m-au însărcinat să-ți scriu închinăciuni din parte-i.

Pe aici domnesc zilele babii cu ploaie, omet și vînt, cînd am auzit că la Moldova e vreme frumoasă, adevărat să fie ?

Am auzit că, deși nu au fost iarnă, semănăturile de la Ruginoasa sînt minunate și că griul a răsărit des. Prin urmare, și la Mircești trebuie să fie asemenea.

Chîta pentru popușoi mi plate se credo che a creste formoso și mare ca un palicari.

Ai de gînd să te apuci de zidit la primăvară ? Dacă ai lipsă de parale, vinde din popușoi cum îi putea pentru ca să meargă lucrul rapide.

Adio, te sărut-și aștept scrisori,

V.A.

138

Paris, mart, 1867

Dragă Paidină, de mult nu mi-ai scris și nu înțeleg care să fie pricina. Lucrul moșiei de primăvară nu te ține toată ziua pe cîmp încît să nu găsești vreme de a scrie câteva rînduri. Alta nu-mi rămîne de crezut decît că ești iar bolnavă, înștiințează-mă dar îndată cum te afli !

Cît pentru mine, îmi merge destul de bine ; stomahul mă lasă în tihnă, și bătăile de inimă au încetat. Aștept cu nerăbdare luna lui iuni ca să mă duc la băi și apoi să mă întorc la Mircești pentru ca să te văd și să-ți ajut la lucrul moșiei și ale caselor.

Am cumpărat sticlării și porcelane foarte frumoase și ieftine precum și toate uneltele trebuincioase pentru odaia de feredău. în curînd oi mai cumpăra și alte lucruri de ale gospodăriei pe care le-oi expedi împreună la țeară.

292

Viața în Paris au ajuns de o scumpete nesuferită. Prețul apartamentului unde locuiesc s-au suit la 4 # pe zi, prin urmare caut să mă mut aiure peste vro trei zile. în otelurile cele mari nu se găsește odaie mai gios decît 2 # pe zi, și cît pentru hanurile de mîna a doua, nu sînt de locuit din pricina scărnaviei.

îmi vine să merg în Italia ca să petrec lunile lui april și mai și apoi să mă întorc la Paris pentru expoziție și după o ședere de 15 zile să plec la băi. Cu chipul acesta aș scăpa de cheltuielile Parisului care sînt mai presus de mijloacele mele. Orice economie ași face, nu pot să cheltuiesc aici mai puțin de 200 f pe lună. .'

Numărul străinilor crește pe toată ziua și, prin urmare, toate se scumpesc într-o proporție spăimîntătoare.

Unde mergem ? Unde mergem ?

Ai sperare să vinzi finul. Bine făceam dacă-1 dam cu UJ-2 # stînjinelui căpitanului de poștă. Dar acum e prea tîrziu, vitele au ieșit din iarnă și nu cred să ne mai putem desface de stogurile din luncă. Poate că ar fi bine să cumpărăm giuncani ieftini pentru ca să întrebuițăm finul. Fă cum îi socoti.

Adio, aștept răspuns grabnic.

Te săruta,

V.A.

139

[Paris, martie-aprilie 1867]'

Dragă Paulină,

^M-am bucurat foarte mult aflînd că ești sănătoasă și veselă, însă n-am îndles pentru ce te plîngi de lenea mea căci în adevăr ți-am expediu de mult o ladiță cu lanuri. Poate că acea ladă să fie oprită la Lemberg sau la Cernăuți, după cum se întîmplă foarte ades. Adă-ți aminte că o simplă scrisoare întîrzie cîteodată o lună de zile de la Paris la Mircești, prin urmare nu ar fi de mirare ca un pachet mai greu sa aibă o și mai mare întîrziere. Cu toate acestea, am să mă duc chiar astăzi să mă tîlmăcesc cu expeditorul căruie am încredințat lada cu lanuri.

293

Cît pentru răvașele mele, asemenea nu te poți plînge, fiindcă ți-am scris foarte ades și la multe din scrisoarele mele nu am primit răspuns.

îmi închipuiesc cît de mîndră trebuie să fii cînd te uiți la mieii și la vițeeii fătați în turmele și în tamazlîcurile boierești și nu mă îndoiesc că această priveliște este una din cauzele veseliei ce simți.

Pisozki pleacă la Moldova și mi-au {zis} că a merge să te vadă la Mircești. I-am încredințat cîteva lucruri pentru mătă. Temîndu-se însă de vama nemțească, nu au vroit să se însărcineze cu aducerea unei păpuși pentru Marghiolita.

Mă mir foarte mult că prețul popușoiului nu se suie, însă nu mă îngrijesc de aceasta căci n-am nevoie de bani, prin urmare putem încă aștepta.

Scrie-mi dacă ai de gînd a te apuca de zidit la primăvară și dacă socoti că s-ar prinde copăceii ce i-am răsădit în ogradă. Pe aice copacii înverzesc văzînd cu ochii. Ce face lunca ? început-au a da mugur ?

Adio, te sărut și doresc să te găsesc sănătoasă *,

V.A.

140

[Paris, aprilie 1867]'

Dragă Paulina,

Pisozki pleacă la Moldova și mi-au făgăduit că a trece pe la Mircești ca să te vadă și să-ți spuie cum mă aflu. L-am însărcinat să-ți aducă un săcușor de la expoziție, în care vei găsi mai multe lucruri:

- 1 o oglindă ca aceia care mi-ai dat
- 2 un săcușor cu mirodenii
- 3 o cutiuță-pungă
- 4 un degetar

Urmează cîteva cuvinte șterse.

5 un gisdan cu foarfeci, cuțitaș... etc.

6 un pieptene de buzunar

7 6 perechi mănuși

8 un voal de dantelă neagră

9 două cordele-cravate

10 un necesar mic de piele roșie, cu o oglindă, foarfece, pieptene pentru Marghiolita.

Am vroit să-ți trimit și alte lucruri, însă Pisozki a refuzat de a se însărcina cu ele, de frica vamei. Ți le-oi trimite dar mai tîrziu. Acum doresc ca săcușorul să-ți placă și să te găsească sănătoasă.

înștiințează-mă de ai bani ca să începi lucrul casei, căci Sfîntul Gheorghe apropiindu-se, oi scrie lui Strull' să-ți aducă cîștiul. Răspunde-mi însă îndată ce planuri ți-ai făcut pentru ca să scoți lucrul în capăt.

Adio, te sărut,

V.A.

141

Paris, april 1867

Dragă Paulina,

Balligot pleacă la București și s-au însărcinat cu o păpușă destinată Marghiolitei. Acea păpușă, îmbrăcată după modă, ține în brațe un moțoi, se pune în genunchi, întoarce capul, ridică brațele, într-un cuvînt nu-i lipsește decît graiul. Balligot a trimite-o la Mircești prin vreun ocazion sau prin poștă și va sosi, negreșit, de sărbătorile Paștilor, cînd Marghiolita s-a afla încă la țeară. Sărută copila din parte-mi și dă-i alăturata scrisoare împreună cu păpușa.

Pisozki trebuie să fi sosit la Moldova și să-ți fi adus săcușorul de care ți-am scris. Răspunde-mi îndată cum te afli și cum merge lucrul moșiei. Primăvara se apropie, lunca a fi începînd a înverzi și a răsuna de cîntecul păsărilor. Te primbli vrodată printr-însa sau stai ca o babă la sobă ?

Eu sînt sănătos ; umblu pe gîos cîte patru-cinci ore pe zi și dorm cît un pașă. Bătăile de inimă au încetat și stomahul

Iucrează bine. Doresc să-mi dai asemenea novitate bune despre sănătatea matală.

Adio, te sărut,
V.A.

CĂTRE PANTAZI GHICA

142

Paris, april 1867

Mon cher Pantazi,

Vous avez eu la complaisance de vous charger de la defense de mes interets par devant la Cour de Focsany, dans le proces' de Patrascany. Je vous ai meme envoye toutes les pieces à l'appui de mes droits. Ceci fait, je me suis couche sur mes deux orcilles avec la conviction que je n'avais rien de mieux à faire.

Or, il est temps que je me reveille et que je m'enquiere enfin du sort de ce proces. Ou en est-il ? L'ai-je gagne, l'ai-je perdu ? J'aime à croire que vous etes sorti vainqueur de la lutte car vous ne m'en avez donne aucune nouvelle, et vous connaissez le proverbe : pas de nouvelles, bonnes nouvelles !

Quoiqu'il en soit, je vous prie instamment, mon cher Pantazi, de me repondre a la hâte quelques lignes pour me mettre au courant de l'affaire. J'ai appris, indirectement, que la Cour de Focsany avait, pour je ne sais quelle raison, remis l'examen du proces à une epoche indeterminee. Qu'y a-t-il de vrai dans tout cela ? Vous me ferez grand plaisir en me donnant les eclaircissements que je vous demande ; aussi j'attends votre reponse avec toute Pimpatience d'un client.

Comptez-Vous cet ete faire une pointc sur Paris pour visiter l'exposition ? Votre arrivee sera la bienvenue pour votre ami tout devoue,

V. Alecsandri

< 'i.i.i-t: .it.tf Olf^ 2W8
Hotel de l'Athenee — rue Scribe 15

296

Paris, aprilie 1867

Iubite Pantazi,

Ai avut bunăvoința de a te însărcina cu apărarea intereselor mele în fața Curții de la Focșani, în procesul' cu Pătrășcanii. Ți-am trimis chiar toate piesele în sprijinul drepturilor mele. Aceasta făcută, m-am culcat pe o ureche cu convingerea că nu aveam nimic mai bun de făcut.

Or, este timpul să mă trezesc și să mă interesez, în sfârșit, de soarta acestui proces. Unde a ajuns ? L-am câștigat, l-am pierdut ? Îmi place să cred că ai ieșit învingător din luptă pentru că nu mi-ai dat nici o veste, și cunoști proverbul: nici o veste, bună veste !

Oricum ar fi, te rog insistent, iubite Pantazi, să-mi răspunzi degrabă, în câteva rânduri, ca să mă pui la curent cu afacerea. Am aflat, indirect, că Curtea din Focșani ar fi amânat, nu știu pentru ce cauză, examinarea procesului pentru o epocă nedeterminată. Ce este adevărat din toate acestea ? Mi-ai face mare bucurie dându-mi lămuririle pe care ți le cer ; deci aștept răspunsul dumitale cu toată nerăbdarea unui client.

Socotești să ajungi pînă la Paris în vara aceasta pentru a vizita expoziția? Venirea dumitale ar fi binevenită pentru prietenul devotat,

V. Alecsandri

Hotel de l'Athenee — me Scribe 15

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

143

Paris, mai 1867

Draga Paulină,

Procesul meu cu locuitorii din Patrascani este fixat la 12 mai. Am scris d-lui Ecsarhu de la Schineni ca să binevoiască a merge Ța Focșani și să-mi apere interesul în contra pretențiilor țărănilor. Prin urmare, vei trimite îndată d-lui Ecsarhu, prin un fecior boieresc, *procesul-verbal* a împărțirii moșiei Patrascani, iscălit de mine și de Butnariul și legalizat de Ciutea. Acel document se găsește între hîrțile lăsate acasă.

Te sărut,

V.A.

297

Paris, 8 mai 1867

Cher docteur,

Parmi les livres roumaines envoyes â l'Exposition Universelle', je viens de decouvrir le volume des poesies populaires imprime par vos soins aux frais de l'Asile Helene. C'est un objet d'art qui fait honneur â l'imprimerie des ouvriers associes et qui en meme temps fournit une preuve eclatante de votre bon gout.

Permettez-moi neanmoins de vous exprimer le regret que j'ai eprouve en voyant ce volume non encore acheve apres plusieurs mois de travail. Il contient â peine une partie de ma grande collection de poesies populaires, et faut-il vous l'avouer ? je crains fort qu'il ne reste au meme point pendant bien longtemps encore.

Dans notre pays les bonnes choses ne se font qu'â moitié et l'on dirait que le Roumain a horreur de mener â bonne fin ce qu'il entreprend avec enthousiasme.

Dans cette conviction, je me hâte de vous ecrire, cher Docteur, pour vous prier de ne pas mettre en circulation mon ouvrage tel qu'il est tronque actuellement, mais d'attendre qu'il soit entierement acheve... si jamais ce bonheur lui arrive !

C'est une grâce que je vous demande et c'est en meme temps un desir que je vous exprime de la part de la princesse Helene.

Vous qui faites si bien les enfants vous seriez desole d'etre le pere d'un etre incomplet, ce sentiment je S'eprouve moi-meme â l'egard d'une oeuvre â laquelle j'ai consacre plusieurs annees.

Ceci regie, je vous serre la main cordialement et vous remercie pour tout ce que vous avez fait et pour tout ce que vous ferez encore, je ne doute pas, en faveur de la publication complete des poesies populaires de la Roumanie.

Votre tout devoue,
V. Alecsandri

Iubite doctore,

Printre cărțile românești trimise la Expoziția Universală' am descoperit volumul de poezii populare imprimat prin grija dumneavoastră pe cheltuiala Azilului "Elena". Este un obiect de artă care face onoare Tipografiei Lucrătorilor asociați și care, în același timp, este o probă strălucitoare a bunului dumneavoastră gust.

Permiteți-mi totuși să vă exprim regretul pe care l-am încercat văzînd acest volum încă neterminat după mai multe luni de muncă. El cuprinde de-abia o parte din marea mea colecție de poezii populare și, trebuie să vă mărturisesc, mi-e teamă să nu rămînă la acelaș punct încă mult timp.

În țara noastră lucrurile bune nu se fac decît pe jumătate și s-ar zice că românului îi este groază să ducă la bun sfîrșit ceea ce a întreprins cu entuziasm.

Cu această convingere, mă grăbesc să vă scriu, dragă doctore, pentru a vă ruga să nu puneți în circulație lucrarea mea, așa cum este trunchiată acum, ci să așteptați să fie în întregime terminată, dacă vreodată această bucurie va veni.

Este o favoare pe care v-o cer și este, în acelaș timp, o dorință pe care v-o exprim din partea prințesei Elena.

• Dumneavoastră care aveți copii așa reușiți ați fi nefericit să fiți tatăl unei ființe schiloade, acest sentiment îl încerc eu însumi față de o operă căreia i-am consacrat mai mulți ani.

Acestea spuse, vă strîng mîna cordial și vă mulțumesc pentru tot ceea ce ați făcut și pentru ceea ce veți mai face încă, nu mă îndoiesc, în favoarea publicării complete a poeziilor populare ale României.

Al dumneavoastră devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

145

[Paris, a. 20 mai 1867]

Dragă Paulina,

Te înștiințez, în grabă, că ți-am expeduit într-o ladiță 4 părechi de cioboțele no. 37. Aș fi vroit să-ți trimit mai

muCte părechi, dar aștept ca să aflu dacă acele alese îți merg bine.

Scrie-mi îndată ca să comandez altele la magazie.

Eu sînt sănătos, dar sufer mult de căldură. De aceea am hotărît a pleca în Sfițera, unde voi șede vro lună de zile, fiind acolo clima plăcută. Pe urmă mă voi întoarce în Paris ca să ieu pe fratele meu spre a merge cu el la băi și, îndată ce rUoi slîrși băile, m-oi întoarce la Moldova, trecînd pe la București.

Urmează însă a-mi adresa scrisorile tot fia adresa fratelui meu.

Am găsit aice un loc foarte bun pentru ca să așez pe Marghiolita. Este o damă care s-au însărcinat cu educația a unei nepoate a Doamnei și a copilei lui A. Catargiu cei negru. Prin urmare, Marghiolita va fi a treia și astfel nu va lipsi de grija părintească care nu ar putea-o găsi într-un pansion unde sînt multe fete. Prețul pe an este de 270 #, dar încălțe vom fi siguri că Marghiolita va primi o educație foarte bună, învățînd totodată mai multe limbi străine, muzica, desenul și ceielailte.

La toamna viitoare trebuie numaidecît să o așez aice pentru ca să nu-și piardă timpul prin pansioanele din Iași. Om vorbi mai pre larg despre aceasta cînd m-oi întoarce la Mircești.

Pîna atunce îți doresc sănătate, recoltă bună și... ghîci ?

Adio, te sărut,

V.A.

146

Nisa, 20 mai 1867

Dragă Paulină,

Tocmai cînd era să-ți scriu, am primit răvașul prin care mă înștiințezi că Pizozki au trecut pe la Mircești, că au admirat gospodăria noastră și că ți-au adus săcușorul cu lucru-

rile cuprinse în el. Am ceti cu mare mulțemire toate cîte mi-ai scris despre starea moșiei și despre măsurile ce ai luat pentru zidirile ce sînt încă de făcut. Toate aceste îmi dovedesc și mai mult că ești harnică, voinică, înțeCeaptă... dracu împelițat, și înțeleg foarte bine dorința lui Pisoski de a găsi un alt drăcușor care să-ți semene și să-i întinerească batrînețele. N-are decît să icie un fanar aprins și să umble prin țeară cu colinda, poate că l-a sluji norocul, însă mă îndoiesc, căci descoperirile cele bune sînt foarte, foarte rari pe lume.

Eu, jprecum te-am înștiințat în scrisoarea mea din urmă, am părăsit Parisul din cauza ploilor, a scumpetei și a marelui număr de străini care au năvălit în el pentru expoziție. M-am îndreptat în părțile mai calde a Franciei și m-am oprit la Nisa, pe malul mării. Aice am găsit soarele cel mai aurit, ceriul cel mai albastru, marea cea mai frumoasă și flori pretutîndene. Am un apartament într-un otel englez foarte bun și petrec toate zilele pe balconul meu, răsufilînd aerul viu a mării și luînd băi de raze de soare. Într-un cuvînt, mulțemesc lui Dumnezeu, pîna acum sînt prea mulțemit despre sănătate și, de va merge tot astfel, am să [mă] fac cît un tun. Pre cît îmi era greu de șezut în Paris, pe atîta mă simt fericit la malul mării, departe de nămolul ostenitor al Parisului și de atmosfera-i puturoasă. Știi că îmi place a avea dinaintea mea un orizon întins ca la Mircești, și a răsufila aer curat; aice am găsit ce-mi trebuiește și, prin urmare, cred că voi șede pană la sfârșitul lui iuni, oînd apoi mo-i duce la băile de la munții Pirenei. Îmi va trebui vro lună de zile pentru cura mea și îndată ce o voi sfîrși, m-oi rezezi la Moldova ca să te sărut și să-ți dovedesc că mi-am căutat de sănătate de cînd am plecat de acasă.

Cu toate însă că nu mă mai aflu în Paris, urmează a-mi adresa scrisorile tot la adresa fratelui meu, precum ai făcut păn-acum, și îmi scrie cît vei putea mai ades, căci scrisorile matala îmi pricinuesc o nespusă mulțemire.

Adio, te sărut de o mie de ori,

V.A.

Sărută pe Marghiolita din parte-mi și dă-i alăturatul bilet.

Nisa, 8 iunii 1867

Dragă Paulina,

Azi-dimineață ieșind din valurile mării în care mă scăldasem cu multă plăcere am avut mulțemie a primi răvașul matale din 6 mai. M-am bucurat din suflet că ești sănătoasă și că-mi trimiți o mică sumă de 400 # care-mi vor sluji pentru întoarcerea mea în țară. Nu am primit încă pînă acum banii ce mi-ai expeduit prin Meyerhoffer', însă sper că nu voi întârzia a lua știre de la bancherull din Paris că au sosit cu bine în lipsa mea.

„ 5 ^ ' ' 5 ' ?' Nisa, pe malul mării, mulțumit peste măsură că am părăsit căldura, colbul, glodul, ploile și putoarea Parisului. Aici răsflu între flori, mă culc devreme, mă scol dimineața, dorm cît un pașă, învăț limba englezească drept petrecere^ citesc, scriu cîteodată oînd îmi vine vreo idee ce caută să iasă la lumină, și astfel aștept pe nesimțite epoca în care m-oi îndrepta către Mircești.

De cînd am petrecut doi ani și giurătare la moșie, am pierdut deprinderea de a trăi în orașe mari, și cu toate că Parisul are o mie și o sută de adimeniri, mai cu seamă acum în timpul Expoziției, mă simt fericit de a mă găsi la Nisa, un oraș mic, dar frumos ce se întinde pe malul Mării Mediterane.

În curînd însă voi fi silit să-l părăsesc pentru ca să mă duc la băi de pucioasă, căci vroiesc numaideoît a mă vindeca de petele ce am pe trup, și cum mi-oi mîntui acea cură, adică pe la începutul lui august, m-oi repezi la Moldova. Am de gînd a trece pe la București pentru ca să reglez bonurile de indemnitate a moșiilor mele și să^mi primesc dobînda ce mi se cuvine.

Păn-atunce, vroind a rămânea liniștit, nu vreau nici să gîndesc măcar la Patrascani. Tot ce aş vrea să știu este dacă am cîștigat sau dacă am pierdut procesul meu cu țeranii de acolo.

Adio, te sărut de o mie de ori,

V.A.

Nisa, 15 iunie 1867

Iubite Nico! au.u.u.s,

Răvașul ce mi-ai scris de la Ruginoasa, cu data de 2 mai, l-am primit de-abia acum și mi-a pricinuit mare mulțemie. L-am citit cu luare-aminte și m-am pătruns de adevărurile cuprinse în el ; voi urma deci sfaturile ce-mi dai în privirea păstrării capitalului care contribuie atît de mult la fericirea casnică. Spre acest țel m-am și depărtat de iadul ademenitor unde sînt atîți drăcușori frumoșei și unde mintea, sănătatea și punga sînt expuse la atîtea pericole !...

De o lună de zile mă aflu la Nisa, pe mîlul mării, răsulînd un aer curat și răcoritor și scaldîndu-mă în valurile albastre ale Mediteranei. Viața liniștită și plăcută, ^cer limpede, spectacol măreț, orizon întins, toate le am la îndemîna și, prin urmare, sînt foarte mulțumit. Am de gînd să mai preCungesc șederea mea aice pînă ia începutul lui iubc, apoi mă voi duce la băile de la Aix în Savoia și, pe la 19 august, voi pleca spre Moldova, unde sper că te-oi găsi sănătos și odihnit de toate blăstămățiile ce ai făcut în Paris.

Novitalele ce mi-ai dat despre gospodăria și gospodina din Mircești m-au bucurat; cred că vizita ce ai făcut acolo nu va fi cea de pe urmă, ci dimpotrivă, te-i duce din cînd în cînd să dai sfaturi prietenești Paulinei în privirea agriculturii. Veselia ta o înveselește, după cum m-au încredințat însăși prin cea din urmă scrisoare.

Nu știu unde te-a găsi acest răvaș, dar îl adresez la Ruginoasa. Măria-sa Doamna' trebuie să fie sosită acolo ; Smărăndița asemenea trebuie să fie !a arie, prin urmare palatul din Ruginoasa a prins iar la suflet și la suflete. Urîtul so fi dus în pustiu și, prin urmare, șederea la Ruginoasa este plăcută.

Oricum să fie însă, te sfătuiesc și eu din parte-mi să pui zăbală poftelor tale neastâmpărate și să te gîndești la bătrînețele care te așteaptă peste vro 50 de ani. Fii cuminte, co-

pile, căci chibzuiala bună a vezeteului prelungeste puterea calului.

Adio, să ne videm sănătoși și voioși !

V. Alecsandri

Arată m.-sale respectoasele mele complimente.

Sărută pe Mița din, parte-mi; cât pentru Smărăndița, spune-i că nu există mai mare leneșă decât ea pe fața pământului.

CĂTRE PAULINĂ ALECSANDRI

149

Nisa, 23 iuni 1867

Dragă Paulină,

Am primit chiar acum scrisoarea matale din 31 mai și mă grăbesc a-ți răspunde că sînt sănătos și că mă pregătesc a merge la băile de la Ecsa', unde am să fac vro 30 de fere-deie de pucioasă.

Plecarea mea din Paris și, mai ales, șederea pe malul mărei în timp de 5 săptămîni mi-au fost foarte favorabile. Aice am petrecut zile liniștite și am recîștigat gustul poeziei, scriind deosebit lucruri de care sînt destul de mulțemit. Cu toate aceste, îndată ce mi-oi mîntui cura, m-oi repezi la Mircești ca să te sărut și să admir minunile ce ai făcut în lipsa mea și despre care Pisoski mi-a scris cu mult entuziasm. Sînt cu nerăbdare ca să văd casele, și grajdul, și pivnița, și, mai cu seamă, recolta, de la care atîrnă îndeplinirea planurilor viitoare. Nu mă îndoiesc că toate sînt nimerite și pe placul meu, căci ai gust bun, înțelegere și hărnicie.

întorcîndu-mă la Paris, unde voi șede numai o săptămînă, oi cumpăra deosebite lucruri de-ale gospodăriei, precum și

de-ale tualetei. Te îndemn, prin urmare, să-mi scrii ce dorești ca să-ți aduc și care lucruri socoti că trebuie să expediesc la țară.

Botinele ți le-am trimis cu patru zile înainte de a pleca din Paris și mă mir cum de nu le-ai primit încă. Negreșit ca poșta noastră e cauza întîrzierii.

Baligot îmi scrie că a încredințat păpușa Marghiolitei lui d-nul Grădișteanu', un avocat care va trece pe la Mircești în mergerea sa la Ruginoasa.

M-am mîhnit pentru cele ce-mi scrii despre Rolla. Sărmanul !... e trist de a fi maltratat astfel la bătrînețe. Noroc pentru dînsul că are pe sora-sa lîngă care se poate adăposti. Iată ce vra să zică lipsa de chibzueală la timp.

înștiințeză-mă dacă Strull a plătit cîștiul Sf. Gheorghei. Păn-acum nu am primit nici banii ce mi-ai trimis în două rînduri, adică 800 #, nici măcar știre de la Meyerhoffer că i-a espeduit la Paris. Nu înțeleg ce • însemnează această întîrzierii;

Adio, te sărut,

V.A.

Am să scriu chiar astăzi lui Meyerhoffer.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

150

Nisa, 3th July 1867

My dear John,

Before to set out from Nisa, I wish to send you a short description of this place and the verses that I have written here.'i

The town of Nisa is in a very pretty position. It is framed on one side with mountains and it has a splendid looking-

glass before it, the blue Mediteranean. Its mountains are covered with a rich vegetation and with many fine villas, which are built in various styles. The flowers and the trees who enclose them are of a meridional species : cactus, jasmines, orange-trees, lemon-trees, fig-trees, olive-trees and bay-trees which are actually in full bloom.

Nisa extends its huoses and gardens to the sea-side in a large amphitheatre which is bordered with a magnificent walk, and this waJk is planted with african palm-trees which resemble [to] quite gigantic fans, and are always balancing in the sea-breeze.

It is impossible to express all the beauties of this place at sun-rise and at sun-set, when the heaven is gilded or purple, and when nature is resting from the day's heat.

At that rime it is a veritable happiness to swim in the blue waves, or to row with a little boat.

My gentil companion knows very well how to guid a boat, and he handled the rudder with a marvellous dexterity. He sings on the boisterous waves some venetian barcarole or some ballad of the Meyerbeers' operas, and his pretty voice resounds harmoniuosly during I smoke the turkish tobacco what you have send me.

Our days pass as lightning, reading, writing, singing, swimming and walking. In the evening we stay on the terrace of our hotel in respiring the night's fresh wind, and sometimes we play the *piquet* till at ten o'clock, before to go to bed. My companion is very clever at this play and he has gained of me several thousands points. So I have surnamed him *picket-pocket*.

I remain at Nisa till saturday 6th July. Answer my letter, I kiss dearly my gentil nieces.

Your affectionate,
V. Alecsandri

Trois pages et demi d'anglais gaulois, c'est raide ! Aussi je declare que c'est *enough*. Je te prie de dire de ma part â mrs Kohne et C-ie de garder mon argent jusqu'â mon retour. Je n'ai pas le temps d'ecrire des lettres d'affaires.

Iubite Iancu,

Mai înainte de a pleca din Nisa, vreau să-ți trimit o scurtă descriere a acestui loc și versurile pe care le-am scris aici.'

Orașul Nisa are o poziție foarte frumoasă. Este mărginit de munți într-o parte, iar în față are o splendidă priveliște, albastra Mediterană. Munții săi sînt acoperiți cu o bogată vegetație și cu multe vide elegante, construite în diferite stiluri. Florile și copacii care le înconjură sînt specii meridionale : cactuși, iasomie, portocali, dămii, smochini, măslini și lauri, care sînt înfloriți acum.

Nisa își desfășoară casele și grădinile către țărmul mării într-un larg amfiteatru, care este mărginit de o promenadă magnifică, plantata cu palmieri africani, care seamănă întru totul cu niște evantaie uriașe ce sînt legănate mereu de briza marină.

Este imposibil de descris toate frumusețile acestui loc, la răsăritul sau apusul soarelui, cînd cerul este de aur sau purpură și cînd natura se odihnește de căldura zilei.

În acest timp este o adevărată fericire să înoți în valurile albastre sau să vîslești într-o bărcuță.

Distinsul meu tovarăș cunoaște foarte bine cum se conduce o barcă și mînuiește cîrma cu o minunată îndemînare. Pe valurile agitate, el cîntă vreo barcarolă venețiană sau vreo baladă din operele lui Meyerbeer, iar vocea lui plăcută răsună armonios, în timp ce eu fumez tabacul turcesc pe care mi l-ai trimis.

Zilele noastre trec foarte repede, citind, scriind, cîntînd, înotînd și plimbîndu-ne. Seara, stăm pe terasa hotelului nostru, aspirînd aerul proaspăt al nopții, iar cîteodată jucăm pichet pînă la ora zece, înainte de a ne duce la culcare. Tovarășul meu este foarte îndemînatec la acest joc și a cîștigat mai multe mii de puncte, astfel încît l-am poreclit *piebet-pocket*.

Rămîn la Nisa pînă sîmbătă, 6 iulie. Răspunde la scrisoarea mea. Sărut călduros pe drăguțele mele nepoate.

Ou dragoste,
V. Alecsandri

Trei pagini și jumătate de engleză galică este prea mult! De aceea declar că este destul ! Te rog să spui din partea mea domnilor Kohne 8: comp. să-mi păstreze banii pînă la întoarcerea mea. Nu am timp să scriu scrisori de afaceri. *

* În original, post-scriptumuJ în limba franceză.

Ecs, 10 iuli 1867

Dragă Paulină,

Precum ți-am făcut cunoscut prin scrisoarea mea din urmă, am plecat de la Nisa alaltăieri cu vaporul și, după o călătorie foarte plăcută de câteva ore pe mare am sosit la Genova unde am petrecut o zi și o noapte. De la Genova m-am îndreptat cu drumul-de-fier spre poalele muntelui Cenis ^{P ^ ^ ^ J - ^ ^} trecut cu diligența și, în sfârșit, am agiuns sănătos, însă foarte colbăit la Ecs, în Savoia. Trecerea muntelui Cenis au fost destul de curioasă din cauza marelui număr de preoți ce se întorcea de la Roma în Franția. Peste 60 de boaite, afară de ceilalți călători, formau un cârd negru și uricios care erau grămădiți în diligente ca niște pui de corbi în cuiburi. 14 dilijanțe înhămate fiecare câte cu 12 catfri se urcau pe coastele muntelui și se coborau într-un nour de colb cejunplea văzduhul. Cred că am înghițit cel puțin giumatate ocă de colb, dar îndată ce am sosit la Ecs am mers de m-am scăldat în apă de pucioasă și astfe! m-am curățit de lipul ce mă acoperea.

Am început băile mele astăzi și sper că peste vro 25 de zile oi fi scăpat de petele ce le am pe trup. Acie am găsit un otel foarte bun și de la ferestrele odăilor mele am o minunată priveliște pe cîmpia ce se întinde împregiur și pe munții ce încungiură Ecsa. Aproape de acest mic oraș este un lac limpede ce se numește lacul Burge, unde am de gând a face primblări cu barca pentru ca să^mi aduc aminte de Marea Mediterană, pe a cărei maluri am petrecut șase săptămîni cu multă plăcere. Timpul e frumos de cînd am sosit, dar am aflat că pană mai deunăzi au fost foarte aspru, încît mulți bolnavi au fugit de aice. într-un cuvînt, sînt mulțumit pîn-acum de Ecsa și sper că nu mi-a fi urît cîtă vreme voi șede aice.

Cînd mi-oi sfîrși cura, m-oi rezezi la Paris pentru ca să cumpăr deosebite lucruri pentru Mircești, apoi m-oi întoarce la Moldova. Planul meu este ca să trec prin București pentru

ca să regulez bonurile rurale și să mă găesc în Fooșani la 17 august, fiind terminul fixat pentru căutarea procesului meu cu țaranii din Patrascani. Văzînd și făcînd.

Adio, te sărut și doresc să-mi scrii ades,

V.A.

152

Paris, 9 august 1867

Dragă Paulină,

Îți scriu cîteva rînduri în grabă pentru ca să te înștiințez că am sosit sănătos la Paris, după ce am făcut un mic voiagiu în Svițera. Aici am de gînd a mă opri vreo zece zile, după care apoi m-oi porni la Moldova. Am cumpărat un serviciu de cristaluri și de porcelan pentru 12 persoane. Mîine merg să cumpăr perdele și materie de mobile, precum și tot ce trebuie pentru odaia feredeului.

Prin urmare, să ne vedem sănătoși și voioși după cum doresc.

Te sărut,

V.A.

153

Viena, duminică [a. 12 august 1867]

Dragă Pai<li7iă,

Am sosit cu bine la Viena astăzi la 12 ore și plec deseară la Giurgevo pe Dunăre. Gîndul meu este să șed vreo patru zile în București pentru ca să preschimb bonurile rurale și să mă găesc la Focșani la 17 august, de ziua terminu Cui fixat

pentru procesul meu cu Patrascani. Îndată apoi voi pleca la Mircesti unde sperez că te-oi găsi sănătoasă. Doctorul Valiano mi-a răspuns prin telegraf că ești *mai bine*, care vrea să zică că ai fost bolnavă. Când oi sosi acasă, am să te dojenesc căci sînt sigur că iar din osteneală te-ai îmbolnăvit.

Căldurile pe aici sînt foarte mari și sufăr mult de ele, de unde eram gras ca un harbuz, acum am început a slăbi văzînd cu ochii. Însă nu mă îngrijesc, fiind sigur să prind iar la carne cum oi agiunge la căsuța mea.

Adio, te sărut și doresc să te găsesc sănătoasă și voioasă.

V.A.

Ți-oi scrie de la București și ți-oi telegrafia de la Focșani pentru ca să-ți fac cunoscut ziua sosirii mele la Mircesti. Poartă de grijă pentru un bucătar și un fecior.

CĂTRE PANTAZI GHICA

154

Bucarest, 12 aout 1867

Mon cher Pantazi,

J'ai recu à Paris une citation de la Cour d'Appel de Focsany pour le 17 de ce mois. C'est le dernier terme assigne pour mon proces avec les paysans de Patrascany.

J'ai donc quitte Paris à la hâte, et je compte en faire autant de Bucarest afin de me trouver le 17 present à l'appel.

Je passerai par Bouzeo' le 16, en diligence, comme un simple mortel et je serai bien heureux de vous serrer la main en passant. Par la meme occasion je serai non moins content de ravoire les papiers concernant mon proces, que je vous ai envoyes l'annee passee de Mircesti, papiers qui me sont indispensables, comme vous le pensez.

București, 12 august 1867

Iubite Pantazi,

Am primit la Paris o citație de la Curtea de Apel de la Focșani pentru ziua ide 17 a acestei luni. Este ultimul termen dat pentru procesul meu cu țărani din Pătrășcani.

Am părăsit deci Parisul în grabă și socotesc să fac tot așa și cu Bucureștiul, astfel încît să mă găsesc la 17 prezent la apel.

Voi trece prin Buzău' la 16, cu diligenta, ca un simplu muritor și voi fi foarte fericit să-ți strîng mîna în trecere. Cu aceeași ocazie voi fi nu mai puțin mulțumit de a avea din nou hîrtite privind procesul meu, pe care ți le-am trimis anul trecut de la Mircesti, hîrtii care îmi sînt de neapărată trebuință, cum îți poți închipui.

Fă deci în așa fel, dragul meu, încît să ai aceste hîrtii pregătite pentru a mi le înapoia la trecerea mea, îți voi fi foarte îndatorat, căci rezolvarea procesului meu ține de aceste hîrtii.

Al dumatiale,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

155

Duminică [București, 12-17 august 1867]

Dragă Paulina,

Mă găsesc la București unde am venit pentru ca să-mi iau banii bonurilor rurale.

Am de gînd să plec la Galați îndată ce mi-oi mîntui treaba, și apoi mă voi întoarce acasă pentru ca să mă așez pe odihnă. Sînt sănătos.

A revedere, te sărut,

V.A.

CĂTRE PREȘEDINTELE ACADEMIEI ROMANE

156

Mircești, 23 august 1867

Domnule president,

Am onoare a vă face cunoscut că deosebite împrejurări, cu totul străine vieții mele, mă obligă a prelungi absența mea din București.

E de prisos a vă spune cît de mult regretez de a nu putea lua parte la lucrările onorabilei Societăți literare, dar mă grăbesc a adăogi că aș fi prea fericit dacă ați binevoi a-mi împărtăși prin poștă rezultatul discuțiilor asupra ortografiei române.

Priimiți, domnule president, expresia simțirilor mele de cea mai înaltă considerare,

V. *Alecsandri*

Domniei-sale

Domnului president Societății literare din București

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

157

Mircești, 30 aout 1867

Mon cher Cogalnicean,

Je viens te faire une declaration penible, mais qui, une fois faite, dechargera ma conscience d'un grand poids, je l'espere.

Tu m'as donne l'hospitalite dans ta charmante villa pendant mon sejour â Bucarest, et en retour de cette amabilite, je t'ai frustre involontairement d'une boite pleine de the ; je dis involontairement car c'est le domestique de Pizoski qui, dans un exces de zele, a cru devoir operer cet escamotage. Il est vrai de dire que je me trouve etre actuellement son complice puisque la boite en question a fait une entree triomphale dans ma *Cămara* et qu'elle est devenue pour moi une source de jouissances fort agreables. Helas ! chaque matin j'avale, non sans remords, un grand verre de cette liqueur chinoise qui se change pour moi en poison toutes les fois que je pense, â la maniere illicite dont j'en suis devenu propriétaire. J'y pense, il est vrai, le moins possible, afin de ne point troubler îla quietudc de mon existence, je t'avoucrâi meme, entre nous, que je n'y pense jamais ... mais cela provient plutot de mon innocence que de ma perversite.

Cet aveu fait, je me sens calme et pur comme par le passe et je passe â d'autres exercices. Je me suis laisse dire que ton petit bout de ta queue se trouvait melee â la formation du nouveau ministere et que grâce â l'influence magnetique de cet appendice generatcur, tu exercerais une influence occulte sur cer-tains membre du gouvernement actuel.

L'assertion m'a semble assez etrange, au premier abord, mais si par hasard elle etait vraie, je me hasarderai de t'adresser la priere suivante.

Pantazzi Ghica est un des mes bons amis; il vient de me rendre service â l'occasion de mon proces avec mes ex-vassaux de Patrascany et je serais heureux de !lui prouver ma reconnaissance. Pantazzi est, comme tu le sais fort bien, intelligent, actif, piocheur conciliant et bien plus je le crois revenir de bien de theories ultra qui fleurissent dans la plate bande de la vingtieme annee. Il a ete prefet â Bouzeo, en dernier lieu, et il a su gagner l'affection des habitants recalcitrants du district; c'est la meilleure recommandation pour ses capacites d'administrateur. Et pourtant Mr Jean Bratiano l'a remplacee dans ce poște par un certain Pleșoiano, lequell, m'a-t-on dit, ne sait pas meme ecrire ; or si tu veux me causer un grand, tres grand plaisir, imprime au bout de ta queue un petit mouvement pour faire obtenir â Pantazzi une prefecture consequente, celle de Bouzeo surtout. Je t'en saurai un gre infini et je te promets d'avalier trois verres de

ton the, en ton honneur, c'est un service reel que je te demande et j'y compte en t'embrassant,

V. Alecsandri

Mircesti, 30 august 1867

Iubite Kogălnkeanu,

Vin să-ți fac o declarație neplăcută, dar care, odată făcută, îmi va descărca conștiința, sper, de o mare greutate.

Mi-ai dat ospitalitatea în încântătoarea ta vilă, în timpul șederii mele la București, și în schimbul acestei bunevoinețe, te-am păgubit fără să vreau, căci servitorul lui Pisoski este acela care, într-un exces de zel, a crezut că trebuie să facă această șmecherie. Este drept că, în adevăr, acum mă găsesc a fi complicele său pentru că cutia în chestiune a intrat triumfătoare în *cămara* mea și a devenit pentru mine un izvor de plăceri. Vai ! în fiecare dimineață sorb, nu fără remușcări, un mare pahar din această licoare chinezească, care se preface pentru mine în otravă ori de câte ori mă gândesc la felul nepermis în care am devenit proprietarul ei. Mă gândesc, ce-i drept, cât mai puțin cu [putință, astfel încât să nu iturbur liniștea vieții mele, îți voi mărturisi chiar, între noi, că nu mă gândesc niciodată... Dar aceasta vine mai curînd din inocența mea, decît din perversitate.

Această mărturisire odată făcută, mă simt liniștit și curat ca în trecut și trec la alte exerciții. Mi s-a spus că vîrfulețul cozii tale se găsea amestecat în formarea noului minister și că, datorită influenței magnetice a acestui apendice generator, aveai o putere ocultă asupra unor membri ai guvernului actual.

Afirmația mi-a părut destul de curioasă, la prima vedere, dar, dacă din întîmplare ea era adevărată, aș încerca să-ți adresez cererea următoare.

Pantazi Ghica este unul din bunii mei prieteni; mi-a adus servicii cu ocazia procesului meu cu foștii mei vasali din Pătrășcani și aș fi fericit să-i arăt recunoștința mea. Pantazi este, cum știi foarte bine, inteligent, activ, muncitor, înțelegător și, mai mult, îl cred vindecat de teoriile ultra care înfloreau în straturile celor douăzeci de ani. A fost prefect de Buzău, în ultima vreme, și a știut să ciștige dragostea locuitorilor răuvoitori ai districtului; este cea mai bună recomandare pentru capacitatea sa de administrator. Și totuși, dl. Ion Brătianu l-a înlocuit în

acest post printr-un oarecare Pleșoianu, care, mi s-a spus, nu știe nici să scrie ; or, dacă vrei să-mi faci o mare, foarte mare plăcere, pune în mișcare vîrfui cozii tale pentru ca să faci ca Pantazi să primească prefectura cuvenită, cea de Buzău, mai cu seamă. Ți-aș fi foarte recunoscător și îți făgăduiesc să înghit trei pahare din ceaiul tău, în cinstea ta, este un serviciu adevărat pe care ți-l cer și pe care mă bizui îmbrățișîndu-te,

V. Alecsandri

CĂTRE PANTAZI GHICA

158

Mircesti, 30 aout 1867

Mon cher Pantazi,

On vient de me remettre â peine votre lettre, et je vous ecris â la hâte ces quelques lignes pour vous dire que je serais heureux de vous voir au comble de vos desirs.

Ci-inc!use ma lettre â Cogalniceano'. Lisez-la, et si vous la trouvez â votre convenance, expediez-la â Bucarest, dans le cas contraire déchirez-la, ou bien renvoyez-la moi.

Adieu, je suis obligé de vous quitter pour recevoir des hotes qui m'arrivent; je vous embrasse affectueusement et VOIK prie de vous occuper en temps opportun des formalites exigees par J'issue de mon proces.

Tout â vous,

V. Alecsandri

Je vous prie de presenter mes compliments â Md. Ghica.

Mircesti, 30 august 1867

Iubite Pantazi,

De-abia mi s-a adus scrisoarea dumatăle și îți scriu în grabă aceste cîteva rînduri pentru a-ți spune că voi fi fericit să văd că ți s-au împlinit dorințele.

Aici alăturat scrisoarea mea către Kogălniceanu'. Citește-o și, clacă o găsești potrivită, expediaz-o la București, în caz contrariu rupe-o sau, mai bine, înapoiază-mi-o.

Adio, sînt obligat să te părăsesc pentru a primi oaspeții care îmi sosesc; te îmbrățișez cu afecțiune și te rog să te ocupi în timpul potrivit de formalitățile cerute pentru terminarea procesului meu.

Ai dumitale,

V. Alecsandri

Te rog să prezinți salutările mele d-nei Ghica.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

159

Mircești, 2 sept. 1867

Iubite domnule Negruzzi,

Am primit scrisoarea d-voastre împreună cu numerile din *Convorbirile literare* ce au apărut pan-acum și pe care ați avut amabilitate a mi le trimite. Le-am cetit cu luare-aminte și multă plăcere..., lucru ce mi se întîmplă cam rar cu scrierile românești de astăzi; și acum vin a vă mulțumi pentru adevărata bucurie ce mi-ați ocazionat în iubita mea singurătate.

Publicarea întreprinsă de d-voastră o apreciez cu atît mai mult că ea tinde a combate gustul pocit al noilor încercători pe cîmpul literaturii. Puținele numere care au ieșit pană acum la lumină cuprind articole bune și bine scrise (mai cu seamă *Flora Romană*, a venerabilului meu amic C. Negruzzi) și poezii plăcute ce denotază adevărate talente. Nu vă vorbesc de proverbul d-voastre : *împăcarea*, pentru ca să nu gîndiți că m-am crezut obligat a vă face complimente, însă nu mă voi opri de-a vă zice : curaj ! începutul este bun, foarte bun, cît se poate de bun ! Urmați dar înainte cu încredințare că faceți un mare serviciu literaturii noastre.

Eu sînt atît de îneîntat, văzînd calea ce ați apucat, că vă promit să vă întovărășesc pre cît îmi va permite slăbirea păsurilor ; și, ca o probă de bunăvoință, vă alătur aice o mică

poezie română... nu *rumână*. (Aș dori mult să știu pentru ce dl. Maiorescu vroiește să facă din poporul român un popor colorat, *rumân*. Îmi place a crede că d-lui nu are de scop a trata de *Peaux rouges* pe compatrioții d-sale.)

În curînd, adică îndată ce voi găsi timp ca să prescriu manuscriptul meu de *Comedia ciocoilor*, voi trimite actul I care va fi treptat urmărit de celelalte acturi. Iar în cursul iernii, de va fi să o petrec la Mircești, voi scrie pentru foaia d-voastre călătoria mea la Maroc, sau acea în Italia pe timpul războiului între francezi cu austrieni.³

Iată, iubite domnuie Negruzzi, răspunsul meu la propunerea ce-mi faceți de a fi colaboratorul *Convorbirilor literare*. Această publicare fiind sora *României literare* și totodată avînd calitățile necesare unei foi ce țintește a dezvolta gustul frumosului și a distrage spiritele din rătăcirea politicii, sînt gata a vă da mîna cu toată inima.

Al d-voastre amic,

V. Alecsandri

Trimit frățeștile mele îmbrățișări vechiului meu amic, care s-au dat în dragoste cu doamna Florineasca, și îi îndemn să nu se facă a uita că mi-au promis de-a veni să petreacă cîteva zile cu mine în raiul Mircești.

Dacă vă este cu puțință, binevoiți a-mi trimite prin poștă scrierea d-lui Maiorescu, *Poezia rumână* [sic] urmată de o alegere de poezii, precum și dramul lui Hajdeu, *Răzvan-Vodă*. Asemîne vă rog și pentru numerile viitoare a foii d-voastre.

160

GALERIE DRAMATICA DE TIPURI CONTIMPURANE

Mircești, sept. 1867

Domnule redactor,

Fiecare generație produce naturi felurite de oameni, tipuri caracteristice de un mare interes pentru studiul social și isto-

ric a fiecărei epoci. Acele figuri serioase sau comice, mărețe sau ordinare, nobile sau timpite, frumoase sau urâte, blinde sau fioroase etc. poartă întipărirea secolului lor și compun tabloii original al societăților ce se succed și se prefac cu timpul.

Dacă vijeliile necurmăte la care au fost expuse țările noastre nu ar fi stăvilit dezvoltarea literaturii și a frumoaselor arte în sînul lor ; dacă, pe lîngă cronicarii ce s-au ocupat cu descrierea faptelor istorice, am avea și alți autori cari să ne fi lăsat portretele străbunilor, precum și schițe amănunte despre obiceiurile trecutului, noi astăzi ne-am putea face o idee exactă de societatea română cu fizionomia sa particulară, cu spiritul ei, cu tendințele sale, în epocile de mai înainte, și astfel am fi înlesniți în lucrările literare ce am întreprinde ; însă asemenea prețioase cunoștințe ne lipsesc !

Ce importanță nemărginită ar avea pentru noi o scriere de pe timpul lui Ștefan cel Mare, care ne-ar arăta ca într-un album fotografic chipurile și caracterele energice ai contemporanilor acestui domn măreț !

Tot românul care se mândrește cu trecutul patriei sale simte dorința de a ști ce soi de oameni au fost acei viteji care ne-au lăsat așa de glorioasă moștenire ? Cum era portul, graiul, chipul lor oțelit în focul războaielor, inima lor mărită prin adevărata iubire de moșie ? Cum era poporul care trăia în frăție cu coasa, cu toporul, cu codrul și cu calul său, pentru apărarea vetrei părintești ? Ce fizionomie aveau locuitorii orașelor, breslașii, funcționarii, negustorii de pe atunci și ce aspect aveau însuși orașele noastre, astăzi înghesuie de evrei ? Cum viețuiau domnii în curțile lor și cum era traiul patriarhal al boierilor, pîn-a nu se introduce luxul străin în țeară... etc... etc... etc.

Zadarnice întrebări ! tipurile cele mai interesante s-au stîns în umbrele trecutului fără a lăsa nici o urmă vederată, și numai un geniu profund ar putea să le întrevadă prin vălul întunericului și să le scoată iar la lumină. Însă unde este acel geniu ?

S-au observat cu multă justeță că societatea română este una din cele mai setoase de schimbări, fie bune, fie rele. Reformele care se introduc în alte părți ale lumii cu greutate și cumpănire găsesc calea deschisă în țeara noastră și năvălesc fără împiedecare. Legile se înnoiesc pe tot anul, datinile

vechi sînt părăsite cu o nepăsare întristătoare, iar în locurile prind rădăcină obiceiurile străine ca în pămîntul lor și dau o fizionomie străină, atît orașelor cît și orașenilor. Cine astăzi recunoaște societatea română de acum douăzeci de ani ? Cine mai întîlnește tipurile acele originale de boieri cu frica lui Dumnezeu, de cucoane gospodine, de slugi credincioase și îmbătrînite în casele stăpînitorilor, de lăutari nelipsiți 3a sâr-bători, de meseriași și negustori români cu callele lor, ce formau un soi de *tiers etat* prin orașe ? Unde și unde se mai zărește cîte una din acele umbre rătăcite în lumea nouă.

În prezența unei asemenea prefaceri ce se realizează atît de grabnic, am socotit că nu ar fi poate o lucrare greșită de a compune pentru curiozitatea urmașilor noștri o galerie de tipuri contimpurane, iar spre a da acestor figuri o expresie mai vederată, am adoptat pentru ele forma dramatică și le-am prezentat publicului amator de teatru, sub denumirea de *Cînticele comice*. Iată partea I [a] acelei galerii : *Șoldan Viteazul, Mama Anghelușa doftoroaia, Herșcu Boccegiul, Piciu Căruțerul, Satrarul Napoia — ultraretrogradul, Clevețiri — ultrademagogul, Paraponisitul — funcționar vechi, Gură-Cascată — om politic, Cucoana Chirița în Paris, Barbu Lăutariul, Ion Păpușerul, Surugiul, Kera Nastasia, Stan Covrigariul*.

Această gaferie, din care o parte s-au publicat, o pun la dispoziția foaii ce redigeați sub titlul de *Convorbiri literare* și însărcinez pe Stan Covrigariul să o prezinte amatorilor, ca unul ce chiar prin meseria lui este deprins a se înfățișa cu colaci, după datina strămoșească.

Primiți, domnule meu, amiciile mele,

V. Alecsandri

161

Mircești, sept. 1867

Iubite domnule Negruzzi,

În urma apelului ce mi-ați făcut prin scrisoarea d-voastră, v-am trimis o poezie intitulată *Tînăra creolă* și o scenă dramatică : *Covrigariul*. Nu știu însă dacă le-ați primit.

Acum, avînd a pleca la Paris, unde voi zăbovi cîtva timp, vă expeduiesc de la țeară un pachet, cuprinzînd patru tipuri din galeria contimporanilor : *Chirița în Pari;*, *Ion Păpușarul*, *Gură-Cască* și *Surugiul*, căci nu cred să fiu dispus în străinătate a mă ocupa de lucrări literare.

Dacă asemenea scrieri pot găsi gazdă în coloanele foii d-voastre, oi fi prea mulțemit de ospetia ce li s-ar da ; în caz contrar, vă rog să-mi înapoiati manuscrisele la *Mircești*, poșta *Skee*, *giudețul Roman*.

Sper să viu în cîteva zile la Iași și atunci voi avea plăcere de a vă felicita din viu grai pentru nimerita întreprindere ce ați făcut prin scoaterea la lumină a *Convorbirilor literare*.

Al d-voastre amic,
V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

Mircești, 6 septembrie 1867

162

Moș polcovnice,

După înțelegere cu frate-meu și cu Brănișteanu, mă găsesc în măsură de a termina treaba' despre care am vorbit. Răspunde-mi dacă ești gata să mergem acum la Iași sau dacă îți vine mai bine la socoteală să ne repezim în fosta capitală și chiar în Galați, de a fi trebuință... după plecarea măriei-sale doamnei. Eu crdd că ar fi bine să te mai oprești în Moldova pană la sfîrșitul lui septemvre, pentru ca să mîntuim toate formalitățile în liniște și după tact. Amicul nostru Baligot fiind chemat a întovărăși pe doamna pană la Viena, ai putea prea bine să mai întîrzi aice pentru ca să-ți pui trebile la cale. Bătrînii noștri ziceau cu mușt drept: *Lucrul de astăzi să nu-l lași pe mîine*. Deși ești încă junei și prin ur-

mare zburdalnic, nu mă îndoiesc însă că știi a pătrunde cu minția unei asemenea maxime.

Oricum să fie, eu aștept înalta hotărîre a blestemăției-voastre, spre a urma întocmai.

Fratele *V. Alecsandri*

Respectuoasele mele omagiuri măriei-sale. Amicii Smărăndiței, lui Rolla și lui Baligot. Sărutări Miței și lui Coca.

N.B. Dacă te-ai opri pînă la sfîrșitul lui septemvrie, am pleca iarăși împreună de la Moldova, căci eu sînt hotărît a duce numaidecît copila la Paris, în toamna aceasta, cît mai curînd, pentru ca să nu mă apuce timpul cel rece pe drumuri.

CĂTRE PAULINĂ ALECSANDRI

163

Cernăuți, miercuri [11] octombrie 1867'

Dragă Paulină,

Prin depeșă telegrafică te-am înștiințat că am sosit cu bine la Cernăuți și că plecăm deseară la Viena. Nu am nevoie să-ți spun că drumul pînă la Mihăileni a fost foarte greu, căci ai putut să te încredințezi singură despre halul său în mergej reă matală la Mircești. E destul să zic că am sosit la graniță de-abia pe la trei ceasuri după-amiază, iar în Cernăuți pe la nouă, noaptea. Norocul nostru a fost că am avut timp frumos și o lună frumoasă cu un chip de fată mare cînd merge să găoace *Isaia dănțuiește !*

Copila s-a purtat voinicește la drum ; mîncînd bine, dormind și mai bine ; din vreme în vreme, o lovea dorul mămuței și atunce i se umpSeau ochii de lacrimi, însă am liniștit-o cu glume și cu istorii grecești, *imparatesco*. I-au plăcut foarte mult șoselele din Bucovina cu plopi nalți pe de lături și le-a dat nemților porecla de cartoflari fiindcă pe

aice sânt imulte ogoare de cartofle. *La nemți est pun Erdäpfel, sapperment!**

Astă-noapte, Măria o dormit într-una de la 9 oare pînă la 9 dimineață și a horăit chiar cu multă plăcere. Acum ea își ie ceaiul cu *kipfel* **, îmbrăcată cu costumul cel nou. Avem să facem vizite prin Cernăuți pîn-a nu pleca, la familia lui Hurmuzaki și dar trebuie să ne arătăm galanți.

Timpul se menține foarte frumos. Deie sfîntul să fie tot astfel încă o lună de zile, pentru ca să mă pot întoarce curînd acasă, fără a fi expus la răcelile iernii.

Nu poți crede cîtă dorință am să mă văd în căsuța mea, liniștit și pus pe lucru. Bun e Dumnezeu, meșter e dracu ! *Helbet!*

Adio, te sărutăm de o mie de ori,

V.A.

Scumpă mămuță,

Am sosit bine aice și plecăm astăzi la Viena. Cernăuțu îi frumușal și curat. Însă nemții sînt toți cartoflari. Ți-oi scrie de la Viena și de la Paris.

Te sărut de o mie de ori,

A matala,

Mărie

164

Viena, sîmbătă, [14 octombrie] 1867'

Draga Paulina,

Am sosit aseară la Viena după o călătorie de 37 ceasuri cu drumul-de-fier. Copila s-au purtat voinicește, dormind bine, mînoînd și mai bine și petrecînd cu mare mulțemie. Curiozitatea ei au fost deșteptată și ațîțată necontenit prin lucrurile

* [Sînt buni] cartofii, la n.iiba ! (limba germană),

** Corn, *Chiffel* (limba germană).

nouă ce videă, prin orașele care-i trecea sub ochi cu repegiunea și prin mulțimea de oameni ce se suia sau se cobora din trăsuri pe la stațiile unde se opria trenul drumului-de-fier.

Am trecut prin Lemberg fără a ne opri și am sosit cu bine aice, unde vom ședea vreo două zile. Apoi ne vom îndrepta spre Paris.

Am avut pîn-acum noroc de-a avea timp frumos și destul de cald. Mă voi grăbi dar a mă întoarce din Paris cît mai degrabă pentru ca să profitez de puținele zile de toamnă ce mai ramîn. Am sperare să mă gădesc în căsuța mea pe la începutul lui noiembrie ; pîn-atuncea, mata pune la cale să fie tot gata pentru iarnă. Mă duc chiar acum să cumpăr luminări, cadă și celelalte și le expeduiesc la Mircești. Ți-oi scrie pîn-a nu pleca de aice.

A revedere, te sărut,

V.A.

Scumpă mămuță,

Am făcut un voiaj foarte frumos pană la Viena cu drumul-de-fier.

Bine zice cucoana Chirița că nemții sînt cu dracu. Cînd ai veni mata la Paris, te-i minuna de cîte lucruri frumoase vei videă. Eu aș fi deplin muțemită dacă nu mi-ar fi necontenit dor de mata.

Te rog, scumpă mămuță, să vii cît mai digrabă la Paris ca să te sărut de o mie de ori.

A matala,

Mărie

165

Paris, octombrie 1867

Dragă Paulina,

Sosind cu bine la Paris, copila au șezut cîteva zile la frate-meu și au petrecut foarte vesel cu nepoatele mele, mergînd împreună la Expoziție, la teatru și la primblare. Ieri

am așezat-o la pansion anele sînt încredințat că va fi bine crescută. Acolo mai sînt două copile de la Moldova, una de vîrșta Marghiolitei și alta mai mărișoară, cu care ea s-au și împrietinit.

Nu-ți poți închipui ce-i influența străinătății asupra copiilor. Marghiolita se preface văzînd cu ochii și devine din zi în zîmăi parisiana. Într-un cuvînt, nu-i mai cunoște-o cînd îi vede-o peste un an.

Eu am cumpărat aice două lampe și deosebite alte lucruri pe care le expeduesc mîni la Moldova și am de gînd a pleca peste patru zile la Viena, de unde m-oi duce la Galați. Timpiul e încă frumos și sper că oi sosi acasă înaintea gerului.

.si-ih -Ji hiiUi ii'. r.-rtBO. a h »

Adio, te sărut,

'/

V.A.

166

>![Uin atlttpSi;rJ.
Viena, gioi [noiembrie] 1867

Dragă Paulină,

Am josit ieri la Viena și am de gînd a pleca la Galați duminică. Sînt silit a mă opri pe loc cîteva zile din pricină ca vaporul Dunării face numai o călătorie pe săptămână. Cînd voi agiunge însă la Galați? Aceasta nu o pot spune fiindcă negurile Dunării întîrzie mult calea vaporului. Ori-cum să fie, iată-mă-s pe drumul Mdldovii, fericit de a mă întoarce acasă ca să mă odihnesc.

Am cumpărat aice mai multe lucruri pe care le voi lua cu mine, precum : două oglinzi de tualetă, un samovariu de salon și alte obiecte pentru sufragerie. Cada feredeului va fi expedită peste cinci zile prin Cernăuți împreună cu un *mobîl* ce va face podoaba cabinetului celui albastru.

Astăzi am să caut ulcele de lapte și alte mărunțișuri trebuincioase casii pentru ca să dovedesc dumei întregi că sînt un gospodar de frunte.

Pe aice au început a ninge, lucru ce mă cam supără, *însă fiindo ke sinto palicari... eu rid.*

Să ne videm dar sănătoși și cu veselie.

Te sărut,

V.A.

Copila am lăsat-o sănătoasă și voioasă. Vei primi portretul ei in curînd.

Banii ce vei lua de la Strull, ține-i acasă pînă la întoarcerea mea.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

167

Novembre, 186[7]'

Ma chhe petite Mărie,

J'ai retrouve maman bien portante et je l'ai rendue tres-heureuse en lui remettant ton billet et ton portrait. Pour ma part je suis content des nouvelles que tante Aimee' m'a donnees de toi. Continue â etre douce et affectueuse envers tes jeunes amies et obeissante envers les personnes qui s'occupent de ton education. Sois gentille envers tes cousines' et par dessus tout conduis-toi toujours de maniere â satisfaire tante Aimee. A cette condition je te promets de venir â Paris avec ta mere pour te voir et t'embrasser comme une gentille petite enfant. Nous completerons alors le trousseau de la poupee et nous lui acheterons un mobilier magnifique.

Je t'embrasse tendrement,

ton papa

Noiembrie, 186[7]>

Micuța mea Mărie,

Am găsit pe mama sănătoasă și am făcut-o foarte fericită dîndu-i biletul și portretul tău. In ceea ce mă privește, sînt mulțumit de noutățile pe care mătușa Aim^e' mi le-a dat despre tine. Continuă să fii blîndă

ți afectuoasă față de tinerele tale prietene și ascultătoare față de persoanele care se ocupă de educația ta. Fii drăguță față de verișoarele* tale și, mai ales, poartă-te în așa fel, încît să mulțumești pe mătușa Aimee. Cu condiția aceasta îți promit să vii la Paris cu mama pentru a te vedea și a te îmbrățișa ca pe o mică și drăgălașă fetiță. Vom completa atunci trusoul păpușei și îi vom cumpăra un mobilier mareț.

Te îmbrățișez cu drag.

tatăl tău

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

168

[noiembrie 1867]'

Iubite A.!

Un amic al meu are obicei, cînd se află în nevoie de bani, a cotrobăi prin toate saltariile mobilelor și prin o mulțime de felurite cutiuțe, și mai totdeauna el găsește cîte un galbîn, doi, pierduți în acel cafernaum. Asemene am urmat și eu după plecarea ta de la Mircești. Am deschis un mare portofoliu de marochin, în care stau îndesuite de ani întregi un nămol de hîrtii proiecte de legi, de pe timpul cînd eram ministrul Trebi'lor Străine, note diplomatice, planuri de piese de teatru, nuvele începute etc. Printre acele coaie, destinate a aprinde focul în sobe, am descoperit și dîteva *strofe pierdute*, ce datează de la deosebite epoce. Dînd cu ochii de ele, am stat pe gînduri, ca să-mi aduc aminte de împrejurările triste sau vesele ale vieții mele, în care zisele strofe au luat ființă, și astfel nu m-am îndurat a le arunca pe foc. Iată acei nenorociți copii în șapte luni, scăpați de la moarte, îi trimit *Foii Societății*, nu ca pre niște copii din flori, adecă frumoși și drăgălași, dar ca o probă de bunăvoință, ce o am de a colabora neconținut la acea foaie literară. Te rog dar să le primești în coloanele ei, sub titlul de *strofe pierdute*, pînă cînd voi trimite ceva mai nou și mai important.

Al tău amic,

V. Alecsandri

326

169

Mircești, 10 dec. 1867

Iubite Alecu,

întorcîndu-mă din străinătate în micul meu locaș de la moșie, am găsit răvașul tău plin de amicale mustărări. Nu am alta de răspuns spre întâmpinarea lor, decît că, după vizita ce tu mi-ai făcut la Mircești, eu te credeam de mult înturnat la Cernăuți. Cine putea să presupui că ai fi prelungit șederea ta în districtul Roman pană pe la mijlocul lui octomvrie, și asta fără a mi-o face cunoscut măcar printr-un bilet de două rînduri. Ai șezut ascuns în Dulcești, ca un om ce ar fi comis un delict, delictuî petrecerii în București !

Eu, în încredințarea că ai fi trecut hotarul, ți-am scris chiar de atunci la Cernăuți și ți-am și trimes o colecție de cîteva mici poezii' pentru *Foia Bucovinei*. Publicatu-s-au ori nu ? Nu o știu, fiindcă nu au mai sosit la Mircești nici un număr, chiar de astă-vară. Nu am primit nici pe acela în care este tipărită oda mea către Marea Mediterană.

Precum ai aflat, poate, eu am plecat de la începutul lui octomvrie, ca să-mi duc copila la Paris. După o scurtă ședere acolo, temîndu-mă de asprimea iernei, am grăbit a mă întoarce, căci aveam oarecare interese de pus la cale în București și dar am mai dat o raită prin acest cuib de nebuni. Sosind însă a doua zi după spartul iarmarocului, adică a dizolvării Camerei, am găsit toată lumea tulburată și mai căpchietă decît totdeauna. Roșii triumfători, deși cam îngrijiiți de triumful lor, iar albi necăjiți, desperați, înfuriați din cauza influenței lui Brătianu asupra domnitorului. Unii avînd frică pentru averile lor, alții mergînd cu prostia pană a visa guilottina rădicată în cîmpul Libertății ! Iată la ce grad de timpire aduce atmosfera Bucureștilor !! Puterea și îndrăzneala a celor ce se porelesc roșii consistă numai și numai în mișelia și amețeața acelor porecliți albi, încît pentru un om cu sînge rece, spectacolul ce prezintă societatea Capitalei este tragice-pros-tico-caraghiozicesc.

Unul din singurii oameni cu care am avut plăcerea a con-vorbi în treacăt este Bliad bătrînul', pe care am fost de l-am vizitat la casa lui de pe Podul tîrgului de-afară. L-am

327

găsit în grădină făcînd straturi și trăgînd linii de alee, fără a se ocupa de buimăceala din oraș. În timp de două ore cît am șezut cu dînsul, am grăit împreună despre lucrările „Societății literare” și ne-am înțeles de minune în privirea ortografiei și gramaticii române. Eliad este, în privirea cunoștinței limbei noastre, cel mai învățat, cel mai competent dintre noi toți, care ne ocupăm de literatură. El vroiește pentru România o limbă simplă, diilce, armonioasă, ferită de *cacofoniciuni*, precum și o ortografie lesnitoare pentru toate clasele poporimei din țară. Principiul etimologiei îl admite în acelaș grad ca și noi, care voim să fie combinat cu acel fonetic. într-un cuvînt, Eliad și eu ne potrivim în cele mai multe idei despre lucrările „Societății literare” și chiar am convenit de a așterne împreună un proiect de gramatică și de ortografie, pe care îl vom prezenta la anul viitor membrilor acelei societăți.

Am săjntru în curînd în corespondențe cu bătrînul filolog Și. dacă îți va fi cu plăcere, și-oi comunica scrisorile lui. Pana atunci însă, noi să urmăim corespondența noastră amicală, căci și pe viitor doresc a fi colaboratorul *Foaiei* voastre.

Al tău frate, *V. Alecsandri*

Multe amicii și complimente la ai tăi.

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

170

Mircești, 16 decembrie 1867

Preastimate domnule președinte I

Am primit cu mare bucurie frumoasa diplomă² de membru onorariu al „Societății literare” din Bucovina. Acest document mult prețios este pentru mine un nou îndemn de colaborare la *Foaia Societății*, îndemn ce-l voi urma cu plăcere spre a merita titlul de care am fost onorat.

Binevoiți dar, vă rog, domnule președinte, a exprima din parte-mi cele mai sincere mulțămiri onorabilului comitet al

„Societății” și a primi totodată asigurarea considerării mele celei mai distinse,

V. Alecsandri

Domniei-sale

Domnului G. Hurmuzaki

Președinte a „Societății literare” din Bucovina

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

171

Mircești, 18 dec. 1867

Iubite Moș PISOI,

De cînd ai plecat cam ciacîr de la Mircești, au trebuit negreșit să se petreacă mari evenimente politice în România una și nedespărțită, însă vestea lor nu au agiuns pînă în bîrlogul în care m-am retras de deșărtăciunile lumii liberale. Tot ce-ți pot spune este că ai lăsat în urmă-ți o iarnă grozavă și viscoloasă, care au ridicat troieni de trei stînjini pe la ușile oamenilor și a întrerupt comunicația între sate și orașe. De mai multe zile numai lupii și ministrul Brătianu aleargă cîmpii, lupii după vînaș de vite cororate, și Firfirig după vînaș de deputați demagogi. Izbudrea a fost deplină; cîțiva dorobanți au fost mîncăți, cîțiva alegători au fost înspăimîntați și chiar stîlciți de ecpaoa roșilor. Și, prin urmare, Camera viitoare se găsește compusă de nume cu totul necunoscute pîn-acum, iar cît pentru cuconașii răsturnători de domnii cu mijloace bănești, au rămas la pragul ușei Camerii cu buza umflată! Să trăiască sitemul constituțional! Bună mașină de mandatarî oînd mașinistul este dibaci. *Astăzi Brătianu ține țara în mîna lui*; astfel zic gurile-căscate care-și închipuiesc că sînt oameni politici. *De-acum ne-am potopit!* răspund fricoșii cari de la 1848 tremură dinaintea eroilor din Caimata. Și, prin urmare, România se află după unii pe calea gloriei și a prosperității, iar după alții pe malul prăpastiei. i

Proprietarii mari din județul Romanului, a cărora majoritate este compusă de armeni, îngrijindu-se de viitorul patriei și fiind Insufलाți de nobila dorință de a o scapa din pericolul

ce o amenință, au găsit cu cale să mă aleagă pe mine deputat !* Eu sînt chemat pentru a Salva Națiunea Română !!!!!

Văzînd și făcînd ! Poate voi merge ca să mai văd o dată caraghioslîcul parlamentar din București și apoi să mă retrag îndată iarăși în viața privată; însă mai mult cred ca voi sta lla Mircesti ca un om cuminte și ferit de orice *ambitiune !*

Timpul e aspru, drumul lung și greu, adimenirile vieții foarte puțin atrăgătoare și acele a Capitalei foarte nule... ; prin urmare, traiul din Mircesti e de preferat pentru un om care nu se simte capabil de a fi salvator.

Oricum sa se întîmple însă, te rog să te informezi cînd și cum d4 Ghiță Caliman a expediat lăzile cu sobele date mie de vodă și cu cada de fier, pentru care am depus prețul în mîinile d-lui Caliman. Păn-acum nu am nici o știre despre aceste lucruri și am început a mă îngriji că s-or fi pierdut pe drum.

Totodată, trimite-mi adresa d-lui Caliman pentru ca să pot intra în corespondență cu d-lui. Mă vei îndatora foarte mult.

Tinereță și sănătate !

V. Alecsandri

Arată m. sale domnului și doamnei complimentele mele cele mai sincere.

Gospodina îți^ trimete închinăciuni. Ți-ar trimite și vr-o șase ulcioare, dacă ar fi cu puțință.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

172

[iarna 1868]'

Iubite A.,

Ca un pescar cu noroc, ce^și trage năvodul încărcat de pește pe malul apei, astăzi am undit între hîrțile mele pen-

tru *Foaia Soțietății* o culegere de poezii izvorîte din pene maestre.

În portofoliul, unde ele erau ascunse, am mai descoperit în zilele trecute un nou poem asupra evenimentelor de la 1821, compus de un vornic de poartă, Vasili Bucur, și prescris într-un izvod cu alte versuri de la începutul secolului nostru. Izvodul poartă titlul original de *Tabla mișelilor*, iar colectorul poarta numele de logale, pe cît am putut să-i gîdesc semnătura.

Am trimis redactorului *Convorbirilor literare* din Iași un extract din zisul manuscript și, pentru ca să fac parte dreaptă, îți comunic rodul pescuitului meu de astăzi. El se compune de :

1 *O epistolă umoristică* în versuri scrise de celebrul autor al lui *Alexandru Lăpușeanu*, C. Negruzzi, ce! întîi prozator al României întregi;

2 *Un cîntic haiducesc*, energic și poporal, de scumpul nostru amic C. Negri ;

3 *Cîteva strofe improvizate* de același în ziua dezrobirii anilor — 31 ianuarie 1841.

N.B. — Amicul nostru este un adevărat poet, însă niciodată el nu au voit să se încreadă în geniul său poetic. Cu toate acestea, bagagiul său literar este izvorît dintr-o inimă mult simțitoare și poartă sigilul unui talent de întîiul ordin. Pe cît ni aducem aminte, C. Negri posedă în portofoliul său următoarele scrieri în proză și versuri, cari, dacă^ s-ar publica, ar forma un volum de mare preț pentru adevărații iubitori de literatură poetică și de limbă armonioasă :

Mazepe — traducere din Lord Byron ;

Trei seri la Veneția — publicate în *Foaia științifică și literară* ' ;

Stelele — poezie foarte frumoasă ;

Strigoitul — baladă ;

O noapte la țară — meditație ;

Călugărița ;

Floarea Doamnei;

Cîntecul țiganilor dezrobiți, publicat în *Progresul* etc, etc, etc.

4 *O satiră* de pe timpul lui Ioniță Sturza-vodă ; un model de stilul părinților noștri și de spiritul lor pe cît filosofic pe atît și satiric ;

5 *Un epitafor acrostih*, atribuit lui Tăutu, ale cărui scrieri s-au pierdut în Constantinopolea, unde el a murit la anul 1828 ;

6 *Ieri și azi*, cântic de lume, care negreșit a desfătat generația trecută, ca romanțele amoroase ale lui Conachi și ca multe alte suspinări poetice ieșite din suflete de autori necunoscuți.

Pe lângă acestea, mai adaug bucăți în proză, adică :

Un toast unionist al lui C. Negri, pronunțat la anul 1848 în mijlocul românilor emigrați, un document interesant pentru istoria Unirii Principatelor ;

Piatra Corbului, legende culese în Carpați de răposatul A. Russo.

Acest amic al meu, care mi-a ajutat la culegerea poeziilor populare, avea un spirit original și o imaginare colorată, care ar fi produs roade frumoase și demne de admirare dacă moartea crudă nu l-ar fi secerat de timpuriu.

El a scris cele întâi ale sale impresii în limba franceză, pe care o cunoștea prea bine, fiind crescut într-un institut din Elveția, și a debutat ca scriitor român în foaia *România literară* unde a publicat un minunat poem în proză, *Cântarea României*, precum și o serie de *Cugetări* și *Amințiri* foarte interesante. *Revista română* din București a tipărit în coloanele sale *Jurnalul unui prizonier*, scris de A. Russo la mânăstirea din Sovejea, unde el fusese exilat sub domnia lui Mihail Sturza. Cauza acestei prigoniri a fost o mică piesă de teatru, *Jicnicerul Vadră*, în care un țăran cânta următoarele două versuri :

„Din Focșani la Dorohoi
Țara-i plină de ciocoi.”

Acestea sînt singurile versuri românești ce le-au făcut A. Russo, însă le-a plătit cu o sihăstrie de două luni, căci astfel se încuraja literatura sub regimul „Reglementului”.

-om ntf • iuiv/-r.s-io)^ ăjinol «rf- fuqrnfj o-j >b SxVsi? -O î

Al tău amic,

V. Alecsandri

CĂTRE PANTAZI GHICA, PREȘEDINTELE CAMEREI
ȘI ALEGĂTORII ROMAȘCANI

173

Mircești, 18 janvier 1868

Mon cher Pantazi,

J'ai vu votre nom en tete du journal *YIndependance* et j'ai lu avec jubilation quelques-uns de vos articles contre la pretention de ceux qui veulent s'attribuer tous les faits glorieux de notre histoire contemporaine. Continuez à flageller les vendeurs du Temple et tapez fort... C'est la seule chose qu'ils n'auront pas volee.

Maintenant, quelques mots pour ce qui me concerne. Vous connaissez de longue date la sainte horreur que j'ai pour ce qu'on appelle *catahristicos* la politique chez nous, vous savez que je prefere etre balayeur de rue que balayeur de *chambre* et pourtant Mrs les grands proprietaires du district de Roman m'on accable de leurs votes ?! Un beau matin je me suis vu couche sur le lit de Procuste, autrement dit, la liste des deputes appeles à sauver la Roumanie !!!!!

Grande fut ma surprise, comme vous pouvez vous douter, erande fut aussi ma colere ! mais il n'y avait rien à dire, je
yi&ci*Vr** • vniOir lawmts vjuae i: oo rj uli?
i ciais ..

Je l'etais, soit, le serai-je ? C'est autre chose ; or, je ne le suis plus car je viens d'envoyer ma demission au president de la Chambre, tout en adressant à mes electeurs une epître tres sentie. Voillâ !

Ne dites rien, ne me faites pas de reproches ce serait tout comme si vous me chantiez *femme sensible*. Adressez-moi au contraire des felicitations, je les accepterai avec plaisir et je vous considererai mon ami veritable. Ceci convenu, je vous envoie ici copie de ma demission et de mon epître. Si vous voulez les publier *sans commentaires* dans votre feuille, vous m'obligerez.

Je vous annonce que j'ai envoye à Millo une nouveaute de circonstance intitulee le *Chemin de fer*. Vous irez la voir, n'est-ce pas ? et vous m'en direz votre opinion.

Tout â vous, de coeur,

V. Alecsandri *

Copie de pe demisia mea

Domnule president,

Ocupările mele literare nepermițându-mi acum de a re-
intra în viața politică, cu adîncă părere de rău vin să vă
fac declarare că sînt obligat a refuza mandatul de deputat
cu care m-au onorat d-nii alegători al Colegiului I din ju-
dețul Roman.

Primiți etc.

*D-lor alegători ai Colegiului I din județul Roman. Ați
binevoit a mă onora cu voturile d-voastre și a-mi încredința
mandatul de deputat, ân contra declarării făcute de mine, în
mai multe rînduri, că nu doresc a reintra în viața politică.*

Ocupările mele literare și convingerea mea că un om poate
servi patria sa pe cîmpul literaturii ca și în luptele parlamen-
tare sau în diferite posturi ale Statului, mă fac însă a renunța,
cu adîncă părere de rău, la mandatul ce mi-ați oferit.

Recunoștința mea către d-voastre este mare. Vă rog să
credeți că sînt mîndru de distingerea cu care m-ați onorat în
ultimele alegeri și că, simțind această dorință ca d-voastră,
de a vîdea țeara noastră progresând în toate ramurile, îmi
voi pune silința de a aduce tributul literar, lăsând altor bîr-
bați mai capabili de a contribui 'la mărirea și fericirea ei pe
calea politicii.

Primiți etc.

n, • , ;i:rp fîi,b
! slfioV .fjrtsz ii

T007 7tt

Mircesti, 18 ianuarie 1868

Iubite Pantazi,

Am văzut numele dumitale în fruntea gazetei *Independința* și am cetit
cu vie satisfacție cîteva din articolele dumitale împotriva pretenției ca-
raghioase a celor care vor să-și atribuie toate faptele glorioase ale

* Anexe : copia scrisorii de demisie către președintele Camerei și copia
risorii de mulțumire către romașcani.

istoriei noastre contemporane. Continuă să biciuiești pe vînzătorii din
Tempul și lovește puternic. Este singurul lucru pe care nu-l vor fi furat.

Acum, cîteva cuvinte despre ceea ce mă privește. Cunoști de multă
vreme sfînta groază pe care o am pentru ceea ce se numește abuziv *
la noi politică, știi că îmi place mai bine să fiu măturător de stradă
decît măturător de *Cameră* și, cu toate acestea, d-nii mari proprietari
ai districtului Roman m-au copleșit cu voturile lor! Într-o bună dimi-
neața m-am văzut culcat în patul lui Procust, adică pe lista deputaților
chemați să salveze România HM!

Cum poți bănuți, mare mi-a fost mirarea, mare mi-a fost de asemenea
și supărarea ! Dar nu mai era nimic de zis, eram !

Eram, fie, dar voi mai fi ? Asta este altceva; dar nu mai sînt
pentru că mi-am trimis demisia președintelui Camerei,, adresînd, în ace-
lași timp, alegătorilor mei o epistolă foarte mișcătoare. Asta este!

Nu spune nimic, nu mă dojeni, ar fi ca și cum mi-ai cînta *femeie
sensibilă*. Adresează-mi, din contră, felicitări, le voi primi cu plăcere și
te voi socoti ca pe adevăratul meu prieten. Acestea stabilite, îți trimit
aici copie de pe demisia și de pe epistola mea. Dacă vrei să le publici
fără comentarii în foaia' dumitale, mă vei obliga.

Te vestesc că am trimis lui Millo o nouate potrivită împrejurărilor,
intitulată *Drumul de fier*. Te vei duce s-o vezi, nu este așa ? și îmi vei
spune părerea dumitale.

Al dumitale, din inimă,

IVV

V. Alecsandri **

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

174

Mircesti, 20 ghenar 1868

Iubite Alecu,

**Ți-am anunțat că scriu pentru *Foaia Societății călătoria
mea în Africa*. Iată începutul, cît poate să intre într-un**

* în original, KaaaxpicilKcoc, = abuziv, (limba greacă)

** Cf. aici, p. 334 subsol.

număr al publicării voastre. Citește-1 dacă poți^ căci^ neavînd nici tîmp, nici răbdare să-1 prescriu pe curat, îți trimit, manuscrisul așa precum a ieșit de sub condei, cu ștersături etc. Iar după ce-i citi, de-1 vei găsi pe plac și demn de a fi publicat, voi urma înaintea descrierea voiagiului prin Munții Udras, pe la Arapii Bindiri și la orașul Tetuan^ de pe malul Mediteranei. Aștept răspunsul tău pîn-a nu mă întoarce iar în Africa, căci acum încep istoria misiilor mele politice la 1859 și voiagiul^ meu în Italia pe timpul războiului, lucrare ce este destinată *Convorbirilor literare* din Iași.

Precum vezi, dragul meu Alecu, nu-mi pierd timpul băeînd în buze, deși am refuzat a merge în capitala palavrelor, și în Camera palavragiilor netrebniți.

Acum rămîi sănătos și spune-mi ce mai faci? Cum te găsești? Frige și pe la voi ca aice? Eu n-am ieșit de doua săptămîni și numai privind pe fereastră mă apucă fiori.

Al tău amic,
V. Alecsandri

Amicii la toți ai tăi.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

175

Mircești, 30 ghenar 1868
m-hSiJU.H m 'JJIU///3JA ii-SIIA")

Iubite domnule Negruzzî,

De cîtva timp, politica românilor (adică a guvernului actual) pare a avea tendință de a se Bismarcul și de a lucra *pour le Roi de Prusse*. Fie! oamenii de stat ce se găsesc astăzi la cîrmă au ideile lor, planurile lor, convingerile lor bune sau rele, și nu voiesc a-mi da osteneala de a le analiza. Tîm lucru însă mă supără: simptomul vederat^ de nerecunoștința al românilor către împăratul Napoleon, cărui ei sînt datori cu tot ce au și tot ce sînt.

Pentru a combate dar acest început de ingratitude, sînt decis a publica *suvenirile mele din 1859* unde voi împrós-

păta amintirea binefacerilor guvernului francez, descriînd *pre cît se poate* detaliurile și rezultatele misiilor mele politice în Francia, Englitera și Italia. Scrierea însă nu va fi exclusiv politică, ea va desemna portretele oamenilor mari ce am văzut la acea epocă, va păstra forma unei relatări de călătorie și va cuprinde materie pentru un șir de mai multe articole.

Viîndu-mi această idee, m-am gîndit îndată la foaia ce redigeați. Vroiți să publicați în coloanele sale *Suvenirile mele din 1859*? Scrie-mi două rînduri cu cel întîi curier și voi trimite începutul uvrăgiului.

Sănătate și veselie,
al d-tale amic,

V. Alecsandri

rjsăi w .mepo? nîb» faqA șl) Jrptf^ *f'j ni BiKntaub sb ijdfibX'i sîM
Multe amicii familiei vechiului meu contimpuran^, care astăzi își ascunde lenea după talentul copiilor săi.

Destinasem pentru *Convorbiri literare* voiajul meu la Maroc^, însă vă mărturisesc că l-am trimis *Foaiei Societății din Bucovina*, după cererea amicului meu A. Hurmuzaki.

CĂTRE PANTAZI GHICA

176

Mircești, 7 fevr. 1868

Mon cher Pantazi,

Je viens d'apprendre que mes anciens adversaires, les recalitrants de Patrascani^, si bien roules par vous devant la Cour d'Appel de Focsany, ont fait recours en Cassation. Si cela est vrai et si le proces doit subir un nouvel examen, c'est encore vous qui le defendrez et le gagnerez.

Soyez assez gentil d'aller vous informer de la verite du fait; en même temps veuillez m'avertir du jours fixé pour l'examen du proces. Je suppose que vous n'avez pas besoin d'une nouvené autonsation de maparG'

J'ecris en ce moment pour les *Convorbiri literare* de Jassi, redacteur Jacques Negruzzî, mon voyage politique de 1859^.

Vous y trouverez plusieurs traits relatifs à la politique de la France à notre égard, et je pense que vous pourrez en tirer parti vis-à-vis des tendances austro-moscovites de certains libéraux patentés qui prétendent diriger les destinées de la Roumanie.

Tout à vous,
V. Alecsandri

Mircești, 7 fevr. 1868

in cuae, deș in: njiibu - i, HM înK

Iubite Pantazi,

Aflu că foștii mei adversari, recalcitranții din Pătrășcani,¹ așa de bine păcăliți de dumneata în fața Curții de Apel din Focșani, au făcut recurs la Casație. Dacă aceasta este adevărat și dacă procesul trebuie să sufere o nouă cercetare, tot dumneata îl vei apăra și îl vei câștiga.

Fii așa de bun și du-te să afli adevărul faptului; în același timp binevoiește să mă anunți de ziua fixată pentru cercetarea procesului. Bănuiesc că nu mai ai nevoie de o nouă autorizație din partea mea.

Scriu în această clipă pentru *Convorbiri literare* de la Iași, redactor Iacob Negruzzi, călătoria mea politică din 1859². Vei găsi acolo mai multe trăsături relative la politica Franței în privința noastră și mă gândesc că poate îți vor folosi față de pornirile austro-moscovite ale unor liberali patentăți care pretind să conducă soarta României.

in U
Al dumitale.
V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

177

Mircești, 14 fevr. 1868

Iubite domnule Negruzzi,

V-am scris, acum zece zile, pentru ca să vă anunț, că aș dori să public în *Convorbiri literare* o scriere intitulată *Suvenir de 1859*, în care intră călătoria mea în Italia pe timpul

războiului. Nu am primit nici un răspuns până acum, de aceea nu v-am trimis manuscriptul meu.

En attendant, * vă comunic un articol asupra unei colecții de poezii care datează de pe la începutul secolului nostru. Dacă vă cuvine, publicați-l în unul din numerile viitoare și în curînd voi ținea la dispoziția d-voastră *Suvenirile din 1859*.
Amicii părintelui d-voastre.

Amicul d-voastre,
V. Alecsandri

178

Mircești, 28 fevr. 1868

Iubite domnule Negruzzi,

Vă mulțumesc pentru volumul I al *Convorbirilor literare* și pentru poeziile d-lui cavaler Stamat, ce ați avut bunătate de a-mi trimite, și îmi place a profita de această ocazie spre a vă felicita și ca redactor, și ca poet. Întreprinderea d-voastră a avut meritul de a oferi un câmp de dezvoltare talentelor noii generații și acum aveți mulțumirea de a prezenta publicului un buchet de produceri intelectuale cari promit un frumos viitor literaturii noastre.

D-l Maior eseu cu studiile sale serioase și interesante, d-nii Pogor, Corne, Scheletti, Pruncu, Șerbănesou etc. cu plăcutele lor cercări poetice, d-l Leon Negruzzi cu talentul său de romanțier, d-l Ianov' cu spiritualele sale cînticele și d-voastră. cu ingenioasele proverburile teatrale și cu gingașele versuri ce ați publicat în foaia *Convorbirilor*... formați o pleiadă nouă cărei nu-i lipsește nici inspirarea, nici armonia, nici știința, nici avantajul de a vîdea în rîndul d-voastre o tînără muză, d-ra Matilda Cugler³, care cîntă cu multă frăgezime.

Eu, pustnicul din Mircești, mă simt fericit de a vă privi călcînd cu pășuri atît de repezi pe calea înflorită și roditoare

* Pînă atunci (limba franceză).

ce ați apucat. Sînteți în *dulcea lună Alai* (o poezie pe care o cetesc ades) ; lăsați dar inimilor voie să-și ia zborul spre țermuriile lumi ideale și feriți-le de crivățul vârtegitor al patimilor politice.

Cît pentru poeziile d-lui Stamati, deși un critic posomorit ar putea găsi în ele oarecari neglijări de rime, mărturisesc că eu le-am citit cu mult interes. E lucru rar de a auzi glasuri române răsunînd dincolo de Prut și exprimînd simțiri patriotice ; meritul bătrînului bard basarabean este mare că a avut curagiul a cînta în umbra fioroasă a pajurei rusești și noi care ne-am bucurat de lumină și de libertate trebuie să ținem seamă de singurătatea sărmanului cîntăreț. Lesne-i de-a se descuragia și de a muți cînd se vede cineva departe de ai săi, condamnat a trăi între străini apăsători ; prin urmare eu admir pe dL Stamati că și-au păstrat sufletul neatins de rugina muscălească și sînt dispus a descoperi multe frumuseți în poeziile sale.

Așa, de pildă, în *Fîica lui Decebal* îmi place tablourile cuprinse în aceste strofe :

mu mzi/y? tt l r ni/iov mi • i ^nyijurn 7,7*

Deci pe-a noaptei frunte

Cînd discul de aur al lunii plutia

Ș-a lacului unde

Dulcele ei raze tremurînd clătia

De pe deal cetate

Pe mal copaci deși

Umbre culca noaptea

Pe luciul apei ca mari urieși.

Au murit Minvana

Deci cînd pe văi, ape, negura cădea

Și ca prin fum toamna

Luna făr-de raze roșie plutea

Atunci, gemănate

Două umbre vin,

Saltă -ntrulocate...

Stejarul se mișcă, arfa sună lin.

-iKiuq ia

-ini (TU .

an-b

olsJiOfilq

Nu mai puțin îmi pare frumoasă această strofă din *Sentinela taberii de la Copou* :

„În a sa vînoasă mînă greu buzdugan răsucia,
A lui coapsă era-ncinsă cu pala urieșească,
Iar pe cap el purta coiful peste care strălucia
Doi lei țîind cap de zimbru sub o coroană domnească.”

Asemine^ alergarea calului din Ciubăr-vodă este descrisă cu peana măiastră :

„Iar în vârteju! de colb,
Ale lui picioare iuți
Se văd numai fluturînd
Ca patru albe aripi
Și toate în urma sa
Se tupilă prea încet
Ca o dungă înnegrind
Departe în orizon, etc.”

Pe lîngă aceste și altele, mai adaug frumosul articol în proză *Suceava și Alexandru cel Bun* și zic că bardul basarabean a binemeritat de la patrie — dar mă opresc, căci nu-mi rămîne loc decît să te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE PANTAZI GHICA

179

Mircești, 1 mars 1868

*Cher ami, je viens avânt tout vous remercier pour la promesse que vous m'avez faite de vous occuper de mon de-mele avec les habitants de Patrascany lorsque la Cour de Cassation, libre enfin de tout conflit avec la Chambre, trouvera le temps de reprendre ses travaux. Je compte comme toujours sur votre amitie et sur votre eloquence... et lâ-dessus je rentre dans le calme du juste dont la conscience est... * de toute moralite. Bratiano et Cie.*

Cuvînt indescifrabil.

Enfin vous voilà soulage, cher ami ! vous n'avez flanqué le savon de l'amitié au sujet de ma démission de député. J'en profite (du savon) pour m'en laver les mains (des turpitudes actuelles). Voilà deux mois que mes ex-collegues se lavent avec succès à ce qu'on appelle en roumain *bătaie în buza*, occupation chère aux orateurs patentés, et le pays n'est pas encore entré dans l'ère de prospérité promise avec tant d'emphase !!!! Nous autres paysans qui préparons nos charrues, pour le labour du printemps nous sommes loin de nous douter du bonheur que l'on nous bâole sur le *Dealul Mitropoliei* \ il est vrai que nous nous en soucions comme du Messie des Juifs.

O ! peuple rempli d'ostentation ! tu manques de sandales et pourtant tu te paies le luxe d'une assemblée de blagueurs qui te cotite cher mais qui en revanche se fiche de toi avec une rare persévérance !

Voilà un thème que je vous engage à développer dans un de vos prochains articles de la *Presse* ; votre esprit et votre talent en sauront tirer parti pour produire un joli morceau de littérature politique. A propos de ce nouveau journal dont vous n'avez envoyé le 1er numéro je n'ai qu'à vous adresser des compliments. Les idées en sont saines et bien exprimées, mais conservera-t-il longtemps cette attitude digne et sérieuse ? Ne peut-on pas craindre de voir la *Presse* descendre dans l'arène où l'on se *boue-scule* sous prétexte de défendre les intérêts de la patrie ?

Helas, des principes aux personnalités il n'y [a] que le quart d'un pas et il est sitôt franchi dans le feu de la discussion.

Vous n'avez fait la gracieuseté de me demander mon concours ? Mais vous savez bien, cher Pantazi, que je n'ai pas chez moi d'encre assez amère pour écrire des articles politiques. Tout ce que je pourrai faire pour répondre à votre amicale proposition, ce serait de vous envoyer quelque feuilleton littéraire. En attendant, comme je n'ai rien de prêt, si vous voulez publier quelque chose de moi, vous trouveriez dans *La feuille de la Société de Bucovine* et dans les *Convorbiri literare* de l'assi, plusieurs articles, tels que : *Mon voyage au Maroc*, la *biographie d'A. Russo* et une partie de mes

Souvenirs de 1859, qui seraient fort contents d'avoir les honneurs de la réimpression dans le feuilleton de la *Presse*.²

Tout à vous, de cœur,

V. Alecsandri

Mircești, 1re réimpression 1868

Iubite prietene, mai întâi de toate îți mulțumesc pentru promisiunea pe care mi-ai făcut-o de a te ocupa de încurcătura mea cu locuitorii din Pătrășcani când Curtea de Casație, liberă, în sfârșit, de orice conflict cu Camera, va găsi timpul să-și reia lucrările. Eu mă bizui, ca întotdeauna, pe prietenia ta și pe elocvența ta... și cu asta intru în liniștea celui drept a cărui conștiință este [lipsită] de orice moralitate. Brățianu și Compania.

În sfârșit, iată-te ușurat, dragă prietene ! mi-ai tras o săpuneală relativ la demisia mea de deputat. Profit de aceasta (de săpun) pentru a-mi spăla miinile (de turpitudinile actuale). Iată două luni de când foștii mei colegi se spală cu succes cu ceea ce în românește se cheamă *bătaie în buză* *, ocupație dragă oratorilor patentăți, și țara n-a intrat încă în era de prosperitate promisă cu atita emfază !!! Noi ceilalți, țărani, care ne pregătim plugurile pentru semănatul de primăvară, sintem departe de a bănui fericirea care ni se gătește în pripă pe *Dealul Mitropoliei*,¹ este adevărat că ne pasă de aceasta, ca de Mesia al evreilor.

O ! popor plin de lăudăroșenie ! îți lipsesc opincile, și totuși îți plătești luxul unei adunări de mincinoși, care te costă foarte scump, dar care în schimb nu se sinchisește de tine cu o rară statornicie. Iată o temă pe care ți-o propun să o dezvolti într-unul din viitoarele tale articole din *Presă*; spiritul și talentul dumitale vor ști să tragă profit pentru a produce o frumoasă bucată de literatură politică. Și pentru că a venit vorba de acest nou jurnal, din care mi-ai trimis primul număr, nu am decît să-ți adresez complimente. Ideile sînt sănătoase și bine exprimate, dar va păstra el oare mult timp această atitudine demnă și serioasă ? Nu ne putem teme de a vedea *Presă* coborînd în arena unde se înghesuie ** toți, sub pretextul de a apăra interesele patriei ?

* în original, în limba română.

** „ ?iB|> i? . . . cuvinte : scris *boue-scule*, în loc de *bouscule*, pentru a sublinia cuvîntul *boue* = noroi.

Vai, de la principii la personalități nu există decît un sfert de pas și el este îndată străbătut în focul discuției.

Mi-ai făcut amabilitatea de a-mi cere concursul? Dar știi, dragul meu Pantazi, că nu am la mine cerneală atît de amară, pentru a scrie articole politice. Tot ceea ce voi putea face pentru a răspunde propunerii dumitale amicale ar fi să-ți trimit cîteva foiletoane literare. Pînă atunci, cum nu am nimic gata, dacă vrei să publici ceva de mine, vei găsi în *Foaia Societății Bucovinei și în Convorbiri literare* din Iași mai multe articole, anume: *Călătoria mea în Maroc, Biografia lui A. Russo* și o parte din *Suvenire din 1859*, care ar fi foarte mulțumite să aibă onoarea unei reimprimări în foiletonul *Presei*.²

Al dumitale, din inimă,
V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZARI

180

Mircești, 15 mart. 1868

Iubite Alecu!

Am primit odată cu scrisoarea ta, poeziile nepotului tău.¹ Aceste *Flori de mormînt* sînt gingașe și duioase, căci au rădăcina lor în inima poetului. Le-am citit cu multă plăcere și am găsit în ele adevărate accente sufletești, de pildă: *

Bucățile intitulate: *Unde? Casa galbenă, Adio, Mihalcea*, sînt frumoase, pline de o gingășie melancholică, care găsește un dulce răsunset în inimi.

Asemine în poeziile: *Cîte sărutări și Copilul* sînt strofe ieșite din sufletul poetului. **

Iată, poezie adevărată, poezie exprimată în limbă armonioasă și limpede. Bucovina se poate fâli că are poetul său,

* Urmează citate din poeziile: *Umbrei, Desperarea, La Dumnezeu, Victoria, Eu te-am iubit*.

** *Idem*.

căci D. Petrino au cules pe mormîntul scumpei sale soții un buchet de cele mai frumoase flori.

Te rog, iubite Alecu, să-i exprimi din parte-mi felicitările cele mai sincere și să-i mulțumești la grațiozitatea ce au avut a-mi trimite precioasa sa broșură.

Mă întreb în care stil Miculi au compus liturgia [*sic*] de care ți-am vorbit în anul trecut. Nefiind muzic și neputînd judeca decît prin impresia ce am primit auzînd acea liturgie, tot ce pot spune este că-i minunată și că, fără de a fi nici în stil slavonesc, nici în stil catolic, nici în stil cosmopolit, este o compunere nimerită, măreață, melodiosă, care va produce mare efect în biserica noastră.

Miculi are mult talent, precum știi, și ocupă la Lemberg o poziție însemnată, fiind directorul Conservatorului de acolo. Prin urmare, nu cred că ar vroi să o schimbe pe una echivalentă în București și chiar nici eu nu l-aș îndemna să părăsească realitatea pentru himeră. Cît pentru liturgia lui, te pot încredința că este minunată și dar bine ar face fratele tău, Constantin, să profite de influența lui în București pentru ca să facă pe guvern a dobîndi acel giuvaer muzical.

Nu știu dacă *Foaia societății* mai trăiește, căci în anul acesta nu am mai primit nici o broșură.

Al tău frate, V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

181

Mircești, 20 mart. 1868

Iubite domnule Negruzzi,

Am primit chiar acum scrisoarea d-voastre din 15/27 a luni și vă mulțumesc înainte de toate pentru asigurarea ce-mi dați că părintele d-voastre merge spre bine. Dacă drumurile nu ar fi nepracticabile precum sînt, m-aș rezezi înadins la

Iași ca să văd pe vechiul meu amic și să-i spun din gură ceea ce simt în inimă. În neputința în care mă aflu însă de-a mă urni din Mircești, vă rog să-i arătați din parte-mi frățeștile mele amicii și să-i spuneți că am însărcinat pe o bătrână vrăjitoare ca să-i facă de leac prin discințite. Sper că la venirea mea în Iași îl voi găsi sănătos.

Am citit cu multă plăcere poeziile lirice cuprinse în scrisoarea d-voastre și nu pot să vă zic mai bine, decât să urmați înainte pe calea poetică în care ați intrat; să cultivați *balada* ca una ce se ține de familia poemelor și... să *îngrijii de rimă*, ca să fie naturală și bogată. Îmi permit acest consiliu în calitatea mea de om cu părul alb.

Veștile ce-mi dați despre viitorul *Convorbirilor literare* m-au bucurat. Fiți perseverent și, dacă în adevăr concursul meu vă este necesar, vi-l promit din toată inima.

Dl. Maiorescu va face un mare serviciu limbei și literaturii noastre combătând tendința transilvană de a le poci, sub cuvânt de a le latiniza orbește sau, mai bine zicând, de a le brașoveni. D-lui care este înzestrat cu un spirit analitic și ajutat de cunoștințe variate ar nimeri foarte mult, dacă ar cerceta asemenea lucrările literare din București, care mi se par cam *hop deoparte*, după cum zice românul.

V-am trimis prin poștă un nemol de poezii, le-ați primit ?

Al d-voastre amic,

V. Alecsandri

P.S. într-un cuvânt ținut de dl. Hăjdeu în Camera Deputaților' asupra teatrului, oratorul a pretins că în comedia mea *Concina* aș fi *poetizat adulterul*. Adevărat să fie ? Care-i opinia d-voastre ? Bătrâna prințesă povestește Doctorului că au făcut o plimbare noaptea pe mare cu un necunoscut și către urmă nu l-au mai văzut. Putea oare să comită ea un adulter într-o barcă îngustă și legănată pe valurile mării ? Nu s-ar fi expus a răsturna barca în delirul voluptății ? etc. Cu toate acestea, dl. Hăjdeu găsește în acea situație periculoasă un pericol pentru morala publică... *inde irae ! **

De acolo mîniile (limba latină)

182

Mircești, 10 april 1868

Iubite domnule Negruzzi,

Viu să vă mulțumesc pentru grabnica ospetie ce au primit *Pastelurile'* în *Convorbirile literare*. Această grațiozitate este de natură a mă îndemna ca să vă comunic o noua serie de aceleași poezii, însă nu oi cădea în acest păcat până ce nu m-oi încredința de impresia ce au produs *iernaticile* mele din numărul III. Mă tem să nu fi insuflat fiori acelor care le-au citit, deși li s-au acordat locul de onor în foaia d-voastră.

Oricum să fie, ca părinte îmi este permisă îngrijirea pentru copiii mei, prin urmare vă semnez două greșeli de tipar în poezia *Primăvara* : Versul care începe strofa a doua trebuie îndreptat astfel :

„El vine, se înalță, în cercuri line zboară !”

Versul al doilea din strofa a treia zice :

„Pe crengile pădurei un *rai* de păsărele.”

Eu scrisesem *roi* în loc de *rai*, însă dacă vi se pare că *raiul* prezintă o imagină mai expresivă nu-l strămutați din locul său.

Cetiti-ați în *Foaia Societății din Bucovina* începutul voiajului meu la Maroc ? Acolo greșelile de tipar foiesc ca un furnicar, dar nu numai atâta, chiar limba, chiar stilul articolului este schimonosit. Redactorul *Foaiei* au găsit de cuviință a mă face cu de-a sila adeptul *țunilor* și a *ciunilor*, atribuindu-mi cuvintele *impresiune*, *confusiune*, *variaciune*, *onoare* în loc de *onor* etc. Această bunăvoință din partea redacțiunii bucovine m-au făcut a lua deciziunea de a mă feri în viitor de *inserțiunea elucubrăciunilor* mele în columnele *Foaiei Societății*. Pentru mine, o foaie menită a răspîndi gustul literaturii și care comite cacofonii în soiul *Fundăciunei Pumnuliane* este o foaie condamnată.

Ardelenii nu produc nimic frumos și poetic pentru că spiritul lor s-au inciunit și nu poate lua zborul mai presus decât aberăciunile gramaticale. Mă tem că și bucovinenii vor cădea în aceeași meteahnă.

Tot Moldova, sărmana, păstrează simțul bun și gustul estetic în privirea literaturii. De aceea am o adevărată plăcere să scriu pentru *Convorbirile noastre* și să strâng mâna frățește redactorului.

A'l tău amic,
V. Alecsandri

Amicii vechiului meu confrate', căci sper că acum este ridicat de pe boală.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

183

Mircești, 15 aprilie 1868

Iubite moș PISOI,

„Adevărat au înviat!
Să ne vii în casa,
Să ne șezi la masă
Cu trei ulcioare de vin
Si cu două de pelin !
Amin !”

Te aștept cu nerăbdare ca să te îndop cu cap de miel și cu harpaciă, în luncă, pe iarbă, la umbra stejarilor, în cîntecul păsărilor.

„Inima să se-ndulcească,
Masaoa să se stropească ,
După datina strămoșească.”

Atunci vom desluși împreună problemele ce-mi spui despre furnicătura ce știu parisienele a insufla de la piele în carne, din carne la os și de la os tocmai în măduvă, căci strămoșii noștri romanii ziceau : *in vino veritas*.

Acum însă să-ți vorbesc de P.G., de a cărui căsătorie te interesezi. Au venit tînărul la Ruginoasa, și, după îndemnul ce mi-au făcut prin o scrisoare m-am dus să-i dau ajutorul putincios. Am găsit pe Sm[ărăndița] și pe fratele său bine-dispuși în favoarea lui P.G., însă copila nu vrea, căci nu-l iubește. Ea s-au mărturisit mie că nu simte nici o înclinare pentru el. Ce să-i faci ? dor de zor și mila cu sila nu se poate. Am sfătuit pe junele nostru să cate a câștiga simpatia fetei, a-i inspira un pic de dragoste, căci familia ei nu vroiește a-i sili vroința.

E mult că G. nu mai are pe Srn[ărăndița] în contra lui. Prin urmare, el are câmpul deschis de a lucra la dobândirea inimii copilei. Ce-a face ? Nu știu. Înțelegi însă, moș PISOI, că Mița nu-i de aruncat în capul unui mire dacă ea nu simte nimica pentru dânsul... De-ai fi însurat și ai avea o fată iubită, ai ghindi la fericirea ei și i-ai împlini toate dorințele... ferindu-te de a o mărita cu de-a sila, după moda cea veche. Așa e ?

Chiar acum aflu că Brătianu a pățit-o la Bacău, adică și-au găsk Bacăul. Viind cu prințul la Iași, a găsit cu cale să înlocuiască pe prefectul Leca cu un altul. Naționalistii, guardiștii băcăuani s-au împotrivit la o asemine schimbare. Atunci Brătianu a lăsat pe vodă la Iași și a mers la Bacău pentru ca să înfrîneze populația prin maiestatea persoanei sale. Însă naționalistii guardiști l-au șuierat, se zice, i-au tăiat ștreangurile de la trăsură și nu l-au lăsat decît cînd Brătianu le-a declarat că el ar fi o persoană particulară, fiind demisionat, sau *designionat*, cum zicem noi în provincie.

Încît am cumpărat-o, într-atîta și-o vînd.

Marghiolita mi-au scris că te-au văzut la Paris și că au avut mare mulțemie. Paulină îți trimite amicii și îți pregătește un *Keșket* sau *ocapama*, sau o *ciulama*, sau o *musaca*, după cum îi pofti. Adio, arată respecturile mele lui vodă și doamnei.

Cu bine,
V. Alecsandri

Amicii lui Baligot.

184

Miercesti, 18 april 186®

Iubite confrate,

Orașele se ocup de politică, iar noi țărani am început munca de primăvară. Plugarii brăzduiesc, sărnănătorii arunc sămânța în pământ și natura întinerește, văzînd-o cu ochii.

În *consecință* [sic ?] îți trimet o nouă baniță de versuri, adică urmarea *Pastelurilor'*, ca poezii de *circonstance*. După aceasta, promit să te las în pace pînă cînd voi afla opinia adevăraților cunoscători asupra galeriei mele.

Cum merge părintele d-tale ? Binevoiește, te rog, a mă. Înștiința îndată ; vei îndatora mult pe al d-tale amic,

V. Alecsandri

185

Miercesti, 20 april 186S

Iubite Alecu,

Am primit de-abia ieri scrisoarea ta din 4/16 jși, de frica neregularității poștelor noastre, mă grăbesc a-ți răspunde îndată, pentru ca urările mele de sfintele sărbători să ajungă la Cernăuți înainte de fînitul Paștilor. Adevărat au înviat ! Să-ți fie vara vară cu flori, cu holde și cu sănătate ! Soarta să-ți zîmbească și să te încălzească cu un amic, a cărui absență de șase luni au fost crud simțită.

Cît pentru mine, acest iubit soare mi-au adus odată *cu* razele sale un șir de idei și de imagini poetice pe care le vârs în calupuri de strofe. Lăsînd deci la o parte orice lucrare mai serioasă, am început o galerie de pasteluri care vor cuprinde diferite tablouri de frumusețile naturii și de munca oîmpului. Cîteva din acele pasteluri de iarnă au apărut în numărul III

din *Convorbiri literare* ; (cetitu-le-ai ?). Altele vor apare în curînd inspirate de farmecul primăverii. Și tot astfel, dacă voi fi sănătos, am de gînd să urmez înainte în cursul anului pentru ca să descriu plăcerile vieții cîmpenești. Doresc să am opinia ta asupra acestui șir de poezii : sînt ele nimerite sau ba ? Sînt ele de natură a produce vreun efect plăcut ? Iată subiectele pastelurilor ce au să iasă într-unui din numerele viitoare a *Convorbirilor* : *Dimineața de primăvară, Tunetul, Noaptea, Floriile, Pastile, Scrînciobul, Plugurile, Sărnănătorii, Rodica'* etc... în curînd voi trata *Rusaliiile, Sînzienile, Praștia, Secera, Coasa...* etc. în total, poeziile acestea vor forma un volum întreg, care va cuprinde impresiile mele de la țeară. Fiind însă că, cu asemenea poezii, florile au un loc însemnat, te rog să-mi trimiți îndată manuscrisul lui C. Negruzzu asupra *Florei române'* ce l-am lăsat la tine acum doi ani, cînd am trecut prin Cernăuți ; în el sînt numele originale ale florilor noastre^ nume care se potrivesc cu soiul compunerilor mele.

Astă-iarnă' ți-am trimis mai multe articole pentru *Foia Societății*: 1 *Călătoria mea la Tanger*, 2 *Alecu Russo*, 3 O colecție de poezii inedite de-a lui Negri, C. Negruzzu etc.

Primit-ai aceste din urmă sau pierdutu-s-au ele prin troenele iernii ?

Îmi ceri ca să-ți las numaidecît articolul intitulat *A. Russo'* ? Fie ! căci nu pot nimica a-ți refuza, însă te rog, iubite, ca să regulezi a nu mi se mai giuca festa neplăcută ce mi s-au giucat în partea I a *Călătoriei mele la Maroc*. Dacă *Foia Societății'* ține ca să mă aibă de colaborator, pretind ca să mă primească cu defectele mele de stil și de limbă, iar nu să mă ciunească din cap pînă în picioare și să-mi schimbe cuvintele. Nu voiesc să fiu silit a primi *impresiuni*, cînd eu mă mulțumesc cu impresii, nici să mă înzestreze cu *onoare*, cînd eu mă mulțumesc cu onor. Ca redacția să aibă sistemul ei de ortografie și să ție mordicus la ea, treacă-meargă, dar ca să cerce a impune chiar și limbajul sau autorilor, asta-i o pretenție, pe care eu unul nu o pot admite. De este *Foia Societății'* o publicare serioasă ce are de scop a răspîndi idei și gustul literaturii în public, îi dau mîna cu frăție, iar dacă această foie are de gînd a cădea în păcatul foilor ardeleni, adecă a propaga Pumnulismul cu lepturismul și cu fundăciunismul gramatical al acestui onorabil profesor... eu unul mă despart de ea ca de o nevastă care-și

pierde cărărușa. Ar fi trist de a vedea o foaie tânără să ajungă, de-abia după trei ani, o cotoroață neînțeleasă ca *elucubrăciunile* transilvane pe care nimeni nu vrea să le citească. Când dracu om înțelege cu toții că o literatură, ca să fie literatură adevărat națională, trebuie să-și iee izvorîrea din geniul poporului, iar nu din fabricile de cuvinte pocite a lui Cipariu et Compani ! Francezii au avut pe Vaduis și Trissotin⁶ care au rămas ca tipuri ridicule de jargonism, asemenea viitor își pregătesc la noi toți acei care clocesc cuvinte și scot dihăanii dimbistice, destinate a rămâne ca modeluri de pedanterism burlesc.

Am cetit poezia lui M. Rosetti. Tânărul are talent și trebuie încurajat.

Amicii la toți ai tăi și bejănarului Anibal Gherghel.

J'f -f ii
Al tău frate,

V. Alecsandri

Aud că I. Brătianu, trecînd prin Bacău, și-ar fi găsit Bacăul, adică ar fi fost șuierat de popor și că nu ar fi scăpat din mîinile lui decît declarînd că el și-au dat demisia de ministru. Minciună să fie sau adevăr ?

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

186

Mircești, 24 april 1868

Iubite domnule Negruzzi,

Crîsoarea d-tale din 14 a lunei m-a mîhnit mult prin vestea ce-mi dai de boala părintelui d-tale. Vechiul meu amic au trecut prin grele încercări, însă curagiul ce au arătat în tot cursul boalei denotă o putere morală care va înrăuri asupra organizării sale și-l va face a trece criza cea periculoasă. Eu îi doresc din suflet să poată merge la băi, pentru ca să urmeze o cură radicală și favorabilă sănătăței sale și am buna sperare că Dumnezeu ne va păstra, d-tale un scump părinte și mie un amic prețios. în curînd voi veni însu-mi

la Iași ca să-l văd și să-l mai îmbărbătez, dacă va fi trebuință.

Mă întreb cum îmi pare începutul anului II al *Convorbirilor* ? El promite o frumoasă roadă literară și cred că importanța acestei publicări va merge tot crescînd, însă eviteaza pe cît vei putea de a te face editorul unor articole confuze ca acel al d-lui Eraclid¹, căci asemenea scrieri serioase pot și fie mult aprețuite de un public luminat ca acel din Germania sau din Franța, unde filozofia este o știință pricepută, dar în țările noastre ele nu sînt nici înțelese, nici gustate. Scopul foii d-tale este de a răspîndi iubirea de citire și de a dezvolta literatura ; prin urmare, trebuie să dai publicului nostru materii pe care să le mistuie ușor și cu plăcere.

Aritcolul d-tale intitulat *Primblări* răspunde foarte ni merit acelu scop, căci este spiritual și potrivit cu natura noastră glumeață. Eu am avut mare plăcere a-l citi și doresc să urmezi înainte, căci nimic nu-mi pare mai interesant decît descrierile de voiajuri cînd ele sînt făcute de un om *du monde*. * Primblările d-tale formează ceea ce francezii numesc *une agreable causerie* ** și zău, o asemenea convorbire e lucru rar la noi, de cînd politica a strechiet lumea și ne-au înzestrat cu o mulțime de palavragii serioși și uricioși.

Te felicitiez dar pentru soiul plăcut ce ai adoptat în descrierea primblărilor d-tale și sînt încredințat că va fi bine-venit de cititorii foaiei. Asemenea îți fac complimente pentru *Ultima lacrimă*, o poezie bine simțită și armonios exprimată. Permite-mi o singură observare : versul al doilea, din strofa de pe urmă ar trebui schimbat, căci, citîndu-l repede, el produce o frază confuză :

„Grabnic lacrima va trece pe cer cum, trece un nor.”

Urechea aude trecînd lacrima pe cer și mintea nu se du-merește îndată în prezența unei asemenea imagine.

Fiîndcă mi-am permis o primă observare, voi continua întrebîndu-te dacă d-ta care simți cu atîta căldură armonia limbei ai îndrăzni a întrebuița în poezie *terminațiune în iune*. Nu cred și am dovadă la aceasta că, în toate versurile ce ai scris până acum, te-ai ferit de acest păcat. Apoi dar pentru ce mă faci să-mi țiuie urechea amesteoînd în stîlul d-tale ușor

* De lume (limba franceză).

** O convorbire plăcută (idem).

și elegant *țuni*, care le-ai putea da lesne dracului pomană. Lasă pe beoțienii-ardeleni să creadă că au descoperit cadrul cerului, fiindcă unul din ei, într-o oră de *aberăciune*, a suferit de facere în *elucubrăciunea ciunelui* și a hultuit pe biata limbă română cu această- monstruoasă ! Beoțienii nu au produs nimica în domeniul adevăratei literaturi și nu au nici cel mai mic drept de a se constitui legislatorii limbei române ; ei sînt condamnați a pătimi de *ciune* și de *țune* ca *de boale* fără leac, dar d-ta, dar dl. Maiorescu, dar „Junimea” sa cadă în hăugașul beoțian, aceasta nu vine țării la socoteală. Eliad nu admite pe *ciune*, nici pe *țune* și Eliade are mai multe drituri a fi ascultat decît Cipariu-Pumnul-Barnuț și Laurian.

JVa fi o zi frumoasă pentru mine cînd oi videa că te-ai lepădat de Satana ardelean și că „Junimea” noastră are desulă independență pentru ca să rîdă de zbîrciturile. ciuniștilor de peste Carpați !

Vă mulțumesc la toți pentru complimentele ce-mi adresați apropo de *Pasteluri* și vă trimit din parte-mi cele mai sincere îmbrățișări.

V. Alecsandri

Te felicitiez că în *Primblări* ai întrebuițat cuvîntul *război* în loc de *rezbel*. Mult aș dori să adoptezi și cuvîntul *onor* în loc de *onoare*, fiind mai sonor, mai bărbătesc.

Nu s-ar putea întocmi poeziile populare ce ați primit din Bucovina ? Poate că, cercetînd bine, s-ar găsi ceva frumos în colecția de care mi-ai vorbit. Aș dori să o văd.

CĂTRE MATEI MILLO

187

Mircesti, mai 1868

Mon cher Millo,

Je vous envoie cette lettre de A. Hurmuzaki pour que vous soyez prevenu des difficultes qui vous attendent â Czer-novitz, et que vous puissiez prendre vos precautions en conse-

quence. Cette lettre est la reponse de Hourmuzaki â ma de-peche telegraphique.

Tout â vous,

V. Alecsandri

Mircesti, mai 1868

Iubite Millo,

Îți trimit această scrisoare a lui A. Hurmuzaki pentru ca să fii prevenit de greutățile care te așteaptă la Cerănuți și să poți să-ți iei măsurile potrivite. Această scrisoare este răspunsul lui Hurmuzaki la depeșa mea telegrafică.

Al dumatiale,

V. Alecsandri

CĂTRE PANTAZI GHICA

188

Mircesti, mai 1868

Mon cher Pantazi,

Je me trouvais â Jassi quand votre lettre est arrivee â Mircesti. A mon retour je l'ai trouve coquettement juchie sur mon bureau et m'attendant comme une charmante surprise. En effet elle a tenu ce qu'ele promettait car elle m'annonce votre prochaine incursion dans nos parages.

Ai-je besoin d'ajouter que vous serez recu â bras ouverts et que votre presence chez moi sera une veritable fete pour ma maisonnette ? Venez donc, la *lunca* vous prepare des concerts de rossignols inconnus â Bucarest.

Vous dites que vous accompagnerez Jora' â son retour â Roman, mais vous ne fixez pas l'epoque. Sera-ce â Paques ou â la Trinite ?

Pour ma part je me propos de partir mardi pour Galatz afin d'y rencontrer mon frere, et Dieu sai' si une fois aux bords du Danube, je ne serai pas tente de faire une promenade jusqu'a Giurgevo en băteau â vapeur puis un salt jusqu'â Bucarest. J'ai quelques petites affaires â regler la bas qui reclament imperieusement ma presence.

Il serait fort curieux que je vinse moi-meme vous chercher dans la moderne Capoue, pour vous emmener â Mircești. Quoiqu'il en soit, tâchez de terminer votre comedie en cinq actes avânt notre rencontre afin que vous m'en donniez lecture.

Merci pour les nouvelles politiques. Je m'y interesse mediocrement. Merci egalement pour ce que vous me dites de mon proces. Je tiens beaucoup a vous avoir pour mon defendeur par devant la Cour de Cassation, mais je pense qu'il vaudrait mieux attendre jusqu'a ce que l'affaire vienne â l'ordre du jour.

Sur ce, cher ami, je finis comme j'ai commence, en vous disant : venez, vous me rendrez heureux et vous passerez quelques jours de calme parfait, en respirant un air pur de tout miasme politique.

Je vous attends et vous embrasse.

Votre ami,
V. Alecsandri

Mes compliments respectueux â Md. Ghica

Mircești, mai 1868

Iubite Pantazi,

Mă găseam la Iași cînd scrisoarea dumatiale a sosit la Mircești. La întoarcerea mea am găsit-o drăguț cocoțată pe biroul meu și așteptîndu-mă ca o plăcută surpriză. În adevăr, a ținut ceea ce făgăduia căci ea îmi vestește apropiata dumatiale călătorie pe meleagurile noastre.

Mai este nevoie să adaug că vei fi primit cu brațele deschise și că prezența dumatiale la mine va fi o adevărată sărbătoare pentru căsuța mea ? Vino deci, *lunca* * îți pregătește concerte de privighetori necunoscute la București.

În original, în limba română.

Spt i că vei însoți pe Jora la întoarcerea sa la Roman, dar nu arăți cînd. Va fi la Paște sau la Sf. Treime ? *

În ce mă privește, îmi propun să plec marți la Galați ca să îl întîlnesc pe fratele meu, și Dumnezeu știe dacă, odată pe malurile Dunării, nu vei fi îndemnat să fac o plimbare pînă la Giurgiu cu vaporul cu aburi, apoi un salt pînă la București. Am cîteva mici afaceri de aranjat acolo, care cer neapărat prezența mea.

Ar fi foarte curios ca să vin chiar eu să te caut în Capua modernă pentru a te lua la Mircești. Oricum ar fi, încearcă să termini comedia dumatiale în cinci acte înainte de întîlnirea noastră, astfel încît să mi-o citești.

Mulțumesc pentru veștile politice ! Nu prea mă interesează. Mulțumesc, de asemenea, pentru ceea ce îmi spui despre procesul meu. Țin mult să te am ca apărător în fața Curții de Casație, dar cred că ar fi mai bine să așteptăm pînă cînd afacerea va veni la ordinea zilei.

Cu aceasta, dragul meu, închei cum am început, spunîndu-ți : vino, mă vei face fericit și vei petrece cîteva zile de liniște desăvîrșită, respirînd aerul pur de orice miasmă politică.

Te aștept și te îmbrățișez. Prietenul dumatiale,

V. Alecsandri

Salutările mele respectuoase d-nei Ghita.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

189

Mircești, 1 august 1868

Iubite Alecu,

În vara aceasta, păcatele și nevoile m-au împins a merge la București și, a doua zi după sosirea mea, am căzut bolnav. Apa dulce a Dîmboviței și aerul parfumat de principiuiri a

* Aluzie la vechiul cîntec burlesc francez : *Malbrough s'en va t'en guerre*, generalul englez a cărui întoarcere nesigură de la război putea fi „â Paques ou â la Trinite”.

Capitalei mi-au dat un soi de holerină de care am pătitit vreo șase săptămâni. De-abia acum am început a-mi redobîndi puterile și tocmai acum am primit un telegram de la dl. V. Alexandrescu-Urechia, prin care mă înștiințează că „Societatea literară” are a-și deschide ședințele în cursul lunii august, adică în timpul celei mai groaznice fierbințeli.

Înțelegi că am tot atîta dorință de a mă întoarce la București, cît a mă duce în sînul deșertului de Zahara. Prin urmare „Societatea” va lucra fără mine și în anul acesta. Neavînd mai multe sănătăți de schimbat, ca cămeșile, găsesc de cuviință a păstra pe aceea ce am și care este destul de hîr-buită.

Nu știu care-i istețul iscoditor al ideii de a condamna pe membrii „Societății literare” a se aduna în luna lui cuptor. Avut-au de gînd a ne îndemna ca să lucrăm mai cu foc ?

Oricum să fie, eu unul sînt decis a sta pe loc, mai cu seamă că am început o cură de ape minerale de Kissingen. Îmi trebuiesc încă vreo 30 de zile pentru ca să înghit ulcioarele de care am făcut provizie. Deci, cu mare părere de rău, mă văd în neputință de a răspunde la patriotica chemare a d-lui V. A. Urechia.

Nota bene. E de prisos a cerca de a mă deștepta în mine simțuri de devotament, patriotism, glorie etc. De cînd aceste cuvinte au agiuns a fi deviza șarlatanismului politic, ele nu mai au nici o influență asupra^mi.

Așadar, pentru ca să mîntui această scrisoare, te rog să-mi trimiți *îndată* cu poșta, manuscriptul lui C. Negruzzi asupra florei române, pe care ți l-am încredințat și de care am mare trebuință.

Vei îndatora prea mult pe al tău amic,

V. Alecsandri

Am văzut în mai multe rînduri pe frate-tău, Constantin, la București, l-am găsit foarte afectat de criticele unor jurnale. Cine l-au scos din minte ca să lase Dulcești pentru ca să se amestece în țărițe politice !

Adresa pe plic : Monsieur Alexandru Hourmouzaki
Czernovitz
Bucovine

CĂTRE V. A. URECHIA

190

Mircesti, 7 august 1868

Domnule director,

Răspunzînd la telegramul d-voastre din 3 august, am regretul de a vă face cunoscut că starea sănătății mele nu-mi permite a veni la București spre a lua parte la lucrările Societății literare.

Binevoiți, vă rog, a exprima onoraib. mei colegi deplina mea părere de rău de a nu mă putea întruni cu domniile-lor, și a priimi asigurarea destinsei mele considerări.

V. Alecsandri

Domnule Alecsandrescu, veți găsi aici alăturată o adresă a d-lui inginer din Iași care, din eroare, mi-au trimis-o mie.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

191

Mircesti, 21 august 1868

• *Iubite domnule Negruzzi,*

Vă scriu în grabă pentru ca să vă întreb cum se află părintele d-voastre ?

Nu^am primit încă numărul *Convorbirilor* din 15 august. Sper că numai poșta e de vină, căci ea ne gioacă ades feste de soiul acesta.

Ce mai face societatea „Junimea” ? Îți trimit multe amicii.

Al d-voastră amic,

V. Alecsandri

Nu ai de gînd să tragi o raită pe malurile Șiretului ?

192

Mircești, septembrie 1868

Iubite Nicule,'

Am scris în mai multe rânduri lui Alecu și n-am primit răspuns de la el. Se vede că este absent din Cernăuți, fiind dus la băi sau la „Societatea Academică” din București.

Eu am găsit de cuviință, în cât mă privește, a mă abține de a mai merge în capitală, căci astă-vară dulceața apei Dîmbovița m-a îmbolnăvit foarte rău. La vârsta mea, sănătatea este lucrul cel mai prețios și trebuie păzită de toate influențele vătămătoare, precum, de pildă : politica de pe podul Mogoșoaiei, pavea a aceluiași pod, otelurile locuite de deputați, senatori și alte jivine sugătoare etc. Prin urmare, m-am decis a șideea liniștit acasă și a continua ocupările mele literare...

Adio, scumpe amice, trimte cele mai amicale complimenturi familiei d-tale și îți aștept răspunsul cu nerăbdare.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

193

Mircești, sept. 1868

Iubite domnule Negruzzi,

Cînd am văzut pentru ultima oară pe părintele d-tale, am rămas sub o impresie foarte amară. Vechiul meu amic era într-o stare desperată, asupra căreia nu-mi puteam face nici o iluzie. Și însă cînd am aflat că s-au săvârșit din viață, am fost cuprins de o tristeță adîncă, căci e trist de-a vedea restrîngîndu-se cercul contemporanilor săi! E dureros de-ați

pierde amicii cu care ai petrecut în tinerețe, ai lucrat la renașterea unei țări iubite și te-ai deprins a-i prețui. Costaki Negruzzi este un nume scump României și va rămîne în pleiada pionierilor intelectuali ai neamului nostru ; el și cu Hrisoverghi au fost cei dintîi în Moldova care au dat semne de independență literară, ferindu-se de formele stilului mitologic, plin de Afrodite, de Apoloni etc, adoptînd drapelul școalei romantice. Scrierile sale, deși nu multe, au însă un caracter nou în literatura noastră, deosebindu-se prin eleganță, limpezire de stil, energie și adevărat românism. *Alexandru Lăpușeanu* este un model neimitat până astăzi și stă în fruntea literaturii noastre.

Eu aplaud cu bucurie hotărîrea ce ai luat de a aduna toate operele părintelui d-tale spre a le publica într-o ediție completă și, în curînd, ți-oi comunica un manuscris al său, care se află la Cernăuți și care cuprinde un catalog botanic. *Flora română* se arată în el cu veșmintele sale naționale și este o adevărată comoară de numiri poetice ale plantelor noastre. De cîte ori mă întîlneam cu părintele d-tale, îl certam că nu mai scrie nimic de mulți ani ; el îmi răspundea, rîzînd :

„Cucul cîntă sus pe nuc,
Și tu vrei să mă apuc
Ca să scriu de flori de cuc !”

Adevărul este că sub regimul de politică seacă care domnește în țară de la 1848 încoace, bieții literatori erau ca niște cucii rătăciți. Cu toate acestea, într-o zi, i-am dus acasă un caiet de hîrtie albă și liniată și l-am amenințat de-a nu-i da răgaz pînă ce nu-mi umplea caietul cu cerneală. Peste o săptămînă, ca să scape de mine, amicul meu mi-a trimis *Flora română*. Acest manuscris îl voi pune în curînd la dispoziția d-tale, însă cu condiție ca să mi-l înapoiezi după ce vei scoate o copie, căci ți-u foarte mult a-l păstra ca un autograf prețios și ca un suvenir iubit.

În scrisoarea d-tale am surprins oarecare simptome de descurajare pentru viitorul *Convorbirilor literare*. Lipsa de colaboratori și preocupările d-tale casnice sînt într-adevăr motive serioase de îngrijire, însă nu trebuie să te lași învins de o greutate momentană. Junimea, distrasă de plăcerile vărei,

va reveni cu iarna la ocupări mai serioase și va da iar semne de viață ; cît pentru mine care am de gînd a nu părăsi Mirceștii pînă în primăvara viitoare, îți promit tot concursul meu. Doresc ca reușirea victorioasă a *Convorbirilor* să fie cel mai bun răspuns atît la atacurile ardeleni, cît și la tăcerea bucureșteană.

Am citit maximele și ideile în versuri ce mi-ai trimis și mi-au plăcut. Urmează înainte și răspunde prin forma epigramatică celor care ar bănuî. Lucrul nou, neuzitat deșteaptă totdeauna răutatea spiritelor mici.

Adio. Te îmbrățișez frățeste.

V. Alecsandri

194

Mircești, 1 noiembrie. 1868

Iubite amice,

Aducătorul acestui răvaș este un tînăr cetățean din cetatea Mircești care ar dori să dobîndească lumina academică pentru a se face profesor (*și a scăpa astfel de serviciul militar.*)

Cum să fie admis între externii Academiei ? Cătră cine să se adreseze ? *That is the question.*

Am gîndit să-l recomand d-tale cu rugămintea ca să faci ce vei găsi de cuviință spre a înduioșa pe directorul Academiei.

Cine știe, dacă îndeplinind această cerere a mea, nu vei avea norocul de a pregăti pentru patrie un *futur* mare profesor de Universitate, împiedicîndu-l de a se face astăzi un prost soldat ?

Oricum să fie, te rog să te interesezi de recomandatul meu, și crede că vei îndatora mult pe al d-tale amic :

V. Alecsandri

îți trimit scenele din *Femmes savantes*.

362

CĂTRE PANTAZI GHICA

195

Mircești, 19 noiembrie. 1868

Mon cher Pantazzitiune'

Nu fi cu uitătiune
Că am o citatiune
La nalta Casatiune
La 25 noiembrie
Am toată speratiune
De bună succesiune
În al meu procesiune

Te sărut cu amiciutiune

V. Alecsandritiune

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

196

Mircești, 25 noiembrie. 1868

Iubite domnule Negruzzi,

Cum am primit răvașul d-tale, am și scris lui Cogălniceanu, lui A. Golescu și lui M. Jora (doi miniștri și un deputat) spre a le recomanda cu căldură cererea' respectabilei d-tale maice. Am bună sperare că dorința sa va fi realizată fără nici o greutate, căci fie cît de politică, Camera e ținută de-a fi și politicoasă către persoanele care merită respect și considerare.

Acum viu și răspund la amanul ce mi-ai adresat atît prin glasul elocuent al lui Carp, cît și prin scrisoarea d-tale. Am vrut îndată să mă arăt bun platnic și să mă achitez de o datorie contractată, însă... însă... cînd am cercetat buzunarul literar, nu am găsit nimica în el !! Adevărul e că, de la începutul iernii, mă simt cuprins de o sfințită de lenă care mă face a privi condeiul ca un instrument falcoianesc.

Cu toate acestea, tot am de gînd a îndeplini promiterea ce ți-am dat și de voi mai găsi vreo scînteie în cenușa închipuirii

363

mele, voi da zor *Ciocoilor*, a căroră cele întâi două acturi sînt gata.²

Îmi vine să ți le trimit pentru ca astfel să fiu obligat a scrie celelalte trei, cari vor completa comedia.

Cît pentru pasteluri... Mi-au înghețat penelul și colorile s-au sleit pe paletă. Dacă aș fi mai tînăr, le-aș apropie de focul ochilor a vreunei copile... dar știi proverbul lui Ioan :

„Dragi îți sînt fetele ?”

„Dragi.”

Dar tu lor ?”

„Și ele mie \”

M-am bucurat de propunerea ce ți s-au făcut a trimite *Convorbirile* în Basarabia. Frații noștri de peste Prut vor considera această foaie ca o mană de care va profita simțul românismului ce au început a se deștepta în vecinătatea Moldovei.

Popoarele tînere primesc mai lesne impresia frumosului și a renașterii prin glasul armonios a poeziei decît prin acel răgușit a politiceii. Copilul e legănat cu cîntice, nu cu discursuri străchiete.

Am citit începutul *Evreiceii*³ și aștept cu nerăbdare urma novejii, care promise de-a fi interesantă. Ziua de dimineață se cunoaște.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Te rog să binevoiești a-mi traduce alăturatul răvaș și a-mi trimite îndată traducerea. Mă vei obliga foarte mult.

CĂTRE PANTAZI GHICA

197

Mircești, 5 dec. 1868

Mon cher Pantazi,

Je vous remercie tout d'abord pour la bonne nouvelle que vous m'avez donnée au sujet de mon proces. Je vous avertis

ensuite, que je viens d'ecrire aujourd'hui meme à Cogalniceano.¹ Si ma lettre a de la chance, vous obtiendrez immanquablement ce que vous desirez. Allez voir Cogalniceano chez lui, pariez lui franchement. C'est un homme beaucoup moins raide qu'on ne le croit, et son coeur parle souvent plus haut que sa raison.

Le courrier part, il ne me reste que juste le temps de vous embrasser et de vous assurer de toute mon amitié,

V. Alecsandri

Mircești, 5 dec. 1868

Iubite Pantazi,

Îți mulțumesc mai întâi pentru buna veste pe care mi-o dai în legătură cu procesul meu. Te anunț, apoi, că am scris chiar astăzi lui Kogălniceanu.¹ Dacă scrisoarea mea are noroc, vei obține fără îndoială ceea ce dorești. Du-te să-l vezi pe Kogălniceanu la el, vorbește-i deschis. Este un om mult mai puțin rigid decît se crede, și inima sa vorbește adesea mai tare decît judecata sa.

Curierul pleacă, nu-mi mai rămîne decît timpul să te îmbrățișez și să te asigur de toată prietenia mea,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

198

Mircești, 6 dec. 1868

Iubite moș PISOI,

Îți scriu în ziua de Sf. Neculai ca să te felicitiez de sărbătoare și să-ți urez ani mulți împodobiți cu amorași, fiind însă cu toată urarea merită un bacșiș, după datina strămoșească, iată bacșișul ce vin a-ți cere.

365

Prin plaiurile voastre există un boier bătrîn, anume Nastasaki Bașotă, care împrumută bani spre englendisire și care precum știi posedă o ipotecă a moșii Foltești. El au fost rugat de colonelul Duca ca să binevoiască a face o simplă declarare către tribunalul de Galați în privirea obligațiilor rurale a fratelui meu, și, în adevăr, a făcut-o... însă cu cărciocuri ! Giudecă însuși cetind următoarea copie :

„Văzînd cererea făcută de debitorul meu, col. I. Alecsandri, pentru a i se libera bonurile ce stau depozitate la tribunalul de Galați, apoi dacă acest onorab. tribunal mă asigură că în fondul moșiei Foltești voi fi despăgubit în totul, atunci din parte-mi rămîn bonurile libere.”

Tribunalul de Galați, luînd cunoștință de un asemenea act *intortochiat*, sa grăbit în a încheie jurnal, zicînd că el nu poate să-și ia asupra-i responsabilitatea și să garanteze pe dl. Bașotă că fondul Foltești corespunde și la valora creanței d-sale. Pe asemenea motive regulează a se face cunoscut d-lui Nicolaidi, procuratorul d-lui I. Alecsandri, ca să producă o declarare din partea d-lui Bașotă fără asemenea clauze... etc.

Adică : Tribunalul, fără a lua în considerare că moșia Foltești are o valoare întreită de somele ipotocate în fondul ei, răspunde prin un *lasă-mă să te las* la propunerea meșteșugoasă a d-lui Bașotă și, în vremea asta, bonurile rămîn închise în lada comitetului de lichidare, și frate-meu duce dorul.

Eu însumi mă resimt de această încurcătură bașototribunălească, căci de la vînzarea bonurilor atîrnă plata procentelor cuvenite lui Cuza-Vodă, fratele meu fiind obligat a le trimite regulate înălțimei-sale.

Aceste împregiurări fiind așternute dinaintea ochilor tăi, iubite junelule, iată bacșiușul ce aștept.

De la Botoșani pînă la moșia cuconului Nastasaki, distanță nu e mare. Suie-te în cupetul tău, du-te ca fulgerul la dînsul și fă-i un *engomion* de cele mai ritorice spre a-l convinge că este în destul garantat în fondul Folteștilor pentru ca să nu mai aibă nevoie de a-și rezerva drepturi asupra bonurilor... Că, prin urmare, ar face un adevărat serviciu fratelui meu trimițîndu-mi mie o declarare simplu redigată prin care să se desiste *fără condiții* de orice pretenție asupra ziselor obligații, mai cu seamă că o mare parte din ele nu mai există, fiind ieșite la sorți chiar din anul dintîi. într-un

cuvînt fă cum îi știi și izbutește în această misie diplomatică pentru ca tu să ai mulțemirea de a putea zice ca Cezar : *Veni, vidi, vixi* și noi să căpătăm înlesnirea de a scoate bonurile din închisoarea unde zac și de a le vinde spre îndestularea creditorilor Iancului.

Cîștigînd o asemenea victorie, mai ilustră decît aceea de la Sadova, te-ai pune în rînd cu Alexandru Makedon, cu Napoleon I și cu Cezar, strămoșul nostru, care (fie zis între noi) trebuie să se strîmbe urît cînd privește de sus la strănepoții lui. Eu unul îți promit o odă precum se cuvine la toți acei care fac mari și grele biruinți.

Aștept cu nerăbdare rezultatul expediției tale și, sperînd că va fi așa precum nu puțin să se bucure sufletul meu. te îmbrățișez :

La mulți ani
Cu mulți bani!

V. Alecsandri

P.S. Iată o scrisoare pentru cuconul Nastasaki. Citește-o și o lipește.

Ai de gînd să petrecem împreună revelionul la Ruginoasa ? Vom metahirsi ceva *parale ghiorele*.

Paulina te așteaptă cu cămara plină.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

199

Mircesti, 12 dec. 1868

Iubite domnule Negruzzî,

îți trimit o curiozitate istorică pentru ca să aveți de ce rîde cînd vă veți aduna duminica viitoare. Acest document poate figura cu succes în *Albumul grotesc* ce compune dl. Pogor.

M-am apucat să scriu un roman¹ pentru *Convorbiri* și mă silesc să-l dau gata pentru numărul de 1 mart. 1869.

Multe amicii la toți si d-tale în parte.

V.A.

Iubite domnule Negruzzi,

Trimit „Junimei”, de Anul nou, o nouă serie de *Pasteluri** și îi doresc toate fericirile și succesele, atât literare, cât și amoroase. Eu îmi voi petrece sărbătorile la țeară, regretînd de-a nu^mă putea găsi_ în mijlocul veselei „Junimi”, și, mai cu seamă, regretînd junicia ce zboară atât de repede pe aripele anilor cari trec.

Adio și sincere amiciei familiei d-tale, precum și d-lor Maiorescu, Pogor, Corne etc.

V. Alecsandri

Pentru anul al treile a *Convorbirilor*,² adică de la 1 martie 1869, vă promit urmarea *Pastelurilor* și un roman intitulat *Dridri*.

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

Ma chere Smaranditza,

Il se presente un acquereur pour du ble. Il demande pour commencer, 1 500 sacs, et, si la qualite lui convient, il ira jusqu'a 4 000, voire meme 6 000 sacs.

C'est un^ Mr de la Bukovine qui vient de m'ecrire a ce sujet. On desire connaître le prix des *cents kilos* en gare de Mircești..., mais comme je ne possède pas de cereales à vendre, je compte t'adresser le marchand.

Faut-il lui ecrire de se rendre à Ruginoasa ? On paye argent comptant. Reponds-moi de suite.

Je vous embrasse tous,

V. Alecsandri

Dragă Smărăndița,

Se înfățișază un cumpărător pentru grâu. El cere, pentru început, 1 500 saci și, dacă îi convine calitatea, va merge pînă la 4 000 ; poate chiar 6 000 saci.

Este un d[om]n. din Bucovina care mi-a scris în legătură cu aceasta. Vrea să cunoască prețul *sutei de kilograme* în gara Mircești..., dar, cum nu am cereale de vinzare, socotesc să ți-l trimit ție pe negustor.

Trebuie să-i scriu să vină la Ruginoasa ? Plătește pe loc. Răspunde-mi numaidecît.

Vă îmbrățișez pe toți,

V. Alecsandri

Ma chere Smaranditza,

J'ai eu des nouvelles de Zangențian par Georges Hourmuzaki. Son intention est de ne pas me rendre l'argent du cylindre, mais de raccommoder celui-ci tant bien que mal et de le tenir à ma disposition.

Tu comprends que je l'ai envoye promener, que faire maintenant ? Intenter un proces à ce drole ? C'est m'exposer à de nouveaux frais et à des courses à Czernowitz qui ne me conviennent guere.

J'ai reçu une lettre de Baligot qui me dit que le Prince est tres fache contre toi, à cause de certain retard dans le paiement du bail de la St. Demetre. Qu'y a-t-il de vrai dans cette colere prindere ?

Je pars demain et vous embrasse tous,

V. Alecsandri

Duminică [L86@—1@69]'

Dragă Smărăndița,

Am avut vești despre Zangențian prin Gheorghe Hurmuzaki. Intenția lui este de a nu-mi înapoia banii pentru cilindru, ci de a-l repara pe acesta cum se va putea și de a mi-l ține la dispoziție.

Iți închipui că l-am trimis la plimbare. Ce să fac acum? Să intenteze un proces caraghiosului acestuia? Aceasta ar însemna să mă expun la noi cheltuieli și la drumuri la Cernăuți care nu-mi convin deloc!

Am primit o scrisoare de la Baligot, care mi-a spus că Prințul este foarte supărat pe tine din cauza unei anumite întârzieri la plățirea arenei ia Sf. Dumitru. Ce este adevărat din această supărare princiară?

Plec miine și vă sărut pe toți,

V. Alecsandri

CĂTRE A. COCIU

203

[1869]

Mori cher Mr Cociu!

Il doit arriver pour moi un paquet de Lemberg contenant des notes de musique. Je vous prie de le remettre à Mr Wachman². Quant au port vous serez aimable de le payer pour moi et de me faire savoir à Mircești ce que vous avez déboursé, afin que je m'acquitte de cette petite dette pour le porte.

Tout à vous,

V. Alecsandri

L'adresse de Mr Wachman est : Strada Belvedere 53.

[1869]

Iubite domnule Cociu!

Trebuie să sosească pentru mine un pachet de la Lemberg conținând note de muzică. Vă rog să le înmănați d-lui Wachmann². În ce privește transportul, veți fi așa de bun să-l plătiți în locul meu și să mă înștiin-

țați la Mircești cit ați cheltuit, astfel încît să pot să-mi plătesc această mică datorie pentru transport.

Al dumneavoastră,

V. Alecsandri

Adresa d-lui Wachmann este : Strada Belvedere 53.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

204

Mircești, ghenar 1869

Iubite domnule Negruzzi,

Vă mulțumesc la toți pentru complimentele și felicitările ce mi-ați adresat și sper că îmi vor fi priincioase.

Am aflat cu multă bucurie că maica' d-tale au căpătat întreaga pensie de 1 200 lei. Camera, astă-dată, s-au arătat inteligentă.

Te autoriz să tipărești *Pastelurile* în oricare număr din *Convorbiri* va veni mai bine la chibzuială. Te rog însă ca strofa I din pastelul intitulat *Miezul iernii*² să fie schimbat în modul următor :

„în păduri trăsesc stejari. E un ger amar cumplit !
Stelele par înghețate, ceriul pare oțelit ;
Iar zăpada cristalină pe cîmpii strălucitoare
Pare-un lan de diamanturi și scîrție sub picioare.”

În manuscriptul ce ți-am trimis, versul al treilea a strofei începe cu : *Peatra crapă*. Vroiesc să le scot din ea fiindcă ele recheamă un joc numit frîntură de limbă care suna așa : *Peatra crapă, capra calcă*.

Nu pot să-ți trimit nici o notiță despre persoanele din societate care au jucat pe scenă *Les femmes savantes* traduse de părintele d-tale fiindcă atunci eram absent din țară. Cît pentru manuscriptul antologiei ce ți-am promis, îl aștept de la A. Hurmuzaki și sper să ți—1 comunic în curînd. Am

sfârșit partea I a romanului *Dridri* și-1 vei avea negreșit pentru 1 mart.

Al d-tale amic,
V. Alecsandri

Amicii „Junimei”.

205

Mircești, 20 ghenar 1869

Iubite domnule Negruzzi,

Ți-am promis un roman¹ pentru începutul anului III a *Convorbirilor*. Iată partea I. Pentru ca să urmez mai înainte, aștept ca să o citești și să-mi spui cu francheță dacă ți se pare potrivită cu spiritul și tendințele foaiei „Junimei”. În cazul acesta, te-aș ruga să-mi faci cunoscut dacă fiecare capitol poate să intre într-un număr a foaiei și pentru câte numere crezi că ai găsi materie în manuscriptul ce-ți trimit ?

Oricum să fie, eu sînt decis să scriu înainte *istoria adevărată* ce am început, pentru ca să o public într-un volum. Partea II² va cuprinde descrierea unor evenimente din 1848.

Ți-am vorbit, mi se pare, de un proiect ce am de a publica întregul meu repertoriu dramatic. Caut pentru aceasta un editor³ cărui aș lăsa tot beneficiul vânzării, dar totodată și toată cheltuiala și osteneala tipăririi. Nu ai putea să-mi găsești un asemenea giuvaer ?

Trimite-mi te rog, un exemplar din *Calendarul Scînciobului*. La țeară, viața fără călindar e ca nunta fără lăutari.

Cetita-i *Traianiada* lui Bolintineanu ? Ce ziceți la „Junimea” despre dînsa ? Multe amicii la toți.

Al d-tale amic,
V. Alecsandri

372

206

Mircești, 6 febr. 1869

Iubite domnule Negruzzi,

Ți-am trimis partea I a romanului intitulat *Dridri*, cu o scrisoare la care aștept răspunsul¹, avînd nevoie de unele înformări. Nu știu dacă ai primit manuscriptul meu, căci regularitatea poștală a României nu-mi pare să fi agiuns la acel grad de perfecție care este visul oamenilor noștri de stat. Cu toate acestea, să sperăm că manuscriptul nu a avut aceeași soartă cu banii ce au motivat ilustrarea zelosului Fălcoianu de schinguitoare pomenire.

Am primit no. 23 a *Convorbirilor* și am constatat în *Pasteluri* câteva greșeli de tipar care sînt de natură a schimba chiar înțelesul unor versuri, de exemplu : în portretul² sub no. XXI la începutul ultimei strofe, versul Sntîi nu rimează cu cel al doilea, fiindcă în loc de el ar fi trebuit să se tipărească după manuscript :

„Nici o mândrie mare nu-ntrece-a ta mîndrire.”

Asemine în portretul³ sub no. XXII, versul al doilea din ultima strofă e greșit, căci, în loc de :

„Că-ți vede veselia ș-amorul dulce-n față”, ar fi trebuit să fie :

„Că-ți rîde veselia ș-amorul dulce-n față.”

Cuvîntul *rîde*, precît îmi pare, produce o imagină mai vie și este chiar o expresie românească din cele mai nimerite. Adeseori am auzit zicînd : *îi rîd ochii de bucurie ; îi rîde veselia în față* etc.

Am observat chiar în ideile și maximile d-tale câteva greșeli de tipar care ar trebui îndreptate și, de aceea, cred că ar fi bine să adoptezi în foaia *Convorbirilor* un colț destinat pentru *errata*.

Acum mă prezint iar cu o mîină plină de *Pasteluri*, care aș dori să figureze la începutul anului al treilea, adecă în numărul de la 1 martie. Este cam indiscret din parte-mi a va năvăli astfel cu poezii, însă n-am ce face, căci am promis d-rei M. Docan¹ că se va publica *Buchetul* la acea dată.

373

Un proverb francez zice : *Faut de la vertu, pas trop n'en faut* *, asemenea am putea zice : *Faut de la poesie, pas trop n'en faut* ** ; de aceea, promit să vă mai slăbesc cu versurile pînă mai încolo în vară, pe timpul secerişului.

Te rog să arăți amicitia mea fratelui d-tale și tuturor membrilor „Junimei”.

Ai d-tale amic,
V. Alecsandri

207

Mircești, 1C fevr. 1869

Iubite domnule Negruzzi,

Christofor-Columb a descoperit America, d-ta ai făcut o descoperire și mai rară și mai neașteptată. Ai descoperit un editor de opere literare ! Glorie d-tale și glorie „Junimei”, care primește a edita scrierile mele. Eu din parte-mi mă învoiesc bucuros cu condițiile enumerate în scrisoarea d-tale și, cum voi veni la Iași, vom regula împreună modul acestei publicări. Deocamdată socot că ar fi bine a se face în foaia *Convorbirilor* un mic anunțiu despre viitoarea întreprindere tipografică spre a încunoștința publicul ce se interesează de literatura noastră.

Ediția Charpentier este nimerită și îmi convine foarte bine ; operele mele, atât poezie, proză, cât și piese dramatice, poate să formeze vro 6 volumuri, afară de acele ce cu ajutorul sfintei lene voi mai produce în viitor. Scopul meu fiind de-a publica toate scrierile mele într-o singură și aceeași ediție, „Junimea” va avea preferință fără nici o contestare pentru editarea operelor mele viitoare.

* Trebuie virtute, dar nici prea multă (limba franceză).

** Trebuie poezie, dar nici prea multă (limba franceză).

Numărul *Pastelurilor* se va sui pînă la 40. Avînd vreo 35 gata, îmi rămîne încă un număr mic de compus pentru a completa volumul acestor poezii ușoare.

Încît privește romanul *Dridri*, recunosc că, fiind prea lung, nu poate apărea într-un șir de numere prea disproportionat cu soiul publicărilor obicinuite pînă acum în foaia *Convorbirilor*. Interesul romanului s-ar pierde cu vreme și lectorii s-ar osteni. Prin urmare, găsesc mai nimerit a-l publica în deosebi, și dar te rog să-mi înapoiezi manuscriptul.

Ți-oi trimite în locu-i un *proverb* și un *episod interesant* extras din romanul *Dridri* care nu va reclama mult spațiu în foaie. Înțeleg că, pentru o foaie ce iese numai de două ori pe lună și care nu scoate decît 2 coaie la fiecare 15 zile, articolele trebuie să fie scurte, căci altminteri ele devin ostentivoare.

Mulțumindu-ți pentru bunăvoința ce mi-ai arătat întru căutarea și descoperirea *giuvaerului*, te îmbrățișez și tot păstrez sperarea de a te vedea într-o zi la Mircești.

Al d-tale amic,
V. Alecsandri

Vestea ce mi-ai dat despre moartea copilului d-lui Pogor m-au întristat. Te rog să-i arăți din parte-mi că mă asociez din suflet la durerea ce simte.

Amicii, fratelui d-tale și întregii „Junimi”.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

208

Mircești, 14 fevr. 1869

Mon cher Cogalniceano,

Je suis victime d'un escamotage grec qui me joue un tour abodinaire. Tu sais que les diverses compagnies qui ont obtenu la concession du chemin de fer de la Moldavie, ont choisi Mircești pour lieu de stations' entre Pașcani et Roman. La compagnie actuelle avait elle meme consacre cette disposition en inscrivant la station de Mircești sur son plan d'etudes.

J'etais tranquille et me faisais une fete à l'idee d'arreter mes amis au passage et de les faire descendre des wagons pour leur faire les honneurs de mon petit coin.

Tout à coup un grec apparait sous la figure de Mons. Costică Soutzo, et, grâce à ses intrigues il parvient en sa qualite de Commissaire d'expropriation, à decider les ingenieurs de transferer la station à Halaucesti, propriete d'un autre grec, le prince A. Morouzi-Sveristeano.

Sans nul doute celui-ci a promis de ceder le terrain gratis (ce que d'ailleurs moi-meme je suis dispose de faire) et cette cession a alleche Mr C. Soutzo qui y trouve un avantage pecuniar. Les deux Danaos trouvent à cette mesure des benefices incontestables, mais les Communes et les proprietaires des environs se trouvent gravement lésés dans leurs interets puisque la position de la nouvelle station alonge d'un quart de poște le transport des cereales.

J'ai adresse au ministre des travaux publics une supplique dont je te prie de prendre connaissance, à cette supplique j'ai ajoute celle des communes avoisinantes, ainsi qu'un plan des localites, qui vous expliqueront clairement les desavantages causes par la transmutation de la dite station.

Tu sais si j'aime les grecs ! Me laisseras-tu berner par eu ? Je suis sur du contraire, c'est pourquoi je t'embrasse de tout coeur.

**Tout à toi,
V. Alecsandri**

Mircesti, 14 febr. 1869

Iubite Kogalniceanu,

Sint victima unei înșelătorii grecești care îmi joacă o festă groaznică. Știi că diferite companii care au obținut concesiunea căilor ferate din Moldova au ales Mirceștiul ca loc pentru stație între Pașcani și Roman. Compania actuală a consacrat această dispoziție înscriind stația Mircesti pe planul ei de studiu. Eram liniștit și îmi făceam o sărbătoare la gândul că voi opri pe prietenii mei, în trecere, și-i voi face să coboare din vagoane pentru a le face onorul colțișorului meu.

Deodată, un grec a apărut sub înfățișarea d-lui Costică Suțo și, datorită intrigilor lui, a reușit, în calitatea sa de comisar de expropriere, să determine pe ingineri să transfere stația la Hălăucești, proprietatea unui alt grec, prințul A. Moruzzi-Zvorișteanu.

Fără nici o îndoială, acesta a făgăduit să cedeze gratis terenul (ceea ce de altfel eu însumi eram dispus să o fac) și această cedare a atras pe dl. C. Suțo care găsește aici un avantaj bănesc. Cei doi Danaos au găsit în această măsură beneficii de netăgăduit, dar comunele și proprietarii din vecinătate sint grav atinși în interesele lor, deoarece poziția noii stații lungește cu un sfert de poșta transportul cerealelor.

Am trimis Ministerului Lucrărilor Publice r» cerere de care te rog să iei cunoștință, la această cerere am adăugat pe cea a comunelor din vecinătate, precum și un plan al localităților, care vă va explica clar dezavantajele produse de strămutarea numitei stații.

Tu știi cit îi iubesc pe greci! Mă vei lăsa tu păcălit de ei? Sint sigur de contrariu, de aceea te sărut din inimă,

Al tău,
V. Alecsandri

CĂTRE PANTAZI GHICA

209

Mircesti, 15 febr. [s.v.] 1869

Mon cher Pantazi,

A l'approche du terme fixe pour l'examen de mon proces — 28 fevrier — je me hâte de vous envoyer les pieces' suivantes :

1 Une nouvelle procuration legalisee par la Mairie de Mircesti.

2 Une depeche que m'a expediee un des delegues des habitants de Patrascany, depeche qui prouve suffisamment que ceux-ci ont recu la citation de la Cour de Cassation.

3 Un papier assez important dont vous vous servirez pour combattre les accusations de corruption qu'on aurait employees avec *Budnariul*, celui qui a signe au proces-verbal.

Ce papier est tout simplement la preuve la plus evidente de la canaillerie des delegues des malheureux habitants de Patrascani, Nedelcu et Vasili Gradinariul lesquels, apres avoir pousee les paysans â m'intenter un proces onereux pour eux, sont venus me proposer de me vendre les droits de leurs clients, moyennant une concession de terrain â eux deux exclusivement.

Le proces termine, vous me renverrez ce papier que je veux garder comme une arme contre ces deux brigands.

Tout â vous,
V. Alecsandri

Mircești, 15 febr. [s.v.] 1869

Iubite Pantazi,

La apropierea termenului fixat pentru cercetarea procesului meu — 28 februarie — mă grăbesc să-ți trimit piesele următoare :

1 O nouă procură legalizată de primăria din Mircești.

2 O depeșă pe care mi-a expedit-o unul dintre delegații locuitorilor din Pătrășcani, depeșă care dovedește îndeajuns că aceștia au primit citația Curții de Casație.

3 O hirtie destul de importantă, de care te vei servi pentru a combate acuzațiile de corupție care s-ar fi folosit cu *Budnariul*, acela care a semnat procesul-verbal.

Această hirtie este de-a dreptul proba cea mai evidentă a necinstei delegaților nefericiților locuitori ai Pătrășcanilor, *Nedelcu* și *Vasili Gradinariul*, care, după ce i-a împins pe țărani să-mi intenteze un proces costisitor pentru ei, au venit să-mi propună să-mi vindă drepturile clienților lor, în schimbul unei concesiuni de teren numai pentru folosul lor.

Odată procesul terminat, îmi vei înapoia această hirtie, pe care vreau să o păstrez ca pe o armă împotriva acestor doi hoți.

Al duminică,
V. Alecsandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

210

Roman, 1 III [s.n.] 1869

M. Cogalniceanu
B

Puis-je esperer un bon resultat au sujet de la station ?
Attends reponse, mille amities.

Alecsandri

Roman, 1 III [s.n.] 1869

M. Kogălniceanu

B.

Pot să nădăjduiesc un rezultat bun în legătură cu stația? Aștept răspuns, mii de amiciții.

Alecsandri

211

Roman, 3/3- 1869

Mr Michel Cogalniceanu
Buc.

Ta depeche est trop elegante pour que je puisse refuser,
j'accepte, bientôt une lettre, amities.

Alecsandri
Roman, 3/3 1869

Dl. Mihail Kogălniceanu

Buc.

Telegrama ta este prea elegantă ca să pot refuza, primesc, în curând o scrisoare, amiciții.

Alecsandri

Mircesti, 18 fevr. [s.v.] 1869

Mon cher Cogălniceano,

Tu connais de longue date ma profonde repugnance pour la politique¹ est surtout pour les luttes parlementaires, aussi m'a-t-il fallu faire un grand effort sur moi-meme pour répondre affirmativement à ta depeche.

Etant convaincu que tu avais l'ambition de faire succéder au ramassis qui composait la Chambre dissoute une Assemblée digne et formée d'hommes honorables et indépendants, j'ai passé par-dessus mes repugnances pour répondre à ton appel. Ceci fait, je veux m'expliquer franchement avec toi sur ma future carrière.

La vie que je mène depuis huit ans loin des affaires m'a rendu entièrement étranger à leur maniement, et je n'éprouve certes pas l'envie de m'y remettre.

Ma nature, mes goûts, mes occupations littéraires sont si diamétralement opposés aux travaux d'un ordre politique et militant, qu'en m'examinant moi-meme je ne me trouve pas la moindre étoffe d'un homme d'Etat, et encore moins celle d'un orateur. Ma santé enfin, à laquelle j'ai la faiblesse de tenir, se ressent cruellement des froids de nos hivers, elle supporte difficilement le climat de Bucarest. C'est pourquoi j'ai arrangé ma vie de façon à passer les mois de beau-temps à la campagne et les mois d'hiver à l'étranger, dans les pays hantés par le soleil.

À la fin d'octobre de cette année, mon intention bien arrêtée est de partir pour l'Égypte, afin d'éviter les souffrances que me cause le froid de notre cher pays.

Tu vois d'après ces aveux, qu'il me sera impossible d'assister à la Chambre en 1870. Dans cette perspective dois-je accepter un mandat que je ne saurais remplir consciencieusement ? Ma raison me dit non ; pourtant je veux avoir ton avis, avis d'ancien ami, j'entends, et non avis de ministre.

J'attends donc avec impatience un mot de réponse à ce sujet, et je t'embrasse de tout cœur.

**Tout à toi,
V. Alecsandri**

Mircesti, 18 fevr. [s.v.] 1869

Iubite Kogalniceanu,

Cunoști demult adîncul meu dezgust pentru politică¹ și, mai ales pentru luptele parlamentare, și că mi-a trebuit să fac un mare efort asupra mea însumi pentru a răspunde afirmativ la depeșa ta.

Fiind convins că aveai ambiția să faci să urmeze adunăturii care compunea Camera dizolvată, o adunare demnă și alcătuită din oameni cinștiți și independenți, am trecut peste neplăcerea mea pentru a răspunde chemării tale. Acestea făcute, vreau să mă explic sincer cu tine asupra viitoarei mele cariere.

Viața pe care o duc de opt ani departe de treburi m-a instrăinat în întregime de mîntuirea lor și nu simt dorința să reîncep.

Natura mea, gusturile mele, ocupațiile literare sînt cu totul opuse activității de ordin politic și militant căci, cercetîndu-mă pe mine însumi, nu-mi găsesc nici un fel de stofă de om de stat și mai puțin de orator.

Sănătatea mea, în fine, la care am slăbiciunea să țin, se resimte puternic la frigul iernilor noastre și suportă cu greutate clima Bucureștiului. De aceea am rînduit viața mea în așa fel, încît să petrec lunile cu timp frumos la țară și lunile de iarnă în străinătate, în țările bîntuite de soare.

La sfîrșitul lui octombrie din acest an, intenția mea, bine stabilită, este să plec în Egipt, în așa fel încît să cruț suferințele pe care mi le provoacă frigul din scumpa noastră țară. Vezi după această mărturisire că-mi va fi imposibil să asist la Cameră în 1870. În această situație, trebuie oare să accept un mandat pe care nu voi putea să-l îndeplinesc conștiincios ? Rațiunea mea îmi spune nu ; totuși, vreau să am părerea ta, părerea unui vechi prieten, înțeleg, și nu părerea unui ministru.

Aștept deci cu nerăbdare un cuvînt de răspuns în legătură cu acest subiect și te sărut din inimă.

Al tău,
V. Alecsandri

213

Mircești, 22 fev. 1869

Iubite domnule Negruzzi,

Oridariul meu mergînd la Iași, l-am însărcinat să-ți aducă acest bilet prin care vin a te ruga ca să-mi trimeți un număr broșat din *Convorbiri*, anul II. Veți îndatori prea mult pe al d-tale amic,

V. Alecsandri

214

Mircești, 1 mars 1869

Mon cher Cogalniceano, je viens de recevoir ton dernier telegramme, par le quel tu me laisses entrevoir la perspective d'un voyage en Egypte à nous deux. Cette pensee me sourit à tel point que je ne puis resister au deșir qui me pousse à te prendre au mot. Nous n'avons jamais voyage ensemble, ou du moins nous n'avons pas fait de course lointaine, je crois que nous nous entendrons parfaitement pour faire une derriere escapade. En attendant je te promets de te donner l'exemple par mon arrivee à Bucarest pour l'ouverture de la Chambre. Tu m'assures que la session ne durera pas trop, tant mieux, car le sejour de la Capitale m'est insupportable, la vue de certaines figures m'agace au point d'avoir envie de les souffleter.

Cher ami, je serais heureux de te voir reussir à composer une Chambre digne de notre pays et qui fasse un contraste complet avec l'anti-chambre que tu as dissoute. Il faut que le Prince Charles puisse se convaincre par l'ensemble de la nouvelle Assemblée que la grande *Nation roumaine* ne partage nullement les aberrations de certains Seides Mazziniens, et

qu'elle possede assez d'hommes honorables pour se faire dignement representer. On m'a assure pourtant que tu soutiendrais la candidature à *Ulysse Creteano* ? Je n'en ai rien cru, parce que je te connais trop intelligent, trop homme de tact pour commettre de pareils erreurs. Les Ulysses, y compris celui d'Homere, sont bon à toute autre chose qu'à representer la dignite nationale.

Avânt de tenminer, permets-moi de t'entretenir encore de la station de Mircești. Le Comite permanent de Roman, sur des observations, que je lui ai presentees, a decide à l'unanimité que les interets du district reclamaient imperieusement la construction de la dite station sur ma terre. Il va bientot envoyer son raport au ministere des Travaux publics. Le Prince D. Ghica chargera sans doute Mr. Guildren [?] d'examiner l'affaire. Ne pourrais-tu pas en toucher deux mots à Mr Guildren [?] ? Plusieurs ingenieurs m'ont assure qu'il dependait entierement du gouvernement que la station fut etablie à Mircești plutot qu'ailleurs.

On a commence, il est vrai, quelques travaux à Hălăucești mais il sont si peu avances qu'ils ne meritent pas meme qu'on en parle.

Fais-moi le plaisir de demander au prince D. Ghica s'il a recu ma supplique, ainsi que celle des communes qui avoisinent Mircești ? J'ai accuse C. Soutzo d'avoir contribue. par son influence à transferer la station sur la propriete de son ami et compatriote Morouzi, et je n'ai fait en cela que repeter ce que tout le monde dit. Si cela etait vrai, je serais suffisamment venge en dejouant son petit plan. Je ne lui veux aucun mal, n'ayant pas l'habitude de vouloir la mort du prochain.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 1 martie 1869

Iubite Kogălniceanu,

Am primit acum ultima ta telegramă prin care mă lași să intrevăd perspectiva unei călătorii împreună în Egipt.

Acest gând îmi suride în așa măsură, încît nu mă pot împotrivi dorinței care mă îndeamnă să te cred pe cuvînt. Nu am călătorit niciodată împreună sau, cel puțin, nu am făcut drumuri mai lungi, cred că ne vom înțelege foarte bine pentru a face o ultimă escapadă. Pînă atunci, îți făgăduiesc să-ți dau un exemplu prin venirea mea la București pentru deschiderea Camerei. Mă asigur că sesiunea nu va dura prea mult, cu atît mai bine, căci șederea în capitală îmi este nesuferită, vederea anumitor figuri mă sîcîie într-atît încît îmi vine să le pîlmuiesc.

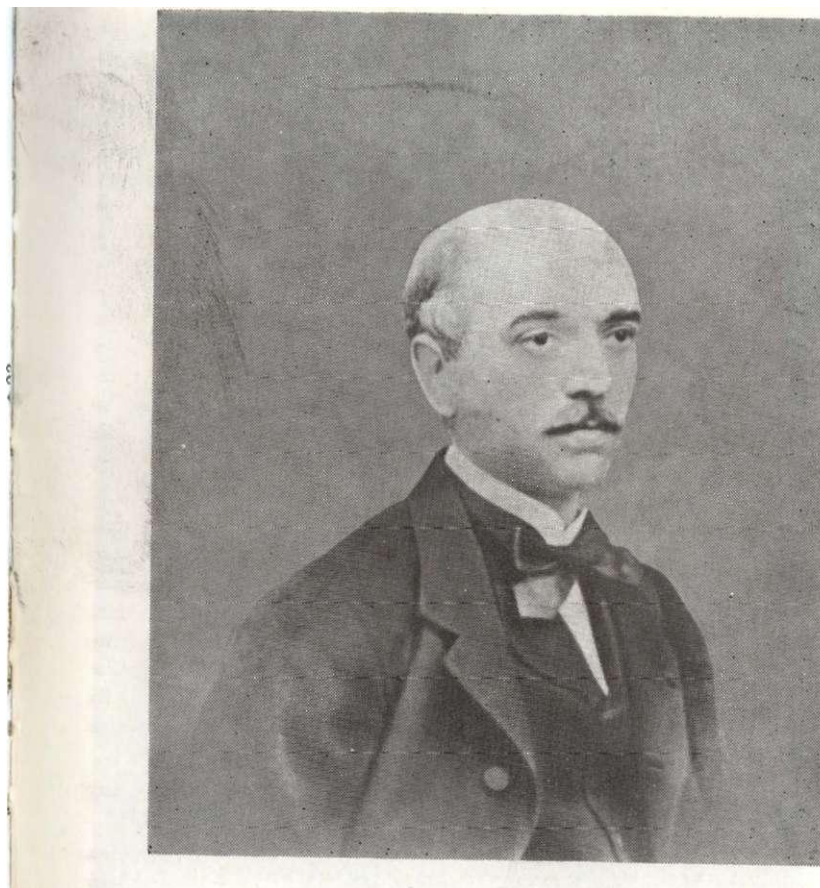
Dragul meu, aș fi fericit să te văd izbutind să formezi o Cameră demnă de țara noastră și care să se deosebească cu totul de anti-camera pe care ai dizolvat-o. Trebuie ca prințul Carol să se poată convinge din totalitatea noii Adunări că marea *Națiune română* nu împărtășește nicidecum aberațiile unor Seides mazzinieni și că ea are destui oameni cinștiți pentru a se face reprezentată cu demnitate. Mi s-au dat totuși asigurări că tu ai dori să susții candidatura lui *Ulisse Crețeanu*? Nu am dat crezare acestui lucru pentru că te cunosc ca fiind prea inteligent, prea cu tact pentru a face asemenea greșeli. Uliss-ii, înțelegînd și pe cel al lui Homer, sînt buni la cu totul altceva decît la a reprezenta demnitatea națională.

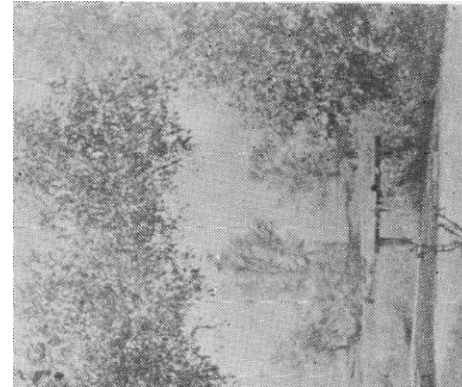
Înainte de a termina, îngăduiește-mi să-ți vorbesc încă o dată despre stația din Mircești. Comitetul permanent de la Roman, pe baza unor observații pe care i le-am prezentat, a hotărît în unanimitate că interesele districtului cereau neapărat construirea zisei stațiuni pe moșia mea. Va trimite în curînd raportul său le Ministerul Lucrărilor Publice. Prințul D. Ghica va însărcina, desigur, pe dl. Guildren [?] să examineze afacerea. Nu ai putea să-i spui două vorbe d-lui Guildren [?] ? Mai mulți ingineri m-au asigurat că depinde în întregime de guvern ca stația să fie stabilită la Mircești mai bine decît în altă parte.

S-au început, ce este drept, unele lucrări la Hălăucești, dar sînt atît de puțin înaintate că nici nu merită ca să se vorbească.

Fă-mi plăcerea de a întreba pe prințul Ghica dacă a primit cererea mea, cum și pe aceea a comunelor care se învecinează cu Mirceștii? L-am învinuit pe C. Suțu că a contribuit prin influența sa să transfere stația pe proprietatea prietenului și compatriotului său Moruzi, și cu aceasta n-am făcut decît să repet ceea ce toată lumea spune. Dacă aceasta era adevărat, aș fi destul de răzbunat dejucînd micul său plan. Nu-i doresc nici un rău, neavînd obiceiul să doresc moartea aproapelui.

Al tău,
V. Alecsandri

S cu
M
3 fa

3m

inceputul scrisorii către Iancu Brănișteanu, din 1861 noiembrie 16,
Paris, în care protestează împotriva tăierii copacilor din lunca
Mircestilor.
(B.A.R., S 24(10)/LVII)'..

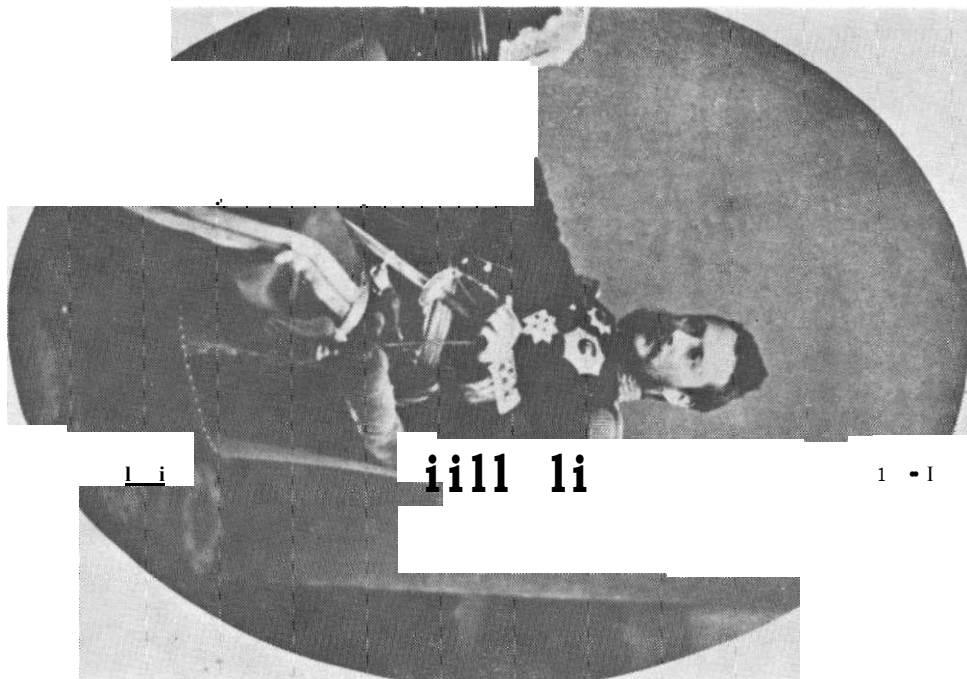

—i

Fragment din ciorna
scrisorii către dom-
nitorul Cuza, din 1863
noiembrie 30, despre
audiența sa la împă-
ratorul Napoleon III.
(B.A.R. S 9 (3)/LVIII)

^ 4,

*

OI R
CI N
OI P

l i

iill li

1 • 1

bon entend, et je prends davantage un excellent langage, qu'un
mauvais gouvernement, et j'espère être un grand et constant 90 con-
clut de l'Etat, et de l'humanité.

Si je voulais cependant te faire une petite lettre à propos de la
de l'éducation, j'en aurais bien peu, avec la, mais je t'en fais de
répondre à tes lettres de l'été, appliqués de la parole humaine, et les
de l'âme la pensée, les de l'âme la couleur verte de la rose, je
la dit avec la pensée d'un pays de la nuit, les lettres à la gauche
les lettres projetées les deux rayons sur la couleur de ceux qui souffrent
et se admettent l'âme, comme un bon pays de l'été, ainsi et
c'est un pays de la nuit. Il est de la nuit, qui est un
surtout, mais, celle de rendre malheur le bonheur qui le, approuvent,
la et de ce monde, et qui te les deux de l'été, à l'été, et
en l'été de l'été à l'été, la ton accomplir par moi la tâche
tu n'accomplis pas moi une influence, et j'espère sur le cœur de la, et
l'été. Mais, mais, l'été, moi, l'été, la voie en l'été, et j'espère
l'été, j'espère, moi, de l'été, et j'espère, et qui a fait de moi un
l'été, de l'été, et j'espère, la, l'été, et... la, l'été. J'espère, et
te et moi, moi, moi, l'été, moi, moi, et tout, moi, moi, moi, moi,
quand et moi, moi, de l'été, et de l'été.

Adieu, je t'embrasse, et j'espère que tu en feras un bon usage, et que tu
fais l'été, comme un bon usage. Et j'espère la, l'été, et j'espère
et l'été, la, l'été, et j'espère, et moi, moi, moi, moi.

F. Ghica

11280

Sfârșitul scrisorii către Costache Negri, din 1861, noiembrie 10, Paris
(B.A.R., ES 33(14/LVIII))

Ion Ghica și Costache Negri la Constantinopol în anul 1855.
(B.A.R., Stampe F II 18217)

inceputul scrisorii către Paulină Alecsandri (din 1866 decembrie),
despre primirea călduroasă ce i s-a făcut la Cernăuți.
(B.A.R., Ms. rom. 2300, / 1 r.)

Paulină Alecsandri
(B.A.R., Stampe F I 10629)

Miercuri 18 febr. 1869.

Moi cher législateur

Siu conviens de loquer etale ma profonde resignation pour
en politique et surtout pour la lutte parlementaire, tant
m'a-t et fallu faire un grand effort sur moi-même pour
repondre affirmativement a la deputé.

Etant convaincu que tu avais l'ambition de faire
succéder au sénat qui composait la chambre des députés
une assemblée élue et formée d'hommes honnêtes et
intelligents, j'ai fait par suite ma resignation pour
repondre a ta appelé. Un fait je me voyais remplacé
par un homme qui me fut un jour.

En ce qui me concerne depuis huit ans les affaires ma
conduisent entièrement étranger a leur développement, et je ne pourrais
pas faire de mon sénat.

Ma nature, mes goûts, mes occupations littéraires, tout se
dirigeait vers l'étude des langues et des sciences politiques et
philosophiques, qu'en me représentant moi-même je ne me trouvais
pas la mesure de la vie en homme d'état, et encore moins celle
à un certain.

Mihail Kogălniceanu
(B.A.R., F IV 56797 (D))

Începutul scrisorii către Mihail Kogălniceanu, din 1869 februarie 18,
Miercești, în care își exprimă îndoiala de a reintra în viața politică.
(B.A.R., S 13(2)/DCCIV)

L.VII
 27. Avril. 1861. Paris.

Le plus cher de
 tous les frères de la patrie
 Bravi au grand homme
 et la bravoure, courage à l'ordre
 en tout et de tout ce que je fais.

J'ai vu ce qui s'est passé
 et j'ai longuement causé avec le Prince Napoléon et
 la garnison de l'Union. Son attitude est parfaitement
 disposée à notre égard et j'ai tout lieu d'espérer qu'elle
 nous appuiera de tout son influence. M. Thiers
 est vrai, m'a recommandé d'éviter la présomption,
 mais la commémoration arrive trop tard, la Chambre
 Moldave ayant déjà voté la réunion de tous les Roumains
 à Bucarest. En tout cas, la patrie nous est sacrée
 et j'ai avéré que j'étais de la partie des armes.

inceputul scrisorii către Iancu Alecsandri din 1861 aprilie 27, Paris,
 despre misiunea sa in Franța.
 (B.A.R., S 18(16)/LVII)

Vasile Alecsandri
 (B.A.R., Stampe FI 38329)

Pea Stenale Tomnab Paeafuta

Om pumit cu mare bucurie fuzoare diploma de Merit - Onorare a Societatei
 literare de Bucovina. Acest document mare putet este putet mare in
 mare indreptare a colaborare la Teme Societate, indreptare si vasa urma in
 fuzoare sau a Meritului literar de care am putet mare.

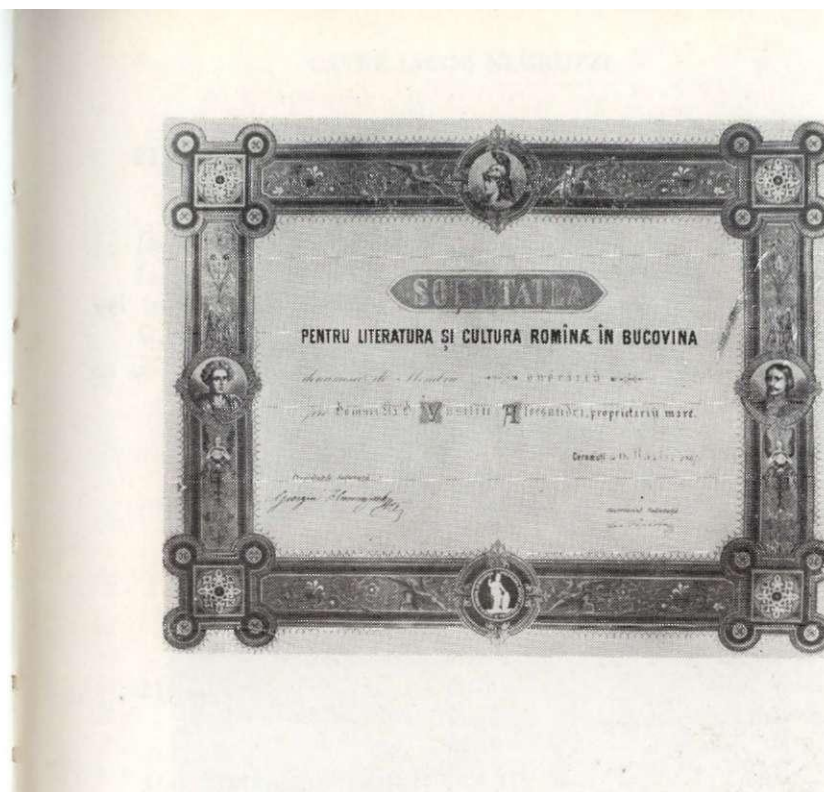
Bucuresti din vaza, Tomnab Paeafuta a refuzare din putetare ab vasa
 fuzoare Meritului literar Societate a Societatei, si a fuzoare tot ab vasa
 considerare mare ab vasa detinere.

V. Alecsandri

Miercuri 16 Dec 1867

Tomnab Soli
 Tomnab J. Hurmuzaki
 Paeafuta a Societatei literare de Bucovina

Scrisoare de mulțumire către Gheorghe Hurmuzaki, din 1867
 decembrie 16, Miercești, pentru alegerea sa ca membru de onoare
 al „Societății literare” din Bucovina.
 (Clișeu în posesia editorului).

Diploma de onoare acordată lui V. Alecsandri de „Societatea literară”
 din Bucovina.
 (B.A.R., Arh. V. Alecsandri, Acte I (2) 20)

215

4 mart. 1869

Iubite domnule Negruzzi,

Iată o mică notiță asupra lui Lamartine", pe care mă vei îndatori mult publicînd-o în numărul din 15 mart.

V-am rugat să-mi înapoiți manuscriptul *Dridri*, îl aștept ca să-l mai revăd.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

216

Mircești, 7 mars 1869

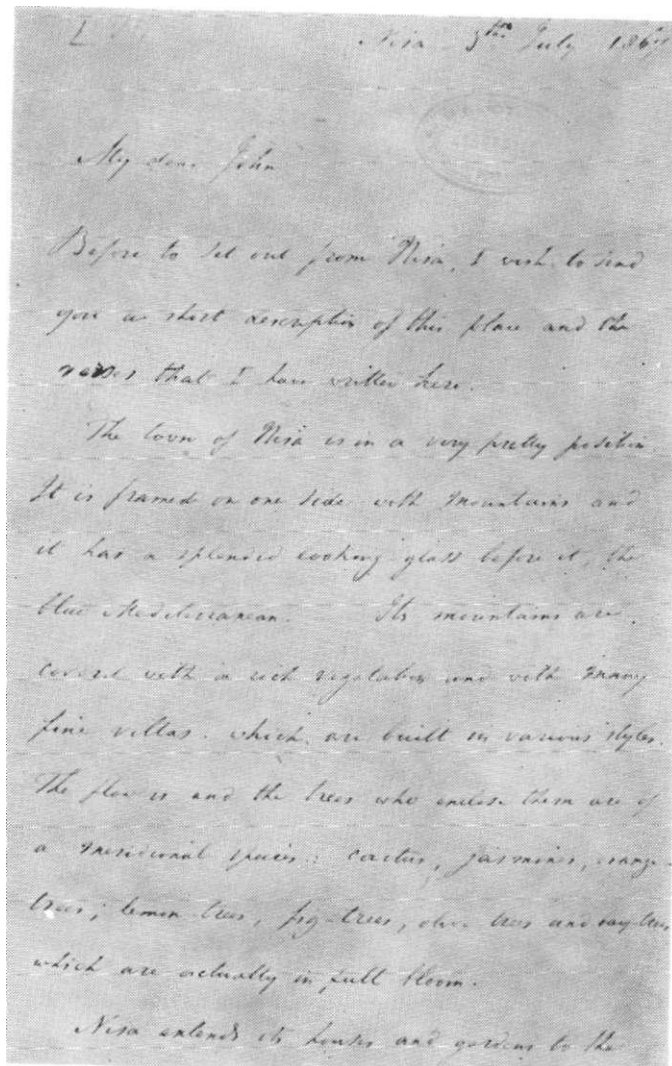
Mon cher vieux,

Decidement les grecs sont forts ; ils Pamportent !

La station' de Mircești sera bâtie à Halaucești, sur la terre de A. Morouzi, et cela de par le veto de Mr Frunza et Costinescu que le prince D. Ghica a consultes, en qualite de membres de la Commission technique.

Les raisons que ces Messieurs ont fait prevaloir sont, à mon avis, d'une valeur secondaire, en comparasion de celles exposees dans les petitions des nombreuses communes que celles-ci en ont adrese au Ministère des travaux publics et pourtant !...

Le Comite permanant de Roman, en vue des remarques que je lui ai faites à ce sujet a vote à l'unanimité le transfert de la station sur ma terre, car cette mesure interesse une population de pluieurs milliers d'habitants, et pourtant !...

Exercițiu de limba engleză. începutul scrisorii către Iancu Alecsandri; din 1867 iulie 3, Nisa. (B.A.R., S 18 (20)/LVII)

Allons, il faut plier devant le savoir-faire des Hellenes, ils sont adroits, ils ont de la chance.

Je me suis laissé dire cependant que le Gouvernement s'était réservé le dernier mot dans le choix des emplacements des stations de second ordre, et vrai, je m'attendais à un résultat plus conforme à la requête des communes qui environnent Mircești. Ta première dépêche me donnait l'assurance que mes intérêts seraient sauvegardés... Mais il paraît que les Costinesco et les Frunze sont bien puissants.

Si l'en est ainsi, je n'ai plus rien à dire et je m'incline devant leur toute puissance, ce qui ne m'empêche d'être comme par le passé

Tout à toi,
V. Alecsandri

P.S. Voici les raisons données par les membres de la Commission technique, je t'en fais juge :

1 Distanța dintre Pașcani și Roman fiind de 38 kilometri, stația intermediară *trebuie să fie* de 19 kilom.

Comment se fait-il que les diverses compagnies qui ont obtenu la concession des chemins de fer de la Moldavie, en ont préalablement fixé la station à Mircești ? Ces compagnies connaissant, sans doute, leurs affaires et leurs intérêts mieux que les Mrs Frunza et Costinesco, elles entendaient par *position centrale* non pas la moitié exacte de la distance entre Roman et Pascany, mais le point central d'intersection des voies de Communications qui devaient aboutir à la station, point situé sur Mircești et non sur Halaucești.

2 Traseul fiind mai *turmentat* între Pașcani-Hălăucești, decât între Hălăucești-Roman, este mai bine ca distanța între cele două dinții stații să fie mai scurtă decât între cele două din urmă, pentru *consumația aproximativă ale aceleași cantități de apă și combustibil care urmează a se aproviziona de la stațiuni.*

C'est sublime ! La Commission technique ignore donc que chaque train prend des provisions de combustible pour plusieurs heures et qu'une locomotive n'aura jamais besoin de se ravitailler sur parcours aussi insignifiant que celui de Roman à Pascany, parcours qu'elle franchira en 20 minutes au plus ? Les gares de Pascany et de Roman sont destinées, en leur

qualité de gares principales, à fournir les provisions nécessaires d'eau et de combustible tandis que la station de Mircești ne sera qu'un entrepôt de marchandise, céréales etc. Te figures-tu un train partant de Roman et devant s'arrêter à Mircești ou à Hălăucești, c'est à dire au bout de 10 à 15 minutes de trajet pour se fournir d'eau et de charbon avant d'arriver à Pascany ! C'est comique à force d'absurdité.

3 Satul Hălăucești ca populație, după câtă cunoștință are Consiliul este mai mare decât Mircești.

Autre naïvité ! Ces Mrs veulent donc faire une station uniquement à l'usage de Halaucești ? Ils ne tenaient nullement compte de la nombreuse population, des communes qui avoisinent Mircești et dont toutes les voies de communication aboutissent et se croisent sur ma terre ; ils ne prennent, en aucune considération la juste réclamation adressée par ces communes au Ministère des Travaux publics et prononcent un veto, sans connaissance de cause !

Helas ! à quoi tient la destinée des empires et des stations ! *la o frunză !*

Je finis par une plaisanterie, mais au fond je bisque. Voyons, s'apristi ! je serais le jouet des Grecs et des Costinesco tandis que j'ai la bonne cause pour moi et que je possède des amis dans le Ministère ? *Unde mergem? Unde mergem?*

Mircești, 7 martie 1869

Iubite prietene,

Hotărît, grecii sînt puternici ; ei cîștigă !

Stația de la Mircești va fi construită la Hălăucești, pe moșia lui A. Moruzi, și aceasta prin votul d-lor Frunză și Costinescu, pe care D. Ghica i-a consultat în calitate de membri ai Comisiei tehnice.

Justificările pe care acești domni le-au susținut sînt, după părerea mea, de o valoare secundară, în comparație cu cele arătate în petițiile numeroaselor comune pe care acestea le-au adresat Ministerului Lucrărilor Publice, și cu toate acestea !...

Comitetul permanent de la Roman, după observațiile pe care i le-am făcut în legătură cu această chestiune, a votat în unanimitate transferul stației pe moșia mea, căci această măsură interesează o populație de mai

multe mii de locuitori, și cu toate acestea !..

Haide, trebuie să te inclini în fața priceperii elenilor, sint îndemnatnici, au noroc.

Cu toate acestea, mi s-a spus că guvernul urma să-și spună ultimul cuvint în alegerea locului stațiilor de categoria a doua și e drept că mă așteptam la un rezultat mai potrivit cu cererea comunelor care înconjoară Mirceștii.

Prima ta depeșă îmi dădea asigurarea că interesele mele vor fi apărate. Dar se pare că Costineștii și Frunzele sint foarte puternici.

Dacă este așa, nu mai am nimic de spus și mă inclin în fața atotputerniciei lor, ceea ce nu mă împiedică să fiu ca și în trecut,

Al tău,

V. Alecsandri

P.S. Iată justificările date de membrii Comisiei tehnice, te las să judeci :

[*]*

Cum se face că diferitele companii străine care au obținut concesiunea căilor ferate din Moldova fixaseră mai înainte stația la Mircești. Aceste companii cunoscînd, fără îndoială, treburile și interesele lor mai bine decît d-nii Frunză și Costinescu, ele înțelegeau prin *poziție centrală* nu jumătatea exactă a distanței dintre Roman și Pașcani, dar punctul central al încrucișării căilor de comunicație care trebuia să ajungă la stație, punct situat la Mircești, și nu la Hălăucești :

[.]**

Este încintător ! Comisia tehnică nu știe că fiecare tren ia provizii de combustibil pentru mai multe ore și că o locomotivă nu va avea nicio-dată nevoie să se realimenteze pe un parcurs așa de neînsemnat ca acela de la Roman la Pașcani, parcurs pe care îl va străbate în 20 de minute cel mult ? Gările de la Pașcani și de la Roman sint destinate, în calitatea lor de gări principale, să furnizeze proviziile trebuitoare de apă și combustibil, în timp ce stațiunea Mircești nu va fi decît un antrepozit de mărfuri, cereale etc. Iți imaginezi tu un tren plecînd de la Roman și trebuind să se oprească la Mircești sau la Hălăucești, adică după 10-15

* Urmează textul în limba română de la p. 386.
** *Idem.*

minute de mers, pentru a se alimenta cu apă și cu cărbune înainte de a ajunge la Pașcani ? Este ceva de ris din pricina absurdității :

[.]*

Altă naivitate ! Acești domni doresc ei deci să facă o stație numai pentru folosul Hălăuceștilor ? nu țin deloc socoteală de numeroasa populație a comunelor care se învecinează cu Mirceștii și ale căror toate căi de comunicație ajung și se încrucișează pe moșia mea ? Nu iau în nici un fel de considerație dreapta reclamație adresată de aceste comune Ministerului de Lucrări Publice și pronunță un *veto*, în necunoștință de cauză.

Vai ! de ce depinde destinul imperiilor și al stațiilor ! *de o frunză !* **

inchei cu o glumă, dar de fapt mor de ciudă. Cum ? la naiba ! să fiu jucăria grecilor și a Costineștilor în timp ce dreptatea este de partea mea și am prieteni în minister ? *Unde mergem ? Unde mergem ?* ***

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

217

Mircești, 8 mart. 1869

Iubite domnule Negruzzî,

Am primit volumul *Convorbirilor literare* pe anul II și mă grăbesc a-ți scrie pentru a-ți trimite mulțemirile mele. Acest volum, împreună cu fratele lui mai mare, no. I, au luat loc în biblioteca mea, alături cu *România literară*, și așteaptă pe ceilalți frați care se vor naște în viitor.

Am primit totodată și no. I din volumul III, purtînd pe *Decebal* în frunte. Am citit cu luare-aminte această producere ieșită din pana d-lui Florentin și am avut o impresie... curioasă, pe care ți-o comunica-o după ce voi lua cunoștință de urmarea articolului. Cît pentru *Poeticalele* d-tale, te complimentez cu sinceritate ; e o critică serioasă și spirituală a maniei versificărei ce domnește la noi și, mai cu seamă, a ușu-

* Urmează textul în limba română de la p. 387.
** În original, în limba română.
*** *Idem.*

rinței cu care ne credem poeți și întreprindem opere *à la vapeur*, mai presus de putințele noastre. *Invocarea la Destin* e o parodie plină de umor și începutul poemului *România* e o imitare nimerită *Traianidei*; îmi pare rău pentru nasul amicului meu Bolintineanu, însă sfîrla e bine aplicată. Asemene lecții sînt bune de dat literatorilor cu duzina, pe care părintele d-tale îi numea lătrători, cu toate că nu cred să producă vreun efect salutar asupra lor, fiind ajunși în acel grad de prezumție, unde orice critică cît de justă li se pare pornită din invidie.

Ți-am promis urmarea *Pastelurilor*; o vei avea pentru numărul de 1 Mai. În curînd ți-oi trimite un articol intitulat *Un epizod din 1848* și, apoi, un proverb... toate aceste pînă a nu pleca la București. Apropo de București, îți mărturisesc că am cedat propunerii făcute mie de Cogălniceanu, ca să primesc mandatul de deputat. Sînt curios să mai văd o adunare română, pentru ca să fac oarecare studii de care am trebuință pentru... Voi merge dar ca să asist la deschiderea Camerei și voi șede în capitală vro 15 zile (zile de primăvară), iar cît pentru sesia din iarna 1869—1870, mă voi închina cu plecăciune, avînd de gînd a mă duce în Eghipt ca să mă prăjesc la soare.

Mă întrebă dacă știu cînd și de cine s-au jucat [la] * teatru scenele din *Femmes savantes*, traduse de părintele d-tale? Nu-mi aduc nicidecum aminte, dar te poți adresa la dl. T. Codrescu sau la Luchian, care poate să aibă mai bună memorie.

În *Dacia literară* s-â tipărit un *voiagiu la Borsec*, a lui Daniel Scavinski², cu o prefață biografică scrisă de părintele d-tale. Această mică biografie e foarte interesantă și humoristică. Cred că ea se găsește și în *Păcatele tinerețelor*.

Vei găsi în *Lumina* publicată de D. Hăjdeu un articol asupra teatrului național, tot de părintele d-tale.

Aștept să-mi trimeată Hurmuzaki *Flora română* pentru ca să ți-o comunic.³

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

* în original, pe urmat de *scene* care a fost șters și înlocuit cu *teatru*.

Iubite domnule Negruzzi,

Îngrozitoarea perspectivă a potopului care de trei săptămîni a întreprins peirea lumii mă grăbește a mă plăti de o datorie contractată către d-ta. Îți trimit *episodul* din 1848 promis, împreună cu un *Dicționar de cuvînte bălțate*,¹ ce s-au furișat în limba noastră ca trîntorii în stup. Acolo vei întîlni și o mică disertare asupra lui *șune*, mult iubitul *șune* a „Junimei”² îmi place însă a crede ca nu va fi expus la *Ostracism*, căci o asemenea aspră măsura ar fi contrară chiar titlului de *Convorbiri literare* a foaiei.

A lovi fără cruțare în ceata chiloasă a pedanților este a face un act creștinesc. *C'est chasser les vendeurs du temple*. * Te îndemn dar foarte mult să mă ajuți a-i biciui prin seria de *Copii de pe natură* ce ai început a publica și a cărei început mi-a plăcut.

Neștiind cînd și dacă voi putea să viu la Iași, te rog să încredințezi feciorului meu manuscriptul *Dridri*.

a

Adio. Multe amicii „Junimii”.

V. Alecsandri

Iubite domnule Negruzzi,

De o bucată de vreme ești bombardat de scrisorile mele; mă iartă de această bombardare ce-mi produce mare mulțumire. Acum însă îți scriu numai cîteva rînduri pentru ca să te rog a omite din *Dicționarul grotesc*¹ notița asupra cuvîn-

insemnează să izgonești pe vinzătorii din templu (limba franceză).

tului *partit*, la caz când acest *Dicționar* ar fi a se republica în *Convorbiri*.

Vroiesc să dau întinsă dezvoltare acestui *cuvînt* ce va fi-gura în partea viitoare a dicționarului.

Al d-tale amic,
V. Alecsandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

220

Roman, 27/3 [s.n.] 1869

M. Cogalniceanu,

J'ai écrit à Negri', ecris ou parle de ton cote à Offen-heim, amities,

Alecsandri

Roman, 27/3 [s.n.] 1869

Dl. Kogălniceanu,

I-am scris lui Negri', scrie-i sau vorbește-i la rindul tău lui Offen-heim, amiciții,

Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

221

Mircești, 20 mart. 1869

Iubite domnule Negruzzi,

Primind, în fine, de la A. Hurmuzaki manuscriptul pă-rintelui d-tale, *Flora română*,¹ mă grăbesc a ți-1 trimite pen-

tru ca să tragi o copie de pe dînsul. Te rog însă foarte mult ca să mi-1 păstrezi, pentru că ți-u mult la el, ca la un suvenir de mare preț pentru mine.

Nu știu cum ți-au părut *Dicționarul meu grotesc*, cred că l-ai citit „Junimei” ; aş dori să cunosc opinia ei și a d-tale.

Păn-a nu pleca la București, ți-oi trimite urma *Pastelurilor* în care figurează : *Coasa, Secerișul* etc. și pe care aş fi mul-țumit să Je văd publicate în numărul de 1 mai a *Convorbirilor*.²

După întoarcerea mea din București, poate că oi mai prinde de coadă vreo inspirație, și cum oi face acel vînat, l-oi trimite cui se cuvine.

Adio, să ne vedem sănătoși. Amicii „Junimei”.

V. Alecsandri

222

Mircești, april 1869

Iubite domnule Negruzzi,

Pentru ca să scap de-o grijă, vă trimit urma pastelurilor pînă la no. XXXIII, care vor fi publicate în luna lui mai ; cît pentru restul acestor poezii, le vom păstra pe iarna viitoare, căci v-am prea inundat cu versuri de-o bucată de vreme și simt că este nevoie de ieșătură în contra unei ase-mine inundări.

Revenind deci la proză, fiindcă v-ați decis a publica *Episodul din 1848*, precum și *Dicționarul grotesc*, vă rog să binevoiți a omite din articolul *onoare* micul dialog în care un june Don Juan bucureștean se giură pe *onoare* că au sedus o fată după ce i-au promis să o iele de nevastă. Acest *pa-sagiu român* îmi pare cam... nepotrivit cu estetica și cam riscat, așadar lipsască din foaia *Convorbirilor*.

Asemine aş dori să nu tipărești articolul *partit*, fiindcă vreau să-i dau o mai mare dezvoltare în numărul viitor al *Dicționarului*.

Am citit cu multă plăcere portretul Părintelui Gavril' și l-am găsit depins de mină de artist. Urmați înainte cu galeria ce ați început, căci îmi pare foarte interesantă și merită a deveni un album de preț. Generațiile viitoare vor fi curioase de a cunoaște tipurile societății actuale și *Copiile de pe natură* a d-voastre vor fi un izvor important pentru lucrările literare a urmașilor noștri.

Am de gând a pleca la București la începutul lui mai. Adio poezie ! Politica mă așteaptă ca să mă dezguste pentru mai mulți ani. O știu dinainte, însă n-am ce face ! Am cedat unui apel călduros ce mi s-a făcut din mai multe părți și m-am decis la acest ultim sacrificiu.

Biata luncă de la Mircești ! Are să rămâie în urmă-mi cu toate înfântările sale de primăvară !

A revedere peste două luni.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

223

Mircești, 26 april 1869

Iubite domnule Negruzzi,

Profitez de trecerea lui Cocriță' pe aici pentru ca să vă scriu aceste rânduri. Am primit scrisoarea d-voastre împreună cu frumoasa poezie' ce mi-ați dedicat și pe care aș avea de mare mulțumire a o videa reprodușă în foaia *Convorbirilor*.

Fără nici o parțialitate, vă declar că ați avut o frumoasă inspirație când ați scris versurile ce mi-ați trimis și care cuprind atât imagini, cât și idei de o natură cu totul poetică. Sînt mîndru că eu am fost cauza acelei inspirații și vă mulțumesc pentru acest plăcut suvenir.

Voi căta să răspund în versuri pîn-a nu pleca la București, dacă pîn-atuncea vreo rază poetică îmi va pătrunde sufletul.

Vă mulțumesc asemenea pentru portretul d-voastre, pe care l-am așezat alături cu acel a părintelui d-voastre ; aș dori

să am și eu pe al lui Leon, pentru ca să completez familia iubită a lui C. Negruzzi.

În cît privește pensia mamei d-voastre, fiți bine îndreptat că, îndată ce voi sosi la București, voi vorbi cu A. Golescu, ministrul de Finanțe, și am bună sperare că voi reuși a vă îndeplini dorința.

A revedere pentru o lună, căci nu cred să se prelungească mai mult de-o lună osînda șederei noastre în București. În luna lui iunie sper că veți veni pe-o zi, două ca să gustați desfătările luncii de pe malul Șiretului.

Al d-voastre amic,

V. Alecsandri

Complimente familiei d-voastre și „Junimei”.

i

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

224

București, [sfîrșitul lui mai — începutul lui iunie] 1869

Dragă Paulina,

Înainte de toate îți fac cunoscut că sînt sănătos. Sosind aici, am avut norocul să găsesc gazdă la un amic al meu, A. Plagino, unde mă odihnesc cît se poate de bine de ostenele la care ma expun lucrările Camerei. Acum căldurile cele nesuferite au trecut și au început niște ploii care au răcorit atmosfera. Ne răsufliăm mai lesne.

În București am găsit pe frate-meu care și-au vîndut moșia' pentru ca să-și plătească datoriile. Vom pleca împreună la Galați peste vro două săptămîni pentru ca să regulăm plata banilor datorăți lui Cuza, lui Pisoski și lui Meyerhoffer, apoi m-oi întoarce la Mircești cu Negri ca să mă odihnesc la umbra luncii.

Am însărcinat pe Madam Metz să-ți aducă o femeie harnică. Cît pentru domnul Metz, am izbutit a face ca să-l numească capelmaister a muzicii de pompieri ce este a se forma

la Iași. Prin urmare, el se va așeza de-acum înainte la Iași și casa³ nu-ți va mai rămînea goală.

Ți-am trimis cu diliganța o lădiță în care sînt următoarele lucruri :

- 1 mantilă de matasă neagră
- 1 cașaveicuță de toate zilele
- 6 cămeși
- 1 materie de rochie de vară.

Trimite la biroul poștei de la Roman ca să o iei. In curînd ți-oi expedui un costum și alte lucruri.

Doresc să te găsesc sănătoasă cu Gogosiu în brațe. Te sărut de o mie de ori și ... sînt nerăbdător să mă văd acasă,

V.A.

Am dat lui Griinbaum 45 napoleoni pentru căsuța de la pod.

Alăturez aici chitanța de la diliganța. Trimite-o la biroul poștei din Roman pentru ca să rădici pachetul de acolo

225

București, 9 iunie [1869]'

Dragă Paulină,

Astăzi s-au sfîrșit lucrările Camerii ; îți poți închipui cît sînt de mulțemit de a pleca la Moldova și de a scăpa de București.

Peste 5 zile, adică la 14, am procesul cu Patrascani, și la 16 plec la Galați cu frate-meu pentru ca să regulăm plata datoriilor² lui Cuza, lui Pisoski și lui Meyerhoffer, apoi îndată m-oi întoarce la Mircești.

Ți-am trimis două lăzi cu haine. Le-ai primit ? De ce nu mă înștiințezi mai ades prin telegraf cum te afli. Nu-i lucru greu să scrii două rînduri.

A revedere, te sărut de o mie de ori,

V.A.

226

Galați, duminică [22 iunie 1869]'

Dragă Paulină,

Mă găsesc în Galați de vreo patru zile pentru ca să mîntuiesc cu Pisoski plata sinetului¹ fratelui meu. M-am ocupat și cu expeduirea lăzilor carele au plecat chiar astăzi la Mircești în număr de opt bucăți. Mai am ceva de regulat la tribunal și sper să plec de aici marți, adică poimîni.

Pisoski a trimis valiza lui cu diliganța. Trimite la hanul de la pod ca să o aducă acasă. Sînt nerăbdător să mă văd în sfîrșit în palatul meu și să te sărut de o mie de ori,

V.A.

CĂTRE IOSIF VULCAN

227

București, iunie 1869

Stimabilul meu domn !'

Am primit epistola d-voastre din 7 iunie și găsesc de datorie a vă felicita pentru opera patriotică ce ați întreprins și la care voi fi fericit de a aduce concursul meu.

Publicarea d-voastre este de natură a deștepta între români gustul literaturii naționale ; urmați cu curagiu, domnul meu, pe calea în care ați intrat, și fiți bine încredințați că va veni o zi cînd românii vor recunoaște meritul lucrărilor și sacrificelor ce le faceți în interesul comun. Cît pentru mine, vă doresc succes bun și curagiu, fiindcă în cariera literară la noi sînt mai mulți ghimpi decît flori.

Primiți, etc. București, iunie 1869,

Vasile Alecsandri

228

Galatz, 20 sept. 1869

Mon cher Alexandre,

Je recommande a ta haute protection le Directeur actuel de la douane de Galatz, Monsieur Metz, qui merite k tous egards d'occuper son poste le plus longtemps possible et qui pour cette meme raison est menace de le perdre. Des personnes bienveillanr.es cherchent â le miner dans ton opinion, dans l'espoir de le remplacer desavantageusement. J'aime â croire cependant qu'ils se casseront le nez sur le sol de tes sentiments d'equite.

Ceci regie, je viens te prier de vouloir accorder â Monsieur Metz, un conge d'un mois pour qu'il puisse voguer a certair.es affaires de familie qui reclame: n sa presence, dans la haute Moldavie. Il t'en sera profondement reconnaissant et moi je te couvrirai de benedictions. En fin de quoi je te presse tendrement sur mon coeur â l'instar de l'auteur du petit hetre, tu sais ?

Tout â toi,

V. Alecsandri

Galați, 20 sept. 1869

Dragă Alexandru,

Recomand maltei tale protecții pe directorul actual al vămii de la Galați, domnul Metz, care merită în toate-privințele să-și ocupe postul cât mai lung timp cu putință și care chiar pentru acest motiv este amenințat să-l piardă. Persoane binevoitoare caută să-l scadă în opinia ta, în speranța de a-l înlocui în condiții mai proaste. Îmi place să cred totuși că își vor frînge gîtul în fața sentimentelor tale de dreptate.

Acestea spuse, vin să te rog să binevoiești a acorda domnului Metz un concediu de o lună pentru ca să poată călători pentru diferite afaceri

398

de familie care cer prezența sa în Moldova de Sus. Îți va fi foarte recunoscător și eu te voi copleși cu binecuvîntări. Și, ca urmare, te strîng cu dragoste la piept în felul autorului micului fag, știi ?

Al tău,

fi • Alecsandri

CĂTRE SCARLAT FĂLCOIANU

229

Iași, 11 octombrie 1869

Iubite Fălcoianu,!

Am regretat foarte mult că împrejurările te-au împiedicat de a veni la Mircești, unde ți se ridicase mai multe arcuri de triumf ornate de coșulețe cu piersici.

Să sperăm că aceste preparative vor servi pentru primăvara viitoare, căci mă leagăn tot în această dulce iluzie că într-o bună zi te voi avea la mine în tovărășia scumpului d-tale și spiritualului ștregar Băiăceanu.

Pînă atunci, dă-mi voie a-ți recomanda pe dl. Tornborg¹, un tată de familie necăjit din cauza unui proces de care atîrnă viitorul copiilor săi.

Dl. Tornborg pretinde a avea dreptate, îmi place să cred, însă, cum nu mă pricep întru nimica în complicațiunea proceselor, mă voi abține de a explica pe acel al recomandatului meu. Îi las lui această sarcină, rezervînd ca parte a mea numai plăcerea de a-ți strînge mîna cu toată dragostea unei adevărate amiciții.

V. Alecsandri

Te rog a prezenta cele mai bune ale mele amiciții plăcutei mele inamice, doamna Fălcoianu.

399

230

Mircești, 25 octombrie 1869

Iubite domnule Negruzzi,

Ziua plecării mele în străinătate apropiindu-se, nu vreau să mă despart de „Junimea”, fără a-i trimite cele mai amicale salutări.

Astăzi este ziua destinată pentru serbarea aniversării a Societății ce ați fundat. Neiertându-mi împrejurările a mă răpezi la Iași, pentru ca să ieu parte la acea veselă serbare, profit de venirea d-lui C. Catargiu ca să vă trimit urmarea *Dicționarului grotesc*.

Binevoiiți a crede că îmi pare foarte rău că sînt obligat a face zîmbre, departe de festinul amicilor mei. Înțeleg ce a trebuit să sufere -bietul Tantaescu, zic Tantaescu, pentru că sîntem într-o epocă de romanizare.

C. Bolliac a descoperit că Teodoros, regele Abisiniei, era român din satul Voevoda, în districtul Teleorman, și că se rudia cu Tudor Vladimirescu.

H. Granda a probat în *Monitor* că este nepot lui Lord Byron, fiind că Lord Byron era fiul lui Haralamb Gheorghiu, care era fiul lui Gheorghiu Byron, care era fiul frumoasei Janta, nevasta lui Haralamb Granda, a cărui oseminte zac în cimitirul bisericii Vergo. (Vezi în *Monitor* articolul intitulat : *Lord Byron*.)

^După aceasta nu mai este nimic de zis. Sfirșesc dar, îmbrățișînd „Junimea” în persoana d-tale.

V. Alecsandri

231

Mircești, oct. 1869

Cher vieux,

J'ai enfin recu ton volume des *Convorbiri economice*, je le lirai en chemin de fer, car je pars dans quatre jours pour

Paris, d'ou je me propose d'envoyer une critique acerbe au redacteur des *Convorbiri literare*.

Je vais chercher le soleil partous ou je pourrais le trouver ; ma chaleur naturelle ayant subi une forte baise depuis quelques annees, les hivers de ma chere patrie me sont devenus insupportabl et meme pernicieux.

Et la Chambre ! diras-tu ? he bien la Chambre se passera de moi comme elle l'a fait pendant huit ans et moi je me passerai d'elle avec la meme facillite. Nous avons bon caractere comme tu vois.

Sur ce, mon cher vieux, ouvre tes bras pour que je m'y precipite avânt de nous quitter, et ceci fait, presente mes meilleurs amities â Md. Ghica.

Tout â toi,

V. Alecsandri

Si tu voulais m'ecrire, tu adresseras tes lettres â ma belle soeur : Madame Noemi A. Avenue de l'Imperatrice 64, Paris.

Mircești, oct. 1869

Iubite,

A m primit, în sîrșit, volumul tău din *Convorbiri economice*, il vor citi în tren căci plec peste patru zile spre Paris, de unde îmi propun să trimit o critică acerbă redactorului *Convorbirilor literare*.

Voi căuta soarele peste tot unde voi putea să-l gădesc ; căldura mea naturală suferind o foarte mare scădere de cîțiva ani, ierlene iubitei mele patrii mi-au ajuns de nesuferit și chiar dăunătoare.

Și Camera ! îmi vei spune ? ei bine, Camera se va lipsi de mine așa cum a făcut-o timp de opt ani, și eu mă voi lipsi de ea cu aceeași ușurință. După cum vezi, avem firi fericite.

Cu aceasta, dragul meu, deschide-ți brațele ca să mă arunc în ele înainte de a ne părăsi, și aceasta făcută, prezintă cele mai bune amiciții ale mele d-nei Ghica.

Al tău,

V. Alecsandri

Dacă vei vrea să-mi scrii, vei adresa scrisorile tale cumnatei mele : Doamna Noemi A. Avenue de l'Imperatrice 64, Paris.

Mircești, 1 noiembrie 1869

Iubite domnule Negruzzi,

Grație viscolului ce s-a ridicat de vro trei zile, mă aflu încă tot pe loc și, drept mîngîiere, am avut mulțumirea de-a primi scrisoarea d-tale din 29 oct. Descrierea ce-mi faceți despre banchetul „Junimei” a mărit părerea mea de rău (regresul) că nu am putut merge la Iași ca să iau parte la veselie amicilor mei. Știi cît mă interesez la existența acestei societăți; rolul la care ea este chemată pe scena literară va lua cu timpul o importanță care se și presimte de pe acum. Ea va realiza adevărata Academie în privirea gustului, în privirea armoniei și a esteticei, care trebuie să prindă la formarea limbei noastre, căci, după părerea mea, pedanteriile Academiei bucureștene vor rămînea de rîsul generațiilor viitoare.

M-a bucurat deci foarte mult cînd am aflat din scrisoarea d-tale că v-ați decis a intra în luptă științifică cu pedantismul. Nu mă îndoiesc de victorie, fiindcă niște simpli gramatici care nu au produs nimic în literatură nu pot să stea față cu adevărații literatori. Publicul se va da negreșit cu acei ce-l încîntă prin procedurile lor și va rîde de acei ce cată să năucească cu niște stropșituri ridicole. Curagiu dar, scumpii mei amici; aveți o frumoasă campanie de făcut, aveți de apărut tezaurul cel mai scump ce ați moștenit de la strămoși, limba, adică simbolul sacru al naționalității noastre.

Ardelenii, sub masca românismului, lucrează la desfrățirea românilor, cătînd a rumpe acel lanț puternic ce leagă strîns pe românii din diferitele provincii, limba strămoșească.

Cînd locuitorii de peste Carpați or învăța a grăi ca Cipariu, Laurian, Măsim et *tūt-quantī*, ei nu se vor mai înțelege cu românii din Principate și cu cei din Basarabia, și în acea zi glorioasă pentru pedanți, nemții și rușii vor bate în palme! Inșă sper că ne-a feri Dumnezeu de-o asemenea calamitate.

În zilele aceste am mai descoperit două cuvinte pocite. Ți le trimit ca să le adăogi la *Dicționarul grotesc*, după cuvintele *regres* și *negles*. Adresa mea la Paris este: 64 Avenue de l'Imperatrice. Trimite-mi acolo orice-i vrei să-mi scrii.

Adio, iubite domnule Negruzzi, arată amicitia mea d-ilor
Măiorescu, Pogor, Leon, Caragiani, Paicu etc.

Al d-tale amic devotat,

V. Alecsandri

Am cetit în *Monitor* lista articolelor cuprinse în no. din 15 oct. al *Albinei Pindului*. Între ele figurează balada d-tale *Mervan* și *Dicționarul grotesc* pe care dl. Grandea binevoiește a-l cualifica de: glume asupra unor cuvinte nouă. Dacă s-ar întîmpla să vezi acel număr și dacă acea calificare ar figura și în foaia *Albinei*, te-aș ruga să binevoiești a face o mică notă în *Convorbiri* pentru a spune verde în ochi d-lui Grandea, că *Dicționarul grotesc* nu e o colecție de glume, ci o critica foarte serioasă.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

Paris, dec. 1869

Iubite Nicolau...u...u...s,

Sînt zece zile de cînd mă aflu în Paris și d-abia astăzi găsesc vreme ca să-ți scriu. Sosind aice, am schimbat trei apartamenteuri, unele mai reci decît altele, și, în sfîrșit, m-am așezat la Pavilion de Rohan, rue de Rivoli 172, unde am o priveală frumoasă și o căldură mai creștinească.

Parisul este o adevărată minune, însă, pentru ca să-l apreciezi pe cît merită, trebuie să ai 25 de ani și 250 de mii de franci pe an de aruncat pe la caretași, pe la restaurante, pe la orfevri, pe la teatru, pe la Bois de Boulogne și, mai cu seama, în poalele parizienelor.

Traiu e un vîrtej nebunatic, însă un vîrtej în care averi ca de-alde noastre se risipesc ușor...

M-am acuitat de comisionul ce mi-ai dat. Cerceii au fost găsiți foarte bine lucrați și foarte plăcuți. Ai fost declarat om de gust bun și *colonel aimable*. Ghidi, hoț bătrîn! ai izbutit a te împrieteni cu una din cele mai frumoase femei din Paris.

Am găsit pe Marghiolita crescută și schimbată mult în avantajul său. Încep a crede că va deveni foarte *gentile* când se va forma.

În doi ani s-au făcut pariziană de maniere, spiritul ei s-au dezvoltat și chiar caracterul ei s-au îndulcit în atmosfera în care trăiește. Maica sa o găsește perfectă și o mănâncă cu ochii. Mama, tot mamă.

Voi mai șede la Paris vro două săptămîni, apoi voi pleca la Cannes.

Adio, să ne videm sănătoși,

V. Alecsandri

Multe amicii din partea Paulinei.

CĂTRE ALEXANDRINA GHICA

234

Chere Princesse,

Desole de vous savoir souffrante, mais nous esperons vous voir bien portante demain à déjeuner H1/2 h.

Votre ami tout devoue,

V. Alecsandri

[1869]

Iubită prințesă,

întristat de a vă ști suferindă, nădăjduim însă să vă vedem sănătoasă miine la prînz 111/j ore.

Prietenul dumneavoastră devotat,

V. Alecsandri

404

235

Ce jeudi [1869]

Chere Princesse,

Soyez la bienvenue dans nos parges. Pauline a donne l'ordre de preparer un plat de *sarmale* a. votre intention. Nous vous attendons à bras ouverts.

A vous de coeur,

V. Alecsandri

Joi [1869]

Iubită prințesă,

Fiți binevenită pe meleagurile noastre. Paulina a dat ordin să se pregătească o oală cu sarmale în cinstea dumneavoastră. Vă așteptăm cu brațele deschise.

Al dumneavoastră din inimă,

V. Alecsandri

CĂTRE PANTAZI GHICA

236

Nice, 4 mai 1870
hotel du Luxembourg

Mon cher Pantazi,

Vous vous etes peut-etre demande parfois ce que j'etais devenu et dans quelle partie du Monde je trainais ma valise ? Je viens aujourd'hui satisfaire la curiosite de mes amis. Pourquoi aujourd'hui plutot qu'un autre jour ? Je n'en sais rien ;

405

c'est peut-etre l'effet du Mistral qui a souffle pendant quarante huit heures et qui m'a fortement agace les nerfs.

Je suis donc à Nice depuis un mois, occupe essentiellement à me frotter le dos au soleil. Ce diable de soleil ! j'ai couru pendant cinq mois à sa recherche et je l'ai à peine decouvert sur les bords de la Mediterranee, ou il semble se complaire de facon à oublier le reste du Monde.

A Vienne, j'ai trouve du vent glacial, a Munich deux pieds de neige, à Paris des pluies, meles de givre, à Lyon le Mistral, à Marseille le remistraî qui avait prealablement passe par des regions froides, à Cannes, meme, j'ai eu à subir une autre espee de Boree impetueux normme *Noroi* (Nord-Est)... et partout, partout, des chambres à courants d'aire et des cheminees qui fument comme tous les pachas d'Orient...

Enfin, moitié gele, enrhume, pestant, eternel et surtout me mouchant je suis parvenu dans une region plus clemente, à Nice, ou je me delecte dans de veritables bains de rayons solaires. La mer bleue comme les yeux de la premiere demoiselle qu'on croit aimer, s'etend sous mes fmetres, avec son mouvement perpetue! et ses nuances infinies de saphir. de lapis-lazulli, d'indigo etc. Au loin, sur la ligne de l'horizon passent de nombreux vaisseaux, voiles deployees, qui vont dans toutes les parties du Monde et qui m'attirent comme des syrenes... et moi je reste tranquillement au bord dans les delices d'un *farmiente* aussi italien que roumain. Voilà ma vie et la vie telle que je la comprends, mais que malheureusement je ne pourrai pas mener longtemps car je compte m'en retourner à Mircesti vers la fin de juin.

Maintenant à vous : que faites-vous îâ-bas, îâ-bas dans cette contree oii les orangers ne fleurissent pas mais ou l'on devient si facilement grand homme ? Donnez-moi des nouvelles, beaucoup de nouvelles politiques, litteraires, mondaines, etc. Bref envoyez-moi un cargaison de nouvelles tout de suite, car mon sejour à Nice ne doit pas se prolonger. Jean Ghica est-il à Bucarest ? et Balaciano ? et mon frere ?

J'attends votre reponse et vous embrasse pour la peine.

Tout à vous,
V. Alecsandri

Nisa, 4 mai 1870
Hotel du Luxembourg

Iubite Pantazi,

Poate te-ai intrebat citeodată ce devenisem și în ce parte a lumii îmi tiram valiza ? Astăzi vin să satisfac curiozitatea prietenilor mei. De ce astăzi mai curînd decît în altă zi ? nu știu nimic ; este poate efectul Mistralului care a suflat timp de patruzeci și opt de ore și care mi-a zdruncinat nervii.

Sînt deci la Nisa de o lună, ocupat, mai cu seamă, în a-mi freca spatelul la soare. Acest afurisit soare ! am alergat timp de cinci luni în căutarea sa și abia l-am descoperit pe malurile Mediteranei, unde se pare că se simte atît de bine, încît uită restul lumii.

La Viena am găsit un vînt înghețat, la Miinchen două picioare de zăpadă, la Paris ploii amestecate cu chiciură, la Lion Mistralul, la Marsilia remistralul, care mai înainte trecuse prin regiuni reci, la Cannes, chiar, am suferit un alt fel de vînt de Nord puternic numit *Noroi* (Nord-Est)... și peste tot, peste tot, camere pline de curente de aer și de cămine care fumegă ca toții pașii din Orient...

în sfîrșit, pe jumătate înghețat, cu guturai, blestemînd, strănutînd și, mai cu seamă, ștergîndu-mi nasul, am ajuns într-o regiune mai blindă, la Nisa, unde mă distrez în adevărate băi de raze solare. Marea, albastră ca ochii primei domnișoare pe care crezi că o iubești, se întinde sub ferestrele mele, cu mișcarea sa perpetuă și nuanțele sale nesfîrșite de safir, de lapislazuli, de indigo etc. în depărtare, pe linia orizontului, trec numeroase vase cu pinzele întinse, care merg în toate părțile lumii și care mă atrag ca niște sirene... și eu rămîn liniștit la mal în farmecul unui *farmiente* atît italianesc, cît și românesc. Iată viața mea și viața așa cum o înțeleg, dar pe care, din nefericire, nu o voi putea duce mult timp căci socotesc să mă întorc la Mircesti pe la sfîrșitul lui iunie.

Acum, la rîndul dumitale : ce faceți acolo, acolo în acel ținut unde portocalii nu înfloresc, dar unde devii așa de ușor om mare ? Dă-mi vești, multe vești politice, literare, mondene etc. Pe scurt, trimite-mi o încărcătură de vești numaidecît, căci rămînerea mea la Nisa nu trebuie să se prelungească. Ion Ghica este la București ? și Bălăcianu ? și fratele meu ?

Aștept răspunsul dumitale și te îmbrățișez pentru osteneală.

Al dumitale,
V. Alecsandri

237

Nisa, 4 mai 1870, Hotel du Luxembourg

Iubite domnule Negruzzi,

Sînt astăzi șase luni în capăt de cînd am plecat de la Moldova și de șase luni mă aflu fără nici o știre de „Junimea” și de lucrările sale. Toate numerile *Convorbirilor literare* au rămas în urma mea la Mircești și formează negreșit o frumoasă piramidă pe biroul meu. La întoarcerea mea voi avea mult Recitit și această perspectivă mă bucură, însă pînă atunci curiozitatea mea rămîne în cui ; te rog dar să binevoiești a^o a^o să satisfacă prin o scrisoare care să mă înștiințeze și despre sănătatea amicilor mei, și despre mișcarea literară din țeară ; îmi vei produce o mare, foarte mare mulțumire.

Eu, de la plecarea mea, am fost și sînt chiar astăzi în luptă cu mici mizerii ale sănătății, ceea ce părinții noștri numiau *zaiflu* și, lucru mai grav, nu am scris nici măcar două rînduri. O sfîntă lene m-au cuprins în străinătate și, mai cu seamă, pe malul Mării Mediterane. Se vede că influența învecinatei Italie m-a făcut un fierbinte adorator al dulcelui *far niente* ; sper însă că, revenind la Mircești și așezîndu-mă pe fotoliul biroului meu, voi recăștiga timpul pierdut și voi da iar probe de viață. În vreme de giumătate de an am făcut un voiaj foarte original *à la recherche du soleil* * și pretutindene am găsit iarnă, ger, ploaie, vînturi, camere în forma de mori de vînt și cămine care produceau mai mult fum decît căldură. De-abia aici am dat de mult doritul soare, însă și aici razele lui sînt adeseori răcorite peste măsură de răsufierea vîntului Mistral, care turbură marea și liniștea celor ce trăiesc pe malurile ei. Cu toate aceste, nimic nu e frumos, atrăgător, nimic nu absoarbe gîndirile cu o mai deplină încîntare ca privirea acelei întinse albăstrimi a Mediteranei. Aș fi în stare să șed ani întregi a o privi fără ca să mă satur de acest spectacol măreț. De la ferestrele mele văd trecînd în depărtare pe linia orizontului vapoarele și vasele cu veluri, care fac

* În căutarea soarelui (limba franceză).

voiajul Orientului și, pentru un vechi călător ca mine, trecerea lor îmi fură mințile și mă îndeamnă a mă lua pe urmele lor.

Proiectul meu este de-a trece pe la Napoli, Roma și Veneția cînd a fi să mă întorc în țeară, adică în cursul lunii iunie ; dacă în acest interval mă va vizita vreo inspirație, oi căta să o opresc din zbor pentru ca să o trimit *Convorbirilor literare* ; pană atunci însă, trimit redactorilor acelei foi cele mai sincere amicii.

Al d-tale amic,
V. Alecsandri

238

Paris, 1 iunie 1870

Iubite domnule Negruzzi,

Scrisoarea d-tale m-au bucurat foarte mult prin știrile ce cuprinde despre mișcarea literară din Moldova. Deși „Junimea” a pierdut cîțiva din membrii săi, totuși văd cu mulțumire că foaia *Convorbirilor* își urmează calea cu o perseverență care va fi apreciată la timp. Nu te îndoii că va veni o zi cînd meritul adevărat se va recunoaște de toți și atunci lucrarea folositoare a „Junimei” va dobîndi aplauzele oamenilor de conștiință și de bun-simț.

Nebunia politică a smintit la noi cei mai mulți creieri, epidemia e generală ! Cînd dar în mijlocul unei asemenea triste epidemii se găsesc tineri fericiți de dînsa și cari conlucrează serios la o operă de regenerare a minților, acei tineri pășesc pe adevărata cale, ce duce la un viitor fericit și glorios pentru ei și pentru țeara lor.

Curaj dar și noroc bun.

Sînt foarte doritor de-a cunoaște idila ce ai compus și sînt încredințat că este bună de vreme ce este rodul unei inspirații poetice și a suvenirilor din copilărie. Te rog să-mi trimiți aice măcar numerile ce vor ieși în timp de-o lună, căci am de gînd a mai întîrzia în Franța pîna la finele lui iunie. Adresa mea este *Hotel du Pavilion de Rohan, rue de Rivoli, 172. Paris.*

Mă înștiințezi că ai primit din partea marelui Curții poezie a mea : *Bărăganul*,¹ dedicată domnitorului. Iată în câteva cuvinte istoria acestui pastel :

Găsindu-mă la București, măria-sa au binevoit a-mi oferi o frumoasă fotografie ce reprezintă câmpiile Valahiei. La această grațiozitate am răspuns prin promiterea de-a face în versuri descrierea aceluia tablou și de a o prezenta măriei-sale. În adevăr am întrîziat cam mult de a-mi împlini făgăduința, însă la Nisa am avut o oră de bună dispunere și am scris *Bărăganul*. Am trimis acea poezie domnitorului cu o scrisoare, însă *fără nici o dedicație* (alaturez aici copia acelei scrisori pentru curiozitate). Aceasta au fost din parte-mi un 'S' * * * * * către măria-sa, care s-a arătat totdeauna cătră mine de-o amabilitate foarte grațioasă. Cu toate acestea, *Columna Traianului*, redigată de Hăjdeu, atribuie purtarea mea unei simțiri de lingușire. Fie-i *columna* ușoară !... Cît pe ce era să scriu *calomnia* în loc de *columna* !

Aceste le înșir aice numai și numai pentru ca să vezi că oamenii de litere, chiar cei mai independenți, sînt supuși a fi mușcați de năpîrci, însă ei trebuie să răspundă cu dispreț acelor ce se încearcă a-i stropi cu veninul lor.

Adio, te îmbrățișez, '

V. Alecsandri

Multe amicii fratelui d-tale și d-lor Maiorescu, Pogor etc.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

239

[Arcachon, 15-20 iulie s.n.] 1870

Ma chere Mărie,

Ta lettre nous a fait grand plaisir en nous apportant de bonnes nouvelles de ta sante et de tes etudes. Maman sera heureuse de recevoir ta lettre en îartgUe roumaine. Quant à moi tu sais coffibien' je serai satisfait lorsque tu sauras ecrire fanglais aussi facilement que le francais. Ce que je deșire

410

pour toi c'est que tu t'appliques à apprendre plusieurs langues et à etudier serieusement la musique ainsi que le dessin. Plus tard quand tu seras une grande demoiselle tu comprendras mieux les avantages de ces etudes et tu me seras reconnaissante d'avoir tant insiste pour que tu acquieres le plus de connaissances aussi utiles qu'agreables.

Maman est devenue une forte nageuse au bout de la quatrieme lecon de natation, elle fait la coupe tres-bien si bien meme qu'elle ne reculerait pas devant Pidee^de traverser l'Ocean. Heureusement que je suis la pour l'empecher de faire cette imprudence.

Nous jouissons ici' de chaleurs tres-fortes, je^suppose en consequence que le sejour de Paris doit etre intolerable. Mais Avenue du Roule vous devez avoir un peu plus d'air en qualite de campagnardes. Nous esperons pouvoir rester ici une dizaine de jours, apres quoi nous nous dirigerons vers la Moldavie à travers la Suisse et la Baviere, à moins que les Bavaois qui se preparent dit-on à la guerre ne nous defendent l'entree de leur pays. En ce cas nous serons obliges de prendre la voie de Milan, Venise et Trieste pour arriver à Vienne. Quoi qu'il en soit je t'avertirai du jour de notre depart et de notre plan definitif de voyage.

En attendant nous t'embrassons tendrement et te chargeons de presenter nos amities à Tanmee ainsi qu'à tes petites amies.

Ton pere affectionne,

V.A.

P.S. Nous avons fait la connaissance d'une famille espagnole, M. et Mme Pereyra qui deșire beaucoup te connaître. Mme Pereyra a promis d'aller te voir. Je lui ai donne une lettre d'introduction aupres de Tante Aimee.

[Arcachon, 15-20 Iulie s.n.] 1870

Draga mea Mărie,

Scrisoarea ta ne-a făcut mare plăcere, aducindu-ne noutăți bune asupra sănătății și studiilor tale. Mama va fi fericită să primească scrisoarea ta în limba română. Cît despre mine, tu știi cît voi' fi de mul-

411

țumit când tu vei ști să scrii englezește tot atît de ușor ca franțuzește. Ceea ce doresc pentru tine este ca să te silești să înveți mai multe limbi și să studiezi serios muzica și desenul. Mai tîrziu, cînd vei fi o domnișoară mare, tu vei înțelege mai bine foloasele acestor studii și îmi vei fi recunoscătoare de a fi insistat atît pentru ca să dobindești cit mai multe cunoștințe, pe cit de utile, pe atît de plăcute.

Mama a devenit o bună înotătoare, după a patra lecție, ea înoată foarte bine, atît de bine, că nu s-ar da înapoi de la ideea de a traversa Oceanul ! Bine că sînt aici pentru a o împiedica să facă această imprudență.

Ne bucurăm aici de călduri foarte puternice, presupun, prin urmare, că șederea la Paris trebuie să fie de nesuportat. Dar pe Avenue du Roule trebuie să aveți ceva mai mult aer, locuind ca la țară. Noi sperăm să putem rămîne aici vreo zece zile, după care ne vom îndrepta spre Moldova, prin Elveția și Bavaria, afară numai dacă bavarezii, care se pregătesc, se zice, de război, nu ne interzic intrarea în țara lor. În acest caz, vom fi obligați să luăm drumul prin Milan, Veneția și Triest, pentru a ajunge la Viena. Orice ar fi, te voi înștiința de plecarea noastră și de planul definitiv de călătorie.

Pină atunci, te îmbrățișăm cu drag și te însărcinăm să încredințezi de prietenia noastră pe Tanmee și pe micile tale prietene.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

P.S. Am făcut cunoștință unei familii spaniole, dl. și d-na Pereyra, care dorește mult să te cunoască. D-na Pereyra a promis să vină să te vadă. I-am dat o scrisoare de introducere pe lingă mătușa Aimee.

[Arcachon, iulie s.n.] 1870

My dear Mary,

Ta lettre écrite en anglais m'a fortement embarrasse tout en me faisant grand plaisir. Il m'a fallu faire un grand effort de memoire pour comprendre tes deux pages, mais j'y suis parvenu enfin grâce à mon dictionnaire. Tanmee m'a donne de bonnes nouvelles de toi, aussi pour te recompenser de ta conduite et de ton aptitude au travail je te permets d'aller

avec tes cousines aux bains de mer. Tu t'y amuseras beaucoup et tu apprendras à nager comme un poisson. Sois toujours obeissante et gentille. Ne boude jamais, car c'est tres-vilain de bouder et de se mettre en colere ; de cette fason tu rendras maman tres heureuse sans compter que ton papa te saura gre de tout ce que tu feras pour contenter Tanmee. Nous t'embrasson bien tendrement.

Ton papa,
V.A.

[Arcachon, iulie s.n.] 1870

*Dragă Mărie, **

Scrisoarea ta în limba engleză m-a pus în mare încurcătură făcîndu-mi în același timp mare plăcere. A trebuit să fac un serios efort de memorie pentru a înțelege cele două pagini ale tale, dar pină la urmă am izbutit datorită dicționarului meu. Mătușa Aimee mi-a dat vești bune despre tine, de aceea, ca să te răsplătesc pentru sirguinta ta la învățătură, îți îngădui să mergi cu verișoarele tale la băile de mare. Ai să te distrezi mult și ai să înveți să înoți ca un pește. Fii întotdeauna supusă și drăguță. Nu fi certăreață, căci este foarte urît să fii certăreț și să te infurii, în felul acesta o vei face fericită pe mama, fără a mai socoti că tatăl tău va privi cu plăcere tot ceea ce vei face pentru a o mulțumi pe mătușa Aimee. Te îmbrățișăm cu dragoste.

Tăticul tău,
V.A.

241

Arcachon, 1 aout [s.n.] 1870

Ma chere Mărie,

Ta petite lettre anglaise m'a fait d'autant plus de plaisir qu'elle m'a donne un peu de mal pour la comprendre. Il y a

* În original, în limba engleză.

surtout un mot qui m'a fort embarrasse, c'est le mot *angry* que je confondais avec *hungry et comme* il s'agissait du chat de Miss Taylor, je me suis demande toute la journee quel rapport il pouvait exister entre ce noble animal et ma faim, car je ne me connais pas de passion effrenee pour la gibelotte de chat.

Enfin une charmante demoiselle d'Arcachon m'a explique la chose, et grâce à son obligeance je me suis senti soulage d'un grand poids. Ainsi le pauvre *cat* de Miss Taylor est decede !!! A quoi faut-il attribuer cette mort subite ? Ese-ce a. une indigestion ou bien à des raisons politiques ? Moi je pense qu'il a expire par suite des emotions de la guerre qui va avoir lieu. Quoiqu'il en soit, versons une larme à sa memoire et tâchez de consoler Miss Taylor de la perte de son favori.

„Car il fut de ce monde oii tous les favoris
Subissent des disgrâces
Et chat il a vecu bien plus que les souris
Victime de ses chasses
Il est mort en laissant un grand regret flatteur
Pour sa memoire
Coeurs sensibles versez, versez un pleur
Sur sa tombe sans gloire.”²

Nous quittons Arcachon demain quoique la veritable saison des bains commence à peine ; mais nous avons tant de chemin à parcourir pour arriver chez nous qu'il ne nous este plus permis de prolonger notre sejour au bord de l'Ocean. Nous t'envoyons donc une quantite de nos meilleus baisers et te chargeons d'embrasser tout le monde de notre part.

Ecris-moi altcrnativcmcnt en francais et en anglais. C'est un plaisir que tu me fais en meme temps qu'un service que tu me rendras, car la lecture de tes lettres rafraîchira mes notions de la langue anglaise.

Ton pere affectionne,

V.A.³

AU

Arcachon, 1 august [s.n.] 1870¹

Dragă Mărie,

Mica ta scrisoare englezească mi-a făcut cu atît mai mare plăcere cu cît ea mi-a dat puțin de furcă pentru a o înțelege. Este aici mai cu seamă un cuvînt care m-a pus în mare incurcătură cuvîntul *supărare* * pe care îl confundam cu *foame* ** și, cum era vorba despre pisica domnișoarei Taylor, m-am întrebat toată ziua ce raport putea să existe între acest nobil animal și foamea mea, căci nu îmi cunoșteam nici o pasiune nestăpinită pentru ostropelul de pisică.

În sfîrșit, o incîntătoare domnișoară din Arcachon mi-a lămurit nedumerirea și, datorită bunăvoinței sale, m-am simțit ușurat de o mare greutate. Astfel, biata *pisică**** a domnișoarei Taylor a murit!!! Cui se datorește această moarte subită ? Unei indigestii sau unor cauze politice ? Eu cred că și-a dat sufletul din pricina emoțiilor războiului care va avea loc. Oricum ar fi, să vărsăm o lacrimă în amintirea ei și încercați să o consolați pe domnișoara Taylor de pierderea favoritului său.

„Căci a trăit în această lume în care toți favoriții
Suferă de dizgrații
Și pisică, ea a trăit mai mult decît șoarecii
Victimă a vînătorilor sale.
A murit lăsînd o mare și măgulitoare părere de rău
Pentru amintirea sa
Înimi simțitoare, vărsați, vărsați o lacrimă
Pe mormîntul său fără glorie.”²

Părăsim Arcachonul mîine, cu toate că adevăratul sezon al băilor de-abia începe, dar avem un drum așa de lung de străbătut pentru a ajunge la noi acasă, încît nu ne mai este îngăduit să ne prelungim șederea pe malul oceanului. Îți trimitem deci o grămadă de calde sărutări și te însărcinăm să îmbrățișezi pe toată lumea din partea noastră.

Scrive-mi pe rînd în franceză și în engleză. Este o plăcere pe care mi-o faci și, în același timp, un serviciu pentru că citirea scrisorilor tale îmi reîmprospătează cunoștințele mele de limbă engleză.

Tatăl tău iubitor,
V.A.

* în original, în limba engleză.

** *Idem*.

Idem.

CĂTRE ANA DAVILA

242

Turin, 14 august 1870

Doamna mea,

Sînt fericit de a vă face cunoscut că am întîlnit pe dl. Davila la poalele muntelui Cenis, în partea Franciei. D-sa a plecat spre Paris, sănătos și vesel de fapta bună ce are de gînd a îndeplini.

Proiectul său de a organiza o ambulanță cu concursul elevilor români din Paris și de a se consacra în ajutorul nenorocitelor victime ale războiului actual este un proiect nobil și care onorează pe bărbatul de inimă ce a decis să-l executeze.

Prin acest act de umanitate, dl. Davila va binemerita de ambele sale patrii, Franția și România.

Cît pentru mine, i-am dat o sărutare frățească și i-am mulțemit că va conduce pe elevii români din Paris pe o cale de sacrificiu glorios și de recunoștință către generoasa Francie.

Despărțindu-ne la St Michel, am promis d-lui Davila să vă dau știri despre d-lui și, îndeplinind acum această datorie, vă rog să primiți asigurarea simțirelor mele de cel mai profund respect,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

243

Mircești, juillet [sic] [august?] 1870

Je ne t'ecris que peu de lignes, ma chere Mărie, car il m'arrive du monde juste en ce moment. Maman est toute heureuse de te savoir au Havre et de rentrer elle-même à Mircești. Puisque tu es au bord de la mer, amuse-toi bien et

tâche de dessiner d'après nature des paysages maritimes, tu nous feras grand plaisir et... nous t'embrassons sur les deux joues.

Ton pere,

V.A.

Mircești, iulie [sic] [august?] 1870

Nu îți scriu decît cîteva rînduri, dragă Mărie, pentru că tocmai acum sosește cineva. Mama este foarte fericită de a te ști la Havre și de a se reîntoarce ea însăși la Mircești. Pentru că ești pe malul mării, distrează-mă bine și încearcă să desenezi după natură peisaje maritime, ne vei face mare plăcere și... te îmbrățișăm pe amindoi obrazii.

Tatăl tău,

V.A.

244

Mircești, [august-septembrie 1870]

Ala chere Mărie,

Ta lettre m'a beaucoup interesse par les details que tu m'as donnees sur tes nombreuses occupations pendant les vacances ; promenades, lecons de natation etc. ... Il paraît que tu n'es pas tres brave dans l'eau ; ton maître de natation m'a fait savoir que tu avalais beaucoup d'eau et que cela te faisait faire des grimaces tres-comiques.

Il faut, ma chere enfant, avoir du courage et prouver aux Francais qu'une Roumaine ne manque pas de coeur, meme dans l'eau. Tu as une jolie petite table, dis-tu, une petite chaise et un beau pupitre. C'est tres-bien. Figure toi le magnifique effet que produira sur ce pupitre un ilivre joliment relie que Tante Aimee t'aura donnee comme recompense de tes bons examens ! Moi à ta place, j'en aurais un plaisir extreme.

L'histoire des cachets fondus dans ma lettre nous a fait bien rire. Aussi je suivrai tes conseils, c'est à dire que je ne me donnerai plus la peine de t'en envoyer.

Ecris à ta mere plus souvent malgre les fautes de roumain que tu commets parfois.

Nos compliments à Tante Aimee, à Miss Taylor et à M-elle Anna. Je t'embrasse de tout coeur,

V.A.

Mircești, [august-septembrie 1870].

Dragă Mărie,

Scrisoarea ta m-a interesat foarte mult prin amănuntele pe care mi le dai asupra numeroaselor tale ocupații din timpul vacanței : plimbări, lecții de înot etc... Se pare că nu ești prea curajoasă în apă ; profesorul tău de înot mi-a făcut cunoscut că înghițeau multă apă și că aceasta te făcea să faci niște mutre foarte caraghioase.

Trebuie, draga mea, să ai curaj și să dovedești francezilor că o româncă nu este lipsită de inimă, nici chiar în apă. Spui că ai o mică și frumoasă masă, un mic scaun și un pupitru. Foarte bine. Gindește-te ce minunat efect ar produce pe acest pupitru o carte frumos legată pe care mătușa Aimee ți-ar da-o ca răsplată pentru bunele tale examene. Eu, în locul tău, aș simți o mare plăcere.

Povestea casetelor topite ne-a făcut să ridem. De aceea voi urma sfatul tău, adică nu-mi voi mai da osteneala să-ți mai trimit.

Scrie mamei tale cât mai des, cu toate greșelile de limbă română pe care le faci adesea.

Salutările noastre mătușei Aimee, domnișoarei Taylor și d-rei Anna. Te îmbrățișez din toată inima,

V.A.

CÂTRE EDOUARD GRENIER

245

Mircești, 14 oct. 187C

Mon cher Grenier,

Du fin fond du monde *oh* je me trouve relegue, je suis d'un regard anxieux les graves evenements" qui se deroulent en France, et je me demande souvent ce que sont devenus mes amis de predilection. Baligot a vu sa province envahie et devastee par les hordes prussiennes et, depuis, je n'en ai plus eu de nouvelles. A-t-il succombe lui^meme dans la lutte ? Vit-il encore quelque part retire avec ses soeurs ?... Et vous, mon cher ami, qu'etes-vous devenu depuis le commencement de cette guerre abominable ? Je ne vous demande pas ce que vous avez souffert et ce que vous souffrez de voir votre beau pays a la merci de l'etranger ; je connais les amertumes de votre coeur par celles que j'ai eprouvees moi-meme depuis trois mois... Helas ! je me sens humilie par les echecs de la France, car ces echers sont composes, de malheur et de honte. Ils sont de telle nature meme qu'ils depassent les limites de la honte pour atteindre aux proportions du fleau. Faut-il croire à la colere celeste ? Mais, à propos de quoi le ciel punirait-il la France ? Serait-ce pour avoir ete le pays des grandes initiatives, le berceau des nobles libertes qui se sont repandues sur le monde ?

J'ai lu dans les journaux que l'ennemi approchait de Besancon, et vous pensez si mon inquietude est devenue anxieuse, car Baume-les-Dames² est sur son passage. Vous avez sans doute pense à Madame votre mere, et vous l'avez mise à l'abri de toute emotion navrante en l'arrachant au triste spectacle de l'invasion. Je me figure donc que vous etes refugeie en Suisse ou en Italie. Neanmoins, je vous écris toujours à Baume-les-Dames pour demander de vos nouvelles. Puisse cette lettre vous trouver bien portant et supportant le malheur avec le courage d'un coeur bien place ! Pour ma part, je suis à Mircești ou je compte passer l'hiver et ou je serais si heureux de vous avoir.

Adieu, cher ami. Dieu avec la France !

Votre ami,

V. Ale osândii

Que sont devenues les dames Raymond ?^{> 3}

Mircești, 14 oct. 1570

Iubite Grenier,

Din fundul lumii unde mă găesc retras, urmăresc cu o privire îngrijorată gravele evenimente care se desfășoară în Franța și mă întreb adesea ce au devenit prietenii mei cei mai iubiți. Baligot a văzut provincia sa invadată și devastată de hoardele prusiene și, de atunci, nu am mai avut vești. A murit el însuși în luptă? Trăiește încă retras undeva cu surorile sale?... Și dumneata, dragul meu, ce-ai devenit de la începutul acestui război îngrozitor? Nu te întreb ce ai suferit văzînd frumoasa voastră țară la bunul plac al străinului? Cunosc amărăciunile inimii dumitale, după cele pe care le-am resimțit eu insumi de trei luni încoace... Vai! mă simt umilit de înfrîngerile Franței, căci aceste înfrîngeri sînt formate din nenorocire și rușine. Sînt de așa natură încît chiar depășesc limitele rușinei pentru a atinge proporțiile unui flagel. Trebuie să crezi în furia cerească? Dar de ce cerul ar pedepsi Franța? Poate pentru că a fost țara marilor inițiative, leagănul nobililor libertăți care s-au răspîndit peste lume?

Am cetit în ziare că inamicul se apropie de Besancon, și înțelegi că neliniștea mea a devenit îngrijorătoare, căci Baumeles-Dames este în drumul său. Te-ai gîndit, desigur, la mama dumitale și ai pus-o la adăpost de orice emoție dureroasă, smulgînd-o tristului spectacol al invaziei, imi închipui deci că sînteți refugiați în Elveția sau în Italia. Îți scriu, totuși, la Beaume-les-Dames pentru a mă informa de soarta dumitale. Fie ca această scrisoare să te găsească sănătos și suportînd nenorocirea cu curajul unei inimi zdravene! în ce mă privește, sînt la Mircești, unde sper să petrec iarna și unde aș fi foarte fericit să te am.

Adio, dragul meu, Dumnezeu cu Franța!

Prietenul dumitale,

V. Alecsandri

Ce au devenit doamnele Raymond ?³

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

246

Mircești, 26 octobrie 1870

Ma chere petite Mărie,

Un telegramme de Tante Aknee m'annonce votre depart du Havre pour l'Angleterre. Je suppose que cette lettre te trouvera à Londres en train de parler l'anglais comme une jeune Miss. Je regrette que la guerre⁴ actuelle ait force Tante Aimee de quitter l'Avenue du Roule, mais puisque les evenements vous ont ohligees d'emigrer, je trouve que l'Angleterre a ete parfaitement choisie pour y passer le temps d'exil. Tu en profiteras, je Pespere, pour apprendre à parler couramment la langue de Lord Byron, et à ton retour en France tu pourras tenir de longues conversations avec Helene⁵. En attendant je te conseille, ma chere enfant, d'etre aux petits soins pour Tante Aimee, de l'entourer de ton affection afin de la consoler un peu des malheurs qu'eprouve son pays. Tu agiras comme une enfant qui a du coeur et cette conduite me rendra moi-cnâme bien heureux. Maman se porte bien, elle a ete fort inquiete sur ton compte depuis le com-mencement de la guerre, craignant que tu ne deviennes prisonniere des Prussiens, mais je l'ai rassuree lādessus et maintenant elle est enchantee de te savoir en Angleterre. Elle t'envoie miile baisers. Ecris-lui comme tu pourras.⁶ Adieu, ma cherie, je t'embrasse tendrement. Tot pere affectionne.

V.A.

Mircești, 26 octombrie 1870

Draga mea Mărie,

O telegramă de la mătușa Aimee imi anunță plecarea voastră din Havre pentru Anglia. Bănuiesc că această scrisoare te va găsi la Londra, căutînd să vorbești englezește ca o tînără miss. Regret că războiul actual a silit-o pe mătușa Aimee să părăsească Avenue du Roule, dar pentru că evenimentele v-au obligat să emigrați, găsec că Anglia a fost foarte bine aleasă pentru a vă petrece acolo exilul. Vei profita, sper, ca să înveți

bine limba lordului Byron și, la întoarcerea ta în Franța, vei putea susține lungi convorbiri cu Helene'. Pină atunci, te sfătuiesc, dragă fetiță, să fii atentă cu mătușa Aimee, să o înconșuri cu toată dragostea ta, ca să o conșolezi puțin de nenorocirile pe care le îndură țara sa. Te vei purta ca o fetiță cu inimă și această purtare mă va face fericit și pe mine înșuri. Mama este bine, a fost foarte îngrijorată din pricina ta, de la începutul războiului, temindu-se să nu ajungi prizoniera prusienilor, dar i-am dat asigurări despre aceasta și acuma este înecintată de a te ști în Anglia. Ea îți trimite mii de sărutări. Scrie-i cum vei putea'. Adio, draga mea, te sărut cu dragoste. Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE UN NECUNOSCUT

247

Mircești, oct. 1870

Domnul meu,

înainte de toate, am de plăcere a-ți face cunoscut că am scris domnului Epureanu în privirea d-tale și sper că dorința îți va fi realizată.

Am primit o cutie cu *tiutun* ce mi-ai trimis prin poștă și-ți mulțemesec cu atît mai mult că *tiutunul* e bun.

Binevoiește a mă înștiința cui să trimit [***].

Asemene te rog să-mi trimiți vro opt ocă de morun proaspet, dacă se gășesc de vîndut la Galatzi, și o cutie cu halva de Țarigrad, dacă a fi sosit proaspetă.

Vei îndatori foarte mult pe al d-tale servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

248

Mircești, 11 nov. 1870

Ma chere petite Mărie,

T'ai lu avec beaucoup d'interet les details contenus dans ta lettre au sujet des environs de Londres.' La capitale de

l'Angleterre est la plus grande ville d'Europe et porte un cachet d'originalite toute britannique. Chaque habitant a sa maisonnette, propre, confortable et nulle part on ne comprend mieux l'importance du mot „at hotne". Les pares sont spacieux, couverts de beau gazon. On y respire à l'aise, c'est pourquoi on les nomme les poumons de Londres. Mais pour bien apprecier les avantages du sejour dans cette ville curieuse, il faut savoir parler la langue du pays. Je t'engage donc à profiter le plus possible de ton sejour lâ-bas, afin de baragouiner constamment de PAnglais. Ce n'est qu'en parlant beaucoup avec de jeunes miss que tu acquerteras la veritable prononciation anglaise. Je t'ai promis de te faire passer les vacances de l'annee prochaine à Mircești; je tiendrai ma promesse à la condition que tu parles couramment the English language. Dans ce cas tu trouveras ici un beau piano qui sera ta recompense pour le mal que tu te seras donne à realiser mes desirs.

La petite Rosetti est pârție, ce qui a fortement chagrine Tante Aimee. C'est à toi à consoler la bonne Tante Aimee par ton affection, tes prevenances et ton obeissance.

Je serais heureux le jour oii tante Aimee rn'ecrira que tu fais preuve de bon coeur par ta conduite anvers elle. Mamoutza est bien portante, elle t'embrasse tendrement et demande ton portrait. Ecris-lui en francais, je lui traduirai tes lettres.

Adieu, je t'embrasse miile fois et te souhaite une bonne sânte.

Ton pere,

V.A.

Mircești, 11 nov. 1870

Micuța mea Mărie,

Am citit cu mult interes amănuntele despre împrejurimile Londrei: conținute în scrisoarea ta. Capitala Angliei este cel mai mare oraș din Europa și poartă sigiliul unei originalități cu adevărat britanice. Fiecare locuitor își are casa sa, curată, confortabilă și nicăieri nu se înțelege mai

bine importanța cuvântului *cămin* *. Parcurile sînt întinse, acoperite cu un frumos gazon. Se respiră acolo în voie, de aceea sînt numite plămîinii Londrei. Dar pentru a înțelege bine foloasele șederii în acest curios oraș, trebuie să știi să vorbești limba țării. Te îndemn deci să beneficiezi cit mai mult de șederea ta acolo astfel încît să vorbești ** tot timpul englezește. Numai vorbind mult cu tinere *domnișoare* *** vei căpăta adevărata pronunție englezească. Ți-am făgăduit că îți vei petrece vacanța de anul viitor la Mîrcești, imi voi ține făgăduiala cu condiția să vorbești curent *limba engleză*****. În acest caz, vei găsi aici un pian frumos, care va fi recompensa pentru străduința pe care ți-ai dat-o să realizezi dorințele mele.

Micuța Rosetti a plecat, lucru care a îndurerat-o mult pe mătușa Aimee. Tu trebuie să o consolezi pe buna mătușe Aimee prin dragostea, prevenirea și supunerea ta.

Voi fi fericit în ziua în care mătușa Aimee îmi va scrie că dai dovadă de bunătate a inimii prin comportarea ta față de ea. Mămuța este bine, te îmbrățișează cu dragoste și îți cere portretul. Scrie-i în franceză, îi voi traduce scrisorile tale.

Adio, te îmbrățișez de o mie de ori și îți doresc sănătate.

Tatăl tău,
V.A.

249

Ma chere Mărie,

„J'ai reçu tes deux lettres du 21 et du 29 novembre et j'ai eu grand plaisir à les parcourir, car elles me prouvent que tu profites de ton séjour à Londres. Tu as visité beaucoup de monuments remarquables et tu commences à apprécier les avantages de voyager dans les pays civilisés. Quand tu auras terminé tes études, je te ferai visiter l'Italie et

* În original, în limba engleză.

** În original *baragouiner*, ceea ce înseamnă : a vorbi prost, stîlcit o limbă străină.

*** în original, în limba engleză pentru a preciza ideea de domnișoară englezoaică.

**** În original, în limba engleză.

424

peut-etre l'Amerique, ou l'on parle Anglais. Tu m'y serviras d'interprete. En attendant, l'idee de venir à Mîrcești avec Tante Aimee me sourit beaucoup.

Ce ne sera donc pas en 1871, mais en 1872 que tu verras la jolie „lounka”. Soit, j'accepte cette combinaison, mais à la condition que d'ici là tu auras acquis assez de force au piano pour pouvoir continuer tes etudes toute-seule pendant tes vacances en Moldavie.

Je t'ai avertie dans ma precedente lettre que tu trouveras dans ta chambre un joi piano, sans compter ma fameuse armoire à musique qui joue de tres-belles valse, et les ouvertures de plusieurs operas.

Maman s'occupe de trouver deux petits chevaux pour atteler à la victoria et c'est toi qui les guideras pour promener Tanmee dans les environs de Mîrcești. Tu vois que tes vacances seront agreables, toujours cependant à la condition de „speak english” et de savoir dessiner un paysage à la perfection.

Maman attend la surprise annoncee ainsi que ton portrait. Nous t'embrassons miile fois et te chargeons de presenter nos amities à Tante Aimee.

Ton pere affect.
V.A.

28' nov. 1870

Dragă Mărie,

Am primit cele două scrisori ale tale din 21 și 29 noiembrie și mi-a făcut multă plăcere să le parcurg, căci ele îmi dovedesc că folosești bine șederea ta la Londra. Ai vizitat numeroase monumente de seamă și ai început să prețuiești folosul de a călători în țări civilizate. Cînd îți vei termina studiile, am să te duc să vizitezi Italia și poate America, unde se vorbește engleza. Îmi vei servi de intepret. Pînă atunci, ideea de a veni la Mîrcești cu mătușa Aimee îmi suride foarte mult.

Deci nu în 1871, ci în 1872 vei revedea frumoasa „luncă” a Șiretului. Fie, primesc acest aranjament, dar cu condiția ca de acum pînă

425

atunci tu să fii cîștigat destulă experiență pentru pian încît să poți continua singură studiile tale, în timpul vacanței din Moldova.

Te-am înștiințat în ultima mea scrisoare că vei găsi în camera ta un frumos pian, fără să mai punem la socoteală vestitul meu dulap de muzică care cîntă valsuri foarte frumoase și uverturile mai multor opere.

Mama încearcă să găsească doi cai mici pentru a-i înhăma la trăsură și tu vei fi aceea care îi va mîna pentru a plimba pe matusa Aimee prin împrejurimile Mirceștilor. După cum vezi, vacanța ta va fi plăcută, dar totuși tot cu condiția ca să „vorbești engleza” * și să știi să desenezi perfect un peisaj.

Mama așteaptă noutatea anunțată cum și portretul tău. Te îmbrățișăm de o mie de ori și te însărcinăm să prezinți amicitiiile noastre matusii Aimee.

Tatăl tău iubi[tor],
V.A.

250

Mircești, 17 dec. 1870

Ma chere petite Mărie,

Je ne sais si tu as reçu ma reponse â tes deux dernieres lettres, car je crains fort que l'homme que j'ai envoye â Roman pour la porter â la poste, ne l'ait egaree dans les neiges qui couvrent le pays. En tout cas je t'ecris ces quelques lignes pour te donner de nos nouvelles.

Maman et mod nous sommes bien portants et nous nous occupons specialement du chauffage de ila maison pour combattre le froid de seize degres qui nous gele. Moi surtout je suis parvenu â faire dans les poeles des echafaudages avec des buches auxquelles je suis heureux de mettre le feu. Et quand tout est embrase je prends place devant le foyer ayant Gogou sur mes genoux ; il desire beaucoup faire ta connaissance et te prodiguer ses caresses.

Maman vient s'assoier â cote de moi et nous entamons ainsi de longues conversations sur nos chers emigres de Lon-

* în original, în limba engleză.

dres.' Tu nous apparais sous la figure d'une jeune miss pariam Panglais avec une facilite merveilleuse, et cela me rejouit considerablement. Gogou, lui-meme, semble partager mon contentement car il remue la queue et les oreilles. Dans deux jours le nouvel An ! Que pouvons-nous t'envoyer de mieux que des baisers enfermes soigneusement dans cette lettre. C'est tout ce que la guerre actuelle nous permet d'expedier sans courir le risque de se perdre en route, ou d'etre confisque par messieurs les Prussiens.

Aussi t'en envoyons-nous une grande provision et te chargeons-nous de presenter nos souhaits de bonne annee â Tanmee. Efle sera meilleure que l'annee 1870, car elle peut amener la chute de la Prusse et la grandeur de la France !

Ton pere affect,
V.A.

Mircești, 17 dec. 1870

Micuța mea Mărie,

Nu știu dacă ai primit răspunsul meu la ultimele tale două scrisori, căci îmi este foarte teamă ca omul pe care l-am trimis la Roman pentru a le duce la poștă să nu le fi rătăcit în zăpezile care acoperă țara. În orice caz, îți scriu aceste câteva rînduri pentru a-ți da vești despre noi.

Mama și cu mine sîntem sănătoși și ne ocupăm în mod deosebit cu încălzirea casei pentru a înfrunta frigul de șaisprezece grade care ne îngheață. Eu, mai cu seamă, am izbutit să fac în sobe stive de butuci căroră sînt fericit să le dau foc. Și, cînd totul este aprins, iau loc în fața căminului avînd pe Gogu pe genunchi ; dorește mult să te cunoască și să te copleșească cu mîngîieri.

Mama vine să se așeze lîngă mine și vorbim îndelung despre iubiiții noștri emigrați de la Londra. Tu ni te înfățișezi ca o tînără *domnișoară* * vorbind engleza cu o minunată ușurință și aceasta mă bucură foarte mult. Chiar și Gogu pare să împărtășească mulțumirea mea căci dă din coadă și din urechi. Peste două zile este Anul nou ! Ce putem noi să-ți trimitem mai bun decît sărutări închise cu grijă în această scrisoare. Este tot ceea ce războiul de față ne îngăduie să trimitem fără teamă că s-ar putea să se piardă pe drum, sau să fie confiscate de domnii prusieni.

De aceea îți trimitem o mare provizie și te însărcinăm să prezinți urările noastre de Anul nou mătușii Aimee. El va fi mai bun decît anul 1870, căci poate aduce căderea Prusiei și marea Franței !

Tatăl tău iubitor],
V.A.

CĂTRE VASILE BOEJESCU

251

Mircesti, 30 [decembrie] 187[0?]

*Vasile Boerescu*²

Buc.

Felicitările ce mi-ați trimis sînt scumpe. Primește mulțumirile și amiciile mele.

Alecsandri

CĂTRE UN NECUNOSCUȚ

252

Mircesti, dec. 1870

Domnul meu,

Vă mulțumesc pentru portretul d-voastre, care va figura în numărul amicilor din albumul meu fotografic, precum și de ofertele de serviciu ce ai binevoit a-mi face.

La aceste amabilități nu pot răspunde mai bine decît trimițîndu-vă îndată răvașul ce mi-ați cerut pentru d. Steriadi și rugîndu-vă să mă credeți totdeauna al d-voastre

devotat servitor,
V. Alecsandri

* în original, în limba engleză.

CĂTRE ION GHICA

i

Iași, 2 ianuarie 1861

B.A.R., ms. rom. 803, f. 95—96 ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Corespondență*, „Documente literare inedite”. Ediție îngrijită și note de Marta Anineanu. Cu o prefață de G. C. Nicolescu, Buc, E.S.P.L.A., 1960, p. 192—196.

1 Groaza pricinuită de frig era pe măsura groazei pricinuită francezilor de Teroarea din anul 1793 ; prescurtarea de 93 a intrat în literatură prin romanul lui V. Kugo, *Quatre-vingt-treize*.

2 Berlicoco i se «punea în glumă lui C. A. Rosetti. Mirarea domnitorului față de apropierea dintre Ion Ghica și liberali era îndreptățită ; valoarea acestuia ca om politic fusese recunoscută prin chemarea lui în fruntea ministerelor din cele două țări. Orientarea lui Ion Ghica spre liberali însemna de fapt începutul „monstruoasei coaliții”, care se va opune guvernării lui Cuza.

3 I. Bălăceanu era vechi simpatizant al mișcării revoluționare ungare, din 1848—1849, când, alături de Bălcescu și alții încercase, după înfrângerea revoluției din Țara Românească, să formeze o legiune română în Transilvania. I. Bălăceanu participase și în 1859, martie-iunie, la inițiativa lui Cavour, cu știrea lui Napoleon III, de a trimite arme românilor, care, printr-o înțelegere cu emigrația maghiară, trebuiau să formeze o amenințare în spatele austrieilor în cazul unui conflict italo-austriac. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, *Corespondență, 1834—1860*. Ediție îngrijită, traduceri, note, indici de Marta Anineanu, Buc, Editura Minerva, 1981, p. 644, n. 2. În luptele pentru realizarea Unității italiene, din anul 1861, Cavour reia ideea de a folosi pe unguri împotriva

Austriei și, pentru aceasta, va încerca să le trimită arme prin Principate, care însă, în neutralitatea lor, nu se puteau angaja față și nici să riște ceva, fără ca cel puțin să obțină unele îmbunătățiri pentru situația românilor din Transilvania. Tactul lui Cuza și subtilitatea diplomației lui V. Alecsandri au salvat Principatele din acest conflict diplomatic. Cf. aici, p. 17—18 și p. 434—435, n. 3.

4 Pentru repertoriul său dramatic din această epocă, cf. G. C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*, Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 341—345.

5 Cf. *Păcală*, I, nr. 12, 1860, p. 94—95, text în limba franceză, de zece strofe, în care conservatorii favorizați, cei mai mulți membri ai fostelor familii domnitoare, își exprimă teama față de efectele Convenției de la Paris. Poezia este semnată cu inițialele B. A. În 1882, iulie 8/20, V. Alecsandri i-o trimite lui Bonifaciu Florescu, pentru a fi republicată în *Portofoliul român*, subliniind că ea datează din anul 1858, când a fost răspândită în foi volante și a avut efectul critic dorit împotriva celor care se opuneau noilor reforme din țară. Republicarea în *Păcală* se face într-un moment asemănător, când reformele lui Cuza întâmpinau ostilitatea politicianilor. Cf. manuscrisul poeziei, la B.A.R., ms. rom. 2253, f. 87—88, semnat B. A.

CĂTRE ALEXANDRINA GHICA

2

fianuarie-martie 1861

B.A.R., S. 1(6)/CCCXVII ; original.

1 Scrisoarea este adresată Alexandrinei Ghica și trimisă prin Baligot de Beyne, înainte de plecarea poetului în străinătate. Cum Baligot se găsea la Iași în decembrie 1860 și cum la 2 ianuarie V. Alecsandri îi scria lui Ion Ghica despre neputința de a pleca încă din pricina iernii grele, credem că scrisoarea a putut fi scrisă în ianuarie și cel mai târziu în martie, când a plecat la Paris, deși probabil că Baligot a plecat mai curând din țară, în aprilie găsindu-se la Constantinopol.

2 Fiii lui Ion Ghica, Dimitrie (născut în 1848) și Scarlat (născut în 1856).

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

3

Mircești, 15 martie 1861

B.A.R., S 24(1)/LVII ; original.

Bibliografie : N. Iorga, *Studii și documente*, XVI, Buc., Editura Minerva, 1909, p. 54—55.

1 Ion Brănișteanu (1821—1891), văr primar cu poetul, fiu al lui Iordache Brănișteanu și al Catincăi, sora vornicului V. Alecsandri. În timpul absențelor din țară ale lui V. Alecsandri, se interesa de chestiunile de afaceri ale acestuia. Cf. aici scrisorile adresate de poet lui Brănișteanu, între anii 1861—1864, toate privind moșiile Pătrășcani și Mircești.

2 Această scrisoare, nesemnată, către Brănișteanu este prima dovadă cunoscută că Paulină Lucasiewicz, viitoarea soție a poetului, era deja instalată la Mircești, unde se ocupa de treburi gospodărești, moșia fiind arendată.

4

Paris, 1 aprilie 1861

B.A.R., S 24(2)/LVII ; original.

1 V. Alecsandri apelase la Al. Asian pentru soluționarea conflictului cu arendașul moșiei Pătrășcani, Ion Botez, care pentru că moara de pe moșie fusese stricată de o inundație, pretindea să rețină paguba din arenda cuvenită. Asian cerea o procură pentru a se ocupa de această pricină, ce va cauza lui V. Alecsandri multe nemulțumiri. Cf. aici și celelalte scrisori ale poetului către I. Brănișteanu, între anii 1861—1864.

2 Nemulțumiri a avut poetul și cu Racoviță, arendașul moșiei Mircești, care, contrar dispozițiilor prevăzute în contract de a tăia din luncă numai lemnul necesar casei, se apucase să taie mult mai mult. Această pricină revine de asemenea des în corespondența lui V. Alecsandri cu I. Brănișteanu.

Paris, 27 aprilie 1861

B.C.S., Arh. Kogălniceanu, XC, doc! 10 ; original ; B.A.R., ras. rom. 929, f. 588—593, *Din amintirile mele* de Alex. Papadopol Calimah, autograf. Lipsește pasajul de la sfârșit cu : *La Princesse...*, iar post-scriptumul este introdus în text.

Bibliografie : II. Chendi, *Scrisorile lui Vasile Alecsandri*, II, în *Tribuna*, Arad, XIII, nr. 249, 15/28 noiembrie 1909, p. 9, traducere.

1 Greutatea de a guverna cu două guverne și două Camere, tendința unanimă spre o Unire definitivă, deci și administrativă, determinase pe Cuza la îndeplinirea acestui act care contravenea încă o dată Convenției și care a fost recunoscut în decembrie 1861. Pentru problemele ridicate de acest act politic a cărui recunoaștere din partea unor Puteri europene trebuia să o obțină V. Alecsandri în noua sa misiune, cum și pentru dificilele probleme ale transportului sard de arme, prin Principate, și problema coloniștilor bulgari, cf. Dan Berindei, *Lupta diplomatică a Principatelor Unite pentru desăvîrșirea Unirii (24 ianuarie 1859—24 ianuarie 1862)*, în *Studii privind Unirea Principatelor*, Buc, Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 413—449 ; Marta Anineanu, *Din activitatea diplomatică a lui Vasile Alecsandri*, în *Studii și materiale de istoric modernă*, Buc, 1960, p. 257—272 ; Dan Berindei *Constituirea statului național român în context european, în voi. Cuza-Vodă. In memoriam*, Iași, Editura Junimea, 1973, p. 113—144 ; L. Boicu, *Cuza-Vodă față de lupta popoarelor pentru emanciparea națională, ibidem*, p. 235—259.

2 Se realiza la acea vreme unitatea Italiei sub regele Victor Emmanuel II.

3 Din anul 1859 existau două convenții de alianță cu generalul G. Klapka, reprezentind emigrația maghiară, alianțe prin care se asigura acesteia posibilitatea de pregătire armată și depozit de arme pe teritoriul Principatelor și se recunoșteau, în schimb, drepturile naționale ale românilor din Transilvania. În anul 1860, activitatea emigraților maghiari se intensifică și cinci vase sarde încărcate cu arme sînt expediate ungarilor prin Principate, fapt de care Cuza se pare că nu a fost informat, în timp ce consulii austrieci, informați de la început, au protestat. Din cele cinci vase, trei au fost sechestrate de turci, iar celelalte două, ajunse în Principate, au fost oprite de Cuza, cu intenția de a le

retrimite la Genova, de unde fuseseră expediate. Poziția diplomatică a lui Cuza era gravă, fiind acuzat, pe de o parte, că nu sprijină lupta popoarelor pentru emancipare națională, pe de alta, că se opunea politicii turco-austriece, sprijinite și de Anglia.

4 Henri Bulwer era acum ambasador al Angliei la Constantinopol.

5 Chestiunea coloniștilor bulgari fusese mai mult o inscenare, pentru a discredita pe Cuza. Cf. aici p. 21,27.

6 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 376, rolul pe care îl mai jucase Vitbinski.

7 Din pricina prezenței nedorite a Măriei Obrenovici la curte, doamna Elena Cuza preferase să părăsească țara, stabilindu-se la Paris.

8. Tatăl lui Noemi Alecsandri.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

27 aprilie 1861, Paris

B.A.R., S 18(16)/LVII ; original.

Bibliografie : Marta Anineanu, *Din activitatea diplomatică a lui Vasile Alecsandri*, *loc. cit.*, p. 269, fragment.

1 Cf. aici p. 434, n. 1.

2 Cf. aici p. 435, n. 5.

3 A. Griin luca în biroul de corespondență pentru Principate, creat de V. Alecsandri la Paris ; în ziua de 25 aprilie 1861 îi și cerea acestuia ca, înainte de plecarea în Italia, să le lase date în legătură cu problema coloniștilor bulgari, care și apăruse în câteva ziare. *Scirsori către Vasile Alecsandri*, „Documente literare”. Ediție îngrijită, prefață, note, traduceri de Marta Anineanu, Buc, Editura Minerva, 1978, p. 234—236.

4 Cf. aici p. 25—39, scrisorile din Turin către Iancu Alecsandri și domnitorul Cuza.

5 Cf. supra, n. 7.

6 Care a fost motivul înlocuirii lui Ubcini de la direcția biroului de corespondență și pentru ce Noemi Alecsandri era împotriva relațiilor cu acesta, cînd cu un an în urmă totul părea normal, nu ne-am putut explica.

7 Speranțele lui V. Alecsandri că prin vânzarea moșiei Tirnauca, lancu va putea să-și acopere datoriile și să plătească și pentru el suma datorată domnitorului ca dobândă erau zadarnice. În mai 1862, Cuza îi scrie lui V. Alecsandri care era adevărata situație financiară a acestuia și ce ar fi trebuit să facă poetul pentru a-l salva. V. Alecsandri datora el însuși lui Cuza 9 000 de ducați. Cf. *Scrisori către V. Alecsandri*, Buc, 1978, p. 155—160.

7

Turin, 1 și 2 mai 1861

B.A.R., 18(17)/LVII ; original.

Bibliografie: Marta Anineanu, *Din activitatea diplomatică a lui Vasile Alecsandri*, loc. cit., Buc, 1960, p. 269—270, incompletă.

1 Din 1859 se obținuse dreptul ca tineri români să-și facă studiile în Italia.

2 Cf. aici p. 434—435, n. 3.

3 Cf. aici p. 434, n. 1.

4 Cf. aici p. 435, n. 5, scrisoarea nr. 5.

8

Turin, 5 mai 1861

B.A.R., S 18(18)/LVH.

Bibliografie: Marta Anineanu, *Din activitatea diplomatică a lui Vasile Alecsandri*, loc. cit., Buc, 1960, p. 27C—271.

1 Cf. aici p. 434—435, n. 3.

2 Gaete, port italian ; în timpul războiului pentru unitate a Italiei la asediul fortăreței Gaete, din noiembrie 1860, condus de G1. Cialdini, la care au luat parte și ofițeri români, aceștia au fost citați pe ordinul de zi.

3 Poetul s-a dus să revadă locuri pe care le văzuse în timpul războiului din 1859. A scris despre această călătorie lui C. Negri o scrisoare care nu ni s-a păstrat, dar s-a păstrat răspunsul acestuia din 28 mai 1861, Stambul. Cf. V. Alecsandri, *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 319—322 ; cf. aici p. 4C—42, scrisoarea către I. Brânișteanu.

4 Pluralul explicat prin inrudirea dintre cei doi, N. Docan fiind căsătorit cu Smărăndița, sora lui C. Rolla.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

9

Turin, 5 mai 1861.

B.C.S., Arh. Kogălniceanu, XC, doc. 10 ; ciornă care prezintă numeroase ștersături. Parte dintre acestea au putut fi descifrate. Am socotit că ele nu trebuie să fie lăsate de-o parte pentru că îmbogățesc uneori informația sau indică încercarea poetului de a-și îmbunătăți forma de exprimare, deci le-am menționat în subsol.

1 Cf. aici p. 434—435, n. 3.

2 Cf. aici p. 435, n. 5, scrisoarea nr. 5.

3 Actul Unirii definitive.

CĂTRE A. BALIGOT DE BEYNE

10

[a. 1861, mai 10, Constantinopol]

B.A.R., Arhiva domnitorului Cuza, XIV, p. 320 ; original.

1 Arthur Baligot de Beyne (?—1883), ziarist francez. în anii 1848—1849 a colaborat cu V. Alecsandri la Paris pentru propaganda făcută în presa franceză, în favoarea Principatelor. A ocupat postul de secretar al Consulatului francez de la Constantinopol. Bun cunoscător al complicatelor probleme politice din Orient, a scos ziarul *Presse de l'Orient*. încă din 1859 a fost recomandat de C. Negri și V. Alecsandri domnitorului Cuza pentru funcția de secretar al cancelariei domnești, dar nu-

mirea sa a fost aminată pînă în 1863. În acest timp, considerîndu-se ca angajat al domnitorului, el a acționat la Constantinopol și Paris în interesul acestuia. Atît C. Negri, cit și V. Alecsandri au intervenit adesea pentru a i se rezolva situația. După abdicare a însoțit pe domnitor în exil, iar la moartea acestuia a rămas alături de doamna Elena, ajutînd-o la educarea celor doi fii ai lui Cuza.

2 Fragmentul este reprodus de Baligot într-o scrisoare a sa către domnitorul Cuza.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

11

Paris, 18 mai 1861

B.A.R., S 24(3)/LVII ; original.

1 Cf. aici p. 25—39, scrisorile din Turin către domnitorul Cuza și Iancu Alecsandri.

2 Paulina Lucasiewicz, viitoarea soție a poetului, era la Mircești unde se ocupa de afaceri gospodărești.

3 Cf. aici p. 44—46, scrisoarea către Brănișteanu, din iunie 1861.

12

Paris, 20 mai 1861

B.A.R., S 24(4)/LVII ; original.

13

Paris, iunie 1861

B.A.R., S 24(6)/LVII ; original.

1 Catina Brănișteanu, sora vornicului V. Alecsandri, mama lui I. Brănișteanu.

2 Cf. supra, n. 2.

14

Paris, 30 iunie 1861

B.A.R., S 24(5)/LVII ; original.

1 Pentru evoluția neînțelegerilor cu Ion Botez în legătură cu moara de la Pătrășcani, cf. aici p. 433, n. 1.

2 Problema unei procuri pentru Al. Aslan se pusese de la 1 aprilie. Cf. aici p. 14—16.

15

Paris, 15 iulie 1861

B.A.R., S 24(7)/LVII ; original.

1 Michel Daniel, bancher din Iași.

2 Arendașul Pătrășcanilor, Ion Botez, pretindea să rețină parte din arendă în contul morii stricate. Cf. aici p. 433, n. 1.

CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR STRĂINE AL ȚARII ROMANEȘTI

16

Paris, 25 septembrie 1861

Arh. St. Buc, Arhiva istorică centrală, microfilm nr. 39, cadrele nr. 21—22.

Bibliografie: *Monitorul*, 17 ianuarie 1862, p. 49 ; V. Slăvescu, *România la Expoziția Universală din 1862*, în *Revista Fundațiilor*, X, nr. 4, aprilie 1943, p. 171 ; M. Soveja, *Noi documente despre Vasile Alecsandri*, în *Revista Arhivelor*, VIII, nr. 2, 1965, p. 258, limba franceză. Nu am văzut originalul.

1 Anglia proiectase organizarea unei Expoziții Universale Industriale în anul 1862. Cf. prospectul și condițiile expoziției la B.A.R., ras. rom. 2 253, f. 324—333.

2 In martie 1861, V. Alecsandri, trimis de domnitorul Cuza într-o nouă misiune extraordinară, rămăsese în continuare să gireze postul de agent oficios al Principatelor la Paris, în locul fratelui său plecat în concediu în țară. Cele două guverne ale Afacerilor străine cer agentului de la Paris să prezinte Comitetului Central al Expoziției de la Londra dorința Principatelor de a participa la Expoziție într-un spațiu propriu, deosebit de cel al Imperiului Otoman care, necomunicând nimic în legătură cu aceasta, le lăsa libertatea de a acționa singure. V. Alecsandri se achită de această misiune și comunică în țară răspunsul pozitiv obținut, cerind totodată și lista exponatelor și dimensiunile spațiului de care era nevoie, pe care, odată primite, le expediază Comitetului Central al Expoziției. Între timp, Turcia hotărînd că va participa la Expoziție, secretarul Comitetului, F. R. Sanford, comunică agentului român de la Paris că Principatele vor trebui să expună în același pavilion cu Turcia, și alte state aflate sub suzeranitatea acesteia. V. Alecsandri trimite acest nou răspuns negativ guvernelor române și cere ca, din moment ce s-a numit un comisar pentru expoziția română, în persoana lui Petru Poenaru, acesta să preia întreaga chestiune, a cărei corespondență o trimite. Agentul român anunță secretariatului Expoziției de nemulțumirea pricinuită în țara sa de hotărîrea Comitetului Central și, pînă la urmă, comunică retragerea Principatelor de la Expoziție. Cf. aici întreaga corespondență în legătură cu această problemă dintre 25 septembrie 1861 și 5 februarie 1862.

CĂTRE COMITETUL CENTRAL AL EXPOZIȚIEI
DE LA LONDRA

17

Londra, 8 octombrie 1861

B.A.R., ms. rom. 2 253, f. 339—340. ciornă I; idem S 53/LVII ciornă II, ambele în limba franceză.

Bibliografie: *Monitorul*, 17 ianuarie 1862, p. 50, limba română; V. Slăvescu, *România la Expoziția Universală din 1862*, în *Revista Fundațiilor*, X, nr. 4, 1943, p. 173, limba română.

1 Cf. supra, n. 2.

2 *Ibidem*.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

Hamburg, 18 octombrie 1861

B.A.R., S 18(19)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 440, n. 2, explicațiile în legătură cu participarea Principatelor la această expoziție.

2 V. Alecsandri era satisfăcut de progresele sale în învățarea limbii engleze.

CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR STRĂINE
AL ȚĂRII ROMÂNEȘTI

19

[Paris, 19 oct. 1861;

B.A.R., ms. rom. 2 253, f. 323, ciornă.

Bibliografie: *Monitorul*, 17 ianuarie, 1862, p. 49, limba română; V. Slăvescu, *România la Expoziția Universală din 1862*, în *Revista Fundațiilor*, X, nr. 4, 1943, p. 173, limba română.

1 Data din *Monitorul*.

2 Cf. aici p. 440, n. 2.

3 Cf. B.A.R., ms. rom. 2 253, f. 324-333.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

2C

28 oct. 1861

B.A.R., S 24(8)/LVII; original.

1 Ion Brănișteanu îi trimitea atât socotellie, cât și banii rezultați din arenzi.

2 Cf. aici p. 14—16 și toate scrisorile către I. Brănișteanu din perioada martie 1861—ianuarie 1864, privitoare la necazurile cu moșia Pătrășcani, arendată lui I. Botez.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

21

[Paris, noiembrie 1861]

B.C.S., Arh. Kogălniceanu, XC, doc. 9 ; ciornă.

1 Presupunem că aceasta ar fi data posibilă a scrisorii, ținând seama că scrisoarea de la Paris, despre care vorbește în text, este din 27 aprilie 1861, iar din Turin se păstrează o ciornă din 5 mai, în care sînt prezentate convorbirile cu Cavour și cu regele Victor Emmanuel ; poate această ciornă a stat la baza a două scrisori. Oricum, socotind șase luni de peregrinări, de la această dată ar însemna că scrisoarea a fost scrisă la Paris în luna noiembrie.

Am reproduș în subsol unele fragmente, șterse în ciornă, dar care sînt lizibile, pentru că ele indică sentimentele de nemulțumire ale poetului față de rezerva în care era ținut de viața politică și pentru că se poate urmări încercarea de a-și perfecționa stilul.

2 Cf. aici p. 16—21.

3 Cf. aici p. 31—39.

4 S-ar putea ca scrisoarea pe care i-o scrie Cuza la 20 aprilie/2 mai 1862, în care îi explică pentru ce nu i-a scris și îi dă informații politice și cu caracter mai personal, să fie un răspuns la această scrisoare a lui V. Alecsandri. Cf. *Scrisori către V. Alecsandri*, Buc, 1978, p. 154—160.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

22

Paris, 6 nov. 1861

B.A.R., S 24(9)LVII ; original.

1 Miclăușani, ținutul Roman, moșia lui Dim. A. Sturdza, vecină cu Mirceștii.

2 Pentru afacerea Botez, arendașul din Pătrășcani, cf. aici p. 433, n. 1.

23

Paris, 10 nov. 1861

B.A.R., S. 33(13)/LVIII ; original.

Bibliografie: Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*. Text ales și stabilit, traducere, prefață, tabel cronologic, note și indici de Marta Anineanu, Buc, Editura Minerva, 1972, p. 119—126.

1 *Monsieur de la Palisse* sau *La Palice*, vechi cîntec popular francez, care evocă vitejiile căpitanului Jacques de Shabarines de la Palisse. Naivitatea unor versuri ca :

„Un quart d'heure avânt sa mort
Il etait encore en vie.”

a dat naștere expresiei „une verite de la Palice”, pentru a indica un adevăr zdrobitor.

2 în scrisoarea din 14 octombrie [1854], Minjina, C. Negri schițase poetului felul de viață pe care ar vrea să-l ducă la țară, departe de agitația vieții politice. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 305.

3 Numirea lui C. Negri ca agent la Constantinopol s-a făcut imediat după Unirea de la 24 ianuarie 1859, acesta devenind agentul ambelor Principate.

4 V. Alecsandri afirmă că a terminat istoria misiunilor sale politice, acest lucru îl repetă și lui Ion Ghica într-o scrisoare din 4 aprilie 1862 (cf. aici p. 139—141), cu mențiunea că nu se vor publica decît după moartea sa. Nu se știe dacă această istorie a fost scrisă integral, din ea a publicat *Estract din istoria misiilor mele politice, în Convorbiri literare din 1878*. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc, 1974, p. 554—598 și note p. 858—864.

5 Această lucrare a constituit manuscrisul dăruit doamnei Elena Cuza pentru Azilul „Elena Doamna” în 1862, tipărit abia în 1866/1867, *Poezii populare ale românilor*.

6 Probabil, Măria Cantacuzino.

7 Doamna Elena Cuza, care locuia la Paris.

CĂTRE EFORII ȘCOLILOR DIN ȚARA ROMÂNEASCĂ

24

Paris, 12 noiembrie 1861

Arh. St. Buc, Ministerul Cultelor și Instrucției Publice, Țara Românească, nr. arh. 3157/1858, f. 1254 ; original.

Bibliografie: P. Țugu, *Vasile Alecsandri, o scrisoare inedită, în Ramuri*, VIII, nr. 6, 15 iunie 1971, p. 13.

1 Din motive de economie, guvernul din Țara Românească trece în sarcina Agenției de la Paris grija supravegherii studenților bursieri, în timpul în care V. Alecsandri gira postul de agent. Argumentele aduse dovedesc o bună cunoaștere a situației și simț practic.

CĂTRE ION GHICA

25

Paris, 12 nov. 1861

B.A.R., ms. rom. 803, f. 97—98 ; original.

1 Pentru demersurile făcute de V. Alecsandri ca agent la Paris, în legătură cu participarea Principatelor la Expoziția Universală de la Londra, din 1862, cf. aici p. 440, n. 2.

2 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 667, n. 1.

3 Beizadea Mitică, nume dat lui Dimitrie Ghica (1816—1897) pentru că era fiul (beizadea) domnitorului Grigore Ghica. Om politic, unionist ; a deținut înalte funcții în stat ca prim-ministru, de mai multe ori ministru, președinte al Camerei...

CĂTRE COSTACHE NEGRI

26

Paris, 14 nov. 1861

B.A.R., S 33 (15),LVIII ; original.

444

Bibliografie : V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1860, p. 196—198, lipsă adaosul de pe ultima filă verso.

1 Personaj din *Muta din Porției*, operetă de Daniel-Francois Esprit Auber (1782—1871).

2 Condițiile grele de guvernare cu două guverne, două Camere, deplasarea dintr-o capitală în cealaltă, dorința poporului pentru o Unire completă au dus la Unirea definitivă, din decembrie 1861, realizată cu mari greutatea diplomatice și interne. Cf. Dan Berindei, *Lupta diplomatică pentru desăvârșirea Unirii*, loc. cit., Buc, 1960, p. 428—449.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

27

Paris, 16 noiembrie 1861

B.A.R., S 24 (10)/LVII ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări, „Studii și documente”*. Ediție îngrijită, note, traduceri și indici de Marta Anineanu Buc, E.P.L., 1964, p. 25—27.

1 Pentru neplăcerile cu moara din Pătrășcani, cf. aici p. 433, n. 1

2 În legătură cu abuzurile arendașului Mirceștilor, Racoviță, privind tăierea copacilor din luncă, V. Alecsandri mai scrisese lui I. Brănișteanu și în 1 aprilie 1861, cf. aici p. 14. Această grijă pentru podoaba Mirceștilor și înaintarea pe care i-o producea lunca, mai cu seamă după absențele îndelungate din țară, exprimată în scrisorile de mai târziu, i-au sugerat lui Perpessicius frumosul articol *Elogiul Mirceștilor*, în *Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor*, 1957—1960, Buc, E.P.L., 1961, p. 62—70.

3 Frosa Grigoraș. Cf. B.A.R., ms. rom. 4913.

CĂTRE ION GHICA

28

Paris, 25 nov. 1861

B.A.R., ms. rom. 803, f. 99 ; original.

1

445

Bibliografie : V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 75—76 ; traducerea republicată în Vasile Alecsandri, *Publicistică, Scrisori*, „Clasicii literaturii moldovenești”. Ediția îngrijită, prefață și indici de H. Corbu, Chișinău, 1968, p. 172.

1 Articolul lui Ion Ghica era *Dacia veche*, publicat în *Revista română*, voi. I, 1861, p. 385—426.

2 După felul cum îi scrie lui Ion Ghica, s-ar părea că poetul scrisese deja aceste relatări din călătoriile sale, dar prima, călătoria pe cimpul de luptă din Italia, din 1859, nu se cunoaște decît în scrisoarea către Ubicini (cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 438—439), iar din călătoria în Crimeea se păstrează numai două fragmente de variante (cf. B.A.R., ms. 2253, f. 27—36 ; 37—39), intitulate *Suvenire, din 1855*. Una dintre variante poate fi scrisă în 1861, iar cealaltă în 1875, pentru *Convorbiri literare*. Ambele nu cuprind decît relatarea călătoriei pe mare, dintre Constantinopol și Crimeea. Cf. în V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 227—232, corespondența sa cu C. Negri și M. Kogălniceanu, trimisă din Crimeea ; V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc, 1973, p. 682—686 și note p. 901—904.

3 Domnii Bibescu și Știrbei fiind frați, aceasta explică expresia de *branche aînee et branche cadette*, ambii candidaseră la alegerile din 1859 și continuau să socotească pretendent, posibil, pe Nicolae Bibescu, fiul fostului domn.

CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR STRĂINE
AL ȚĂRII ROMÂNEȘTI

Paris, 27 nov. 1861

B.A.R., ms. rom. 2253, f. 348 ; ciornă.

1 Pentru sarcina pe care a avut-o V. Alecsandri, ca agent la Paris în 1861, în legătură cu expoziția de la Londra, cf. aici p. 440, n. 2.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

30

Paris, 28 nov. 1861

B.A.R., S 24 (11)/LVII j original.

1 în toată perioada șederii sale la Paris, ca agent al Principatelor, în locul fratelui său, plecat în țară, se resimte de această lipsă de bani, fie că drepturile de agent erau foarte mici, fie că poetul ducea o viață costisitoare ; fapt este că scrisorile adresate lui I. Brănișteanu, vărul și omul său de afaceri, sînt pline de cereri de bani.

31

[Paris, p. 28 noiembrie 1861]

B.A.R., S 24 (24)/LVII ; original.

1 Cf. aici p. 433, n. 1.

2 Nevoia de a vinde moșile se datora grijii pe care o avea de a nu-și putea plăti datoriile, dintre care una către domnitorul Cuza, de 10000 de ducați. în aprilie același an, cînd I. Alecsandri vinduse moșia Târnauca, sperase să poată plăti dobinzile, dar fratele său nu și-a putut acoperi nici propriile sale datorii. Cf. aici p. 436 n. 7. Pătrășcanii, pentru care la improprietărirea țăranilor va avea neplăcute procese cu aceștia, nu au fost vinduți decît mai tîrziu, iar Borzești au constituit în 1877 dota fiicei sale, Măria. Cf. și scrisoarea lui Cuza din 20 aprilie/2 mai 1862 în *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 155—160.

32

Paris, 18 dec 1861

B.A.R., S 24 (18)/LVII ; original.

1 Cf. supra, n. 2.

documente despre Vasile Alecsandri, în *Revista Arhivelor*, VIII, nr. 2, 1965, p. 258—259, limba română. Nu am văzut originalul.

1 în problema participării Principatelor la Expoziția Universală de la Londra din 1862, cf. aici p. 440, n. 2. Comitetul Central al Expoziției, care acceptase ca acestea să expună în pavilion propriu, revine asupra deciziei în urma hotărârii Turciei de a participa și ea; în această nouă situație urmînd ca Principatele, aflate sub suveranitatea Porții, să expună în același pavilion cu aceasta.

CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR STRĂINE
AL MOLDOVEI

39

Paris, 10 ianuarie 1862

Originalul în Arhiva Ministerului Afacerilor Străine, dosar 191, limba română; B.A.R., ms. rom. 2 253, f. 363; ciornă. Nu am văzut originalul.

1 Cf. supra, n. 1.

CĂTRE PETRACHE POENARU

40

Paris, 10 ianuarie 1862

B.A.R., ms. rom. 2 253, f. 360; ciornă.

1 Cf. supra, n. 1.

CĂTRE F. R. SANDFORD

41

[Paris, p. 10 ianuarie 1862]

Arhiva Ministerului Afacerilor Străine, dosar 191, copia acestei scrisori și copia scrisorii lui F. R. Sandford, secretarul Comitetului Expoziției de

450

la Londra, ambele de mîna lui V. Alecsandri; B.A.R., ms. rom. 2 253, f. 318; ciornă.

Bibliografie: *Monitorul*, 18 ianuarie 1862, p. 53, limba română; V. Slăvescu, *România la Expoziția Universală din 1862*, în *Revista Fundațiilor*, X, nr. 4, aprilie 1943, p. 175, limba română.

1 Cf. aici p. 450, n. 1.

CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR STRĂINE
AL ȚĂRII ROMÂNEȘTI

42

15 ianuarie 1862, Paris

Originalul în Arhiva Ministerului Afacerilor Străine, dosar 191, cu data 16 ianuarie, limba română; B.A.R., ms. rom. 2 253, f. 365; ciorna.

Bibliografie: *Monitorul*, 18 ianuarie 1862, p. 53, cu data 16 ianuarie, limba română. Nu am văzut originalul.

1 Cf. aici p. 98—99.

CĂTRE ALEXANDRINA GHICA

43

Paris, 15 ianuarie 1862

B.A.R., 1 (5)/CCCXVII; original.

1 Ion Ghica.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

44

Paris, 15 ianuarie 1862

B.A.R., S 24 (15)/LVII; original.

Paris, 19 ianuarie 1862

M.L.R., 17743/1—2 ; original.

Bibliografie : Vasile Alecsandri : *Intervenții pentru, aplanarea unui conflict diplomatic*. Cuvînt introductiv și note de Marta Anineanu, în *Manuscriptum*, V, nr. 4 (17), 1974, p. 51—55.

1 Ion Em. Florescu (1819—1893), general, fiul vornicului Maneiache Florescu și al Zincăi Faca, ginerele domnitorului Gheorghe Bibescu. Și-a făcut studiile militare în Franța (1836—1842). A fost însărcinat cu organizarea micii armate existente atunci, a înființat școala militară în 1846. Sub Cuza a fost ministru de Război, din 1861, în mai multe guverne, și ministru al Lucrărilor Publice (1865—1866). Din 1871 pînă în 1876, este din nou ministru de Război ; făcînd parte din guvernul conservator, dat în judecată de Camera liberală în 1876, este împiedicat să ia parte la războiul de Independență. Aceasta a provocat scrisoarea în versuri a lui V. Alecsandri, care a avut o mare circulație și a stîrnit tot atîtea adeziuni, cit și proteste. Are meritul de a fi introdus instrucția în toate școlile militare. Vezi scrisorile lui V. Alecsandri către Ion Em. Florescu referitoare la manualele pentru școlile militare (cf. aici p. 169—170, 189—190).

2 Le *Constitutionnel* publicase la 12 decembrie 1861 un articol semnat de B. Lonik care, pe lîngă unele intrigi politice, ridiculiza organizarea armatei române, uniformele ei imitate după cele franceze, insuficiența instrucției, administrația necompetentă etc. Articolul a produs o îndreptățită revoltă a armatei, care a fost exprimată printr-un protest scris, adresat ziarului francez semnat, prin tragere la sorți, de generalul Ion Em. Florescu, șeful Statului major, colonelul Mănu, comandantul regimentului 5 infanterie, și maiorul Donici, șeful batalionului de geniu. În ziua în care V. Alecsandri scrie generalului Florescu pentru a-l convinge să renunțe la altă satisfacție, le *Constitutionnel* publicase, sub semnătura redactorului-șef, Paulin Limayrac, un articol prin care își exprima regretul că ofițerii români s-au simțit ofensați. Cf. articolul reprodus în la *Voix de la Roumanie*, II, nr. 5, 30 ianuarie 1862, p. 9.

3 De fapt, articolul nu recunoștea vina și nu dădea o satisfacție „răsunătoare”, așa cum dorise generalul Florescu, ci socotea că aprecierile severe nu exclud simpatia și interesul pe care Franța îl arată dezvoltării Principatelor.

4 Probabil sublocotenentul Aurelian Botianu, aflat atunci la școala de Stat major din Paris pe care, împreună cu alt camarad, îi delegase generalul Florescu să se informeze despre sursa articolului și să ceară satisfacție. Li s-au dat asigurări că articolul nu provenea de la guvernul francez, ceea ce compromitea mai puțin relațiile româno-franceze.

5 Scrisoarea de protest fusese publicată în ziarul de limbă franceză de la București, la 28 decembrie 1861/9 ianuarie 1862.

6 Sigur V. Alecsandri a încercat, prietenește, să-l împiedice pe generalul Florescu de a face din acest incident un conflict diplomatic ; de fapt însă, campania împotriva Principatelor își făcuse loc în presa franceză la sfîrșitul anului 1861, prin corespondențe trimise chiar din țară, ostile guvernămîntului Cuza. La 20 noiembrie 1861, în *Monitorul* apăruse o notă de protest a guvernului față de aceste calomnii, notă trimisă lui V. Alecsandri, atunci agent la Paris, pentru a fi publicată în presa franceză.

CĂTRE CORNESCU

21 ianuarie 1862

B.A.R., S 6/LVIII ; original.

CĂTRE ION EM. FLORESCU

Paris, 23 ianuarie 1862

M.L.R., 17 744 ; original.

Bibliografie : Vasile Alecsandri : *Intervenții pentru aplanarea unui conflict diplomatic*. Cuvînt introductiv și note de Marta Anineanu, în *Manuscriptum* V, nr. 4 (17), 1974, p. 55—56.

1 Cf. aici p. 452, n. 2.

2 Textul semnat de Lonik, apărut în le *Constitutionnel* la 12 decembrie 1861, nu ne este cunoscut decît din comentariile presei românești și din protestul, pe puncte, trimis de ofițerii români.

3 Probabil articolul semnat „Le Boniface”, pomenit în *Unirea*, IV, nr. 1, 2 ianuarie 1862, p. 2, și nr. 2, 5 ianuarie, p. 7.

4 Cf. aici p. 453, nr. 6.

CĂTRE ION GHICA

48

Paris, ianuarie 1862

B.A.R., ms. rom. 803, f. 101—102 ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 76—78, traducere republicată de H. Corbu în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*. Chișinău, 1968, p. 172—175.

1 Fluviul uitării, care, după mitologia greacă, se găsește în Tnfern.

2 Caimata, stradă și biserică în București (pe bulevardul Republicii, locul fostului altar era însemnat printr-o troiță). Pe această stradă își avea sediul tipografia ziarului *Românul*. Contemporanii înțelegeau prin Caimata pe C. A. Rosetti, directorul *Românului*, Ion Brătianu și grupul de „roșii”. V. Alecsandri era revoltat de felul în care decurgeau luptele politice în țară. În urma Unirii definitive, administrative, din decembrie 1861, se formase un guvern unic conservator, prezidat de Barbu Catargi (care va fi asasinat la 8 iunie 1862, fiind ostil reformei agrare). „Radicalii”, în frunte cu Ion Brătianu și C. A. Rosetti, se opuneau guvernului conservator, dar fiind și ei împotriva reformei agrare, vor termina prin a se înțelege cu adversarii, formind „monstruoasa coaliție cu care Cuza va avea de luptat pînă la sfîrșitul domniei. Pentru a-i înjosi, V. Alecsandri îi numește ucenici de bucătar și folosește expresia din arta culinară : *à la crapaudine*, care însemnează a frige un pui, căruia i s-au scos mai întîi oasele și a fost turtit ca o broască, aceasta pentru a da o imagine a violenței cu care roșii înțelegeau să conducă țara.

3 Personaje din piesa *Zgîrcitul răsipitor*. În Clevetici, V. Alecsandri satirizează pe C. A. Rosetti, iar în Tribunescu, pe Ion C. Brătianu. Cf. în V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 515, scrisoarea din 1860, octombrie 26, către Ghica.

4 V. Alecsandri nu ignora valoarea cunoscutelor colegii franceze, dar știa că tineretul era atras și de localurile de petrecere enumerate, apărute la jumătatea secolului al XIX-lea, și cunoștea și sobrietatea englezilor.

5 Pentru motivele care au determinat retragerea Principatelor de la Expoziția Universală de la Londra, cf. aici p. 440, n. 2.

6 Petrache Poenaru.

7 Este prima mențiune că se ocupa de o comedie în patru acte relativă la *Ciocoi*, din toate proiectele făcute se va ajunge la comedia *Boieri și ciocoi*, din 1874, cf. aici p. 495, n. 2.

8 Pentru relatările călătoriilor din Crimeea și Italia, cf. aici p. 446, n. 2.

9 Ion Ghica intervenise în Cameră în anii 1860 și 1861 privitor la concesiuni, iar în 1864, publică în *Monitorul*, nr. 110, sect. XLII, 14 februarie, 1864, p. 872—873, *Concesionarea drumurilor de fier*. Deci V. Alecsandri, înainte de a face demersul pe lingă Cuza, din mai 1862, pentru a i se acorda concesionarea liniei București-Giurgiu, înțelege să se informeze din studiul lui Ghica (cf. aici p. 149—160).

[Paris, p. 24 ianuarie 1862]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 154 ; original.

1 în scrisoarea către Ion Ghica, datată „Paris, ianuarie 1862” (cf. aici p. 113—118), trimisese pentru *Revista română* trei poezii și propunea să trimită *Inșiră-te mărgărite*, deci această scrisoare nedată se plasează „la citva timp” după precedenta. La 24 ianuarie se ținuse prima ședință a Camerelor, reunite după dobîndirea Unirii definitive, administrative, din decembrie 1861, deci scrisoarea este după 24 ianuarie.

CĂTRE F. R. SANDFORD

50

Paris, 5 februarie 1862

B.A.R., ms. rom. 2253, f. 367 ; ciornă.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

51

Paris, 11 februarie 1862

B.A.R., 24(16)/LVII; original.

A Pentru necazurile cu moara din Pătrășcani, cf. aici p. 433, n. 1.

52

[Paris, p. 11 februarie 1862]

B.A.R., S 24 (1S)/LVIII ; original.

CĂTRE GEORGE ALEXANDRESCU URECHIA

53

Paris, 14 februarie 1862

B.C.S. ; original.

1 Cartea după care s-a făcut traducerea este de A. Papiu Ilarian, *Independenția constituțională a Transilvaniei* [Partea I] II, Iași, 1861, 81 p. I, 95 p. (II), semnată numai cu inițialele P.I.A. Traducătorul este George Alexandrescu Urechia, jurist, și nu V. A. Urechia.

CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR STRĂINE
AL ȚĂRII ROMÂNEȘTI

54

Paris, 15 februarie 1862

Arh. St. Buc, Arhiva istorică centrală, microfilm nr. 39, cadru nr. 28.

Bibliografie: M. Soveja, *Noi documente despre Vasile Alecsandri*, în *Revista Arhivelor*, VIII, nr. 2, 1965, p. 260. Nu am văzut originalul.

456

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

55

Paris, 15 februarie 1862

B.A.R., S 9 (4)/LVII ; original.

Bibliografie: Marta Anineanu, *Din corespondența diplomatică a lui Vasile Alecsandri*, loc. cit., Buc, 196C, p. 271—272.

1 Pentru situația lui Baligot de Beyne, cf. aici p. 437—438, n. 1.

2 Opoziția pentru intitularea „România” o făcea mai ales Austria. Cf. Popa Victor, *Cîteva date în legătură cu adoptarea numelui de „România” [1838—1862]*, în *Studia Hist.*, 1959, fasc. 1, p. 81—90.

I

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

56

Paris, 24 februarie 1862

B.A.R., S. 24(17)/LVII ; original.

1 Grija pentru ocrotirea luncii din Mircești o mai dovedise și în 16 noiembrie 1861, cf. aici p. 445, n. 2.

2 Cf. aici p. 433, n. 1.

3 În mai toate scrisorile către I. Brănișteanu, poetul dovedește grija deosebită pe care o avea pentru Paulină Lucasiewicz, viitoarea sa soție, care conducea gospodăria de la Mircești.

CĂTRE ION GHICA

57

Paris, 18 martie 1862

B.A.R., ms. rom. 803, f. 103 ; original.

457

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

58

Paris, 2 aprilie 1862

B.A.R., S 24 (19)/LVII ; original.

1 Pentru serviciile pe care i le aducea I. Brănișteanu, în lipsa sa om țara, cf. aici corespondența cu acesta dintre 1 aprilie 1861-ianuarie 1864.

59

[Paris, aprilie 1862]

B.A.R., S 24 (20)/LVII ; original.

CĂTRE ION GHICA

60

Paris, 4 aprilie 1862

B.A.R., ms. rom. 803, f. 104-105 ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 80—83 ; traducerea republicată de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 175—176.

1 Ion C. Brătianu, marele orator !

2 Dimitrie C. Brătianu (1818—1890), om politic cu funcții și sarcini multiple.

3 C. A. Rosetti.

4 Nu se va publica decât *Extract din istoria misiilor mele politice în Convorbiri literare*, în 1878, Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, p. 554—598 și note p. 858—864.

5 Manuscrisul *Poeziilor populare* va fi dăruit doamnei Elena Cuza pentru Azilul „Elena Doamna” și se va publica abia în 1866—1867.

458

6 S-a publicat sub pseudonimul V. Mircesco, *Grammaire de la langue roumaine. Precede d'un aperçu historique sur la langue roumaine* par A. Ubcini, Paris, 1863.

7 Răspunsul pentru Grigore Alexandrescu, în legătură cu costul ilustrării cărților, îl trimite în scrisoarea către Ion Ghica din 18 mai 1862, cf. aici p. 144—146.

8 Grigore B. Gănescu (1809—1882), profesor, publicist, stabilit la Paris, scoate ziarul *le Courier de Dimanche*, ostil lui Napoleon III, expulzat, revenit în Franța în 1870 și naturalizat francez.

9 Mazas, închisoare celulară construită la Paris în anul 1845.

10 Dimitrie Cozadini, om politic, a luptat pentru Unire ; deputat, ministru, soțul Elenei Cozadini care datora poetului o sumă de bani.

61

Paris, 11 aprilie 1862

B.A.R., ms. rom. 803, f. 107 ; original.

1 Citeva capitole din acest roman au fost publicate în ziarul *Independința*, 1861—1862, și au fost atribuite de unii istorici literari lui Pantazi Ghica, iar de alții lui Ion Ghica, confundate fiind cu încercarea de roman a acestuia, *Alecu*. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 564—565, n. 2, scrisoarea lui V. Alecsandri către Alex. Hurmuzaki ; *Ion Ghica*, „Documente literare inedite”. Ediție îngrijită, prefață și note de D. Păcurariu, Buc, E.S.P.L.A., 1959, p. V—VII, unde se înregistrează toate părerile asupra paternității romanului.

CĂTRE ELENA MĂNU

62

Paris, 12 aprilie 1862

Bibliografie : G. Bogdan-Duică, *O scrisoare a lui V. Alecsandri, în Transilvania*, LVII, nr. 2, februarie 1926, p. 134—135. Se menționează că provine din arhiva Odobescu, pusă la dispoziție de G1. Goga.

1 Credem că este Elena Mănu, căsătorită întâi cu Alexandru Florescu, apoi cu C. Cornescu.

459

CĂTRE ION GHICA

63

Paris, 18 mai 1862

B.A.R., ms. rom. 803, f. 108—109 ; original.

1 Cf. aici p. 139—141, scrisoarea către Ghica din 4 aprilie 1862, în care îl anunță că se va ocupa de cererea lui Gr. Alexandrescu.

2 *Revista română*.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

64

Paris, 18 mai 1862

B.A.R., S 24(21)/LVII; original.

1 Pentru afacerea Ion Botez — moara din Pătrășcani, cf. aici p. 433, n. 1.

2 Proiectul căii ferate de la Mihăileni la Galați fusese concesionat de Mavrogheni, dar nu fusese prevăzută și legătura Ocna-Iași, deci calea ferată nu ar fi trecut prin Borzești. În legătură cu dezvoltarea rețelei de cale ferată din Moldova, V. Alecsandri a încercat de mai multe ori să-și valorifice lemnul din pădurile moșiilor Pătrășcani și Borzești.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

65

Paris, 20 mai 1862

Bibliografie : A. D. Xenopol, *Domnia lui Cuza-Vodă*, voi. II (VII) al *Istoriei românilor*, Iași, 1903, p. 305—313 ; II. Chendi, *Scrisorile lui V. Alecsandri*, II, în *Tribuna*, Arad, XIII, nr. 260, 29 noiembrie/12 decembrie 1909, p. 10, traducere.

1 Originalul scrisorii nu se păstrează, este cunoscută numai din publicația lui Xenopol, care nu îi dă începutul.

2 Scrisoarea poetului este răspuns la scrisoarea lui Cuza din 20 aprilie/2 mai 1862 (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 155—160) în care, după comentariile în legătură cu Unirea definitivă, domnitorul îi scrie despre chestiunile pomenite în scrisoarea lui V. Alecsandri : cumpărarea moșiei Ruginoasa, situația materială a lui Iancu Alecsandri, nemulțumirile împotriva lui V. Place, situația lui Baligot.

3 Cf. pasajul din scrisoarea lui Cuza sus-menționată pentru situația materială a lui Iancu Alecsandri.

4 Cf. aici p. 86—87, scrisoarea către I. Brănișteanu, cu data [p. 28 noiembrie 1861].

5 Această cerere de concesionare, pentru care a fost atit de pe nedrept blamat, nu fusese ideea poetului, ci sugestia lui Baligot de Beyne, care realiza el însuși un profit serios din această afacere. Ea venea într-un moment în care situația materială a fraților Alecsandri era foarte proastă, și, în afară de aceasta, asemenea procedee nu erau lucru neobișnuit, dacă și alți boieri sau oameni politici o practicau. Chiar în domeniul concesionării rețelei de căi ferate mai figurau nume ca Mavrogheni și prințul Grigore Brincoveanu. Legătura cu omul de afaceri Lefevre o făcuse Baligot, în vederea unui împrumut al țării, care nu s-a realizat. Se păstrează un dosar complet al afacerii Lefevre în arhiva lui Iancu Alecsandri (cf. B.A.R., ms. rom. 5 742, f. 1—342). V. Alecsandri nici cel puțin nu-l cunoștea pe Lefevre care, la 27 martie 1863, îi scrie cerindu-i să-i cedeze această concesiune contra unei sume de bani (*loc. cit.*, f. 1—2). Baligot de Beyne, în scrisoarea din 27 iunie/9 iulie către V. Alecsandri, consideră afacerea ca și făcută, cu unele modificări în suma pe care trebuia să o dea Lefevre, deși știa că nu se putea conta pe ratificarea Camerei (*loc. cit.*, f. 26—27). Tot Baligot îi scrie lui Iancu la 1 septembrie, explicându-i care este situația cu concesiunea lui Lefevre și care le sînt avantajele (*loc. cit.*, f. 36—37). La 1 octombrie 1863, V. Alecsandri îi scrie lui Iancu dîndu-i explicații asupra acestei concesiuni (cf. aici p. 184—187) și tot la aceeași dată îi trimite și o scrisoare de imputernicire pentru a trata la Londra cu Lefevre. Camera amină și împiedică concesionarea către V. Alecsandri, iar formalitățile durează, cu schimbări alternative de cîștig sau nereușită, pînă în 1866 martie, după abdicarea lui Cuza, cînd concesiunile proiectate cad.

6 Prințul Grigore Brincoveanu, fiul fostului domn Gheorghe Bibescu.

7 Pentru nemulțumirile lui Cuza împotriva lui Victor Place, vezi mai sus scrisoarea citată, n. 2.

8 Tabăra de la Florești, ținutul Prahova, organizată de Cuza în 1859. V. Alecsandri care se întorsese în luna iulie din misiunea sa în străinătate venise în Tabără pentru a-i expune rezultatul demersurilor sale.

9 Pentru situația lui Baligot de Beyne, cf. aici p. 437—438, n. 1.
10 În legătură cu decorarea mai scrisese lui Cuza în scrisoarea din
15 februarie. Cf. aici p. 126—129.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA. _ CĂTRE PLACE-TATĂL

66

Paris, 28 mai 1862

B.A.R., Arhiva domnitorului Cuza II, f. 14 ; original.

1 Domnitorul Cuza trimisese la 27 aprilie/9 mai 1862 o scrisoare agentului de la Paris — V. Alecsandri — prin care explicându-i că în urmă cu un an, crezând că va avea nevoie de un informator la Paris, alesese pe tatăl consulului Victor Place, cum această nevoie nu s-a făcut însă simțită, îl roagă acum să comunice lui Place-tatăl că funcția sa a încetat și drepturile sale au fost lichidate cu fiul său, Victor Place. Cf. și *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 160—161.

CĂTRE ALEXANDRU ODOBESCU

67

Paris, 3 iunie 1862

B.A.R., S 36/LVIII; original.

Bibliografie : *Tribuna*, Arad, XIII, nr. 282, 25 decembrie/7 ianuarie 1909, p. 24 ; G. Popa-Lisseanu, *Din corespondența lui Al. Odobescu*, în *Convorbiri literare*, LVII, februarie 1925, p. 84—85. V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 199 ; republicată de H. Corbu, în *Vasile Alecsandri, Publicistică, Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 404.

1 Cf. aici p. 113—118, scrisoarea către Ion Ghica, din ianuarie 1862, prin care îi trimite poezii pentru *Revista română*.

2 *Suvenirile* s-au publicat în *Revista română*, II, iulie 1862, p. 305—313. Partea a doua a *Suvenirilor* a intrat mai târziu în prefața de la *Opere complete*, 1875, și în *Albumul unui bibliofil*, în *Convorbiri literare*,

1876. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, p. 819-820, notele la *Nicolae Bălcescu în Moldova*.

3 Cf. Elena Ciornea, *Un portret necunoscut al lui Nicolae Bălcescu*, în *Studii și cercetări de bibliologie*, I, 1955, p. 288-291. Dagherotipul, aflat astăzi la Cabinetul de stampe al B.A.R., a fost găsit în Arhiva lui V. Alecsandri.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

68

Paris, 15 iulie 1862

B.C.S., Arh. Kogălniceanu, XC, doc. 10 ; original.

1 Urbain Rattazzi (1805—1873), om de stat italian, a ocupat funcții însemnate.

CĂTRE A. BALIGOT DE BEYNE

69

Paris, 1 septembrie 1862

B.A.R., Arhiva domnitorului Cuza, II, f. 47 ; original.

1 Aceste câteva rânduri către Baligot sînt adăugate de V. Alecsandri într-o scrisoare a lui Iancu către secretarul domnitorului, din 1862 septembrie 1, Paris.

2 Gramatica publicată de poet la Paris sub numele de Mircesco.

CĂTRE GIOVENALE VEGEZZI RUSCALLA

70

Paris, 10 septembrie 1862

; B.A.R., S 40/LVII ; original.

1 Giovenale Vegezzi Ruscalla, cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 642, n. 2.

71

București, 3 oct., 1862

Bibliografii: *Monitorul*, nr. 229, 16 octombrie 1862, p. 953; *Reforma*, IV, nr. 50, 21 octombrie 1862, p. 198; V. Alecsandri, *Poezii populare ale românilor*, Buc, 1867, p. V—VI; R. S. Dragnea, *Doa scrisori între V. Alecsandri și doamna Elena Cuza*; în *Tribuna*, 5 ianuarie 1912, p. 1. Lucia Borș, *Doamna Elena Cuza*, Buc, f.a., p. 110—111; V. Alecsandri, *Opere*, III, Buc, 1966 p. 9; Vasile Alecsandri, *Opere*, III, Buc, 1978, p. 105.

1 Manuscrisul *Poeziilor populare* s-a publicat abia în 1866/1867, mai întâi parțial, pentru a figura în expoziția de la Paris din 1867, și apoi integral. De tipărire s-a ocupat doctorul Carol Davila. Cf. aici p. 269, 288—290, 298, corespondența cu acesta.

CĂTRE ION EM. FLORESCU

72

Iași, 16 decembrie 1862

Bibliografie: *E. Pencovici*, Cartea școalelor de întiiu grad. Ediția a doua văzută și adăogită de V. Alecsandri, București, 1863, p. 8—9.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

73

Iași, 14 martie 1863

Bibliografie: *Luceafărul*, Buda, IV, nr. 1 iunie st. v. 1905, p. 231—232; *Convorbiri literare*, XL, nr. 6—8, iunie-august 1906, p. 590—591; *Tribuna*, Arad, XIII, nr. 282, 25 decembrie/7 ianuarie, 1908—1910, p. 24; publicată, cu omisiuni, de H. Corbu în, Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 476—477; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 134—136.

1 Cf. aici p. 465, n. 2.

464

74

Iași, 1 mai 1865

Bibliografie: *La Voix de la Roumanie*, III, nr. 27, 28 mai 1863, (n.s.) p. 103; V. Alecsandri, *Teatru*, voi. I, Buc, 1875, p. XXI—XXIII, unde este republicată scrisoarea în traducere intercalată în aceea adresată unui prieten imaginar, datată „Mircești 1863”; retipărită în edițiile următoare.

1 Ulysse de Marsillac (1821—1877), publicist și profesor francez care a condus ziarele la *Voix de la Roumanie*, le *Moniteur roumain* și le *Journal de Bucarest*.

2 După apariția, pe la sfârșitul lui februarie 1863, a *Repertoriului d-amatic*, II, al lui V. Alecsandri, în o anumită presă bucureșteană s-a întreprins o campanie împotriva poetului, care, de fapt, îl viza pe domnitorul Cuza, iar pe Alecsandri îl acuza de a fi ostil reformelor, Nici în trecut și nici în viitor el nu a răspuns criticilor îndreptate împotriva sa; este pentru prima dată când își iese din rezerva obișnuită dînd publicității acest protest.

CĂTRE BIBLIOTECA STATULUI DIN IAȘI

75

23 mai 1863, Iași

Bibliografie: *Iașul literar*, XVI, nr. 7, iulie 1965, p. 88—89.

1 Biblioteca „M. Eminescu”, Iași, Dosar 1865—1863, f. 348; U p. 349—361, răspunsul de mulțumire.

CĂTRE PANTAZI GHICA

76

Iași, 29 mai 1865

B.A.R., S 55(2)/L\TI; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, Buc, 1964, p. 107—109; traducerea republicată de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 236—237.

465

1 *Independința română* este titlul pe care îl ia ziarul *Dâmbovița* între 22 noiembrie 1862 și 23 noiembrie 1863. Pantazi Ghica a fost redactor între 9 aprilie și 23 noiembrie 1863. La rubrica *Varietăți*, acesta publicase articolul *Cea din urmă scriere a lui V. Alecsandri. Mărgăritarele*, cf. *loc. cit.*, V, nr. 40, 1863, p. 159. în numărul următor a publicat poezia *Nicu Bălcescu murind*, *ibidem*, p. 162—163.

2 Alexandrina Ghica.

3 Prințesa Ghica, soția lui Ion Ghica, general și diplomat, fiul fostului domnitor Grigore Ghica din Moldova.

CĂTRE ION GHICA

. 77

Iași, 30 mai 1863

B.A.R., ms. rom. 803, f. 115—116.

1 Camera, ostilă guvernului, crea numeroase incidente.

2 Aluzie la C. A. Rosetti și la împrejurarea în care, vânzându-i-se lucrurile din casă pentru neplata impozitelor, scaunul său de la masa de lucru a fost prețuit de simpatizanți cu 10.00 plăști!

CĂTRE ALEXANDRU ODOBESCU

78

Iași, iunie 1863

Bibliografie: *Revista română*, 1863 iunie, iulie, august, p. 308.

1 I. Missail publica aici, într-o serie de articole, *Evenimentele de la 1821*.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

79

Mircești, 27 august 1863

B.A.R., ms. rom. 5 742, f. 34—35 ; original.

1 Moșia lui Iancu din ținutul Covurlui.

2 într-o scrisoare din 25 iulie 1862, Stambul, C. Negri îi expuse proiectul său de a petrece iarna următoare la Piza. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 324—326.

3 Pentru concesionarea căii ferate București-Giurgiu proiectată cu Lefevre, cf. aici p. 461, n. 5.

4 în 1856, V. Alecsandri mai făcuse și alte proiecte de a construi la Mircești și Pătrășcani, construcții în stil englez și gotic (cf. scrisoarea lui Iancu din 1856 octombrie 16, Paris, B.C.S., Arh. Kog. CX, doc. 12). în 1860, însărcinase pe arhitectul P. A. Tabai cu planuri mai puțin costisitoare, iar în 1885, pe arhitectul Xenopol, dar din lipsa banilor, poetul nu a putut niciodată face mai mult decât casa cunoscută, ridicată sub supravegherea Paulinei.

CĂTRE ALEXANDRU ODOBESCU

80

Mircești, 14 septembrie 1863

B.A.R., ms. rom. 311, f. 4—5 ; original.

Bibliografie: P. V. Haneș, *Cîntarea României*, Buc. 1900, p. 20, fragment ; Alexandru Russo, *Scrieri*, ed. P. Haneș, Buc., 1908, p. 363—364 ; II. Chendi, *Scrisorile lui V. Alecsandri*, II, în *Tribuna*, Arad, XIII, nr. 282, 25 decembrie/7 ianuarie 1910, p. 24 ; T. Vărgolici, *Alecu Russo*, Buc., 1964, p. 177—179, facsimil ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 404—405.

1 Odobescu începe prin a publica *Cugetările* lui A. Russo. Comențind ce apăruse în *România literară*, hotărăște în ce ordine se vor publica în *Revista română* manuscrisele lui Russo, date de V. Alecsandri. Acestea au rămas probabil la Odobescu, care le dăruiește Academiei, ele formînd ms. rom. 311. Cf. *Revista română*, 1863, p. 361—362.

CĂTRE DIM. A. STURDZA

81

Mircești, 29 sept. 1863

B.A.R., S 22(2)/DCCLII ; original.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

82

Iași, 1 octombrie 1863

B.A.R., ms. rom. 5742, f. 42—43 ; original.

1 Pentru concesionarii căii ferate București—Giurgiu proiectată cu Lefevre, cf. aici p. 461, n. 5. Cu toată grija poetului de a recomanda arderea acestei scrisori, Iancu a păstrat-o în arhiva sa.

83

Iași, 1 octombrie 1863

B.A.R., ms. rom. 5742, f. 40 ; original.

1 Cf. aici p. 184—187, scrisoarea precedentă, către același, cu aceeași

CĂTRE ALEXANDRU ODOBESCU

84

Iași, 2 oct. 1863

B.A.R., ms. rom. 311, f. 2—3 ; original.

Bibliografie: Alexandru Russo, *Scrieri*, ed. P. Haneș, Buc, 1908, p. 362—363, fragment; *Tribuna, Arad*, XIII, nr. 282, 25 decembrie—7 ianuarie 1909—1910, p. 24 ; un fragment substanțial republicat de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 403—404 ; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 139—142.

1 Frământările diplomatice care făceau să se schimbe din nou raportul de forțe între marile puteri puneau Principatele într-o situație politică dificilă, pentru echilibrarea căreia, Cuza trimite pe V. Alecsandri într-o misiune extraordinară.

2 La *Voix de la Roumanie*.

3 Cf. aici p. 181—182, scrisoarea către Odobescu, din 14 septembrie 1863.

4 în legătură cu paternitatea *Cîntării României*, cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 579—580, n. 4.

CĂTRE ION EM. FLORESCU

85

Iași, 6 octombrie 1863

Bibliografie: *Viața militară*, 1967, nr. 6, p. 14 (*Contribuția lui Vasile Alecsandri la întocmirea unor regulamente necesare armatei române*).

1 Cf. aici p. 169—170.

CĂTRE PANTAZI GHICA

86

Iași, oct. 10, 1863

B.A.R., S 55(3)/LVII; original.

Bibliografie: Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 142—148.

1 Pantazi Ghica publică în *Independința română* o serie de articole intitulate *Impresiuni de călătorie* ; în capitolul *Moldavia*, luînd ca pretext o vizită făcută poetului la Mircești, elogiază activitatea lui Alecsandri, consacrată creației literare și preocupării pentru îmbunătățirea stării materiale a țăranilor de pe moșia sa. Articolul lui Pantazi Ghica era o încercare de a lua apărarea lui V. Alecsandri, care, după apariția piesei *Rusaliiile*, fusese învinuit și atacat în presă că este ostil reformelor. Cf. *Independința română*, V, nr. 73, 1863, p. 290—292.

2 La 12 octombrie 1863 se formează al doilea minister Kogălniceanu, în care avea să intre și Pantazi Ghica.

3 Aluzie la Convenția de la Paris, de la principiile căreia Principatele s-au abătut adesea.

CĂTRE LUDOVIC STEEGE

87

Mihăileni, 25 oct. 1863

B.A.R., S 44 (1)/LVII; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, Buc, 1964, p. 133—136.

CĂTRE SMĂRÂNDIȚA DOCAN

88

Vineri, [Mihăileni, 25 octombrie 1863]

B.A.R. S 37 (2)/LVII ; original.

1 La această dată poetul scria din Mihăileni doctorului Ludovic Steege „in momentul de a trece frontiera” (cf. supra). Cum 25 octombrie cădea într-o vineri, iar în scrisoarea către Smărândița se precizează că pleca peste „două ore”, înseamnă că ambele scrisori au fost scrise în aceeași zi de 25 octombrie 1863. Tot în 1863 s-a jucat și *Surugiul* la Iași.

2 Aluzie la cunoscutul vers din poezia lui Malherbe, *Vers à Du Perier pour la mort de sa fille*.

CĂTRE A. BALIGOT DE BEYNE

89

Paris, 14 noiembrie 1863, seara

B.A.R., Arhiva domnitorului Cuza, II, f. 318 ; original.

1 Rinduri scrise de poet în scrisoarea lui Iancu Alecsandri către Baligot de Beyne, de la această dată ; neconcordanța de date se explică prin adăugarea lor a doua zi, 15 noiembrie.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. ION CUZA

90

[Paris], 30 noiembrie 1863

B.A.R., Arhiva domnitorului Cuza, IV, f. 172—174 ; S 9(3) /LVIII, ciornă din care lipsește pasajul final începând de la : „Telle est, mon Prince, la conversation...”

Bibliografie : M. Emerit, *Une conversation entre l'empereur Napoleon et Basile Alecsandri*, în *Revue historique*, V, nos. 7—9, juillet-septembre 1928, p. 232—236 ; R. Bossy, *Agenția diplomatică a României la Paris*

470

și legăturile franco-române sub Cuza-Vodă, Buc., Cartea Românească, 1931, p. 301—303.

1 La 30 octombrie/11 noiembrie 1863, Baligot de Beyne îl înștiința pe poet că domnitorul îl trimite într-o misiune extraordinară la împăratul Napoleon III, căruia va trebui, poate, să-i dea și unele explicații suplimentare pentru care îi trimite informațiile necesare. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 78—79. Motivul trimiterii lui V. Alecsandri în misiune extraordinară, secretă, la Napoleon III și nevoia de a expune pe larg situația critică internă din Principate erau determinate de proiectul loviturii de stat care trebuia să aibă loc în decembrie. Cf. Ion Hudiță, *Franța și Cuza-Vodă. Lovitura de stat proiectată în 1863*, în *Hrisovul*, voi. I, 1941, p. 90—99.

2 Cuza proteja mișcarea revoluționarilor polonezi condusă de colonelul Zygmunt Milkowski, care încerca să ajungă în Polonia trecând prin Basarabia. Nerespectându-se măsurile stabilite, s-a ajuns la ciocnirea sângeroasă de la Costangalia, între insurgenții polonezi și armata română. Principatele trebuiau să-și păstreze neutralitatea pentru a nu atrage intervenția armată a Puterilor garante. Cf. Gh. Duzinchievici, *Cuza-Vodă și revoluția polonă din 1863*, Buc., 1935, 103 p. ; I. Boicu, *Cuza-Vodă față de lupta popoarelor pentru emanciparea națională*, în *Cuza-Vodă. In memoriam*, Iași, 1973, p. 235—259.

3 Credem că V. Alecsandri își pregătise dinainte eventualele răspunsuri pe care ar fi trebuit să le dea la întrebările împăratului. Aceasta ar justifica existența unei ciorne, de dimensiuni mari, autografă, în care sînt cuprinse la întimplare, atît răspunsurile din scrisoarea de față, cit și altele, care nu au fost folosite, unele privind conflictele interne ale lui Cuza, cf. B.C.S., Arh. Kogălniceanu, doc. 10.

91

Paris, 31 decembrie 1863

Bibliografie: G. T. K[irileanu], *Documente din epoca Unirii*, în *Revista istorică*, III, nr. 1, ianuarie 1917, p. 119—120.

1 La scrisoarea trimisă de V. Alecsandri domnitorului, în 30 noiembrie 1863, acesta îi răspunde la 8/20 decembrie, printr-o scrisoare măgulitoare, făgăduind : „voi ști bine să dovedesc românilor mei, prin fapte, ceea ce tu ai spus așa de bine...”. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 161—163.

471

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

92

Paris, decembrie 1863

B.A.R., S 24(22)/LVII ; original.

CĂTRE G. BOTEANU

93

[a. 1864]

Bibliografie : G. Boteanu, *Suvenire si impresii ale unui copil allu României*, Buc, 1864, p. 26—27.

1 G. Boteanu, născut în București la 1837, a urmat școala militară, a avut preferințe pentru literatură. În cartea sa spune că a avut cinstea să primească o scrisoare de la poetul V. Alecsandri, din care citează aceste două fragmente.

CĂTRE ION BRĂNIȘTEANU

94

Paris, ianuarie 1864

B.A.R., S 24(23)/LVII ; original.

1 G. C. Nicolescu crede că acum ar fi scris comedia *Millo director* sau *Mania posturilor* (cf. *Viața lui Vasile Alecsandri*, Buc, 1962, p. 374).

CĂTRE ALEX. G. GOLESCU-ARĂPILĂ

95

Mircești, 14 febr. 1864

B.C.S., Arh. Kogălniceanu, LXXXV, doc. 3 ; original.

1 Pentru obținerea stației de cale ferată la Mircești, V. Alecsandri a fost nevoit să facă și alte demersuri. Cf. aici p. 375—377.

472

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

96

Mircești, iunie 1864

Muzeul de Istorie Ploiești, C 34203 ; original; B.A.R., S 30(1)/LVIII; copie.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 179—181, traducerea reeditată de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 262—263.

1 Lovitura de stat din 2 mai 1864, care a permis lui Cuza și Kogălniceanu să infrângă opoziția făcută reformei agrare.

2 Cf. aici p. 454, n. 2.

3 Limbă formată din amestecul limbilor arabă, franceză, italiană și spaniolă, vorbită în Algeria și în Orient.

4 Ioan D. Strat (1836—1870), profesor universitar de economie politică și om politic. A fost de mai mult ori ministru. În 1864 era membru al Consiliului de Stat.

5 Intervenția lui Alecsandri a avut ca efect acordarea concesiunii Teatrului Național lui Matei Millo.

CĂTRE COSTACHE NEGRI

97

Mircești, august 1864

B.A.R., S 33(17)/LVIII, copie neterminată.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, Buc, 1964, p. 119—120 ; traducerea reeditată de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 286—287.

1 Biserica s-a reconstruit după mai mulți ani, din inițiativa fostului ei dascăl, Constantin, și cu ajutorul dat de poet. Cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, I. Publicație îngrijită de II. Chendi și E. Carcalechi, Buc, 1904, p. 6—9, scrisoarea adresată lui Titu Maiorescu în 25 martie 1875.

2 Informația despre manuscrisul *Poeziilor populare* este ciudată, pentru că la 4 aprilie 1862 (cf. aici p. 139—141) scrisese același lucru lui

Ion Ghica despre colecția de cintece populare „revăzute, îndreptate, copiate cu litere latine într-o carte mare”..., iar în 3 octombrie același an, dăruise manuscrisul doamnei Elena (cf. aici p. 169). îl reluase oare spre definitivare? Conținutul indicat corespunde exact volumului tipărit în 1867.

CĂTRE A. BALIGOT DE BEYNE

98

Mircești, 29 august 1864

Bibliografie: A. D. Xenopol, *Domnia lui Cuza-Vodă*, voi. II, (VII al *Istoriei românilor*), Iași, 1903, p. 365—366.

1 Trimis să cerceteze modul cum se aplică legea rurală în țară, la rîndul său, Baligot de Beyne înfățișează lui Cuza, în scrisoarea din 12/24 aprilie 1865, rezultatele dezastruoase la care s-a ajuns: nemulțumirea țăranilor pentru modul de împărțire a loturilor, neîncrederea care îi împiedică să lucreze pămîntul, nemulțumirea proprietarilor nedespăgubiți, scăderea producției... Cf. A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 415—417.

2 Porecla lui Kogălniceanu, la care intervenise în luna iunie 1864 pentru Matei Millo. Cf. aici p. 214—216.

CĂTRE DIM. A. STURDZA

99

Mircești, 22 sept. 1864

B.A.R., S 22(3)/DCCCLII ; original.

CĂTRE NICOLAE LUCHIAN

100

(p. 1864)

B.A.R., S 31(6)/LVIII ; original.

1 *Pălimarul* este probabil *Paraclisierul* sau *Florin și Florica*, scrisă între 1863—1864 și jucată tot atunci la București; după conținut, s-ar înțelege că este vorba de o reprezentație de la Iași.

CĂTRE ALEX. HURMUZAKI

101

Mircești, 30 ian. 1865

B.A.R., ms. rom. 3349, f. 16—20 ; original.

Bibliografie: II. Chendi și E. Carcalechi, *Alecsandri și românii din Bucovina*, în *Voința Națională*, XXI, nr. 5879, 23 noiembrie/6 decembrie 1904, p. 1, și nr. 5880, 24 noiembrie/7 decembrie 1904, p. 1 ; II. Chendi, *Corespondența lui V. Alecsandri cu bucovinenii*, în *Convorbiri literare*, XL, nr. 6—8, ianuarie—august 1906, p. 592—595 ; republicată, cu mari omisiuni, de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică, Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 479—482 ; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 148—153.

1 Farsă de Lohann Nepomuk Nestroy, *Der bbsse Geist Lumpazi-vagebundus*.

2 Cf. aici p. 214—216 scrisoarea către Kogălniceanu din iunie 1864.

3 Proiectul (4 martie 1864) întocmit de comisia pentru reorganizarea teatrului românesc prevedea și crearea unui conservator de artă dramatică cu un profesor străin. Millo, care a fost numit profesor de mimică și declamație, cu prilejul deschiderii cursurilor a ținut un mare discurs. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc. Privire istorică*, II, (1860—1880), Buc., E.P.L., 1966, p. 125—seq.

4 Poezia, reprodușă în lungul post-scriptum al scrisorii, prezintă mici deosebiri față de textul tipărit, ex. : ms. *dulcea amintire — scumpa amintire* ; ms. *scump și glorios — mare, glorios etc.*

5 Cf. aici p. 169.

6 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 592—593, n. 6.

7 Primul titlu al proverbului *Concina*.

8 Ion Vlădicescu (1826—1895), a făcut parte din aceeași trupă de actori cu Demetriadi și Pascaly, împreună cu fratele său, Alexandru, și artista Fany Tardini (1823—1908).

Iași [28] mart. / [9 aprilie] 1865

B.A.R., ms. rom. 3349, p. 22—23 ; original.

Bibliografie: II. Chendi și E. Carcalechi, *Alecsandri și românii din Bucovina*, în *Voința națională*, XXI, nr. 5885, 30 noiembrie/13 decembrie 1904, p. 2 ; II. Chendi, *Corespondența lui Alecsandri cu bucovinenii*, în *Convorbiri literare*, XL, nr. 6—8, ianuarie—august 1906, p. 596—600 ; retipărită cu mari omisiuni de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 477—479.

1 Data stabilită după ștampila postii de Iași pe stil nou.

2 Ioan Sbiera (1836—1916), profesor universitar și scriitor. A făcut cercetări de folclor și istorie. Din 1866 devine director al *Foaiei Soțietății din Bucovina*.

3 Dimitrie Petrino (1838—1878), fiul Eufrosinei, sora fraților Hurmuzaki, căsătorită cu Petre Petrino ; poet mediocru, a colaborat la *Foaia din Bucovina* și la *Convorbiri literare*, unde a fost recomandat de V. Alecsandri ; profesor de limba română la Universitatea din Iași. A înlocuit pe Eminescu la Biblioteca din Iași.

4 Va trece prin Cernăuți la 26—29 decembrie 1866. Cf. aici p. 279,
5 Cf. aici p. 473—474, n. 2.

CĂTRE ION GHICA

103

Mircești, 1 iulie 1865

B.A.R., ms. rom. 803, f. 121 ; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 83—84.

1 Apăruse prima broșură din principala lucrare economică a lui Ion Gica ; I. *Introducere. Creditul. Împrumuturile statului*, Buc, 1865.

104

Mircești, octombrie 1865

B.A.R., 55(13)/LVII ; original.

Bibliografie : *Luceafărul*, Buda, IV, nr. 11, iunie 1905, p. 232—233, traducere, cu data greșită.

105

Mircești, 30 oct. 1865

3.A.R., S 55(14)/LVII ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Corespondență*, 1960, p. 168—173 ; traducerea reeditată de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1908, p. 237—249.

1 *Cugetarea*, ziar politic, comercial și literar, București, 18/30 octombrie-23 octombrie/4 noiembrie 1865. Suspendat pentru atacurile împotriva guvernului.

2 *Actualitatea*, ziar politic, literar, comercial și științific, București, 19 septembrie—2 octombrie 1865.

3 Cf. aici p. 214—216, scrisoarea de intervenție către M. Kogălniceanu ; scrisorile lui Millo în *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 282—301 ; Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, voi. II, Buc, 1966, p. 98 și urm.

4 Din scrisoarea următoare rezultă că anunțul pentru *Repertoriul dramatic* a fost publicat.

106

Mircești, 17 nov. 1865

B.A.R., S 55(15)/LVII ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Corespondența*, 1960, p. 174—176 ; traducerea republicată de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 241—242.

1 Cf. aici p. 477, n. 1, 2.

2 Pantazi Ghica îi va trimite comedia *Sterian pășitul*.

3 Pantazi Ghica publicase un anunț pentru *Repertoriul dramatic*. Cf. aici p. 236—241.

4 De patru ani, V. Alecsandri nu mai fusese chemat de Cuza să ocupe nici un post politic; relațiile de prietenie cu domnitorul nu se schimbaseră, dar poetul preferase să se retragă la Mircești.

5 Generalul Ion Em. Florescu, care la acea dată era ministrul Afacerilor Interne și al Lucrărilor Publice.

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

107

Mircești, 27 dec. 186[5]

Bibliografie: Cuget clar, III, nr. 16, 28 octombrie 1938, p. 248, anul greșit 1869.

1 Scrisoarea este publicată cu data de an 1869, ceea ce nu este posibil pentru că poetul, reținut citva timp de viscole, pleacă totuși în străinătate la 4 noiembrie 1869, deci de Anul Nou nu era în țară ci la Paris. Cf. aici p. 403—404. Nu ne este cunoscut originalul, bănuim însă că anul trebuie să fi fost 1865, pentru că, în secolul XIX, cifra 5 era scrisă de mulți într-un fel care o făcea să fie foarte ușor confundată cu cifra 9; chiar și astăzi, cei ce prelucrează texte din acea epocă se izbesc de această dificultate.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

108

Mircești, 9 ghenar [s.n.] 1866

B.A.R., ms. rom. 3349, f. 26—27; original.

Bibliografie: II. Chendi și E. Carcalechi, Alecsandri și românii din Bucovina, în Voința națională, XXI, nr. 5887, 2/15 decembrie 1904, p. I, fragment; II. Chendi, *Correspondența lui V. Alecsandri cu bucovinenii*, în

•*Convorbiri literare*, XL, nr. 10, octombrie 1906, p. 953—955; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 482, fragment.

1 Nu știm dacă se referă la Ion sau la Alexandru Vlădicescu, frații actori.

CĂTRE ION GHICA

109

Mircești, 10 ianuarie 1866

B.A.R., ms. rom. 803, f. 122—123; original.

Bibliografie: Literatură și artă română, II, nr. 9, 25 iulie 1898, p. 546—547, traducere; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 153—158.

1 Broșura nr. 2 din *Convorbiri economice. Munca*, Buc., 1865, 83 p.

2 *Propășirea*.

3 Alecsandri era împotriva acestor sufixe; scrisese încă din 1855, în *România literară*, I, nr. 3, 15 ianuarie, p. 40, un articol: *Ablativul ciune*. De văzut scrisoarea în versuri trimisă lui Pantazi Ghica, semnată „Alecsandrițune”. Cf. aici p. 363. Poetul mai protestase și în scrisorile către Grenier, Alex. Hurmuzaki și I. Negruzzi, iar Maiorescu însuși cere acestuia din urmă să-i modifice terminațiile „țiune”, dintr-un articol pe care, cînd l-a citit în fața lui Alecsandri, și-a dat seama că „terminarea era urită și monotună”.

CĂTRE GRIGORE ALEXANDRESCU

110

Mircești, 1 februarie 1866

Bibliografie: Convorbiri literare, XXV, nr. 2, aprilie 1891, p. 97—98.

1 Cavalerul Anibal Strambio, consul general al Italiei la București.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

ni

Mircești, 20 marc. 1866

B.A.R., ms. rom. 3349, f. 30—33 ; original.

Bibliografie: II. Chendi și E. Carcalechi, *Aleksandri și românii din Bucovina, în Voința națională*, XXI, nr. 5887, 2/15 decembrie 1904, p. 1, fragment; II. Chendi, *Corespondența lui V. Aleksandri cu bucovenii, în Convorbiri literare*, XL, nr. 10, octombrie 1906, p. 955—959 ; *Viața literară*, I, nr. 42, octombrie 1906, p. 2 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 483, fragment; *id.*, *Cele mai frumoase scrisori*. Buc, 1972, p. 159—164.

1 Contele Philippe de Flandre, fratele regelui Belgiei, care fusese propus ca „prinț străin”, în locul lui Cuza, dar care nu a acceptat oferta ce i s-a făcut.

•2 C. A. Rosetti.

3 Dulcești, ținutul Roman, moșia lui Gheorghe Sturdza, căsătorit cu Eliza, sora fraților Hurmuzaki.

CĂTRE PANTAZI GHICA

112

Mircești, 3 aprilie 1866

B.A.R., S 55(4)/LVII ; original.

CĂTRE GRIGORE STURDZA

113

21 april. 1866, Iași

Arh. St. Iași, Documente, Pachet 551, nr. 12.

Bibliografie : *Documente*, „Studii și documente”. Ediție, note, glosar de Gh. Ungureanu, D. Ivănescu, Virginica Isac, Buc, Editura Minerva, 1973, p. 312—313.

1 Prefect de poliție era prințul Grigore Sturdza.

CĂTRE PANTAZI GHICA

114

Mircești, mai 25, 1866

B.A.R., S 55(5)/LVII ; original.

Bibliografie ; E. Carcalechi, *Junimea și Aleksandri, în Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 6, iunie 1905, p. 409, fragment în traducere.

1 V. Alecsandri citează câteva neplăcute situații politice lipsite de eroism și demnitate : nedorita ciocnire armată de la Costangalia, dintre revoluționarii polonezi și români (cf. aici p. 471, n. 2) ; singeroasa mișcare de stradă din București de la 3 august 1865, împotriva domnitorului Cuza, care lipsea din țară, mișcare instigată de Ion C. Brătianu ; detronarea lui Cuza ; mișcarea separatistă de la Iași, din 3 aprilie 1866, a lui Nicolae-Roznovanu.

2 Ziarul *Românul*.

3 Fostul Pasaj Român, din Calea Victoriei, aflat pe locul unde este astăzi magazinul „Muzica” și unde își avea sediul administrația ziarului *Românul*, condusă de C. D. Aricescu ; poetul înțelege prin aceste cuvinte pe politicienii liberali.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

115

[Borzesti, vara 1866]

B.A.R., S 19(21)/LVII ; original.

1 Dată incertă.

CĂTRE DOMNITORUL ALEX. I. CUZA

116

Mircești, 1 iulie 1866

Bibliografie : A. D. Xenopol, *Domnia lui Cuza-Vodă*, voi. II (VII al *Istoriei românilor*), Iași, 1903, p. 476—479.

1 Scrisoarea lui Alecsandri este răspunsul la scrisoarea lui Cuza din 16/28 mai 1866 (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 163—164) în care îi comunică și numirea lui N. Pisoski, prin procură legalizată la Agenția română din Paris, ca împuternicit al său pentru afacerile pe care le mai are în România. între acestea se înscrie și datoria pe care o mai avea de plătit poetul lui Cuza, ale cărei ecouri se regăsesc în scrisoarea fostului domnitor, din 6 iunie 1869. Cf. *ibidem*, p. 161—166.

2 Actul servil al lui Ion Ghica, de a purta fes, era totuși scuizabil prin aceea că el era bei de Samos. Aceste rinduri însă confirmă identitatea cuvintului *fêz* (fes) cu *calotte* și atunci, folosirea acestuia din urmă sub forma *gouvernement de la calotte* înseamnă guvernul aservit Turciei !

CĂTRE PANTAZI GHICA

117

Mircești, 1 iulie 1866

B.A.R., S 55(6)/LVII ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, Buc, 1964, p. 109—111 ; traducerea reeditată de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău 1968, p. 242—244.

1 Cf. aici p. 481, n. 3.

118

Mircești, 22 iulie 1866

B.A.R., ms. rom. 803, f. 125 ; original.

482

1 De urmărit procesul cu locuitorii din Pătrășcani în corespondența poetului cu Pantazi Ghica din 1866 pînă la 1869 februarie, publicată aici.

2 Alexandrina Ghica.

CĂTRE CAROL DAVILA

119

Mircești, 1 august 1866

B.A.R., S 11 (5)/LVIII ; original.

1 Carol Davila (1828—1884), medic român de origine franceză. A fost organizatorul serviciului sanitar militar și al ocrotirii sănătății publice. împreună cu N. Krețulescu a pus bazele învățămîntului medical din țara noastră, înființînd, în 1857, Școala națională de medicină și farmacie. A înființat societăți științifice și gazete medicale. în războiul de Independență a condus serviciul sanitar al armatei.

în legătură cu originea acestuia, fiica sa, Elena Perticari-Davila, bazată pe afectuoasa corespondență a scriitoarei Mărie d'Agoult (Daniel Stern), adresată lui Davila, și pe compararea unor fotografii, a încercat să acrediteze zvonul că doctorul Davila era fiul lui Frantz Liszt și al Măriei d'Agoult. Cf. B.A.R., Arhiva Perticari-Davila, Varia.

2 *Poezii populare*, cf. aici p. 473—474, n. 2.

..

CĂTRE PANTAZI GHICA

120

Mircești, 5 sept. 1866

B.A.R., S 55 (7)/LVII ; original.

1 Cf. supra, n. 1.

2 Nu a plecat decît în luna decembrie 1866 și a trebuit să se întoarcă în august 1867, din pricina procesului cu Pătrășcanii.

483

121

[Mircești, a. 25 octombrie 1866]

B.A.R., S 54 (37)/LVII ; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie — decembrie 1905, p. 1006.

1 La 25 octombrie 1866, Baligot și Pisoski se găseau la București, deci scrisoarea este anterioară acestei date, abia se proiecta plecarea la București, era toamnă înaintată. Baligot rămăsese în țară după abdicarea lui Cuza.

2 Castelanele de la Ruginoasa trebuie să fi fost Smărăndița Docan, care luase cu arendă moșia Ruginoasa, și fiica sa, Măria.

122

Mircești, 25 oct. 1866

B.A.R., S. 54 (29)/LVII ; original.

CĂTRE PANTAZI GHICA

123

Mircești, 14 nov. 1866

B.A.R., S 55 (7)/LVII ; original.

1 Cf. aici p. 483, n. 1.

124

Mircești, 16 nov. 1866

1 Această scrisoare motivează, în favoarea lui V. Alecsandri, conflictul cu locuitorii din Pătrășcani. Cf. aici p. 483, n. 1.

484

125

Mircești, 28 noiembrie 1866

B.A.R., S 49 (8)/LVIII ; original.

Bibliografie: Atheneul român, I, nr. 6—7, noiembrie-decembrie 1866, p. 116—117 ; V. A. Urechia, 1878, p. III ; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 164—166.

1 Vasile Alexandrescu-Urechia (1834—1901), profesor universitar, om politic, membru și președinte al Academiei Române. Și-a prescurtat numele sub forma V. A. Urechia.

2 Cf. aici p. 269.

CĂTRE PAULINĂ ALECSANDRI

126

Cernăuți, joi [29 decembrie s.n.] 1866

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 1—2 ; original.

Bibliografie: Literatură și artă română, VI, 1902, p. 512, V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 259 ; *Junimea literară*, II, nr. 10, octombrie 1905 ; *Vasile Alecsandri, Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 144—145.

1 Se știe din datele sărbătoririi lui V. Alecsandri la Cernăuți, că a sosit acolo în ziua de 26 decembrie și a plecat în ziua de 29. Cum 26 decembrie a căzut într-o luni, însemnează că scrisoarea către Paulină este scrisă joi, 29 decembrie ; de fapt a scris-o seara, în ajun.

2 *Paulină* (1841—), fiica lui Iosifin și a Elenei Lucasiewicz, soția poetului. R. Rosetti relatează în amintirile sale o poveste foarte romantică despre felul cum acesta a cunoscut-o pe frumoasa Paulină la un han și a hotărât că o va aduce la el (cf. *Amintiri din prima tinerețe*, Buc, 1927, p. 104—105). Mai reale sînt informațiile din corespondența poetului cu actorul N. Luchian, despre legătura sa cu Paulină, în anii

485

1857—1858, cînd s-a născut fiica lor, Mărie. Probabil mama și fiica au fost aduse la Mircești curînd după întoarcerea poetului din străinătate, intrucît în martie 1861 (cf. aici p. 12—13) Paulina se afla la Mircești încărcată cu toată grija gospodăriei, construcției etc. Căsătoria oficială nu s-a făcut decît în anul 1876, cînd trebuia normalizată situația Măriei, care se întorcea acum definitiv acasă, după anii de educație trăiți la Paris (cf. actul de căsătorie la Sever Zotta. *La centenarul lîii Vasile Alecsandri*, 1821—1921, Iași, 1921, p. 87. Prin munca sa a scutit pe poet de grijile administrării averii, iar devotamentul său i-a atras respectul contemporanilor.

3 Pentru sărbătorirea poetului la Cernăuți, cf. Alex. Hurmuzaki, *V. Alecsandri la Cernăuți. în Foaia Soțietății*, III, nr. 2, 1 februarie 1867, p. 20—24; G. Tofan, *Alecsandri și Bucovina, în Junimea literară*, II, nr. 10, octombrie 1905, p. 155—159. Vezi și scurta dar grăitoare scrisoare a lui George Hurmuzaki către sora sa, Frosa Petrino, despre primirea făcută lui Alecsandri, emoția acestuia, și părerea de rău a lui Hurmuzaki de a-l revedea pe poet atît de îmbătrînit la chip, deși păstrînd aceeași vioiciune a spiritului de altădată. Cf. Sever Zota, *op. cit.*

127

Viena, 19 decemb. [s.v.] 1866

B.A.R., S 19(1)/LII ; original.

¹ Smărăndița Docan, sora lui C. Rolla.

² Măria Bogdan, fiica poetului.

CĂTRE DIM. A. STURDZA

128

Joi [1866—1867]

B.A.R., S 22(5)/DCCCLVII ; original.

1 Lipsind alte elemente de datare, în afara grafiei și hîrtiei, s-au pus anii posibili în care să fi avut nevoie de lemn pentru construcțiile de la Mircești.

129

Mircești, luni [1866—1867]

B.A.R., S 22(5)/DCCCLII ; original.

1 Cf. aici p. 486, n. 1.

130

Joi [1867— ?]

B.A.R., S 22(8)/DCCCL\TI ; original.

1 Scrisoarea este oricum înainte de anul 1869 cînd Mircești deveniseră stație de cale ferată.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

131

Paris, [ianuarie-februarie] 1867

B.A.R., S 19(2)/LVII ; original.

Bibhografie : A1. T. Dumitrescu, *Scrisori inedite, în Ilustrațiunea română*, V, nr. 9—10, 1915, p. 117—118, fragment; *Adevărul literar*, 10 iulie 1921, p. 4.

1 Scrisoarea este scrisă, probabil, în primele luni ale anului, intrucît nu era încă primăvară.

2 N. Pisoski.

132

Paris, februar, 1867

B.A.R., S 19(4)/LVII ; original

1 Victor Delmary, actor, director de trupă francez, venit în 1847 și rămas la noi în țară, regizor la Teatrul din Iași.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

133

Paris, februarie 1867

Bibliografie : *Voința națională*, XXI, nr. 5889, 17 decembrie, 1904, p. 1—2 ; *junimea literară*, II, nr. 10, 1905, p. 151—152 ; *Convorbiri literare*, XL, nr. 9, septembrie 1906, p. 1095—1097.

1 Cf. corespondența adresată de Alex. Odobescu lui Iancu Alecsandri, comisarul expoziției românești, în Alexandru Odobescu, *Opere*, VIII, 1979, p. 145—185. Intre „producte” amintim că au figurat și „Cloșca cu pui” și volumul incomplet al *Poeziilor populare*.

CĂTRE CAROL DAVILA

134

Paris, 18 febr. 1867

B.A.R., S 11 (1)/LVIII ; original.

Bibliografie : E. Peticari-Davila, *Din viața și corespondența lui Carol Davila*, Buc, 1945, p. 223, traducere, p. 224, facsimil.

1 *Poezii populare*.

135

Paris, martie 1867

B.A.R., S 11 (2)/LVIII ; original.

Bibliografie : E1. Peticari-Davila, *Din viața și corespondența lui Carol Davila*. Ediția II, Buc, 1945, p. 223, traducere.

1 *Poezii populare*.

488

CĂTRE PAULINĂ ALECSANDRI

136

Paris, 7 mart. 1867

B.A.R., S 19 (6)/LVII ; original.

137

[Paris, p. 7 martie 1867]

B.A.R., S 19 (5)/L\TI ; original.

1 După conținut scrisoarea este posteroară celei din 7 martie 1867.

138

Paris, martie 1867

B.A.R., S 19 (7)/LVII ; original.

139

[Paris, martie-aprilie 1867]

B.A.R., S 19 (3)/LVII ; original.

1 După conținut, scrisoarea este posteroară celei din februarie 1867. Cf. aici p. 285-286.

140

[Paris, aprilie 1867]

B.A.R., S 19 (8)/LVII ; original.

1 Scrisoarea scrisă înainte de Sf. Gheorghe (23 aprilie), deci în cursul lunii aprilie. Anunță plecarea lui Pisoski spre Moldova.

2 Strul Manoil, arendașul moșiilor Pătrășcani și Borzești.

489

141

Paris, april 1867

B.A.R., ms. rom. 23CC, f. 3—4 ; original.

CĂTRE PANTAZI GHICA

142

Paris, aprilie 1867

B.A.R., S 55 (10)/LVII ; original.

1 Cf. aici p. 483, n. 1.

CĂTRE PAULINĂ ALECSANDRI

143

Paris, mai 1867

B.A.R., S 19 (10)/LVII ; original.

CĂTRE CAROL DAVILA

144

Paris, 8 mai 1867

B.A.R., S 11 (3)/LVIII ; original.

Bibliografie: E. Peticari-Davila, *Din viața și corespondența lui Carol Davila*, Buc, 1945, p. 225.

1 Expoziția Universală de la Paris din 1867.

CĂTRE PAULINĂ ALECSANDRI

145

[Paris a. 20 mai 1867]

B.A.R., S 19 (9)/LVII ; original.

1 Data bănuită după planurile sale de plecare

146

Nisa, 20 mai 1867

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 5—6 ; original.

Bibliografie : *Literatură și artă română*, VI, 1902, p. 515 ;
V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 260—261.

147

Nisa, 8 iunie 1867

B.A.R., S 19 (11)/LVII; original.

1 Meyerhoffer, bancher la Iași.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

148

Nisa, 15 iunie 1867

B.A.R., S 54 (1)/LVII ; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 990—991.

1 Doamna Elena venise în țară pentru aranjarea unor afaceri. Moșia Ruginoasa era arendată Smărăndiței Docan.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

149

Nisa, 25 iunie 1867

B.A.R., S 19 (12)/LVII j original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 18—19.

1 Aix les Bains în Savoia. Poetul scria fonetic pentru Paulina.

2 Petre Grădișteanu.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

150

Nisa, iulie 1867

B.A.R., ÎS (20)/LVIII ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, Buc, 1964, p. 3—5.

1 Descrierea era un simplu pretext pentru a-și arăta progresele făcute în învățarea limbii engleze, pe care, după cum o afirmă singur, nu a izbutit niciodată să o cunoască bine, fiind nevoit să recurgă la fiica sa, Mărie, pentru a-i traduce vreun text englezesc. Intre manuscrisele de la B.A.R., există un caiet de teme și exerciții pentru învățarea limbii engleze (ms. rom. 4912). În filele acestuia sînt și două ciorne : un fragment de scrisoare nedatată, către nepoatele sale, fiicele lui Iancu, și altul către acesta, f. 29 verso, din 29 iunie 1867. Cf. și Aristarc, *V. Alecsandri fi limba engleză*, în *Națiunea*, II, nr. 484, 1947, p. 2.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

151

Ecs, 10 iuli 1867

B.A.R., 19 (13)/LVII; original.

Bibliografie : A1. T. Dumitrescu, *Scrisori inedite, în Ilustrațiunea română*, V, nr. 9—10, 1915, p. 118. fragment.

1 Cf. aici p. 492, n. 1.

152

Paris, 9 august 1867

B.A.R., 19 (14)/LVII ; original.

153

Viena, duminică [a. 12 august 1867]

B.A.R., 19 (15)/LVII ; original.

Bibliografie : Marta Anineanu, *Catalogul corespondenței lui Vasile Alecsandri*, Buc, 1957, p. 589, 591, facsimil; reprodusă prima pagină din acesta de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968.

CĂTRE PANTAZI GHICA

154

București, 12 august 1867

B.A.R., S. 55i (11)/LVII ; original.

1 Pantazi Ghica era acum prefect de Buzău, ceea ce explică pentru ce V. Alecsandri apelează la Essarcu (cf. aici p. 297) pentru a-i susține procesul la Curtea de Apel de la Focșani și pentru ce cere lui Pantazi Ghica să-i restituie hirtile în legătură cu procesul de care pînă atunci se ocupase acesta și se va mai ocupa.

CĂTRE PAULINĂ ALECSANDRI

155

Duminică [București, 12—17 august 1867]

B.A.R., 19 (2C)/LVII ; original.

CĂTRE PREȘEDINTELE ACADEMIEI ROMÂNE

156

Mircești, 23 august 1867

Originalul, în Arhiva Academiei R.S.R. A 7, documente, 1867, p. 7.

1 Ion Eliade Rădulescu.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

157

Mircești, 30 august 1867

Originalul în Biblioteca „V. A. Urechia”, Galați.

B.A.R., Microfilm M. 224.

Bibliografie: Șt. I. Botez, *Scrisori inedite ale lui Vasile Alecsandri* Galați, 1938, p. 10—11.

CĂTRE PANTAZI GHICA

158

Mircești, 30 august 1867

B.A.R., S 55(12)/L\TI ; original.

1 Cf. aici p. 313—315.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

159

Mircești, 2 sept. 1867

B.A.R., ms. rom. 808, f. 1—2 ; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 3, 1 martie 1895, p. 207—208 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 27—28 ; V. Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 290—291 ; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 166—168.

1 S-a publicat în *Convorbiri literare*, I, nr. 7—8, 1—15 iunie 1867, p. 92—96, 106—109, sub formă de corespondență între Onisim Cerențelu și d-na Florineasca ; aceasta explică aluzia poetului de la sfârșitul scrisorii. Nesigur de valoarea scrierii sale, C. Negruzzi o prezintă mai întâi lui T. Maiorescu cu următoarea scrisoare din 16/28 mai [1867] : „Domnul meu, Nevoit a șide în casă, unde fac o cură, m-am apucat să feștelesc niște hirtie. Am voit să spun ceva despre flora română și s-o dau lui Iacob s-o puie în *Convorbirile literare*. Nu cutez însă pînă nu va trece prin criteriul D-tale. Binevoiește, domnul meu, a ceti acest negru pe alb, și te rog, spune-mi *curat* de poate merita publicitatea.

Cu această ocaziune, primiți, vă rog, și încredințarea preadestinsii mele considerațiuni, C. Negruzzi.” Cf. B.A.R., ms. rom. 3351, f. 44.

2 Piesa, cu titlul definitiv, *Boieri si ciocoi*, se va publica în *Convorbiri literare*, abia în anul 1874.

3 Nici una din propunerile făcute nu se va realiza curînd : un fragment din *Călătoria în Africa* se va publica în *Convorbiri* în anul 1874, iar fragmentul *Victor Ernanel-Cavour-Larnarmora. Extract din istoria misiilor ?nele politice*, în anul 1878.

160

Mircești, sept. 1867

B.A.R., S 35(1)/LVIII ; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, I, nr. 16, 15 octombrie 1867, p. 213—214 ; Vasile Alecsandri, *Teatru*, I, Buc, Socec, 1875, p. XXIII—

XXV (cu mici deosebiri); V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 25—27; *Floarea-soarelui*, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 82—85 (Gh. Car-daș); V. Alecsandri, *Teatru — Comediile*, ed. Al. Iordan, Craiova [1939], p. 56—69 (cu mici deosebiri); *id.*, *Opere, V, Teatru*, Buc, Editura Mi-nerua, 1977, p. 31—33 (cu mici deosebiri).

1 In articolul *Contemporani cu Daumier; scriitori români și carica-turiști francezi între 1835 și 1860*, în *Studii și cercetări de Istoria artei*, seria Arta plastică, tom. 18, nr. 2, 1971, p. 282—284 și 3C2, Remus Niculescu subliniază influența fiziologiilor pariziene și a unor caricaturişti francezi ca Daumier și Gavarni asupra comediilor lui V. Alecsandri și asupra *Cîntecelor din Galeria de tipuri cunțimpurane*, în care poetul român zugrăvește moravuri și tipuri.

161

Mircești, sept. 1867

B.A.R., ms rom. 80S, f. 3; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 3, 1 martie 1895, p. 208—209; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 28—29; *id.*, *Publi-cistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 291.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

162

Mircești, 6 septembrie 1867

B.A.R., S 54(2)/LVII; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie—decembrie 1905, p. 991—992.

1 Pisoski era procuratorul fostului domn Cuza, pentru afacerile din țară ale acestuia; bănuim că „treaba” despre care scrie V. Alecsandri trebuie să fi fost lichidarea datoriei pe care poetul o avea la Cuza, vinzând bonurile puse în gaj ale lui Iancu (cf. aici p. 365—367). Datoria a

fost achitată abia în anul 1869; este interesant de știut eleganța de care a dat dovadă Cuza în chestiunile financiare. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 164—166.

2 Doamna Elena Cuza se găsea în țară.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

163

Cernăuți, miercuri [11] octombrie 1867

B.A.R., S 19(16)'LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, Corespondență, Buc, 1960, p. 19—20.

1 V. Alecsandri pleca la Paris pentru a duce pe fiica sa într-un pension. Dacă au sosit la 13 octombrie la Viena (cf. G. C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*, Buc, 1963, p. 407), atunci scrisoarea către Paulina poate fi scrisă miercuri 11 octombrie 1867.

164

Viena, sîmbătă [14 octombrie] 1867

B.A.R., S 19(17)/LVH; original.

Bibliografie: Alecsandri, Cele mai frumoase scrisori, Buc, 1972, p. 168—170.

1 Dacă tatăl și fiica se găseau la Cernăuți miercuri 11 octombrie, însemnează că la Viena sosiseră vineri 13, iar scrisoarea este scrisă sîmbătă 14 octombrie.

165

Paris, octombrie 1867

B.A.R., S 19(1S)/LVII; original.

Viena, gioi [noiembrie] 1867

B.A.R., S 19(19)/LVII ; original.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

Noiembrie, 186[7]

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefoh et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc, 1929, p. 95, cu anul greșit „1869” ; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 186—187, cu anul greșit.

1 Data scrisorii, așa cum a fost publicată de Mărie Bogdan, 1869, este ciudată. După conținut scrisoarea se referă mai curînd la întoarcerea poetului de la Paris din noiembrie 1867, cînd putea să-i scrie că a găsit-o bine pe mama sa și să-i dea biletul și portretul fiicei lor, despre care o și prevenise într-o scrisoare din noiembrie 1867 de la Viena (cf. aici p. 324—325). Data noiembrie 1869 nu poate fi cea adevărată pentru că la 4 noiembrie poetul abia pleca la Paris pentru a o vedea pe Mărie și a-și petrece iarna în străinătate. Cum din compararea celor câteva scrisori originale, care s-au păstrat, cu textele publicate de Mărie Bogdan, se pot constata unele nepotriviri, este de admis că și aici a fost o confuzie de grafie între cifrele 7 și 9, ușor de înțeles.

2 Mărie G. Bogdan (1857—1939), fiica poetului din legătura sa cu Paulină Lucasiewicz, mai tîrziu recunoscută, între anii 1867—1876 și-a făcut educația în diverse pensioane din Paris și în mijlocul familiei unchiului său, Iancu Alecsandri. În răsîmpul șederii la Paris a fost adusă la Mircești în anul 1874. Inteligentă, bună pianistă, cu o fire iute pe care tatăl său a încercat să i-o schimbe, pare că nu s-a înțeles prea bine cu mama sa. În anul 1877, octombrie, s-a căsătorit cu Dimitrie A. Catargi, cu care a avut două fiice, Elena și Margareta. Spre marea nemulțumire a tatălui ei, în 1883 s-a despărțit de soțul său pentru a se căsători, în același an, cu George Bogdan, fiul vornicului Emanuel Bogdan și al Anei Ghica ; intemeietor al Jockey Clubului, împreună cu alții, președinte al consiliului administrativ. Se despart în anul 1884, dar se recăsătoresc în anul 1886 ; au avut un fiu, Henri, diplomat, mort în anul 1966.

3 Domnișoara Aimee de La Tullay de Varenne, prietenă cu doamna Elena Cuza care îi dăduse în grijă pe propria sa nepoată, Elena Lambrino, și care îl sfătuisese pe poet să-și aducă tot aici fiica, unde mai erau și alte fete române. Corectăm acum greșala noastră din alte ediții, în care am socotit că tante Aimee este Noemi Alecsandri.

4 Fiicele lui Iancu Alecsandri, Helene, Mărie și Alice.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

[noiembrie 1867]

Bibliografie : *Foaia Soțietății din Bucovina*, III, nr. 12, 1 decembrie 1867, p. 293 ; II. Chendi și E. Carcalechi, *Alecsandri și românii din Bucovina*, în *Voința națională*, XXI, nr. 5890, 5/18 decembrie 1904, p. 1.

1 Pentru datarea scrisorii, cf. aici p. 327—328, scrisoarea către Alex. Hurmuzaki din 10 decembrie 1867. Poeziile trimise s-au publicat în *Foaia* sub titlul *Strofe pierdute, ibidem*, p. 293—298.

Mircești, 10 dec 1867

B.A.R., ms rom. 3349, f. 36—37 ; original.

Bibliografie : II. Chendi și E. Carcalechi, *Alecsandri și românii din Bucovina*, în *Voința națională*, XXI, nr. 5890, 5/18 decembrie 1904, p. 1 ; II. Chendi, *Corespondența lui V. Alecsandri cu bucovinenii*, în *Convorbiri literare*, XL, nr. 12, decembrie 1906, p. 1097—1099.

1 Cf. supra, n. 1.

2 Entuziasmul pentru Eliade ca lingvist nu va dura mult.

3 Academia Română.

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

170

Mircești, 16 decembrie 1867

Bibliografie: Foaia Societății, IV, nr. 1—2, ianuarie—februarie 1868, p. 33—34.

1 Gheorghe Hurmuzaki (1817—1882), frate cu Alexandru Hurmuzaki și ceilalți, redactor al ziarului *Bucovina*, președinte al comitetului „Societății pentru cultura poporului român din Bucovina”.

2 Diploma se găsește la B.A.R., Arh. V. Alecsandri, Acte I(*) 20.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

171

Mircești, 18 dec. 1867

B.A.R., S 54(3)/LVII ; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie—decembrie 1905, p. 992—993.

1 Cf. aici p. 333, scrisoarea către Pantazi Ghica și p. 334, scrisoarea către alegătorii din Roman.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

172

[iarna 1868]

Bibliografie: Foaia Societății, IV, nr. 5, 1 mai 1868, p. 124—126 ; V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc., 1974, p. 834—835.

1 Pentru dată, cf. aici p. 350—352, scrisoarea către Alex. Hurmuzaki din 20 aprilie 1868.

2 V. Alecsandri se străduia să îmbogățească sumarele revistelor românești cu scrieri date uitării sau încă necunoscute, care evocau, fie

figuri ale luptătorilor naționaliști, fie creația populară. Al. Hurmuzaki începe să publice în numărul 6—7 al revistei și în numărul următor, parte din scrierile primite : *Strofe umoristice* de C. Negruzzi, *Cîntic haiducesc, Strofe, Un discurs unionist* ale lui C. Negri, *Peatra Corbului, Cugetări, Decebal și Ștefan cel Mare, Studii naționale* de A. Russo. 3—4 *Propășirea*.

CĂTRE PANTAZI GHICA, PREȘEDINTELE CAMEREI
ȘI ALEGĂTORII ROMAȘCANI

173

Mircești, 18 ianuarie 1868

B.A.R., S 55(16)/LVII ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, Corespondență, Buc., 1960, p. 176—178.

1 *Independința română* încetîndu-și apariția, Pantazi Ghica nu » putut răspunde dorinței poetului. Scrisoarea către președintele Camerei și scrisoarea de mulțumire către alegătorii s-au publicat în *Trompeta Carpaților*, VI, nr. 598, 30 ianuarie/11 februarie 1868, p. 1 verso. Tot la 30 ianuarie s-a publicat în *Monitor*, nr. 23, p. 141, scrisoarea adresată Camerei prin care motivează pentru ce este obligat să refuze mandatul de deputat. Această comunicare făcută în ședința din 29 ianuarie, prezidată de A. Fătu, a provocat o lungă și aprinsă discuție. Președintele propune să se ceară lui V. Alecsandri să renunțe la demisie și, dacă nu poate lua parte numaidecît la ședințe, să i se acorde un concediu. Unii deputați cer să nu se țină ocupat un loc în Cameră. I. Ghica, A. Voinov, A. Lahovari, revoltați de această atitudine, vorbesc în favoarea păstrării locului lui V. Alecsandri în Cameră, dată fiind marea sa valoare ca om și literat, care a adus multe servicii țării. I. C. Brătianu, practic, propune să se prezinte poetului părerea de rău a Camerei și omagiul său, să i se accepte demisia pentru a se putea ocupa locul. Alții cer respectarea regulamentului ca pentru cazuri comune, iar M. Jora și I. Agarici, alegătorii romașcani, afirmă că poetul nu va reveni asupra deciziei sale ceea ce era adevărat!

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

174

Mircești, 20 ghenar 1868

B.A.R., ms. rom. 3349, f. 39 ; original.

Bibliografie : II. Chendi, *Corespondența lui V. Alecsandri cu bucovinenii, în Convorbiri literare*, XL, nr. X, octombrie 1906, p. 960.

1 S-a publicat în *Foata Soțietății*, IV, nr. 4, 1 aprilie—1 mai, 1868, p. 86, 109, sub titlul *Jurnalul meu de călătorii, (Tanger și Maroc)*. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc, 1974, note, p. 757.

2 Se va publica în *Convorbiri* peste zece ani !

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

175

Mircești, 30 ghenar 1868

B.A.R., ms. rom. 808, f. 5—6 ; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XLX, nr. 3, 1 martie 1895, p. 209—210 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 29—30, Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 292.

1 Fie că nu intra în profilul *Convorbirilor*, fie că interesul față de politica franceză scăzuse, se va publica abia peste zece ani, în alte împrejurări politice și ca un simbol.

2 Costache Negruzzi.

3 Cf. aici scrisoarea 174, n. 1.

CĂTRE PANTAZI GHICA

176

Mircești, 7 fevr. 1868

B.A.R., 55(17)/LVII ; original.

502

1 Pentru procesul său cu locuitorii din Pătrășcani, cf. aici corespondența cu Pantazi Ghica dintre iulie 1866—februarie 1869.

2 Nu se vor publica decât în anul 1878.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

177

Mircești, 14 fevr. 1868

B.A.R., ms. rom. 808, f. 7 ; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 3, 1 martie 1895, p. 210 ; V. Alecsandri *Scrisori*, Buc, 1904, p. 30 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 293.

1 încercarea de a publica aici aceste amintiri de călătorie din 1859 nu se realizează decât în anul 1878.

178

Mircești, 28 fevr. 1868

B.A.R., ms. rom. 808, f. 9—10 ; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 3, 1 martie 1895, p. 210—212 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, 30—31 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 293.—295.

1 Grupul de junimiști : Vasile Pogor (1833—1906), M. D. Cornea (1844—1901), Nicolae Schcletti (1836—1872), Pruncu [?], Teodor Șerbănescu (1837—1901), Leon Negruzzi, fratele lui Iacob Negruzzi (1840—1890), Ioan Ianov (1836—1903).

2 Matilda Cugler-Poni (1851—1931), scriitoare, poetă, a colaborat la *Convorbiri*.

503

CĂTRE PANTAZI GHICA

179

Mircești, 1 martie 1868

B.A.R., S 55(18)/LVII ; original.

Bibliografie: Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 174—178.

1 Aici se găsea localul Camerei.

2 La acea dată publicase în *Foaia Soțietății* un fragment din *Călătoria mea în Maroc* și o evocare a lui Alecu Russo, dar *Aminții din 1859* nu se vor publica decât în anul 1878 în *Convorbiri literare* (sub alt Titlu). Cf. V. Alecsandri *Opere*, IV, Buc, 1874, note, p. 858—864.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

180

Mircești, 15 mart. 1868

Bibliografie: *Foaia Soțietății*, IV, nr. 5, 1 mai 1868, p. 132—133, fragment, intitulat *Recenslune ; Junimea literară*, II, nr. 10, 1905, p. 151—152.

1 Dimitrie Petrino.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

181

Mircești, 20 mart. 1868

A.R., ms. rom. 808, f. 11—12 ; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 3, 1 martie, 1895, p. 212—213 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 32—33 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 295—296.

1 Cf. *Monitorul*, 186S, p. 127—172.

182

Mircești, 10 april 1868

B.A.R., ms. rom. 808, f. 13—14 ; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 3, 1 martie 1895, p. 214—215 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 33—34 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 296—297.

1 Primele pasteluri încep să apară în *Convorbiri literare*, II, nr. 3, 1 aprilie 1868.

2 Cf. aici p. 504, nr. 2.

3 Costache Negruzzi.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

183

Mircești, 15 aprilie 1868

B.A.R., S 54(4)/LVII

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie—decembrie 1905, p. 994, fragment.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

184

Mircești, 18 april 1868

B.A.R., ms. rom. 808, f. 15.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 3, 1 martie 1895, p. 215 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 298.

1 A doua serie a *Pastelurilor* a început să se publice în numărul 6 al *Convorbirilor* din 15 mai 1868.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

185

Mircești, 20 april 1868

Bibliografie : I. G. Sbiera, *Familia Sbiera*, Cernăuți, 1899, p. 234—236.

1 Seria de pasteluri care se publică în *Convorbiri*, în nr. 6, 15 mai 1868.

2 Cf. aici p. 361.

3 Cf. aici p. 330—332, scrisoarea către Hurmuzaki din iarna 1868.

4 Nu rezultă din enumerarea de scrieri, făcută de poet în scrisoarea din iarna lui 1868, că i-a trimis tot atunci și articolul *Alecu Russo*. Oricum, acest al doilea articol (pentru că primul fusese publicat în 1862 în *Revista română*) s-a publicat în *Foaia Soțietății*, IV, nr. 6—7, iunie—iulie, 1868, p. 148—154. Tot aici și în numărul următor s-au publicat și o parte din scrierile ce trimisese Alecsandri.

5 Exagerările lingvistice, adoptate de revista bucovineană, se datorează redactorului său, I. G. Sbiera ; neplăcerea de a-și vedea limba prozei sale deformată îl îndepărtează pe poet de *Foaia*, care curînd își va și înceta apariția.

6 Personaje din comedia les *Femmes savantes* de Moliere. ,

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

186

Mircești, 24 april 1868

B.A.R., ms. rom. 808, f. 17—18 ; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 3, 1 martie 1895, p. 215—216 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 298—300.

1 Articolul lui C. Eraclide se intitula *Reflecțiuni asupra pre'ecțiunilor d-lui T. Maiorescu*.

506

CĂTRE MATEI MILLO

187

Mircești, mai 1868

B.A.R., S 14-VLX ; original.

Bibliografie : *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 240.

1 Aceste câteva rînduri către Millo sînt scrise pe versoul scrisorii lui Alex. Hurmuzaki către poet, din Cernăuți, 17/29 mai 1868, prin care îi expune care sînt dificultățile cu care ar avea de luptat Millo venind în turneu la Cernăuți.

CĂTRE PANTAZI GHICA

188

Mircești, mai 1868

B.A.R., S 55(10)/LVII ; original.

1 Probabil Mihail Jora.

CĂTRE ALEXANDRU HURMUZAKI

189

Mircești, 1 august 1868

B.A.R., ms. rom. 3349, f. 42—43 ; original.

Bibliografie: *Luceafărul*, Buda, IV, nr. 11, 1 iunie 1905, p. 232 ; II. Chendi, *Corespondența lui V. Alecsandri cu bucovinenii*, în *Convorbiri literare*, XL, nr. 12, decembrie 1906, p. 1102—1104.

1 Academia Română.

2 Cf. aici p. 361. Poetul folosea în *Pasteluri* denumirile românești ale florilor, culese de C. Negruzzi din popor.

507

CĂTRE V. A. URECHIA

190

Mircești, 7 august 1868

Originalul, în Arhiva Academiei R.S.R., A 7 — 1868, p. 3.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

191

Mircești, 21 august 1868

B.A.R., ms. rom. 808, f. 19 ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 37 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 300.

CĂTRE NICOLAE HURMUZAKI

Mircești, septembrie 1868

Arh. St. Sibiu.

Bibliografie : D. Duzinchievici, *Din corespondența inedită a lui Vasile Alecsandri*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 69.

1 Nicolae Hurmuzaki (1826—1909), frate cu Alexandru, Gheorghe, Eliza și Eufrosina Hurmuzaki. Om de cultură, membru onorific al Academiei Române.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

193

Mircești, sept. 1868

B.A.R., ms. rom. 808, f. 21—22 ; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 3, 1 martie, 1895, p. 217—219 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 37—38 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 301—302 ; A1. Săndulescu, *Literatura epistolară*, Buc, 1972, p. 237—239 ; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 180—182.

1 Manuscrisul se găsește astăzi în colecțiile B.A.R., ms. rom. 4849 ; publicat în *Convorbiri literare*, III, nr. 6, 15 mai 1869, p. 97—100.

Mircești, 19 noiem. 1868

B.A.R., ms. rom. 808, f. 23 ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 39.

CĂTRE PANTAZI GHICA

195

Mircești, 19 nov. 1868

B.A.R., S 55(28)/L\TI ; original.

Bibliografie: II. Chendi, *Alecsandrițune*, în *Semănătorul*, III, nr. 5, februarie 1904, p. 78—79 ; A1. Busuioceanu, *V. Alecsandri*, în *Flacăra*, IV, nr. 46, 29 august 1915, p. 486 ; *Pagini uitate din viața lui Alecsandri*, în *Românul*, XLVI, nr. 480, 1 septembrie 1915, p. 1 ; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 182—183.

1 Alecsandri, prin această glumă versificată, protestează încă o dată împotriva sufixului *țune*. Cf. aici p. 479, n. 3, scrisoarea către Ion Ghica din 10 ianuarie 1866 ; supărarea împotriva *Foaiei Societății* din 1868, cf. aici p. 350—352.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

196

Mircești, 25 nov. 186S

B.A.R., ms. rom. 808, f. 25—26 ; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 3, 1 mart., 1895, p. 219—220, incompletă ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 39—40 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 303—304.

- 1 Cererea soției lui Costache Negruzzi pentru a obține o pensie.
- 2 *Ciocoi*, deveniți *Boieri și ciocoi*, vor fi terminați abia în anul 1873 și publicată și jucată piesa la începutul anului 1874.
- 3 *Evreica*, nuvelă de Leon Negruzzi.

CĂTRE PANTAZI GHICA

197

Mircești, 5 dec 186S

B.A.R., S 55(21)/LVII ; original.

- 1 Tot pentru Pantazi Ghica mai intervenise și altădată la Kogălniceanu. Cf. aici p. 312—315.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

198

Mircești, 6 dec. 1868

B.A.R., S 54(5)/I.VII ; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie—decembrie 1905, p. 995, fragment.

510

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

199

Mircești, 12 dec. 1868

B.A.R., S 35(2)/LVIII ; original.

Bibliografie: Floarea-soarelui, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 79, data greșită (Gh. Cardaș).

- 1 Romanul *Dridri*.

200

Mircești, 21 dec. 1868

B.A.R., ms. rom. 808, f. 27 ; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 3, 1 martie, 1895, p. 220 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 41 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 304.

- 1 *Pastelurile* care au urmat datei scrisorii se publică începând din nr. 23, 1 februarie 1869 al *Convorbirilor*.
- 2 *Convorbirile literare* începând să apară în martie 1867, anii de apariție ai revistei se numără începând din această lună.

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

201

Mircești, duminică, [1868—1869]

B.A.R., S 37 (4)/LVII • original.

511

1 Următoarele două scrisori, nedatate, către Smărăndița Docan, neavînd în conținutul lor nici o indicație după care să poată fii mai exact situate în timp, le-am socotit ca fiind din anii 1868, 1869, cînd poetul, la Mircești, se preocupă și de chestiuni financiare și administrative, iar Smărăndița administra Ruginoasa.

202

Duminică [1868- 1869]

B.A.R., S 37 (5)/LVII; original.

1 Pentru dată, cf. mai sus n. 1.

CĂTRE A. COCIU

203

[1869]

B.A.R., ms. rom. 5393, f. 113 ; original.

Bibliografie : Radu Constantinescu, *Alecsandri și Caragiale în arhiva lui Eduard Wachman*, în *Manuscriptum*, VII, nr. 4 (25) 1976, p. 175 facsimil, p. 176 text.

1 A. Cociu, director general al Poștelor și Telegrafului în 1869.

2 Eduard Wachmann (1836—1908) a studiat în țară și la Viena. A fost șeful orchestrei din Craiova, al celei a Teatrului Național, profesor de pian la Conservator și director al acestuia, dirijorul concertelor simfonice, director al Operei și compozitor.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

204

Mircești, ghenar 1869

B.C.S., St. Georges inv. 1912 ; original.

Bibliografie : Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 74—75.

512

IV. Alecsandri intervenise ca văduva lui Costache Negruzzi să-și primească pensia cuvenită. Cf. aici p. 363—364.

2 S-a publicat în *Convorbiri literare*, II, nr. 33, 1 februarie, 1869, în forma corectată de poet.

3 Se referă la manuscrisul lui Costache Negruzzi, *Flora română*. Cf. aici p. 361.

205

Mucești, 20 ghenar 1869

B.A.R., ms. rom. 808, f. 29 ; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 4, 1 aprilie 1895, p. 303 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 305.

1 Cf. aici p. 368, scrisoarea către Iacob Negruzzi, din 21 decembrie 1868.

2 Capitolul II din romanul *Dridri*, intitulat *Un episod din anul 1848*, s-a publicat în *Convorbiri literare*, III, nr. 4, 15 aprilie 1869, p. 57—65. El făcea parte din „istoria adevărată” pe care avea de gînd să o scrie și, în ce privește acest episod, realitatea celor povestite aici poate fi verificată cu relatarea acestor fapte în scrisoarea adresată Z"iniei Sturdza în primăvara lui 1848 (cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 115—117), iar mai tîrziu, în scrisoarea autobiografică adresată lui Ubicini în 1856—1857. Cf. *ibidem*, p. 246—264. Pentru raportul dintre *Dridri* și *Un episod*, cf. V. Alecsandri *Opere*, V, Buc., 1976, note, p. 805—807 ; 836—839.

3 Răspunsul despre părerea „Junimei” asupra romanului *Dridri* și oferta ca opera poetului să fie editată de Societate i-au fost comunicate de Iacob Negruzzi în scrisoarea din 2 februarie 1869, Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 348.

206

Mircești, 6 ferr. 1869"

B.A.R., ms. rom. 808, f. 31—32; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 4, 1 aprilie, 1895, p. 304—305. V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 42—43; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1978, p. 305—306.

1 La data de 6 februarie poetul nu primise încă scrisoarea lui Iacob Negruzzi din 2 februarie. CfC. aici p. 514—515, n. 1.

2 *Portret* (dedicat doamnei X, Y, Z).

3 *Portret* (dedicat princesei Natalia Ghica).

4 Măria Docan, fiica Smărăndiței N. Docan, căsătorită în 1871 cu Lupu Bogdan și cumnată de poet.

5 *Buchet*, s-a tipărit în nr. 1, 1 martie al anului III, 1869, al *Convorbirilor*, după dorința exprimată de poet.

6 Probabil Leon Negruzzi, colaborator și el la *Convorbiri*.

207

Mircești, 10 febr. 1869

B.A.R.; ms. rom. 808, f. 33—34; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 4, 1 aprilie 1895, p. 305—306; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 43—44; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 307—308.

1 Această scrisoare este răspunsul la cea pe care i-o scrisese Iacob Negruzzi la 2 februarie 1869, ca răspuns — la rîndul său — la scrisoarea poetului din 20 ianuarie (cf. aici p. 372) în legătură cu avizul „Junimii” despre romanul *Dridri* și nevoia de a găsi un editor pentru repertoriul său dramatic. La acest punct, în urma dezbaterii avute, îi comunică rezultatul: „Junimea primește bucuros a publica aceste scrieri cu condițiunea de a ave facultatea să publice toate scrierile d-voastre, *opera omnia*”. Urmează propunerile „Junimii” în legătură cu editarea, cu care poetul este de acord. Redactorul *Convorbirilor* cere ca numărul *Pastelurilor* să se suie la 30 pentru a face un număr „rotund”, poetul îl anunță că vor fi 40.

Îi comunică părerea „Junimii” despre romanul *Dridri*, după citirea părții I: „Deși tendințele reale ale acestei scrieri, de vreme ce este o istorie întîmplată, nu intră cu totul în scopurile ideale ale «Junimei», cine ar putea sa contesteze frumusețea limbii și a stilului ce vă este

unică?” Dificultatea era că, fiind un roman, deci mai lung ca întindere, ar fi trebuit să fie împărțit în prea multe numere, dar asupra acestui lucru nu putea hotărît decît autorul însuși. (Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri* Buc, 1978, p. 348—350.) Poetul recunoaște justetea observației și renunță la publicarea romanului în *Convorbiri*; partea I și a II-a s-au publicat în *Revista contimporană*, nr. 3, 1 mai 1873, p. 189—221, nr. 4, iunie, p. 287—301. Nu a fost niciodată terminat. Cf. V, Alecsandri, *Opere*, IV, Buc, 1976, note, p. 836—839.

2 *Un episod din anul 1848*.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

Mircești, 14 febr. 1869

B.A.R., S 13 (1)/DCCIV; original; S 30 (2)/LVIII, copie.

1 Stabilirea stației de cale ferată la Mircești pare să fii fost îndreptățită practic, Mirceștii fiind așezați la o răscruce de multe drumuri de țară. Nu este mai puțin adevărat că poetul socotea această alegere ca o satisfacție ce i se cuvenea din partea țării, iar faptul de a fi fost sabotat de alții l-a revoltat, făcîndu-l să pună în mișcare toate protecțiile politice de care dispunea. Cf. aici corespondența cu Kogălniceanu din 1—7 martie 1869.

CĂTRE PANTAZI GHICA

209

Mircești, 15 febr. [s.v.] 1869

B.A.R., S 55 (22)/LVII; original.

1 Piesele trimise de poet pentru proces dovedesc buna credință a acestuia în înțelegerea pe care o făcuse cu locuitorii din Pătrășcani, și-l absolvă de acuzațiile ce i s-au adus de a fi fost împotriva reformei agrare a lui Cuza. Cf. aici scrisoarea tot către Pantazi Ghica, care completează datele despre procesul cu Pătrășcanii.

515

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

210

Roman, 1/III [s.n.] 1869

B.A.R., S 13 (4)/DCCIV; original.

1 Cf. aici p. 515, n. 1.

211

Roman 3/3 1869

B.A.R., S 13 (5)/DCCIV; original.

1 Poetul acceptă să candideze. Cf. aici corespondența cu Kogălniceanu din 18 februarie–1 martie 1869.

212

Mircesti, 18 febr. [s.v.] 1869

B.A.R., S. 13 (3)/DCCIV, original; S 30 (3)/LVIII, copie.

1 Din vara lui 1860, V. Alecsandri nu mai ocupase nici o funcție politică, în 1868 refuzase mandatul de deputat de Roman, acum însă, când Kogălniceanu îi cere insistent să-și pună candidatura pentru a se ajunge la o Cameră formată din oameni cu conștiință și trecut politic, se hotărăște să accepte, nu însă înainte de a-și face acest proces de conștiință. Kogălniceanu îi scrisese: „Haide, dragul meu, părăsește-ți pentru câteva săptămîni refugiul tău poetic și vino să ne dai o mină de ajutor pentru a salva țara pe care o iubești și a cărei glorie și nenorocire ai cîntat-o.” Lui N. Callimaki-Catargi îi telegrafiasc să-l cerceteze pe V. Alecsandri și să-l convingă să-și pună candidatura la colegiul I, iar liii V. Alecsandri îi telegrafiasc să-l convingă, la rîndul său, pe C. Negii să candideze. La acestea poetul răspunde la 3 martie, s.n., că acceptă și la 27 martie că i-a scris lui Negri. Cf. aici p. 379, 392.

516

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

213

Mircesti, 22 fev. 1869

B.C.S., St. Georges, inv. 19011 ; original.

Bibliografie : Mircea Angheliescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi, în Limbă și literatură*, X, 1965, p. 75.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

214

Mircesti, 1 martie 1869

B.A.R., S 13 (3)/DCCIV, original ; S 30 (4)/LVIII, copie.

1 Pentru necazurile avute cu stabilirea stației de cale ferată de la Mircesti. cf. aici scrisorile către Kogălniceanu dintre 14 februarie 1869 — martie 7.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

215

4 mart. 1869

B.C.S., St. Georges, inv. 19010 ; original.

Bibliografie : Mircea Angheliescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi, în Limbă și literatură*, X, 1965, p. 75.

1 Notița fiind scrisă pentru moartea lui Lamartine, întimplată în luna martie, redacția *Convorbirilor* respectă dorința poetului și o publică în numărul din 15 martie.

517

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

216

Mircești, 7 martie 1869

B.C.S., K 67 : A36 ; original.

¹ Cf. aici p. 515, n. 1.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

217

Mircești, 8 mart. 1869

B.A.R., ms. rom. 808, f. 35—36 ; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 4, 1 aprilie 1895, p. 306—307 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 44—45 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 308—309.

1 Cf. aici p. 379.

2 Daniel Scavinski (—1838), *Călătoria dumnealui hat-lui Costandin Paladî la feredeile Borsăcului, 1828, august 30.*

3 Iacob Negruzzî aduna scrierile tatălui său pentru a le publica într-un volum a cărui prefață va fi făcută de V. Alecsandri.

218

Mircești, 12 mart. 1869

B.A.R., ms. rom. 808, f. 37 ; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 4, 1 aprilie 1895, p. 307—308 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 46 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 909—910.

518

¹ *Dicționar de cuvinte bălțate* este prima formă a titlului *Dicționar grotesc*, care s-a publicat în *Convorbiri literare*, III, nr. 1 august 1869, p. 173—178, și nr. 18, 15 noiembrie, p. 305—309. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc, 1974, note, p. 817.

219

Mircești, mart. 1869

B.A.R., ms. rom. 808, p. 39 ; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1908, p. 46 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 310.

1 Cf. supra, n. 1.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

220

Roman, 27/3 [s.n.] 1869

B.A.R., S 13 (6)/DCCIV; original.

1 M. Kogălniceanu, care ceruse lui C. Negri „să ne dai o mină de ajutor”, în guvernul prezidat de Dim. Ghica-Beizadea, ceruse și lui V. Alecsandri să insiste pe lângă prietenul său să-și pună candidatura ca deputat. Negri, ales fără voia sa, deputat la București, refuză mandatul și scrie o scrisoare lui V. Alecsandri [12 mai 1869], în care mulțumește și motivează pentru ce nu acceptă, rugându-l să comunice scrisoarea președintelui guvernului. (Cf. C. Negri, *Scrieri*, I. Text ales, stabilit, note și studiu introductiv de Emil Boldan, Buc, Editura pentru literatură, 1966, p. 222.) V. Alecsandri comunicându-i lui M. Kogălniceanu că i-a satisfăcut dorința, cere, la rîndul său, ca acesta să telegrafeze lui Offenheim, concesionarul căilor ferate, probabil în legătură cu stația de la Mircești. Cf. aici p. 392.

519

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

221

Mircești, 20 mart. 1869

B.A.R., ms. rom. 808, f. 41 ; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 4, 1 aprilie 1895, p. 46—47 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 46—47 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 310—311.

1 Pentru *Flora română*, cf. aici p. 361.

2 Dorința poetului a fost respectată, pastelurile fiind publicate în numărul de la 1 mai.

222

Mircești, april 1869

B.A.R., ms. rom. SCS, f. 43 ; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 4, 1 aprilie, 1895, p. 308—309 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 47—48 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 311—312.

1 *Părintele Gavril* apăruse în *Convorbiri*, III, ni. 3, 1 aprilie 1869, p. 76—83.

223

Mircești, 26 april. 1869

B.A.R., ms. rom. 808, f. 45 ; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 4, 1 aprilie 1895, p. 309—310 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 48 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 312—313.

1 Pe originalul scrisorii, o notă făcută de mina lui Iacob Negruzzi : Constantin Cazimir (I.N.).

2 Poezia *Lui Alecsandri* s-a publicat în *Convorbiri literare*, III, nr. 6, 15 mai 1869.

520

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

224

București, [sfârșitul lui mai — începutul lui iunie] 1869

B.A.R., S 19 (22)/LVII.

1 Cf. aici p. 396 și scrisoarea din 9 iunie, același an, din care se poate deduce că aceasta de față este anterioară și aproximativ din acest timp.

2 Moșia Foltești, județul Covurlui. Cf. p. 365—367, scrisoarea către N. Pisoski în legătură cu aceste datorii.

3 Poetul cumpărase și dăruise Paulinei o casă. Cf. B.A.R., ms rom 4913.

225

București, 9 iunie [1869]

B.A.R, S 19 (23)/LVII ; original.

1 Scrisoarea este din anul 1869 iunie, cind se afla la București pentru sesiunea Camerei, procesul cu Pătrășcanii și soluționarea chestiunilor financiare ale fratelui său.

2 Cf. aici p. 395.

226

Galați, duminică [22 iunie 1869]

B.A.R., S. 19 (24)/LVII; original.

1 În scrisoarea din 9 iunie către Paulina îi scrisese că la 16 iunie pleacă la Galați ; prima duminică după 16 iunie era 22, pe care o dăm ca dată aproximativă.

2 Pentru datoriile lui Iancu, cf. aici p. 365—367.

321

CĂTRE IOSIF VULCAN

227

București, iunie 1869

Bibliografie : *Familia*, V, nr. 26, 29 iunie/11 iulie 1869, p. 310 ; V. Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Buc, Editura ziarului „Tribuna Ardealului”, 1944, p. 260.

1 Iosif Vulcan (1841—1907), scriitor ardelean, fondatorul revistei *Familia*, membru corespondent al Academiei Române.

CĂTRE ALEX. G. GOLESCU-ARĂPILĂ

228

Galați, 20 sept. 1869

B.C.S., Arh. Kogălniceanu, LXXXV, doc. 3 ; original.

CĂTRE SCARLAT FĂLCOIANU

229

Iași, 11 octombrie 1869

Bibliografie : *Convorbiri literare*, LXI, 1926, p. 315, traducere.

1 Scarlat D. Fălcoianu, (1828—1876), jurist. A fost ministru și prim-președinte al înaltei Curți de Casație.

2 Tornborg, familie de farmaciști din Iași, de origină suedeză.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

230

Mircești, 25 octombrie 1869

B.A.R., ms. rom. 808, f. 47 ; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 4, 1 aprilie 1895, p. 310—311 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 49 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 313.

1 Originea română a regelui Teodoros al Abisinei face și obiectul scrisorii lui Ion Ghica către V. Alecsandri, cu acest titlu, din 1883 ; în urmă cu câțiva ani, un diplomat străin întreprindea cercetări serioase în această direcție, din păcate nu cunoaștem rezultatul !

CĂTRE ION GHICA

231

Mircești, oct. 1869

B.A.R., ms. rom. 803, f. 126 ; original.

1 La 1 noiembrie scrie lui T. Negruzzi că nu poate pleca din pricina vremii rele. Se știe că a plecat la 4 noiembrie, deci se poate ca scrisoarea să fi fost scrisă în ultima zi a lui octombrie.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

232

Mircești, 1 noiembrie 1869

B.A.R., ms. rom. 808, f. 49—50 ; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 415—416 ; V. Alecsandri : *Scrisori*, Buc, 1904, p. 51 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 314, 315 ; A1. Săndulescu, *Literatura epistolară*. „Universitas” Buc, Editura Minerva, 1972, p. 239—241.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

233

Paris, dec. 1869

B.A.R., S 54 (6)/LVII ; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXXIX, nr 11—12, noiembrie-decembrie, 1905, p. 995.

CĂTRE ALEXANDRINA GHICA

234

[1869]

B.A.R., S 1(1)/CCCXVII ; original.

1 Acesta, cum și biletul următor au fost socotite ca fiind posibile din anul 1869 (*post quem*) pe considerente de hirtie, de grafie și mai cu seamă pe faptul că, în anul 1869 căsătorindu-se Măria, fiica lui Ion Ghica și a Alexandrinei, cu Gheorghe A. Sturdza, fratele lui D. A. Sturdza, soții s-au stabilit la moșia Miclăușani, proprietatea Sturdzeștilor și vecina moșiei Mircești, ceea ce face ca soții Ghica să se găsească uneori „dans les parages” de Mircești. Apoi cam aceasta este epoca în care V. Alecsandri o numește „Princesse” pe soția prietenului său, beiful de Samos, Ion Ghica !

235

Joi [1869]

B.A.R., S 1 (1)/CCCXII.

1 Cf. mai sus explicația datării.

CĂTRE PANTAZI GHICA

236

Nisa, 4 mai 1870

B.A.R., S 55 (23)/LVII ; original.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

237

Nisa, 4 mai 1870

B.A.R., ms. rom. 808, f. 51—52 ; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 415—416 ; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 315—316 ; A1. Săndulescu, *Literatura epistolară*, Buc, 1972, p. 240—241.

238

Paris, 1 iunie 1870

B.A.R., ms. rom. 808 f. 53—54 ; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 416—417 ; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 52—53.

1 Din pricina acuzațiilor de curtenie pe care i le adusese B. P. Hasdeu în *Columna Iul Traian*, I, nr. 15, 1870, p. 4, V. Alecsandri explică lui I. Negruzzi care a fost geneza *Bărăganului*. Cf. și Paul Cornea, Alecsandri, *Pasteluri*, „Texte comentate — Liceum”, Buc, Editura Albatros, 1972, p. 136—138.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

239

[Arachon, 15—20 iulie s.n.] 1870

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923, Buc., Imprimerie... F. Gobl Fils S.A., 1929, p. 96 ; *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 187—190.

1 Pentru datare vezi argumentele îndreptățite prin articolul *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, t. 26, nr. 1, 1977, p. 123.

2 V. Alecsandri și soția sa se găseau la Arcachon, stațiune balneară în golful Gasconiei, arondismentul Bordeaux. Mărie se găsea în pension la Paris. Cf. aici p. 413—415.

240

[Arcachon, iulie s.n.] 1870

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc, 1929, p. 95.

1 După conținut credem că scrisoarea este scrisă de la Arcachon în luna iulie, anterioară plecării părinților de acolo (cf. aici p. 413—415). Ca răsplată pentru sirguința sa la limba engleză, i se făgăduiește o vacanță la mare cu verișoarele ei, unde se găsea când tatăl său îi scrie de la Mircești, deci scrisoarea de față este anterioară aceleia (cf. aici p. 416 417).

241

Arcachon, 1 august [s.n.] 1870

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui 1920—1923*, Buc, 1929, p. 97—98.

1 Pentru precizarea stilului cf. articolul *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri, loc. cit.*, p. 123—124.

2 Pastișe după Malherbc Cf. aici p. 470, n. 2.

CĂTRE ANA DAVILA

242

Turin, 14 august [s.n.] 1870

B.A.R., S 10/LVIII.

Bibliografie : E. Peticari-Davila, *Din viața și corespondența lui Carol Davila*, Buc, 1945, p. 267.

526

1 Ana Davila, născută Racoviță, nepoata Goleștilor, soția doctorului Carol Davila. A fost conducătoare a Azilului „Elena Doamna” ; a murit în împrejurări dramatice, din greșeala doctorului Bernath, care, în loc de un calmant, de care avea nevoie pentru o migrenă, i-a dat stricnina.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

243

Mircești, iulie [sic] 1870 [august ?]

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc, 1929, p. 97.

1 Plecat de la Arcachon la 2 august s.n. (cf. aici p. 413—415) poetul putea fi în 14 august s.n. la Turin, dar nu mai putea fi întors la Mircești la sfârșitul lui iulie (cf. *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri, loc. cit.*). Rămîne de presupus că ori poetul a scris greșit iulie în loc de august (cum am mai constatat și la altă scrisoare), ori Mărie Bogdan, care s-a dovedit a nu fi un editor atent, a pus această dată de lună greșită. Indiferent de dată, menținem scrisorile în ordinea cerută de conținutul lor.

244

Mircești [august-septembrie 1870]

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc, 1929, p. 98—99.

1 Data stabilită după conținut ; se găsește în vacanță la mare, la Havre. Cf. aici p. 416—418.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

245

Mircești, 14 oct. 1870

Originalul la biblioteca din Besancon, ms. 1423.

B.A.R., Microfilm Ms. 421.

527

Bibliografie : [V. Alecsandri], *Lettres inedites du poete roumain Basile Alecsandri a Edouard Grenier, 1855—1885*, publiees avec une introduction et des notes par Georges Gazier, Paris, 1911, p. 49—51 ; V. Alecsandri, *Scrisori ineditate. Corespondența cu Edouard Grenier, 1855—1885*, traduse și publicate cu o introducere de Alecsandrescu-Dorna, Buc, „B.P.T.”, f.a., p. 51—53 ; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*. Buc, 1972, p. 190—193.

1 incepuse dramaticul război franco-german ; Franța era, in parte, cotropită de inamic

2 Baume-les-Dames, capitala cantonului du Douls, la 31 kilometri de Besancon, unde locuia Grenier.

3 Emmeline Raymond și mama sa, stabilite acum in Franța. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 547—548.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

246

Mircesti, 26 octombrie 1870

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc, 1929, p. 99.

1 Pe timpul războiului franco-german, Aimee La Tullay de Varenne se va stabili cu citeva dintre micile pensionare in Anglia.

2 Vara Măriei, fiica lui iancu Alecsandri.

3 Paulina Alecsandri nu cunoștea limba franceză, iar fiica sa, de trei ani la studii in Franța, nu mai știa să scrie bine românește.

CĂTRE UN NECUNOSCUT

247

Mircesti, oct. 1870

Bibliografie : Ec. D. Furtună, *Trei scrisori ale lui Vasile Alecsandri, în Cuget clar*, III, nr. 31, 9 februarie 1939, p. 484, cu mențiune că se găsesc la diaconul Const. Sturzu ; Const. Sturzu, *Pe urmele bardului de*

528

la Mircesti. Trei scrisori ineditate ale marelui poet și om politic, în Curentul literar, III, nr. 122, 2 august 1941, p. 8.

1 Se pare că scrisoarea este adresată unei persoane din Galați.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

248

Mircesti, 11 nov. 1870

M.I.A.O.B., nr. 13191.

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc, 1929, p. 100.

1 Mărie se găsea la Londra. Cf. aici p. 528, n. 1.

249

28 nov. 1870

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc, 1929, p. 101.

1 Cf. aici p. 528, n. 1.

250

Mircesti, 17 dec. 1870

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc, 1929, p. 102.

1 Cf. aici p. 528, n. 1.

529

CĂTRE VASILE BOERESCU

251

Mircești, 30 [decembrie] 187[0 ?]

B.C.S., Arh. St. Georges, XLVIII/1—11 ; original.

1 La B.C.S. telegrama este datată ca fiind din anul 1875, deși completarea de pe imprimat pare mai curînd să fie 0, nu 5 ; data de lună este bănuită ca fiind decembrie, datorită celor două sărbători, Anul nou și Sf. Vasile, cu care ocazie era posibil să i se fi trimis urările.

2 Vasile Boerescu (1830—1883), jurist, om politic. Profesor universitar de drept, a fost de mai multe ori ministru. A participat la revoluția de la 1848 și a fost unul dintre însemnații realizatori ai alegerii lui Cuza în Țara Românească.

CĂTRE UN NECUNOSCUT

252

Mircești, dec. 187C

B.A.R., S 42/LVII.

Bibliografie : Ec. D. Furtună, *Trei scrisori ale lui Vasile Alecsandri, în Cuget clar*, III, nr. 31, 9 februarie 1939, p. 485 ; Const. Sturzu., *Pe urmele bardului de la Mircești. Trei scrisori inedite ale marelui poet și om politic, în Curentul literar*, III, nr. 122, 2 august 1941, p. 8.

LISTA DE SCRISORI DE LA V. ALECSANDRI, DIN PERIOADA 1-861—187C, CUNOSCUTE NUMAI DIN DIVERSE SEMNALĂRI *

- a. [1861 aprilie 1] ** două scrisori către destinatari nenumiți, de la Mircești, citate în scrisoarea poetului către Iancu Brănișteanu. Cf. aici, p. 15 (16) ***
- [1861 mai 1 și 2] către contele Cavour, citată în scrisoarea poetului către Iancu Alecsandri. Cf. aici, p. 25 (27)
- [p. 1861 mai 5] scrisori către destinatari nenumiți, din Constantinopol, Neapole, Paris și București. Cf. aici, p. 29—30 (31)
- a. [1861 mai 28] către Costache Negri, citată în scrisoarea acestuia către poet. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri, Buc.* 1978, p. 319—321
- a. [1861 iulie 15] către Theodor Racoviță, citată în scrisoarea poetului către Iancu Brănișteanu. Cf. aici, p. 49 (51)

* Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, *Nota asupra ediției*, p. 11.

** Pentru datare s-a folosit, în lipsa datei originale a scrisorii, data locului unde a fost semnalată (scrisoare, presă etc), cu mențiunea *ante* și paranteze drepte.

*** Cifra din paranteze indică pagina din traducerea scrisorilor.

- a. [1862 ianuarie 2] către un destinatar nenumit, citată în scrisoarea poetului către Iancu Brănișteanu.
Ibidem, p. 93(94)
- a. [1862 ianuarie 15] către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea către Iancu Brănișteanu.
Ibidem, p. 107 (108)
- a. [1862 ianuarie] către Alexandrina Ghica, citată în scrisoarea poetului către Ion Ghica (este probabil scrisoarea din 15 ianuarie, cf. aici p. 105—106 (106—107)
Ibidem, p. 113—116 (117—118)
- a. [1862 ianuarie] către Alex. Odobescu, citată în scrisoarea poetului către Ion Ghica.
Ibidem, p. 115—116 (117—118)
- a. [1862 februarie 11] către Paraschiv, citată în scrisoarea poetului către Iancu Brănișteanu.
Ibidem, p. 121, 122 (123)
- a. [1862 februarie 11] Corespondență pentru afacerile Agenției.
Ibidem, p. 121, 122 (123)
- [p. 1862 februarie 11] către Elena Cozadini, citată în scrisoarea poetului către Iancu Brănișteanu.
Ibidem, p. 122 (123), 132 (134)
- a. [1862 februarie 24] către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către Iancu Brănișteanu.
Ibidem, p. 132 (134)
- a. [1862 martie 18] diferite scrisori către Ion Ghica, citate în scrisoarea poetului către acesta.
Ibidem, p. 134 (135)
- a. [1862 aprilie 2] către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către Iancu Brănișteanu.
Ibidem, p. 136 (137)
- a. [1862 aprilie] către un destinatar nenumit, la Mircesti, citată în scrisoarea poetului către Iancu Brănișteanu.
Ibidem, p. 138 (139)
- a. [1862 aprilie 4] către Dimitrie Cozadini, citată în scrisoarea poetului către Ion Ghica.
Ibidem, p. 140 (141), 142
- a. [1862 mai 18] către inginerul Cazaban, citată în scrisoarea poetului către Iancu Brănișteanu.
Ibidem, p. 147 (148)
- a. [1862 mai 20] către Iancu Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către domnitorul Cuza.
Ibidem, p. 150 (156)
- a. [1862 mai 20] către Baligot de Beyne, citată în scrisoarea poetului către domnitorul Cuza.
Ibidem, p. 154 (159)
- a. [1862 august 5/17] către Elena Cuza, citată în scrisoarea acesteia către poet.
Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 169—171
- a. [1864 ianuarie] către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către Iancu Brănișteanu.
Ibidem, p. 212 (213)
- a. [1864 iulie 22] către Constantin Hurmuzaki, citată în scrisoarea acestuia către poet.
Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 242, 243
- a. [1864 octombrie 28] către Matei Millo, reiese din scrisoarea acestuia către poet.
Ibidem, p. 282—284
- a. [1865 ianuarie 22] către Matei Millo, reiese din scrisoarea acestuia către poet.
Ibidem, p. 285—291
- a. [1865 iunie 15] către Matei Millo, citată în scrisoarea acestuia către poet.
Ibidem, p. 294—297.
- a. [1865 octombrie 13/25] două scrisori către Baligot de Beyne, citate în scrisoarea lui C. Negri către poet.
Ibidem, p. 328—330
- a. [1866 iulie 2S] către Matei Millo, reiese din scrisoarea acestuia către poet.
Ibidem, p. 297—301
- a. [1866 noiembrie 14] către Pantazi Ghica, telegramă reprodusă integral în scrisoarea poetului către acesta.
Cf. aici, p. 274

- a. [1867 mai 20] către Mărie Bogdan, citată în scrisoarea către Paulină Alecsandri.
Ibidem, p. 301
- [p. 1867 iunie 25] către Meyerhoffer, anunțată în scrisoarea către Paulină Alecsandri.
Ibidem, p. 305
- a. [1867 octombrie [11]] telegramă către Paulină Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta.
Ibidem, p. 321
- a. [1868 mai] telegramă către Alex. Hurmuzaki, citată în scrisoarea poetului către Matei Millo.
Ibidem, p. 355
- a. [1868 mai 17/29] către Alex. Hurmuzaki, reiese din scrisoarea acestuia către poet.
Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 239—241
- [1868 decembrie 5] către Mihail Kogălniceanu, citată în scrisoarea poetului către Pantazi Ghica.
Cf. aici, p. 365
- a. [1868 decembrie 6] către Anastase Bașotă, citată în scrisoarea poetului către Nicolae Pisoski.
Ibidem, p. 365—367
- a. [1869 mai] către Elena Cuza, rezultă din scrisoarea lui Cuza către Alecsandri.
Cf. *Scrisoarea către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 164—166
- a. [1869 iunie 6] către domnitorul Cuza, rezultă din scrisoarea acestuia către poet.
Ibidem, p. 164—166
- 1870, Nisa către domnitorul Carol I.
Cf. Muzeul de Istorie din Ploiești,
- a. [1870 decembrie 17] către Mărie Bogdan, citată în scrisoarea poetului către aceasta.
Cf. aici, p. 436.

INDICE DE OPERE ALE LUI V. ALECSANDRI
AMINTITE ÎN SCRISORI ȘI NOTE

- Ablativul ciune*, 479
Agaki Flutur, 23 S
Albumul unui bibliofil, 462
Alecu Russo, 342 (344), 5C4, 506
Anghelușa doftoroaie, vezi *Mama Anghelușa...*
Arvinte și Pepelea, 245
- Banul Mărăcine*, 115 (117)
Barbu lăutaru, 224, 225, 239, 319
Barcarola, vezi *Concina*.
Bărăganul, 410, 525
Boieri și ciocoi, 114 (117), 237 (241), 245, 255, 317, 455, 495, 510
Buchetul, 373
Bucovina, 226, 229
- Călătorie în Africa*, 355, 342 (344), 347, 351, 495, 504
Cetatea Neamțului, 238
Chirița, 225
Chirița în Iași, 23S, 280
Chirița în provincie, 238
Chirița la Paris, 224, 239, 319, 320
- Cinel-Cinel*, 238
Ciocoi Convenției, vezi *Boieri și ciocoi*.
Ciocoi dinainte de 1848, vezi *Boieri și ciocoi*.
Ciocoi din zilele noastre, vezi *Boieri și ciocoi*.
Ciocoi Reglementului, vezi *Boieri și ciocoi*.
Cînticele comice, 115 (117), 319, 496
Clevetici-ultrademagogul, 224, 239, 319
Coasa, 351, 393
La Complainte du conservateur, 11
Concina, 227, 237 (240), 238, 246, 247, 251, 346, 475
Covrigarul, vezi *Stan Covrigarul*.
Crai-nou, 238
Creditorii, 238
- Dicționar de cuvinte bălțate*, vezi :
Dicționar grotesc, 391, 392, 393, 402, 403, 519

- Dimineți de primăvară*, 351
Doi morți vii, 225, 238
Doine și lacrimioare, 142, 143
Dragoș, 115 (117)
Dridri, 367, 368, 372, 373, 375, 385, 391, 511, 513, 514
Drumul de fier, 245, 251, 255
- Extract din istoria misiilor mele politice*, 137 (141), 139 (141), 336—339, 343 (344), 443, 458, 495, 504
- Floriile*, 351
Florin și Florica, vezi *Paraclisierul*
- Galeria de tipuri contemporane*, 496
- Gendre de M. Poirier*, 237 (240)
Ginerile lui Hagi-Petcu, 237, 238, 251
- Grammaire de la langue roumaine, precedee d'un aperçu historique sur la langue roumaine, par* A. Ubicini, 139 (141), 167, 170
Gură-cască politic, vezi :
Gură-cască, 225, 239, 319, 320
- Harță răzeșul*, 237 (240), 238, 245, 251, 255
Herșcu Boccegiu, 224, 239, 319
Hora Unirii, 258 (259)
- Iașii în Carnaval*, 237
Ioan Păpușeriul, 225, 239, 219, 320
Iorgu de la Sadagura, 238
- Inșiră-te mărgărite*, 115 (117), 445
- Kera Nastasia*, 25, 237 (240), 239, 245, 255, 319
Kir Zuliandi, 238
- Lamartine*, 385
Lipitorile satelor, 96 (97), 115 (117), 238
- Mama Angbelușa, doftoroaie*, 224, 225, 239, 319
Miezul iernii, 371
Millo director, 238
- Napoilă*, vezi *Șatrarul Napoailă...*
Noaptea, 351
Noaptea Sf. Andrei, 115 (117)
Nunta țărănească, 238
- Oprlșan*, 188
- Palimariul*, vezi :
Paraclisieru, 223, 238, 255, 280, 474, 475
Paraponisitul, 225, 239, 319
Pasteluri, 350, 354, 368, 371, 373, 390, 393, 505, 507, 511, 514
Pastile, 351
- Pepelea și Arvinte*, 255
Piatra din casă, 225, 238
Piciu Căruțeriul, 319
Plăcintarul, 255
Plugurile, 351
Poezia populară, 69 (71), 139 (141), 169, 217 (218), 226, 230, 269, 273, 279, 288 (289), 298 (299), 458, 464, 473, 483, 488
Portret (dedicat doamnei X,Y.Z), 514
Portret (dedicat prințesei Natalia Ghica), 514
Praștia, 351
Primăvara, 347
- Rămășagul*, 238
Repertoriu dramatic, vezi *Teatru românesc...*
Rodica, 351
Rusalile, vezi :
- Satul lui Cremine*, 140 (141), 171, 172, (175), 238, 351, 469
Scara miții, 238
Scrînciobul, 351
Secera, 351
Secerișul, 393
Semănătorii, 351
Sînzienele, 351
- Stan Covrigarul*, 237 (240), 238, 245, 246, 251, 319
Strofe pierdute, 326
Surugi, 198, 224, 225, 239, 319, 320
Suvenire, 162, 163
Suvenire din 1855, 446
- Șatrarul Napoailă-retrogradul*, 224, 239, 319
Șoldan viteazu, 224, 239, 319
- Teatru românesc — Repertoriu dramatic*, 465, 477, 478
Tînăra creolă, 319
Tîndală și Păcală, 238
Tunetul, 351
- Un episod din 1848*, 390, 393, 513, 515
- Visul lui Tudor*, 178
Vivandiera, 238, 257
Vulcan, 178
- Zgîrcitul răsipitor*, 96 (97), 115 (117), 140 (151), 170, 172 (173), 238

INDICE DE OPERE ȘI PERIODICE
AMINTITE ÎN SCRISORI ȘI NOTE

- Actualitatea*, 236 (239), 477
Adio, de Dim. Petrino, 344
Albina Pindului, 403
Album grotesc, de Vasile Pogor, 367
Alecsandri și Bucovina, de G. Tofat, 486
Vasile Alecsandri la Cernăuți, de Alex. Hurmuzaki, 486
Alecu, vezi *Istoria lui Alecu*.
Alexandru Lăpușneanu, de Costache Negruzzi, 331, 361
Am spus florilor, de Dim. Petrino, 228
Amintiri, de Alecu Russo, 332
Anul 1840, de Gr. Alexandrescu, 251
Atrocities du Gt. Moldave, 22 (24)
- Buciumul*, 218
Buletinul Instrucției Publice, 278
- Calendarul Scriniciobului*, 372
Casei galbene, de Dim. Petrino, 344
- Călătoria dumnealui hatmanului Constantin Paladi la feredeile Borsăcului, 1828 august 30*, de Daniel Scavinski, 390, 518
Călugărița, de Costache Negri, 331
Cântarea României, 182, 189, 332
Cîntecul Țiganilor dezrobiți, de Costache Negri, 331
Cîntic haiducesc, de Costache Negri, 331
Cîte sărutări, de Dim. Petrino, 344
Columna lui Traian, 410, 525
Le Constitutionnel, 452, 453
Contemporani cu Daumier: scriitori români și caricaturist! francezi între 1835—1860, 496
Convorbiri economice, de Ion Ghica, 231, 400
Convorbiri literare, 316, 317, 319, 320, 331, 336—339, 342 (344), 346—348, 351, 353, 359, 361, 362, 364, 367, 368, 372—374, 375, 389, 391—394, 401, 403, 409, 446, 458, 476, 482, 495, 502—506, 509, 511, 512, 514, 515, 517, 519, 520
Copii de pe natură, de Iacob Negruzzi, 396
Copilul, de Dim. Petrino, 344
Courrier de Dimanche, 459
Cugetarea, 236 (239), 477
Cugetări, de Alecu Russo, 332, 501
- Dacia literară*, 390
Dacia veche, de Ion Ghica, 446
Decebal, de Florentin, 389
Decebal și Ștefan cel Mare, de Alecu Russo, 501
Desperarea, de Dim. Petrino, 344
Despre corespondența lui Vasile Alecsandri, 525, 526, 527
Din amintirile mele, de Alex. Papadopol-Calimah, 434
Dimbovița, 466
Don Juanii din București, 142
Drumul de fier, 333
- Elogiul Mirceștilor*, de Perpessicius, 445
Eu te-am iubit, de Dim. Petrino, 344
Evenimentele de la 1821, de I. Misail, 466
Evreica, de Leon Negruzzi, 364, 510
- Femmes savantes*, de Moliere, traducere de Costache Negruzzi, 362, 371, 390
Fiica lui Decebal, de Constantin Stamati, 340
- Floarea Doamnei*, de Costache Negri, 331
Flora română, de Costache Negruzzi, 316, 351, 358, 361, 390, 392, 495, 509, 513, 520
Flori de mormînt, de Dim. Petrino, 344
Foaia societății din Bucovina, 228, 327, 328, 331, 335, 337, 342, (344), 345—347, 351, 476, 486, 504, 506, 509
Foaia științifică... veri Propășirea
Fra Diavolo, muzică de Auber, libret de Eugene Scribe, 270 (271)
Fundăciunea Pumnuliană, 347
- Gil Blas*, 233 (234)
- Ieri și azi*, 332
Impresiumi de călătorie, de Pantazi Ghica, 469
Independința română, 174 (175), 190, 333, 459, 466, 469, 501
Independința constituțională a Transilvaniei... de A. Papiu Ilarian, 456
Introducere. Creditul împrumuturile statului, de Ion Ghica, 476
Invocarea la destin, de Florentin, 390
Iordachii a Lupului, 140 (141)
Istoria lui Alecu, de Ion Ghica, 459
- Împăcarea*, de Iacob Negruzzi, 316

Jassi et ses habitants, de Alecu Russo, 182
/ienicarul Vadră, de Alecu Russo, 332
Junimea literară, 486
Jurnalul unui prizonier, de Alecu Russo, 332

La Dumnezeu, de Dim. Petrino, 344
La centenarul lui Vasile Alecsandri, de Sever Zota, 486
Lui Alecsandri, de Iacob Negruzzi, 520
Lumina, 390
Lumpatulus vagabondus : Der bbe Geist Lumpazivagabundus, de Johan Nepomuk Nestory, 475

Mazepa, de Lord Byron, traducere de Costache Negri, 331
Mervan, de Iacob Negruzzi, 403
Mihalcea, de Dim. Petrino, 344
Monitorul, 155 (160), 257, 403, 501, 504
Monsieur de la Palice, 443
Muta din Panicii, de D. F. E. Auber, 445

Nichipercea, 171

O *epistolă umoristică*, de Costache Negri, 331
O *noapte la țară*, de Costache Negri, 331

Păcală, 11, 432
Păcatele tinerețelor, de Costache Negruzzi, 390
Părintele Gavril, de Iacob Negruzzi, 394, 520
Piatra Corbului, de Alecu Russo, 332, 501
Poeticale, de Iacob Negruzzi, 389
Poezia rumână, de Titu Maiorescu, 317
Portofoliu român, 432
Pressa, 342, 343 (344)
Presse d'Orient, 437
Primblări, de Iacob Negruzzi, 353, 354
Progresul, vezi :
Propășirea, 247 (249), 331

Quatre-vingt-treize, de Victor Hugo, 431

Răzvan-Vodă, de B. P. Hașdeu, 317
Reflecțiuni asupra prelecțiunilor d-lui Titu Maiorescu, 506
Revista contemporană, 515
Revista de istorie și teorie literară, 525
Revista română, 115 (117), 134 (135), 140 (144), 142, 145 (146), 162, 163, 178, 181, 182, 188, 189, 332, 446, 455, 462, 467, 506
România, de Florentin, 390
România literară, 181, 188, 317, 332, 387, 467, 479
Românul, 139 (141), 454, 481
Ruy Blas, de Victor Hugo, 236 (240)

Sentinela taberei de la Copou, de Constantin Stamati, 340
Să fie România de-acum în veci, de A. Donici, 227
Sobieski și plășii români, de Costache Negruzzi, 170
Stelele, de Costache Negri, 331
Strigoitul, de Costache Negri, 331
Strofe improvizate pentru dezrobirea țiganilor, de Costache Negri, 331
Strofe umoristice, de Costache Negri, 501
Studii iraționale, de Alecu Russo, 501
Suceava și Alexandru cel Bun, de Constantin Stamati, 341

Tabla mișeilor, de Vasili Bucur, copie de Iogale, 331
Tinărul care a suferit mult, de Pantazi Ghica, 236 (239)
Toast (1848), de Costache Negri, 332

Traianida, de Dim. Bolintineanu, 372, 390
Trei seri la Veneția, de Costache Negri, 331
Trei umbre, 228
Trompeta Carpaților, 278, 501

Ultima lacrimă, de Iacob Negruzzi, 353
Umbrei, de Dim. Petrino, 344
Un epitaf acrostih, 332
Un voiajiu la Borsec, vezi *Călătoria dumnealui hatmanului...*, de Daniel Scavinski
Unde ?, de Dim. Petrino, 344
Unirea, 139 (141), 454

Vers à Duperier pour la mort de sa fille, de Francois Malherbe, 470
Victoria, de Dim. Petrino, 344
La Voix de la Roumanie, 139 (141), 452, 468

INDICE DE NUME *

A

- Agarici, I. : 5011
 d'Agoult, Mărie de Flavigny, comtesse : 483
 Alecsandrii, frații : 461
 Alecsandri, Alice, vezi Bal, Alice și del Valle, Alice.
 Alecsandri, Helene, vezi Miot, Helene.
 Alecsandri, Iancu : 21 (23), 25' (*27), 29 (30), 47, 49 (50), 55 (57), 150, 152 (156), (158), 178' (180), 184 (185), 187 (IS'8), 202 (205), 258, 305, 307, 366, 367, 453, 4*1, 447, 461, 466—468*, 470, 488, 492, 498, 499, 521, 5128
 Alecsandri, Mărie, vezi Bal, Mărie.
 Alecsandri, Noemi ; 22 (24), 30 (31), 45v 69 (71), 1718 (180), 401, 435, 499
 Alecsandri, Paulina : 12—15 (16), 41 (42), 45, 49 (50), 60 (61), 811 (812), 93, 94, 96, 97, 107
 Alecsandri, Vasile, vornicul : 433, 438'
 Alecsandri, Vasile : 13, 43, 44, 74 (75), (76), 116, 199 (203), 432—438, 440, 441, 444—446, 449, 451—455, 459—465, 467—469, 471—473, 476, 4178, 479, 484, 482, +84, 492, 497, 501, 509, 513, 51'6, 518, 524—526
 Alexandrescu, vezi V. A. Urechia.
 Alexandrescu, Grigore : 140 (141), 144 (145), (146), 251, 459, 460, 479

Cifra din paranteze indică pagina din traducerea scrisorilor.

- Alexandrescu-Urechia, George : il 24, 125, 456
 Alexandrina, d-ra : 75 (76)
 Alexandru II, țarul : 18 (20)
 Alexandru Macedon : 367
 Ana, d-ra : 418'
 Anghelescu, Mircea : 517
 Anineanu, Marta : 431, 434—436, 443, 445, 452, 453, 457, 493
 Aricescu, C. D. : 481
 Aristarc : 492
 Arșaki, Apostol : 125
 Aslan, Alecu : 14 (15), 46 (47), 433, 439
 Auber, Daniel, Francois : 77 (78), 445
 B
 Bal, Alice, vezi del Valle, Alice.
 Bal, Mărie : 499
 Baligot de Beyne : 11 (12), 18 (20), 21 (23), 40, 67 (69), 126, 127, Cl'28, (129), 153, 154 (1518), (159), 163 (165), 166, 179 (180), 184, 185 (186), 198 (199), 21181 (220), 226, 2712, 273, 2182, 2818, 295, 305, 320, 349, 369' (370), 419 (420), 432, 437, 457, 4611—463, 470, 471, 474, 476, 477, 484
 Bașotă, Anastase : 366
 Bălăceanu, Ion : 9, 10 (1'1), 399, 406 (407), 43'1
 Bălcescu, Nicolae : 163, 18'8, 189, 43H
 Bărnăuțiu, Simion : 354
 Benso : 163, 164 (165), (166)
 Berindei, Dan : 434
 Bernath : 527
 Bibescu, Gheorghe : 17 (20), 288, 446, 45'2
 Bibescu, Nicolae : 83
 Blyth : 184, 1185 (1816), 1S7
 Boerescu, Vasile : 428', 530
 Bogdan, Emanuel : 4918
 Bogdan, Georges : 498
 Bogdan, Henri : 498
 Bogdan, Lupu : 514
 Bogdan Lupu, Mărie : 304, 321, 373, 484, 514
 Bogdan, Mărie : 23 (25), 255, 2181, 285, 291, 300, 301, 305, 302; 324, 3125, 3'49, 404, 410—413, 416, 417 (4118), 421, 422 (423'), 424 (425), 426, 447, 486i, 498, 525; 526, 527—529
 Bogdan-Duică, Gheorghe : 459
 Boiu, L. : 404
 Bolintineanu, D. : 24'2 (243)
 Bonaparte, Jerome, Napoleon, Charles, Paul : 17 (19), 21, 22 (23), (24)
 Borș, Lucia : 464
 Bossy, Răul : 470
 Boteanu, Aurelian : 109 (110), 453
 Boteanu, G. : 211, 472
 Botez, Ion : 14 (15), 41, 42, 46 (47), 48' (50), 60 (61), 65' (66), 80, 81 (82), 86 (87), 107 (1081), 121, 126, 130 (132), (133), 136 (13'7), 138, 146 (148'), 209 (210), 433, 439, 441, 442, 460
 Botez, Ștefan I. : 494
 Brănișteanu, Catinca : 433, 43'8

Brănișteanu, Ion : 12—14 (15), 40—43, 44—46 (47), 48, 49 (50), (51), 60 (61), 65 (66), 80 (SI), 85—17 (88), 95 (94), 96 (97), 107 (108% 120 (121)), 122, 123, 129 (132), 135—137 (138), 146 (148i), 151), 156, 208, 209 (2110), 211, 244 (2415), 285, 320, 433, 43S, 441, 442, 445, 447—449, 451, 456—458, 460, 472

Brănișteanu, Iordache : 433

Brătianu, Dimitrie C. : 139 (140), 45S

Brătianu, Ion C. : 9 (11), 11S (119), 139 (140), 313 (314), 327, 329, 34H, 349, 352, 354, 358, 481, 501

Brătienii : 9 (111)

Brincoveanu, Grigore : 152 (157), 41611

Bucur, V. : 334

Budnariu : 377 (378)

Bulwer, Henri : 18' (20), 26 (29% 34, 35 (38), (39), 40, 435

Burbonii : 83

Busuioceanu, Alexandru | 509

Buznea : 174

Byron, George Gordon, lord : 400, 421 (422)

Callimaki-Catargi, Nicolae : 516

Cânta, Ion : 1311 (133')

Cantacuzino, Mărie : 69 (71), 443'

Caragiani, Ion : 403

Carcalechi, Eugenia : 473, 475, 476, 478', 480, 481, 499

Cardaș, George : 511

Carol I : 242 (243), 263 (264), 387, 388, 382 (384)

Carp, Petre : 363

Catargi : 49 (50)

Catargi, A. : 300

Catargi, Barbu : 130, 454

Catargi, Dimitrie : 49S

Catargi, Elena : 498

Catargi, Lascăr : 267, 268'

Catargi, Margareta : 498'

Caton : 77 (79)

Cavour, Benso, conte de : 19 (31), 25, 27 (28'), (29), 32 (36), (37), 62 (64), 431, 440

Cazaban : 147 (148% (149)

Cazimir, Cocriță : 394

Căliman, Ghiță : 330

Cerutti : 31 (36)

Cezar ; 1711, 367

Chendi, Uarie : 434, 460, 467, 473, 475, 476, 478, 480, 499, 502, 509

Chirița, Teodor : 258

Cialdini, gl. : 436

Cincinnati : 681 (70)

Ciocîrlan : 258 (259)

Ciornea, Elena : 463

Cipariu, Timotei : 291, 352, 354, 402'

Ciutea : 297

Cîmpineanu, d-ra : 75' (76), 140 (141)

Caca : 321

Cociu : 23 (24)

Cociu, A. : 131 (133'), 370, 512

Codrescu, Theodor : 390

Collard, Roger : 72

Columb, Christofor : 374

Constantin : 473

Constantinescu, A. : 258

Constantinescu, Radu. : 512

Corbu, H. : 446, 449, 454, 458, 462, 464, 468, 473, 475^77, 482, 493

Corne, M. D. : 339, 368, 503

Cornea, Paul : 525

Cornescu : 17H, 453

Cornescu, C : 459

Costache-Iepureau, Manolache : 422

Costinescu : 38S—387 (388), (im)

Cozadini, Dimitrie : 140 (141), 142,-459

Cozadini, Elena : 122, 123, 132, 147 (149% 459

Cozoni, C. : 49, 131 (133)

Cratki : 130 (132)

Crețea, Ulysse : 383' (384)

Cuciureanu : 26 (28)

Cugler, Mathilda : 339, 503

Cuza, Alexandru I. : 9 (10), (11), ,16, 17 (19), 22, 23 (24), 26 (28% (29), 30, 31, 33--J36 (37), (38), (39% 40, 52, 53 (54), 62 (63% 93, 94 (9ij, 111, 120, 126, 1127 (128% 149, 150, 152, 153 (155), (156), 160, 161 (162), ,163, 164 (166), 199, 200, 201, 202, 206 (203, 204, 205), 220 (221% 252, 253, 261, 263 (264), 269, 270 (2711) 287, 288, 330, 366, 369' (370), 395, 396, 432. 434—438, 440, 442^ 447, 449, 452, 453, 455, 457, 460, 461—463, 468, 470,

471, 473, 474, 478, 480—482,' 496, 497, 515, 530.

Cuza, Dimitrie : 23 (24), 41 (42)

Cuza, Elena : 1» (21), 22 (24), 69, (71), 169, 226, 230, 263 (264), 269, 298 (2919). 300, 305, 320, 321, 330, 435, 438, 443, 458, 464, 474, 491, 497, 499

D

Daniel, Michel • 48 (50), 146 (148% 439

Daumier, Honore : 496

Davila, Ana : 416, 526, 527

Davila, Carol : 256 (257), 269, 273, 279, 288 (289), 298, 416 464, 483, 488, 490

Delmary, Victor : 286, 287

Demetriadi, C. : 231, 475

Diogene : 74 (75), 253

Dobias : 222

Docan, Măria, vezi Bogdan, Lupu, Măria.

Docan, N. : 437

Docan, Smărăndița : 197 (198), 209 (210), 212 (213), 244, 280, 303, 304, 321, 349, 368, 369 (370) 437, 470, 478, 484, 486, 491, 511, 514

Docanii : 30 (31)

Donici, maior : 452

Dragnea, R. S. : 464

Duca, soții : 23 (35)

Duca, Ion : 286, 366

Duca, Vasile : 23 (25)

Dudeanu, Petraki : 258

Dumitrescu, Al. T. : 487, 493

Duperier: 199
Durando, Gaoorao : 40
Duzinkievici, D.: 50»
Duzinkievici, Gh.: 471

E

Eliade Rădulescu, Ion : 312, 327,
328, ~~319~~, 494, 499
Emerit, Marcel : 470
Emilia : 253
Eminescu : 476
Eraclide, C. : 353, 506
Essarcu [?] : 297, ~~48~~

F

Faca, Zina : 452
Fălcoianu, Măria : 399
Flkoianu, Scarlat: 373, 399,522
Fătu, A. : 501
Feștila, d-na : 121 (122), 130
(133)
Filip I, conte de Flandra : 253,
480
Florentin : 389
Florescu, Alexandru : 459
Florescu, Bonifaciu: 43*2
Florescu, Ion Em. : 46, 108,
109 (110), 112, 169, 189, 242.
(243), 452, 453, 464, 469,478
Forescu, Alecu : 208, 209 (210)
Francopulos : 195, 196 (197)
Frunza: 385, 386 (387), (388) i
Fundescu : 231'
Furtuni, Ec. Dim. : 528, 530

G

Gavarni, Suplice, Guillaume,
Chevalier : 496
Gănescu, Grigore: 140, 141,459
Gherghel, Anibal: 352
Ghica, prințesa : 466
Ghica, soții: 5124
Ghica, Alexandrina : 10, 11, 105,
106 (107), 115' (118), 140
(141), 174 (175), 177 (178),
242 (244), 249 (250), 268,
401, 404, 405 , 432, 451, +66,
483, 524
Ghica, Ana : 498
Ghica, Camille: 315, 356 (357)
Ghica, Dimitrie, beizadea: 74,
213 (214), 383 (384), 385
(387), 444, 519
Ghica, Dimitrie I. : 105' (106),
114 (116), 132
Ghica, Grigore, domnitorul :
444, 466
Ghica, Ion, gl. : 464
Ghica, I. : 9, 73, S2, 105, 106,
113'. 134 (135), 139, 144, 167
(168), 176, 231, 242 (244),
247, 262 (264), 273, 400, 406
(407), 431—446, 454, 455,
457, 458—460, 462, 466, 474,
476, 4812, 501, 509, 523, 524
Ghica, Natalia : 514
Ghica, Pantazi: 174 (175), 190,
191, 192 (193, 194), 234, 236,
237 (239, 240), 241, 242 (243),
253, 255, 256, 25» (259), 265
(266), 267 (268), 269—271,
274—276 (277), 296 (297),
310, 311, 313, (314, 315), 333
(3134), 337 (338), 341, 342

(344), 355 (35'6), 363, 364,
377 (378), 405 (407), 459, 465,
466, 469, 478', 480, 482—484,
490, 496', 494, 500, 501—504,
507, 509, 510, 515, 524.

Ghica, Scarlat : 12, 432
Goga, gl. : 459
Golescu-Arăpila, Alexandru G. :
213 (214), 363, 395, 398, 4'2,
522
Goleștii : 527
Grandeia H. : 400, 403'
Grădinarul, Vasile : 378
Grădișteanu, Petre : 305, 492
Grenier, Edouard : 4'19, 479, 528
Grigoraș, Frosa : 61 (62), SI
(82), 445
Griinbaum : 390
Griinn, A. : 21, 22 (2'4), 435
Guildren [?] : 3S3 (3S4)
Guillard, Stanislas : IS (21)

H

Hines, Petre V. : 467, 468
Hanrion : 255
Hasdeu, B. P. : 317, 346, 390,
410, 525
Hegan : 184, 185 (1816), 1S7
Homeri 386 **(3814)**
Hudiță, Ion : 471
Hugo, Victor: 192 (193), 431
Hurmuzaki, Alexandru : 170
(171), 224, 227, 229, 231, 245,
246, 252—255, 286, 326, 337,
330, 335—337, 344, 345, 350,
354, 355, 357, 358, 360, 371,
459, 464, 475, 479, 480, 48S,

499—502, 506, 507, 508
Hurmuzaki, Constantin : 345,
368'
Hurmuzaki, Eliza, vezi Sturdza
Eliza
Hurmuzaki, Gheorghe : 328,
369, 486, 500, 508
Hurmuzăchești : 228

I

Ianov, Ioan : 339, 503
Ilie, Nicolae : 258
Ioanid : 142
Iogale : 331
Iordan, Alexandru : 490
Isac, Virginia : 481
Ivănescu, D. : +81

J

Jerome Napoleon, vezi Bona-
parte, Jerome...
Jora, M. : 355 (357), 363, 501,
507

K

Kirileanu, G. T. : 471
Klapca, George : 434
Kogălniceanu, Mihail : 27, 29,
'139 (140), 1911 (193), 195
(197% 214, 219 (221), 222
(223), 312, (314), 315 (316),
363, 3S5, 375 (376), 379, 3*0
(3811), 382 (383), 385, 390,

'392, 446, 469, 473—475, 477,
510, 515—519
Kohne : 3C6 (307)
Kretzulescu, Nicolae : 483

L

Lahovari, *Alex.* : 501
Lamartine, Alphonse de : 517
Lambrino, Elena : 499
Lapinski : 18 (20), 22 (23), 24
La Tullay de Varenne, Aimee :
225 (206), 4Î2 (413), 417,
418, 4211, 4215—4B5< (426), 427
(4128), 499, 528
Laurian, August, Treboniu : 354,
402
Lăzărescu : 209 (210)
Leca : 269, 349
Lefevre : 179 (180, 18*1), 184,
185 (186), 18i7, 461, 467, 468,
476
Limayrac, Paulin : 108 (110),
452
Liszt, Frantz : 486
Lonik : 112 (113), 452, 453
Lucasiewicz, Elena : 485
Lucasiewicz, Paulină : 433, 438
Luchian, Nicolae : 96, 223, 390,
474, 485

M

Maiorescu, Titu : 317, 339, 346,
354, 368, 403, 410, 473, 479,
495
Malherbe, Francois de : 470, 526
Malherbe, Helene : 421 (422),
491

Mănu, colonel : 452
Mănu, Elena : 143, 459
Marghiolita, vezi Bogdan Mărie
și Bogdan, Lupu, Mărie.
Marsillac, Ulysse de : 172, 182,
465
Massim, I. C. : 402
Massoff, Ioan : 475, 477
Mavrogheni, Petre : 1511, 152
(157), 306, 301, 460, 461
Meyerhoffer : 302, 305, 395, 396,
491
Metz, dl. : 395, 35*8
Metz, d-na : 395
Miculi, Carol : 227, 345
Mihai Viteazu : 150 (156), 170
Milkowski, Zygmund : 471
Millo, Matei : 10 (11), 114 (117),
115 (1,16), 215 (216), 224,
226, 230, 287 (240), 251, 363'
(334), 354, 473, 474, 475, 477,
507,
Miot, Helene, vezi Malherbe,
Helene.
Mircescu, V., vezi Alecsandri,
Vasile.
Missail, I. : 466
Moruzi-Zvorișteanu, A. : 213
(214% 376 (377), 383 (384),
385'

Musset, Alfred de : 227

N

Nabocodonosor : 171
Napoleon III : 17, 1® (19), 22,
24, 30 (31), 126, 153, 155
(1169), (160), 164 (165% 199,

20C, 202 (206, 205), 366, 431,
459, 471
Nedelcu : 378
Negri, Costache : 67, 76, 78, 79,
179 (ISC), 217, 249 (250%
264, 331, 351, 395,, 467, 43S,
443, 444, 446, 467, 473, 510,
513, 516, 519.
Negruzzi, Costache : 170, 35.1,
358, 361, 395, 495, 502, 507
Negruzzi, Iacob : 316, 317, 319,
366—339, 3)45, 347, 350, 3512,
359, 360, 363, 367, 368', 371
—374, 382, 385, 389, 391—
394, 400, 402, 405', 408, 479,
495, 502—504, 506, 508, 510
—514, 517, 518, 520, 522,
525, 525
Negruzzi, Leon : 339, 395, 403,
503, 514
Nestory, Johann Nepormuk :
475
Nicolescu, D. : 258
Nicolescu, G. C. : 431, 462, 472,
497
Niculescu, Remus : 496
Nigra, Constandino : 25' (28')
Nunor, Jules, Gustave : 134
(135)

O

Obrenovici, Măria : 435'
Odobescu, Alexandru : 115 (119),
145 (146), 162, 178, 181, 188.
45'9, 462, 466—468, 488'

P

Paicu : 405
Panu, Anastase : 26 (28), 139
(140), 192 (19'4)
Papadopol-Calimah, Alex. : 434
Papiu Ilarian, A. : 456
Paraschiv, D. : 120 (121), 122,
123, 150 (1'3'3), 209 (210)
Pascaly, Mihail : 231, 475
Păcurariu, Dimitrie : 459
Pencovici, E. ; 464
Pereyra : 411, 412
Perpessicius : 445
Peticari-Davilla, Elena : 473,
488', 490, 526
Petrino, Dimitrie : 345, 476
Petrino, Eufrosina : 476, 486,
508'
Petrino, Petre : 476
Phi'lippe de Flandre, vezi Filip I
de Flandra.
Pisoski, Nicolae : 209 (210), 261,
266, 272, 284, 294, 295, 300,
301, 305, 304, 3*13 (3'14), 320,
329, 34S, 349, 365, 395—397,
403, 482, 484, 487, 489, 491,
494, 505, 510, 531, 523
Pizo, Pompilie : 124
Place : 160, 161, 162
Place, Victor : 156' (158% 461,
462'
Pleșoianu : 316 (3114)
Poenaru, Petrache : 90, 98' (99),
100, 101, 102, 114 (116), 440,
448, 450, 455
Pogor, Vasile : 33'9, 367, 368,
375, 403, 410, 503
Popa, Victor : 457
Popa-Lisseanu, G. : 462

Pruncu : 339, 503
Pumnul : 364

R

Racoviță, Teodor : 42, 43 (44),
49, 51, 65 (66), 80 (81), (S2),
130 (132), 137 (13'S), 163,
164 (1651, 166), 433, 445, 527
Ratazzi, Urban : 463
Raymond, d-nele : 420
Raymond, Emmeline : 528
Rolla, familia : 30 (31)
Rolla, Costache : 254, 305, 4S6
Rosetti : 403' (434)
Rosetti, Aglae : 246
Rosetti, C. A. : 9, 11, 139 (140),
142, 254, 431, 437, 454, 45S,
466, 480
Rosetti, M. : 352
Rosetti, P. : 485
Rosetti-Roznoveanu, Nicolae •
481
Rotchild : 48 (50), SI (82), 138
Russo, Alecu : 181, 182, 1SS,
HS9, 332, 467, 468

Sacha, vezi Ghica, Alexandrina.
Salamanca : 246
Sandford, Fr. R. : 102—104, 119,
125, 450, 455'
Săndulescu, Alexandru : 509, 523,
525
Sbiera, Ion : 228, 476, 506
Scavinski, Daniel : 3190, 518
Scheletti, Nicolae : 339, 503
Scribe, Eugene : 77 (78)

Silion, lt. : 111 (1|12)
Sion : 191 (1913)
Slăvescu, Victor : 439, 440, 44S,
449, 451
Soreja, Măria : 439, 449, 456
Stamati, Constantin : 340
Steege, Ludovic : 194, 469
Steriadi : 428'
Stern, Daniel : 483
Stramblo, Anibal : 479
Strat, Ion : 215 (216), 473
Strul, Manoil : 261, 306, 325,
489
Sturdza, Alexandru : 478
Sturdza, Dim. A. : 65, 66, 182
(183), 221, 281—286' (284),
442, 467, 474, 4S6, 524
Sturdza, Dimitrie Gr., beizadea :
74 (76)
Sturdza, Eliza : 480, 5C8
Sturdza, Gheorghe A. : 524
Sturdza, Grigore M. : 22, (23),
139 (140), 257
Sturdza, Ioniță, Sandu, domni-
torul : 331
Sturdza, Măria Gh. : 524
Sturdza, Mihail, domnitorul :
182, 189, 288'
Sturdza, Zulnia : 513
Sturdzeștii : 524
Sturzu, Constantin : 528, 530
Surdoaea, Măria : 291
Suțu, Constantin : 213' (214),
376 (377), 383' (384)'

Șerbănescu, Theodor : 339, 5C3
Ștefan cel Mare : 150, 156, 170,
318

Ștefanaki : 49 (50), 122, 123
Știrbei, Barbu, domnitorul : 2818,
446

Tardini, Fany : 227, 475
Tartuffe : 207 (208)
Taylor, d-ra : 414 (415), 418
Teodoros, regele Abisinei : 523
Thouvenel, E. A. : 17, 19, 21,
22 (23), (24), 126, 127 (128),
(129)'
Tofat, G. : 486
Tornborg : 399, 522
Traian : 217 (218)

T

Țugui, P : 444

U

Ubicini, Abdolonyme : 22 (24),
465, 446, 513
Ungureanu, Gheorghe : 481
Urechia, V .A. : 278., 279, 358,
359, 456, 485, 508

Del Valle, Alice : 499
Vartolomei, V. : 522

Vasile, stoleriu : 285

Văleanu, dr. : 310

Vărgolici, Teodor : 467

Vegezzi-Ruscalla, Giovenale : 25,
26 (28), 124, 167, 168, 463

Venon : 112 (113)

Victor Emmanuel ÎI: 19, 21,26,
27 (28), 29, 30 (31), 32—36
(37, 38, 39), 40, (42), '62(64),
153, 159, 164 (166), 442

Vitbinski : 18' (20), 435

Vladimirescu, Tudor : 448

Vlădicescu : 227, 246

Vlădicescu, Alexandru : 475, 479

Vlădicescu, Ion : 475, 479

Voinov, A : 501

Vulcan, Iosif : 379, 522

Vulturescu : 256 (257)

W

Wachmann, Eduard : 370, 512

X

Xenopol, Alex, D. : 460, 474,
482

Zalomit, I. : 73

Zangențian : 369

. .

INDICE AL SCRISORILOR PE DESTINATARI, GRUPATE
CRONOLOGIC

Către Iancu Alecsandri

1861 aprilie 27, Paris, 21—25
1861 mai 1 și 2, Turin, 25—29
1861 mai 5, Turin, 29—31
1861 octombrie 18, Hamburg, 55—58
1863 august 27, Mircești, 178—181
1863 octombrie 1, Iași, 184—187
~~1863~~ octombrie 1, Iași, 187—188
1867 iulie 3, 305—307

Către Paulină Alecsandri

[1866, vara, Borzești], 260—261
1866 [decembrie 29 s.n.], Cernăuți, 279—280
1866 decembrie 19 [s.v.], Viena, 280—281
1867 [ianuarie—februarie], Paris, 284—285
1867 februarie, Paris, 285—286
1867 martie 7, Paris, 290—291
[1867 p. martie 7, Paris], 291—292
1867 martie, Paris, 292—293
[1867 martie—aprilie, Paris], 293—294
[1867 aprilie, Paris], 294—295
1867 aprilie, Paris, 296—296
1867 mai, Paris, 297
[1867 a. mai 20, Paris], 299—300
1867 mai 20, Nisa, 300—301

554

1867 iunie 8, Nisa, 302
1867 iunie 25, Nisa, 304—305
1867 iulie 10, Aix les Bains, 308—309
1867 august 9, Paris, 309
[1867 a. august 12], Viena, 309—310
[1867 august 12—17, București], 311—312
1867 octombrie [11], Cernăuți, 321—322
1867 [octombrie 14], Cernăuți, 322—323
1867 octombrie, Paris, 323—324
1867 [noiembrie], Viena, 324—325
1869 [sfârșitul lui mai — începutul lui iunie], 395—396
[1869] iunie 9, București, 396
1869 iunie, Galați, 397

Către George Alexandrescu-Urechia

1862 februarie 14, Paris, 124—125

Către Grigore Alexandrescu

1866 februarie 1, Mircești, 251—252

Către Baligot de Beyne

a. 1861 mai 10, Constantinopol, 40
1862 septembrie 1, Paris, 166—167
1863 noiembrie 14, Paris, 198—199
1864 august 29, Mircești, 218—221

Către Biblioteca Statului din Iași

1863 mai 23, 173—174

Către Vasile Boerescu

187[C ?] [decembrie] 30, 428

Către Mărie Bogdan

186[7] noiembrie, 325—326
1870 [iulie 1—20, s.n., Arcachon], 410—412
1870 [iulie s.n., Arcachon], 412—413

555

1870 august 1 [s.n.], Arcachon, 413—415
1870 Iulie [sic] [august?], 416—417
1870 [august—septembrie], Mircești, 417—418
1870 octombrie 26, Mircești, 421—422
1870 noiembrie 11, Mircești 422—423
1870 noiembrie 28, 424—426
1870 decembrie 17, Mircești, 426—428

Către Ion Boteanu

[a. 1864], 211

Către Ion Brănișteanu

1861 martie 15, Mircești, 12—13
1861 aprilie 1, Paris, 14—16
1861 mai 18, Paris, 40—42
1861 mai 20, Paris, 42—44
1861 iunie, Paris, 44—46
1861 iunie 30, Paris, 46—47
1861 iulie 15, Paris, 48—51
1861 octombrie 28, 60—62
1861 noiembrie 6, Paris, 65—66
1861 noiembrie 16, Paris, 80—82
1861 noiembrie 28, Paris, 85—86
[1861 p. noiembrie 28, Paris], 86—87
1861 decembrie 18, Paris, 87—88
1862 ianuarie 2, Paris, 93—94
1862 ianuarie 7, Paris, 96—97
1862 ianuarie 15, Paris, 107—108
1862 februarie 11, Paris, 120—122
[1862 p. februarie 11, Paris], 122—123
1862 februarie 24, Paris, 129—134
1862 aprilie 2, Paris, 135—136
1862 aprilie, Paris, 137—138
1862 mai 18, Paris, 146—149
1862 decembrie, Paris, 208—210
1864 ianuarie, Paris, 211—213

Către A. Cociu

[1862], 370—371

Către Comitetul central al Expoziției de la Londra

1861 octombrie, Londra, 52, 55
1861 decembrie 26, Paris, 88—90

Către Cornescu

1862 ianuarie 21, 111—U2

Către domnitorul Alex. Ioan Cuza

1861 aprilie 27, Paris, 16—21
1861 mai 5, Turin, 31—39
1861 noiembrie, Paris, 62—64
1862 ianuarie 3, Paris, 94—96
1862 februarie 15, Paris, 126—129
1862 mai 20, Paris, 149—160
1862 iulie 13, Paris, 163—166
1863 noiembrie 30, [Paris], 199—206
1863 decembrie 31, Paris, 206—208
1866 iulie 1, Mircești, 261—264

Către doamna Elena Cuza

1862 octombrie 3, București, 169

Către Ana Davila

1870 august 14, Turin, 416

Către Carol Davila

1866 august 1, Mircești, 269
1867 februarie 18, Paris, 288—289
1867 martie, Paris, 289—290
1867 mai 8, Paris, 298—299

Către Smărăndița Docan

[1863 octombrie 25, Mihăileni], 197—198
186[5] decembrie 27, Mircești, 244—245
[1868—1869], Mircești, 368—369
[1868—1869], 369—370

Către Eforii școlilor din Țara Românească

1861 noiembrie 12, Paris, 72—73

Către Scarlat Fălcoianu

1869 octombrie 11, Iași, 399

Către Ion. Em. Florescu

1862 ianuarie 19, Paris, 108—111
1862 ianuarie 23, Paris, 112—113
1862 decembrie 16, Iași, 169—170
1863 octombrie 6, Iași, 189—190

Către Alexandrina Ghica

[1861 ianuarie—martie], 11—12
1862 ianuarie 15, Paris, 105—107
[1869], 404
[1869], 405

Către Ion Ghica

1861 ianuarie 2, Iași, 9—11
1861 noiembrie 12, Paris, 73—76
1861 noiembrie 25, Paris, 82—84
1862 ianuarie, Paris, 113—118
[1862 p. ianuarie 24, Paris], 118—119
1862 martie 18, Paris, 134—135
1862 aprilie 4, Paris, 139—141
1862 aprilie 11, Paris, 142
1862 mai 15, Paris, 144—146

1863 mai 30, 176—178
1865 iulie 1, Mircești, 231—232
1866 ianuarie 10, Mircești, 247—250
1869 octombrie, Mircești, 400—401

Către Pantazi Ghica

1863 mai 29, 174—175
1863 octombrie 10, Iași, 190—194
1865 octombrie, Mircești, 233—235
1865 octombrie 30, Mircești, 236—241
1865 noiembrie 17, Mircești, 241—244
1866 aprilie 3, Mircești, 255—257
1866 mai 25, Mircești, 258—260
1866 iulie 1, Mircești, 265—267
1866 iulie 22, Mircești, 267—268
1866 septembrie 5, Mircești, 269—271
1866 noiembrie 14, Mircești, 274—275
1866 noiembrie 16, Mircești, 275—277
1867 aprilie, Paris, 296—297
1867 august 12, București, 310—311
1867 august 30, Mircești, 315—316
1868 februarie 7, Mircești, 337—368
1868 martie 1, Mircești, 341—344
~~1868~~ mai, Mircești, 355—357
1868 noiembrie 19, Mircești, 363
1868 decembrie 5, Mircești, 364—365
1869 februarie 15 [s.v.], Mircești, 377—378
1870 mai 4, Nisa, 405—407

Către Pantazi Ghica, președintele Camerei și alegătorii romașcani

1868 ianuarie 18, Mircești, 333—335

Către Alex. G. Golescu-Arăpilă

1864 februarie 14, Mircești, 213—214
1869 septembrie 20, Galați, 398—399

Către Edouard Grenier

1870 octombrie 14, Mircești, 419—420

Către Alexandru Hurmuzaki

1863 martie 14, Iași, 170—171

1-Ste ianuarie 30, Mircești, 224—227

1S65 martie [28] / [aprilie 9], Iași, 227—231

1866 ianuarie 9 [s.n.], Mircești, 245—247

1866 martie 20, Mircești, 252—255

1867 februarie, Paris, 286—288

[1867 noiembrie], 326

1867 decembrie 10, Mircești, 327—328

[1868, iarna], 330—332

1868 ianuarie 30, Mircești, 335—336

1868 martie 15, Mircești, 344—345

1868 aprilie 20, Mircești, 350—352

1868 august 1, Mircești, 357—358

Către Gheorghe Hurmuzaki

1867 decembrie 16, Mircești, 328—329

Către Nicolae Hurmuzaki

1868 septembrie, Mircești, 360

Către Mihail Kogălniceanu

1864 iunie, Mircești, 214—216

1867 august 30, Mircești, 312—315

1869 februarie 14, Mircești, 375—377

1869 martie 1 [s.n.], Roman, 379

1869 martie 3, Roman, 379

1869 februarie 18 [s.v.], Mircești, 380—381

1869 martie 1, Mircești, 382—384

1869 martie 7, Mircești, 385—389

1869 martie 27 [s.n.], Roman, 392

Către Nicolae Luchian

[p. 1864], 223

Către Elena Mănu

1862 aprilie 12, Paris, 143

Către Ulysse de Marsillac

1863 mai 1, Iași, 172—173

Către Matei Millo

1868 mai, Mircești, 354—355

Către Ministerul Afacerilor Străine al Țării Românești

1861 septembrie 25, Paris, 51—52

[1861 octombrie 19, Paris], 58—59

Către ministrul Afacerilor Străine al Moldovei

1862 ianuarie 10, Paris, 100—102

Către ministrul Afacerilor Străine al Țării Românești

1861 noiembrie 27, Paris, 84—85

1862 ianuarie 10, Paris, 98—99

1862 ianuarie 15, Paris, 104

1862 februarie 15, Paris, 125

Către Costache Negri

1861 noiembrie 10, Paris, 67—71

1861 noiembrie 14, Paris, 76—79

1864 august, Mircești, 217—218

Către Nicolae Pisoski

Către Iacob Negruzzi

1867 septembrie 2, Mircești, 316—317
 1867 septembrie, Mircești, 317—319
 1867 septembrie, Mircești, 319
 1868 ianuarie 30, Mircești, 336—337
 1868 februarie 14, Mircești, 338—339
 1868 februarie 28, Mircești, 339—341
 1868 martie 20, Mircești, 345—346
 1868 aprilie 10, Mircești, 347—348
 1868 aprilie 18, Mircești, 350
 1868 aprilie 24, Mircești, 352—354
 1868 august 21, Mircești, 359
 1868 septembrie, Mircești, 360—362
 1868 noiembrie 1, Mircești, 362
 1868 noiembrie 25, Mircești, 363—364
 1868 decembrie 12, Mircești, 367
 1868 decembrie 21, Mircești, 368
 1869 ianuarie, Mircești, 371—372
 1869 ianuarie 20, Mircești, 372
 1869 februarie 6, Mircești, 373—374
 1869 februarie 10, Mircești, 374—375
 1869 februarie 22, Mircești, 382
 1869 martie 4, 385
 1869 martie 8, Mircești, 389—390
 1869 martie 12, Mircești, 391
 1869 martie, Mircești, 391—392
 1869 martie 20, Mircești, 392—393
 1869 aprilie, Mircești, 393—394
 1869 aprilie 26, Mircești, 394—395
 1869 octombrie 25, Mircești, 400
 1869 noiembrie 1, Mircești, 402—403
 1870 mai 4, Nisa, 408—409
 1870 iunie 1, Paris, 409—410

Către Alexandru Odobescu

1862 iunie 3, Paris, 162-163
 1863 iunie, Iași, 178
 1863 septembrie 14, Mircești, 181—182
 1863 octombrie 2, Iași, 188—189

[1866 a. octombrie 25, Mircești], 272
 1866 octombrie 25, Mircești, 272—274
 1867 iunie 15, Nisa, 303, 304
 1867 septembrie 6, Mircești, 320—321
 1867 decembrie 18, Mircești, 329—330
 1868 aprilie 15, Mircești, 348—349
 1868 decembrie 6, Mircești, 365—367
 1869 decembrie, Paris, 403—404

Către domnitorul Alex. I. Cuza —
Către Place — tatăl

1862 mai 28, Paris, 160—162

Către Petru Poenaru

[1862 p. ianuarie 1, Paris], 90—92
 1862 ianuarie 10, Paris, 102—103

Către președintele Academiei Române

1867 august 23, Mircești, 312

Către F. R. Sandford

[1862 p. ianuarie 10, Paris], 103—104
 1862 februarie 5, Paris, 119—120

Către Ludovic Steege

1863 octombrie 25, Mihăileni, 194—197

Către Dim. A. Sturdza

1863 septembrie 29, Mircești, 182—183
 1864 septembrie 22, Mircești, 221—223

[1866—1867], 281
[1866—1867], 282
[1867—?], 283

Către Grigore Sturdza

1866 aprilie 21, Iași, 257

Către Giovenale Vegezzi Ruscalla

1862 septembrie 10, Paris, 167—168

Către Iosif Vulcan

1869 iunie, București, 397

Către V. A. Urechia

1866 noiembrie 28, Mircești, 278—279

1868 august 7, Mircești, 359

Către un necunoscut

1870 octombrie, Mircești, 422

Către un necunoscut

1870 decembrie, Mircești, 428

CUPRINS

	Către Ion Ghica	
1	1861 ianuarie 2, Iași	9— 11
	Către Alexandrina Ghica	
2	[1861 ianuarie—martie]	11— 12
	Către Ion Brănișteanu	
3	1861 martie 15, Mircești	12— 13
4	1861 aprilie 1, Paris	14— 16
	Către domnitorul Alex. I. Cuza	
5	1861 aprilie 27, Paris	16— 21
	Către Iancu Alecsandri	
6	1861 aprilie 27, Paris	21— 25
7	ÎMI mai 1 și 2, Turin	25— 29
8	1861 mai 5, Turin	29— 31
	Către domnitorul Alex. I. Cuza	
9	1861 mai 5, Turin	31— 39
	Către Baligot de Beyne	
10	a. 1861 mai 10, Constantinopol	40
	Către Ion Brănișteanu	
11	1861 mai 18, Paris	40— 42

* Cuprinsul corespunde indicelui cronologic

12	1861 mai 28, Paris	42— 44
13	1861 iunie, Paris	44— 46
14	1861 iunie 30, Paris	46— 47
15	1861 iulie 15, Paris	48— 51
Către Ministerul Afacerilor Străine al Țării Românești		
16	1861 septembrie 25, Paris	51— 52
Către Comitetul central al Expoziției de la Londra		
17	1861 octombrie 8, Londra	52— 55
Către Iancu Alecsandri		
18	1861 octombrie 18, Hamburg	55— 58
Către Ministerul Afacerilor Străine al Țării Românești		
19	[1861 octombrie 19, Paris]	58— 59
Către Ion Brănișteanu		
20	1861 octombrie 28	60— 62
Către domnitorul Alex. I. Cuza		
21	1861 noiembrie, Paris	62— 64
Către Ion Brănișteanu		
22	1861 noiembrie 6, Paris	65— 66
Către Costache Negri		
23	1861 noiembrie 10, Paris	67— 71
Către Eforii școlilor din Țara Românească		
24	1861 noiembrie 12, Paris	72— 73
Către Ion Ghica		
25	1861 noiembrie 12, Paris	73— 76
Către Costache Negri		
26	1861 noiembrie 14, Paris	76— 79
Către Ion Brănișteanu		
27	1861 noiembrie 16, Paris	80— 82
Către Ion Ghica		
28	1861 noiembrie 25, Paris	82— 84

*

Către ministrul Afacerilor Străine al Țării Românești		
29	1861 noiembrie 27, Paris	84— 85
Către Ion Brănișteanu		
30	1861 noiembrie 28, Paris	85—86
31	[1861 p. noiembrie 28, Pa/is]	— 87
32	1861 decembrie 18, Paris	87— 88
Către Comitetul Central al Expoziției Universale de la Londra 1862		
33	1861 decembrie 26, Paris	88— 90
Către Petrace Poenaru		
34	[1862 p. ianuarie 1, Paris]	90— 92
Către Ion Brănișteanu		
35	1862 ianuarie 2, Paris	93— 94
Către domnitorul Alex. I. Cuza		
36	1862 ianuarie 3, Paris	94— 96
Către Ion Brănișteanu		
37	1862 ianuarie 7, Paris	96— 97
Către ministrul Afacerilor Străine al Țării Românești		
38	1862 ianuarie 10, Paris	98— 99
Către ministrul Afacerilor Străine al Moldovei		
39	1862 ianuarie 10, Paris	100—102
Către Petrace Poenaru		
40	1862 ianuarie 10, Paris	102—103
Către F. R. Sandford		
41	[1862 p. ianuarie 10, Paris]	103—104
Către ministrul Afacerilor Străine al Țării Românești		
42	1862 ianuarie 15, Paris	104—
Către Alexandrina Ghica		
43	1862 ianuarie 15, Paris	105—107

		Către Ion Brănișteanu	
44	1*62	ianuarie 16, Paris.	.107—10*
		Către Ion Em. Florescu	
45	1862	ianuarie 19, Paris.	.108'—111
		Către Cornescu	
46	1862	ianuarie 21111—112
		Către Ion Em. Florescu	
47	1862	ianuarie 23, Paris.	.112—113'
		Către Ion Ghica	
48	1862	ianuarie, Paris.	.113'—118'
49	[1862 p.	ianuarie 24, Paris].	HSi—119
		Către F. R. Sandford	
50	1862	februarie 6, Paris.	.118—120
		Către Ion Brănișteanu	
51	1862	februarie 11, Paris.	.120—122
52	[1862 p.	februarie 11, Paris]	.122—123'
		Către George Alexandrescu-Urechia	
53	1862	februarie 14, Paris.	.124—125
		Către ministrul Afacerilor Străine al Țării Românești	
54	1862	februarie 15', Paris.	.125
		Către domnitorul Alex. I. Cuza	
55	1862	februarie 15, Paris.	.126—129
		Către Ion Brănișteanu	
56	1862	februarie 24, Paris.	.129—134
		Către Ion Ghica	
57	1862	martie 18, Paris.	.134—135
		Către Ion Brănișteanu	
58	1862	aprilie 2, Paris.	.135—136
59	[1862	aprilie, Paris].	.137—138
		Către Ion Ghica	
60	1862	aprilie 4, Paris.	.139—141
61	1862	aprilie 11, Paris.	.142

		Către Elena Mănu	
62	1862	aprilie 12, Paris.	.143
		Către Ion Ghica	
63	1862	mai 18, Paris.	.144—146
		Către Ion Brănișteanu	
64	1862	mai 18, Paris.	.146—149
		Către domnitorul Alex. I. Cuza	
65	1862	mai 20, Paris.	.149—160
		Către domnitorul Alex. I. Cuza — Către Place — tatăl	
66	1862	mai 28, Paris.	.160—162
		Către Alexandru Odobescu	
67	1862	iunie 3', Paris.	.162^—163
		Către domnitorul Alex. I. Cuza	
68	1862	iulie 13, Paris.	.163'—166
		Către A. Baligot de Beyne	
69	1862	septembrie 1, Paris.	.166—167
		Către Giovenale Vegezzi Ruscalla	
70	1862	septembrie 10, Paris.	.167—168
		Către doamna Elena Cuza	
71	1862	octombrie 3, București.	.169'
		Către Ion Em. Florescu	
72	1862	decembrie 16, Iași.	.169^—170
		Către Alexandru Hurmuzaki	
73	1863	martie 14, Iași.	.170^—171
		Către Ulysse de Marsillac	
74	1863	mai 1, Iași.	.172—173
		Către Biblioteca Statului din Iași	
75	1863'	mai 23'.	.173—174

		Către Pantazi Ghica	
76	1863 mai 29.		.174—175
		Către Ion Ghica	
77	1863' mai 30.		.176—178
		Către Alexandru Odobescu	
78	1863 iunie, Iași		.178
		Către Iancu Alecsandri	
79	1863 august 27, Mircesti		.178'—181
		Către Alexandra Odobescu	
80	1863' septembrie 14, Mircesti		.181—182
		Către Dim. A. Sturdza	
81	1863' septembrie 29, Mircesti		.182—183
		Către Iancu Alecsandri	
82	1863 octombrie 1, Iași		.184—187
83	1863 octombrie 1, Iași		.187—188®
		Către Alexandru Odobescu	
84	1863 octombrie 2, Iași		.188—189
		Către Ion Em. Florescu	
85	1863 octombrie 6, Iași		.189—190
		Către Pantazi Ghica	
86	1863' octombrie 10, Iași		.190—194
		Către Ludovic Steege	
87	1863 octombrie 25, Mihăileni		.194—197
		Către Smărăndița Docan	
88	[1863 octombrie 25, Mihăileni]		.197—198
		Către A. Baligot de Beyne	
89	1863 noiembrie 14, Paris		.198—199
		Către domnitorul Alex. I. Cuza	
90	1863 noiembrie 30, [Paris]		.199—206
91	1863 decembrie 31, Paris		.206—208

		Către Ion Brănișteanu	
92	1863 decembrie, Paris		208*—210
		Către Ion Boteanu	
93	[a. 1864].		2111
		Către Ion Brănișteanu	
94	1864 ianuarie, Paris		211—213
		Către Alex. G. Golescu-Arăpilă	
95	1864 februarie 14, Mircesti		213—214
		Către Mihail Kogălniceanu	
96	1864 iunie, Mircesti		214'—216
		Către Costache Negri	
97	1864 august, Mircesti		217—218
		Către A. Baligot de Beyne	
98	1864 august 29, Mircesti		218'—221
		Către Dim. A. Sturdza	
99	1864 septembrie 22, Mircesti		221—223
		Către Nicoale Luchian	
100	[p. 1864].		2123
		Către Alexandru Hurmuzaki	
101	1865 ianuarie 30, Mircesti		224—227
102	1865 martie [28] / [aprilie 9], Iași		227—231
		Către Ion Ghica	
103	1865 iulie 1, Mircesti		231—232
		Către Pantazi Ghica	
104	1865 octombrie, Mircesti		233'—235
105	1865 octombrie 30, Mircesti		2136—241
106	1866 noiembrie 17, Mircesti		241—244
		Către Smărăndița Docan	
107	186[5] decembrie 37, Mircesti		244'—245

		Către Alexandru Hurmuzaki	
108	1866 ianuarie 9 [s.n.], Mircești		245—247
		Către Ion Ghica	
109	1866 ianuarie 10, Mircești		247—250
		Către Grigore Alexandrescu	
110	1866 februarie 1, Mircești		251—252
		Către Alexandru Hurmuzaki	
111	1866 martie 20, Mircești		252—255
		Către Pantazi Ghica	
112	1866 aprilie 3, Mircești		255—267
		Către Grigore Sturdza	
113	1866 aprilie 21, Iași		257
		Către Pantazi Ghica	
114	1866 mai 25, Mircești		258—260
		Către Paulina Alecsandri	
115	[1866 vara, Borzești]		260—261
		Către domnitorul Alex. I. Cuza	
116	1866 iulie 1, Mircești		261—264
		Către Pantazi Ghica	
117	1866 iulie 1, Mircești		266—267
118	1866 iulie 22, Mircești		267—268
		Către Carol Davila	
119	1866 august 1, Mircești		269
		Către Pantazi Ghica	
120	1866 septembrie 5, Mircești		269—271
		Către Nicolae Pisoski	
121	[1866 a. octombrie 25, Mircești]		272
122	1866 octombrie 25, Mircești		272—274
		Către Pantazi Ghica	
123	1866 noiembrie 14, Mircești		274—275

124	1866 noiembrie 16, Mircești		275—277
		Către V. A. Urechia	
125	1866 noiembrie 28, Mircești		278—279
		Către Paulina Alecsandri	
126	1866 [decembrie 29 s.n.], Cernăuți		279 [^] —280
127	1866 decembrie 19 [s.v.], Viena		280—281
		Către Dim. A. Sturdza	
128	[18166—1867]		281'
129	[1866—1867]		282
130	[1867—?]		283
		Către Paulina Alecsandri	
131	1867 [ianuarie—februarie], Paris		284—385
132	1867 februarie, Paris		285—286
		Către Alexandru Hurmuzaki	
133	1867 februarie, Paris		286—288
		Către Carol Davila	
134	1867 februarie 18, Paris		288—289
135	1867 martie, Paris		289—290
		Către Paulina Alecsandri	
136	1867 martie 7, Paris		290—291
137	[1867 p. martie 7, Paris]		291 —292
138	1867 martie, Paris		292—293
139	[1867 martie—aprilie, Paris]		293—294
140	[1867 aprilie, Paris]		294—295
141	1867 aprilie, Paris		295—296
		Către Pantazi Ghica	
142	1867 aprilie, Paris		296—297
		Către Paulina Alecsandri	
143	1867 mai, Paris		297
		Către Carol Davila	
144	1867 mai 8, Paris		298 —299

		Către Iacob Negruzzi	
181	1868	martie 20, Mircești	345—346
182	1868	W aprilie 10, Mircești	247—248'
		Către Nicolae Pisoski	
183	1868	aprilie 15', Mircești	345—349
		Către Iacob Negruzzi	
184	1868	aprilie 18, Mircești	350
		Către Alexandru Hurmuzaki	
185	1868	aprilie 20, Mircești	350—352
		Către Iacob Negruzzi	
186	1868	aprilie 24, Mircești	352—354
		Către Matei Millo	
187	1868	mai, Mircești	354—355'
		Către Pantazi Ghica	
188	1868	mai, Mircești	355—356'
		Către Alexandru Hurmuzaki	
189	1868	august 1, Mircești	357—358
		Către V. A. Urechia	
190	1868	august 7, Mircești	359
		Către Iacob Negruzzi	
191	1868	august 21, Mircești	360
		Către Nicolae Hurmuzaki	
192	1868	septembrie, Mircești	360
		Către Iacob Negruzzi	
193	1868	septembrie*, Mircești	360—362
194	1868	noiembrie 1, Mircești	362
		Către Pantazi Ghica	
195	1868	noiembrie 19, Mircești	363'

		Către Iacob Negruzzi	
196	1868	noiembrie 25', Mircești	365—364
		Către Pantazi Ghica	
197	1868	decembrie 5i, Mircești	364—365
		Către Nicolae Pisoski	
198	1868	decembrie 6, Mircești	365—367
		Către Iacob Negruzzi	
199	1868	decembrie 12, Mircești	367
200	1868	decembrie 21, Mircești	368'
		Către Smărăndița Docan	
201	[1868—18169]	Mircești	368—369
202	[1868—1869]	369—370
		Către A. Cociu	
203	[1869]	370—371
		Către Iacob Negruzzi	
204	1869	ianuarie, Mircești	371—372
205	1869	ianuarie 20, Mircești	372
206	1869	februarie 6, Mircești	373'—374
207	1869	februarie 10, Mircești	374—375
		Către Mihail Kogălniceanu	
208	1869	februarie 14, Mircești	375—377
		Către Pantazi Ghica	
209	1869	februarie 15 [s.v.], Mircești	377—378
		Către Mihail Kogălniceanu	
210	1869	martie 1 [s.n.], Roman	379
211	1869	martie 3, Roman	379'
212	1869	februarie 18 [s.v.], Mircești	380—381
		Către Iacob Negruzzi	
213	1869	februarie 22, Mircești	382
		Către Mihail Kogălniceanu	
214	1869	martie 1, Mircești	382—384

		Către Iacob Negruzzi			
215	1869	martie 4		385	
		Către Mihail Kogălniceanu			
216	18169	martie 7, Mircești		385—389	
		Către Iacob Negruzzi			
217	IS'69	martie 8, Mircești		389—390	
218	18169	martie 12, Mircești		391	
219	18169	martie, Mircești		391 392	
		Către Mihail Kogălniceanu			
220	1869	martie 27 [s.n.], Roman		392	
		Către Iacob Negruzzi			
221	1869	martie 20, Mircești		392 391	
222	1869	aprilie, Mircești		391—394	
223	1869	aprilie 26, Mîrcești		394' 390	
		Către Paulina Alecsandri			
224	1869	[sfârșitul lui mai — începutul lui iunie]		395—396	
225	[1869]	iunie 9, București		396	
226	[1869	iunie 22], Galați			
		Către Iosif Vulcan			
227	1869	iunie, București		397	
		Către Alex. G. Golescu-Arăpila			
228	1869	septembrie 20, Galați		398I—399	
		Către Scarlat Fălcoianu			
229	1869	octombrie 11, Iași		399	
		Către Iacob Negruzzi			
230	1869	octombrie 28, Mircești		400	
		Către Ion Ghica			
231	1869	octombrie, Mircești		400 401	
		Către Iacob Negruzzi			
232	1869	noiembrie 1, Mircești		402I—406	

578

t

		Către Nicolae Pisoski			
233	1869	decembrie, Paris		403—404	
		Către Alexandrina Ghica			
234	[1869]			404	
235	[1869]			405	
		Către Pantazi Ghica			
236	1870	mai 4, Nisa		405—407	
		Către Iacob Negruzzi			
237	1870	mai 4, Nisa		408—409	
238	1870	iunie 1, Paris		409—410	
		Către Mărie Bogdan			
239	1870	[iulie 15—20, s.n., Arcachon]		410—412	
240	1870	[iulie s.n., Arcachon]		412—413	
241	1870	august 1 [s.n.], Arcachon		413—415	
		Către Mărie Bogdan			
243	1870	iulie [sic] [august ?], Mircești		416—417	
244	1870	[august-septembrie], Mircești		417—418	
		Către Edouard Grenier			
245	1870	octombrie 14, Mircești		419—420	
		Către Mărie Bogdan			
246	1870	octombrie 26, Mircești		421—422	
		Către Mărie Bogdan			
247	1870	octombrie, Mîncești		422	
		Către Mărie Bogdan			
248	1870	noiembrie 11, Mircești		422—423	
249	1870	noiembrie 28, Mircești		424—426	
250	1870	decembrie 17, Mircești		426—428	
		Către Vasile Boerescu			
251	187[0?]	[decembrie] 30		428	
		Către un necunoscut			
252	1870	decembrie, Mircești		428	

J

1

1

Lector: CĂTĂLINA POLEACOV

Tehnoredactor: AURELIA ANTON

Bun de tipar 25.XI.1982. Coli ecl. 26,66.

Coli tipar 3625. Planșe 8.

Tiparul executat sub comanda
nr. 1148 la
întreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918”,
str. Grigore Alexandrescu nr. 89-97
București,
Republica Socialistă România